

Programmarekening 2016

12 juni 2017

Inhoudsopgave

1.	Jaarverslag	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Leeswijzer	6
1.3	Investeringsfonds Impuls Ede	7
1.3.1	Food	9
1.3.2	KennisAs Ede-Wageningen	13
1.3.3	Integrale aanpak bedrijventerreinen en werklocaties	15
1.3.4	Duurzaamheid	17
1.3.5	Buitengebied	20
1.3.6	Levendig Centrum	22
1.3.7	Vervolg mEdemaken	25
1.3.8	Citymarketing en evenementen	26
1.4	Financieel resultaat	28
1.5	Resultaatbestemming	30
1.6	Algemene reserve bodemvoorziening	32
2.	Programmaverantwoording	33
2.1	Veiligheid	34
2.2	Beheer Openbare Ruimte	38
2.3	Economische Zaken	45
2.4	Educatie en Jeugd	49
2.5	Sport	55
2.6	Cultuur	57
2.7	Werk, Inkomen en Scholing	61
2.8	Maatschappelijke Ondersteuning	65
2.9	Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen	76
2.10	Milieu en Landschap	82
2.11	Bestuur en Organisatie	88
2.12	Dekkingsmiddelen	91
3.	Paragrafen	94
3.1	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	94
3.2	Paragraaf Lokale heffingen	97
3.3	Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	99
3.4	Paragraaf Financieringen (Treasuryparagraaf)	101
3.5	Paragraaf Bedrijfsvoering	104
3.6	Paragraaf Verbonden partijen	110
3.7	Paragraaf Grondbeleid	112

3.8	Paragraaf Grote projecten.....	117
4.	Jaarrekening.....	124
4.1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	124
4.2	Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2016 en toelichting.....	126
4.3	Balans en toelichting	130
5.	Bijlagen.....	145
	Bijlage 1 - Kerngegevens.....	146
	Bijlage 2 - Overzicht van activa.....	148
	Bijlage 3 - Overzicht van restantkredieten	150
	Bijlage 4 - Overzicht van reserves.....	159
	Bijlage 5 - Doel reserves	161
	Bijlage 6 - Overzicht van voorzieningen	165
	Bijlage 7 - Overzicht van opgenomen geldleningen	166
	Bijlage 8 - Definities kengetallen paragraaf Weerstandsvermogen.....	167
	Bijlage 9 - Overzicht Verbonden partijen	168
	Bijlage 10 - Single Information Single Audit	171
	Bijlage 11 - MPG 2017	172

1. Jaarverslag

1.1 Inleiding

Hierbij bieden wij u de Programmarekening 2016 van de gemeente Ede aan. U leest aan welke opgaven, programma's en projecten de gemeente Ede, samen met partners, bewoners en andere overheden, heeft gewerkt en welke resultaten wij hebben gerealiseerd. In deze inleiding samenvattend een aantal grote ontwikkelingen in 2016 waarover u later in deze programmarekening uitgebreider leest.

Investeringsfonds Impuls Ede

In 2016 kwamen de programma's en projecten in het in 2015 ingestelde Investeringsfonds Impuls Ede verder op stoom. De uitvoering van de afgesproken resultaten ligt op schema. In 2016 is € 3,7 miljoen beschikbaar gesteld uit het fonds, hiervan is ruim 90% besteed.

Food, KennisAs, WFC en Duurzaamheid

Tastbaar resultaat van het programma food is een regionaal gedragen uitvoeringsprogramma voor het regionale voedselbeleid, dat is opgenomen in de uitvoeringsagenda van de regio. Ook nationaal en internationaal is Ede actief en zichtbaar. Denk aan de Green Deal (verduurzaming voedsel) en de onlangs ondertekende City Deal 'Voedsel op de stedelijke agenda'. Ook op de KennisAs Ede-Wageningen volop ontwikkelingen. Onder leiding van de WUR tekenden een aantal universiteiten voor de uitwerking van een interuniversitair programma Food, gerelateerd aan de bezoekersstromen van WFC. In het vierde kwartaal is het haalbaarheidsonderzoek naar een faciliteit voor startende foodbedrijven afgerond; gesprekken met marktpartijen vinden nu plaats. Een digitale toolbox gaat alle communicatiemiddelen ontsluiten voor de belanghebbenden in het gebied van de KennisAs. Een verkenning is gestart naar een Kennispark-ontwikkeling, zoals universiteitssteden als Enschede en Leiden al hebben, gericht op het aantrekken en binden van investeerders en kennisinstellingen in dit gebied. In 2016 is door de gemeente en World Food Center Development gewerkt aan een nieuw stedenbouwkundig plan en is gestart met de voorbereidingen van het juridisch-planologische traject voor het World Food Center. Vooruitlopend op de ontwikkeling zijn in de Frisokazerne de eerste foodbedrijven gevestigd.

Het budget voor de duurzaamheidsleningen is in 2016 volledig benut en inmiddels verruimd. Ede wil in 2020 20% van haar energieverbruik duurzaam opwekken (landelijke doelstelling is 14% in 2020). In 2016 staan we inmiddels op 11% (landelijk 6%). In oktober 2016 stelde uw gemeenteraad nieuw beleid voor huishoudelijk afval vast met als doel extra afvalscheiding aan de bron.

In Regio FoodValley kwam gezamenlijk beleid tot stand inzake PDV/GDV, werklocaties, vrijkomende agrarische bebouwing en uitnodigingsplanologie door middel van de menukaart tot stand.

Levendig centrum, programma buitengebied, het IABW en citymarketing

Het uitvoeringsprogramma voor levendig centrum en het programma buitengebied zijn in 2016 door de raad vastgesteld. De verkoop van bedrijventerreinen heeft zich in 2016 positief ontwikkeld. Door de acties in het kader van de Integrale Aanpak Bedrijventerreinen en Werklocaties (IABW) zijn de geraamde verkoopcijfers gehaald. Vooral op Het Laar en BTA12 werpt de aanpak zijn vruchten af. Citymarketing heeft Ede samen met onze partners in 2016 op de kaart gezet met als focus food en de Veluwe.

€ 3 miljoen

In 2016 is een voorstel door het college voorbereid om een financiële meevaller van € 3 miljoen in te zetten ter versterking van de kracht van de Edese samenleving. De gemeenteraad heeft hier begin januari 2017 mee ingestemd. Vanuit deze middelen worden projecten gefinancierd zoals onder andere het verbeteren van het straatbeeld in Veldhuizen, het verhogen van het budget van wijkbeheer en het aanleggen van extra kunstgrasvelden. Ook wordt extra geïnvesteerd in innovatie in de zorg.

Programmaverantwoording 2016

Beleid en projecten

Ede heeft in 2016 nieuw beleid vastgesteld en geïmplementeerd op veel onderwerpen waaronder bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, openbare ruimte, afval en cultuur. Het beleid komt in toenemende mate tot stand door middel van co-creatie met maatschappelijke partners, bedrijven en bewoners. De retailvisie is vastgesteld. Er is onderzoek gedaan naar sociaal ondernemen. We zijn gestart met de implementatie van de kwalitatieve woonvisie. Het project 200+200 loopt om extra sociale huurwoningen toe te voegen aan de woningvoorraad. De toestroom van statushouders zorgt voor meerdere uitdagingen, van huisvesting tot integratie. In 2016 is met partners hard gewerkt aan integrale plannen voor deze groep nieuwe inwoners. De structuurvisie Ede-stad ligt ter inzage. De structuurvisie Bennekom is ook in een vergevorderd stadium. We zijn aan de slag met de revitalisering van recreatierreinen en de aanpak van permanente bewoning. De routekaart voor financiering is gemaakt.

Het sociaal domein stond in het teken van doorontwikkeling en transformatie. De inkoop is samen met de zorgaanbieders verder doorontwikkeld conform het model van bestuurlijk aanbesteden. In 2016 werd onder meer hard gewerkt aan het nieuwe participatiebedrijf in relatie tot het liquidatie-besluit van de Permar. Samen met de regio en partners gaven we verder vorm aan de arbeidsmarktregio en het Werkgevers Servicepunt (WSP). De regelingen voor minima in Ede zijn in 2016 verruimd. De Adviesraad Sociaal Domein Ede is van start gegaan. De eerste cliënttevredenheidsonderzoeken zijn uitgevoerd.

Voorzieningenniveau

Het voorzieningenniveau in Ede is in 2016 versterkt door onder meer de oplevering van sportpark Kastanjebos in Otterlo, de officiële opening van het gerenoveerde Openluchttheater, de opening van De Fietser en evenementen zoals Food Unplugged en de Smaak van Van Gogh. De eerste kavels op de kazerneterreinen (Elias Beeckman) zijn verkocht en bebouwd. Het ontwerpbestemmingsplan voor het station is voor inspraak vrijgegeven.

Vernieuwende bewonersinitiatieven

De resultaten worden steeds meer in co-creatie met maatschappelijke partners gerealiseerd. De gemeente werkt van buiten naar binnen. De gemeente werkt waar mogelijk gebiedsgericht en ondersteunde in 2016 vernieuwende bewonersinitiatieven zoals het Bewonersbedrijf De Valk en het dreamteam van bewoners in de hoogbouw Zuid die samen met de gemeente werken aan de leefbaarheid en samenhang in de buurt. Ook de projecten EdeDoet! en mijnbuurtje.nl dragen bij aan initiatieven van bewoners in de buurten en dorpen van Ede. Met de dorpsraden zijn in goed overleg afspraken gemaakt over representatie en mandaat.

Maatschappelijk debat

Rondom een aantal onderwerpen ontstond maatschappelijke discussie in 2016. Meest prominent de AZC's, maar bijvoorbeeld ook rond de Skaeve Huse. In korte tijd is veel tijd en energie ingezet om Ede voor te bereiden op de komst van enkele AZC's. In dit kader is veel gesproken met bezorgde omwonenden en andere belanghebbenden. De noodopvang in Ede is in 2016 gesloten, soms tot verdriet van betrokken Edenaars die een blijvende band hebben opgebouwd met de tijdelijke bewoners.

In Veldhuizen ontstond in het voorjaar van 2016 onrust. In deze periode werden verschillende wijkbewoners geconfronteerd met vernieling van hun persoonlijke eigendommen. Samen met bewoners en partners heeft de gemeente de rust weten te laten terugkeren in het gebied. Samen met de wijk onderzoeken we welke aanpak nodig is om deze situaties in de toekomst te voorkomen.

Financieel resultaat

De jaarrekening sluit met een positief resultaat van € 6,7 miljoen. Dit is opgebouwd uit een voordeel op de reguliere Bedrijfsvoering van € 9,7 miljoen en een nadeel Grondzaken van € 3,0 miljoen.

De voordelen zitten met name op programma 9 (WMO/AWBZ) en programma 13 (Algemene uitkering). Voor wat betreft de voordelen in programma 9 (WMO/AWBZ) doen zich zoals eerder aangegeven in 2016 op een aantal onderdelen nog voordelen voor. U dient wel in ogenschouw te nemen dat u eerder het budget heeft opgehoogd ten laste van de algemene middelen (stelpost bestuursakkoord). En we zien ook dat het budget voor alle decentralisaties in 2017 verder daalt. Beleidsmatig is ingezet op een stabiel beleid dat anticipeert op en past bij het structurele financiële kader dat op de lange termijn lager wordt. In 2016 is intensief met de zorgaanbieders, partners in de nuldelijn, bewoners en mantelzorgers gewerkt aan de transformatie van de zorg. Ook zijn belangrijke stappen gezet in het verder organiseren van de bedrijfsvoering, inkoop, gegevensuitwisseling en privacy. De cliëntervaringsonderzoeken die gedaan zijn in 2016 geven een positief eerste beeld met voldoende handvatten om de zorg voor onze inwoners de komende jaren verder te verbeteren. Het is de verwachting dat, na het voordeel in 2016, nieuw beleid in combinatie met een dalend budget een incidenteel tekort geven in 2017-2018, maar passen binnen het structurele financiële kader. In paragraaf 1.4 en programma 9 worden deze resultaten inhoudelijk verder toegelicht. Het resultaat Grondzaken komt in 2016 uit op € 3 miljoen nadelig. Dit komt omdat de plannen met een negatief resultaat negatiever zijn geworden. De planning van de uitgifte en verkoop van de woningbouw alsmede de uitgifte van bedrijfsgrond op met name de Klomp is vertraagd ten opzichte van eerdere prognoses. Daarnaast zijn er specifieke tegenvallers in de projecten. Ook hebben de aangescherpte BBV regels een duidelijk negatieve invloed op het resultaat van de negatieve plannen. De positieve plannen laten een positiever resultaat zien, echter dit voordeel mag niet genomen worden. Het negatieve resultaat van € 3 miljoen kan voor € 1,5 miljoen gedekt worden uit de bedrijfsreserve van het grondbedrijf. Voor het resterende deel wordt een beroep gedaan op de algemene dienst.

Deze resultaten zijn voor het merendeel incidenteel van karakter. Daar waar sprake is van een structureel karakter worden ze – voor zover al niet eerder verwerkt – betrokken bij de Perspectiefnota 2018-2021.

1.2 Leeswijzer

Op grond van de voor de gemeenten van toepassing zijnde richtlijnen voor de opstelling van de jaarrekening (Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)) dienen de jaarstukken van de gemeente te bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening.

Het **jaarverslag** bestaat uit:

- de programmaverantwoording (1^e en 2^e W-vraag) en
- de paragrafen.

De **jaarrekening** bestaat uit:

- de balans met toelichting;
- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting (inclusief 3^e W-vraag);
- Single Information Single Audit (bijlage 10).

De controle van de accountant is primair gericht op de jaarrekening. Bij de overige delen (het jaarverslag) stelt de accountant alleen vast dat hierin geen tegenstrijdigheden met de jaarrekening voorkomen.

Wat willen we bereiken? (1^e W-vraag)

Wat willen we bereiken? De vraag zegt het al. Toekomstgericht leggen we in een meerjarig kader vast welke beleidseffecten worden beoogd. Via kernindicatoren meten en volgen we of de uitgestippelde koers volgens plan verloopt en brengen de resultaten in beeld. In het systeem dat jaarlijks in de cyclus van planning en control plaatsvindt, heeft dit tot gevolg dat de 1^e W-vraag, in de opeenvolgende reeks van instrumenten van de p&c-cyclus, voortdurend zo actueel mogelijk wordt aangeboden. In concreto: de bevindingen bij de 1^e W-vraag van deze programmarekening sluiten aan op de inzichten die zijn geformuleerd bij de 1^e W-vraag van de

Programmabegroting 2017-2020. Daarom moet u het belang van de informatie bij de 1^e W-vraag in deze programmarekening beschouwen als een 'update' van de gewenste beleidseffecten in de continue doorlopende p&c-cyclus. Het zwaartepunt van de programmarekening ligt uiteraard veel meer bij de 2e en 3e W-vraag waar we ons verantwoorden en terugkijken op prestaties en kosten die in het afgelopen jaar zijn gerealiseerd.

Wat gaan we daarvoor doen? (2e W-vraag)

Één op één verantwoorden we hier de prestaties die in de Programmabegroting 2016-2019 zijn verwoord. Dit doen we aan de hand van de volgende symbolen.

✓ = afgerond

⇒ = ligt op schema

✖ = vraagt aandacht

In principe lichten we prestaties die zijn afgerond of op schema liggen niet toe. Er wordt wel nadere informatie verstrekt wanneer iets bijzonders te melden is of bij omvangrijke projecten.

Als het symbool ✖ = vraagt aandacht is opgenomen leggen we eventuele knelpunten uit en geven de maatregelen aan die nodig zijn om weer op het juiste spoor te komen.

Wat gaat het kosten? (3^e W-vraag)

Bij deze vraag ligt een koppeling met de 2^e W-vraag en ook met de geraamde bedragen van de Programmabegroting 2016-2019. We confronteren de werkelijke kosten van de prestaties van de 2^e W-vraag met de geraamde kosten. Substantiële voor- en nadelen verklaren we en lichten deze waar nodig toe.

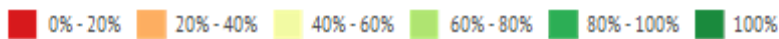
Met de opzet en inhoud van dit jaarverslag willen wij bijdragen aan een herkenbare invulling van de controlerende en taakstellende functies van de gemeenteraad. Daarnaast is zoveel mogelijk gewerkt met een vaste indeling van de paragrafen.

1.3 Investeringsfonds Impuls Ede

Het in 2015 ingestelde Investeringsfonds Impuls Ede is weer een jaar langer onderweg. In 2016 kwamen de programma's en projecten in het in 2015 ingestelde Investeringsfonds Impuls Ede verder op stoom. De uitvoering van de afgesproken resultaten ligt op schema. In 2016 is € 3,7 miljoen beschikbaar gesteld uit het fonds, hiervan is ruim 90% besteed.

Speerpunt	bedragen x € 1.000	
	Begroting 2016	Rekening 2016
Food	683	605
KennisAs Ede Wageningen	310	270
IABW	200	153
Duurzaamheid	735	695
Buitengebied	513	494
Levendig centrum	735	718
Vervolg mEdemaken	80	49
Citymarketing	352	227
Evenementen	60	60
Totaal	3.668	3.271

In onderstaande figuur is aangegeven in hoeverre de budgetten en prestaties per speerpunt zijn uitgegeven/uitgevoerd.

Deze diagram geeft een beeld hoever we zijn met het realiseren van de prestaties.

Voor een deel van de prestaties is ook in 2017 budget beschikbaar gesteld; deze prestaties konden daarom in 2016 nog niet zijn afgerond.

In de volgende paragrafen is per speerpunt een toelichting gegeven op de ontwikkelingen in het afgelopen jaar. Ook zijn enkele indicatoren opgenomen die verwijzen naar de doelen die per speerpunt zijn beoogd.

In het [dashboard](#) (inloggen met 'speerpunten' en 'dashboard') zijn meer indicatoren over de speerpunten opgenomen. Naast het dashboard biedt ook de Food Monitor Ede inzicht in de economische aspecten van de speerpunten Food, KennisAs Ede Wageningen en IABW.

1.3.1 Food

Doelstelling speerpunt

Meer bewustzijn creëren over veilig, gezond en duurzaam geproduceerd voedsel

Dit speerpunt heeft de volgende ambities:

1. Het versterken van de economische kracht van Ede: concurrentiekracht met andere steden en regio's en aantrekkingskracht voor bedrijven en kennisinstellingen, studenten, bezoekers (zakelijk en toeristisch) en (toekomstige) inwoners.
2. Het versterken van de sociaal-maatschappelijke kracht van Ede: het bevorderen van ontmoeten en verbinden, het versterken van de band tussen stad en buitengebied en het faciliteren en stimuleren van bewustwording van gezond en duurzaam voedsel.

Deze ambities dragen bij aan de volgende maatschappelijke effecten, die elkaar versterken.

Economisch: De groei van de Food-sector in Ede is toegenomen en deze groei is sneller dan in de rest van Nederland. Deze groei en clustervorming draagt bij aan de welvaart en het welzijn van de Edese inwoners.

Sociaal-maatschappelijk: De Edese identiteit is bij de inwoners van de gemeente Ede versterkt door Food. De Edese inwoner is trots op Ede en de band met Food en voelt zich ambassadeur ervan. Inwoners van Ede en specifiek jongeren, ouderen en mensen met een kleinere beurs weten wat gezond en duurzaam voedsel is, waar het vandaan komt en weten zelf keuzes te maken die hierbij passen. Dit is zichtbaar doordat inwoners van Ede vaker kiezen voor duurzaam en gezond voedsel.

Ontwikkelingen

Schaalsprong

In 2016 is gestuurd op het 'opschalen' van het beleidspeerpunt. Niet alleen op lokaal niveau zijn wij verder gegaan met het ondernemen van activiteiten, het realiseren van projecten, het onder de aandacht brengen en betrekken van partners. Ook regionaal, nationaal en internationaal hebben wij resultaat geboekt en heeft Ede zich geprofileerd en gemanifesteerd als vooroplopende gemeente op het gebied van food en voedsel.

Lokale basis

Food heeft een stevige lokale basis in Ede. We werken met een groeiend aantal ondernemers, kennisinstellingen en bewoners samen aan dit voor Ede zo belangrijke thema. We realiseren concrete projecten waarvan resultaten tastbaar worden en hun effecten sorteren. Vanuit deze lokale basis zijn we actief in de regio, om vraagstukken die het lokale overstijgen gezamenlijk aan te pakken. De lokale bekendheid over food wordt verder versterkt door de site watfoodvoorededoet.nl. Deze lijn wordt in 2017 doorgezet. Ook de foodfloor, die volledig door maatschappelijke partners wordt georganiseerd, draagt bij aan de kennismaking van de Edenaar met de uitvoering van ons economische en sociaal maatschappelijke voedselbeleid.

De behoeften van ondernemers naar samenwerking en netwerkvorming op economisch gebied zijn verkend en vertaald naar lokaal beleid, met als doel sterkere economische clustervorming. Lokaal is het programma uitgewerkt voor profilering (monitor en zakelijke evenementen). Er zijn bijeenkomsten georganiseerd die aansluiten bij de vraag uit de markt. De Foodmonitor Ede is bijna gereed en levert een belangrijke bijdrage aan de sturing op profilering van Ede als Food-gemeente. Een opzet van een meerjarenplan zakelijke evenementen is gereed en biedt mogelijkheden om gericht evenementen aan te trekken en daarmee de profilering van Ede te vergroten.

'Food in de wijken' is uitgewerkt als drie-sporenbeleid. Dit sluit aan bij het gebiedsgericht werken en speelt in op de energie in de wijken en dorpen. Het initiatief Stadsvarkens is aan het foodnetwerk verbonden. Het initiatief leert inwoners waar hun eten vandaan komt. Meer ouderen eten sinds kort gezamenlijk, doordat ze

elkaar kunnen vinden via een platform waar eten wordt gedeeld. Er is een Strategisch Partnership met de Alliantie Voeding aangegaan. Dit is de basis voor nauwe en verdere regionale samenwerking om de uitvoering van het voedselbeleid lokaal en regionaal verder vorm en inhoud te geven. Naast de relatie tussen voeding en gezondheid heeft ook het thema duurzaamheid een plek in de uitvoering, onder andere door acties gericht op het terugdringen van voedselverspilling.

Het pilotproject schooltuinen ('schooltuinmotie' van GL/PE) is gestart. In 2017 gaat het project verder met meer scholen. Vraag en aanbod rond voedselonderwijs is bij elkaar gebracht bij een bijeenkomst van de FoodFloor. Wij hebben in beeld gebracht of en hoe boerderijeducatie kan worden uitgebreid. Hierop volgt actie in 2017.

Samenhang met andere speerpunten van beleid

Het profiel 'Ede kiest voor food' is in 2016 meer geladen. Er is een intensievere aansluiting gemaakt met bijvoorbeeld duurzaamheid, KennisAs, buitengebied en de ontwikkelingen rond het WFC. Het WFC heeft inhoudelijke lading gekregen vanuit het programma Food. Daarnaast is Food een pijler voor het verder vormgeven van de citymarketing van Ede. Hierdoor krijgt de vertaling 'Ede (inter)nationale foodstad' meer inhoud en stevigheid en sluiten evenementen vanuit Ede vaker en beter aan op het speerpunt Food.

Samen met de regio

Uit de bovenstaande voorbeelden blijkt dat Ede zich met het Food beleid en -uitvoering lokaal en regionaal heeft gepresenteerd. Dit door te initiëren, communiceren, zichtbaar te zijn en actief deel te nemen aan verschillende samenwerkingsverbanden, congressen en onderzoeken. Tastbaar resultaat is een regionaal gedragen uitvoeringsprogramma voor het regionale voedselbeleid, dat is opgenomen in de uitvoeringsagenda van de regio.

Op economische gebied is regionaal en nationaal samengewerkt bij netwerkvorming en korte voedselketens in de 'Regionale Uitvoeringsvisie'. Samen met Barneveld, Rhenen en Wageningen heeft Ede niet alleen in 2016, maar ook in 2017 een trekkende rol om de beleidsthema's als gezonde ketens, voedseleducatie en eiwittransitie regionaal concreet in te vullen.

Niet alleen lokaal pakken wij samen met de Alliantie Voeding de gezondheid in de wijk aan. Ook betrekken wij de regionale visie voor de Publieke Gezondheidszorg waarbij de omslag in denken en handelen van ziekte en zorg naar gezondheid, gedrag en het vergroten van zelfredzaamheid een belangrijke rol speelt.

Landelijk voorbeeld en internationale verbinding

Ook nationaal en internationaal is Ede actief en zichtbaar. Denk aan de Green Deal (verduurzaming voedsel) en de onlangs ondertekende City Deal 'Voedsel op de stedelijke agenda'. Ede was in 2016 trekker van deze Citydeal met 12 steden, die ertoe heeft geleid dat bij de Haagse beleidsmakers Ede als betrouwbare partner voor de uitwerking van de nationale voedselagenda op de kaart staat. Wij hebben succesvol geopereerd rond de organisatie van de nationale Wereldvoedseldag 2017. Deze zal waarschijnlijk in oktober 2017 in Ede plaatsvinden.

Ede is ook partner geworden in een nationaal onderzoekconsortium (met onder andere de WUR en de VU) voor de introductie van gezondere schoollunches op basisscholen. In 2017 start het onderzoek. Ede is daarnaast partner van een Europees consortium waarbij Europees geld beschikbaar is gesteld (€ 170.000 voor Ede) voor een onderzoeksproject (ROBUST). Het onderzoek richt zich op het verkrijgen van meer inzicht in stad-platteland beleid voor de toekomst. Met de inzichten uit het onderzoek kan het lokale voedselbeleid en het beleid voor het buitengebied worden versterkt. Door partner te zijn in een netwerk met 23 Europese overheden, universiteiten en onderzoeksinstituten wordt de positie van Ede als voorloper bevestigd en versterkt.

Tot slot

We zijn blij dat in de regio het belang en eigenaarschap rond thema Food meer gedeeld wordt. De regionale, nationale en internationale samenwerkingsverbanden die we zijn aangegaan, dragen bij aan meer kennis over en een grotere herkenbaarheid van Ede buiten de gemeentegrenzen. Door alle kennis die we in huis hebben en opdoen in onze gemeente en daarbuiten, worden we als Ede gezien als voorbeeld voor het opzetten en uitvoeren van en het leggen van verbindingen ten behoeve van voedselbeleid op de diverse schaalniveaus. Het eerste effect is merkbaar, doordat andere gemeenten in Nederland maar ook de WUR de gemeente Ede als voorbeeld noemen.

Wat willen we bereiken

Gezamenlijke indicatoren Food, KennisAs en IABW

Hieronder treft u aan de indicatoren die inzicht geven in de gebundelde inspanningen in 2016 van de programma's Food, KennisAs en IABW. Deze programma's geven op een aantal doelen gezamenlijk invulling aan de ambitie Ede 2025 'Ede kiest voor Food'. Hun grote onderlinge samenhang en complementariteit en het feit dat effect niet exclusief aan één programma zijn toe te rekenen, leidt tot deze gemeenschappelijke verantwoording.

Indicatoren Food/KennisAs/IABW	Realisatie				Streefwaarde
	2013	2014	2015	2016	
Aantal banen in Agrofood	6.947	6.892	6.699		
% jeugd* met overgewicht		15		14	13
Voedseleducatie (% basisschoolgroepen met 1e kennismaking)				72%	75%
Voedseleducatie (% basisschoolgroepen 1 jaar moestuin)				23%	50%
Waardering ondernemers voor het ondernemersklimaat				6,30	
% starters onder alle bedrijven in Ede	9,60	11,00	10,40	10,70	
% foodstarters onder de starters in Ede	4,40	4,20	4,20	5,20	
% van de Ned. MBO Food studenten dat in Ede studeert	10,40	12,00	13,00	13,00	
Bindingsscore (mate waarin Ede HBO-studenten bindt)**	4,50	4,37			
% ontwikkeling aantal bedrijven in Ede	3,00	3,60	3,80	3,50	
% ondernemers dat Ede als Foodstad herkent				39%	
% ontwikkeling aantal bedrijven gemeente Ede	2,90	3,60	3,70	3,50	
% ontwikkeling aantal bedrijven bedrijventerreinen	0,80	3,40	1,20	2,10	
Aantal ha uitgegeven nieuwe bedrijventerreinen	2,20	0,70	5,50	2,40	
Rapportcijfer ondernemers ondernemersklimaat				6,30	

* (leeftijdscategorie 5/6, 10/12, 13/14 jarigen)

** Er zijn meer studenten die komen en blijven dan vertrekken; Ede scoort hierin beter dan de grote steden.

Wat gaan we daarvoor doen en wat heeft het gekost

Prestaties Food	Beschikbaar gesteld budget 2016	Besteed in 2016	bedragen x € 1
			Realisatie prestatie
T.b.v. het doel: doorontwikkeling bestaande foodbedrijven Te besteden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeld en actief netwerk bestaande foodbedrijven - Diverser aanbod van regionale producten breder beschikbaar op publieke plekken (verdienmodellen korte voedselketens) 	85.000	94.500	⇒ ⇒
T.b.v. het doel: profilering van de Foodregio als (inter) nationale foodstad Te besteden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Meerjarenplan zakelijke foodevenementen - Integraal verhaal van Ede en beleidslobby en representatie (inter)nationaal - Regionale FoodValley monitor - Onderzoek voedselbeleid 	95.000	93.500	⇒ ✓ ✓ ⇒

T.b.v. doel: toename bekendheid Ede en Food bij inwoners en toeristen Te besteden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Deelname Foodbattle (voedselverspilling) - Onderzoek educatief programma agrarische bedrijven - Stimuleren en faciliteren stadslandbouwinitiatieven 	25.000	26.500	⇨ ✖ ⇨
T.b.v. doel: Ede is zichtbaar in Regio Food Valley verband als toonaangevende foodstad Te besteden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeling en start meerjarig evenementenprogramma - Uitvoeringsprogramma regionale voedselvisie - Bedrijfsrestaurant bestuurscentrum 	30.000	30.000	⇨ ✓ ✖
T.b.v. het doel: voedselprojecten op basisscholen Te besteden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Schooltuinen, smaaklessen en voedselprojecten op het gebied van Food 	35.000	66.000	⇨
T.b.v. het doel: bekendheid met en gedragsverandering rond Food bij inwoners Te besteden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Plan van aanpak relatie Food, gezondheid en duurzaamheid - Strategisch partnership met voedingsalliantie - Uitrol integrale wijkaanpak food - Plan van aanpak verminderen overgewicht 	65.000	49.500	⇨ ✓ ⇨ ⇨
T.b.v. het doel: kennisuitwisseling tussen maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en inwoners Te besteden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Foodfloor - Digitaal platform maaltijden en voorlichting - Smaakpark (showcase) 	47.500	7.500	✓ ✓ ⇨
Algemene organisatie Te besteden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Communicatie - Interne organisatie (capaciteit) - Financiële programmasturing 	300.000	237.500	⇨ ⇨ ⇨
Totaal	682.500	605.000	

Vraagt aandacht: 'Onderzoek educatief programma agrarische bedrijven'. Er is een korte verkenning gedaan. De vraag, waar ligt precies de behoefte op het gebied van boerderijeducatie bij agrariërs, kon niet voldoende duidelijk worden gekregen. Aan het onderzoek is geen verdere uitvoering gegeven. Het budget is gebruikt om vraag en aanbod van voedselonderwijs beter in kaart te brengen, omdat hier wel een duidelijke vraag lag. Het komend jaar wordt daarom vanuit voedselonderwijs de focus verschoven naar moestuinen en gezonde school.

Vraagt aandacht: 'Bedrijfsrestaurant Bestuurscentrum'. Omdat de exploitatie van het bedrijfsrestaurant wordt uitbesteed is deze activiteit tijdelijk op stop gezet en wordt deze in 2017 meegenomen in de aanbesteding.

1.3.2 KennisAs Ede-Wageningen

Doelstelling speerpunt

De KennisAs is het gebied tussen Ede en Wageningen, waar nu al onderwijs- en kennisinstellingen, de Wageningen UR, Kenniscampus en bedrijven zijn gehuisvest. Een gebied met een uniek karakter en met kansen voor verdere ontwikkeling. Het beoogde maatschappelijk effect is een aantrekkelijk vestigingsklimaat, werkgelegenheid en daarmee een stevige sociaal economische structuur.

Het programma KennisAs Ede-Wageningen beoogt het creëren en versterken van een (inter)nationaal vestigingsklimaat voor innovatieve bedrijven en kennisinstellingen op het gebied van Agrofood. Deze economische clustering in het gebied Ede en Wageningen biedt ruimte voor innovatie, versterkt de lokale en regionale werkgelegenheid en draagt bij aan een hoogwaardig voorzieningenniveau.

KennisAs is een samenwerking tussen gemeente Ede, Wageningen, Wageningen UR en Provincie Gelderland, waarbij ook andere instellingen en organisaties nauw betrokken worden.

Het programma is gericht op het:

- Versterken concurrentiekracht.
- Versterken innovatie ecosysteem (community).
- Versterken ruimtelijke kwaliteit (herkenbaar & zichtbaar).

Ontwikkelingen

Spoor 1 - Versterken concurrentiekracht

De verkenning naar een interuniversitair onderzoeksprogramma is afgerond; onder leiding van de WUR tekenden de universiteiten van Groningen, Maastricht, Utrecht en Nijmegen voor de uitwerking van een interuniversitair programma Food, gerelateerd aan de bezoekersstromen van WFC. Ook met HBO's vinden gesprekken plaats om te participeren.

In het vierde kwartaal is een haalbaarheidsonderzoek naar een faciliteit voor startende foodbedrijven (WFC-locatie) afgerond. Op basis hiervan vinden nu gesprekken plaats met marktpartijen.

Tot slot gaat een digitale toolbox alle communicatiemiddelen (brochure, filmpjes etc.) ontsluiten voor de belanghebbenden in het gebied (WUR, gemeenten, FoodValley etc.). Ook een gezamenlijk ontwikkelde corporate story (Food/WFC/KennisAs) wordt hierop geplaatst. Er vindt tussen de samenwerkingspartners afstemming plaats over de acquisitie van nieuwe bedrijvigheid voor de diverse werklocaties in het gebied.

Spoor 2 - Versterken innovatie-ecosysteem

Twee ontwikkelingen zijn hier cruciaal. In samenwerking met de programma's Food, WFC en Citymarketing en economie groeit er een netwerk van Foodbedrijven. Daarnaast is op initiatief van Wageningen UR een verkenning gestart naar een Kennispark-ontwikkeling, zoals universiteitssteden als Enschede en Leiden al hebben, gericht op het aantrekken en binden van investeerders en kennisinstellingen in dit gebied.

Spoor 3 - Versterken ruimtelijke kwaliteit

Na een vertraagde start komt de uitwerking van het bouwstenenboek op stoom. Tevens wordt nu in overleg met Wageningen UR, Wageningen en provincie Gelderland een ontwerp gemaakt voor de versterking van de visuele identiteit van het gebied.

Wat willen we bereiken

De indicatoren KennisAs zijn opgenomen in een geïntegreerde tabel bij het speerpunt Food.

Wat gaan we daarvoor doen en wat heeft het gekost

bedragen x € 1

Prestaties KennisAs	Beschikbaar gesteld budget 2016	Besteed in 2016	Realisatie prestatie
T.b.v. het doel: Versterken concurrentiekracht Te besteden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Versterken Kennispijler (HBO resp. Interuniversitair) - Verkenning en realisering startersfaciliteiten - Toerusten acquisitie met toolbox - Integraal verhaal Ede (in samenwerking met FOOD & WFC) 	108.000	59.000	⇒
T.b.v. het doel: Versterken innovatie-ecosysteem (community) Te besteden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Versterken vitale netwerken - Netwerk Foodbedrijven (i.s.m. FOOD) - Kennis voor de stad (i.s.m. Wageningen) - Verkenning onafhankelijke organisatie (vgl. 'Kennispark Twente') 	35.000	11.000	⇒
T.b.v. het doel: Versterken ruimtelijke kwaliteit Te besteden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Realisering showcases - Realisering lichtkunstwerk & bakens - Uitwerken en toepassen principes Bouwstenenboek 	100.000	10.000	⇒
Algemene organisatie Te besteden aan: <ul style="list-style-type: none"> - Communicatie - Programmasturing en ondersteuning 	67.000	190.000	⇒
Totaal	310.000	270.000	

NB: De kosten Algemene organisatie vertekenen omdat alle capaciteit in de realisatie op Algemene organisatie geadministreerd is. In de begroting is deze ook toegerekend aan de pijlers.

1.3.3 Integrale aanpak bedrijventerreinen en werklocaties

Doelstelling speerpunt

Het beoogde maatschappelijke effect is een aantrekkelijk vestigingsklimaat en werkgelegenheid. Het doel van de Integrale Aanpak Bedrijventerreinen en Werklocaties (IABW) is het accommoderen van bestaande en nieuwe bedrijvigheid, het versterken van de positie van de gemeente binnen dé Foodregio van Nederland, Regio FoodValley, en het creëren in en de komende jaren verder versterken van duurzame werkgelegenheid. Deze aanpak is niet een integraal programma, zoals de hiervoor beschreven thema's. Maar een aanpak ter versterking (van de afzet) van de bedrijventerreinen en werklocaties. Er is wel een nauwe samenhang met het programma's Buitengebied, Food, KennisAs en WFC.

Met betrekking tot werkgelegenheid, kavelverkoop en bekendheid zijn de volgende doelen bepaald:

- Ontwikkeling aantal arbeidsplaatsen houdt gelijke tred met groei inwonertal.
- Meer arbeidsplaatsen dan beroepsbevolking.
- Ontwikkeling aantal arbeidsplaatsen positiever dan landelijk gemiddeld.
- Afname werkloze beroepsbevolking.
- Minder werkloze beroepsbevolking dan landelijk gemiddeld.
- Kavelverkoop minimaal conform planning MPG, afname rentelasten op bedrijventerreinen.
- Ede is gekend als Food-stad als onderdeel van de Foodregio van Nederland bij Food-bedrijven in binnen- en buitenland.

Ontwikkelingen

In 2016 is het IABW een belangrijke leidraad geweest voor de activiteiten ten behoeve van de afzet van bedrijventerreinen en werklocaties. De accountmanagers en backoffice hebben zich volledig ingezet om de doelstellingen zoals verwoord in het IABW te behalen.

De resultaten zijn 1 december 2016 gepresenteerd aan de gemeenteraad waarin is aangegeven welke activiteiten zijn uitgevoerd. 2016 kenmerkt zich als een jaar waarin de economische motor voorzichtig weer op gang kwam en investeringen weer wat aantrokken. Kortom een jaar van voorzichtige groei. De doelstellingen voor de verkoop van bedrijfsterrein waren in dat kader dan ook ambitieus. Om aan die ambities tegemoet te komen zijn zowel op het gebied van proces als product de nodige initiatieven genomen waarbij de klant telkens centraal heeft gestaan. Er is geïnvesteerd in extra tijd en aandacht voor de klanten. Om de klant betere service te kunnen verlenen heeft ook de interne integrale afstemming van processen en producten binnen de gemeentelijke organisatie veel aandacht gekregen. Het verkoopproces is hiermee lean en helder geworden, zowel voor de klant als binnen onze organisatie. Verder is per bedrijventerrein doorgelicht waar door middel van aanpassing van bijvoorbeeld regelgeving of kavelindeling verbetering van de verkoopbaarheid gerealiseerd kon worden.

De markt is actief bewerkt door zowel op gebied van relatiebeheer als nieuwe promotie en acquisitie activiteiten veel inzet te plegen. Hierbij is extra gebruik gemaakt van digitale middelen naast de reguliere aanpak van vooral veel bezoeken van bedrijven en netwerkmomenten. Al met al hebben alle inspanningen geleid tot het halen van de geprognostiseerde verkoop van bedrijventerreinen. Hiermee wordt duidelijk dat de focus en middelen die worden ingezet via het IABW op een adequate wijze hebben bijgedragen aan het realiseren van de doelen.

Wat willen we bereiken

De indicatoren Integrale aanpak bedrijventerreinen en werklocaties zijn opgenomen in een geïntegreerde tabel bij het speerpunt Food.

Wat gaan we daarvoor doen en wat heeft het gekost

bedragen x € 1

Prestaties labw	Beschikbaar gesteld budget 2016	Besteed in 2016	Realisatie prestatie
T.b.v. het doel: meer uitgifte bedrijventerreinen - Formatie-uitbreiding met 2 FTE	200.000	153.000	✓
Totaal	200.000	153.000	

1.3.4 Duurzaamheid

Doelstelling speerpunt

Het duurzaamheidsprogramma is vooral gericht op hernieuwbare energie en energiebesparing in de bouw. Met deze twee zaken is wat effectiviteit betreft de grootste winst te behalen. Daarnaast richt het programma zich op duurzame mobiliteit en meer waarde uit afval.

- Hernieuwbare energie: 20% duurzame energie in 2020.
- Energiebesparing: in bestaande bouw een daling van het verbruik van energie: gemiddeld 1,5% energie per jaar, in 2020 ten opzichte van 2007.
- Duurzame mobiliteit: toename van het fietsgebruik en afname van de CO² uitstoot in het verkeer.
- Meer waarde uit afval: Minder afval en meer hergebruik. Van 220 naar 100 kilo huishoudelijk restafval per inwoner per jaar in 2020.

Daarnaast willen wij dat bewoners, bedrijven, instellingen en onderwijs in Ede zich actief inzetten voor duurzaamheid. Wij willen innovatief zijn en een voorbeeldfunctie vervullen voor andere gemeenten op gebied van duurzaamheid.

Ontwikkelingen

Hernieuwbare energie

Ede wil in 2020 20% van haar energieverbruik duurzaam opwekken (landelijke doelstelling is 14% in 2020). In 2016 staan we inmiddels op 11% (*landelijk 5% in 2014*). Belangrijke drager is de actieve uitrol van het Warmtenet, waaraan in 2016 10.000 woningequivalenten zijn aangesloten. Streefcijfer is 20.000 equivalenten in 2020. Ede nam deel aan een onderzoek naar regionalisering van het warmtenet (via aansluiting op een geothermiebron van Parenco in Renkum). Regionalisering van het warmtenet geeft kans om 25.000 - 30.000 equivalenten aan te sluiten.

Er vindt een scan plaats naar de toepassingsmogelijkheden van windenergie. De derde fase nieuwbouw Kazerneterreinen wordt gasloos uitgevoerd. Het gemeentelijk vastgoed is in toenemende mate uitgevoerd met zonnepanelen, waarbij vier keer in de vorm van een postcoderoosproject. Inwoners kunnen hierbij 'panelen op gemeentedaken kopen'. Er is een onderzoek opgestart naar het plaatsen van panelen op de geluidswal van de A12 en op de voormalige vuilstort in Wekerom. Daarnaast is het budget voor duurzaamheidsleningen ad € 2 miljoen bijna volledig benut, waarmee inwoners van Ede onder andere 5.000 zonnepanelen op daken plaatsten. Ook vier sportverenigingen maakten gebruik van de lening voor verduurzaming van hun accommodatie. Uw gemeenteraad stemde in met verhoging van het budget tot € 3 miljoen.

Het project Routekaart energieneutraal is gestart. Doel van dit project is in beeld te brengen wat er nodig is om uiterlijk in 2050 energieneutraal te zijn. Daartoe richtten wij een platform/denktank Ede energieneutraal op.

Energiebesparing

Ede wil jaarlijks gemiddeld 1,5% energie besparen (in de periode 2008-2020). Het gasverbruik vertoont de laatste jaren een dalende trend. Het elektriciteitsverbruik blijft nagenoeg gelijk.

Van de isolatiesubsidieregeling maakten in 2016 circa 400 inwoners gebruik; het budget hiervan is uitgeput. Inmiddels is er een rijkssubsidie in het leven geroepen.

In het kader van de gebiedsgerichte aanpak zijn er drie drukbezocht wijkavonden belegd voor energiemaatregelen. Ook is er een afzonderlijke avond voor Verenigingen van Eigenaren georganiseerd. In 2017 evalueren we deze aanpak om te komen tot een nog effectiever vervolg.

Samen met de andere gemeenten in de regio FoodValley is een energieloket gestart waar inwoners terecht kunnen met vragen over energie.

In samenwerking met een aantal netbeheerders inventariseerden wij op welke wijze wij in de toekomst bestaande bouw kunnen koppelen aan duurzame netwerken (zoals bijvoorbeeld het warmtenet).

Met Woonstede maakten wij prestatieafspraken over onder andere verbetering van de energie-labels van hun bezit. Het streven is dat in 2020 84% van het gemeentelijk vastgoed een energielabel A heeft, in 2016 is hiertoe het vastgoed gescand.

Via het aanbieden van een gratis-LED-scan benaderden wij bedrijven intensief om energie te besparen op hun verlichting. Tot op heden hebben tien bedrijven een scan laten uitvoeren.

Met de Omgevingsdienst De Vallei maakten wij afspraken over vergunningverlening en handhaving bij bedrijven over het thema energie.

Duurzame mobiliteit

Met het vaststellen van het fietsplan in 2016 is een belangrijke voorwaarde vervuld voor de stimulering van het fietsgebruik.

We zetten extra in op fietspromotie. In september 2016 is het duurzaam verwarmd fietspad in gebruik genomen. De eerste ervaringen zijn positief.

Voor het project zonnefietsen hebben we voorbereidingen getroffen om in 2017 tot een sluitende businesscase te komen.

Het gebruik van elektrische auto's wordt gestimuleerd door extra laadpalen. Op basis van concrete aanvragen is het aantal palen in 2016 gegroeid van 25 naar 35 palen.

Tot slot namen wij het gemeentelijk wagenpark kritisch onder de loep en verduurzamen wij waar mogelijk. Het eindbeeld in 2020 is dat van de 45 voertuigen 27 duurzaam rijden (elektrisch, biogas of hybride).

Meer waarde uit afval

In oktober 2016 stelde uw gemeenteraad nieuw beleid voor huishoudelijk afval vast met als doel extra afvalscheiding aan de bron. Dit beleid voeren we in 2017 en 2018 fasegewijs in. Ook het hergebruik van materialen wordt gestimuleerd. Vanuit het programma Food is actief ingezet op terugdringen voedselafval door middel van de campagne FoodBattle.

Wat willen we bereiken

Indicatoren Duurzaamheid	Realisatie				Streefwaarde in 2020
	2013	2014	2015	2016	
Duurzame energie	4%	6%	9%	11%	20%
% woningen met zonnepanelen in Ede (vergelijking landelijk)	2.47 (2.34)	3.47 (3.26)	4.47 (4.41)	?	Boven landelijk gemiddelde
Energiegebruik gebouwde omgeving (in TJ = Terajoule)	5296	4881	4812	?	4026
Aantal elektrische auto's per 10.000 auto's	6	27	39	?	stijging
Mobiliteit - groene auto's wagenpark gemeente Ede		7%	11%	25%	60%
Aantal kg restafval	209	207	200	?	130
Oordeel inwoners duurzaamheid gemeente Ede		6.5		6.5	
Oordeel inwoners eigen duurzame leefstijl		6.6		6.6	

Wat gaan we daarvoor doen en wat heeft het gekost

Prestaties Duurzaamheid	Beschikbaar gesteld budget 2016	Besteed in 2016	bedragen x € 1
			Realisatie prestatie
T.b.v. het doel: 20% hernieuwbare energie in 2020	200.000	153.623	⇒
- Uitrol warmtenet / onderzoek biomassa / verwarmd fietspad*			
- Maatregelen stimuleren plaatsen zonnepanelen			
- Haalbaarheidsonderzoek windturbines			
- Routekaart en platform energie-neutraliteit.			
T.b.v. het doel: energiebesparing in de (bestaande) bouw: daling van het verbruik van energie: gem. 1,5% energiebesparing per jaar	260.000	274.661	⇒
- Wijkaanpak energiebesparing			
- Energiebesparingsmaatregelen gemeentelijk vastgoed			
- Uitvoering subsidieregeling woningisolatie			

- Stimuleren bedrijven LED-verlichting			
- Uitvoering EU-richtlijn – beoordeling milieuaudits grote bedrijven			
T.b.v. het doel: toename van het fietsgebruik en afname van de CO2 uitstoot in het verkeer	320.000	289.558	⇒
- Stimuleren maatregelen fietsgebruik			
- Uitbreiding laadinfrastructuur (bijdrage)			
- Pilot duurzaam fietspad			
- Voorbereiden businesscase zonnefietsen			
- Vergroening mobiliteits/wagenpark gemeente Ede.			
T.b.v. doel: Meer waarde uit afval: Minder afval en meer hergebruik: van 220 naar 100 kilo hh restafval per inwoner per jaar	5.000	5.000	✓
- Deelname Foodbattle (voedselverspilling)			
Algemene organisatie	145.000	167.222	⇒
Totaal	930.000	890.064	
<i>Dekking:</i>			
<i>Investeringsfonds</i>	<i>735.000</i>	<i>695.064</i>	
<i>Windmolens BTA12</i>	<i>140.000</i>	<i>140.000</i>	
<i>MVO budget</i>	<i>55.000</i>	<i>55.000</i>	

1.3.5 Buitengebied

Doelstelling speerpunt

Het speerpunt buitengebied is gericht op het realiseren van een vitaal buitengebied. Dit betekent een vitale agrarische sector, een toekomstbestendige toeristische sector met een goede recreatieve infrastructuur, een aantrekkelijk vestigingsklimaat, een positieve belevingswaarde voor inwoners en recreanten en duurzame werkgelegenheid. Dit willen we bereiken door onder andere het stimuleren en faciliteren van bedrijvigheid in het buitengebied anders dan agrarische of toeristische bedrijvigheid en door bedrijven een bijdrage te laten leveren aan de omgevingskwaliteit.

De doelen voor het Buitengebied zijn:

1. Een vitale agrarische sector, met ruimte voor groeiers en maatregelen gericht op vrijkomende agrarische bebouwing.
2. Een toekomstbestendige toeristische sector met levensvatbare bedrijven en een goede recreatieve infrastructuur.
3. Versterken van de omgevingskwaliteit met als uitgangspunt een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor burgers en bedrijven en tegelijkertijd een goede belevingswaarde voor inwoners en recreanten.
4. Duurzame werkgelegenheid.

Ontwikkelingen

Het Programma Buitengebied is eind 2016 door de gemeenteraad vastgesteld. Het programma bevat uitgangspunten en beleidskeuzes en tevens een traject om te komen tot nog heldere keuzes met als doel een vitaal buitengebied. Alle beleidskeuzes worden uiteindelijk opgenomen in de nieuwe Omgevingsvisie van de gemeente Ede.

Het interactieve proces met bewoners, ondernemers en de raad bij het maken van het programma Buitengebied heeft draagvlak gecreëerd voor de uitvoering. In 2016 zijn reeds projecten gestart zoals het actualiseren van gegevens over agrarische en niet-agrarische bedrijven, het vergroten van de vitaliteit van vakantieparken en het maken van een handreiking omgevingskwaliteit. Nu al is merkbaar dat onze partners in beweging komen omdat de gemeente interesse heeft getoond. Initiatieven van onder andere recreatieondernemers komen binnen.

In 2016 zijn goede resultaten geboekt. Naast een door de raad vastgesteld Programma Buitengebied ligt er een voorstel ten aanzien van nieuw functiewisselingsbeleid en is er in concept een rapport opgesteld over hoe om te gaan met mestverwerking. Een verdiepingsslag is gemaakt ten aanzien van de term omgevingskwaliteit; wat is omgevingskwaliteit en hoe nodigen we initiatiefnemers uit om een bijdrage te leveren aan het versterken van de omgevingskwaliteit van Ede? In regioverband is aan de hand van pilots getoetst of de methode van 'de menukaart' een bijdrage levert aan de versterking van de omgevingskwaliteit; de rapportage is in de maak. Verder is gestart met de inventarisatie van agrarische en niet-agrarische bedrijven om bestanden op te schonen en een accurate nulsituatie te krijgen. Deze nulsituatie geeft duidelijkheid over de investeringsruimte in het buitengebied. Ten slotte is hard gewerkt aan een toekomstbestendige toeristische sector. Er zijn keuzes gemaakt voor Ede zoals de keuze in te zetten op Herinneringstoerisme en Food. Ede heeft ingezet op een verbeterde samenwerking in de Veluwe en het verenigen van ondernemers in het toeristisch veld. Verder is de analyse van vitale parken afgerond en hebben twee parken zich aangemeld om samen met de gemeente een ontwikkelplan voor hun park te maken. Tot slot is geïnvesteerd in toeristische routestructuren, in mei 2017 wordt bijvoorbeeld het fietsknooppuntensysteem van de Veluwe (21 gemeenten) feestelijk geopend. Binnen het Programma Buitengebied lopen meerdere projecten waarin samengewerkt wordt met de provincie, gemeenten, de Regio FoodValley en binnen de gemeente Ede met andere programma's zoals Duurzaamheid en Food.

Eind 2016 was 96% van het begrote budget voor 2016 gebruikt om de geplande prestaties te leveren. Met geestdrift en teamgeest is grotendeels met de vaste formatie gewerkt aan het Programma Buitengebied. Een programma dat goed ontvangen is door de buitenwereld.

Wat willen we bereiken

Indicatoren Buitengebied*	Realisatie				Streefwaarde
	2013	2014	2015	2016	
WABO vergunningen ingediend**	1.403	1.603	1.750	1.825	
Sloopmeters per jaar (afgerond)***	16.000	21.000	23.000	17.000	
Waardering landschap buitengebied door inwoners				89%	90%
Waardering gebied Ede door toeristen	6,9			7,4	8
Landschapselementen (ha)	9	7	5	2	
Aantal landbouwbedrijven gevestigd in gemeente Ede****	852	827	796	696	
Aantal personen werkzaam in buitengebied	8.200	8.210	8.060	8.400	
SCAL gecertificeerde bedrijven (biologische bedrijven)				58	

* Het nieuwe project 'meetbaar maken dynamiek buitengebied' komt in 2018 met een verbeterde lijst van indicatoren.

** Een vitaal en gezonde economie investeert.

*** Indicator aanpak leegstand en verrommeling.

**** Is graadmeter dynamiek buitengebied zonder streefwaarde, bestanden worden nu opgeschoond en nulsituatie in kaart gebracht.

Wat gaan we daarvoor doen en wat heeft het gekost

Prestaties Buitengebied	bedragen x € 1		
	Beschikbaar gesteld budget 2016	Besteed in 2016	Realisatie prestatie
T.b.v. de doelen: vitale agrarische sector + werkgelegenheid + omgevingskwaliteit + proces	272.000	318.544	
Te besteden aan onder andere:			
- Vaststellen Programma Buitengebied			✓
- Opstellen handreiking ruimtelijke kwaliteit			⇒
- Opstellen en implementeren menukaart			⇒
- Afstemmen nieuw regionaal functiewisselingsbeleid			⇒
- Inventarisatie agrarische en niet-agrarische bedrijven			⇒
- Stimulering mestverwerking			⇒
- Inspelen op ontwikkeling geur- en fijnstofregelgeving			✗
T.b.v. het doel: toekomstbestendige toeristische sector	241.000	175.540	
Te besteden aan onder andere:			
- Ontwikkelplannen voor drie parken als vervolg op Vitale vakantieparken			⇒
- Optimalisatie toeristische routestructuren			⇒
- Accountmanagement: gastheerschap Ede borgen			⇒
- Participatie in Gebiedsopgave Veluwe			✗
- Borgen toerisme in visie en beleid			⇒
Totaal	513.000	494.084	

Geurregelgeving: Project over geurregelgeving is stopgezet, het is wachten op beleidsaanpassingen op rijksniveau. Het budget is besteed aan nieuw beleid ten aanzien van fijnstof. Ede heeft bij de ontwikkeling van dit beleid in de Regio FoodValley een voortrekkersrol. Uitkomsten worden ingebed bij aanpak Omgevingswet.

Gebiedsopgave Veluwe: De gemeenten betrokken bij de Gebiedsopgave Veluwe hebben meer tijd nodig om doelen te benoemen en af te stemmen. Er is in Ede verkend waar kansen liggen, maar landing in concrete projecten heeft door de vertraging nog niet plaatsgevonden.

1.3.6 Levendig Centrum

Doelstelling speerpunt

Het beoogde maatschappelijk effect van het speerpunt Levendig centrum is een levendige stad, waar het prettig wonen is en met een aantrekkelijk vestiging- en ondernemersklimaat. Dit heeft ook een positief effect op de werkgelegenheid. In juni 2015 is bij de vaststelling van het Plan van Aanpak Levendig Centrum besloten dat Ede Centrum (weer) de plek moet worden waar de Edenaar graag en met trots werkt, winkelt, woont of uitgaat en de niet-Edenaar een bestemming vindt voor een dagje uit. Een op maat gesneden programma van maatregelen van uiteenlopende aard brengt een ommekeer teweeg in de terugloop van het aantal bezoekers en het gebrek aan aantrekkelijkheid en levendigheid. Op lange termijn gaan we een stabiele situatie creëren voor bezoekers, ondernemers, eigenaren, bewoners en andere belanghebbenden zodat Ede over een aantrekkelijk, levendig en levensvatbaar centrum beschikt.

- Het behouden en versterken van de positieve stemming en verwachting met betrekking tot de toekomst van Ede Centrum.
- Het verbeteren van samenwerking en afspraken tussen partijen en binnen organisaties met betrekking tot het centrum.
- Het formuleren van de Visie Ede Centrum 2025, op basis van de input vanuit de serie verdiepingssessies.
- Aantoonbare verbeteringen op het gebied van de voornaamste knelpunten in Ede Centrum: leegstand, bezoekersaantallen, negatieve reputatie, last van regeldruk en lage belevingswaarde.

Ontwikkelingen

In samenwerking met een groot aantal stakeholders is in 2016 een lange termijn visie ontwikkeld: het verhaal van Ede-centrum - de koers naar 2030. Deze visie is door de gemeenteraad vastgesteld. Daaronder ligt een uitvoeringsplan met een groot aantal gemeentelijke projecten van diverse aard: beleidsontwikkeling, herinrichting openbare ruimte, verkeersprojecten en projecten gericht op promotie en aantrekken van nieuwe functies. Daarnaast zijn door derden initiatieven ontwikkeld op het gebied van nieuwbouw op de locaties Geels, Bedding en Famous en is door de SBE extra ingezet op de promotie van Ede-centrum.

De gemeenteraad heeft aanvullend op de middelen die ter beschikking zijn gesteld vanuit het Investeringsimpuls middelen beschikbaar gesteld voor herinrichting van de markt, Kuiperplein en Grotestraat. De voorbereiding van deze projecten is gestart. Opgeleverd zijn de herinrichting van het Doelenplein en (deels) de Doelenstraat.

In Ede-centrum zijn mooie, deels nieuwe evenementen georganiseerd waarmee Ede zich onderscheidt als een plek waar veel gebeurt; dit zijn bijvoorbeeld: de IJsbaan, Pop-up-festival, Festival Zomerbries, Kunstfestival Art en Food, Statues by Night en natuurlijk de Heideweek en Koningsdag.

In dit jaar is het aantal unieke bezoekers met ruim 8% toegenomen ten opzichte van 2015. Er hebben zich ongeveer 30 nieuwe ondernemingen in het centrum gevestigd; hier tegenover staat echter ook het vertrek van circa 20 ondernemingen waaronder V&D.

Wat willen we bereiken

Indicatoren Levendig Centrum	Realisatie				Streefwaarde
	2013	2014	2015	2016	
Bezoekt Ede-Centrum minstens 1x per week	38%	41%		45%	
Rapportcijfer inwoners over het horeca-aanbod	7,1				7,0
Rapportcijfer inwoners over aanbod activiteiten/festivals	6,2				6,6
Aantal winkels Ede Centrum	345	347	346		334
% Leegstand winkels winkelvloeroppervlakte Ede-Centrum	13	15	14		14
Algemeen oordeel Ede-Centrum	6,6	6,3			6,1
Aantal unieke bezoekers Ede-centrum (in miljoenen)			4,25	4,50	

Wat gaan we daarvoor doen en wat heeft het gekost

bedragen x € 1

Prestaties Levendig Centrum	Beschikbaar gesteld budget 2016	Besteed in 2016	Realisatie prestatie
<p>T.b.v. het doel: behoud en versterking van de positieve stemming en verwachting met betrekking tot de toekomst van Ede Centrum</p> <p>Te besteden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ideeënvraag en prijsvraag en herinrichting Markt - Diverse evenementen (onder andere Koningsdag, Giro, Pop-up festival, muziekdagen, Zomerbries, Heideweek Culinair, Statues, Festival Art & Food, IJbaan,) - 5 x per jaar Special Ede Centrum in Ede Stad - I.s.m. partijen project Ede Centrum Smart: digitaal portal en logistieke projecten. 	150.000	111.000	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ ✓ ✓ ✗
<p>T.b.v. het doel: aantoonbare verbetering t.a.v. voornaamste knelpunten in Ede Centrum: leegstand, bezoekersaantallen, negatieve reputatie, last van regeldruk en lage belevingswaarde</p> <p>Te besteden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Herinrichting Doelenplein - Planvorming en realisatie Straatje van de Smaak (Doelenstraat) - Instellen gevelverbeteringsfonds - Implementatie pilot "Verlichte regeldruk" - Onderzoek en implementatie maatregelen t.b.v. terugdringen autoverkeer in Ede Centrum - Onderzoek en implementatie maatregelen t.b.v. verbeteren fietsbereikbaarheid en fietsparkeren - Onderzoek en implementatie maatregelen parkeersysteem en tarifiering - Onderzoek en implementatie maatregelen voor verbetering afvalinzamelingssysteem - Planvorming herinrichting Museumplein 	275.000	272.000	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ⇒ ✓ ✓ ⇒ ✗ ✓ ✗ ✗
<p>T.b.v. het doel: verbeteren van samenwerking en afspraken tussen partijen en binnen organisaties met betrekking tot het centrum</p> <p>Te besteden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plan en realisatie voor ontmoetingsruimte / stadskamer met expositieruimte - Onderzoek naar wijziging systeem reclamebelasting - Ondersteuning opzetten straatverenigingen - Opzetten en deels verbeteren systeem voor aantrekken startende ondernemers - Gezamenlijke projectorganisatie met SBE (acquisitie, beheer, strategie) - Ondersteuning particuliere initiatieven 	90.000	93.000	<ul style="list-style-type: none"> ✗ ✗ ⇒ ⇒ ⇒ ⇒
<p>T.b.v. doel: formuleren en uitwerken van de Visie Ede Centrum 2025, op basis van de input vanuit de serie verdiepingssessies</p> <p>Te besteden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Enquête inwonerspanel - Opstellen "Het verhaal van Ede Centrum" - Ontwikkelen nieuw bestemmingsplan, beeldkwaliteitsplan en juridisch instrumentarium gericht op krimp (van detailhandel) 	80.000	87.000	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ⇒
<p>Algemene organisatie</p> <p>Te besteden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Communicatie - Interne organisatie 	140.000	155.000	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ ⇒
Totaal	735.000	718.000	

Veel taken zijn uitgevoerd en afgerond of zijn in uitvoering. Sommige zaken vergen nog specifieke aandacht, hetzij omdat er samenwerking nodig is met derde partijen, die nog niet zijn aangehaakt, dan wel omdat binnen de gemeentelijk organisatie de zaken nog moeten worden opgepakt. Met name zijn dat:

- Opzetten van digitaal portal. Het initiatief is komen te liggen bij citymarketing. In 2017 wordt mede in het kader van de opzet van een nieuwe citymarketingorganisatie een Ede breed digitaal portal opgezet, waaraan vanuit het programma Levendig Centrum en centrumondernemers een bijdrage zal worden

geleverd. Het beschikbaar zijn van de portal is een voorwaarde voor het kunnen opzetten van logistieke projecten.

- Het verbeteren van fietsbereikbaarheid en fietsparkeren is een belangrijk punt in het programma. In het kader van het fietsplan Ede worden op dit gebied een aantal projecten voorbereid, zoals aanleg/sluiten van de fietsring rond het centrum, verbeteren van (eventueel overdekte en bewaakte) fietsenstallingen en verbetering routeaanduiding en bebording.
- In samenwerking met programma duurzaamheid en afdeling BIM wordt een afvalinzamelingsproject voorbereid. In het Uitvoeringsplan staat dit gepland voor 2017 (voorbereiding) en 2018 (uitvoering).
- De herinrichting van het Museumplein moet in nauw overleg met de ondernemers en vastgoedeigenaren plaatsvinden. In 2016 is uiteindelijk een afspraak gemaakt over de inrichting van de terrassen. In het voorjaar van 2017 worden de eerste oriënterende gesprekken gevoerd over planvorming. Op het moment dat daar een gedragen plan uitkomt zal aan de gemeenteraad een krediet worden gevraagd voor herinrichting van het plein.
- Partners uit de stad moeten initiatief nemen voor het tot stand brengen van een ontmoetingsruimte/stadskamer. Vooralsnog is er geen haalbaar initiatief ontwikkeld.
- De Stichting Binnenstadsmanagement Ede is initiatiefnemer voor mogelijke verandering van het systeem van reclamebelasting. Vooralsnog zijn op dit dossier geen stappen gezet.

1.3.7 Vervolg mEdemaken

Doelstelling speerpunt

Met dit speerpunt beogen we vooral de door de gemeenteraad bij de Perspectiefnota 2016-2019 vastgestelde bezuinigingen te realiseren. We creëren ook ruimte voor het ondersteunen en stimuleren van initiatieven in de samenleving en het verder ontwikkelen van de ambtelijke organisatie en een manier van werken gericht op de veranderende verhouding en rolinvulling tussen gemeente en samenleving.

In 2019 willen wij een bedrag van € 4.510.000 aan bezuinigingen realiseren, volgens het gedachtegoed van mEdemaken. Dit wordt gefaseerd uitgevoerd: van een bezuiniging van € 1.530.000 in 2016 naar een bezuiniging van € 4.510.000 in 2019.

Ontwikkelingen

In 2016 is de eerste fase van de bezuiniging geïmplementeerd; er is hierdoor een bedrag van € 1.486.000 bezuinigd. Hiervoor is een aantal maatregelen uit mEdemaken doorgevoerd, waartoe uw gemeenteraad in juli 2015 besloot. Voorbeelden zijn: het geboorteloket aan het ziekenhuis is opgeheven, de openingstijden van burgerzaken zijn aangepast, de subsidie aan de Reehorst is verlaagd, de gemeente onderhoudt de boomspiegels niet meer en het kilometercriterium voor leerlingenvervoer is verhoogd. In 2016 is de beoogde besparing (€ 200.000 voor 2016 en verder) op het zwemproduct geannuleerd.

Wat willen we bereiken

Indicatoren mEdemaken	Realisatie				Streefwaarde
	2013	2014	2015	2016	
De gerealiseerde bezuiniging in €				1.486.000	4.510.000 (2019)*

* In januari 2017 is besloten een aantal van de mEdemaken bezuinigingen te verlagen; de streefwaarde voor 2019 is nu € 3.886.000.

Wat gaan we daarvoor doen en wat heeft het gekost

Prestaties mEdemaken	Beschikbaar gesteld budget 2016	bedragen x € 1	
		Besteed in 2016	Realisatie prestatie
T.b.v. het doel € 1.530.000 aan bezuinigingen te realiseren in 2016	80.000	49.000	✓
T.b.v. het doel € 4.510.000 aan bezuinigingen te realiseren in 2017 en 2018			
Totaal	80.000	49.000	

1.3.8 Citymarketing en evenementen

Doelstelling speerpunt

Citymarketing is belangrijk om Ede 'op de kaart te zetten'. Citymarketing is een krachtig instrument dat gekoppeld is en zal moeten blijven aan de Edese speerpunten. Het is daarbij zaak om gerichte acties te doen naar verschillende doelgroepen, passend en in afstemming met de andere speerpunten. Het gaat hierbij nadrukkelijk om de brede aanpak in doelgroepen: Bewoners, Bedrijven, Bezoekers en Bollebozen (studenten). Citymarketing werkt in 2016 en 2017 daarnaast aan een nieuwe koers. Tijdens deze koersbepaling formuleren we samen met externe en interne partners een gezamenlijke focus en positionering. Ook gaan we de citymarketing meer borgen en richten een passende citymarketingorganisatie in waarbij we kunnen rekenen op draagvlak, commitment en co-financiering van externe partners. Daarnaast zal citymarketing – naast het reguliere programma dat voortborduurde op de afgelopen jaren – extra inzetten op de doorontwikkeling van De Smaak van Van Gogh en de realisatie van een brede webportal voor citymarketing.

We willen een hoogwaardig voorzieningenniveau voor onze inwoners en voor toeristische bezoekers. Daar horen een levendig centrum, goed functionerende wijkwinkelcentra en aantrekkelijke dorpskernen bij. Daarnaast zetten we in om food ook zichtbaar en beleefbaar te maken voor onze bezoekers en bewoners. Dat doen we onder andere door het label 'De Smaak van Van Gogh' in samenwerking met het Kröller-Müller Museum. Vanuit dit label stimuleren we culinair toerisme. We willen een aantrekkelijk vestigingsklimaat bieden voor Food en Veluwe gerelateerde ondernemers en initiatieven. We stimuleren en omarmen foodgerelateerde events (b2b en b2c).

- Ede wil herkend worden als innovatieve topregio voor foodgerelateerde bedrijven en als duurzame gemeente waarin een veelheid aan culturele, culinaire en natuurgerelateerde events plaatsvinden.
- Ede als zodanig bij (toekomstige) inwoners, bedrijven, (kennis)instellingen en toeristen onder de aandacht brengen op een wijze dat deze partijen zich ook daadwerkelijk binden aan Ede, door Ede te bezoeken dan wel zich in Ede te vestigen.
- De komende jaren blijft Smaak van Van Gogh als label van vrije tijd en Food actief
- Een aantrekkelijk vestigingsklimaat, zodanig dat Ede veel bezoekers kent en (food)bedrijven zich aan Ede binden.

Ontwikkelingen

Ede wordt steeds meer geassocieerd met Food en Veluwe. De foodgerelateerde evenementen en projecten zijn doorontwikkeld en zijn in 2016 goed bezocht en zorgen voor meer bekendheid voor Food en Veluwe. Steeds meer ondernemers en kennisinstellingen verbinden zich aan events en projecten: Het WFC, Deli-XL, Voedingsalliantie, WUR en Ede aan de Kook participeerden actief in het evenement Food Unplugged. We hebben in 2016 (inter)nationale (pers)ontvangsten georganiseerd: zo bezocht de internationale culinaire pers Ede in verband met de 'smaak van Van Gogh' en het WFC. Ook heeft een bestuurlijke delegatie uit Weeze (Duitsland) Ede bezocht in het kader van Food. Samen met Kröller-Müller en Visit Veluwe is het aanbod 'Smaak van Van Gogh' met succes gepromoot naar touroperators, hetgeen veel toeristen naar Ede heeft gegenereerd. Touroperators maakten in 2016 afspraken met partners om Ede actief te promoten. We hebben de Giro d'Italia benut om extra bezoekers en publiciteit voor Ede te bewerkstelligen. Om het vestigingsklimaat voor bedrijven en kennisinstellingen aantrekkelijker te maken en de bekendheid van het WFC te vergroten, hebben wij het 'matchmaking event' gefaciliteerd zodat bedrijven en onderwijsinstellingen, actief op het terrein van AgroFood, elkaar beter konden vinden en het WFC goed in beeld is gebracht. Daarnaast zijn Netwerkbijeenkomsten georganiseerd om triple-helix-partners in AgroFood met elkaar en aan Ede/FoodValley te verbinden.

Wat willen we bereiken

Indicatoren Citymarketing	Realisatie				Streefwaarde
	2013	2014	2015	2016	
Woonaantrekkelijkheidsindex	31	27	24	21	18
% restaurants dat meedoet aan ' Smaak van Van Gogh'			69%	30%	50%
Aantal toeristische overnachtingen	522.028	568.759	641.383		
Waardering toeristen gebied Ede (rapportcijfer)	6,9			7,4	
% bedrijven Ede associeert met Food + Veluwe				39% + 23%	

Wat gaan we daarvoor doen en wat heeft het gekost

Prestaties Citymarketing	Beschikbaar gesteld budget 2016	Besteed in 2016	bedragen x € 1
			Realisatie prestatie
T.b.v. het doel: Ede staat bekend als innovatieve Foodregio Te besteden aan: koersbepaling en inrichting Citymarketing: - Creëren focus en draagvlak door middel van externe en interne gesprekken en workshops - Realisatie huisstijl en merk kader - Het opstellen van een Strategisch marketingplan - Het inrichten van een passende organisatievorm in afstemming met de huidige stadswinkel	100.000	60.000	✓ x x x
T.b.v. het doel: Inwoners, bezoekers en bedrijven binden zich aan Ede Te besteden aan: - Het ontwikkelen van een brede citymarketing webportal gebaseerd op de koersbepaling	70.000	2.000	x
T.b.v. het doel: doorontwikkeling Smaak van Van Gogh Te besteden aan: - Aanpassen huisstijl en PR middelen inzetten - Ontwikkelen van concept Culinair toerisme - De foodproductlijn Van Gogh doorontwikkelen - Foodevenementen ontwikkelen	111.700	124.000	✓ ✓ ✓ ✓
T.b.v. het doel: aantrekkelijk vestigingsklimaat Te besteden aan: - Het actualiseren van het evenementenbeleid - Het inrichten van het evenementenloket - Onderzoek toeristische identiteit voor het strategisch marketingplan - De strategische denktank toerisme	70.000	41.000	x x ✓ ⇨
Totaal	351.700	227.000	

Onderdelen van de koersbepaling en inrichting van de Citymarketingorganisatie vergen meer tijd. Onze focus op integraliteit en draagvlak brengt veel afstemming (intern en extern) met zich mee. De kwartiermaker is in oktober 2016 gestart. Aan het eind van 2016 is commitment bereikt ten aanzien van de focus en opzet van de nieuwe organisatie; deze zullen in 2017 gestalte krijgen. Eind 2016 is gestart met de brede citymarketing webportal; deze wordt in 2017 gerealiseerd. Het ontwikkelen van evenementenbeleid is later gestart; vervolgens uitgebreid met zakelijke evenementen; de ontwikkeling loopt nu volgens planning en zal in 2017 worden afgerond.

1.4 Financieel resultaat

Een positief resultaat

De jaarrekening sluit met een positief resultaat van € 6,7 miljoen. Dit is opgebouwd uit een voordeel op de reguliere Bedrijfsvoering van € 9,7 miljoen en een nadeel Grondzaken van € 3,0 miljoen.

De voordelen zitten met name op programma 9 (WMO/AWBZ) en programma 13 (Algemene uitkering).

Wanneer rekening wordt gehouden met de resultaatbestemmingsvoorstellen dan resteert dit in een storting van € 10,7 miljoen in de Algemene Reserve. In deze storting zit een bedrag van ruim € 4 miljoen als gevolg van opheffing dan wel gedeeltelijke vrijval reserves. De voorgestelde storting in de Algemene Reserve is lager dan gerapporteerd in de actualisatieparagraaf bij de Programmabegroting 2017-2020. Twee omvangrijke nadelen bepalen dit grotendeels: het resultaat Grondzaken en het treffen van een voorziening liquidatie Permar. Het negatieve resultaat Grondzaken kan slechts voor € 1,5 miljoen worden afgewikkeld via de Bedrijfsreserve Grondzaken, omdat het saldo van deze reserve begin 2016 € 1,5 miljoen is. Het restant komt ten laste van de algemene middelen.

Het resultaat voor resultaatbestemming van € 6,7 miljoen wordt voor een belangrijk deel (€ 4,75 miljoen) bepaald door een aantal incidentele ontwikkelingen:

Decentralisaties/sociaal domein

Zoals eerder aangegeven doen zich in 2016 op onderdelen nog voordelen voor, maar zien we ook dat het budget voor decentralisaties in 2017 verder daalt. Beleidsmatig hebben we ingezet op een stabiel beleid, dat past bij het structurele financiële kader. We werken daarbij vanuit een integraal perspectief waardoor de nieuwe taken (decentralisaties) vermengen met de totale opgave in het sociaal domein.

De belangrijkste afwijkingen 2016 zijn een voordeel op Wmo-maatwerkvoorzieningen (begeleiding, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf) van € 1,7 miljoen en Hulp bij Huishouden van € 0,75 miljoen. In 2016 zijn beleidswijzigingen doorgevoerd ten aanzien van Eigen-bijdrage bij Wmo-voorzieningen maar ook de doorontwikkeling van Hulp bij Huishouden naar 'Thuisondersteuning'.

Het is de verwachting dat deze beleidswijzigingen in combinatie met een dalend budget een incidenteel tekort geven in 2017-2018, maar passen binnen het structurele financiële kader.

Jeugd laat in 2016 een neutraal tot beperkt negatief beeld zien. Voor participatie is sprake van een nadeel van € 2,4 miljoen. Dit komt in belangrijke mate voort uit frictiekosten vanuit de ontmanteling van de Permar.

Daarnaast zijn nog incidentele voordelen zichtbaar van € 1,2 miljoen. In lijn met ons voorstel bij de Jaarrekening 2015 stellen we u voor hiervan € 0,56 miljoen beschikbaar te houden voor Hulp bij het Huishouden.

Decentralisaties/sociaal domein		bedragen x € 1.000
Begeleiding, persoonlijke verzorging, kort verblijf		1.700 V
Hulp bij huishouden		750 V
Extra frictiekosten Sociale werkvoorziening		2.376 N
Incidentele voordelen (incl. HHT-toeslag)		1.175 V
Totaal		1.249 V

Bij de behandeling en vaststelling van het voorstel 'Invulling reservering € 3 miljoen' in de gemeenteraad van december jl. heeft u besloten, vooruitlopend op het verwachte voordeel, een fonds impuls sociaal domein ter grootte van € 1,5 miljoen in te stellen.

Algemene Uitkering

Dankzij intensiveringen bij de Miljoenennota 2017 is, via de trap-op-trap-af systematiek, de Algemene Uitkering fors toegenomen. In combinatie met een afrekening over voorgaande jaren betekent dit een voordeel van € 4,6 miljoen.

Grondzaken

Het resultaat Grondzaken komt in 2016 uit op € 3 miljoen nadelig. Het verlies wordt met name verklaard door structurele kosten ten behoeve van de Algemene Dienst (€ 0,5 miljoen nadelig) en de noodzakelijke toevoeging aan de Voorziening Negatieve Plannen (€ 2,4 miljoen nadelig) als gevolg van de actualisatie van de plannen. De actualisatie van de plannen laat een beeld zien waarbij de positieve plannen positiever worden en de negatieve plannen negatiever. Dit is te verklaren door de BBV wijzigingen; andere verklaringen voor oplopende verliezen bij negatieve plannen liggen in de verdere fasering en specifieke tegenvallers. Het resultaat Grondzaken valt uiteen in een nadeel op bedrijventerreinen (€ 1 miljoen op programma 3) en een nadeel op woningbouw (€ 2 miljoen op programma 10).

Overige aanpassingen

Jaarlijks wordt de omvang van de voorziening dubieuze debiteuren W&I bepaald op grond van een 6-jaarlijks gemiddelde. Dit jaar leidt deze herberekening tot een voordeel van ruim € 1 miljoen, omdat het 'slechte' jaar 2010 vervalt en nieuw 'goed' jaar 2016 wordt toegevoegd.

Bij de Perspectiefnota 2017-2020 zijn, ten laste van de Algemene Uitkering, middelen beschikbaar gesteld voor de realisering van AZC's. Door het besluit van het COA om geen AZC's in Ede te vestigen, vloeien genoemde budgetten (€ 0,8 miljoen) weer terug naar de algemene middelen.

Opbouw resultaat vanuit programma's

Het gerealiseerde resultaat van € 6,7 miljoen positief is opgebouwd uit voor- en nadelen van de normale bedrijfsvoering en Grondzaken. Deze resultaten zijn voor het merendeel incidenteel van karakter. Daar waar sprake is van een structureel karakter worden ze – voor zover al niet eerder verwerkt – betrokken bij de Perspectiefnota 2018-2021. In de volgende tabel wordt een analyse van de resultaten op hoofdlijnen gegeven. Een meer uitgebreide analyse is opgenomen op de programmabladen bij de 3^e W-vraag.

Opbouw resultaat 2016		Bedragen x € 1.000
Programma	Omschrijving	Omvang
2	Wegen	140 N
2	Nutsbedrijven	20 N
2	Gladheidsbestrijding	115 N
2	Openbare verlichting	80 N
2	Verkeersregelininstallaties	150 V
2	Openbaar groen	290 N
3	Resultaat grondzaken (onderdeel werken)	1.063 N
4	Peuterspeelzaalwerk	65 V
4	Leerlingenvervoer	85 V
6	Budget Exposeum	500 V
6	Archief	90 N
7	Algemene inkomensvoorzieningen	1.074 V
7	Aanvullende inkomensvoorzieningen	130 N
7	Sociale werkvoorziening	2.376 N
7	Werk en inkomen overig	443 V
9	Maatschappelijke ondersteuning - algemeen	340 V
9	Maatschappelijke ondersteuning - programmasturing	275 V
9	Maatschappelijke ondersteuning - inburgering	64 V
9	Realisering AZC's	823 V
9	Ondersteuning en waardering mantelzorg	240 V

9	Hulp bij het huishouden - toeslag	560 V
9	Hulp bij het huishouden	750 V
9	Begeleiding, persoonlijke verzorging	1.700 V
9	Collectief vervoer	230 V
9	Hulpmiddelen en woonvoorzieningen	200 V
10	Toegerekende loonkosten	500 N
10	Nadeelcompensatie plan De Klomp	330 N
10	Leges Bestemmingsplannen	330 N
10	Stelpost kapitaallasten	465 V
10	World Food Center	790 V
10	Leges Omgevingsvergunningen	450 V
10	Dwangsommen en EED	160 V
10	Resultaat grondzaken (onderdeel wonen)	1.983 N
10	Vrijval rentelasten op Voorziening Negatieve Plannen	637 V
10	Skaeve Huse	130 V
10	Wonen	205 N
11	Aanpak luchtkwaliteit	70 V
12	Voorziening pensioenen wethouders	750 N
12	Citymarketing	178 V
13	Algemene uitkering	4.600 V
13	Stelpost decentralisaties	360 V
13	Stelpost onderuitputting	1.250 N
13	Zelffinanciering	530 V
13	Onvoorzien	100 V
13	Egalisatiereserves kapitaallasten etc.	800 V
13	Reserve cofinanciering	790 N
13	Renteaanpassing Grondbedrijf/financiering	730 N
13	Reservering statushouders	400 V
13	Toeristenbelasting	210 V
Div	Diversen	476 V
	Totaal	6.683 V

1.5 Resultaatbestemming

In het kader van de afwikkeling van het gerealiseerde resultaat 2016 wordt een aantal bestemmingsvoorstellen ter goedkeuring aan u voorgelegd. Het betreft de volgende voorstellen:

A. Technische resultaatbestemmingsvoorstellen

Dotatie Overgangsrecht FLO € 49.000

In plaats van een onttrekking, moet er in 2016 een storting plaatsvinden. Dit komt doordat drie personen hun FLO hebben uitgesteld. Op grond van de BBV dient deze (niet begrote) storting via resultaatbestemming te verlopen.

Scouting € 20.000

De subsidie aan Scouting de Hilgersgroep voor de aankoop van het gebouw aan de Dwarsweg is in 2016 niet uitgekeerd, omdat de aankoop is verschoven naar 2017. Wij stellen u voor om € 20.000 via een resultaatbestemming over te hevelen.

Dotatie regionale middelen Arbeidsmarktregio € 443.000

Als centrumgemeente ontvangen wij middelen met een meerjarig bestedingsdoel ten behoeve van regionale werkgeversbenadering. Wij stellen u voor om het overschot 2016 (€ 443.000) te storten in de reserve Arbeidsmarktregio FoodValley.

<i>Hulp bij het huishouden</i>	<i>€ 556.000</i>
<p>Net als bij de Rekening 2015 stellen wij u voor om het rekeningvoordeel van € 556.000 te reserveren. Deze incidentele middelen van de doeluitkering HHT worden gefaseerd betrokken bij het HH-beleid 2017-2020. Vanaf 2017 is dit benodigd voor het verbrede product thuisondersteuning, een stijgend aantal mantelzorgers, het versterken van de signaleringsfunctie van thuiszorgmedewerkers en voor de start van pilotprojecten voor nieuwe arrangementen (HH/begeleiding).</p>	
<i>Rijksmiddelen maatschappelijke begeleiding</i>	<i>€ 64.000</i>
<p>Als gemeente hebben wij in 2016 per inburgering plichtige rijksmiddelen ontvangen. De uitgaven vallen deels in 2017. Wij stellen voor deze middelen te reserveren.</p>	
<i>Implementatierichtlijn EED</i>	<i>€ 34.000</i>
<p>Eind 2016 hebben wij € 34.000 ontvangen voor de implementatie- en uitvoeringslasten van de richtlijn Energy Efficiency Directive (EED). Wij stellen u voor deze middelen te reserveren.</p>	
<i>Gevelrenovaties Kop van de Parkweg</i>	<i>€ 180.000</i>
<p>In het Stedenbouwkundig Plan en het Beeldkwaliteitsplan Kop van de Parkweg zijn kwaliteitseisen vastgelegd voor de gebouwen en de openbare ruimte. Voor het middengebied, Parkweg 23-45, is aangegeven dat ingezet wordt op gevelrenovatie. Hiertoe heeft onze gemeente financiële middelen gereserveerd als bijdrage in de kosten die de eigenaren maken voor de gevelrenovatie. Het gaat om een bedrag van maximaal € 180.000 (€ 30.000 per pand). Deze middelen waren onderdeel van de Grondexploitatie Kop van de Parkweg, maar mogen daar vanwege de nieuwe BBV richtlijnen niet langer deel van uitmaken. De vrijval van deze middelen is terechtgekomen in het resultaat van het Grondbedrijf. Gezien het negatieve resultaat van het grondbedrijf wordt voor deze middelen een beroep gedaan op het resultaat van de Algemene Dienst. De verplichtingen voor de subsidies zijn al aangegaan (4 renovaties zijn al uitgevoerd), waardoor de resultaatbestemming niet afweegbaar is.</p>	
<i>Storting in egalisatiereserve exploitatie vastgoed</i>	<i>€ 400.000</i>
<p>Vanaf 1 januari 2017 wordt een nieuw model voor kostprijsdekkende huur ingevoerd. Dit leidt er toe dat de kosten en opbrengsten per jaar verschillen. Egalisatie vindt plaats via een egalisatiereserve. Hiervoor is een startbedrag benodigd van € 400.000. In 2016 zijn diverse egalisatiereserves van vastgoed opgeschoond, dit heeft geleid tot een incidentele vrijval van circa € 800.000. Voorgesteld wordt om een gedeelte van deze middelen te storten in de nieuwe in te stellen reserve voor Vastgoed (conform besluitvorming in uw raad van 2 februari over de vastgoednota).</p>	
<i>Diverse reserves</i>	
<p>In de Programmabegroting 2017-2020 zijn de uitkomsten van de doorlichting van de reserves gepresenteerd. Verwerking vindt nu plaats in deze voorstellen.</p>	
<i>Onttrekking BTW Compensatiefonds</i>	<i>€ 2.500.000</i>
<p>De doorlichting van de reserves leidt voor de bestemmingsreserve BTW compensatiefonds tot een incidentele vrijval van € 2,5 miljoen.</p>	
<i>Opheffing DOE belegd deel</i>	<i>€ 1.100.000</i>
<p>De reserve DOE belegd deel wordt opgeheven en het saldo van € 1,1 miljoen valt vrij.</p>	
<i>Onttrekking Overlopende verplichtingen</i>	<i>€ 500.000</i>
<p>De doorlichting van de reserves leidt voor de reserve Overlopende verplichtingen tot een incidentele vrijval van € 0,5 miljoen.</p>	

Onttrekking P-reserve

€ 148.500

De kosten van het parkeren van ons eigen personeel zijn ten laste van de algemene middelen gebracht. Deze kosten vallen echter onder bedrijfsvoering en dienen verrekend te worden met de P-reserve.

B. Verrekening restant resultaat

Onttrekking Bedrijfsreserve Grondzaken

€ 1.506.000

Volgens afspraak wordt het resultaat van het Grondbedrijf in eerste instantie ten gunste of ten laste van de Bedrijfsreserve Grondzaken gebracht. Voor 2016 bedraagt het totale resultaat op het Grondbedrijf € 3.046.000 negatief. Gezien de hoogte van de bedrijfsreserve Grondzaken is slechts voor een gedeelte van dit resultaat een beroep te doen op de reserve. Voorgesteld wordt om het resultaat Grondzaken voor zover mogelijk af te wikkelen via de Bedrijfsreserve Grondzaken, en het overige ten laste te brengen van de algemene reserve.

Dotatie Algemene Reserve Bodemvoorziening

€ 10.691.500

Voorgesteld wordt om, na verwerking van bovengenoemde voorstellen, het restant van € 10.691.500 te storten in de Algemene Reserve Bodemvoorziening.

Programmaresultaat 2016	Resultaat	Resultaatbestemming = invloed op eigen vermogen		
		Overige reserves	Algemene reserve	Reserve Grondzaken
1a. Resultaat normale bedrijfsvoering	9.729 V	1.746	7.983	
1b. Mutatie reserves	0	-4.249	4.249	
2. Resultaat Grondzaken	3.046 N		-1.540	-1.506
Totaal	6.683 V	-2.503	10.692	-1.506

Positief getal is toevoeging aan reserve, negatief getal is onttrekking aan de reserve

1.6 Algemene reserve bodemvoorziening

De Algemene reserve bodemvoorziening ontwikkelt zich op basis van bovenstaande besluitvorming als volgt:

Omschrijving	Algemene reserve bodemvoorziening				
	2016	2017	2018	2019	2020
Saldo 1 januari (na resultaatbestemming)	33.730 V	35.382 V	29.598 V	27.549 V	28.561 V
Resultaat PPN / PB 2017-2020/Voorstel € 3 miljoen	9.040 N	5.784 N	2.049 N	1.012 V	799 V
Resultaat Programmarekening 2016	10.692 V				
Saldo per 31 december	35.382 V	29.598 V	27.549 V	28.561 V	29.360 V
Bodem	10.000 N	10.000 N	10.000 N	10.000 N	10.000 N
Afwijking van bodem	25.382 V	19.598 V	17.549 V	18.561 V	19.360 V

Binnen de algemene reserve bodemvoorziening wordt een bodem van € 10 miljoen gehanteerd.

De algemene reserve is onderdeel van het weerstandsvermogen om financiële en budgettaire tegenvallers op te vangen. Dit vermogen wordt berekend door de benodigde weerstandscapaciteit (risico's) af te zetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit (reserves). Het verhoudingsgetal tussen deze bedraagt 2,86 en is daarmee uitstekend. In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' wordt u meer gedetailleerd geïnformeerd.

2. Programmaverantwoording

1

Veiligheid

Programmadoelstelling

Een veilige samenleving in Ede.

Het Sociaal Veiligheidsbeleid is in 2016 volgens de structuur van het Integraal Veiligheidsplan 2015-2018 aangepakt.

Ontwikkelingen

Tijdens het eerste half jaar van 2016 is veel capaciteit ingezet op het gebied van voorbereidingen op de komst van de eventuele AZC's.

De preventie van het thema radicalisering is doorontwikkeld. Door de netwerkregisseurs zijn de goede contacten met scholen uitgebreid en bestendig. Tevens draagt de deelname aan de casustafel radicalisering in Arnhem bij aan vroegsignalering en aanpak van eventuele radicaliseringssignalen op lokaal niveau.

Binnen het thema verwarde personen voert het Sociaal Interventie Team (SIT) de regie op een integrale aanpak van individuele casuïstiek.

De aanpak van risicjongeren heeft zijn beslag gekregen in de groepsaanpak die belegd is bij het SIT. Ook wordt samen met de leerplichtambtenaar gebruik gemaakt van de mogelijkheid van het opleggen van de last onder dwangsom, wat heeft geleid tot succesvolle resultaten.

In 2016 zijn er voorbereidingen getroffen voor de start van projectondermijnende criminaliteit, waaronder de aanpak van hennepkwekerijen door middel van het Damoclesbeleid (het langdurig sluiten van locaties waar een hennepkwekerij is aangetroffen).

Naar aanleiding van de openbare orde verstoringen in Veldhuizen in 2016 zijn bestuurlijke maatregelen getroffen, die gezorgd hebben voor structurele rust in de wijk, ook tijdens het verloop van de jaarwisseling. Het onderzoek van het externe bureau DSP naar het effectiviteit van het gemeentebrede ingezette beleid van de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden.

De interne rampen- en crisisorganisatie heeft een doorontwikkeling meegemaakt, waarbij veiligheid een stevige regie voert op het bestendigen van de kwaliteit middels onder andere permanente her- en bijscholing en het organiseren van oefeningen.

Door versterking van het team evenementen kan uitvoering gegeven worden aan de verscherpte spelregels rond de veiligheid bij evenementen.

Het BIBOB-beleid (bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) is naast het bestaande beleid rond de horeca uitgebreid met toetsingen rond vastgoed en specifieke categorieën omgevingsvergunningen.

Het drank- en horecanalevingsbeleid is aangescherpt.

Dierenbescherming

Wettelijk zijn gemeenten verplicht een gevonden dier, waarvan aangifte is gedaan bij de gemeente, minimaal twee weken te bewaren en te verzorgen. Deze opvang is sinds 1984 uitbesteed aan het dierenasiel De Hof van

Ede. Het dierenasiel ontvangt jaarlijks een vergoeding van de gemeenten. Bij vaststelling van de Perspectiefnota 2016 is deze bijdrage met structureel € 64.000 verhoogd tot het niveau van de landelijke benchmark. Verder heeft de raad bij de Perspectiefnota eenmalig € 250.000 toegekend voor een bijdrage in het achterstallige onderhoud van de gebouwen. In 2016 is samen opgetrokken met de gemeenten Wageningen en Renkum, die ook een bijdrage leveren. De verwachting is om in 2017 tot uitkering van het totale gezamenlijke bedrag over te gaan.

Welk beleid is voorhanden

- [Integraal Veiligheidsplan 2015-2018 "samen sterker" Gemeente Ede;](#)
- Wijkveiligheidsagenda's per wijk;
- Regionale Veiligheidsstrategie 2015-2018;
- Evenementenbeleid;
- Handhavingsbeleid Drank- en horecawet;
- BIBOB-beleid 2016;
- [Integraal hennepconvenant Oost-Nederland;](#)
- Coffeeshopbeleid.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Burgers voelen zich veilig in hun leefomgeving (subjectief veiligheidsgevoel). Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Mate waarin burgers zich veilig voelen in hun leefomgeving.	80%	-	80%	-	82%	-	83%

-

Toelichting
Dit wordt met ingang van 2011 tweejaarlijks gemeten. Volgende meting vindt plaats eind 2015. Het aantal WhatsApp-groepen in Ede laat een stijgende lijn zien. Ede stad heeft een dekking van bijna 100%. In de buitengebieden van Ede zien wij het aantal WhatsApp-groepen toenemen.

Prestaties	
• Activiteiten die leiden tot betrokkenheid van de bewoner bij hun woonomgeving, buurt en wijk. <i>Door middel van voorlichtingsavonden worden bewonersinitiatieven ondersteund. Samen met de politie worden de WhatsApp-groepen en de diverse buurtpreventieprojecten gestimuleerd.</i>	⇒
• Communicatie over behaalde resultaten versterken. De gemeente zorgt voor een goede communicatie en voorlichting over behaalde resultaten. Voorbeeld: successen met betrekking tot het dalende inbraakpercentage. Dit gaat geschieden per kwartaal via de sociale media, krant en internet.	⇒

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Bevorderen van de veiligheid door middel van het terugdringen van criminaliteit (mate van objectieve veiligheid). Dit wordt onder andere gemeten door het aantal aangiften misdrijven en aangiften inbraak:							
• Het aantal aangiften misdrijven	6.488	5.952	5.561	4.794	-*	-*	3% daling
	-9%	-8%	-7%	-15%			
	766	856	845	473	379	464	5% daling

• Het aantal aangiften woninginbraak.	-3%	12%	-1,3%	-44%	-20%	22%
---------------------------------------	-----	-----	-------	------	------	-----

Toelichting

* Wordt sinds 2014/2015 anders gemeten, dus niet meer vergelijkbaar.

Prestaties

Uitvoering van het beleid zoals geformuleerd in het integraal veiligheidsplan 2015-2018, te weten:

- Intensieve en integrale (regionale) aanpak van High Impact Crime, met name inbraken door gezamenlijke aanpak tussen Veiligheidshuis, SIT, OM, politie en gemeentelijke afdelingen. ↕
- Burgerparticipatie stimuleren (Whats-App-groepen, burgerpreventieteams). ↕
- Opstellen wijkveiligheidsagenda's. ↕
- Stevige regievoering op multiprobleemgezinnen door het SIT en extra procesregie in het Veiligheidshuis, waardoor een sluitende integrale aanpak tussen veiligheid en sociaal domein ontstaat. ↕
- Gezamenlijke aanpak hennepkwekerijen door uitvoering integraal hennepconvenant Oost Nederland. ↕

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Voorkomen en bestrijden van overlast door jongeren. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Percentage inwoners dat vaak overlast ervaart van groepen jongeren in de buurt.	10,8%	-	8,6%	-	8,2%	-	8%

Toelichting

Dit wordt met ingang van 2011 tweejaarlijks gemeten. Volgende meting vindt plaats eind 2015.

Prestaties

- Toepassen van de verbeterde shortlist-methodiek bij jeugdgroepen. ↕
- Toepassen plus-min-mee methodiek ten behoeve van het monitoren van de jeugdgroepen. ↕
- Persoons- en probleemgerichte regievoering bij de aanpak van overlast door Veiligheidshuis. ↕
- Goede afstemming en samenwerking tussen veiligheidspartners en zorgpartners binnen de wijkteams. ↕
- Voorkomen doorgroei jonge aanwas naar criminaliteit door vroeg-interventie binnen het SIT. ↕

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Goede en tijdige brandweezorg. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Percentage ritten binnen de aangepaste norm waarin de brandweer in spoedeisende gevallen voldoet aan de opkomsttijden.	80%	79%	65%	64%	59%	67%	

Toelichting

De landelijke norm is gezien het uitgestrekte gebied van Ede niet realiseerbaar. Ede is voorstander van een gewijzigde kwalitatieve toets die recht doet aan de lokale context.

De prestaties van de Brandweer zijn na de regionalisering gelijk gebleven aan die van voor de regionalisering. Gesteld kan worden dat door de regionalisering de prijs- kwaliteitverhouding verbeterd is.

Prestaties

- Sinds 2014 wordt de brandweezorg door de VGGM uitgevoerd conform de afgesloten dienstverleningsovereenkomst. ↕

Wat gaat het kosten

bedragen x € 1.000

01 Veiligheid	Rekening 2015	Primitieve Begroting 2016	Actuele begroting 2016	Rekening 2016	Verschil actuele begroting/ rekening
Lasten	9.058 N	8.841 N	9.689 N	9.690 N	0 N
Baten	1.677 V	260 V	860 V	1.391 V	531 V
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	7.380 N	8.581 N	8.830 N	8.299 N	531 V
Storting reserve	2 N	0 N	0 N	0 N	0 V
Onttrekking reserve	57 V	362 V	804 V	278 V	526 N
Gerealiseerd resultaat	7.326 N	8.219 N	8.026 N	8.021 N	5 V

Toelichting op de middelen

Brandweer

€ -

Zowel de regionalisatie als een lager beroep op de FLO (Functioneel Leeftijdsontslag) leidt tot een voordeel op de lasten. Een beoogde onttrekking van de reserve is hierdoor niet noodzakelijk. Per saldo budgettair neutraal.

Veiligheid

€ -

Dit jaar is het restant van de middelen in de reserve Overlopende verplichtingen (€ 250.000) gebruikt voor het doen van onderzoek (onder andere met betrekking tot Veldhuizen), de evaluatie van het Sociaal Interventie Team en het bekostigen van extra personele inzet. Per saldo is dit product neutraal.

Overige beschermingsmaatregelen

€ -

De bijdrage voor de renovatie van het dierenasiel 'De Hof van Ede' is dit jaar niet gedaan (€ 280.000); de oorzaak hiervan is het samen willen optrekken met buurgemeenten en de noodzaak tot verlenging van de erfpacht overeenkomst. Het gevolg van het niet doen van de bijdrage is dat het geld ook niet is onttrokken aan de reserve (€ 280.000).

Bommenregeling

€ -

De uitgaven voor opsporing en ruiming van conventionele explosieven bedragen in 2016 ruim € 1 miljoen. Deze kosten worden gedekt door zowel een bijdrage van het Rijk als vanuit diverse projecten.

Programmadoelstelling

Het ontwikkelen en beheren van een prettige en veilige woon- en leefomgeving in Ede. Wij streven naar een duurzame openbare ruimte die schoon, heel en veilig is, zowel voor de inwoners, het bedrijfsleven als ook voor onze bezoekers.

Ontwikkelingen

Visie voor de Openbare Ruimte (VOR)

In juli 2016 is de Visie voor de Openbare Ruimte (VOR) door uw raad vastgesteld. De VOR is een integrale visie waarin de verschillende 'grijze, groene en blauwe' onderdelen in de openbare ruimte in nauwere samenhang met elkaar zijn gebracht. De stadsbrede "Visie voor de Openbare Ruimte" is daarvoor een overkoepelend en richtinggevend beleidsinstrument. Met de VOR stuurt de gemeenteraad op kwaliteit van de inrichting en het beheer van onze leefomgeving. De VOR stelt integrale ambities en werkwijzen vast voor onder andere het behoud van het goede, differentiatie in kwaliteitsniveau's (IBOR-niveau's) en participatie. Kapitaalgoederen spelen hierbij een belangrijke rol.

Integrale programmering

Het is een wens om de onderhoudswerken in de openbare werken beter op elkaar af te stemmen en zo werk met werk te maken om daarmee onder meer de overlast voor de burgers te beperken. Eind 2015 zijn we daar gemeentebreed mee begonnen. Begin 2016 stonden alle plannings in een digitale kaart, de Kaart Integrale Programmering (KIP) met als resultaat een gebiedsgericht uitvoeringsprogramma, het UVP2016. In totaal ging er € 16,2 miljoen om in het UVP2016, waarvan groen € 700.000, wegen € 6.000.000 en riolering € 9.500.000. Voorbeelden van een paar grotere combinatie werken zijn de Kamperfoelielaan e.o. (riolering, wegen en groen) en het Jaarsveld e.o. (wegen en groen). In 2017 zetten we deze succesvolle werkwijze voort en komt er naast het uitvoeringsplan voor één jaar, ook een meerjarenplanning.

Herijking hemelwater geïntegreerd in Gemeentelijk Rioleringsplan

In 2016 is gewerkt aan de herijking van het hemelwaterbeleid. Tijdens het planproces is besloten om de herijking van het hemelwaterbeleid integraal mee te nemen in het besluitvormingsproces van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022. De bestuurlijke behandeling vindt plaats als integraal onderdeel van het GRP in 2017.

Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2017

In 2016 is de Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2017 door de gemeenteraad vastgesteld en op 1 januari 2017 ingegaan. Hiermee is de oude verordening (2004) per 1 januari 2017 komen te vervallen. De verordening regelt het éénmalige recht om verstrekte diensten in verband met het tot stand brengen van een (in)directe aansluiting van eigendom op de gemeentelijke riolering. Met het ingaan van de nieuwe vergunning is afgestapt van het innen van leges maar worden de werkelijke kosten in rekening gebracht. Dit maakt dat het vergunningproces eenvoudiger en kostendekkend is.

Koers van bezuinigingen

Op 9 juli 2015 heeft de gemeenteraad besloten in te stemmen met een aantal bezuinigingsvoorstellen met betrekking tot het beheer van de openbare ruimte, uit mEdemaken en de kerntakendiscussie. Om de bezuinigingen op onder andere de gebieden wegen, straatmeubilair, groen en reiniging te realiseren is in 2016 een groot aantal trajecten in uitvoering gegaan. Hierdoor is de bezuinigingsdoelstelling voor 2016, 400.000 euro, gerealiseerd.

Bomenbeleidsplan

In 2016 zijn we gestart met het uitvoeren van de maatregelen uit het bomenbeleidsplan. We zijn begonnen met het wegwerken van het achterstallig snoeionderhoud aan bomen en de boomveiligheidscontroles. Er is een meerjarenplanning opgesteld waarin de boomvervangingsprojecten zijn opgenomen om tot een vitaal bomenbestand te komen. In 2016 zijn de eerste boomvervangingsprojecten voorbereid en deels uitgevoerd. Uitvoering van een aantal projecten loopt door tot in het eerste kwartaal van 2017 in verband met het plantseizoen.

Kapvergunningstelsel

In 2016 zijn de regels voor het kappen van bomen versimpeld. Het is nu veel duidelijker wanneer een kapvergunning nodig is en wanneer niet. In dat laatste geval kan volstaan worden met een melding en kan de boom na 10 werkdagen gekapt worden. Deze procedure is sneller en er hoeven geen leges betaald te worden. Het nieuwe kapvergunningstelsel is per 1 januari 2017 van kracht.

Begraafplaatsen

In 2016 is een exploitatieplan opgesteld voor de vijf gemeentelijke begraafplaatsen. In dit plan wordt gekeken naar de ontwikkelingen de komende vijf tot tien jaar met de bijbehorende exploitatie. De komende jaren worden naast het dagelijks onderhoud ook achterstallig onderhoud, vervangingen en kwaliteitsverbeteringen uitgevoerd. De kosten worden gedekt door inkomsten uit begraafleges, de reserve op begraven en te activeren kapitaallasten.

Natuurlijk begraven

In de loop van 2016 is een deel van de begraafplaats Ede zo ingericht dat natuurlijk begraven (grafrecht voor 50 jaar) en natuurbegraven (onbepaalde tijd) mogelijk is.

Fiets(mobiliteit)

In 2016 heeft de gemeenteraad de visie en de ambities van het Fietsplan "Van peloton naar kopgroep" onderschreven en daarvoor bij de Perspectiefnota 2017-2020 middelen beschikbaar gesteld voor de eerste twee jaar (2017-2018).

Parkeren

In 2015 heeft de gemeenteraad besloten om met betrekking tot de kerntakendiscussie in te stemmen met een aantal parkeerbeleidsvoorstellen uit de Quick Scan Optimalisatie Parkeerregulering. In de periode 2016-2018 worden daartoe de volgende maatregelen uitgevoerd: een stapsgewijze verhoging van de tarieven van de bewonersvergunningen, het fiscaliseren van de gemeentelijke parkeerterreinen, het optimaliseren van de kosten en het reguleren van parkeren op BTA12. De verhoging van de tarieven van de bewonersvergunningen en het fiscaliseren van de gemeentelijke parkeerterreinen zijn in 2016 uitgevoerd. Tevens is gestart met het optimaliseren van de lasten van het parkeerproduct. In juli 2016 heeft de gemeenteraad besloten om een impuls (simpel, duidelijk en betaalbaar) aan het parkeren in Ede Centrum te geven. Hiervoor zijn structureel extra middelen beschikbaar gesteld. In 2016 is aan deze impuls, samen met centrumondernemers (SBE) en centrumbewoners, vorm gegeven door middel van het betaald parkeerproces te versimpelen (het verwijderen van de kentekeninvoer op de parkeerautomaten), de betaald parkeertijden aan te passen en het verlagen van het maximale dagtarief.

Toezicht en veiligheid

In 2016 heeft Toezicht ingezet op de activiteiten rondom de mogelijke komst van verschillende AZC's. In de wijk Veldhuizen is Toezicht veel zichtbaar aanwezig geweest. Daarnaast is ingezet op evenementen, op de horeca Museumplein (in relatie tot de verruiming van de sluitingstijden).

Bewonersbedrijf De Valk

Naar aanleiding van het traject mEdemaken is het bewonersinitiatief gesteund om bewonersbedrijven op te richten. De inwoners van De Valk hebben aangegeven zelf graag de verantwoordelijkheid te willen nemen voor het onderhoud van hun eigen leefomgeving. De bewoners hebben de ambitie om een hoger kwaliteitsniveau in de openbare ruimte te realiseren tegen dezelfde kosten. In een gezamenlijk project van de gemeente Ede en de bewoners, is in de periode van 2015 en 2016 hard gewerkt om het idee van het bewonersbedrijf compleet uit te werken. Na een akkoord van zowel de bewoners als het college is het bewonersbedrijf De Valkse Groencoöperatie op 1 januari 2017 officieel van start gegaan.

Samenwerkbedrijf (SWB)

Het SWB is een samenwerkingsorganisatie van ACV, Permar en de gemeente Ede. Deze partijen werken samen in een pilot, gericht op het kwalitatief uitvoeren van het integraal onderhoud van de openbare ruimte (onder andere het groen, onkruid op verhardingen en rioolreiniging). Doel daarbij is om tientallen garantiebanen te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (MAAtjes), zodat zij duurzaam aan het werk kunnen. Na gezamenlijke voorbereiding in 2016 is deze pilot op 1 februari 2017 officieel gestart. De pilot duurt 23 maanden en is een belangrijke leerperiode, waarin continu gekeken wordt naar de balans tussen de kwaliteit van de buitenruimte, de inzet van de mensen en de benodigde financiën. De (eind)evaluatie van deze leerperiode zal bepalend zijn voor het vervolg.

Welk beleid is voorhanden

- [Visie Openbare ruimte](#) (VOR);
- Onderhoudsprogramma wegen buitengebied;
- Wegbeheerplan;
- [Bomenbeleidsplan](#);
- Beleidsplan openbare verlichting;
- Beleidsplan begraven;
- [Nota zandwegen](#);
- [Waterplan 2013-2017](#);
- Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan 2013 - 2017 (vGRP);
- Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP);
- Parkeerbeleidsplan Ede.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Handhaven van de leefbaarheid en continueren van de kwaliteit van de leefomgeving. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Leefbaarheid en kwaliteit in de wijk.	7,4	-	7,4	7,4	7,5	-	7,5

Prestaties	
• Gebiedsagenda's maken met alle betrokken partijen en zorgdragen voor commitment van alle partijen om de doelen te realiseren.	⇨
• Bestendigen van de samenwerking met de partners rond wijkwerk.	⇨
• Beeldkwaliteitplan: bewoners worden steeds meer betrokken bij het creëren van buitenruimtes die uitnodigen tot gebruik en die tegelijkertijd onderhoudsarm zijn.	⇨

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Een evenwichtig en duurzaam beheer van de openbare ruimte op de onderdelen schoon, heel en veilig op het met de gemeenteraad overeengekomen IBOR-niveau.	Richting basis	Basis	Basis	iets boven basis	iets boven basis	iets boven basis	Basis

Toelichting

Het IBOR-niveau wordt beoordeeld op de aspecten schoon, heel en veilig. Op het aspect veilig is de score boven basis niveau, op de aspecten heel en schoon is de score gemiddeld basis. De gemeenteraad wil dat het dagelijks onderhoud op het niveau IBOR basis wordt uitgevoerd.

Prestaties

- Uitvoeren maatregelen Waterplan 2013-2017. [↔](#)

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Verkeersveilige openbare ruimte. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Aantal verkeersongevallen.	92	121	264	425	558	pm	

Toelichting

Vanaf 2013 is de politie deze ongevallen anders gaan registreren waarbij de Meldkamerongevallen ook in de database worden opgenomen. Het aantal verkeersongevallen hangt naast het verkeersbeleid en de uitvoering van verkeersmaatregelen samen met de registratiegraad van deze verkeersongevallen. Gelet op de stijging in 2015 is de registratiegraad weer aanzienlijk verbeterd. Hieruit is niet af te leiden wat de werkelijke wijziging in verkeersveiligheid is. De cijfers voor 2016 komen in het najaar van 2017 beschikbaar.

Prestaties

- Uitvoering duurzaam veilige verkeersprojecten zoals vastgesteld in het Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer. [↔](#)
- Realiseren Fiets Filevrij route Ede - Veenendaal. [↔](#)
- Studie naar mogelijkheid van een snelfietsroute Ede-Wageningen. [↔](#)

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Burgers voelen zich veilig in hun leefomgeving (subjectief veiligheidsgevoel)							
Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Mate waarin burgers zich veilig voelen in hun leefomgeving.	80%	-	80%	-	82%	-	83%
• Percentage inwoners dat vaak overlast ervaart van groepen jongeren in de buurt.	10,8%	-	8,6%	-	8,2%	-	8%

Toelichting

De maatschappelijke effecten van Toezicht komen overeen met die van Veiligheid uit Programma 1. De prestaties vanuit Toezicht zijn alleen toegesneden op de werkzaamheden die Toezicht hiervoor verricht ten aanzien van de maatschappelijke doelstellingen.

Om de bestuurlijke portefeuilleverdeling ondersteunend te laten zijn aan de programma-inhoud zal dit onderdeel met ingang van de begroting 2017 onder Programma 1 worden ondergebracht.

Prestaties	
<ul style="list-style-type: none"> Inzet Jeugdboa's continueren. <i>Mede door gebruik van social-media (Twitter en Facebook) is het contact met de jeugd en de informatiepositie van de Jeugdboa's bijzonder goed. Alle in Ede aanwezige hangplekken, jeugdgroepen en de samenstelling van de jeugdgroepen zijn bij de Jeugdboa's in beeld. Doordat de jeugdboa's zowel een vertrouwensrelatie met de jeugd opbouwen als gelijktijdig handhavingsbevoegdheid hebben resulteert dit in de praktijk in een positieve bijdrage aan het tegengaan van jeugdoverlast.</i> 	⇒
<ul style="list-style-type: none"> Afdeling Toezicht. <i>De afdeling Toezicht van de gemeente Ede wordt landelijk gezien als een professionele organisatie die als blauwdruk voor andere kan dienen. De samenwerking tussen de gemeente, politie en OM, wijkgerichte aanpak alsmede de integrale aanpak van zaken maakt dat de afdeling zich onderscheidt. Door de goede oor en oog functie van de afdeling kan de politie zich op haar kerntaken richten.</i> 	⇒
<ul style="list-style-type: none"> Het cameratoezicht voortzetten. <i>De ervaringen met cameratoezicht zijn erg positief. Medewerkers van de Meldkamer Toezicht kijken iedere zaterdagochtend camerabeelden actief uit en delen hun bevindingen met het horecateam van de politie. Dit leidt tot een snelle interventie van de politie en bruikbaar beeldmateriaal bij vervolging.</i> 	⇒
<ul style="list-style-type: none"> De werkprocessen tussen Toezicht en de Politie continueren <i>In de driehoek politie, burgemeester en de Officier van Justitie vindt regelmatige afstemming plaats over prioriteiten en inzet. Dagelijks en wekelijks is er afstemming op strategisch, tactisch en operationeel niveau en bij projecten (woninginbraken, drank & horeca en overlastlocaties) en evenementen is er apart overleg en wordt er gezamenlijk opgetreden.</i> 	⇒
<ul style="list-style-type: none"> Samen met de wijkpartners jaarlijks per wijk acties benoemen in wijkagenda/wijkveiligheidsplan. <i>In de wijkagenda zijn de voor Toezicht en politie relevante activiteiten opgenomen. Nieuw is dat er naast de wijkagenda's gewerkt wordt met wijkveiligheidsplannen. Hiermee wordt op het gebied van veiligheid maatwerk op wijkniveau geleverd.</i> 	⇒
<ul style="list-style-type: none"> Behouden van het Keurmerk Veilig Ondernemen en vasthouden van het aantal sterren (indicatie van het kwaliteitsniveau). <i>Gemeente, politie en ondernemers hebben samengewerkt om Ede centrum schoon, heel en veilig te houden. Door deze intensieve samenwerking is in 2014 het centrum van de gemeente Ede als een van de weinige gemeenten in Nederland onderscheiden met de vijfde ster van het Keurmerk Veilig Ondernemen.</i> 	⇒

Wat gaat het kosten

02 Beheer Openbare Ruimte	bedragen x € 1.000					
	Rekening 2015	Primitieve Begroting 2016	Actuele begroting 2016	Rekening 2016	Vershil actuele begroting/ rekening	
Lasten	37.437 N	36.645 N	39.914 N	40.923 N	1.009 N	
Baten	15.614 V	15.164 V	17.416 V	18.282 V	866 V	
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	21.823 N	21.481 N	22.498 N	22.641 N	143 N	
Storting reserve	2.050 N	2.908 N	3.249 N	3.386 N	137 N	
Onttrekking reserve	2.315 V	1.917 V	2.212 V	1.998 V	214 N	
Gerealiseerd resultaat	21.558 N	22.473 N	23.535 N	24.030 N	495 N	

Toelichting op de middelen

Begraven

€ -

In 2016 is gestart met een inhaalslag op het onderhoud op de begraafplaatsen. Dit heeft geresulteerd in een overschrijding van circa € 120.000. De opbrengsten van de begraafrechten waren circa € 100.000 hoger dan geraamd. In 2016 is een nieuw beheer- en exploitatieplan voor alle vijf de gemeentelijke begraafplaatsen opgesteld. Hiermee is inzicht ontstaan in de kosten en opbrengsten van begraven voor de periode 2017-2021. In de opbrengstenraming wordt rekening gehouden met deze structurele hogere opbrengsten. De kosten voor de renovatie van de aula van € 300.000, waren geraamd als uitgave in 2016 met daarbij een onttrekking van hetzelfde bedrag uit de reserve. Deze kosten moeten echter worden geactiveerd, waarbij de structurele kapitaallasten jaarlijks uit de reserve worden gedekt vanaf 2017. Bovenstaande resultaten worden afgewikkeld via de reserve begraven waardoor het effect op productniveau neutraal is.

<i>Riolering (Act. 2016: neutraal)</i>	€ -
De exploitatiekosten van riolering laten een overschrijding zien op verschillende onderdelen. Reden voor de overschrijding (€ 375.000 N) betreft voornamelijk onvoorzien knelpunten bekend geworden naar aanleiding van extreme neerslag. Inmiddels loopt voor 2017 de aanbesteding om in het kader van de integrale planning met wegen en het nieuwe GRP extra te inspecteren. De dotaties aan de Voorziening vervangingsinvesteringen riolering hebben conform begroting plaatsgevonden. Voor een toelichting op de realisatie van de geplande investeringen wordt verwezen naar de Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. De overschrijding van € 375.000 op de exploitatie is onttrokken aan de voorziening waardoor het product neutraal afsluit.	
<i>Wegen</i>	€ 140.000 N
De mEdemakenbezuiniging (€ 50.000) op onderhoud sloten in het buitengebied is opgeschort. Daarnaast is in 2016 fors geïnvesteerd in het maken van integrale planningen en het gerealiseerd krijgen hiervan. Daarvoor zijn extra kosten gemaakt.	
<i>Nutsbedrijven (Act. 2016: € 70.000 N)</i>	€ 20.000 N
Een van de ombuigingen van mEdemaken was het genereren van extra inkomsten door het kostendekkend maken van de leges nutsbedrijven. Over 2016 resteert een tekort van € 20.000 doordat de aanpassing pas halverwege het jaar kon worden doorgevoerd. Dit is een verbetering van de prognose van € 70.000 nadelig die is afgegeven bij de actualisatie in het najaar 2016.	
<i>Gladheidsbestrijding</i>	€ 115.000 N
De gemeente heeft de wettelijke taak om gladheidsbestrijding te verzorgen, dit is dan ook een openeinderegeling.	
<i>Openbare Verlichting</i>	€ 80.000 N
De naheffing van energierekeningen uit voorgaande jaren geeft een negatief effect	
<i>Verkeersregelinstallatie (Act. 2016: PM)</i>	€ 150.000 V
De vervanging van verkeersregelinstallaties (VRI) wordt betaald uit het exploitatiebudget. Dit jaar is er, zoals bij de actualisatie is aangegeven, geen VRI vervangen.	
<i>Openbaar groen en speelgelegenheden</i>	€ 290.000 N
De overschrijding op openbare groen en speelgelegenheden is een samenloop van omstandigheden. Zo is er in het kader van verzoeken van bewoners (bewonersparticipatie) op verschillende plekken groen aangepast. Ook is er aan de hand van klachten/meldingen extra onderhoud gepleegd aan het groen bijvoorbeeld in het Proosdijpark en aan het bosplantsoen in de ecologische hoofdstructuur. Ook is de bezuinigingsmaatregel uit mEdemaken om te bezuinigen op het onderhoud aan openbaar groen te halen door het verkopen van snippergroen nog niet gerealiseerd.	
Uit verschillende bronnen zijn niet begrote bijdragen ontvangen als compensatie voor uitgevoerde werkzaamheden, het gaat hier bijvoorbeeld om bijdragen van buurtschappen aan speelplekken of een bijdrage van een grondexploitatie voor het verwerken van snippergroen. Het totaal van deze bijdragen zorgt voor een voordeel van € 130.000. Per saldo betekent dat een nadeel van € 290.000.	
<i>Parkeren (Act. 2016: neutraal)</i>	€ -
De trend dat de totale parkeerinkomsten al jarenlang afnemen vanwege onder andere de economische crisis en gewijzigd consumentengedrag (online kopen), heeft zich in 2016 voortgezet. In maart 2016 zijn, als gevolg van de bezuinigingsopgave, nieuwe parkeermaatregelen ingevoerd. Dit heeft tot gewijzigd parkeergedrag geleid, zoals een gedeeltelijke verschuiving naar de Q-park parkeergarages. Uit passantenonderzoeken blijkt overigens dat er niet minder bezoekers naar het centrum komen dan voor maart 2016. Een groot deel van de bezoekers bestaat uit langzaam verkeer (64%), waardoor het effect van het autobezzoek op het totale bezoek	

minder groot is. Door herinrichtingswerkzaamheden aan het Bunschoterplein was het terrein tijdelijk niet beschikbaar en is er gedurende twee maanden geen parkeergeld geïnd. Tot op heden heeft de vestiging van een supermarkt aan het Bunschoterplein minder extra parkeeropbrengsten gegenereerd dan verwacht. Daarnaast zijn in het laatste kwartaal diverse stimuleringsacties (o.a. gratis avondparkeren en lagere dagtarieven) doorgevoerd.

Door bovengenoemde ontwikkelingen zijn de parkeeropbrengsten per saldo € 250.000 lager dan geraamd.

In 2016 zijn de laatste afkoopsommen voor de realisatie van parkeervoorzieningen afgewikkeld. Een aantal extra parkeerplaatsen was al binnen projecten gerealiseerd, waardoor een bedrag van € 60.000 vrijvalt. De resultaten op het product parkeren zijn afgewikkeld via de reserve Parkeren (€ 190.000), waardoor het effect op productniveau neutraal is.

Programmadoelstelling

- Het bevorderen van voldoende en gevarieerde werkgelegenheid toegesneden op de kwaliteiten van de Edese beroepsbevolking.
- Het stimuleren en faciliteren van een aantrekkelijk aanbod van voorzieningen op het gebied van detailhandel, recreatie en toerisme voor inwoners en bezoekers.

Ontwikkelingen

De ontwikkeling van de economie heeft na een aantal jaren van stagnatie de weg naar boven weer gevonden. We zien een toename van investeringen en werkgelegenheid. De afzet van nieuw bedrijventerreinen krijgt hierdoor een nieuwe positieve impuls. Het investerings- en vestigingsklimaat van de Ede en de omliggende regio wordt positief beïnvloed door de economische groei.

In 2016 is de uitvoering van de Integrale Aanpak Bedrijventerreinen en Werklocaties (IABW) van groot belang geweest. De ontwikkelingen en resultaten op dit gebied zijn gedeeld met de gemeenteraad op een bijeenkomst in december 2016 en nader beschreven onder het speerpunt IABW (Investeringsfonds Impuls Ede). Conclusie is dat door extra inspanningen en inzet van middelen de gestelde doelen zijn behaald voor wat betreft de verkoop van bedrijventerreinen en het creëren van extra arbeidsplaatsen.

In het kader van ontwikkeling van een verdere groei van werkgelegenheid zijn in 2016 stappen gezet op het gebied van regionale beleidsafstemming op gebied van Werklocaties (Visie werklocaties Foodvalley 2017-2025) en het PDV/GDV beleid. Beide beleidsstukken zullen in voorjaar van 2017 worden aangeboden aan de gemeenteraad. Op het gebied van de bedrijventerreinontwikkeling is gestuurd op het in ontwikkeling brengen van het Food&Businesspark (voorheen De Klomp -Oost).

In het kader van het verbeteren van het vestigingsklimaat is samen met ondernemers op een aantal bedrijventerreinen een traject in gang gezet om tot een bedrijveninvesteringzone (BIZ) te komen. De gemeenteraad heeft dit initiatief ondersteund en het traject om te komen tot de invoering van de BIZ zit in de beslissende fase. Februari 2017 werd duidelijk dat er niet voldoende draagvlak onder de ondernemers is bij de Frankeneng, Heestereng en de Vallei. We zullen als gemeente de meting evalueren en kijken welke lessen we eruit kunnen trekken voor rolneming van bedrijven, plaats, omvang en bruikbaarheid van de BIZ.

Op het gebied van detailhandel zijn vele ontwikkelingen gaande met zowel ruimtelijke als economische impact. Om hierop te anticiperen is in 2016 de retailvisie ontwikkeld op basis van een interactief proces waarbij zowel ondernemers als andere belanghebbenden zijn betrokken. In de retailvisie staat het beleid beschreven op basis waarvan de komende jaren de ontwikkelingen in deze sector kunnen faciliteren. De retailvisie is op 8 december 2016 door de gemeenteraad goed gekeurd.

Verder investeren in toerisme kan een verdere groei van de economie betekenen. Daarom heeft Ede ervoor gekozen om extra bij te dragen aan de regionale marketingorganisatie Visit Veluwe en het platform UitinEde. Ook is een dienstverleningsovereenkomst opgesteld voor de invulling van het lokale gastheerschap in de Stadswinkel. Lokaal wordt samengewerkt in het veldoverleg toerisme en evenementen. Er zijn keuzes gemaakt voor de marketing van Ede zoals de keuze in te zetten op de thema's herinneringstoerisme, Food, de Smaak van Van Gogh en de Veluwe. Deze thema's sluiten aan bij de marketingthema's van Holland Marketing in de komende jaren.

Toerisme draagt niet alleen direct, maar ook indirect bij aan de werkgelegenheid omdat recreatief-toeristische voorzieningen bijdragen aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat, ook voor andere bedrijven. Toerisme is één van de drie pijlers van het Programma Buitengebied (zie Investeringsfonds Impuls Ede). De gemeente Ede neemt daarnaast actief deel in de Gebiedsopgave Veluwe onder het motto Veluwe op 1. Het doel van deze agenda is om gezamenlijk als Veluwse gemeenten, bedrijfsleven, terreinbeheerders en natuurorganisaties en de provincie de Veluwe te ontwikkelen tot het sterkste toeristische gebied van Nederland. Ook is geparticipeerd in een ontwikkeltraject voor internationale positionering van de Veluwe dat door het ministerie van Economische Zaken aan de Veluwe aangeboden werd vanwege de verkiezing van de Veluwe tot één van de vier mooiste natuurgebieden van Nederland.

Welk beleid is voorhanden

- In december 2013 is het Programma Economie; de economische ambitie van Ede met een werkprogramma, vastgesteld, met een actieve bijdrage van circa 100 bedrijven en 30 organisaties. Het Programma Economie wordt jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd.
- Ede werkt aan een regionale werkgeversdienstverlening. In oktober 2016 is het Implementatieplan Werkgeversservicepunt FoodValley vastgesteld, hiermee wordt de één loket gedachte voor bedrijven verder uitgewerkt.
- In mei 2015 is het [Plan van Aanpak Ede Centrum](#) vastgesteld.
- In juni 2015 is de [Visie Food!](#) vastgesteld.
- In juni 2015 is de [Integrale Aanpak van Bedrijventerreinen en werklocaties](#) vastgesteld.
- In juli 2015 is de [verordening winkeltijden Ede 2015](#) vastgesteld.
- In 2016 is de [retailvisie](#) vastgesteld.
- In 2017 worden vastgesteld het PDV/GDV beleid en de Visie Werklocaties Foodvalley 2017-2025.
- In 2017 wordt een verdiepend stuk rondom het thema Blurring opgesteld.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Behoud en versterken van een goede werkgelegenheidssituatie in Ede en de regio. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Percentage arbeidsplaatsen ten opzichte van aantal inwoners.	51%	51%	51%	51%	50%	50%	51%
• Aantal arbeidsplaatsen.	55.990	55.990	56.320	56.270	56.540		
Toename Ede	0,0%	0,6%	-0,1%	0,5%			
Toename Nederland	-0,7%	-1,1%	-0,9%	0,1%			

Toelichting

De verhouding tussen arbeidsplaatsen en aantal inwoners ligt al jaren net boven de 50%. Deze verhouding is heel licht gedaald doordat de bevolking sneller is gegroeid dan het aantal banen. Oorzaak van de minder snelle stijging van de banen is gelegen in het feit dat ondanks het voorzichtige economisch herstel werkgevers nog terughoudend zijn in het aannemen van nieuw personeel.

Prestaties

• Uitwerken gebiedsgerichte opgave samen met provincie.	↗
• Ontwikkelen KennisAs Ede Wageningen/FoodValley.	↗
• Faciliteren startende ondernemers (onder andere deelname IkStartSmart).	↗
• Realiseren Bedrijventerrein A12 (BTA12) en nieuw bedrijventerrein in Wekerom.	↗
• Verkoop van hectares bedrijfsterreinen door de inzet van accountmanagement voor nieuwe en bestaande bedrijven (zie integrale aanpak van bedrijventerreinen en werklocaties).	↗

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Aantrekkelijkheid en bekendheid Ede als toeristisch en recreatief gebied. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> Aantal toeristische overnachtingen. 	548.587	539.390	522.028	568.759	641.383		550.000

Toelichting

.In 2016 is onderzoek gedaan naar de economische impact van toerisme en recreatie in Ede, onder meer door een bezoekersonderzoek. Tevens is samen met citymarketing een onderzoek gedaan naar de kracht van het merk Ede. Het aantal overnachtingen neemt fors toe, waarbij tevens sprake is van een kleine groei van het aantal belastingplichtigen.

Prestaties

<ul style="list-style-type: none"> Faciliteren voorzieningen passend binnen kadernota Toerisme. Toeristisch gastheerschap en marketing. Nulmeting toerisme in Ede Studie vitaliteit vakantieparken (programma Buitengebied). 	⇒
	⇒
	✓
	⇒

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Realisatie nieuwe hoogwaardige en behoud kwaliteit bestaande bedrijventerreinen. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> Aantal hectare uitgegeven nieuwe bedrijventerreinen. 	7,6	1,1	2,2	0,7	5,5	2,4	4-6 ha

Toelichting

Het herstel van de economie is ook zichtbaar bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen. Hoewel er geen stijging van de grondprijzen voor bedrijfsgrond valt waar te nemen, zien we wel een toename van interesse in de bedrijfsgronden. De werkelijke levering van bedrijfsgrond bedraagt in 2016 2,4 hectare.

Het niet bereiken van de ambitie van 5,2 hectare is te verklaren door de vertraging in het vaststellen van een bestemmingsplan voor de Klomp. Wat de overige plannen betreft:

- BTA12 verkoop verloopt volgens verwachting (1,6 hectare verkocht in 2016), met daarbij de aantekening dat 0,8 hectare net over de jaargrens is geleverd in het eerste kwartaal van 2017. Het aantal leads en reserveringen geeft daarnaast vertrouwen voor de verkopen in 2017.
- Bedrijventerrein 't Laar te Wekerom verkoop *boven* verwachting (0,8 hectare verkocht in 2016), met daarbij ook leveringen die net over de jaargrens zijn gevallen en veel interesse en leads.
- Bedrijventerrein de Vallei geen verkoop in 2016, maar wel twee leveringen die in 2017 zullen passeren.

Prestaties

<ul style="list-style-type: none"> Ontwikkeling en marketing Bedrijventerrein A12 en ontwikkeling bedrijventerrein Het Laar Wekerom. Ontwikkeling en marketing KennisAs met hoogwaardige werklocaties onder andere Veluwe Poort. Kavelverkoop 4 hectare per jaar. Uitvoering Integrale Aanpak Bedrijventerreinen en Werklocaties. 	✓
	✓
	⇒
	✓

Wat gaat het kosten

bedragen x € 1.000

03 Economische Zaken	Rekening 2015	Primitieve Begroting 2016	Actuele begroting 2016	Rekening 2016	Verschil actuele begroting/ rekening
Lasten	33.673 N	16.646 N	14.561 N	12.680 N	1.881 V
Baten	36.516 V	16.414 V	11.308 V	8.684 V	2.624 N
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	2.843 V	232 N	3.253 N	3.996 N	744 N
Storting reserve	264 N	420 N	2.038 N	1.907 N	130 V
Onttrekking reserve	2.241 V	297 V	3.441 V	3.094 V	347 N
Gerealiseerd resultaat	4.820 V	355 N	1.849 N	2.810 N	961 N

Toelichting op de middelen

De activiteiten voor Economie, Food, KennisAs en Levendig Centrum vinden allen plaats op dit programma. De afwijkingen zijn hier echter dermate klein dat ze op deze plaats niet toegelicht worden. Wel worden de speerpunten Food, KennisAs Ede-Wageningen en Levendig Centrum uitgebreid behandeld in hoofdstuk 1 (Investeringsfonds Impuls Ede).

Resultaat Grondbedrijf op uitgifte bedrijventerreinen en werklocaties

€ 1.063.000 N

In de MPG 2017 wordt het resultaat 2016 uitgebreid toegelicht. Een belangrijk deel van het nadeel wordt verklaard door een noodzakelijke toevoeging (€ 841.000) aan de Voorziening Negatieve Plannen.

Zowel de lasten als baten laten een relatief grote afwijking zien ten opzichte van de begroting. Dit is met name toe te schrijven aan de fasering bij Food- en Businesspark de Klomp naar latere jaren.

4

Educatie en Jeugd

Programmadoelstelling

Edese jongeren zijn goed voorbereid op deelname aan de samenleving.

Ontwikkelingen

Jeugd

Lokale teams

Ook in 2016 is stevig ingezet op het preventieve aanbod jeugd. Door eerder de juiste adviezen of ondersteuning te bieden kunnen problemen, en daarmee zwaardere zorg, op een later moment, worden voorkomen. De zichtbaarheid en bekendheid van de preventieve voorzieningen neemt toe en leidt tot een verdere toename van de vraag. Doordat de zwaardere jeugd casuïstiek vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is overgeheveld naar de sociaal teams (ST's), kon het CJG zich meer dan voorheen gaan richten op preventie. Er is geïnvesteerd in het opbouwen van netwerken in de wijken en gestart met sociale netwerkversterking, een methodiek waarbij gezinnen worden geholpen om een ondersteunend netwerk op te bouwen. Verder is signalering, diagnostiek en ondersteuning van jonge kinderen (0-7) lokaal steviger georganiseerd. Doordat, naast Kijken en Doen, nu ook het vroegere netwerk 'Integrale Vroeghulp' in het CJG is ondergebracht en vanuit daar ook een intensievere samenwerking met het vindplaatsgericht werken tot stand is gebracht.

De sociaal teams hebben voor 2016 een uitbreiding gekregen voor wat betreft jeugdhulpmedewerkers. Dit om de regietaak op het gebied van jeugdhulp beter te faciliteren en om jeugdhulp direct vanuit de teams te kunnen bieden zonder verwijzingen. Het heeft enige tijd geduurd voordat de zorgaanbieders de gevraagde inzet volledig konden organiseren. Vanaf augustus 2016 waren de teams op formatie en is vooral ingezet op intensievere uitvoering en herbeoordelingen van cliënten die voor een deel nog niet eerder gezien waren door de gemeente.

Daarnaast kwam in dat jaar een aantal CJG medewerkers over naar de ST's, vanwege het besluit om zware jeugd casuïstiek geheel vanuit de ST's op te pakken.

De ervaring heeft inmiddels geleerd dat de vragen op het domein jeugd zo complex zijn (veiligheid in geding, vechtscheidingen) dat de keuze om vanuit de sociale teams zelf echt jeugdhulp te bieden, nog meer aandacht behoeft. In het kader van kwaliteitsverbetering en -borging zijn diverse activiteiten ondernomen zoals de samenwerking in vakgroep jeugd, training en opleiding en werkbegeleiding door gedragsdeskundigen. Het doorontwikkeling van organisatie- en stuurinformatie is een belangrijk onderwerp maar blijft een aandachtspunt.

In 2016 is ook gestart met nadenken over de sturing op en een eventuele verzelfstandiging van de lokale teams. Diverse scenario's zijn ontwikkeld in 2016 en de gemeenteraad heeft ervoor gekozen een aantal scenario's verder uit te werken zodat op basis hiervan in 2017 een besluit genomen kan worden.

Specialistische jeugd GGZ

In 2016 zijn vanuit een regionale werkgroep maatregelen genomen om de instroom naar de gespecialiseerde jeugd-GGZ te beperken. Bij een verwijzing naar de specialistische GGZ wordt door de aanbieder een extra check gedaan of de jeugdige ook op een andere wijze geholpen kan worden. Met de uitrol van de pilot Specialistische Ondersteuning Huisartsen Kinder- en Jeugd Psychiatrie (SOH KJP) wordt deze screening ook direct bij de huisarts zelf uitgevoerd. Voor 2016 zijn de kosten voor jGGZ daardoor teruggedrongen. De beperking van instroom zal ook de komende jaren verder worden doorgevoerd.

Versnelling regionale transformatieagenda

In het laatste kwartaal 2016 zijn met aanbieders en lokale teams afspraken gemaakt over het versnellen van de gezamenlijke transformatieagenda. Bij de toeleiding naar zware vormen van jeugdhulp wordt samen met de aanbieder kritisch gekeken of een opname voorkomen kan worden door een vervangend ambulante traject in te zetten. Aanbieders gaan ook in 2017 met de lokale teams structureel in gesprek over de mogelijkheden om bestaande residentiële opnames van jeugdigen te verkorten c.q. af te schalen naar lichtere vormen van verblijf zoals bijvoorbeeld pleegzorg. Ook wordt de rol van de gezinsregisseurs uit het sociaal team tijdens de behandeling van een jeugdige vergroot. De behandelduur kan daarmee worden verkort en de eventuele vervolghulp in het voorliggende veld kan eerder en passender worden ingezet. Aansluitend op de pilot SOH KJP is de samenwerking met de huisartsen en de lokale teams verbeterd.

Talentontwikkeling jongeren

In 2016 is een nieuw concept ontwikkeld voor de talentontwikkeling van jongeren aan het Kuiperplein waarvoor in oktober 2016 een verbouwkrediet beschikbaar is gesteld. Tot eind 2016 zijn de activiteiten van het jongerenwerk gewoon doorgedaan en is gestart met de zogenaamde transitiefase naar een nieuwe overkoepelende stichting. Activiteiten in deze fase zijn vooral gericht op het vormgeven van de nieuwe stichting en het starten van nieuwe activiteiten om het initiatief blijvend onder de aandacht te brengen van jongeren.

Onderwijshuisvesting

Vanaf 1 januari 2015 zijn schoolbesturen volledig verantwoordelijk voor het onderhoud en aanpassingen van hun schoolgebouwen. De gemeente is alleen nog verantwoordelijk voor (vervangende) nieuwbouw en uitbreidingen.

In het IHP 2015-2018 is geanticipeerd op deze situatie en zijn de verantwoordelijkheden van de gemeente en die van de schoolbesturen vastgelegd.

In 2016 is het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs op basis van intensief overleg met de schoolbesturen gemaakt. Begin 2017 is dit plan vastgesteld. Daarin is een huisvestingsagenda opgenomen, voor de perioden 2018-2021/2022-2030 en 2030 en verder, is opgenomen welke scholen in welke periode in aanmerking komen voor Renovatie/vervangende nieuwbouw/uitbreiding.

De jaarlijkse procedure voor de onderwijshuisvesting is doorlopen. Het concept Programma 2017 is voorbereid en opgesteld. Het Programma is in januari 2017 door het college vastgesteld.

Daarnaast is in 2016 extra huisvesting gerealiseerd voor de leerlingengroei van Al Amana en voor het Van Lodensteincollege. In overleg met het schoolbestuur van De Rots is de verhuizing van de school voorbereid en een bouwplan gerealiseerd voor de nieuwe locatie aan de Verlengde Parkweg. Ook de realisatie van het IKC in de Maandereng is in 2016 verder opgepakt.

Voor- en vroegschoolse educatie

Het kabinet heeft besloten om de specifieke regelingen rondom onderwijsachterstanden en voor- en vroegschoolse educatie (VVE) andermaal een jaar - tot en met 2017 - te verlengen. Dat betekent ook dat de Bestuursafspraken G37 die gemaakt zijn met OCW nog een jaar van kracht bleven. De resultaten op de scholen en voorschoolse voorzieningen worden gemonitord zodat inzicht kan worden gekregen in de effecten van VVE. In 2016 is het beleidskader peuteropvang door de raad vastgesteld en daarmee zijn de uitgangspunten vastgesteld waaronder VVE vanaf 2018 in Ede kan worden aangeboden.

Passend onderwijs

Met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs vindt, zowel lokaal als regionaal, verdere invulling plaats van de afgesproken ontwikkelagenda's. Het gaat hierbij om de beleidsterreinen jeugdhulp, leerlingenvervoer, leerplicht en onderwijshuisvesting.

RMC en leerplicht

In december 2014 heeft OCW met de brief "Extra kansen voor jongeren in een kwetsbare positie" aangekondigd dat de RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten) wet zal worden aangepast. Enerzijds met de uitbreiding van extra doelgroepen die bediend moeten worden en anderzijds met de opdracht om aansluiting te zoeken bij regionale arbeidspartijen en bij de overlegstructuur van gemeenten en werkgevers binnen de regionale werkbedrijven van de arbeidsmarktregio's. De verwachting was dat de wet eind 2016 in werking zal treden. Inmiddels weten we dat dat waarschijnlijk pas in 2019 gaat gebeuren. Als gemeente bereiden we ons hierop voor. In 2016 is, samen met het VO en MBO in de regio, een nieuw programma voor Vroegtijdig Schoolverlaten ontwikkeld voor de periode 2017-2021 met extra aandacht voor kwetsbare jongeren. Het RMC is aangesloten op de arbeidsmarktregio door deel te nemen aan de regionale arbeidsmarkttafel.

Welk beleid is voorhanden

- [Beleidsplan Jeugd](#) (oktober 2014);
- [Regionaal beleidsplan Food Valley 2015-2018](#);
- [Beleidskader Peuteropvang](#) (juni 2016);
- [Beleidskader Jeugd en Onderwijs](#) (september 2012);
- [Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen 2015-2018](#);
- [Beleidsnotitie Leerplicht](#) (september 2015);
- [Handhaving- en sanctie beleid kinderopvang en peuterspeelzalen](#) (2014).

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Zoveel mogelijk Edese jongeren verlaten het onderwijs met een passend diploma. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none">• Het percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters ten opzichte van het totaal aantal deelnemers in het onderwijs in Ede.	3,1%	3,0%	1,8%	1,5%	1,5%	1,4%	1,7%

Toelichting

Metingen worden per schooljaar verricht.

Prestaties

• Er vindt intensieve controle plaats op registratie en melding van schoolverzuim en op alle meldingen volgt actie.	✓
• Er vindt elk jaar een analyse plaats van het aantal voortijdig schoolverlaters om de uitval in Ede verder te kunnen verlagen.	✓
• Er wordt een strategisch huisvestingsprogramma opgesteld zodat jongeren in Ede gebruik kunnen blijven maken van een adequaat aanbod aan onderwijsvoorzieningen.	⇒
• De gemeente neemt actief deel aan de doorontwikkeling van passend onderwijs. Een lokale werkagenda die is opgesteld in samenspraak met de samenwerkingsverbanden zal worden uitgevoerd.	✓
• Bij de inzet van schoolbegeleidingsmiddelen kiest de gemeente ervoor deze in te laten zetten op de individuele hulp aan leerlingen met ontwikkelings- en/of leerproblemen.	✓
• Het ontwikkelen van onderwijs-zorgarrangementen.	⇒

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Jongeren beheersen de Nederlandse taal zodat eventuele risico's op onderwijsachterstanden verminderen. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> Het percentage deelname door doelgroepkinderen aan VVE-programma's op voorschoolse voorzieningen en binnen het primair onderwijs. 	63%	68%	70%	75%	75%	76%	2013: 70% 2015: 100%

Toelichting

Norm-/streefwaarde conform rijksstreven.

Prestaties

<ul style="list-style-type: none"> De gemaakte Bestuursafspraken VVE met het Ministerie van OCW worden (onder dezelfde voorwaarden) een jaar verlengd. Hierbij ligt de nadruk op de monitoring van de kwaliteit van VVE. 	✓
<ul style="list-style-type: none"> De gemeente financiert in samenwerking met de schoolbesturen een taalopvangklas voor nieuwkomers. 	✓

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Alle jeugdigen groeien op in een veilige en stimulerende opvoed- en opgroeicontext. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> De daling van het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen. 	-	-	118	108		111*	110

Toelichting

* Voorlopig aantal.

Omdat we vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn voor de gehele jeugdzorg is gekozen voor een maatschappelijk effect dat alle huidige en nieuwe taken op dit gebied dekt. De indicator wordt jaarlijks gemeten. Meetmoment is vanaf heden steeds 31 december van het desbetreffende jaar.

Prestaties

<ul style="list-style-type: none"> Er vinden activiteiten plaats, vanuit het CJG, die de pedagogische civil society versterken. 	⇒
<ul style="list-style-type: none"> De gemeente zorgt er, in afspraken, voor dat het aanbod van opgroei- en opvoedingsondersteuning samenhangend vraaggericht is. 	✓
<ul style="list-style-type: none"> De gemeente zet in op ondersteuning en zorg die is gericht op voorkomen, signaleren en vroeg interveniëren. 	✓
<ul style="list-style-type: none"> Er wordt vindplaatsgericht gewerkt binnen de voorschoolse voorzieningen en in het onderwijs. 	✓
<ul style="list-style-type: none"> Professionals in de opvoed- en opgroeiondersteuning werken volgens het principe van één gezin, één plan en gebruiken daarbij coördinatie van zorg en de verwijsindex. 	✓
<ul style="list-style-type: none"> Er is gespecialiseerde zorg voor jeugdigen die dit nodig hebben. 	✓
<ul style="list-style-type: none"> Het CJG en sociaal team vullen elkaar aan in zorg voor gezinnen. 	✓
<ul style="list-style-type: none"> Er is toezicht op de veiligheid van jeugdigen. 	✓
<ul style="list-style-type: none"> Doorontwikkeling sociale infrastructuur (onder andere CJG, sociaal team). 	⇒

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Jongeren hebben voldoende mogelijkheden om zich te ontwikkelen en elkaar te ontmoeten.							

Dit wordt onder andere gemeten door:			67%		69%	65%	52%
• Het percentage jongeren (15 t/m 22 jarigen) dat tevreden is over het vrijetijdsaanbod in Ede.	-	-		-			

Toelichting

Uit de monitor 'inwoners aan het woord'.

Prestaties

- Per wijk of dorp bestaat een samenhangend en vraaggericht aanbod van preventieve activiteiten voor jongeren. Hierbij ligt de nadruk op het eigen initiatief van jongeren. [⇒](#)

Wat gaat het kosten

04 Educatie & Jeugd	bedragen x € 1.000					
	Rekening 2015	Primitieve Begroting 2016	Actuele begroting 2016	Rekening 2016	Verschil actuele begroting/rekening	
Lasten	45.937 N	41.794 N	44.201 N	42.104 N	2.097 V	
Baten	5.707 V	2.654 V	3.686 V	3.900 V	214 V	
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	40.230 N	39.140 N	40.515 N	38.204 N	2.311 V	
Storting reserve	126 N	305 N	5.722 N	5.658 N	64 V	
Onttrekking reserve	1.958 V	762 V	8.232 V	6.085 V	2.147 N	
Gerealiseerd resultaat	38.398 N	38.683 N	38.005 N	37.777 N	228 V	

Toelichting op de middelen

Onderwijshuisvesting

€ -

In 2016 is het geplande onderhoud aan verscheidene gebouwen (de Vuurvogel, De Rots) uitgesteld. Dit gebeurt anticiperend op een uitgebreidere renovatie. Als gevolg hiervan is € 2.145.000 minder aan de reserve onttrokken dan oorspronkelijk begroot. Dit bedrag wordt in de komende jaren ingezet.

Peuterspeelzaalwerk

€ 65.000 V

Het Rijk heeft, in de tijd oplopende, middelen (Asscher-gelden) beschikbaar gesteld voor de harmonisatie peuteropvang. In 2016 is dit bedrag € 65.000. Omdat de Edese peuterspeelzalen voor het grootste gedeelte pas vanaf 2018 over gaan naar het nieuwe systeem, is in 2016 nog geen gebruik gemaakt van deze middelen.

Leerlingenvervoer

€ 85.000 V

Bij de bezuinigingen die ingegaan zijn vanaf schooljaar 2016/2017 is een frictiebudget beschikbaar gesteld van € 90.000. In de praktijk is gebleken dat door minder toekenningen in de tweede helft van 2016 dit budget nauwelijks nodig is geweest.

Jeugd (Act. 2016: € 850.000 V)

€ -

Preventie en lokale teams

In de lokale teams wordt gewerkt vanuit een detachingsconstructie met zorgaanbieders. Hierop was in de eerste maanden van 2016 sprake van een onderbezetting. Daarnaast is vooruitlopend op de financiële taakstelling uit het mEdemaken-traject en een lagere vaststelling van een aantal subsidies 2015 een voordeel ontstaan. Totaal € 220.000.

Afwikkeling jeugdhulp 2015

Ten aanzien van jeugdhulp is in de halfjaarrapportage melding gemaakt van een verwachte meevaller van € 400.000 over het boekjaar 2015. Gedurende het jaar werd echter duidelijk dat het voordeel 2015 lager uit zou gaan vallen. Dit heeft met name te maken met nagekomen PGB kosten over 2015. Het extra voordeel 2015 daalt daardoor naar € 280.000.

Kosten jeugdhulp 2016

De kosten voor jeugdhulp zijn nog sterk in beweging. De niet beïnvloedbare ontwikkeling rondom voogdijzorg is daar een belangrijke factor in. Ook is er sprake van een minder sterke daling van zorgkosten voor verblijf en ambulans dan verwacht. Deels komt dit door omzettingen vanuit persoonsgebonden budgetten (PGB) naar zorg in natura. Dit resulteert in een nadeel van € 520.000 (ten opzichte van een voordeel van € 450.000 in de halfjaarrapportage).

Dit nadeel wordt onder andere veroorzaakt door de ontwikkeling van instellingsvoogdij. Gedurende 2016 werd duidelijk dat de kosten voor jeugdhulp aan jeugdigen waarvan de voogdij bij instellingen ligt (instellingsvoogdijkinderen) enorm toenamen. De uitwerking van het woonplaatsbeginsel zorgt voor ongewenste effecten in de uitvoering van de Jeugdwet, zowel inhoudelijk als financieel. Deze problematiek is medio 2016 geagendeerd bij de landelijke VNG subcommissie Jeugd. Het resultaat van deze lobby is de ontwikkeling van een convenant tussen gemeenten waarin is opgenomen dat zendende gemeenten de kosten voor instellingsvoogdijkinderen blijven dragen totdat de ontvangende gemeenten hiervoor worden gecompenseerd. In de loop van 2017 wordt helder wat de financiële effecten hiervan zijn.

In de regio Foodvalley wordt, in lijn met voorwaarden in de jeugdwet, op gebied van inkoop en backoffice succesvol samengewerkt en worden de kosten voor landelijke en bovenregionale jeugdzorg met elkaar verevend. Door ontwikkelingen rondom de voogdij-systematiek (gemeenten krijgen tussentijdse compensatie voor instellingsvoogdij kinderen) wordt deze wijze van verevening heroverwogen. Het is de verwachting dat hier medio 2017 een definitieve keuze in wordt gemaakt die met terugwerkende kracht over 2016 wordt doorgevoerd.

Scouting

Scouting de Hilgersgroep gaat het gebouw aan de Dwarsweg, dat zij al langere tijd huurt, van de gemeente kopen tegen de marktwaarde van € 100.000. Besloten is om in 2016 een subsidie van € 20.000 aan de scouting te verstrekken voor de aankoop. Het moment van aankoop is echter verschoven naar 2017 en het bedrag nog onbenut. Wij stellen voor om € 20.000 via een resultaatbestemming over te hevelen naar 2017.

Programmadoelstelling

Het bevorderen en waar nodig faciliteren van sport en bewegen.

Ontwikkelingen

In 2016 is de toekomstvisie voor het zwemproduct vastgesteld. Daarbij heeft de raad gekozen voor een revitalisatie van De Peppel, het behouden van de subsidies voor Vrije Slag en Bosbad en het invoeren van het schoolzwemprogramma 'Swim2Play'. Inmiddels volgen ongeveer tien scholen het schoolzwemprogramma. De revitalisatie van De Peppel moet zorgen voor een beter gebruik en exploitatie door onder andere het aanbrengen van een grotere beweegbare bodem, vernieuwen van de recreatie-gedeelte en het duurzaam maken van de accommodatie. Hiervoor zijn onder andere zonnepanelen geplaatst en is het zwembad aangesloten op de BDV.

Voor wat betreft de binnensport is er gewerkt aan de realisatie van de topsporthal aan de Zandlaan. Daarbij is het volledige ontwerpproces doorlopen en is er vlak voor de kerst gestart met de aanbesteding, zodat in het voorjaar van 2017 duidelijk wordt of er gegund kan worden. In dit traject is er veelvuldig overleg geweest met de beoogde exploitant en de gebruikers om een goed programma en een zo efficiënt mogelijk ontwerp te krijgen.

Na intensieve voorbereiding is in 2016 sportpark 'Kastanjebos' in Otterlo geopend, waardoor SV Otterlo nu beschikt over een modern sportpark op één locatie. Daarbij kan de vereniging gebruik maken van onder andere een kunstgrasveld en is met subsidie van de gemeente een gebouw gerealiseerd met kleedkamers en een clubhuis. Op de vrijkomende velden worden woningen en multifunctioneel dorps huis met sportzaal gebouwd.

Uit mEdemaken kwam de wens naar voren om verenigingen meer te ondersteunen bij de maatschappelijke activiteiten van de verenigingen. We hebben daarvoor samen met de verenigingen een nieuwe subsidiesystematiek opgezet en deze is in 2016 voor het eerst uitgevoerd. Ongeveer twintig verenigingen hebben gebruik gemaakt van deze nieuwe regeling.

In 2016 is steeds vaker de link gelegd tussen sport, bewegen en gezonde voeding. Voorbeelden daarvan zijn programma's rondom gezonde sportkantines, gezonde schoolkantines en een leefstijlproject in Otterlo. Bij dit laatste voorbeeld werken jongeren in Otterlo tijdens een op maat gemaakt traject samen met een leefstijlcoach aan een gezonde leefstijl, maar ook aan het ontwikkelen van competenties en vaardigheden. Doel is om de jongeren een goede en gezonde toekomst te geven.

Welk beleid is voorhanden

- [Sportnota Ploegenspel 2.0;](#)
- [Integraal huisvestingsplan binnensport 2015-2018;](#)
- Resultaat mEdemaken.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Zoveel mogelijk inwoners van de gemeente voldoen aan de beweegnorm, bij voorkeur via het sporten bij een vereniging.							
Indicaties hiervoor zijn:							
• Het percentage Edenaren dat voldoet aan de beweegnorm:							
% jongeren t/m 17 jaar	5%	6%	-	-	-	-	15%
% volwassenen 18 t/m 54 jaar	43%	43%	39%	40%	42%	47%	45%
% 55-plussers	42%	43%	38%	36%	36%	48%	45%
• Het percentage inwoners dat sport in verenigingsverband:							
% jongeren t/m 17 jaar	55%	55%	-	-	-	-	60%
% volwassenen 18 t/m 54 jaar	29%	27%	27%	28%	29%	29%	35%
% 55-plussers	21%	19%	20%	19%	19%	25%	25%

Prestaties	
• Opleveren visie op zwemproduct (inclusief diplomazwemmen)	✓
• Uitvoeren actiepunten IHP binnensport (onder andere renovatie Essenburg)	⇒
• Aanleg sportpark Otterlo.	✓

Wat gaat het kosten

05 Sport	bedragen x € 1.000				
	Rekening 2015	Primitieve Begroting 2016	Actuele begroting 2016	Rekening 2016	Verschil actuele begroting/rekening
Lasten	9.375 N	9.405 N	9.383 N	9.470 N	86 N
Baten	2.798 V	1.646 V	1.668 V	1.724 V	55 V
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	6.577 N	7.759 N	7.715 N	7.746 N	31 N
Storting reserve	859 N	274 N	7.084 N	7.084 N	0 V
Onttrekking reserve	713 V	769 V	8.518 V	8.518 V	0 V
Gerealiseerd resultaat	6.723 N	7.264 N	6.281 N	6.312 N	31 N

Toelichting op de middelen

Geen bijzonderheden.

Programmadoelstelling

Er is een samenhangend, verbindend en kwalitatief goed cultuurbeleid dat aansluit bij de behoeften en wensen van de Edese bevolking.

Ontwikkelingen

In 2016 is een gewijzigd beleidskader cultuur vastgesteld door de raad. Dit beleidskader vervangt de nota 'Continu Cultuur' uit 2011. Naar aanleiding van dit nieuwe beleidskader zijn eveneens nieuwe subsidieregels door het college vastgesteld. Met een van de voorstellen uit 'mEdemaken', namelijk de realisering van een cultuurfonds, is in 2016 gestart. Daarnaast is bij de vaststelling van de cultuurnota een motie inzake het militair erfgoed raadsbreed aangenomen. Hierin is het college opgedragen in de huisvestingsbehoefte te voorzien. Over de voortgang is de raad in december 2016 geïnformeerd.

Naar aanleiding van de resultaten van 'mEdemaken' heeft een bezuiniging plaatsgevonden op de muziekeducatie in de vrije tijd. De voormalige docenten van Cultura hebben zich georganiseerd in het Muziekplein Ede. Zij verzorgen nu als zelfstandig muziekdocenten het lesaanbod. Hiermee is de bezuinigingsdoelstelling gerealiseerd.

Het Historisch Museum Ede (HME) heeft in 2016 het stationsgebouw Ede-Centrum verlaten. Het HME neemt samen met de Vereniging Oud Ede (VOE), het gemeentearchief en de vakgroep archeologie van de gemeente, Cultura en het Platform Militaire Historie Ede (PMHE) als kernpartner deel aan het te realiseren erfgoedcentrum, te vestigen in het gebouw van Cultura.

In 2016 is een verdieping geweest op de verkenningsfase voor de realisering van het Exposeum. De verkenningsfase kon in 2016 nog niet worden afgerond in verband met nog in te winnen externe advisering. In 2016 is het Openluchttheater geopend. De gemeente Ede heeft een nieuw convenant afgesloten met de Minister van OCW over het programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit'.

Monumentenzorg en archeologie

Monumentenzorg en archeologie hebben in 2016 geopereerd op basis van hun wettelijke taken in de ruimtelijke ordening en op basis van de bestaande beleidsnota's. Er was een duidelijke toename te zien van de hoeveelheid (ver-)bouwplannen, restauraties, herbestemmingen, cultuurhistorische projecten en andere erfgoedinitiatieven vanuit de samenleving. In deze projecten is ernaar gestreefd om de cultuurhistorische kwaliteiten zo goed mogelijk in stand te houden, te herstellen of zichtbaar te maken. Door de toename van de adviesvragen konden enkele beleidsvraagstukken (actualisatie Cultuurhistorische Waardenkaart* en Erfgoednota**) in 2016 niet worden opgepakt en zijn naar 2017 doorgeschoven.

Op het gebied van monumentenzorg zijn in 2016, in samenspraak met eigenaren, architecten of ontwikkelaars, ongeveer 30 veranderplannen voor monumenten begeleid. Spraakmakend en bijzonder zijn onder meer het Openluchttheater en de Mauritskazerne in Ede, de voormalige rioolwaterzuivering in Otterlo, en de Westhal en Bitterzoutloods op het Enkaterrein. Daarnaast zijn er zo'n 25 subsidiebeschikkingen afgegeven ter stimulering van onderhoud en restauratie van Edese monumenten. Deze werkzaamheden zijn ook in het veld gecontroleerd. Op gebied van archeologie zijn een 25-tal grotere en kleinere onderzoeken begeleid in het kader van circa 200 vergunningtrajecten en planprocedures. Archeologische opgravingen in de projecten Park Reehorst, Paasbergterrein, Kazerneterreinen en Cavaljéschool leverden bijzondere resultaten op die met het Edese publiek werden gedeeld.

Op het gebied van erfgoedbescherming zijn in 2016 de nog lopende aanwijzingsprocedures voor nieuwe monumenten uit de periode van 'Oorlog en Wederopbouw' (1940-1965) definitief afgerond. Dit erfgoed is nu wettelijk beschermd; Ede telt thans 44 nieuwe gemeentelijke monumenten uit deze periode.

Verder zijn er in 2016 vele bijdragen geleverd aan integrale taken, plannen en projecten, waaronder de ontwikkeling van het Enkaterrein, Kazerneterreinen, World Food Center (WFC) en Levendig Centrum. Daarnaast erfgoedprojecten als de digitalisering van het Erfgoedregister en archeologische data, Leerlijn Erfgoed Ede en diverse publieksactiviteiten, waaronder de Open Monumentendag.

In het najaar van 2016 is de samenwerking met de gemeente Nijkerk op gebied van archeologische advisering in ruimtelijke planvorming geïntensiveerd. Met de archeologische dienst van Arnhem is een verdergaande vorm van samenwerking onderzocht, met als doel meer te profiteren van elkaars expertise, faciliteiten en programma's. Deze samenwerking moet in 2017 gestalte krijgen aan de hand van een bedrijfsplan dat is opgesteld.

Met gemeente Apeldoorn en provincie Gelderland is het erfgoedpact 'Veluws Erfgoed Beleven' opgestart en het Veluws erfgoed op de kaart gezet. De provincie droeg ook bij aan het door de gemeente geïnitieerde en met diverse vrijwilligersorganisaties uitgevoerde oral history project 'Kazerne Ede, Een afscheid en een nieuw begin'.

Welk beleid is voorhanden

- [Cultuurnota 2016](#);
- Nota's '[Erfgoed met perspectief](#)' (2010-2015) en '[Archeologie in evenwicht](#)' (2012-2015);
- [Erfgoedverordening Gemeente Ede](#);
- [Nadere regels voor onderhoud en restauratie van monumenten \('Leidraad MOOI Ede'\)](#);
- [Subsidieregeling Instandhouding Erfgoed](#);
- [Cultuurhistorische Waardenkaart Ede](#) (2012);
- Regeling Cultuureducatie met kwaliteit;
- Subsidieregeling Cultuur.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Het culturaanbod in Ede sluit zo goed mogelijk aan bij de wensen en behoeften van de Edenaren. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Het percentage Edenaren dat culturaanbod voldoende vindt.	67%	69%	65%	69%	-	64%	70%
• Het percentage Edenaren dat culturaanbod interessant vindt.	68%	65%	60%	61%	-	58%	66%

Prestaties	
• Gemeente stimuleert afstemming lokaal en regionaal podiumaanbod waardoor publieksbereik podia toeneemt.	⇒
• Er wordt een nieuw beleidskader cultuur opgesteld waarin kaders en uitgangspunten voor het cultuurbeleid van de komende periode geformuleerd worden.	✓
• Het aanbod van cultuureducatie (waaronder het muziekonderwijs) zal worden gereorganiseerd.	✓
• De haalbaarheid van een lokaal cultuurfonds wordt onderzocht.	⇒

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Het vergroten van de woonaantrekkelijkheid van Ede door het verbeteren van het culturele aanbod.							
<ul style="list-style-type: none"> Woonaantrekkelijkheidsindex. 	28	32	31	27	24		

Toelichting

Woonaantrekkelijkheidsindex: rangnummering van 50 grootste gemeenten, 1 = aantrekkelijkste gemeente, 50 = minst aantrekkelijke gemeente (Marlet).

Prestaties

Er wordt een impuls gegeven aan de culturele infrastructuur door:

- Besluitvorming ten aanzien van de revitalisering van het Openluchttheater heeft in het voorjaar 2015 plaatsgevonden, uitvoering is gepland voor 2015, 2016. ✓
- Communicatie tussen culturele partijen en anderen (bedrijfsleven, citymarketing, toerisme etc.) wordt verbeterd door netwerken wat leidt tot betere afstemming en nieuwe initiatieven van het culturele aanbod. →

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Het vergroten van de cultuurhistorische aantrekkelijkheid van de gemeente Ede.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	

Toelichting

Duurzaam behoud van ons cultureel erfgoed is van belang om aan huidige en toekomstige generaties het verhaal van de Edese geschiedenis te kunnen blijven vertellen. Monumentenzorg en archeologie zetten zich in om de specifieke cultuurhistorische kwaliteit in de gebouwde en natuurlijke leefomgeving zichtbaar te maken, te bereiken en te behouden, en de kennis hieromtrent te vergaren en te delen. Van belang is dat Edenaren steeds meer zelf (kunnen) bijdragen aan het behoud van hun erfgoed.

Prestaties

Er wordt een impuls gegeven door:

- Wanneer behoud van archeologisch erfgoed in de grond niet mogelijk is, dit op een verantwoorde manier te (laten) documenteren en vondsten veilig te stellen voor toekomstige generaties. ✓
- Het bevorderen, faciliteren, toetsen en begeleiden van plannen tot onderhoud, restauratie en herbestemming te continueren. Dit is een voortdurende opgave. Onderhoud en restauratie van gebouwen en terreinen vindt plaats op basis van contractafspraken en cofinanciering vanuit de provincie. Het tijdig uitvoeren van periodiek onderhoud houdt instandhoudingskosten laag. ✓
- De vroegtijdige en creatieve inbreng van cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening, erfgoededucatieve en toeristisch-recreatieve projecten en evenementen (onder andere Open Monumentendag) te continueren. ✓
- Gemeentelijke Cultuurhistorische Waardenkaart (informatiesysteem) te (blijven) actualiseren, digitaliseren, te beheren en te ontsluiten. Eventuele lasten worden daardoor voorzienbaar en/of vermijdbaar. Zie Monumentenzorg en archeologie*. ✗
- Het wettelijke erfgoedinstrumentarium te actualiseren. →
- Het beleid uit de afgelopen periode integraal te evalueren en in samenspraak met de belangrijkste stakeholders te komen tot voorstellen voor een nieuwe Erfgoednota voor een nieuwe beleidsperiode. Zie Monumentenzorg en archeologie**. ✗
- Waardevol ruimtelijk erfgoed te beschermen (als monument - via sectorale wetgeving) ✓
- Waardevol ruimtelijk erfgoed te beschermen (planologisch - via bestemmingsplannen). Zie Monumentenzorg en Archeologie***. ✗

Wat gaat het kosten

bedragen x € 1.000					
06 Cultuur	Rekening 2015	Primitieve Begroting 2016	Actuele begroting 2016	Rekening 2016	Verschil actuele begroting/ rekening
Lasten	9.865 N	10.643 N	10.247 N	9.753 N	495 V
Baten	1.021 V	897 V	924 V	969 V	44 V
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	8.844 N	9.746 N	9.323 N	8.784 N	539 V
Storting reserve	207 N	243 N	767 N	710 N	57 V
Onttrekking reserve	279 V	402 V	1.164 V	955 V	210 N
Gerealiseerd resultaat	8.773 N	9.588 N	8.925 N	8.539 N	386 V

Toelichting op de middelen

Exposeum (Act. 2016: p.m.)

€ 500.000 V

In de gemeentelijke begroting staat voor 2016 een bedrag van € 500.000 ten behoeve van de exploitatie van een op te richten Exposeum. De verkennende fase om te komen tot het Exposeum kon in 2016 nog niet worden afgesloten in verband met nog in te winnen externe advisering. Om die reden vallen de begrote middelen van € 500.000 vrij.

Archief

€ 90.000 N

Het archief heeft per saldo een negatief resultaat behaald van € 90.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door incidentele lasten inzake digitalisering van akten van de Burgerlijke Stand, het plaatsen van een multitouch tafel, kosten in architectwerkzaamheden en technische administratieve correcties.

Kunstaankopen

€ -

In 2016 stonden enkele kunstprojecten gepland, die (gedeeltelijk) zijn uitgesteld. Hierdoor is voor € 90.000 minder aan kosten gemaakt, waardoor de beoogde onttrekking uit de reserve Kunstaankopen niet plaats vond. Daarnaast heeft er door de veranderende regelgeving, vanuit de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording. (BBV), geen storting plaatsgevonden van de zogenaamde 1-procentsregeling. De BBV stelt namelijk dat met ingang van 1 januari 2016 het niet meer is toegestaan om toevoegingen te doen aan een voorziening voor bovenwijkse voorzieningen. Dit betekent dat de 1-procentsregeling, zoals de gemeente Ede die hanteerde, niet meer is toegestaan. In Ede werd 1 procent van de investeringen gestort in de reserve Kunstaankopen. Het verloop op het programma Cultuur is budgettair neutraal. Bij de Perspectiefnota 2018-2021 wordt een voorstel gedaan voor een alternatieve voeding van de reserve Kunstaankopen.

7

Werk, Inkomen en Scholing

Programmadoelstelling

Zo veel mogelijk inwoners van Ede werken naar vermogen en participeren in de Edese samenleving.

Ontwikkelingen

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Deze wet beoogt dat iedereen mee doet naar vermogen: jong, oud, mensen met en zonder een beperking.

De doelgroep van de wet bestaat uit mensen met arbeidsvermogen die zijn aangewezen op, al dan niet tijdelijke, inkomensondersteuning om in hun bestaan te voorzien. Daarnaast zijn zij vaak aangewezen op ondersteuning om aan het werk te komen. In Ede wordt gewerkt vanuit een integrale aanpak gericht op het versterken van zelfredzaamheid.

Sociale partners hebben landelijk het commitment uitgesproken om tot 2026 125.000 extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking te creëren. Om hier vorm en inhoud aan te geven is er in onze arbeidsmarktregio een Regionaal Werkbedrijf opgericht waar sociale partners, gemeenten en UWV afstemmen over hoe deze banen in de regio te realiseren. In de regio FoodValley ging het tot eind 2016 om minimaal 440 banen. De trendcijfers tot en met het 3e kwartaal indiceren dat deze target op 31 december 2016 gehaald is.

Met de start van de participatiewet is de instroommogelijkheid in de Wsw gestopt. De gemeente Ede gaat de uitvoering van de Wsw lokaal vorm geven via het op te zetten Participatiebedrijf Ede. Het Participatiebedrijf Ede start 1 januari 2018 haar dienstverlening voor alle werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt vallende onder de Participatiewet en de Wsw-werknemers. De GR Permar WS is in dit verband formeel per 1 november 2016 opgeheven.

Voor de gemeente ligt er de doorlopende uitdaging om tot nieuwe en effectieve samenwerking met werkgevers te komen om zo veel mogelijk reguliere werkplekken te realiseren. Binnen de regio FoodValley werkt gemeente Ede samen in het werkgeversservicepunt (WSP). Vanuit het WSP wordt eenduidige regionale dienstverlening geboden richting werkgevers met personele vragen. In 2016 is het WSP vanuit één gezamenlijke uitvalsbasis gaan werken, is het werk in brancheteams verder geprofessionaliseerd en is een gezamenlijk systeem geïmplementeerd voor de koppeling van vraag en aanbod. Ook is in 2016 samen met onderwijs en ondernemers de strategische arbeidsmarkttafel vormgegeven waar trends op strategisch niveau worden besproken om de aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs te bevorderen.

Basis voor het lokale re-integratiebeleid is dat iedereen meedoet naar vermogen. Re-integratie of participatie is daarbij individueel maatwerk. Door diverse projecten is dit meedoen naar vermogen verder gestimuleerd. Voor de inwoners waarvoor regulier werk, al dan niet met ondersteuning, niet mogelijk is, is er samen met maatschappelijke organisaties een aanbod gericht op participatie en vrijwilligerswerk.

Voor een succesvolle uitvoering van de ambitie dat iedereen naar vermogen meedoet is het nodig dat de uitvoeringsorganisatie WPI zich in samenhang met het WSP doorontwikkelt. De dienstverlening en de werkprocessen zijn zoveel mogelijk afgestemd en gericht op mensen aan het werk helpen. In de dienstverlening is samenwerking en/of afstemming gezocht met andere afdelingen of externe partners en met gemeenten in de regio FoodValley.

Ook op het gebied van inkomensondersteuning zijn in 2016 de nodige ontwikkelingen geweest. De visie op schulddienstverlening Ede-Wageningen is vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast is door de

gemeenteraad besloten om het minimabeleid (inkomensondersteuning) voort te zetten en uit te breiden met extra middelen die eind 2016 beschikbaar zijn gesteld vanuit het rijk.

Welk beleid is voorhanden

- [Het is Mensenwerk](#) (november 2013);
- [Beleidsplan "Participatiewet"](#);
- Sociale Monitor;
- [Nota Minimabeleid 2015 en verder](#);
- Startnotitie Regionaal Werkbedrijf regio FoodValley;
- Kadernotitie schuldhulpverlening;
- Beleidsplan Handhaving sociale zekerheid.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Het aantal inwoners van Ede, dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering is zo laag mogelijk. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> • Het percentage Edese huishoudens met een bijstandsuitkering ten opzichte van het aantal huishoudens in Ede. 	3,1%	3,0%	3,3%	3,6%	3,7%	4,0%	<i>Gelijk houden</i>

Toelichting

Het streven is het aantal bijstandsgerechtigden ten opzichte van het aantal huishoudens in Ede gelijk te houden met de landelijke ontwikkeling of lager. Het percentage Edese huishoudens met een bijstandsuitkering ten opzichte van het aantal huishoudens in Ede is, afgezet tegen 2015, met 0,3% gestegen. De stijging van het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering past in een landelijke trend, hoewel de stijging in Ede lager uitvalt dan landelijk. De toestroom van de in Ede gevestigde statushouders wordt zichtbaar in de bijstand. Jongeren met een beperking (die voorheen in de Wajong instroomden) stromen nu in de bijstand in. De doorstroom van de WW naar de bijstand als na-ijleffect van de crisis is nog steeds voelbaar. De nieuwe wetgeving op grond van de WW en de AOW heeft invloed op instroom en duur in de bijstand.

Prestaties

<ul style="list-style-type: none"> • Continueren groepsaankpak aan de poort. • Versterken regionale structuur voor optimale samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers om zo de werkgelegenheid te bevorderen. • Iedereen doet mee naar vermogen: re-integratie of participatie is daarbij individueel maatwerk op basis van een trajectplan. • Uitvoering van werkgeversdienstverlening en marktwerking in aansluiting op de visie vanuit het regionaal werkbedrijf. • Implementeren vastgesteld beleidsplan Handhaving sociale zekerheid. 	✓	✓	✓	✓	✓
--	---	---	---	---	---

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Bestrijden van armoede ter vergroting van participatie en zelfredzaamheid. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> • Percentage Edese huishoudens dat gebruik heeft gemaakt van aanvullende inkomensvoorzieningen. 	5,7%	5,9%	5,3%	5,1%	6,0%	6,8%	<i>Gelijk houden</i>

Toelichting

De beschikbare ondersteunende regelingen zouden zo breed mogelijk bekend en benut moeten worden. De stijging van het aantal huishoudens dat gebruik maakt van de aanvullende inkomensvoorzieningen is onder andere te verklaren door een groter bereik van de collectieve ziekenkostenverzekering. Daarnaast een door toename van het aantal bijstandsgerechtigden.

Prestaties

• Stimuleren deelname aan sportieve, recreatieve en culturele activiteiten.	✓
• Effectief communiceren over beschikbare regelingen.	⇒
• Monitoren van de effecten van het armoedebeleid.	✓
• Doorontwikkelen Wmo-inkomensondersteuningsvoorzieningen.	✓

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Schulden vormen geen belemmering voor participatie. Inwoners van Ede hebben een zo groot mogelijke financiële zelfredzaamheid. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Aantal Edenaren dat schulddienstverlening aanvraagt.	-	268	476	409	322	345	450

Toelichting

In de schulddienstverlening is een lichte toename te zien van het aantal meldingen voor de schulddienstverlening ten opzichte van 2015. De complexiteit van de schuldsituatie en de persoonlijke problemen van klanten met schulden is anders en complexer geworden. Deze trend is in 2015 zichtbaar geworden en speelt ook landelijk.

Het beleid van de gemeente is er niet op gericht om mensen in de schulddienstverlening te krijgen, maar wel om de mensen te bereiken die er baat bij hebben.

NB: Sinds 1 juli 2012 geldt een nieuwe registratiesystematiek. De meting 2012 betreft daardoor een half jaar.

Prestaties

• Verdere doorontwikkeling integrale aanpak van de schuldhulpverlening en budgetbeheer.	⇒
• Versterken en doorontwikkelen preventieve aanpak schuldenproblematiek met onder andere inzet sociale teams en vrijwilligersorganisaties.	⇒

Wat gaat het kosten

07 Werk, Inkomen & Scholing	bedragen x € 1.000					
	Rekening 2015	Primitieve Begroting 2016	Actuele begroting 2016	Rekening 2016	Verschil actuele begroting/rekening	
Lasten	50.376 N	47.979 N	54.420 N	60.761 N	6.341 N	
Baten	23.857 V	20.845 V	21.120 V	27.792 V	6.672 V	
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	26.519 N	27.135 N	33.300 N	32.969 N	331 V	
Storting reserve	19 N	17 N	17 N	11 N	6 V	
Onttrekking reserve	541 V	43 V	1.706 V	446 V	1.259 N	
Gerealiseerd resultaat	25.997 N	27.109 N	31.611 N	32.533 N	922 N	

Toelichting op de middelen

Algemene inkomensvoorziening

€ 1.074.000 V

De lasten als gevolg van het verstrekken van bijstand zijn gestegen. De belangrijke oorzaken hiervoor staan toegelicht bij het percentage Edese huishoudens met een bijstandsuitkering. Deze verhoging van de lasten wordt gedekt door een hogere bijdrage van het Rijk (vangnetregeling). Daarnaast valt er als gevolg van een herijking van de dubieuze debiteuren (WIZ debiteuren) ruim een miljoen vrij ten gunste van de algemene middelen.

Aanvullende inkomensvoorziening (Act. 2016: € 150.000 V)

€ 130.000 N

Het totale budget voor aanvullend inkomen (alle regelingen) bedraagt circa € 3,3 miljoen, onderdeel hiervan zijn de gelden van de WMO-inkomensondersteuning, die eind 2014 hieraan zijn toegevoegd. De collectieve ziektekostenverzekering is voor mensen met hoge zorgkosten uitgebreid (verzekering eigen risico en eigen bijdrage WMO). Alle regelingen in het kader van aanvullend inkomen zijn open eind regelingen. Dit betekent dat elke burger, die voldoet aan de criteria, een aanvraag voor een regeling kan indienen, ongeacht of de gemeente nog financiële middelen hiervoor heeft. Hierdoor is het lastig om te voorspellen of de beschikbare middelen volledig worden besteed of worden overschreden. Dit betekent voor 2016, dat een tekort is ontstaan door een toename van het aantal inwoners dat een beroep moet doen op de vergoeding voor kosten bewindvoering, stijging van individuele bijstand op hogere zorgkosten tot 120% maar daarnaast ook door een toename van het aantal te huisvesten statushouders. Tegenover dit laatste onderdeel staat een vergoeding van het rijk voor de verhoogde asielinstroom die wordt verklaard op programma 13. Na verrekening met het overschot op programma 13 is dit product per saldo neutraal.

Sociale werkvoorziening (Act. 2016: PM)

€ 2.376.000 N

Voor de liquidatie van Permar is in de begroting van Ede in 2016 rekening gehouden met kosten van liquidatie (waaronder kosten voor afvloeiing van personeel) op basis van het rapport SWO/Langedijk. In deze jaarrekening is rekening gehouden met het geactualiseerd liquidatieplan, zoals dat is opgesteld door de Permar. Totaal wordt het resultaat met € 2.053.000 belast als gevolg van de liquidatie. Daarnaast is het verwachte bedrijfsresultaat van de Permar negatiever dan verwacht. Per saldo is dit een nadeel van € 2.376.000.

Werk en Inkomen overig

€ 443.000 V

Dit voordeel is een gevolg van toegekende regionale middelen (partnergelden) met een meerjarig bestedingsdoel aan gemeente Ede in haar rol als centrumgemeente voor de arbeidsmarktregio. Middels een resultaatbestemmingsvoorstel worden deze middelen (reserve Arbeidsmarktregio FoodValley) voor dit doel gereserveerd.

Programmadoelstelling

Er is een sluitend aanbod voor inwoners van Ede ten behoeve van hun maatschappelijke participatie.

Ontwikkelingen

In 2016 heeft de doorontwikkeling van de Wmo meer vorm gekregen vanuit de visie dat wij goede ondersteuning en begeleiding bieden en sturen op eigen verantwoordelijkheid van inwoners en het inzetten van het eigen netwerk van vrijwilligers en mantelzorgers. Diverse onderwerpen en onderdelen zijn in 2016 verder ontwikkeld of uitgewerkt.

Het inkoopproces met de aanbieders binnen de Wmo heeft een meer solide basis en structuur gekregen. In 2016 is een start gemaakt met het uitvoeringsplan van de kadernota vernieuwd welzijn. De maatschappelijke effecten zijn scherper geformuleerd. Bij het toekennen van subsidies is nadrukkelijk gekeken wat de bijdrage van de organisaties aan de doelstellingen van de gebiedsagenda is. Ook is er ruimte voor facilitering van bewonersinitiatieven.

Huishoudelijke hulp

Er is een nieuw beleid voor Hulp bij het Huishouden opgesteld, waarbij er een verbreding heeft plaatsgevonden naar thuisondersteuning (inclusief signalering). Er is sprake van directe verbinding met het welzijnsveld. Ruimte wordt opengelaten voor het ontwikkelen van nieuwe arrangementen waarbij een relatie wordt gelegd met lichte begeleiding. Naast maatwerk is er ook de mogelijkheid van een algemene voorziening.

Laagdrempelige ontmoetingsplekken

We zijn gestart met het verder ontwikkelen van laagdrempelige ontmoetingsplekken voor ontmoeting en gezelligheid. In afstemming met de te ontwikkelen brede visie op ontmoeten in de wijk. Formele en informele zorg komen hier samen. Uiteindelijk willen we in elke wijk van Ede een ontmoetingsplek hebben. We hebben de voorbereidingen getroffen voor een drietal pilots, uit te voeren in 2017. Bij Malkander wordt een projectleider Laagdrempelig Ontmoeten aangetrokken.

Buurt- en dorpshuizen

Naar aanleiding van de uitkomsten van het traject mEdemaken werken we samen met buurt- en dorpshuizen, inwoners en andere betrokkenen aan een bredere visie op ontmoeten in de wijk. Doelstelling van deze visie is om aan de hand van eenduidige kaders in te kunnen spelen op vragen over ontmoeten in relatie tot buurt- en dorpshuizen. In 2016 zijn er vier pilots uitgevoerd die als input dienen voor de invulling van de visie op ontmoeten. In 2017 wordt de visie verder uitgewerkt, vastgesteld en gaan we aan de hand van deze visie werken.

Beschermd Wonen

Het te realiseren toekomstbeeld is dat mensen met psychiatrische problematiek zelfstandig (kunnen blijven) wonen en leven in de samenleving (Groeidocument Beschermd Wonen Valleiregio 2015-2017). Hiervoor zijn verschillende randvoorwaarden nodig. Zo hebben we in 2016 samen met aanbieders het Wmo-arrangement GGZ ontwikkeld. Ook hebben we met de regiogemeenten de behoeftepeiling naar de woonwensen/mogelijkheden van de doelgroep voorbereid. In 2017 komt de inventarisatie beschikbaar. Dan maken we regionale afspraken om te zorgen dat elke regiogemeente voldoende bij de doelgroep passende reguliere zelfstandige woningen realiseert. Daarnaast is op verzoek van de gemeente Wageningen geregeld dat in afstemming met centrumgemeente Ede vanaf 2017 Wageningen zelf de organisatie en uitvoering van de

beschermde wonen taak kan uitvoeren. Dit in de vorm van een pilot om ervaring op te kunnen doen met de verwachte situatie die ontstaat als de centrumgemeentetaak landelijk wordt beëindigd.

Maatschappelijke Opvang

In 2016 lag de nadruk op preventie en uitstroom. Om de instroom in de maatschappelijke opvang te verminderen (preventie), is op lokaal niveau binnen alle regiogemeenten bemoeizorg ingekocht. Mensen die (dreigend) dakloos zijn, worden hiermee intensief ondersteund om huisvesting te organiseren. Ook is een regeling getroffen waardoor alle regiogemeenten de mogelijkheid hebben om een lokaal initiatief op te zetten. Om de uitstroom een impuls te geven, is de urgentieregeling van Ede herzien en is een 'doorstroompilot' gestart van 14 plekken begeleid wonen onder de naam 'Next Level'. Naast deze ontwikkelingen binnen de maatschappelijke opvang, is een plan van aanpak geschreven rondom de doelgroep personen met verward gedrag.

Tot slot is in 2016 een start gemaakt met het werken vanuit 'de bedoeling'. Vanuit het gedachtegoed van Verdraaide Organisaties, staat niet de systeemwereld centraal, maar de mensen waar het om gaat. In 2017 wordt verder uitgewerkt wat dit betekent voor de uitvoering van de maatschappelijke opvang en verslavingspreventie. Gezamenlijke visieontwikkeling en de inrichting van een sluitende zorgstructuur zullen daarin belangrijke elementen zijn.

Basismobiliteit

In 2016 zijn in FoodValley-verband de voorbereidingen getroffen om de regiotaxi Gelderland per 1 januari 2017 te vervangen door de Valleihopper. Vanaf juli 2017 wordt ook het leerlingenvervoer ondergebracht bij de Valleihopper. Daarnaast zal een besluit worden genomen of het overige doelgroepvervoer, zoals vervoer naar Wmo-dagbestedingslocaties, tevens bij de Valleihopper wordt belegd.

Vluchtelingen en Statushouders

De toestroom van vluchtelingen pakte minder groot uit dan verwacht. Vandaar dat de plannen voor AZC-locaties in Ede in zijn getrokken. Ook de noodopvang is versneld afgebouwd. De gemeente had wel de forse taakstelling om 282 statushouders te huisvesten. Door het sluiten van de noodopvang en de gezinsherenigingen zijn dit er 309 geworden. Om al deze mensen tijdig te kunnen huisvesten, zijn veel alleengaande statushouders opgevangen in kamers. Hiervoor heeft Woonstede in 2016 20 appartementen omgebouwd. In 2016 is op verschillende niveaus met meerdere maatschappelijke organisaties samengewerkt om activiteiten te ontplooiën ten behoeve van de opvang, begeleiding en participatie van de statushouders. Vanuit het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom zijn middelen toegekend om deze extra activiteiten ten behoeve van statushouders te kunnen bekostigen.

Antidiscriminatie

In 2016 is extra aandacht gegeven aan discriminatie op de arbeidsmarkt, door de motie "Voorkomen en tegengaan van discriminatoir gedrag". Werkgevers zijn o.a. aangesproken op teksten in vacatures. Er is ook een meldlijn (Whatsup) ontwikkeld voor jongeren, om het voor hen makkelijker te maken om pesten, uitsluiting of discriminatie te melden via Whatsapp. Hierbij hoorde ook voorlichting op alle scholen voor voortgezet onderwijs en het MBO in Ede.

Welk beleid is voorhanden

- Kaders Wmo-beleid 2012-2015 *De kracht van Ede*;
- [Nota het is Mensenwerk toegang en sturing in het sociaal domein](#);
- [Beleidsplan AWBZ/Wmo](#);
- [Themanotitie decentralisatie AWBZ: kanteling vraagt een zet](#);
- Inkoopplan nieuwe Wmo 2016;
- Planningskader wonen & zorg gemeente Ede (*onderzoeksrapportage 2013*);

- Nota gezondheidsbeleid Ede 2011 t/m 2016;
- Werkprocesboek (O)GGZ;
- [Groeidocument Beschermd wonen Valleiregio 2015-2017](#);
- [Kadernota Vernieuwd Welzijn](#);
- [Nota mantelzorgbeleid 2016-2020](#).

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Belemmeringen die inwoners ondervinden bij participatie worden zoveel mogelijk weggenomen. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> • Percentage Wmo cliënten waarbij ondersteuning (individueel voorziening/hh) bijdraagt aan in de beleving van onze inwoners: 							
- Zelfstandig blijven wonen.	79%	-	83%	-	-	*	100%
- Kunnen blijven meedoen aan de maatschappij.	76%	-	72%	-	-	*	

Toelichting

Dit wordt tweejaarlijks gemeten.

* Sinds 2016 wordt cliëntervaring gemeten met een nieuwe landelijk verplichte standaardvragenlijst. Deze bevat andere vragen dan het oude Wmo-klanttevredenheidsonderzoek. Daarom zijn indicatoren niet meer 1-op-1 te vergelijken. De indicator die in de nieuwe programmabegroting wordt opgenomen, is: "% WMO-cliënten dat zich door de ondersteuning beter kan redden". In 2016 is dat 86%.

Prestaties

• Steeds meer Edenaren zijn tevreden over de uitvoering en het aanbod van de Wmo.	⇒
• Compenseren Edenaren overeenkomstig het bepaalde in de Wmo en uitvoeringsregelingen op een zodanige wijze dat de klanttevredenheid in de loop der jaren minimaal gelijk blijft bij waarschijnlijk dalende middeleninzet.	⇒
• Ondersteunen vrijwilligers en mantelzorgers.	⇒
• Actualiseren en uitvoeren beleidsplan Wmo en implementeren groeidocument Beschermd wonen.	⇒
• Uitvoeren centrumtaken maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid, vrouwenopvang, huiselijk geweld en OGGZ toeleiding.	⇒
• Binnen de woonservicegebieden bieden de zorginstellingen zorg en welzijn aan zelfstandig wonende ouderen in hun gebied.	⇒
• Het bevorderen van zelfstandig wonen door inwoners vanaf 18 jaar met psychische kwetsbaarheid door het realiseren op de lokale woningmarkt van zelfstandige woonconcepten met ambulante professionele begeleiding en informele steunstructuur.	⇒
• Het vergroten van de inclusie en participatiemogelijkheden van inwoners vanaf 18 jaar met psychische kwetsbaarheid.	⇒
• Ontwikkelen van vormen van respijtzorg.	⇒

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Bestrijding huiselijk geweld. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> • Het percentage inwoners dat de afgelopen 12 maanden geconfronteerd is met huiselijk geweld. 	6%	-	7%	7%	6,5%	*	6%

Toelichting

Met ingang van 2015 zijn het Steunpunt Huiselijk geweld en het Meldpunt kindermishandeling ondergebracht bij één organisatie: Veilig Thuis. Huiselijk geweld speelt zich af achter de voordeur. Er is de laatste jaren veel aandacht voor huiselijk geweld/kindermishandeling waardoor meer mensen melden of hulp zoeken. Het percentage meldingen stijgt daardoor. Gepleegde interventies hebben mogelijk deze percentages gecompenseerd.

Prestaties

- Uitvoering Wet Tijdelijk Huisverbod.
- Uitvoering geven aan de actieverklaring RAAK voor een sluitende aanpak kindermishandeling.
- Uitvoering actieplan bestrijding ouderenmishandeling.
- Inrichting van de projectorganisatie Veilig Thuis (Moviera en Stichting Jeugdbescherming Gelderland).
- Aansluiting van Sociaal Teams/CJG aan Veilig Thuis en het Veiligheidshuis (politie en justitie).

* RAAK en ouderenmishandeling worden samen behandeld in het integrale activiteitenplan geweld in huiselijke sfeer West Veluwe Vallei omvat twee projecten: project 'meldcode' en 'bewustwording geweld in huiselijke sfeer'.

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Terugdringen overmatig alcoholgebruik. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Percentage 12-19 jarigen dat overmatig drinkt.	4%	4%	-	4%	-	*	Max. 4%
• Percentage 12-16 jarigen dat wel eens alcohol drinkt.	31%	25%	-	19%	-	*	Max. 25%

Toelichting

In 2013 en 2014 is geen Jeugdmonitor uitgevoerd. Na afweging van de kosten van de Jeugdmonitor en de actuele behoefte aan onderzoeksgegevens over jeugd, is besloten de Jeugdmonitor niet uit te voeren in 2013 en 2014. In plaats daarvan wordt in 2015 een kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar het hulpaanbod voor jeugdigen.

* Er is kwalitatief, op ervaringen, gemeten. Geen cijfers over alcoholgebruik beschikbaar.

Prestaties

- Deelname aan vervolg actieplan Frisvalley (in ieder geval 2016).
- Uitvoeren plan van aanpak terugdringen schadelijk alcoholgebruik met name onder jongeren.

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Verminderen onvrijwillige dakloosheid. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Aantal dak- en thuislozen:							
- Leger des Heils	37	25	37	25	45	54	< 2011
- Johanniter Opvang	28	10	15	8	18	18	< 2011
- Pilot Begeleid wonen	-	-	-	-	-	16	
- Zwerfjongeren tot 23 jaar.	9	6	10	3	7	15	< 2011

Toelichting

Aantallen betreft vanaf 2010 alleen Edenaren (geen regioaantallen).

Vanaf 2013 Edenaren in opvang op grond van traject financieringsstelsel.

Prestaties

- Uitvoering van vangnet/springplank en bemoeizorg door toeleiding naar reguliere hulp door instandhouding van een centrale toegang (meldfunctie) voor het opstarten van individuele trajecten, volgens de afgesproken werkwijze in het Valleiregio werkprocesboek Trajectfinanciering (TF). Onderhouden en doorontwikkelen van de OGGZ-zorgmonitor.

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Goede en tijdige ambulancezorg. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> • Percentage spoedeisende ritten binnen de norm aanrijtijden. 	96%	96%	96%	95%	95%	95.5%	94%

Prestaties

- Signaleren en melden wanneer het percentage spoedeisende ritten dat de norm voor aanrijtijden haalt, afneemt en/of onder de 94% (streefcijfer) blijft.

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Mantelzorgers worden voldoende ondersteund om zorg te kunnen verlenen; vrijwilligers worden voldoende ondersteund om vrijwilligerswerk te kunnen uitvoeren. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> • Tevredenheid mantelzorgers over ondersteuning. <ul style="list-style-type: none"> - Tevreden - Neutraal - Ontevreden • Behoeftte vrijwilligers aan extra ondersteuning om vrijwilligerswerk goed te kunnen uitvoeren. <ul style="list-style-type: none"> - Geen behoefte - Meer ondersteuning - Voldoende 	82%	-	83%	81%	-	72%	85%
	17%	-	13%	16%	-	16%	
	1%	-	4%	3%	-	12%	
	59%	-	58%	-	64%	-	Max. 5%
	4%	-	4%	-	3%	-	
	37%	-	38%	-	33%	-	

Prestaties

- De draagkracht en draaglast van vrijwilligers en mantelzorgers blijft in balans.
- Voldoende (professionele) ondersteuning voor vrijwilligers en mantelzorgers.
 - Aandacht voor werven van nieuwe vrijwilligers.
 - Aandacht voor toeleiding tot respijtzorg.

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Meer Edenaren zijn maatschappelijk actief. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> • Percentage Edenaren dat maatschappelijk actief is. • Sociale cohesie wijk (gemiddelde schaalscore). 	90%	-	93%	90%	-	90%	92%
	6,3	-	6,3	-	6,3	-	6,5

Toelichting

De indicator vormt een benadering van het percentage inwoners dat deelneemt aan de maatschappij in de vorm van betaald werk, vrijwilligerswerk of sporten in clubverband.

Prestaties

Bewoners leveren een actieve bijdrage aan de sociale samenhang in de wijk.	⇒
<ul style="list-style-type: none">De buurt- en dorpshuizen bieden een op de vraag van bewoners in die wijk/dat dorp afgestemd en gevarieerd aanbod aan activiteiten waar de bewoners actief aan deel (kunnen) nemen.	
Bevorderen toename maatschappelijke participatie door (allochtone) Edenaren.	⇒
<ul style="list-style-type: none">Ondersteunen bewonersinitiatieven.Uitvoering nieuwe Kadernota (vaststelling najaar 2012).	⇒
Bevorderen taalvaardigheden van Edenaren om in de maatschappij te kunnen meedoen.	✓

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Aandacht voor sociale aspecten van wijken (leefbaar houden) en gezamenlijk aanbod instellingen per wijk/dorp door middel van integrale wijkprogrammering. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none">Rapportcijfer voor leefbaarheid, toegekend door bewoners.	7,4	-	7,4	7,4	7,5	-	7,5

Toelichting

Detailinformatie over scores voor de afzonderlijke wijken is beschikbaar.

Prestaties

Binnen de wijkaanpak ontstaat er voor iedere wijk en ieder dorp een samenhangend programma voor sociale en fysieke activiteiten.	
<ul style="list-style-type: none">Op basis van de vraag van bewoners samen met bewoners opstellen en uitvoeren van de wijkagenda. Stimuleren van eigen initiatief zonedig met (lichte) ondersteuning van instellingen.Bij budgetafspraken tussen gemeente en gesubsidieerde instellingen zijn afspraken gemaakt hoe instellingen bijdragen aan de leefbaarheid, sociale cohesie en ondersteunen van eigen initiatief van bewoners en vrijwilligersorganisaties.Jaarlijks houdt de gemeente een monitoring van de leefbaarheid en de sociale ontwikkeling per wijk/dorp.De gemeente streeft op basis van de behoefte en vraag van bewoners naar een ontmoetingspunt in wijk of dorp, waar bewoners samen kunnen komen voor diverse activiteiten in hun buurt.Uitvoeren van activiteiten in het kader van de notitie <i>Het verschil mag er zijn</i> voor de wijk Veldhuizen en het buitengebied. Er is extra aandacht voor specifieke problematiek in wijken en buurten die voortkomt uit de wijkanalyse en de wijkagenda (preventie).	⇒ ✓ ✓ ⇒ ⇒

Wat gaat het kosten

09 Maatschappelijke Ondersteuning	bedragen x € 1.000					
	Rekening 2015	Primitieve Begroting 2016	Actuele begroting 2016	Rekening 2016	Verschil actuele begroting/rekening	
Lasten	56.133 N	61.790 N	64.665 N	57.030 N	7.635 V	
Baten	5.664 V	5.899 V	5.571 V	5.704 V	133 V	
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	50.469 N	55.890 N	59.094 N	51.326 N	7.768 V	
Storting reserve	2.183 N	30 N	934 N	2.769 N	1.835 N	
Onttrekking reserve	445 V	224 V	1.943 V	1.358 V	585 N	
Gerealiseerd resultaat	52.207 N	55.696 N	58.085 N	52.737 N	5.348 V	

Toelichting op de middelen

Decentralisatie van budgetten AWBZ

In 2016 is verder gewerkt aan de kwaliteit van onze voorzieningen. We hebben een ruime voldoende gescoord in het uitgevoerde cliëntervaringsonderzoek Sociaal Domein, naar de tevredenheid over veranderingen in het Sociaal Domein. In 2017 worden de aanbevelingen opgepakt en wordt tevens een specifiek onderzoek uitgezet naar de cliëntervaringen Wmo. Ook de uitvoering is ten opzichte van vorig jaar verbeterd waarbij minder uitval van facturen is opgetreden en een beter indicatieproces heeft plaatsgevonden. We zijn dus op de goede weg.

In 2016 is opnieuw sprake van een onderuitputting van de gedecentraliseerde budgetten die we ook al bij de halfjaarrapportage hebben gemeld. De rekening sluit redelijk aan op de beelden van medio 2016 en de verwachting is dat de resultaten vanaf 2017 door de invoering van het objectieve verdeelmodel, de herverdeling met de Wlz, het nieuwe beleid rond thuisondersteuning en de aanpassing van de eigen bijdrage meer naar de nullijn zal gaan opschuiven. De resultaten van de centrumgemeentelijke taken opvang en beschermd wonen wikkelen we af via de hiervoor ingestelde reserves. Zoals hieronder te lezen zijn er diverse oorzaken voor het behalen van een voordeel op de begroting van een ruim toegekend budget, minder aanspraak op budgetten door verhoogde zelfredzaamheid, tot het niet realiseren van de AZC's.

We blijven ook in 2017 inzetten verbetering van de zorg en het ondersteunen van bewoners met duidelijke voorlichting en goede kwaliteit van onze voorzieningen zodat dit leidt tot een toename van de zelfredzaamheid, eigen kracht en regie. De dienstverlening is hierop aangepast (de kanteling), de sociaal teams dragen bij aan het afvangen van de doorstroom naar duurdere zorg, de nulde lijn komt steeds meer in positie en ook in de wijken zijn mooie burgerinitiatieven ontstaan op het gebied van ondersteuning en begeleiding.

Op dit moment wordt een pilot over cliëntgericht werken in de wijk verkend: er zijn arrangementen GGZ ontwikkeld voor de extramuralisering van de zorg beschermd wonen. In 2017 gaat Wageningen de uitvoering beschermd wonen, vooralsnog als pilot, overnemen van Ede. Hierbij lopen we vooruit op de plannen van het Rijk om de budgetten beschermd wonen te decentraliseren (2020). Het analyseren en verder monitoren van de zorg blijven we doen in samenspraak met de Adviesraad Sociaal Domein en de cliëntenbelangen-organisaties. De inzet blijft om de analyse van de trends in het zorggebruik vooral vanuit het perspectief van de cliënt aan te vliegen.

Maatschappelijke ondersteuning - Algemeen (Act. 2016: € 250.000 V) € 340.000 V
Het incidentele budget 'passende ondersteuning thuis' is bedoeld voor de transformatieopgave en een zorgvuldige overgang vanuit de AWBZ. Op dit budget, maar ook op de algemene kosten voor het programma maatschappelijke ondersteuning, resteert een bedrag van € 340.000. Vooral door een niet geraamde ontvangst van de afkoop van het regresrecht Wmo ad € 72.000 valt het voordeel hoger uit dan bij de halfjaarrapportage werd verwacht.

Maatschappelijke ondersteuning - Programmasturing Sociaal Domein € 275.000 V
In 2016 is de programmastructuur verder afgebouwd en steeds meer onderdeel van de reguliere lijnorganisatie. Als gevolg hiervan zijn de ontwikkelopgaven zoveel mogelijk vandaar uit bekostigd. In 2016 is het cliëntervaringsonderzoek Sociaal Domein uitgevoerd waarvan de kosten lager zijn dan begroot. Totaal is er sprake van een voordeel van € 275.000.

Maatschappelijke ondersteuning - Inburgering € 64.000 V
Voor de inburgering van inburgeringsplichtigen ontvangt de gemeente een vergoeding van het Rijk. Doordat de rijksvergoeding voor maatschappelijke begeleiding en de kosten voor deze begeleiding niet volledig in hetzelfde jaar vallen ontstaat er een voordeel van € 64.000. Het voorstel is om deze middelen te reserveren voor de nog te maken kosten in de reserve inburgering.

Onderstaande middelen zijn beschikbaar gesteld voor de realisering van de AZC's in de gemeente Ede.

Omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
<i>Programmabegroting 2016-2019</i>					
Projectorganisatie	50				
<i>Perspectiefnota 2017-2020</i>					
Locatiekeuze AZC: projectorganisatie aanvullend	150				
Locatiekeuze AZC: flankerend beleid - aanspreekpunt	23	45	45	45	45
Locatiekeuze AZC: flankerend beleid - toezichhouders	100	203			
Locatiekeuze AZC-flankerend beleid - werkbudget	500				
Totaal	823	248	45	45	45

In de Programmabegroting 2017-2020 hebben we u al gemeld dat een groot gedeelte van deze middelen kan vrijvallen door het besluit van het COA om geen AZC's in Ede te realiseren. Het COA heeft inmiddels een gedeelte van de kosten vergoed. Voor de overige kosten vindt overleg plaats via de provinciale en landelijke regietafel. Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft de verschillende gemeenten, die te maken hebben gehad met voorbereidingskosten terwijl definitieve realisering niet door ging, verzocht om de gemaakte kosten bij hen in rekening te brengen. Het ministerie is nog in overleg met de VNG over de verdere afwikkeling. Vooralsnog gaat het college van Ede er vanuit dat alle gemaakte kosten worden vergoed, waardoor de gereserveerde middelen kunnen vrijvallen. Een definitieve uitspraak hierover volgt in de loop van 2017.

Ondersteuning en waardering mantelzorg (Act. 2016: € 160.000 V)

€ 240.000 V

Het budget voor ondersteuning en waardering mantelzorgers bestaat uit een financiële waardering en een compensatieregeling voor de eigen bijdrage bij gebruik van de huishoudelijke toeslagregeling (HHT). Voor beide regelingen is minder gebruik gemaakt dan was verwacht. Wel zien we het aantal deelnemers aan de compensatieregeling eigen bijdrage HHT in 2016 fors toenemen (zie toelichting HHT). Daarnaast is ingezet op mantelzorgondersteuning via de vrijwillige mantelzorgcoach, activiteiten rondom Dag van de Mantelzorg en start van het project jonge mantelzorgers. In totaal resteert echter een bedrag van € 240.000.

Naar verwachting worden vanaf 2017 de middelen volledig ingezet omdat de nota mantelzorgbeleid (najaar 2016) meer (ondersteunings-) mogelijkheden biedt voor mantelzorgers. Ook in 2017 kunnen mantelzorgers gebruik maken van 2 uur thuisondersteuning, waarbij geen eigen bijdrage wordt opgelegd. De financiering vindt plaats uit het budget mantelzorg, het budget HH en de resterende middelen HHT2015/2016.

Hulp bij huishouden - toeslag (HHT) (Act. 2016: € 500.000 V)

€ 560.000 V

De toeslagregeling op de hulp bij het huishouden geldt voor de jaren 2015/2016 en is bedoeld voor bestaande cliënten (1 extra uur) en mantelzorgers (2 uren). Het resultaat 2016 van de kosten minus de eigen bijdrage bedraagt € 560.000 voordelig. De uitnutting met betrekking tot de in het plan van aanpak HHT 2016 geraamde budget ad € 936.000 voor bestaande cliënten en mantelzorgers bedraagt in 2016 nog geen 50%. Wel zien we het aantal deelnemende mantelzorgers in de loop van 2016 stijgen van 130 naar 280. Medio 2016 was dit aantal nog geschat op 225 deelnemers. Het rekeningvoordeel van € 560.000 komt bovenop de vorig jaar gedane resultaatbestemming van € 700.000, die in de reserve overlopende verplichtingen is gereserveerd. We willen deze incidentele middelen van de doeluitkering HHT gefaseerd betrekken bij het HH-beleid 2017-2020. Vanaf 2017 is dit benodigd voor het verbrede product thuisondersteuning, een stijgend aantal mantelzorgers, het versterken van de signaleringsfunctie van thuiszorgmedewerkers en voor de start van pilotprojecten voor nieuwe arrangementen (HH/begeleiding). Hiertoe volgt een resultaatbestemmingsvoorstel.

Hulp bij het huishouden (Act. 2016: € 900.000 V)

€ 750.000 V

De rekening 2016, inclusief het nadeel op de eigen bijdrage, sluit redelijk aan op de prognose bij de halfjaarrapportage. Onderdeel van het resultaat betreft de bij de Meicirculaire 2016 extra verkregen middelen (€ 215.000) voor vooral de loon- en prijsstijgingen. Gemiddeld wordt bij de HH ongeveer 3,3 uren per week geïndiceerd. De daadwerkelijk geleverde zorg valt in praktijk iets lager uit. Ook zien we in 2016 opnieuw een daling van de bestedingen PGB. Het totaal aantal uren (ZIN en PGB) is in 2016 ca. 7,5% gedaald ten opzichte van 2015. Voor 2017 en 2018 verwachten we geen sluitende begroting. In de eerste plaats is voor het nieuwe beleid thuisondersteuning inmiddels een hoger tarief (€ 24,60) vastgesteld. Daarnaast moet op basis van het beeld van de jaarrekening niet alleen de ontvangsten uit eigen bijdrage worden bijgesteld, maar zien we tevens een stijgend aantal mantelzorgers dat gebruik maakt van de voor hen gratis thuisondersteuning. Tenslotte leidt het nieuwe eigen bijdrage beleid 2017 tot minder financiële middelen voor de uitvoering van de thuisondersteuning. Ingeschat wordt dat voor in 2017 en 2018 een incidenteel tekort gaat ontstaan. Bij de Perspectiefnota komen wij hierop terug. Vanaf 2019 lijken uitgaven en budget vooralsnog meer in evenwicht te zijn.

Begeleiding, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf (Act. 2016: € 2.250.000 V)

€ 1.700.000 V

Bij de accountantscontrole medio dit jaar op de Jaarrekening 2015 blijkt dat de (nagenoeg) definitieve afrekening en actualisatie voordeliger uitvalt, dan de (gedeeltelijke) aannames in de jaarrekening. Hierdoor wordt in 2016 een additioneel voordeel verwacht van € 550.000. Ook in 2016 is samen met de aanbieders maximaal ingezet op het optimaal bedienen van de klanten. De rekening 2016, inclusief het nadeel op de eigen bijdrage, komt uit op € 1,2 miljoen voordelig en is daarmee lager dan bij halfjaarrapportage (€ 1,7 miljoen) werd ingeschat. De hierin begrepen besteding van de PGB is conform verwachting ook iets (20%) achtergebleven.

Duidelijk is geworden dat het verkregen budget bij de transitie te hoog is vastgesteld. Recent is bericht van de VNG ontvangen dat het budget vanaf 2017 met circa € 1 miljoen wordt gekort ten gunste van onder meer de langdurige zorg. Feit is dat er meer cliënten dan van te voren gepland van de Wlz gebruik hebben gemaakt. Wij hebben dit bij de Programmarekening 2015 al aangegeven. Voor 2017 verwachten we een sluitende begroting of zelfs een gering nadeel, aangezien dan ook nog een taakstelling als gevolg van met name het objectieve verdeelmodel van € 0,7 miljoen bestaat.

Collectief vervoer (regiotaxi) (Act. 2016: € 150.000 V)

€ 230.000 V

Van de provincie is de afrekening 2015 voor het regiovervoer ontvangen, waarbij de kosten over 2015 uiteindelijk € 120.000 lager uitvallen. Voor 2016 zijn voordelen ontstaan door een lager aantal ritten, maar zijn ook niet geraamde incidentele kosten gemaakt. Dit betreft kosten voor de implementatie van de Valleihopper en een pilotproject vervoer om reizigers die met de regiotaxi naar het ziekenhuis reizen, te verleiden gebruik te maken van andere vervoersmiddelen. Per saldo in 2016 een voordeel van € 110.000. In 2017 is overigens de regio Food Valley verantwoordelijk voor het collectieve vervoer (regiotaxi), inclusief het openbaar vervoer (OV-deel).

Hulpmiddelen en woonvoorzieningen (Act. 2016: € 160.000 V)

€ 200.000 V

De verstrekkingen van hulpmiddelen en woonvoorzieningen blijven iets achter op de ramingen. Op de hulpmiddelen is een voordeel zichtbaar van € 90.000 en op de woonvoorzieningen € 160.000. Daarnaast dalen de opbrengsten uit eigen bijdragen. Naast het toepassen van goedkopere oplossingen doet de verwachte stijging van kosten, door een toenemende vergrijzing en het langer thuis wonen, zich (nog) niet voor.

Maatschappelijke opvang (Act. 2016: € 465.000 V -> reservedotatie € 465.000 N)

€ -

Voor het jaar 2016 betreft het voordeel op de regionale opvang € 475.000. Voor € 145.000 betreft dit het resultaat van de definitieve afrekening 2015. Vooral de trajectfinanciering heeft geleid tot een neerwaartse bijstelling van subsidies. In 2016 is echter ook extra geïnvesteerd. Door tijdelijke uitbreiding van de Maatschappelijke Opvang (14 kamers voor alleenstaanden aan de Nieuwe Stationsstraat en twee

gezinsappartementen) zijn de subsidies gedurende het jaar opgehoogd. Daarnaast zijn meer kosten gemaakt door tijdelijke uitbreiding van de beleids capaciteit en door sterkere inzet op preventie. Hierdoor is het in de gehele regio mogelijk bemoeizorg bij (dreigende) dakloosheid in te zetten ter voorkoming van gebruik van de Maatschappelijke Opvang. Met de regio zijn afspraken gemaakt over lokale inzet, waardoor lokale gemeenten in staat zijn pilots voor te stellen die bekostigd worden uit de doeluitkering Maatschappelijke Opvang. Vanuit lokale middelen zijn in 2016 de collectieve verslavingspreventie en het project Ontmoeten & Verbinden bekostigd. In 2016 zijn nieuwe afspraken gemaakt over de financieringssystematiek, waarin de bouwstenensystematiek vereenvoudigd is in een trajectprijs. Hierbij wordt aangesloten bij de WMO-tarieven voor begeleiding. De voordelen op de centrumgemeentelijke regionale middelen worden, conform de gebruikelijke systematiek, gestort in de reserve Maatschappelijk Opvang.

Huiselijk geweld en Veilig thuis (Act. 2016: € 280.000 N -> reserveonttrekking € 280.000 V) € -

In 2016 is uiteindelijk € 270.000 meer besteed dan de beschikbare centrumgemeentelijke uitkering Vrouwenopvang. De nadelige resultaten komen ten laste van de hiervoor beschikbare reserve Vrouwenopvang. De overschrijding wordt veroorzaakt door een aanvullend verstrekte subsidie voor Veilig thuis (personeel en opleiding) en (inhuur)kosten van extra ingezette capaciteit ten aanzien van vooral de ontwikkelingen Veilig thuis. De kosten voor de regiovisie vallen daar tegenover iets lager uit, maar worden naar verwachting deels nog in 2017 gemaakt. De meerjarenraming moet ten aanzien van de ontwikkelingen van huiselijk geweld en Veilig Thuis nog worden bijgesteld. De actualisatie hiervan vindt plaats bij de Perspectiefnota 2018-2021. Huidig beeld is dat de reserve in 2017 ontoereikend is. Voor het jaar 2017 is er bestuurlijke consensus om het begrote tekort op de centrumgemeentelijke taak Veilig Thuis ad € 257.000 éénmalig te onttrekken aan de centrumgemeentelijke reserve Beschermd Wonen. Daarboven wordt ingeschat dat de exploitatielasten 2017 circa € 100.000 hoger uitvallen dan de beschikbare uitkering. Hierdoor zal het saldo van de reserve naar verwachting eind 2017 nagenoeg nihil zijn.

Voor 2018 is naar verwachting sprake van een 100% objectief verdeelmodel en wordt ingestoken op een trajectfinancieringsmodel, waarvan de financiële merites momenteel nog onvoldoende zijn uitgekristalliseerd.

Beschermd wonen (Act. 2016: € 1.350.000 V -> reservedotatie € 1.350.000 N) € -

Voor het jaar 2016 betreft het voordeel op het regionale beschermd wonen € 1.460.000. Bij de accountantscontrole medio dit jaar op de Jaarrekening 2015 bleek dat de (nagenoeg) definitieve afrekening en actualisatie voordeliger uitvielen, dan de (gedeeltelijke) aannames in de jaarrekening. Hierdoor werd in 2016 een additioneel voordeel verwacht van € 550.000. Door diverse nagekomen kosten is dit voordeel niet opgetreden. Gelijk aan de overige centrumgemeentelijke middelen is het voordeel op beschermd wonen in de reserve Beschermd wonen gestort.

Ook voor 2017 verwachten we dat er sprake is van onderuitputting. Het budget neemt tot 2020 fors toe (tot uiteindelijk € 1,8 miljoen extra). Een gedeelte van dit extra budget wordt overigens aangewend voor een hogere kapitaallastenvergoeding van de huisvesting in 2017 en 2018. Verder is voor 2017 en verder nog niet duidelijk wat de eventuele (financiële) consequenties zijn voor een mogelijke instroom beschermd wonen naar aanleiding van de afbouw van bedden GGZ-behandeling en de onzekerheden met betrekking tot de forensische instroom en daarnaast de eventuele uitname richting Wlz-budget (GGZ-C met een blijvende behoefte aan beschermd wonen, nu vallend onder de Wmo). We zetten in op verdere extramuralisering en een vermindering van de intramurale capaciteit. Dat leidt naar verwachting tot verdere besparingen. Verder vindt in verband met de decentralisatie beschermd wonen vanaf 2017 een verschuiving plaats van gelden vanuit centrumgemeente Ede naar de gemeente Wageningen. Op basis van een pilot neemt Wageningen de uitvoering over van de gemeente Ede, waarmee we vooruitlopen op een landelijke ontwikkeling die naar verwachting in 2020 gaat plaatsvinden.

Buurt- en dorps huizen € -

Voor de uitvoering van de pilots voor het opstellen van de visie op ontmoeten zijn extra kosten gemaakt. Specifiek gaat het hier om extra kosten voor een breder onderzoek voor de pilot in Harskamp.

De inrichting van het Kernhuis heeft iets meer gekocht van voorzien. Beide overschrijdingen konden in de begroting worden opgevangen.

Programmadoelstelling

Doelstelling is de ontwikkeling van een evenwichtig woningbouwprogramma met voldoende betaalbare woningen en een goede ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente.

Ontwikkelingen

Veranderende ontwikkelopgaven

De toekomstige opgaven richten zich meer op de bestaande stad en verschuiven van kwantitatieve naar kwalitatieve opgaven. In onze producten, zoals visies en bestemmingsplannen, bieden we uitnodigende kaders voor ontwikkeling. Binnen deze kaders is er ruimte voor burgers en bedrijven om met initiatieven bij te dragen aan de ruimtelijke kwaliteit van Ede. De dorpen kennen hun eigen dynamiek en daar is, na een periode van stand still, weer sprake van ontwikkeling. We zien een stijgende lijn van aanvragen voor transformatie van bestaand vastgoed en herstructurering binnen bestaand stedelijk gebied. Dit vraagt aandacht met de mogelijkheden binnen de programmering voor herontwikkeling.

Omgevingswet en beleidsclustering RO

Vaststelling van de Omgevingswet is voorzien in het voorjaar van 2019. Tot die tijd is het van belang om de gemeentelijke organisatie zoveel als mogelijk voor te bereiden op de gevolgen van deze nieuwe wet. Onze samenwerkingspartners, zoals bijvoorbeeld de Omgevingsdienst de Vallei, worden daarin ook betrokken. Binnen de regio FoodValley worden de kennis en ervaringen uitgewisseld en worden de kansen opgepakt om voor onderdelen een gezamenlijk traject te volgen.

Daarnaast wordt zoveel als mogelijk al gewerkt in de geest van de Omgevingswet, bijvoorbeeld door een vernieuwingsslag van het beleid binnen het ruimtelijk domein in gang te zetten. Op deze wijze is een goede samenhang en integratie gewaarborgd met het omgevingsplan en de omgevingsvisie.

Ruimtelijke plannen

De digitalisering van bestemmingsplannen is afgerond. Voor enkele gebieden zien we dat plannen alweer ouder zijn dan tien jaar; dit heeft gevolgen voor de mogelijkheid om leges te innen in deze gebieden. De actualiseringsplicht voor bestemmingsplannen wordt echter zeer waarschijnlijk afgeschaft (wetsvoorstel). Daarom kiezen we ervoor om in de aanloop naar de Omgevingswet onze capaciteit in te zetten voor de overgang naar het nieuwe wettelijke stelsel waarin de omgevingsvisie en het omgevingsplan leidend zullen zijn. De Visie Ede Stad, het programma Buitengebied en de structuurvisie Bennekom zijn in de geest van een Omgevingswet opgepakt. Komend jaar gaan we een pilot starten met het maken van een omgevingsplan.

Structuurvisie Ede-Stad en structuurvisie Bennekom

In 2016 is de visie voor Ede Stad afgerond en in de inspraak gebracht. Deze visie wordt in 2017 vastgesteld en geïmplementeerd.

De structuurvisie voor Bennekom is grotendeels opgesteld, waarbij sprake is van een nauwe samenwerking met de dorpsraad in Bennekom. In 2017 wordt de visie in de inspraak gebracht en vastgesteld.

Revitalisering recreatieterreinen en project aanpak permanente bewoning recreatiewoningen

Er is een totaalaanpak ingezet voor revitalisering van recreatieterreinen. Voor de recreatieve voorzieningen waar in strijd met de regelgeving permanent gewoond wordt, wordt sinds 2015 een handhavingstraject ingezet. Evaluatie heeft plaatsgevonden en is in het voorjaar besproken in de raad. Aan het eerder gestarte handhavingsspoor zijn daartoe een doelgroepsloop en een innovatiespoor toegevoegd. Daarbij wordt

samengewerkt met sociaal teams, huisvesting en in het Veluwebrede programma Vitale Vakantieparken (zie hiervoor ook programma buitengebied).

Programma Buitengebied, zie ook hoofdstuk Investeringsfonds

Eind 2016 is het Programma Buitengebied door de raad vastgesteld. Het Programma bevat uitgangspunten en beleidskeuzes en tevens een traject om te komen tot nog heldere keuzes met als doel een vitaal buitengebied. Het interactieve proces met burgers, ondernemers en de raad bij het maken van het Programma Buitengebied heeft draagvlak gecreëerd voor de uitvoering. In 2016 zijn reeds projecten gestart op verschillende thema's, waaronder omgevingskwaliteit, functiewisselingsbeleid, inventarisatie vitaliteit buitengebied en de toeristische sector.

Wonen

Ontwikkelingen woningmarkt

Het herstel op de woningmarkt heeft zich verder doorgezet in 2016, mede vanwege de aanhoudende lage rente en de investeringsbereidheid van corporaties en marktpartijen. In 2016 zien we in de nieuwbouw veel gerealiseerde woningen (in totaal ruim 700) verspreid over dorpen (ruim 230 woningen gereed gemeld) en in Ede-Stad (circa 475 woningen gereed gemeld).

Zo'n 30% daarvan is, door flinke gemeentelijke sturing daarop, gebouwd voor de lage inkomens. Het blijft echter van groot belang te blijven sturen op het realiseren van goedkope huur- en koopwoningen. Vooral jonge starters en jonge huishoudens hebben, vanwege de steeds strenger wordende hypothecaire eisen en strengere toewijzingsregels bij corporatiewoningen, steeds grotere moeite de woningmarkt te kunnen betreden c.q. een betaalbare woning te vinden. Ook hier is veel aandacht voor de komende periode.

Nieuwe wetgeving

Op basis van de nieuwe Woningwet en de Woonvisie Ede 2030 zijn in 2016 prestatieafspraken gemaakt met corporaties en huurders (tripartite). De nieuwe huisvestingsverordening 2015 is na positieve besluitvorming in de gemeenteraad in 2016 aangepast op een verruiming van de sociale urgentie categorie.

Woonvisie Ede 2030

Uitvoering van het actieprogramma van de Woonvisie is in volle gang. In 2016 is zwaar ingezet om partners (corporaties, marktpartijen) bereid te krijgen (deels binnen het project 200+200) extra te investeren in goedkope huurwoningen. Daarnaast is veel energie gestoken in het realiseren van het bestaande woningbouwprogramma. De Woonbewust campagne is geëvalueerd en wordt meegenomen in de herijking van het planningskader wonen en zorg. De eerste stappen in de ontwikkeling van onderscheidende woonmilieus passend bij nieuwe doelgroepen is in gang gezet ('Wonen in Food Valley'). Op de rol staan het realiseren van programmatische ruimte voor nieuwe woningbouwinitiatieven, het opstellen van gebiedsgerichte verkenningen en heel belangrijk integraal portefeuillemanagement.

En in 2017 wordt het actieprogramma gemonitord en vindt er een evaluatie plaats. Dit gaat plaatsvinden in samenwerking met de partners die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van de Woonvisie.

Regionale Woonagenda

In 2016 is regionaal intensief samengewerkt om huisvesting voor (de verhoogde instroom van) statushouders op te vangen via het project 'Regionale aanpak statushouders'. In het kader van de Woningwet is medio 2016 in regionaal verband FoodValley (zonder Nijkerk, die sluit aan bij Amersfoort) als woningmarktregio (werkingsgebied corporaties) aangemerkt.

Eind 2016 is gestart met het proces kwalitatieve woningbouwprogrammering in de Regio FoodValley. Dit zal medio 2017 worden afgerond. Tevens zullen de kwantitatieve afspraken uit 2015 in 2017 worden herijkt. Het integraal portefeuillemanagement geeft waar mogelijk hiervoor strategische input.

Project 200 + 200

Het project om versneld 400 sociale huurwoningen te realiseren (200 structureel plus 200 tijdelijk) is eind 2015 vastgesteld en in 2016 zijn concrete afspraken met corporaties en marktpartijen vastgelegd voor diverse locaties. Het project is ontstaan uit de fors toenemende vraag naar extra sociale huurwoningen waaronder huisvesting statushouders, de uitstroom uit de maatschappelijke opvang, uitstroom vanuit het beschermd wonen en de recreatieparken. Een deel van de opgave wordt binnen de gemeentelijke projecten gerealiseerd, maar ook de transitie van kantoorpanden levert hieraan een belangrijke bijdrage. In het eerste kwartaal van 2017 wordt het project meegenomen als onderdeel van de regionale woningbouwafspraken.

Leges Omgevingsvergunningen

Het economisch herstel heeft in 2016 ook gezorgd voor een toename van het aantal aanvragen omgevingsvergunningen. Daarnaast is een groei geweest bij de uitgifte van bedrijventerreinen door inspanningen middels de Integrale Aanpak Bedrijventerreinen en Werklocaties, wat eveneens resulteert in een toename van aanvragen omgevingsvergunningen. Dit heeft positieve invloed op de omvang van de ontvangen leges.

Welk beleid is voorhanden

- [Structuurvisie buitengebied](#) (2011);
- Programma Buitengebied (2016);
- [Woonvisie Ede 2030 + Actieprogramma 2016-2018 + Project 200+200](#) (2015);
- Nota VTH 'Vertrouwen en verantwoordelijkheid' (2016);
- Nota grondbeleid 2016 (2016);
- MPG, meerjarenprogramma grondexploitatie (2016);
- Structuurvisies en bestemmingsplannen;
- Nota Woningbouwprogrammering (2011);
- Welstandsnota;
- Beleid 'permanente bewoning recreatiewoningen' (2009).

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Bijdrage aan een goede woningbouwvoorziening, oplossen wachtlijsten voor goedkope woningen en bevorderen doorstroming. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Het percentage gerealiseerde goedkope woningbouw in de woningbouwproductie.	57%	38%	31%	26%	48%	30%	Min. 30%
• Aantal gereed gemelde nieuwbouwwoningen.	650	806	426	419	617	705	400

Prestaties	
• Afronding nieuwe, kwalitatieve woonvisie	⇒
• Bouw van jaarlijks circa 400 woningen. In totaal circa 320 in gemeentelijke exploitaties, circa 80 particuliere exploitaties.	✓
• Met Woonstede, Plicht Getrouw en de Huurdersbond nieuwe prestatieafspraken maken, op basis van de woonvisie. Deze zullen evenals eerdere jaren worden gemonitord.	✓
• Afstemming van de bouwplannen in de projecten op de in de kwalitatieve woonvisie benoemde doelen in 2015.	⇒
• Aanbod goedkope huurwoningen vergroten om oplossingen voor korte en lange termijn te vinden.	⇒
• Mogelijkheden in kaart brengen om regels voor sociale urgentie te herzien.	✓

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Een voor het gehele grondgebied gelijke en op moderne inzichten gebaseerde juridische basis voor de toetsing van bouwen en gebruiken en sturing van gewenst grondgebruik. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Aantal bestemmingsplannen dat jaarlijks op de bovengenoemde wijze wordt opgesteld.	66	70	81	67	37	32	
• Aantal actualiseringsplannen.	11	10	3	3	4	1	3

Toelichting

Digitalisering van bestemmingsplannen is afgerond.

Prestaties

• Structuurvisies voor Ede-Stad en Bennekom worden afgerond in 2016.	✘
• Twee deelvisies per jaar afronden in opmaat naar één structuurvisie.	✘
• Terugbrengen van aantal bestemmingsplangebieden naar 15, uiterlijk 2020.	⇒
Prestaties programma Buitengebied	
• Nieuw programma buitengebied formuleren, vaststelling april 2016.	✔
• Nieuwe onderzoeken opstarten in 2016.	✔
Prestaties beleidsclustering Ruimtelijke Ontwikkeling	
• Terugbrengen van ruimtelijke beleidsnota's naar aantal (super)nota's. Planning 2016 t/m 2018.	⇒
Prestaties permanente bewoning	
• Jaarlijks bij 150 zaken van strijdig gebruik optreden en nieuwe inschrijvingen monitoren, drie jaar lang.	✔
• Jaarlijkse evaluatie nieuwe integrale handhavingsaanpak, na drie jaar vervolgaanpak bepalen.	✔

Toelichting

- De structuurvisie Ede-Stad is afgerond. Structuurvisie Bennekom is nog niet afgerond, dat wordt in 2017 verwacht.
- In plaats van inzetten op deelvisies is gekozen om eerst te bepalen welke route het meest effectief is om te komen tot een omgevingsvisie die voldoet aan alle eisen vanuit de toekomstige Omgevingswet.

Wat gaat het kosten

10 Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen	bedragen x € 1.000									
	Rekening 2015		Primitieve Begroting 2016		Actuele begroting 2016					
				Rekening 2016	Verschil actuele begroting/rekening					
Lasten	36.611	N	72.715	N	72.633	N	41.546	N	31.087	V
Baten	22.498	V	71.426	V	71.003	V	31.543	V	39.460	N
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	14.112	N	1.289	N	1.629	N	10.002	N	8.373	N
Storting reserve	11.711	N	32.404	N	33.332	N	13.872	N	19.460	V
Onttrekking reserve	9.118	V	24.738	V	24.925	V	13.009	V	11.916	N
Gerealiseerd resultaat	16.705	N	8.955	N	10.037	N	10.865	N	828	N

Toelichting op de middelen

Algemeen

Op dit programma zijn grote verschillen tussen lasten en baten, maar ook tussen stortingen en onttrekkingen van reserves zichtbaar. Hiervoor spelen voornamelijk twee verklaringen:

- De systematiek voor de dekking van de businesscase Veluwe Poort is gewijzigd. Vanuit de richtlijnen Besluit begroting en verantwoording (BBV) is aangegeven dat de toe te rekenen kosten aan de grondexploitaties daar ook direct genomen moeten worden. Optisch leidt dit tot grote afwijken ten opzichte van de begroting, maar per saldo verandert er in feite niets.
- De baten en lasten van het Grondbedrijf laten aanzienlijke verschillen zien die met name worden verklaard door het niet geheel kunnen realiseren van de voorgenomen verkopen.

Toegerekende Loonkosten € 500.000 N

Het grote aantal onderhanden projecten in 2016 heeft gezorgd voor meer toegerekende loonkosten dan in de begroting is opgenomen. Voor 2016 betreft dit met name extra inzet op de (Algemene Dienst) projecten Permanente bewoning recreatieparken, World Food Center, de Sporthal op de Kenniscampus, de restauratie van de RWZI in Otterlo, de structuurvisie Ede-Stad en de structuurvisie buitengebied.

Voor de ontwikkeling van de totale gemeentelijke personeelslasten wordt verwezen naar paragraaf 3.5. Bedrijfsvoering.

Nadeelcompensatie plan de Klomp (Act. 2016: € 330.000 N) € 330.000 N

Naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State heeft in 2016 hernieuwd onderzoek plaatsgevonden naar de hoogte van de nadeelcompensatie plan de Klomp als gevolg van het afsluiten van de Veenendaalseweg. Dit onderzoek heeft geleid tot een uiteindelijk compensatiebedrag van € 330.000

Leges Bestemmingsplannen € 330.000 N

De opbrengsten van de leges blijven achter op de begroting. Daar is enerzijds de marktwerking debet aan; plannen worden regelmatig uiteindelijk toch niet doorgezet (waardoor leges in rekening gebracht kunnen worden) terwijl er in het voortraject wel het werk is verricht. Daarnaast zijn de leges gekoppeld aan de bouwkosten. De bouwkosten bepalen dus de te innen leges, niet de verrichte inspanningen. In 2016 zijn vooral plannen gemaakt voor plannen met relatief lage bouwkosten. Momenteel wordt onderzocht of het verrekenen van de plankosten via kostenverhaal een beter sturingsinstrument is voor de meer complexere zaken.

Stelpost Kapitaallasten (Act. 2016: € 465.000 V) € 465.000 V

Vanuit eerdere besluitvorming is vanaf de jaarschijf 2016 structureel budget beschikbaar gemaakt voor onderstaande investeringen welke beide nog moeten worden gerealiseerd. Het budget voor 2016 kan daardoor vrijvallen.

- Een fietstunnel bij Hoekelum. Gelijktijdig met de aanleg van de Parklaan wordt ter hoogte van Hoekelum een fietstunnel aangelegd. De aanleg van de Parklaan kampt echter met vertraging, vanwege de noodzaak om te komen tot een nieuw bestemmingsplan.
- Voor de komst van het World Food Center is een investeringsbijdrage van € 5 miljoen beschikbaar gesteld. Deze investering is voorzichtigheidshalve wat vroeg gepland, zodat geld beschikbaar is op het moment dat ook echt een definitieve go komt.

World Food Center € 790.000 V

Het nog beschikbare budget voor de uitwerking van het WFC experience center bedroeg in 2016 € 790.000. Hiervan is € 340.000 uitgegeven in 2016, zodat voor de verdere uitwerking nog € 450.000 resteert. De uitgaven worden gedekt vanuit de middelen die zijn opgenomen in de Reserve Co-financiering, zodat het geheel per saldo in de rekening op 'nul' eindigt. De verrekening met de reserve is op dit programma geboekt, waar dit op programma 13 had gemoeten. Dit zorgt voor een voordeel hier en een gelijk nadeel op programma 13.

Leges omgevingsvergunningen € 450.000 V

In 2016 is sprake van een toename van de legesopbrengsten uit de omgevingsvergunningaanvragen. De extra opbrengsten over 2016 ten opzichte van de begroting (€ 2,4 miljoen) bedragen in totaal € 450.000. Meer inkomsten betekend ook meer omgevingsvergunningen en meer werk. Om de werkzaamheden uit te voeren

zijn door de Omgevingsdienst de Vallei extra mensen ingezet. Daarvoor is geen extra factuur ontvangen vanuit de Omgevingsdienst de Vallei, omdat dit binnen hun middelen gedekt kon worden (zie jaarrapportage OddV).

Dwangsommen Handhaving en Europese richtlijn energie-efficiency directive (EED) € 160.000 V

Hogere opbrengst dwangsommen door handhavingsbeleid. Een gedeelte van de opbrengst komt voort uit handhaving bij vakantieparken (€ 40.000) en deze willen we in 2017 graag inzetten ten behoeve van de vakantieparken. Hiervoor wordt een resultaatbestemming gedaan.

Budget implementatierichtlijn EED van € 34.000 is niet ingezet in 2016, maar moet beschikbaar blijven in 2017, zodat de ODDV deze alsnog kan uitvoeren. Hiervoor doen we een resultaatbestemming.

Resultaat Grondbedrijf uitgifte woonlocaties € 1.983.000 N

In de MPG 2017 wordt het resultaat 2016 uitgebreid toegelicht. Een belangrijk deel van het nadeel wordt verklaard door een noodzakelijke toevoeging (€ 1.628.000) aan de Voorziening Negatieve Plannen en de vaste afdracht aan de algemene dienst (€250.000) in het kader van BTW compensatie.

Zowel de lasten als baten laten een relatief grote afwijking zien ten opzichte van de begroting. Dit is met name toe te schrijven aan de fasering in de verkoop bij de projecten Kazerneterreinen, Vilente (Amsterdamseweg), Valleycenter en Reehorsterweg. Deze fasering zien we ook terug in de kosten op deze projecten.

Vrijval rentelasten op Voorziening Negatieve Plannen (Act. 2016: € 637.000 V) € 637.000 V

De rente die aan de Voorziening Negatieve Plannen moet worden toegerekend in verband met het opnemen van de verliezen tegen de contante waarde daalt vanwege de gewijzigde disconteringsvoet van 3% naar 2%. Dit betekent een structureel voordeel voor de Algemene Dienst. Dit is voor de jaren 2017 en verder in de begroting verwerkt, in 2016 ontstaat nog een incidentele vrijval.

Skaeve Huse (Act. 2016: € 150.000 V) € 130.000 V

In 2016 zijn wel voorbereidingskosten gemaakt voor het project Skaeve Huse, maar de verdere planvorming en uitwerking is, zoals al eerder vermeld, verschoven naar 2017.

Wonen € 205.000 N

De verrekening van de rente over de uitstaande startersleningen is in de begroting niet opgenomen op dit product, maar in de realisatie wel geboekt. Dit zorgt voor een tekort hier (€ 205.000) en een gelijk voordeel op programma 13.

Programmadoelstelling

Het bevorderen en beschermen van de kwaliteit van het milieu om daardoor bij te dragen aan een kwalitatief hoogwaardige en duurzame leefomgeving.

Ontwikkelingen

Afvalinzameling en verwerking

Het Rijk wil dat door gemeenten in 2020 minimaal 75% van het huishoudelijk afval gescheiden wordt ingezameld en voor hergebruik beschikbaar komt. In 2016 heeft het Rijk het Grondstoffenakkoord gesloten om de Nederlandse Economie in 2050 volledig te laten draaien op herbruikbare grondstoffen.

In april 2016 liep de afvalpilot in het buitengebied om een betere afvalscheiding en dus meer hergebruik te bereiken, ten einde. De afvalproef heeft aangetoond dat het effect van het principe Afvalscheiden loont tot meer afvalscheiding leidt dan alleen een aanpassing van het inzamelsysteem. De deelnemers zijn eind 2016 geïnformeerd over de resultaten en inwoners die daarvoor in aanmerking kwamen hebben een vergoeding ontvangen.

De raad heeft in 2016 nieuw beleid voor de inzameling van oud papier en karton van huishoudens vastgesteld. Er is besloten om het systeem voor inzameling van oud papier te wijzigen door onder meer het gebruik van zijbeladers. Organisaties betrokken bij de inzameling van oud papier en karton van huishoudens, waaronder scholen, zijn geïnformeerd over het nieuwe beleid. Alle organisaties die tot 2017 subsidie ontvingen voor hun bijdrage aan de route-inzameling oud papier hebben gekozen voor de afbouwregeling.

De raad heeft in 2016 nieuw beleid voor huishoudelijk afval vastgesteld met als doel 75% bronscheiding in 2019 en nevendoelestelling 130 kg restafval per inwoner per jaar. Daartoe wordt per 1 januari 2018 op basis van volumefrequentie een tarief per aanbidding ingevoerd. In 2017 worden de nodige voorbereidingen in drie fasen uitgerold in de buitendorpen, Bennekom en Ede-zuid en ten slotte Ede-noord. Inwoners hebben een brief over de wijzigingen ontvangen en kunnen met vragen terecht op www.meerafvalapart.nl en bij ACV.

Het EFRO-subsidieverzoek voor een pilot met een innovatief en duurzaam inzamelsysteem is niet toegekend. De pilot wordt vooralsnog niet uitgevoerd en de investering wordt niet gedaan.

Energie en klimaat

Dit thema zit verwerkt in het Programma Duurzaamheid, zie daarom hoofdstuk Investeringsfonds, waarin tevens ingegaan wordt op de resultaten aangaande het warmtenet, de energiebesparing en de verduurzaming van de bestaande bouw.

Gebiedsgerichte Aanpak luchtkwaliteit

In 2016 is de impact van de veehouderij op de lokale luchtkwaliteit in de regio duidelijker geworden. In nauwe samenwerking met de sectoren is gewerkt aan een gezamenlijk plan van Aanpak. Die gezamenlijke aanpak is verwerkt in een manifest. In december is het Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderijen bekrachtigd door partijen (gemeenten, provincie, veehouderijsector en kennisinstellingen). De focus ligt op het aanpak bij de bron en het verder ontwikkelen van de daarvoor benodigde emissie reducerende technieken. 2017 staat in het teken van de uitvoering van het Manifest.

Op het vlak van omgevingsvergunningen heeft specifieke afstemming plaatsgevonden tussen vergunningverleners, een klankbordgroep uit de sector en de experts van WUR. Op basis daarvan zijn kansen

om meer emissiereductie te realiseren meegenomen in het vergunningtraject. Deze werkwijze is begin 2017 vastgelegd in interim-beleid.

Omdat meer regio's met deze thematiek te maken hebben, wisselen wij onze aanpak uit met de andere regio's en de landelijke overheid, op zoek naar mogelijkheden om elkaar te versterken.

Natuur en Landschap

Het belangrijkste kapitaal van Ede is het bezit van aantrekkelijke landschappen, natuurgebieden, landbouwgebieden, bossen en heidevelden (Visie Ede 2025). Behoud en beheer van natuur en landschap is cruciaal om dit kapitaal te waarborgen. We werken inmiddels dan ook met de term Groen Kapitaal. De ambitie is om de verbinding te leggen tussen bescherming, waardering, en het verantwoordelijk benutten van onze natuurlijke hulpbronnen. Hiermee willen we de natuur dichterbij de maatschappij brengen maar ook de maatschappij dichterbij de natuur. We willen de diversiteit van de landschappen die onze gemeente rijk is uitdragen, zodat dit ook bekend is bij onze inwoners en toeristen.

Daarnaast spelen de volgende ontwikkelingen, die we meenemen in onze uitvoering:

- Versterken herkenbaarheid en beleving cultuurlandschap;
- Verbinden en versterken van natuurgebieden;
- Verhogen van de biodiversiteit;
- Verhogen van de toegankelijkheid van natuur en landschap;
- Vergroten van de betrokkenheid van bewoners
- Vergroenen en verbinden van de stad, de dorpen en het buitengebied.
- Aansluiten bij en ontwikkelen van natuur initiatieven met andere overheden en gebiedspartijen (aansluiten bij Green-deals en de Gebiedsopgave)
- Stimuleren van agrarische natuur door het integreren van natuur als hulpbron in de landbouwbedrijfsvoering (natuur inclusieve landbouw)
- Verbinding met de tuinen in de stad en langs de KennisAs

Begin 2016 zijn de projecten natuur en landschap en recreatie (wandelen) van het RegioContract financieel afgerond. Er is nieuwe natuur, landschapsaanleg en -herstel, klompenpaden, landgoed Kernhem, faunapassages. In drieënhalft jaar tijd is voor € 2,7 miljoen aan projecten in het veld gerealiseerd. Voor landschapsprojecten is halverwege 2016 een nieuwe provinciale subsidie 2016-2020 toegekend om het landschapsbeheer te continueren. Deze subsidies wordt vooral ingezet om bewoners van het buitengebied te betrekken bij het natuur en landschapsbeheer in hun eigen leefomgeving. Initiatieven die leiden tot de versterking van het landschap komen daardoor steeds meer vanuit de bewoners zelf en minder vanuit de gemeentelijke organisatie. De gemeente krijgt een meer faciliterende rol. Ook de beschikbare subsidie stromen vanuit de provincie zijn meer gericht op het ondersteunen van burgerinitiatieven op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie. In 2016 hebben we de bosbegeleidingsgroep actiever betrokken bij het opstellen en uitvoeren van het bosbeleid en -beheer en dit zetten we door.

Programma Buitengebied (zie ook programma 10 en Investeringsfonds)

Eind 2016 is het Programma Buitengebied door de raad vastgesteld. Het Programma bevat uitgangspunten en beleidskeuzes en tevens een traject om te komen tot nog heldere keuzes met als doel een vitaal buitengebied. Zie Investeringsfonds voor de actuele stand van zaken.

Breedband Buitengebied Regio FoodValley (RFV)

In 2016 is het onderzoek afgerond naar de mogelijkheden en voorwaarden (wat is er nodig?) voor de aanleg van een grootschalig basisnetwerk breedband. Uit de berekeningen bleek dat aanleg niet eenvoudig, maar wel mogelijk is (businesscase). Uit de marktconsultatie bleek dat er relatief weinig belangstelling vanuit de marktpartijen is. Het college heeft in juli 2016 ingestemd met faciliterende maatregelen voor de aanleg van een

grootschalig basisnetwerk breedband; zoals aanpassingen van de aanlegdiepte, leges en degeneratie. In de loop van het jaar heeft zich één aanbieder, Communication Infrastructure Fund (CIF), gemeld die voor eigen rekening en risico een glasvezelnetwerk wil aanleggen. In november heeft de gemeente met CIF een convenant gesloten.

Voor 2017 wordt verwacht dat CIF de businesscase gaat uitrollen over de regio FoodValley en de daadwerkelijke aanleg als eerste in het buitengebied van Lunteren zal starten.

Welk beleid is voorhanden

- Kadernota duurzaam Ede 2013-2016;
- Uitvoeringsprogramma Energie 2013-2016;
- Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2015-2019;
- Warmtevisie Ede (d.d. december 2014);
- Koersnotitie Kijken naar Afval;
- Gebiedsplan zoekzones landschappelijke versterking Ede;
- Veluwe op 1 (gebiedsopgave);
- Programma Buitengebied Ede;
- [Structuurvisie buitengebied](#) (2011);
- VOR, Visie Openbare Ruimte (2016).

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval op een milieuhygiënisch verantwoorde wijze, met een zo groot mogelijk hergebruik en tegen zo laag mogelijke kosten. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> • Het percentage gescheiden in te zamelen huishoudelijk (inclusief 5% nascheiding door ARN). 	64%	63%	63,5%	63,5%	63,2%		75%
Voor 2014 zijn de tarieven voor afvalstoffenheffing slechts verhoogd met de inflatiecorrectie, namelijk:				€ 196,32			
<ul style="list-style-type: none"> • Eenpersoonshuishouden. • Meerpersoonshuishouden. 	€ 207,48 € 252,00	€ 192,96 € 234,36	€ 192,96 € 234,36	€ 238,44	€ 201,60 € 248,52	€ 201,60 € 248,52	

Toelichting

De streefcijfers zijn conform de beleidsnota "Huishoudelijk afval van veel en meer, naar beter en leuker".
De streefcijfers gingen uit van 60% afvalscheiding in 2015. Dat is gehaald. Maar op grond van de nieuwe streefwaarde zou dit 75% in 2020 moeten worden.

Prestaties

• Inzameling en verwerking van huishoudelijk afval volgens de Koersnotitie 'Kijken naar Afval'. • Kostendekkende gescheiden inzameling van minimaal 20 kg kunststof per huishouden per jaar.	✓ ⇒

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Een sterke en duurzame landbouwstructuur. Dit wordt onder andere gemeten door:							

• Percentage levensvatbare bedrijven.*	49%	50%	nb*	nb*	nb*	nb*	-
• Functiewisselingen per jaar (aantal vastgestelde plannen).**		4	9	9			

Toelichting

* Voorheen werd het percentage levensvatbare bedrijven gebaseerd op de Nederlandse grootte-eenheid (NGE). De NGE is in 2013 komen te vervallen. CBS heeft een nieuwe maat ingevoerd (Standaard Omzet), wat alleen een indicatie is voor hoeveel verdiend wordt en niet meer over de omvang. Een indicator voor het aantal stoppende bedrijven is het aantal functiewisselingen.

** De structuurvisie Buitengebied en regionaal afgesproken functiewisselingsbeleid zijn de kaders voor het beleid.

Subdoelstelling

Ondersteuning omschakeling agrarische functie:

Het behouden van een duurzame en economisch gezonde landbouwsector in Ede.

Prestaties

• Nieuw programma buitengebied formuleren, vaststelling april 2016.	✓
• Opstellen Handreiking ruimtelijke kwaliteit	✓
• Opstarten inventarisatie vitaliteit bedrijven buitengebied	✓
• Opstellen drie ontwikkelplannen als vervolg op onderzoek <i>Vitale vakantieparken</i>	⇄
• Optimalisatie toeristische routestructuren	⇄
• Participatie in Gebiedsopgave Veluwe	✗

Gebiedsopgave Veluwe: De gemeenten betrokken bij de Gebiedsopgave Veluwe hebben meer tijd nodig om doelen te benoemen en af te stemmen. Er is in Ede verkend waar kansen liggen, maar landing in concrete projecten heeft door de vertraging op gebiedsniveau nog niet plaatsgevonden.

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Hoogwaardige kwaliteit van natuur en landschap in het buitengebied van Ede. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Aantal hectare gerealiseerde nieuwe landschapselementen.	3	3	9	7	5	3	3

Toelichting

In 2013 zijn naast gemeentelijke middelen ook regiomiddelen ingezet. Dit leidt tot een hoger aantal ha. landschapselementen dan in voorgaande en latere jaren. In 2016 is het proces levend landschap opgestart met als doel het oprichten van vrijwilligers groepen die actief zijn het in het landschap om de betrokkenheid te vergroten.

Prestaties

• Het proces levend landschap heeft in 2016 geresulteerd in 15 vrijwilligersgroepen.	✓
• Veluwe breed zijn er afspraken gemaakt om te streven naar de ontwikkeling en het behoud van het stamkapitaal (natuur, landschap en erfgoed).	✓
• Voor het agrarisch buitengebied van Ede is aandacht voor landschapsherstel door ondersteuning bij de aanleg van landschappelijke beplantingen bij particulieren en langs wegen.	⇄
• Afspraken over samenwerking met partners als het waterschap, provincie en natuurbeheerders voeren we uit.	⇄

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Vermindering energiegebruik en waar mogelijk toepassing van duurzame energie door huishoudens en bedrijven.							

Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Percentage uitgevoerde projecten van het Uitvoeringsprogramma Klimaatplan	80%	80%	80%	80%	90%	90%	100%
• Percentage in Ede opgewekte duurzame energie.	4%	5%	5%	5%		10%	2020: 20%
• Gerealiseerde reductie CO2-uitstoot	35.000	37.500	40.000	42.000	44.750	50.000	2020: 200.000
• Aantal koopwoningen met gerealiseerde energiebesparingsmaatregelen	300	600	400	513	305	500	*
* Het streven is om het gehele provinciale subsidiebudget eind 2016 besteed te hebben							

Toelichting

De drie bovengenoemde maatschappelijke effecten zijn afgeleid van de drie rijksdoelen voor de energietransitie in 2020, op weg naar energieneutraliteit in 2050, met dien verstande dat de ambitie van Ede op het gebied van opgewekte duurzame energie in 2020 groter is dan die van het rijk (20% in plaats van 14%).

Prestaties

- We maken een duurzaamheidsrapportage waarin we inzicht geven in de voortgang van de realisatie van de projecten uit onder andere het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2015-2019. ⇒
- De jaarlijkse energiebesparing is gemiddeld 1,5%, het aandeel (lokaal geproduceerde) duurzame energie is minimaal 20% in 2020, de broeikasgasemissies zijn in 2020 met 30% gedaald ten opzichte van 1990. ⇒

Wat gaat het kosten

	bedragen x € 1.000					
11 Milieu en Landschap	Rekening 2015	Primitieve Begroting 2016	Actuele begroting 2016	Rekening 2016	Verschil actuele begroting/rekening	
Lasten	13.221 N	13.480 N	14.191 N	14.286 N	95	N
Baten	12.484 V	11.650 V	11.543 V	12.373 V	829	V
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	737 N	1.830 N	2.648 N	1.913 N	735	V
Storting reserve	722 N	608 N	845 N	1.122 N	277	N
Onttrekking reserve	118 V	950 V	1.721 V	1.179 V	542	N
Gerealiseerd resultaat	1.341 N	1.487 N	1.772 N	1.856 N	84	N

Toelichting op de middelen

Bosbeheer (Actualisatie € 50.000 N)

€ 150.000 N

Het nadeel van € 150.000 op bosbeheer heeft drie oorzaken. De eerste is het beheersen en bestrijden van de Japanse Duizendknoop, hiervoor zijn dit jaar extra kosten gemaakt (€ 30.000 N). Daarnaast zijn de opbrengsten van de houtverkoop, zoals in de actualisatie genoemd, achter gebleven. Dit levert een nadeel van € 50.000 op. Als laatste is er een afrekening met betrekking tot de Biomassa van € 70.000 N over 2015 geweest.

Aanpak Luchtkwaliteit

€ 70.000 V

In 2016 is gewerkt aan het opstellen van een gezamenlijk en gedragen plan van aanpak, vastgelegd in het Manifest Veehouderij en Gezonde Leefomgeving. Met veel partijen heeft afstemming plaatsgevonden, dat is de kracht van de aanpak, maar vergde ook meer tijd dan voorzien. Hierdoor kan pas vanaf 2017 gewerkt gaan worden aan de uitvoering van het Manifest.

Afval (Act. 2016: neutraal)

€ -

De verwachte extra kosten voor de (her)ingevoerde belasting op verbranden en storten vallen lager uit dan geraamd. Dit is het gevolg van een Green Deal tussen de landelijke overheid en afvalverbrandingsinstallaties, waarbij bodemassen als volwaardige bouwstof mogen worden gezien. Hierbij is de afspraak gemaakt dat dit in stappen doorgevoerd wordt. Hierdoor verlaagt het bedrag voor de verbrandingsbelasting met een evenredig

deel. Daarnaast vallen de inzamelkosten lager uit als gevolg van inzet van meer zijbeladersvoertuigen. Tot slot neemt de hoeveelheid gescheiden ingezameld PMD (plastic, metalen verpakkingen en drankenkartons) sinds de invoering in september 2015 gestaag toe, waardoor een hogere vergoeding uit het Afvalfonds wordt uitgekeerd aan de gemeente. Genoemde resultaten zijn afgewikkeld via de reserve Afval (€ 850.000), waardoor het effect op productniveau neutraal is.

Programmadoelstelling

Het waarborgen van de lokale democratie en het optimaliseren van de publieke dienstverlening en communicatie met de inwoners. Een aantrekkelijke gemeente om te wonen, te werken, te ondernemen, te studeren en te bezoeken. Het succesvol vermarkten van de gemeente als plek om te (blijven) wonen, vestigen en te recreëren.

Ontwikkelingen

Dienstverlening

De gemeente werkt hard aan het optimaliseren van haar dienstverlening. Er spelen diverse ontwikkelingen die gericht zijn op meer en betere samenwerking tussen gemeente met haar inwoners. Het meer en meer digitaal werken is hier een voorbeeld van, maar ook het meer sturen op de inzet en het gebruik van diverse kanalen. Door de formulieren op de site aan te laten sluiten bij de wens van de inwoner proberen we inwoners te verleiden voor het digitale kanaal te kiezen. En met succes, in de digitale benchmark is Ede van plaats 19 naar 10 gegaan. Een mooi voorbeeld hiervan is de digitalisering van het verhuisproces. We zijn nu in staat op basis van risicoprofielen om de helft van de circa 11.000 verhuisaangiftes op jaarbasis geautomatiseerd te verwerken.

Servicelevel klantcontactcentrum Sociaal Domein

Door de ontwikkelingen in het sociaal domein is het werkaanbod bij het klantcontactcentrum sterk gestegen. In 2016 is ingezet om het evenwicht tussen werkaanbod en benodigde personele inzet te herstellen en daarmee ook het servicelevel voor het sociaal domein naar 80% te laten groeien.

Openingstijden Burgerzaken

In 2016 zijn de openingstijden van de afdeling burgerzaken teruggegaan van 42 uur naar 26 uur en zijn we gestopt met het verplichten van het maken van afspraken. De eerste ervaringen hierin zijn positief, met name de zaterdagochtendopenstelling wordt door de burger goed gewaardeerd.

Publieksparticipatie

In 2016 is op verzoek van Raad de basis gelegd voor een participatiekader dat haar ondersteunt in haar controlerende en besluitvormende taak. In samenspraak met de raad wordt deze in 2017 verder uitgewerkt en vastgesteld. Een uitvoeringsplan is onderdeel van het kader. Daarnaast is in 2016 een organisatievisie ontwikkeld voor de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie. Een van de speerpunten is gericht op van buiten naar binnen werken en denken. Dit speerpunt krijgt in 2017 nog meer prioriteit.

Externe betrekkingen

Het afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in de kwaliteit van de externe betrekkingen van de gemeente Ede. Ede neemt bestuurlijk en ambtelijk deel aan verschillende netwerken zoals de Euregio Rijn-Waal, Gelrestad (Arnhem, Nijmegen, Apeldoorn, Ede en de provincie), G32 en Regio FoodValley/triple helix samenwerking FoodValley.

Nieuwe samenwerkingsverbanden

In het afgelopen jaar is een aantal nieuwe bijzondere samenwerkingsconstructies tot stand gekomen. Zo heeft de gemeente Ede twee City Deals gesloten. Eén in de samenwerking van Gelrestad en één in de samenwerking met verschillende steden onder de noemer 'Voedsel op de Stedelijke Agenda'. Mede door deze City Deals zijn de contacten met het ministerie van Economische Zaken geïntensiveerd. Van een hele andere categorie is de

samenwerking tussen grote steden (100.000+ - steden) in het gebied van de Euregio Rijn-Waal. Als eerste opbrengst is een gezamenlijk vluchtelingenproject opgepakt en wordt er gewerkt aan nieuwe gezamenlijk projecten.

Welk beleid is voorhanden

- [Visie Ede 2025](#);
- [Visie op dienstverlening 2020](#);
- [Plasterk 2017 Digitaal](#).

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Inwoners zijn tevreden over de publieke dienstverlening. Dit wordt onder andere gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> • Het percentage inwoners dat tevreden is over publieke dienstverlening. 	73%	76%	-	72%	-	62%	75%

Toelichting

De indicator 'Het percentage inwoners dat tevreden is over publieke dienstverlening' is in 2016 62%. Dit is een daling ten opzichte van de meting in 2012 en 2014. Uit het onderzoek blijkt geen directe verklaring voor de daling.

Prestaties

<ul style="list-style-type: none"> • Eenvoudigere dienstverlening tegen lagere kosten, als gevolg van de uitkomsten van de kerntakendiscussie gaat het aantal uren dat de balie open is flink omlaag, concreet van de huidige 42 uur open naar nog maar 27 uur per 01-01-2016. Het eventueel effect op de klant tevredenheid zullen we gaan monitoren. • Kanaalsturing: Burgers kunnen vanaf 2017 vrijwel alle dienstverlening en informatievoorziening digitaal regelen (regerakkoord 2012). 	
---	--

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Goede, heldere en tijdige informatievoorziening aan de klant (extern en intern). Dit wordt o.a. gemeten door:							
<ul style="list-style-type: none"> • Het percentage inwoners, dat tevreden is (waardering 7 of hoger) met gemeentelijke informatievoorziening. 	71%	69%	-	7,1*	-	65%	7

Toelichting

De indicator 'Het percentage inwoners dat tevreden is met gemeentelijke informatievoorziening' is in 2016 65%. Dit is een daling ten opzichte van de meting in 2013 en 2014. Uit het onderzoek blijkt geen directe verklaring voor de daling.

* 2014 gemeten: rapportcijfer digitale dienstverlening.

Maatschappelijk effect	Meting						norm-/streefwaarde
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Een goed imago van de gemeente Ede om zo voor huidige en potentiële bewoners, bezoekers en bedrijven een aantrekkelijke vestigingsplek te zijn en blijven. Dit wordt onder andere gemeten door:							
• Positieve waardering gemeente Ede door bewoners	69%	7,2	72%	72%	-	65%	75%
• Waardering gemeente Ede door bezoekers.	7,0	n.v.t.	6,9	-	-	-	7,0

Toelichting

De indicator 'Positieve waardering gemeente Ede door bewoners' is in 2016 65%. Dit is een daling ten opzichte van de meting in 2013 en 2014. Uit het onderzoek blijkt geen directe verklaring voor de daling.

De indicator 'Waardering gemeente Ede door bezoeker' is in 2016 niet gemeten, deze indicator wordt in principe tweejaarlijks gemeten.

Prestaties

- Inzetten van citymarketing om verbindingen te maken tussen beleidsterreinen en externe partners uit Ede om de gemeente zo integraal mogelijk te vermarkten in lijn met de visie Ede 2025 waarbij Food centraal staat. →
- Initiëren en participeren van groene, gezonde en actieve nieuwe product-marktcombinaties om "Ede kiest voor Food" integraal te vermarkten bij de doelgroepen. →

Wat gaat het kosten

12 Bestuur en Organisatie	bedragen x € 1.000					
	Rekening 2015	Primitieve Begroting 2016	Actuele begroting 2016	Rekening 2016	Verschil actuele begroting/rekening	
Lasten	12.641 N	10.952 N	13.846 N	14.670 N	824 N	
Baten	2.116 V	1.914 V	1.995 V	2.307 V	312 V	
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	10.525 N	9.037 N	11.851 N	12.363 N	513 N	
Storting reserve	28 N	0 N	278 N	150 N	128 V	
Onttrekking reserve	64 V	0 V	1.077 N	949 V	128 N	
Gerealiseerd resultaat	10.488 N	9.037 N	11.051 N	11.564 N	513 N	

Toelichting op de middelen

Voorziening pensioenen wethouders

€ 750.000 N

Voor de pensioenverplichting van (ex)wethouders is een voorziening aanwezig. Als gevolg van een lager rendement pensioenen moet dit jaar een extra bedrag van € 750.000 gereserveerd worden voor de wethouderspensioenen.

Overigens wordt een landelijke discussie gevoerd over de verplichte overdracht van pensioenen. Door alle verplichtingen nu in de voorziening te stoppen, is hiermee voorzien in de eventuele overdrachtsverplichting.

Citymarketing

€ 178.000 V

Voor het thema citymarketing is structureel € 200.000 beschikbaar. In 2016 is gestart met koersbepaling en inrichting van citymarketing, waardoor projecten later van start gingen en lasten € 53.000 achterbleven op de begroting. Naast het reguliere budget is in 2016 € 352.000 vanuit het Investeringsfonds toegekend ten behoeve van de koersbepaling en inrichting van Citymarketing, het doorontwikkelen Smaak van Van Gogh, het ontwikkelen van een webportal en het aantrekkelijker maken van het vestigingsklimaat. Enkele projecten zijn pas in het laatste kwartaal van 2016 van start gegaan, waardoor € 125.000 minder is uitgegeven dan begroot. Deze uitgaven worden in 2017 wel gedaan worden. Bij de Perspectiefnota 2018-2021 komen wij hierop terug.

Programmadoelstelling

Het waarborgen van een solide financiële positie van de gemeente blijktend uit een in evenwicht verkerende begroting.

Ontwikkelingen

In de Perspectiefnota 2016-2019 (voorjaar 2015) zijn de piketpaaltjes voor ons financieel meerjarenperspectief geslagen. Een spannende combinatie van enerzijds invulling geven aan de benodigde bezuinigingen op beleidsgebieden en tegelijkertijd ook stevig investeren in de versterking van de sociale en economische kracht van onze gemeente.

Deze lijn is het afgelopen jaar verder ingevuld en doorgezet. Het ingestelde Investeringsfonds Impuls Ede biedt de mogelijkheid om flexibel en heel gericht impuls te geven aan de speerpunten Visie Ede 2025. Daarnaast is ook geïnvesteerd in de versterking van onze organisatie, zodat niet alleen onze ambities voortvarend kunnen worden opgepakt, maar dat ook de ruimte beschikbaar is om actief in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en kansen.

Onze financiële huishouding komt na jaren van omvangrijke ombuigingen meer en meer in rustig vaarwater. De slagen die zijn en worden gemaakt in het sociaal domein, de aantrekkende rijksfinanciën en de (incidentele) mogelijkheden van de opbrengst precario hebben gemaakt dat weerbaarheid en wendbaarheid zijn toegenomen. Een lijn die naar verwachting ook de komende jaren verder kan worden voortgezet. Inmiddels heeft de Tweede Kamer ingestemd met de afschaffing van precariobelasting, inclusief een overgangstermijn van vijf jaar.

In het beleids- en beheersinstrumentarium is een nieuwe indeling van de programmabegroting vastgesteld en zijn diverse nota's geactualiseerd.

Welk beleid is voorhanden

- Besluit Begroting en Verantwoording (2016);
- Financiële beheersverordening (2016);
- Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (2008);
- Nota Lokale Heffingen (2005);
- Nota Onderhoud Kapitaalgoederen (2009/2012);
- Treasurystatuut (2009);
- Nota afschrijvingsbeleid en waardering activa (2015);
- Nota Reserves en voorzieningen (2016).

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

De uitgangspunten voor dit programma lenen zich minder voor uitwerking via beleidsaccenten van een programmaplan. De elementen komen jaarlijks tot uitdrukking in:

1. hoofdstuk 1 en;
2. de paragrafen weerstandsvermogen, lokale heffingen en bedrijfsvoering.

Wat gaat het kosten

bedragen x € 1.000

13 Dekkingsmiddelen	Rekening 2015	Primitieve Begroting 2016	Actuele begroting 2016	Rekening 2016	Verschil actuele begroting/ rekening
Lasten	8.332 N	15.006 N	12.551 N	6.937 N	5.614 V
Baten	196.715 V	196.647 V	199.980 V	202.801 V	2.821 V
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	188.383 V	181.641 V	187.428 V	195.864 V	8.436 V
Storting reserve	26.856 N	6.138 N	7.147 N	12.558 N	5.410 N
Onttrekking reserve	23.168 V	13.364 V	18.896 V	20.421 V	1.524 V
Gerealiseerd resultaat	184.695 V	188.867 V	199.177 V	203.727 V	4.550 V

Toelichting op de middelen

Algemene uitkering (Act. 2016: € 3.018.000 V)

€ 4.600.000 V

Wij ontvangen dit jaar € 4,6 miljoen meer aan algemene uitkering. Het voordeel is als volgt opgebouwd:

- *Algemene groei van het gemeentefonds*
De doorrekening van de septembercirculaire is de belangrijkste verklaring voor de groei van de algemene uitkering (accres) van € 3,7 miljoen.
- *Afrekening oude jaren*
De algemene uitkering is voor de jaren 2014 en 2015 per saldo naar boven bijgesteld, een voordeel van € 438.000.
- *Inkomstenmaatstaf OZB*
Bij de bepaling van de hoogte van de algemene uitkering wordt gecorrigeerd voor de mogelijkheid van gemeenten om zelf OZB te heffen ('inkomstenmaatstaf OZB'). Hoe hoger de waarde van het onroerend goed, hoe groter de correctie. Deze waarde is verlaagd ten opzichte van een eerdere raming. Dit leidt tot een voordeel van € 435.000.
- *Groei van het gemeentefonds door uitbreiding van taken (taakmutaties)*
Diverse taakmutaties zijn ontvangen tot een bedrag van € 52.000. Dit zijn middelen die voor een specifiek onderwerp, al dan niet geoormerkt, aan de algemene uitkering worden toegevoegd. Tegenover dit voordeel op programma 13 staan overeenkomstige nadelen op de diverse andere programma's. Ten aanzien van één taakmutatie - Implementatie richtlijn Energy Efficiency Directive (EED; € 34.000) - stellen wij u voor om deze via resultaatbestemming beschikbaar te stellen voor 2017. Deze mutatie is pas eind 2016 beschikbaar gesteld, waardoor een verantwoorde besteding niet mogelijk was.

Stelpost decentralisaties en regeerakkoord (Act. 2016: € 273.000 N)

€ 360.000 V

In de begroting hebben we een buffer ingebouwd om onzekerheden rond decentralisatie en uitwerking van het regeerakkoord op te vangen. Van deze stelpost resteert nog € 360.000 en dit valt vrij.

Stelpost onderuitputting (Act. 2016: € 1.250.000 N)

€ 1.250.000 N

Deze zogenaamde *inkomstenstelpost* werkt precies omgekeerd in vergelijking tot de *uitgavenstelpost* decentralisatie. De ervaring is dat niet alle budgetten op de overige programma's worden uitgegeven, bijvoorbeeld als gevolg van vertraging in de realisatie. Tegenover deze voordelen op de programma's staat de vrijval van de stelpost, een nadeel van € 1,25 miljoen. De stelpost is dus eigenlijk een soort van tekort op de concernbegroting, waarvan we weten dat dit gecompenseerd wordt door voordelen op andere plaatsen in de begroting.

Zelffinanciering

€ 530.000 V

Inzet op projecten kan zowel ten laste van de algemene dienst als van het betreffende project gebracht worden. Door bijvoorbeeld fasering kan het gebeuren dat verschuivingen plaatsvinden tussen deze dekkingsmiddelen. In 2016 blijkt voldoende dekking aanwezig te zijn, waardoor sprake is van een vrijval van € 530.000.

Onvoorzien (Act. 2016: € 100.000 V) € 100.000 V

In 2016 is geen aanspraak gedaan op het budget Onvoorzien, een voordeel van € 100.000.

Egalisatiereserves kapitaallasten & verwerking nota afschrijvingsbeleid € 800.000 V

In 2016 heeft een omzetting plaatsgevonden van alle egalisatiereserves kapitaallasten die betrekking hebben op het gemeentelijk vastgoed naar twee nieuwe reserves (één voor afgeronde projecten en één voor lopende projecten). Daarbij heeft tevens een opschoning plaatsgevonden. Tot slot is de nieuwe nota afschrijvingsbeleid in de begroting verwerkt. Dit alles samen leidt tot een incidenteel voordeel van € 800.000.

Voor een bedrag van € 400.000 wordt een resultaatbestemmingsvoorstel gedaan voor de invoering van de nieuwe kostprijsdekkende huursystematiek en de daarbij ingestelde egalisatiereserve exploitatie vastgoed.

Reserve cofinanciering € 790.000 N

Op programma 10 is een voordeel verantwoord op het budget voor de uitwerking van het WFC experience center. Tegenover dit voordeel staat een overeenkomstig nadeel op dit programma. Per saldo neutraal.

Renteaanpassing Grondbedrijf / Financiering (Act. 2016: € 600.000 N) € 730.000 N

In de begroting wordt rekening gehouden met een voordeel van € 1,3 miljoen op onze financiering. Dit voordeel valt dit jaar lager uit, een nadeel van € 730.000.

Reservering statushouders € 400.000 V

In het kader van het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom hebben wij middelen ontvangen voor de kosten verbonden aan integratie en participatie. De kosten slaan echter neer op de programma's 'Werk en Inkomen' en 'Maatschappelijke Ondersteuning'.

Bedrijfsvoeringsreserves € -

Op de verschillende bedrijfsvoeringsbudgetten (waaronder personeel en huisvesting) is per saldo € 1,5 miljoen minder uitgegeven. Dit bedrag is conform de gebruikelijke systematiek gestort in de betreffende bedrijfsvoeringsreserves.

Toeristenbelasting € 210.000 V

De stijging van de opbrengst toeristenbelastingen wordt veroorzaakt door een toename van het aantal overnachtingen bij verblijfsaanbieders in Ede.

Precariobelasting € -

De opbrengst precariobelasting is € 670.000 hoger dan begroot. Conform het raadsbesluit is deze meeropbrengst toegevoegd aan de reserve investeringsfonds Impuls Ede.

3. Paragrafen

3.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente Ede in staat is om financiële en budgettaire tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen wordt berekend door de benodigde weerstandscapaciteit, de risico's, af te zetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, de middelen. Actuele cijfers bevorderen de kwaliteit van de informatie. In tegenstelling tot andere onderdelen van de programmarekening worden de actuele cijfers van de programmarekening vergeleken met de cijfers uit het meest recente P&C product, te weten de Programmabegroting 2017-2020.

Kaderstelling

- [Besluit Begroting & Verantwoording \(BBV\)](#)
- [Nota Risicomanagement & Weerstandsvermogen](#)

Beleid

De gemeente stuurt voor de ratio weerstandsvermogen (beschikbaar/benodigd) op een waarde van 0,8 of hoger. Hierbij wordt het integrale cijfer, opgebouwd uit de algemene dienst en de negatieve grondexploitaties, als uitgangspunt genomen. De ratio wordt als matig beoordeeld bij een waarde tussen 0,8 en 1, als voldoende bij een waarde tussen 1 en 2, en als uitstekend bij een waarde groter dan 2.

Ontwikkelingen

De omgang met privacy gevoelige informatie is gebonden aan steeds scherper wordende wetten en regels. Om hieraan te voldoen en om de kans op een datalek te minimaliseren zijn er maatregelen getroffen. Verdere toelichting wordt gegeven in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Ratio weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen laat zien in hoeverre de gemeente in staat is haar risico's af te dekken.

Ratio weerstandsvermogen na resultaatbestemming

bedragen x € 1.000

Ratio Weerstandsvermogen	Integraal	Ratio	Algemene dienst	Ratio	Grondexploitaties	Ratio
Beschikbare weerstandscapaciteit	<u>64.863</u>	= 2,86	<u>64.863</u>	= 4,89	<u>0</u>	= 0
Benodigde weerstandscapaciteit	22.690		13.267		12.638	
Score waardering	Uitstekend		Uitstekend		Ruim onvoldoende	

De integrale ratio Programmarekening 2016 (2,86) is hoger dan de integrale ratio bij de Programmabegroting 2017-2020 (2,16). De stijging wordt met name veroorzaakt door het verlagen van de risico's omtrent de Veluwe Poort bij een toevoeging aan de reserves van ongeveer € 9 miljoen. Een deel van de risico's van de Veluwe Poort heeft zich voorgedaan en met de subsidieverstrekker zijn aanvullende afspraken gemaakt met betrekking tot bestedingstermijnen.

Voor de ratio weerstandsvermogen van de grondexploitaties wordt enkel gekeken naar de negatieve plannen binnen de grondexploitatie, plannen waarop geen winst wordt behaald. Voor positieve plannen is dekking voor risico's binnen de plannen zelf aanwezig. Voor meer informatie over de risico's rondom de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Ontwikkeling ratio's

	Programmarekening 2015	Programmabegroting 2017-2020	Programmarekening 2016
Integraal	2,29	2,16	2,86
Algemene dienst	3,32	3,46	4,89
Grondexploitaties	0,12	0,05	0

Risico's, benodigde weerstandscapaciteit en beschikbare weerstandscapaciteit*Risico's*

Het risico omtrent de precario belasting is door recente wettelijke ontwikkelingen komen te vervallen en is uit de top 10 verdwenen. De risico's van de Veluwe Poort zijn, zoals hierboven toegelicht verlaagd, waardoor deze ook niet meer in de top 10 voorkomen. Nieuwkomer in de lijst is de Grondexploitatie Kernhem Noord waarvan twee risico's in de top 10 staan. Dit is te verklaren door het stadium waarin het plan zich momenteel bevindt. Er kan zowel nog gekozen worden voor een intensievere uitleg als voor een uitstel van ontwikkeling.

Top 10 risico's**bedragen x € 1.000**

	Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
1	De rijkskorting op nieuwe taken Jeugdzorg, Awbz-Wmo en Participatiewet wordt onvoldoende ingevuld.	Een overschrijding van het budget.	35%	max. 9.000 (s)	6%
2	Toe te rekenen rente aan de grondexploitatie WFC stijgt tijdens erfpachtperiode.	Een verslechtering van het financieel resultaat.	50%	max. 6.000	6%
3	Vertragingen in de bestemmingsplan-procedures en het realiseren van de ontsluiting van de WFC campus.	De omvang/het volume van het WFC is later haalbaar, met mogelijk druk op de prijzen en vertraagde uitgifte.	50%	max. 4.500	4%
4	Lange looptijd maakt grondexploitatie WFC vatbaar voor conjunctuurveranderingen.	Toekomstige opbrengsten lopen terug.	50%	max. 4.000	4%
5	Toekomstige woningbouwbehoefte maakt ambitieuzere insteek uitleglocatie Kernhem Noord mogelijk.	Op lange termijn een financieel gunstig resultaat.	50%	max. -3.600	3%
6	De rijksuitkering voor de Participatiewet (inkomen) is ontoereikend.	Een verslechtering van het financieel resultaat.	70%	max. 2.500 (s)	3%
7	De vrijstelling BTW voor sport vervalt mogelijk in 2017 door andere regelgeving.	Het niet meer kunnen verrekenen van BTW over investeringen, waardoor het een kostenpost wordt. Het behaalde voordeel kan met terugwerkende kracht vervallen.	50%	max. 3.411 (s)	3%
8	Op korte termijn niet kunnen onderbouwen van woonbehoefte voor Kernhem Noord.	Terugval in strategische gronden en noodzakelijke afboeking.	50%	max. 3.000	3%
9	De kosten bouw- en woonrijp maken zijn momenteel nog normatief opgenomen in de grondexploitatie Kernhem B West.	Verdere verfijning naar begroting zorgt voor afwijkingen en hogere kosten.	50%	max. 2.385	3%
10	Meer saneringsmaatregelen nodig dan nu voorzien op bedrijventerrein de Klomp.	Extra saneringskosten.	50%	max. 2.456	2%

(s) = structureel, - = negatief risico (kans)

Benodigde weerstandscapaciteit

Niet alle geïdentificeerde risico's zullen zich tegelijkertijd en in maximale omvang voordoen. Het gevolg hiervan is dat de benodigde weerstandscapaciteit lager is dan het totaal van alle risico's. Door middel van een statistische toets wordt berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is bij een, door gemeente Ede gekozen, zekerheidspercentage van 90%.

Risicobedrag en benodigde weerstandscapaciteit

bedragen x € 1.000

	Integraal	Algemene dienst	Grondexploitaties
Totaal risicobedrag	106.614	55.707	50.907
Benodigde weerstandscapaciteit (90% zekerheid)	22.690	13.267	12.638

Beschikbare weerstandscapaciteit (buffers)

De eenmalig vrij in te zetten middelen, die gebruikt kunnen worden om eventueel optredende risico's af te dekken, noemen we de beschikbare weerstandscapaciteit. De omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit is weergegeven in de volgende tabel:

Berekening beschikbare weerstandscapaciteit (totaal)

bedragen x € 1.000

	Programmabegroting 2017-2020	Programmarekening 2016
Onvoorzien	100	100
Algemene reserve	24.691	35.381
Overige algemene reserves	16.357	16.357
Bedrijfsmiddelenreserves inclusief P-reserve	11.693	13.025
Stille reserves	p.m.	p.m.
Bedrijfsreserve grondzaken *	689	0
Totale weerstandscapaciteit	53.531	64.863

* Weerstandscapaciteit Grondexploitaties. De weerstandscapaciteit algemene dienst is de totale weerstandscapaciteit minus de weerstandscapaciteit Grondexploitaties.

Kengetallen

Onderstaande kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid.

Kengetallen Programmarekening 2016

	Verloop van de kengetallen		
	PR 2015	PB 2016	PR 2016
Netto schuldquote	86%	81%	84%
Gecorrigeerde netto schuldquote	59%	56%	57%
Solvabiliteitsratio	28%	28%	27%
Structurele exploitatieruimte	-2%	2%	-1%
Grondexploitatie	66%	61%	64%
Belastingcapaciteit	97%	96%	96%

In bijlage 8 zijn de definities van de kengetallen opgenomen. Deze kengetallen in combinatie met de weerstandsratio van 2,86 geven aan dat de financiële positie van de gemeente Ede solide is.

Het kengetal structurele exploitatieruimte laat bij de rekening een verslechtering zien ten opzichte van de Programmabegroting 2016-2019. Het cijfer bij de rekening wordt beïnvloed door meerdere budgetoverschrijdingen die naar aard het kenmerk hebben van incidentele gebeurtenissen (bijvoorbeeld calamiteitenonderhoud) maar die volgens de definitie als structurele last worden aangemerkt. Doet een gebeurtenis zich meer dan eens in de vijf jaar voor, dan wordt deze als structureel meegeteld.

De provincie beoordeelt onze financiële positie als 'matig', omdat zij ook de indicator grondexploitatie bij de beoordeling betreft. Gezien ons grondbezit is het herkenbaar dat de indicator grondexploitatie wordt gekenmerkt als meest risicovol. Hiermee hangt ook de kwalificatie 'risicovol' voor de solvabiliteitsratio samen. Een ratio die mede wordt beïnvloed door de leningen welke zijn doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties. Onze verwachting is dat deze kwalificaties de komende jaren niet noemenswaardig zullen veranderen. De huidige marktontwikkeling in combinatie met ons uitstekende totale

weerstandsvermogen biedt onze inziens voldoende ruimte om eventuele tegenvallers op te vangen. Tegelijkertijd beschouwen wij deze paragraaf als een goede basis om het gesprek met u aan te gaan.

3.2 Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf bevat een verantwoording over de lokale heffingen in 2016. Deze heffingen zijn onder te verdelen in algemene belastingen, bestemmingsbelastingen en retributies.

Bij algemene belastingen, zoals de onroerende zaakbelasting, is sprake van een gedwongen bijdrage, waar geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de gemeente tegenover hoeft te staan. De opbrengsten dienen als algemeen dekkingsmiddel. Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten bestemd zijn voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Retributies worden geheven wanneer een specifieke dienst een individueel voordeel oplevert voor individuen. De belangrijkste retributies zijn de leges: dit zijn vergoedingen voor bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort of een vergunning. Zowel bestemmingsbelastingen als retributies mogen niet meer dan kostendekkend zijn.

Kaderstelling

- [Besluit Begroting en Verantwoording \(BBV\)](#)
- [Nota Lokale Heffingen](#)

Beleid

Een gemeente mag wettelijk niet meer dan kostendekkend leges heffen. Dit houdt concreet in dat de opbrengsten van de leges 100% of lager moeten zijn dan de met leges verband houdende kosten. Het beleid is dat tarieven slechts gecorrigeerd worden voor inflatie. Voor 2016 bedroeg deze 0%. Conform het Waterplan Ede 2013-2017 wordt er gedurende deze bestuursperiode geen inflatiecorrectie toegepast op de rioolheffing. Het resultaat van de producten Afval, Riolering, Parkeren en Begraven wordt verrekend met de daarvoor ingestelde egaliseringsreserve.

Ontwikkelingen

Verloop van de opbrengst van de heffingen op hoofdlijnen

Een overzicht van de opbrengst van de heffingen op hoofdlijnen bedragen x € 1.000

Omschrijving	Programmarekening 2015	Programmabegroting 2016-2019	Programmarekening 2016	% afwijking t.o.v. begroting
Onroerende zaakbelastingen	21.941	22.033	22.060	0%
Afvalstoffenheffing	10.409	10.380	10.523	1%
Rioolheffing	10.696	10.840	10.885	0%
Precariobelasting	0	3.400	4.077	20%
Leges omgevingsvergunningen	2.971	2.400	2.854	19%
Parkeergelden	1.000	1.188	935	-21%
Leges Burger- en Bestuurszaken	1.118	1.176	1.202	2%
Begraafrechten	1.112	1.012	1.123	11%
Toeristenbelasting	700	640	848	33%

Precariobelasting

Bij het vaststellen van de begroting werd verwacht dat netbeheerders de meerkosten die zij zouden maken vanwege de invoering van de precarioheffing op de gemeente zouden verhalen. Dit is echter tot op heden niet gebeurd. Daarom wijkt de gerealiseerde netto-opbrengst precariobelasting positief af van de begroting.

Leges omgevingsvergunningen

In 2015 vond een 'inhaalslag' plaats vanwege de gewijzigde bouwregelgeving. Dit effect heeft zich in 2016 doorgezet. Daarnaast is het herstel van de economie zichtbaar in een groter aantal aanvragen omgevingsvergunningen. Dit herstel lijkt structureel te zijn. Daarom is de begrote opbrengst leges omgevingsvergunningen vanaf 2017 verhoogd van 2,4 miljoen naar € 2,8 miljoen.

Parkeergelden

De realisatie van de parkeergelden is afgelopen jaar achtergebleven bij de begroting. Een van de oorzaken is het gewijzigde consumentengedrag. Consumenten kopen meer online en minder in fysieke winkels. Deze beweging leidt al meerdere jaren achtereen tot minder parkeerinkomsten. Daarnaast veroorzaken de in 2016 ingevoerde parkeermaatregelen een verandering in parkeergedrag waarbij er minder op gemeentelijke parkeerterreinen geparkeerd wordt. Hiermee was in de begroting geen rekening gehouden.

Begraafrechten

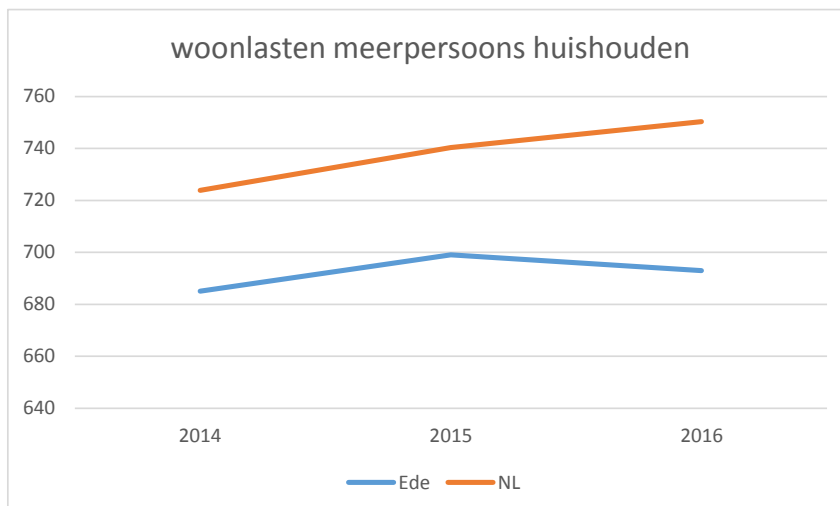
De hogere opbrengst Begraafrechten wordt veroorzaakt door meer begrafenissen en verlengingen dan begroot. In 2016 is een nieuw beheer- en exploitatieplan voor alle vijf de gemeentelijke begraafplaatsen opgesteld. Hiermee is inzicht ontstaan in de kosten en opbrengsten van begraven voor de periode 2017-2021. In de opbrengstenraming wordt rekening gehouden met deze structurele hogere opbrengsten.

Toeristenbelasting

Er is sprake van een stijging van de inkomsten uit de toeristenbelasting. Dit wordt veroorzaakt door de combinatie van een forse stijging van het aantal overnachtingen bij verblijfsaanbieders in Ede en een kleine groei van het aantal belastingplichtigen.

Lokale lastendruk en kwijtscheldingsbeleid

Het Centrum voor Onderzoek en Economie van de Lagere Overheden meet jaarlijks de lokale belastingdruk van de Nederlandse gemeenten. De indicator 'woonlasten meerpersoonshuishouden' geeft inzicht in de ontwikkeling van de Edese woonlasten in relatie tot die van de overige gemeenten. De indicator bestaat uit de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffingen.

In 2016 was een bedrag van € 413.000 geraamd voor kwijtschelding (afval, riool en hondenbelasting). Het werkelijk kwijtgescholden bedrag is € 526.000. De mogelijkheid tot het aanvragen van kwijtschelding is het afgelopen jaar meer onder de aandacht gebracht bij de inwoners van Ede. Daarnaast is het sinds vorig jaar

mogelijk om digitaal gemakkelijker een aanvraag kwijtschelding in te dienen. Deze twee effecten zorgden voor een hoger aantal aanvragen (en toekenningen) van kwijtschelding.

3.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente heeft een groot vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen in de vorm van wegen, riolering, openbare verlichting, groen, kunstwerken, vastgoed en straatmeubilair. Het onderhoud van deze goederen is van groot belang voor het zo goed mogelijk functioneren van de gemeente op vele terreinen.

Kaderstelling

- [Besluit Begroting en Verantwoording \(BBV\)](#)
- [Financiële beheersverordening](#)
- [Nota Onderhoud Kapitaalgoederen](#)
- [Waterplan & verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan \(vGRP\)](#)
- [Visie openbare ruimte](#)
- Visie Natuurlijk ontwikkelen

Beleid

De algemene beleidslijn ten aanzien van onderhoud van kapitaalgoederen, is dat dit van voldoende tot goed niveau moet zijn.

Ontwikkelingen

Wegen

Voor de aanpak van (achterstallig) onderhoud aan wegen in het buitengebied heeft u, verdeeld over de periode 2010 tot en met 2015, een krediet beschikbaar gesteld van € 15 miljoen. In 2016 is dit project afgerond. Hiermee is het grootste gedeelte aan achterstallig onderhoud weggewerkt. Het restant wordt de komende jaren uitgevoerd binnen de huidige beschikbare budgetten.

Voor het vervangen van wegen was in 2016 € 2,25 miljoen beschikbaar. Het merendeel van de geplande projecten is uitgevoerd. Het project in het gebied Hondenkop is ten tijde van het opstellen van de rekening in uitvoering. Het project Postweg heeft vertraging opgelopen vanwege verontreiniging in de ondergrond. Deze projecten worden in 2017 afgerond (€ 0,5 miljoen).

Groen en Bomenbeleidsplan

In 2016 is, op basis van het bomenbeleidsplan, gestart met het vervangen van bomen. Van het beschikbaar krediet van € 600.000 is een bedrag van € 260.000 besteed. De bomen aan de Slunterweg en de Newtonstraat in Ede zijn vervangen. Om de overlast die bomen geven te beperken, zijn de bomen in de Kranenburg en Goudenstein bemest. De realisatie van een aantal boomprojecten (onder andere de rioleringsprojecten in Bennekom deelgebied III en Oortveldlaan/Kamperfoelielaan in Ede) is reeds aanbesteed en wordt in het eerste kwartaal van 2017 afgerond. Dit zijn integrale projecten, waarbij bomen het laatste onderdeel vormen. Concreet betekent dit dat circa € 340.000 in het eerste kwartaal van 2017 uitgegeven wordt.

Op verzoek van uw raad is het omgevingsvergunningstelsel voor bomen herzien. Hiervoor was een aanpassing van een aantal artikelen in de Algemene Plaatselijke Verordening Ede 2012 met betrekking tot het kappen van bomen noodzakelijk. Deze wijzigingen in de APV en de beleidsregels voor monumentale, waardevolle bomen zijn in het najaar 2016 door u vastgesteld.

Riolering

In 2016 is, ten opzichte van voorgaande jaren, een duidelijke verbetering zichtbaar in het realiseren van

investeringswerken. Van de geplande investeringen van € 8,7 miljoen is een bedrag van € 6,3 miljoen daadwerkelijk gerealiseerd. Het restant is ultimo 2016 voor een aanzienlijk deel aanbesteed.

Verscheidene grootschalige afkoppel- en rioleringswerkzaamheden zijn in 2016 uitgevoerd, onder andere het project Oortveldlaan e.o., GAP Bennekom-oost deelgebied III en het relinen van diverse riolen in de kleine kernen. Het project particulier afkoppelen Stationsweg omgeving en Burgemeestersbuurt is in 2016 ver boven verwachting verlopen. Aan het einde van dit meerjarig project hebben diverse particulieren en een woningcoöperatie alsnog besloten mee te doen (€ 0,45 miljoen N).

De belangrijkste temporisering doet zich met name voor bij de renovatie van stedelijke gemalen, relining Veldhuizen en rioolvervanging Verlengde Maanderweg, Hakselseweg en Kastanjelaan-Oost (€ 2,85 miljoen V). Interne afstemming in verband met integrale opgaven en een dispuut met een aannemer zijn de belangrijkste factoren voor de temporisering.

Het huidige Waterplan & verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) loopt eind 2017 af. In het vierde kwartaal 2016 is gestart met de evaluatie van het huidige waterplan.

Onderhoud vastgoed

Het onderhoud van de gemeentelijke vastgoedvoorraad is in beeld gebracht in een conditieafhankelijke onderhoudsplanning. Het onderhoud wordt hierbij gepland aan de hand van de conditie van het te onderhouden element. Vanuit deze meerjarenonderhoudsplanning is op basis van het 10-jarig gemiddelde van de te verwachten kosten voor groot onderhoud de jaarlijkse dotatie in de onderhoudsvoorziening vastgesteld. Voor alle gemeentelijke gebouwen is er één gezamenlijke onderhoudsvoorziening, vanuit deze onderhoudsvoorziening worden de jaarlijkse activiteiten betaald. Voor het dagelijks onderhoud (kort cyclisch) wordt geen onderhoudsvoorziening getroffen. Dit onderhoud wordt direct uit de exploitatie betaald.

In 2016 zijn er achterstallige werkzaamheden uitgevoerd die aan het licht kwamen bij de in 2015 uitgevoerde inspecties. Deze werkzaamheden kwamen met name voor bij het dagelijks onderhoud. Hierdoor is een gedeelte van het planmatige onderhoud van 2016 doorgeschoven naar 2017.

De komende jaren wordt het onderhoud in toenemende mate in regie uitgezet bij verschillende uitvoerende partijen. In 2016 zijn hier de kaders voor uitgewerkt waarmee in 2017 verder wordt gewerkt aan een uitbestedingsstrategie. De invoering van deze nieuwe manier van werken zal gefaseerd plaatsvinden waarbij er gestreefd wordt om in de tweede helft van 2017 de eerste contracten te sluiten.

Openbare verlichting

Voor de openbare verlichting is een meerjarenvervangingsplan opgesteld. Gemeente Ede is vergevorderd met de invoering van LED verlichting. De verwachting is dat in 2020 40% van de lichtmasten LED verlichting bevat en dat in 2030 zelfs 100% van het OV areaal LED verlichting bevat.

Voor het vervangen van OV is in de jaarschijf 2016 € 0,75 miljoen beschikbaar gesteld. Al deze middelen zijn ingezet.

Begraafplaatsen

Dit jaar is een beheer- en exploitatieplan voor alle vijf de gemeentelijke begraafplaatsen opgesteld. Hiermee is inzicht ontstaan in de kosten en opbrengsten van begraven voor de periode 2017-2021. Met dit plan wordt antwoord gegeven op de uw raadsnotie uit 2015, waarin het college gevraagd is om de mogelijkheden van tariefsverlaging op de begraafplaats te onderzoeken. Het geconstateerde achterstallig onderhoud op de begraafplaatsen wordt de komende periode weggewerkt om het wenselijke inrichtings- en beheerniveau te realiseren conform de Visie Openbare Ruimte. Hiervoor wordt de komende jaren de reserve begraven gebruikt.

Resultaten

In onderstaande tabel vindt u een resumé van alle voorzieningen en reserves, die een één op één relatie hebben met het onderhoud en vervanging van de kapitaalgoederen.

Stand per 31-12		bedragen x € 1.000				
		Meerjarenprognose 2017-2020				
		2016	2017	2018	2019	2020
V147	Voorziening onderhoud gem. vastgoedportefeuille	1.965	2.334	2.128	1.581	1.297
V162	Voorziening vervangingsinvesteringen riolering	35.703	35.174	34.732	34.255	30.106
R416	Reserve begraven	550	429	295	172	31
R417	Reserve onderhoud en vervanging openbare ruimte	1.500	800	800	800	800
	Totaal	39.718	38.737	37.955	36.808	32.234

3.4 Paragraaf Financieringen (Treasuryparagraaf)

Inleiding

De gemeentelijke financieringsfunctie voorziet in de vermogensbehoefte van de gemeente. Hieronder valt het aantrekken van geldleningen en het uitzetten van overtollige geldmiddelen en het beheersen van de financiële risico's. Doel is ervoor te zorgen dat er altijd voldoende geld is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en het doen van investeringen in de stad.

Kaderstelling

- [Besluit Begroting en Verantwoording](#) (BBV)
- [Wet Financiering Decentrale Overheden](#) (FIDO)
- [Notitie Grondexploitaties 2016 van de commissie BBV](#)
- [Treasurystatuut](#)

Beleid

Het financieren van de uitvoering van het gemeentelijk beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, zorgen voor voldoende liquide middelen, beleggen van tijdelijke overschotten en het daarbij afdekken van rente- en kredietrisico's.

Ontwikkelingen

Rente

Het verloop van de rentetarieven is weergegeven in onderstaande tabel.

Verloop rentetarieven	Programma-	Programma-	Programma-
	rekening 2015	begroting 2016-2019	rekening 2016
Korte rente (geldmarkt: financiering tot 1 jaar) – 3 maands	-0,07 %	0,25 %	-0,243%
Lange rente (kapitaalmarkt: financiering vanaf 1 jaar)	1,160 %	2,00 %	0,889%

De lage rentestand op het korte geld (< 1 jaar) levert de gemeente dit jaar een voordeel op van € 276.000. Daarnaast is er een voordeel van € 205.000 door rentevoordelen op de leningen die verstrekt zijn in het kader van de Starters en Doorstromersleningen. Dit laatste voordeel loopt weg tegen een nadeel op programma 10.

De impact van de lagere rente dan waar we bij de begroting rekening mee hebben gehouden komt tot uitdrukking in het resultaat van de renteomslag. Dit is het verschil tussen wat we enerzijds aan rente hebben doorbelast aan programma's, investeringen en grondexploitaties en anderzijds hebben betaald aan rente voor het aantrekken van geld.

bedragen x € 1.000.000

Renteschema	Programma- begroting 2016		Programma- rekening 2016
a. De externe rentelasten	10,3	+	10,1
b. De externe rentebaten	3,5	-	3,5
A. Totaal door te rekenen externe rente	6,8	=	6,6
c. Rente grondexploitatie (2,5%)	5,3	-	5,3
c. De rente van de projectfinanciering	0,0	-	0,0
B. Rente Grondzaken en projectfinanciering	5,3	=	5,3
C. Saldo door te rekenen externe rente (A-B)	1,5		1,3
d1. Rente over het eigen vermogen	2,1	+	2,1
d2. Rente over de voorzieningen	1,9	+	1,9
D. rente over eigen financieringsmiddelen	4,0	=	4,0
De toegerekende rente (3%)	6,8	+	6,7
Aan de taakvelden toe te rekenen rente (C+D)	5,5	-	5,3
Renteresultaat taakveld Treasury	1,2	=	1,4

Voor 2016 bedraagt deze € 1,4 miljoen voordelig, zoals vermeld in bovenstaande tabel. In de begroting was rekening gehouden met een bedrag van € 1,2 miljoen voordeel. Door extra aflossingen op de leningen OG is het werkelijke voordeel iets groter dan geraamd.

Echter in de begroting staat nog een te realiseren opbrengst van € 1,3 miljoen op het product financiering. Doordat onze interne rentevoet 3 % bedraagt en onze werkelijke omslagrente 2,4% is, behaalt gemeente wel een rentevoordeel, maar niet genoeg om deze taakstelling in te vullen. Rekening houdend met het voordeel op het korte geld en lang geld heeft dit product per saldo een nadelig resultaat van € 730.000.

Bij de Programmabegroting is reeds een nadeel gemeld van € 600.000 voor 2016.

Financiering

Bepalen financieringstekort/-overschotbedragen

bedragen x € 1.000.000

Financieringstekort/-overschot per 1 januari	Programma- rekening 2015	Programma- begroting 2016-2019	Programma- rekening 2016
Te financieren (rest)boekwaarden investeringen	545	544	531
-/- Reserves en voorzieningen	232	232	247
-/- Aangetrokken geldleningen *	270	270	249
-/- Door derden belegde gelden en waarborgsommen	1	1	1
-/- Voorfinanciering Veluwe Poort	31	31	25
Financieringstekort	10	10	9

Het financieringstekort is iets lager uitgekomen dan geraamd. Als gevolg hiervan zou extra financiering moeten zijn aangetrokken. Dit is ook gebeurd in 2016 heeft Ede een extra kasgeldlening aangetrokken van € 10 miljoen.

Het college van burgemeester en wethouders is door de gemeenteraad gemandateerd tot het aantrekken van financieringsmiddelen voor de korte en de lange termijn tot de in de programmabegroting vastgestelde niveaus. Voor de langlopende financiering is door de raad voor het jaar 2016 een bovengrens vastgesteld van € 31 miljoen. In 2016 zijn geen nieuwe vaste leningen aangetrokken waardoor de vastgestelde bovengrens niet is overschreden.

De gemeente is sinds 2014 verplicht om liquiditeitsoverschotten op een rekening bij het Rijk te zetten, het zogenaamde schatkistbankieren. Door de lage credit rentestand van de BNG heeft het schatkistbankieren dit jaar geen nadelig renteresultaat gehad.

De liquiditeitspositie van Ede is goed. De omvang van de vlottende activa gedeeld door de omvang van de vlottende passiva (current ratio) bedraagt 2. Een waarde tussen de 1,5 en 2 wordt als gezond beschouwd.

Risicobeheersing

Aan het aantrekken, houden en beleggen van geld zijn risico's verbonden. In ons risicomanagementsysteem en de berekening van ons benodigde weerstandsvermogen houden we rekening met twee soorten risico's.

- Renterisico. Het afwijken van de werkelijke rente en de normrente, inclusief die van projectfinanciering Veluwe Poort.
- Kredietrisico. Voor een aantal maatschappelijke instellingen aan wie Ede geld leent is een inschatting gemaakt van oninbaarheid. In 2016 zijn alle verplichtingen vanuit de uitgezette leningen voldaan.

Om de renterisico's te kunnen monitoren wordt daarnaast gebruikt gemaakt van kengetallen.

Renterisico langlopende leningen (=renterisiconorm)

In 2016 zijn voor eigen financiering geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken. De renterisiconorm is bij wet gemaximeerd op 20 % van het begrotingstotaal. In 2016 is er geen renterisico, daarmee is voldaan aan de wettelijke limiet.

Renterisico kortlopende leningen (=kasgeldlimiet)

De bovengrens voor op te nemen kortlopende financieringsmiddelen is bij ministeriële regeling voor het jaar 2016 vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Het begrotingstotaal voor 2016 heeft een omvang van € 345 miljoen. De kasgeldlimiet voor het jaar 2016 bedraagt € 29,3 miljoen.

De kasgeldlimiet wordt als gemiddelde per kwartaal berekend en is het hele jaar onder het plafond van de kasgeldlimiet gebleven.

Leningenoverzicht

Leningen UG	Programma-rekening 2015	Programma-begroting 2016-2019	Programma-rekening 2016
Woningcorporaties met garantie WSW	12	12	15
Woningcorporaties zonder garantie WSW	56	49	44
Overige toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	14	12	12
Ambtenarenhypotheken met hypothecaire zekerheid	6	5	3
Totaal verstrekte geldleningen (stand per 31 december)	88	78	74
Waarvan: - reguliere aflossingen	6	3	3
- vervroegde aflossingen	0	0	2
- bedrag waarover rente wordt herzien	7	0	0

bedragen x € 1.000.000

Leningen OG	Programma-rekening 2015	Programma-begroting 2016-2019	Programma-rekening 2016
Stand per 1 januari	270	252	248
Nieuwe leningen	0	24	0
Reguliere aflossingen	-13	-11	-11
Vervroegde (extra) aflossingen	-9	0	0
Stand per 31 december	248	265	237
Bedrag waarover rente wordt herzien	0	0	0

De verwachte aantrekking van € 24 miljoen heeft niet hoeven plaatsvinden. Alle benodigde financiering is via een kasgeldlening aangetrokken.

3.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf worden de resultaten en ontwikkelingen op het terrein van de bedrijfsvoering in 2016 verantwoord. De bedrijfsvoering is volop in ontwikkeling. Enerzijds om in te spelen om de organisatie te ondersteunen in hun veranderende rol (regierol) anderzijds om in 2018 de bezuiniging op de bedrijfsvoering te kunnen realiseren. De ontwikkelingen en resultaten worden per onderdeel toegelicht.

Kaderstelling

Het wettelijke kader voor de paragraaf is te vinden in artikel 212 van de Gemeentewet. Op basis hiervan is de Financiële Beheersverordening opgesteld. Deze is in 2016 geactualiseerd en in december door uw Raad vastgesteld. Vanaf de Programmabegroting 2017-2020 is de paragraaf Bedrijfsvoering mede op basis van deze actuele financiële beheersverordening ingericht.

Ontwikkelingen

De samenleving, en daarmee de omgeving waarbinnen we ons als gemeente bevinden is continu in beweging. Het is balanceren tussen enerzijds het doorontwikkelen op de veranderende verhoudingen tussen gemeente en samenleving en anderzijds het adequaat uitvoeren van nieuwe taken die we als gemeente krijgen. Deze veranderingen gaan gepaard met bezuinigingen die uiterlijk 2018 gerealiseerd moeten zijn. Vanuit de bedrijfsvoering wordt deze ontwikkeling ondersteund. Dit uitgangspunt is mede input geweest voor de organisatieontwikkeling die Bedrijfsvoering heeft afgerond. In 2016 is over de volle breedte van de bedrijfsvoering ingezet om de basis op orde te krijgen. In deze paragraaf wordt dit op de hoofdlijnen toegelicht. Veel is gerealiseerd, de basis is grotendeels op orde. In 2017 vindt afronding en uitvoering plaats.

Ontwikkelingen c.q. gerealiseerde resultaten

Personeel

Ontwikkeling personeelsbestand (ontwikkeling en samenstelling formatie)

Aantal medewerkers	730 fte/831 medewerkers	8,7 % stijging ten opzichte van 2015
Man/vrouw verhouding	408 man/423 vrouw	
Ratio aantal ambtenaren per 1.000 inwoners	6,69 (2016) 5,93 (2015) 6,02 (2014) 6,22 (2013)	Benchmark 100.000+ gemeenten 8,8 Fte (Cijfer 2014)
Stages	90 (2016) 79 (2015) 23 (2014)	Sstijging in verband met de ambitie voor 2016 op het gebied van diversiteit en specifiek aandacht voor jongeren.

Peildatum 31 december 2016

Er is een toename van het personeel in dienst van 8,7%. Binnen het cluster Dienstverlening en Bedrijfsvoering is eind 2015 de reorganisatie afgerond. Op basis daarvan is in 2016 een aantal contracten omgezet van inhuur naar in dienst Ede, onder andere bij het management. Ook is een behoorlijk aantal transitiefuncties ingevuld wat voor de nodige nieuwe instroom heeft gezorgd. Een ander effect was dat in 2016 nog een deel van de lopende payrollcontracten is omgezet naar een Edes dienstverband. Vervolgens is er een toename door de extra formatie uit de perspectiefnota, waar we verderop bijilstaan.

In 2016 zijn er 127 nieuwe medewerkers (2015: 69/2014: 26) ingestroomd. Van de nieuwkomers kregen er 88 een tijdelijk contract bij aanvang van de dienstbetrekking. Van het totaal aantal medewerkers op de peildatum had 11% een tijdelijk dienstverband. De genoemde 127 nieuwe medewerkers vormen 15% van het totale personeelsbestand.

Bij de perspectiefnota is meerjarig een uitbreiding van de formatie met 60,2 fte gehonoreerd. De 60,2 fte is een optelsom van 15,4 fte investeringsimpuls en 44,8 fte 'overig' of 'regulier'. Deze laatste 44,8 over een heel jaar is afgerond 26 fte omgerekend naar de periode waarvoor geld beschikbaar is gesteld. De formatie voor 2016 is niet geheel benut en de bijbehorende prestaties daarmee niet geheel geleverd. Dit veroorzaakt hierdoor een onderbesteding, deze middelen zijn naar de bedrijfsmiddelenreserve personeel gevloeid. Daar zal, waar nodig, dit jaar mogelijk nog een beroep op worden gedaan (bijvoorbeeld voor het sociaal domein).

Verzuim

Het verzuim onder medewerkers is in 2016 flink afgenomen, van 6,1% in 2015 naar 4,3% in 2016. Daarmee is het verzuim ruimschoots uitgekomen onder de norm voor grote gemeenten. Om dat te bereiken is begin 2016 de Taskforce 'Inzetten op inzet' van start gegaan. Onder het motto 'Van focus op verzuim naar inzetten op inzet' is een aantal maatregelen genomen om de inzetbaarheid van medewerkers te verhogen en daarmee het verzuim te verlagen. Zo is onder andere de arbodienstverlening opnieuw aanbesteed, met als invalshoek het bevorderen van de inzetbaarheid.

Jaar	0-8 dagen	aug-43 dagen	43-365 dagen	Meer dan 365 dagen	Totaal
2016	0,7	0,5	1,6	1,5	4,3
2015	0,8	0,6	1,9	2,8	6,1
2014	0,7	0,7	2,2	2,1	5,8
2013	1,0	0,8	1,9	2,0	5,8
2015 landelijk ¹	0,8	0,8	2,6	0,8	5,0

Landelijk = 100.000+ gemeenten excl. G4 (bron: A&O fonds)

Arbo

In 2016 is een nieuwe ondersteunende structuur opgezet om de preventie op het gebied van risicovolle arbeidsomstandigheden goed in te regelen. In afstemming met de ondernemingsraad zijn er tien zogenaamde preventiemedewerkers benoemd en er is een Arbocoördinator aangewezen. Zij hebben gezamenlijk een volledige risico-inventarisatie en evaluatie uitgevoerd. Begin 2017 wordt daarover gerapporteerd aan de directie. Dan wordt een plan van aanpak aangeboden met punten waar verbetering mogelijk en/of noodzakelijk is.

Inhuur derden

Ontwikkelingen in de flexibele schil

Onderstaand een overzicht van de kosten van inhuur voor 2016, 2015 en 2014.

Som van realisatie t/m 20 januari 2017	bedragen x € 1.000		
	Realisatie 2016	Realisatie 2015	Realisatie 2014
Interim-management	562	1.135	1.124
Projectmanagement	1.348	1.164	1.476
Specialistisch adviseur	7.598	5.465	3.352
Uitzendkrachten	2.025	4.020	3.329
Eindtotaal	11.533	11.784	9.281

In 2016 werd een aanzienlijk beroep gedaan op inhuur, maar is de daling ten opzichte van 2015 ingezet. De verwachting is dat dit ook zo blijft. De organisatie komt meer en meer in control op haar eigen capaciteit. Mede door de ambitie om werk vooral door de eigen organisatie te laten realiseren versterkt dit de huidige trend. Er is een verschuiving te zien. Er is een afname op werk via een uitzendconstructie. Ook interim management neemt af, direct gevolg van de reorganisaties die zijn afgerond. De toename van specialistisch advies valt op. Gezien de ambities van de gemeente Ede is dat niet verrassend. Hierbij verwijzen we naar het effect van de extra aanvragen vanuit het beschikbaar gestelde budget in de perspectiefnota. Voor de komende jaren blijft het van belang om verdere flexibiliteit in taken en een sobere en doelmatige inzet te realiseren. De inzet van medewerkers met een tijdelijke overeenkomst zorgt er hierbij voor dat we letterlijk flexibel blijven, maar ook gericht expertise kunnen binnenhalen en de verlangde werkzaamheden kunnen blijven uitvoeren. Het stelt de organisatie in staat haar doelen te halen en afspraken na te komen, waarbij het effect van het deel van de flexibele schil ingezet op vacatureruimte wordt versterkt. De inhuur is bekostigd vanuit vacaturegelden, beschikbare projectengelden en bijdragen van derden.

Payroll

Het instrument payroll is verder ontwikkeld door onder meer het gelijk schakelen van de arbeidsvoorwaarden met de reguliere dienstverbanden. Met de toepassing van payroll wordt indien mogelijk terughoudend opgetreden. Voor de inzet van payrollers op veelal (tijdelijke) formatie is in 2016 een bedrag van € 4,1 miljoen uitgegeven tegen € 4,5 miljoen in 2015. Deze afname past in het beeld dat de organisatie op een aantal sporen is gekomen op het volume van het werk na een langere periode van reorganiseren.

Inclusieve organisatie

Door het verschuiven van taken en verantwoordelijkheden naar de gemeenten is er met voorrang aandacht gegeven aan de eerste stappen op weg naar een inclusieve organisatie. Daarbij valt op dat door de brede gevolgen van de participatiewet, de verantwoordelijkheden van het zijn van beleidsmaker en het zijn van werkgever elkaar overlappen. De ambitie van onze organisatie is: 'De gemeente Ede is een inclusieve organisatie waar iedereen zich welkom voelt, waar ieders unieke ambities en aanleg benut worden en verschil (in mentaliteit) wordt gewaardeerd'. De gemeente wil hierin naar de regio een voorbeeldrol vervullen. Deze ontwikkeling wordt in 2017 nadrukkelijk voortgezet.

De organisatie is, mede door raadsnoties, aan de slag gegaan met het realiseren van een aantal diversiteitsdoelstellingen. Voor de doelgroep 'jongeren' is in samenwerking met een aantal collega-overheidsorganisaties een traineeship opgesteld. Deze start begin 2017. Voor de hoger opgeleide met een bi-culturele achtergrond heeft een uitgebreide verkenning plaatsgevonden.

Opleidingsbudget

Het reguliere budget Vorming & Opleiding, € 400 per medewerker en een centraal budget wordt overschreden met € 51.357.

Individueel loopbaanbudget (ILB)

Het individueel loopbaanbudget is een meerjarig budget (€ 3.000) dat de medewerker zelf mag inzetten ter verhoging van zijn inzetbaarheid. Er is sprake van een onderbesteding van € 750.000. In de praktijk blijkt dat nog niet veel medewerkers gebruik heeft gemaakt van het ILB.

In het kader van de doorontwikkeling van de organisatie is het noodzakelijk dat de organisatie aan de slag gaat over een aantal sporen. Van het in gezamenlijkheid gaan doorleven van de organisatievisie, de samenwerking binnen en tussen teams tot aan stevige individuele ontwikkeltrajecten, onder andere op het gebied van rolneming. De ILB middelen (inclusief de aanvullende vanuit de Perspectiefnota 2017-2020) worden ingezet voor deze professionaliseringslag.

Financiën

Stuur- en managementinformatie

De kwaliteit van administratie en systemen verder op orde gebracht. Hierdoor ontstaat een basis om goede stuur- en managementinformatie te ontwikkelen. Het inzicht van de organisatie in de processen wordt verhoogd en er kan beter gestuurd worden op het realiseren van de gewenste resultaten. In 2016 zijn de financiële basisprocessen zoals betalen en verplichten verbeterd, is het rekeningschema vereenvoudigd en zijn kaders zoals de Financiële verordening, Nota Reserves en Voorzieningen en de Budgethoudersregeling geactualiseerd. Daarnaast is het gebruik van P&C-instrument LIAS verder ingebed.

In 2017 gaan we verder met de verdere digitalisering van de P&C-cyclus en verder ontwikkelen van het managementdashboard.

Nieuwe programmabegroting

In 2016 is de nieuwe programmabegroting tot stand gekomen. Dit is het resultaat van wensen van de gemeenteraad voor een meer leesbare en dunnere begroting en de gewijzigde wetgeving door de aanpassingen in Besluit begroting en verantwoording (BBV). De Programmabegroting 2017-2020 kent een nieuwe indeling met minder programma's, kortere en leesbare teksten en een nieuwe set indicatoren inclusief de Depla-indicatoren.

Bezuiniging bedrijfsvoering

De organisatie heeft de afgelopen jaren twee bezuinigingen op de bedrijfsvoering doorgevoerd, te weten:

1. Uit de Programmabegroting 2013-2016 € 3 miljoen;
2. uit de Programmabegroting 2014-2017 € 5 miljoen.

Het grootste deel van deze bezuinigingen is gerealiseerd. 2017 is het laatste jaar om de bezuinigingen te realiseren. De definitieve balans wordt opgemaakt en bij de Perspectiefnota 2018-2021 wordt u hierover geïnformeerd.

Het laatste en tevens grootste deel heeft met name betrekking op de bedrijfsvoering (20%). Eén van de belangrijkste voorwaarden om deze bezuiniging te realiseren is dat de basis op orde is. Hierboven is al aangegeven dat fors is ingezet op de doorontwikkeling van de financiële functies, efficiëntere inrichting van processen en digitalisering. Dit wordt in 2017 onverminderd doorgezet. Dan wordt een analyse gemaakt in hoeverre de omvang van de bedrijfsvoering (als gevolg van de bezuinigingen) toereikend is voor de totale organisatie. Mede in relatie met de huidige en toekomstige ambities van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad en de groei van de organisatie om deze ambities waar te maken. Bij de Perspectiefnota 2018-2021 doen we een voorstel tot een beleidslijn om de bedrijfsvoeringsfunctie mee te laten bewegen met de omvang van de organisatie.

Frictiekosten

U heeft in de Perspectiefnota 2016-2019 € 6,5 miljoen beschikbaar gesteld voor faserings- en frictiekosten voor de realisatie van de bezuiniging bedrijfsvoering. Bij de Programmarekening 2015 is gebleken dat het beschikbaar gestelde bedrag voor 2015 niet volledig in dat jaar ingezet hoefde te worden. U heeft in de Perspectiefnota 2017-2020 besloten het niet bestede deel in te zetten voor de komend jaren. In 2016 zijn de geraamde frictiekosten nagenoeg volledig benut, zoals blijkt in onderstaand overzicht.

	2016	2017	bedragen x € 1.000	
			2018	
PPN 2016-2019	2.400	1.700		
PPN 2017-2020	319	421		199
Totaal frictiebudget	2.719	2.121		199

Faseringskosten	-2.163	-1.730	-372
Maatwerkafspraken	-146	-55	-50
Afdeling MO	-344	-315	-68
Totale frictiekosten	-2.653	-2.100	-490
Saldo	66	21	-291

In de Perspectiefnota 2018-2021 maken we, mede op basis van de evaluatie van de totale bezuinigingen, een actualisatie voor de jaren 2017 en 2018.

Vennootschapsbelasting

Lokale overheden vallen vanaf 2016 onder de Wet op de Vennootschapsbelasting (VPB). Afgelopen jaar is geïnventariseerd welke activiteiten van de gemeente Ede onder het VPB-regime vallen. In 2016 zijn geen activiteiten van de gemeente Ede (inclusief Grondzaken) VPB-plichtig. Deze inventarisatie wordt jaarlijks herhaald.

Auditing en risicomanagement

Privacy en security

In de Perspectiefnota 2016-2019 zijn middelen vrijgemaakt voor de nieuwe taken op het terrein van privacy- en securitybescherming. De privacy-officer geeft uitwerking geven aan aspecten als (integraliteit tussen) beleid, governance, werkprocessen, naleving, bewustwording etc. Dit alles gericht op borging hiervan binnen de organisatie. Een visie is opgesteld en een 0-meting uitgevoerd. Eveneens is gestart met een zogeheten GAP-analyse, die moet leiden tot een implementatieplan.

Auditing

In 2016 is veel energie gestoken in het verkrijgen van een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2015. Dit kwam onder andere door verscherpte eisen van de controlestandaard voor accountants, de nieuwe ontwikkelingen in het Sociaal Domein en oorzaken die buiten de gemeente lagen. Lang hoopten we op een goedkeurende verklaring. Uiteindelijk kregen we een verklaring met beperking. De belangrijkste reden hiervoor was dat de uitvoerder van de PGB's, de SVB, geen goedkeurende verklaring van haar accountant ontving zodat daarop niet gesteund kon worden. In 2016 zijn, mede uit de leereffecten van de controle over 2015, wijzigingen aangebracht in de controles.

De gemeente voert jaarlijks onderzoeken en controles uit: interne en verbijzonderde interne controles, audits, doelmatigheidsonderzoeken (art. 213a), klanttevredenheidsonderzoeken et cetera. Ook vinden deze plaats door de Rekenkamercommissie en geeft de accountant vanuit zijn controle de nodige bevindingen aan. Doel van deze onderzoeken is het leren en verbeteren van de processen in de organisatie. Deze verbetering is nodig om de gewenste organisatieverandering te realiseren. Om hierin meer samenhang, inzicht, sturing en verantwoording aan te brengen is in 2016 besloten een integraal auditplan op te stellen. Deze is begin 2017 via de auditcommissie aan u voorgelegd.

Governance netwerkpartijen

Mede in overleg met de raads werkgroep Programmabegroting is in 2016 de 'Handreiking netwerkrelaties gemeente Ede 2016' opgesteld. De opgestelde handreiking geeft richting aan de afwegingen die gemaakt worden bij het aangaan van nieuwe en/of evaluatie van bestaande relaties. Ook biedt deze handvatten hoe om te gaan met toezicht op realisatie van beleidsdoelstellingen.

Informatievoorziening, informatiebeveiliging en automatisering

Informatievoorziening en automatisering is een van de ruggengraten voor het doen functioneren van de organisatie. Uw raad heeft middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Roadmap I&A met als kerndoel het 'I&A' huis op orde te krijgen.

In 2016 is volop ingezet op de noodzakelijke ontwikkelingen, te weten:

- Computer server hardware is vervangen en op twee gescheiden locaties geplaatst. Definitieve afronding vindt in 2017 plaats.
- Er is een nieuwe (virtuele) werkplek (VDI) ontwikkeld en geïmplementeerd.
- De gehele organisatie is overgegaan naar MsOffice2013 en Microsoft Exchange/Outlook, waardoor Zarafa en LibreOffice konden worden afgebouwd.
- Door de invoering van de tool TopDesk zijn de ITIL-processen #) verbeterd. De basis voor het doorvoeren van veranderingen is nu gelegd, in 2017 is wel doorontwikkeling nodig om stabiliteit te waarborgen.

In 2017 wordt afgerond en geëvalueerd.

Naast het op orde brengen van de basis heeft u in de Perspectiefnota 2017-2020 middelen beschikbaar gesteld voor:

- Wet meldplicht datalekken en Wet bescherming persoonsgegevens.
2016 stond in het teken van fundamenteën leggen en bouwen. In de organisatie zijn er op dit gebied drie functies gecreëerd, de samenwerking daartussen heeft vorm gekregen. Dit heeft onder meer geleid tot het vaststellen van een procedure met betrekking tot het beoordelen en melden van datalekken en het instellen van een responsible disclosure¹ beleid op de website. Ede heeft voldaan aan de beveiligingsnormen vanuit Digid en SUWI.
De functie van technische security-officer is ingesteld en beveiliging is een integraal onderdeel gemaakt van de belangrijkste werkprocessen². Zo is het patch management ingeregeld, is het toezicht op externe partijen verbeterd, worden beveiligingsincidenten structureel vastgelegd en wijzigingen altijd beoordeeld op hun gevolgen voor de informatiebeveiliging.

De organisatie heeft te maken gehad met een aantal beveiligingsincidenten. Naar aanleiding van enkele ransomware³ uitbraken zijn er technische maatregelen genomen die tot nu toe effectief zijn gebleken. Er is een bewustwordingscampagne gestart om medewerkers te wijzen op de risico's op veiligheids- en privacygebied.

Daarnaast heeft Ede een aantal incidenten met betrekking tot datalekken onderzocht. Twee hiervan hebben geleid tot een melding aan de Autoriteit Persoonsgegevens, een daarvan – een inbraak op de gemeentelijke website – heeft veel landelijke aandacht getrokken. Dit heeft geleid tot een onderzoek naar de veiligheid van de verschillende websites die Ede kent. De eisen aan leveranciers zijn veel scherper en duidelijker benoemd.

Als gevolg van deze gebeurtenissen leven privacy en informatiebeveiliging binnen de organisatie. Het belang van deze onderwerpen en de noodzaak dit goed te regelen wordt breed gedeeld. In 2017 wordt dit verder uitgebouwd met de implementatie van de gemeentelijke beveiligingsnormen (BIG) en de Europese Privacyverordening.

- Saneren en up-to-date brengen applicatielandschap naar niveau N-1.
Dit project is in 2016 gestart.

Tenslotte is een aantal andere projecten opgepakt:

1 Bij responsible disclosure worden personen die een beveiligingsprobleem ontdekken in een website (bijvoorbeeld 'ethical hackers') gevraagd dit eerst aan de eigenaar van de website te melden alvorens dit in de openbaarheid te brengen, zodat deze maatregelen kan treffen.

2 Regulier beheer, incident management en change management.

3 Ransomware is kwaadaardige software die bestanden versleutelt, waardoor ze niet meer bruikbaar zijn. De code om te ontsleutelen is verkrijgbaar tegen betaling van 'losgeld'. Ransomware komt vaak binnen via spam-email.

- In 2016 is nieuw beleid telefonie geformuleerd (mobiel tenzij...) De nieuwe aanbesteding (per januari 2017) van de provider heeft mede op basis van dit beleid plaatsgevonden. In 2017 krijgt de uitrol van de hardware aandacht. Actualisatie van beleid voor mobiele devices wordt opgesteld.
- De keuze voor en aanbesteding van een nieuw zaakstelsel en DMS is bijna afgerond, implementatie volgt gefaseerd in 2017 en 2018.

Huisvesting

Verhuizing en Het Nieuwe Werken (HNW)

Er heeft een grote interne verhuizing plaatsgevonden, mede doordat het UWV de gemeente Ede heeft aangewezen als arbeidsmarktregio en de back office van het UWV moest worden gehuisvest in het Raadhuis. Onderdelen van het Raadhuis zijn ingericht volgens het concept van HNW (onder meer Werkplein). In 2017 wordt de Doelen A0 verbouwd en ingericht volgens dit concept. De verhuisbewegingen zijn afgerond en hebben er toe geleid dat er voor alle afdelingen voldoende werkplekken zijn conform de norm van 0,72 fte per werkplek.

Tevens hebben we, samen met het management en de medewerkers, HNW geëvalueerd. Algemene conclusie is tevredenheid over de uitstraling van de nieuwe kantooromgeving en de mogelijkheden van het restaurant. Aandachtspunt blijft het cultuurtraject (het naleven van HNW principe). Naar aanleiding van de evaluatie wordt in 2017 een vervolgoopdracht uitgewerkt.

Veiligheid

In de Perspectiefnota 2017-2020 zijn middelen beschikbaar gesteld voor maatregelen ter verbetering van de veiligheid van medewerkers en bezoekers. Binnen en buiten de gebouwen zijn snel te realiseren fysieke maatregelen uitgevoerd, zoals het plaatsen van voertuig-werende elementen, extra paslezers bij entree-deuren, zichtbeperkende folie, anti-inbraak strips en (schrik)verlichting. In 2017 wordt hieraan een vervolg gegeven. Er is een aanbestedingstraject gestart voor vervanging van het huidige cameraobservatiesysteem en het gehele toegangscontrolesysteem wordt vervangen.

3.6 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

In de gemeentelijk financiële verslaglegging vindt geen consolidatie plaats van verbonden partijen. De gemeente Ede is actief in netwerken van beleids- en uitvoeringsorganisaties. Bij een deel van die organisaties is de gemeente ook bestuurlijk en financieel betrokken. In dat geval is er sprake van een verbonden partij. Verbonden partijen kunnen zowel voor de realisatie van het beleid van de deelnemende partijen als voor de financiële gevolgen daarvan van grote betekenis zijn. In deze paragraaf wordt ingegaan op de visie op en de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen.

Wanneer er sprake is van uitsluitend een financieel of bestuurlijk belang, valt dit niet onder de definitie van verbonden partij. Eventuele risico's zijn betrokken bij de paragraaf weerstandsvermogen.

Kaderstelling

Het kader voor deze paragraaf is vastgelegd in de 'Kadernota Verbonden Partijen', vastgesteld door de gemeenteraad op 17 september 2009.

Ten tijde van het opstellen van de rekening vindt, in overleg met de raads werkgroep Programmabegroting, actualisering plaats van de kaders van governance en toezicht op externe netwerkpartijen, waaronder verbonden partijen. Voor een verbreding naar netwerkpartijen is gekozen omdat wij als gemeente voor de realisatie van onze beleidsdoelstellingen in toenemende mate samenwerkingen aangaan met derden. Relaties kunnen daarbij verschillende vormen aannemen, variërend van bijvoorbeeld een inkooprelatie of subsidierelatie tot deelname aan een verbonden partij of we kunnen er bewust voor kiezen

beleidsdoelstellingen zelf te realiseren zonder samenwerking met derden. Niets doen en het initiatief overlaten aan de samenleving is ook een mogelijkheid. Door samen te werken vindt realisatie van beleidsdoelstellingen meer op afstand plaats dan wanneer wij dat als gemeente zelf doen.

Uitkomst is de opstelling van een handreiking voor het bestuur en de ambtelijke organisatie met een tweeledig doel. Enerzijds geeft deze richting aan de afwegingen die gemaakt worden bij het aangaan van nieuwe en/of evaluatie van bestaande relaties. Anderzijds biedt deze handvatten hoe om te gaan met toezicht op realisatie van beleidsdoelstellingen.

Beleid

In de kadernota verbonden partijen worden instrumenten aangereikt voor het aangaan van nieuwe verbonden partijen en sturingsinstrumenten voor bestaande verbonden partijen. Door het hanteren van een tweetal beslisbomen wordt beoogd het besluitvormingsproces te expliciteren.

Ten aanzien van verbonden partijen zijn er afspraken gemaakt over het verloop van de informatiestromen. Dit om ervoor te zorgen dat de gemeenteraad, als bestuurder, een goede invulling kan geven aan de rol van budgethouder en toezichthouder. Door aan te sluiten bij risicomanagement, het verbreden van het verticaal toezicht met horizontaal toezicht en nadere verfijning in de informatie op te nemen werken we aan optimalisatie.

Ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkelingen rondom verbonden partijen wordt hieronder weergegeven. Daarnaast is in de bijlagen een lijst opgenomen van de verbonden partijen waar inzicht gegeven wordt in het openbaar belang dat door deze partij wordt behartigd, het financieel en bestuurlijk belang, financiële gegevens en risico's.

Permar WS

De sociale werkvoorziening wordt van rijkswege sinds 2015 afgebouwd. Naast het stopzetten van de instroom kort het Rijk de rijksbijdrage. Onder andere deze ontwikkeling heeft er voor gezorgd dat de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling (GR) zijn overgegaan tot een strategische heroriëntatie. De GR wordt per 1 januari 2018 opgeheven. Ede heeft, zie programma 3 Individuele ondersteuning, de koers voor de toekomstvisie Permar en de uitvoeringsrelatie met de Participatiewet vastgesteld. In 2017 wordt gebouwd aan een lokaal participatiebedrijf voor de dienstverlening aan alle doelgroepen van de Participatiewet, waaronder de voormalig sw-medewerkers.

Het begrotingsjaar 2017 kenmerkt zich door én de afbouw van de gemeenschappelijke regeling én de opbouw van het nieuwe participatiebedrijf. Ede houdt vast aan de ingezette weg 'van binnen naar buiten'. Dit betekent dat zoveel mogelijk geprobeerd wordt om mensen van uit een beschutte werkplek in te laten stromen naar reguliere werkplekken, waar nodig met aanpassingen en begeleiding. Voor de afbouw ligt de inspanning op het beperken van de schadelast. Hoe meer (ambtelijke) medewerkers kunnen uitstromen naar ander werk, hoe lager de liquidatiekosten. Soortgelijke redentatie gaat op voor overname en verkoop van bedrijfsmiddelen.

Regio Foodvalley

De samenwerking met partners in de Gouden Driehoek (overheid, ondernemers en onderwijs) krijgt meer vorm. Verder zijn er ontwikkelingen om meer met gebiedsgerichte opgaven te werken.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)

De doorontwikkeling repressieve organisatie wordt verder voortgezet. Gesprekken met gemeenten worden gevoerd over de inzet van de VGGM bij nieuwe taken als gevolg van decentralisaties.

Omgevingsdienst de Vallei (OddV)

De Omgevingsdienst de Vallei voert sinds 1 april 2013 de taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) in de fysieke leefomgeving. Deze gemeenschappelijke regeling betreft een samenwerking van de provincie Gelderland en de volgende gemeenten: Ede, Barneveld, Nijkerk, Wageningen

en Scherpenzeel. De zeven omgevingsdiensten in Gelderland vormen samen het 'Gelders Stelsel' en werken daarin samen. Zowel de OddV als het Gelders Stelsel werken voortdurend aan verdere professionalisering.

Binnen de OddV werken de partners samen aan harmonisering van de uitvoering om een gelijk speelveld te creëren voor burgers en bedrijven binnen het werkgebied. De in 2016 vastgestelde beleidsnota VTH is daar een voorbeeld van. Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma vastgesteld op basis van de kaders uit het beleid, aangevuld met actualiteiten en gemeente specifieke thema's.

De rijksoverheid werkt aan de Omgevingswet. De Omgevingswet krijgt invloed op de taken van de OddV en de samenwerking met de partners. Gemeenten en OddV werken samen aan het in kaart brengen van de consequenties en het implementeren van de komende veranderingen.

ACV-groep

Vanuit de sterke regionale positie op het speelveld worden de regionale groeimogelijkheden nader onderzocht. Bovendien wordt bekeken of door bijvoorbeeld samenwerkingsverbanden een betere toegang verkregen kan worden tot de verwerkingsmogelijkheden.

Naast de focus op de kernactiviteit afvalinzameling is er grote aandacht voor duurzaamheid (onder andere hergebruik) en maatschappelijk verantwoord ondernemen (samenwerking Permar, Restore, Road2Work en dergelijke).

Stichting Parkeren Ede Centrum

De Stichting Parkeren Ede Centrum is actief betrokken bij de nieuwste parkeerontwikkelingen in Ede Centrum. Dit naar aanleiding van de raadsbesluiten om wijzigingen aan te brengen in de parkeerapparatuur, de tarieven en de reguleringstijden.

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

De gemeente Ede beschikt op basis van een actief aankoopbeleid in het verleden over een ruime hoeveelheid bouwgrond voor bedrijven en woningen. De aandacht is erop gericht deze bouwgrond op de markt te brengen zodanig dat ontwikkelingen daarop bijdragen aan de huidige en de toekomstige behoefte van bewoners en bedrijven van Ede en de regio. De gemeente is terughoudend met het verwerven van nieuwe grondposities.

Kaderstelling

Op 2 juni 2016 is de Nota Grondbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. In deze nota zijn de kaders en speerpunten van het grondbeleid vastgelegd. De nota wordt eens in de vier jaar herzien.

De financiële vertaling van het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks vastgelegd in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG). De uitgangspunten voor de actualisaties van de projectbegrotingen worden vooraf aan u voorgelegd.

Beleid

Grondbeleid is geen doel op zich maar faciliteert de behoefte van particulieren en bedrijven om in Ede prettig en aantrekkelijk te wonen, te werken en te recreëren. Naast deze maatschappelijke doelen is het van belang om te werken aan een zo financieel gezond mogelijk grondbedrijf omdat de impact op de gemeentelijke financiën groot kan zijn. In 2015 is de Woonvisie vastgesteld met daarin het accent op de kwalitatieve behoefte en speerpunten om daarin te voorzien. Woon- en bedrijvensvisie zijn van grote invloed op de financiële status van het grondbedrijf. Vandaar dat wijzigingen in deze visie altijd gepaard gaan met een doorrekening in het grondbedrijf zodat besluiten bewust genomen worden inclusief de financiële gevolgen. Op deze wijze worden maatschappelijke wensen in evenwicht gebracht met de (eventuele) financiële gevolgen.

Ontwikkelingen

Voor het opstellen van het MPG 2017 is aangesloten bij de uitgangspunten van de Woonvisie. Deze gaat uit van het realiseren van een woningbouwprogramma dat past bij de groeioprognose van bevolking en huishoudens à 6.000 woningen voor de periode van 2015 tot 2030. Op basis van deze verwachte behoefte en rekening houdend met de ontwikkeling van woningen op locaties van derden is de programmering van de gemeentelijke grondexploitaties voor woningen bepaald. Naar aanleiding van de Woonvisie is nagegaan in hoeverre de woningcategorieën in de grondexploitaties aansluiten op de behoefte en de marktvraag. Er is in 2016 geen aanleiding geweest om te veronderstellen dat het aanbod binnen de gemeentelijke grondexploitaties kwalitatief moet worden aangepast. Er speelt wel een project om een versnelling te brengen in de productie van sociale huurwoningen. Dit maakt dat in het MPG 2017 verschuivingen op treden binnen enkele plannen waar sociale huurwoningen zijn toegevoegd en tegelijkertijd de uitgifte hiervan naar voren is gehaald.

Ontwikkelingen 2016

De markt voor de woningbouw heeft zich wederom positief ontwikkeld. In de regio zijn bijna 20% meer woningen verkocht dan het jaar daarvoor. De prijs van woningen heeft zich positief ontwikkeld, gemiddeld een stijging van 5,1%. Hoewel dit lager is dan het landelijk gemiddelde van 8,9% zorgt het voor een positief beeld ten aanzien van de grondprijzen. De stijging van de grondprijzen is verwerkt in de nieuwe taxaties voor bouwgrond die in december 2016 door de gemeenteraad zijn vastgesteld.

In 2016 is gestuurd op de ambitie om binnen de gemeentelijke grondexploitaties te kunnen starten met de bouw van 510 woningen. In de doorrekening van het MPG is zoals aangegeven aangesloten bij de uitgangspunten van de Woonvisie en uitgegaan van het starten van de bouw van 400 woningen. De werkelijke productie is met 240 achtergebleven bij de ambitie. Hierbij dient aangetekend te worden dat voor de Kazerneterreinen, Kernhem en Bospoort (Bunschoterweg) in 2016 nog gronden verkocht en geleverd zijn, waarop de start van de bouw in 2016 nog niet is begonnen.

Het herstel van de economie is ook zichtbaar bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen. Hoewel er geen stijging van de grondprijzen voor bedrijfsgrond valt waar te nemen, zien we wel een toename van interesse in de bedrijfsgronden. De werkelijke levering van bedrijfsgrond bedraagt 2,4 hectare.

Het niet bereiken van de ambitie van 5,2 hectare is te verklaren door de vertraging in het vaststellen van een bestemmingsplan voor de Klomp. Wat de overige plannen betreft:

- BTA12: verkoop verloopt redelijk volgens verwachting (1,6 hectare verkocht), met daarbij de aantekening dat 0,8 hectare net over de jaargrens is geleverd in 2017. Het aantal leads en reserveringen geeft vertrouwen voor de verkopen in 2017.
- Bedrijventerrein 't Laar te Wekerom: verkoop boven verwachting (0,8 hectare), met daarbij ook leveringen die net over de jaargrens zijn gevallen en veel interesse en leads.
- Bedrijventerrein de Vallei: geen verkoop, maar wel twee leveringen die in 2017 passeren.

Resultaat grondbedrijf

Het resultaat van het grondbedrijf bestaat uit verschillende onderdelen, namelijk:

- Resultaat op materiële vaste activa (voorheen verspreide gronden). Dit zijn de strategische gronden die niet in ontwikkeling zijn. Resultaten ontstaan als gevolg van beheer/pachten en verkopen.
- De resultaten op af te sluiten projecten. Wanneer projecten afgerond zijn, wordt het resultaat genomen en indien nodig (verlies) verrekend met de Voorziening Negatieve Plannen.
- De aanpassing van de Voorziening Negatieve Plannen als gevolg van bijstellingen van de plannen in het MPG. Indien uit de actualisatie van de plannen blijkt dat de resultaten van de verliesgevendende plannen wijzigen, moet dit direct verrekend worden met het resultaat en aangepast worden in de Voorziening Negatieve Plannen.

- Vaste afdrachten en verrekeningen. Het grondbedrijf doet vaste afdrachten aan de algemene dienst. Bovendien is er sprake van kosten die niet ten laste van individuele plannen gebracht worden maar direct ten laste van het resultaat.

Resultaat grondbedrijf over 2016	
Verspreide gronden	45 V
Afronding afgesloten plannen	17 N
Behaald resultaat binnen de projecten	28 V
Grondbedrijf algemene kosten	141 N
Afdracht btw-compensatie Algemene Dienst	250 N
Afdracht ten behoeve van reserve Werkgelegenheid	125 N
Rente boekwaarde Horapark en uitbreiding bedrijventerrein Harskamp	89 N
Rechtstreeks ten laste van resultaat 2016	605 N
Afboeken boekwaarde Wekerom Oost deelgebied J	614 N
Vrijval Voorziening Niet in exploitatie genomen gronden Wekerom Oost deelgebied J	614 V
Toevoeging Voorziening Negatieve Plannen	2.469 N
Resultaat grondbedrijf	3.046 N

De grondexploitaties zijn geactualiseerd op basis van de nota uitgangspunten MPG en de autonome ontwikkelingen binnen de plannen. De actualisatie per plan is terug te vinden in deel 1 van de bijlage MPG 2017. Voor negatieve plannen dient een voorziening te worden aangehouden gelijk aan de verwachting van het tekort. Op basis van de actualisatie moet de voorziening worden bijgesteld naar € 67,4 miljoen, zodat een dotatie van € 2,5 miljoen noodzakelijk is. De dotatie aan de Voorziening Negatieve Plannen is in de jaarrekening verwerkt en opgenomen in het resultaat van grondzaken.

Tegenover het negatiever worden van de negatieve plannen valt de actualisatie van de positieve plannen € 3,9 miljoen gunstiger uit. Deze positieve ontwikkeling heeft geen invloed op het resultaat over 2016, maar heeft pas later bij de afsluiting van de positieve plannen invloed.

Financieel beeld

Bedrijfsreserve Grondzaken en Voorziening Negatieve Plannen

De gemeente dient een reserve aan te houden om voldoende weerstand te hebben tegen het optreden van risico's. Onderdeel hiervan is de bestemmingsreserve Grondbedrijf. Het nadelige resultaat van € 3 miljoen komt voor € 1,5 miljoen ten laste van de bestemmingsreserve Grondbedrijf en voor € 1,5 miljoen ten laste van de Algemene Reserve. De bestemmingsreserve bevat na resultaatbestemming geen middelen meer. Zoals in de paragraaf Weerstandsvormogen en risicobeheersing te lezen is, moeten de risico's van het grondbedrijf niet enkel tegen de beschikbare weerstandscapaciteit van het grondbedrijf worden aangehouden, maar worden deze ook betrokken bij de totale weerstandscapaciteit van de gemeente Ede.

Op basis van meerjarige verwachtingen van grondexploitaties kan een uitspraak gedaan worden over de resultaten van het grondbedrijf in de toekomst. Uitgangspunten hierbij zijn:

- Negatieve plannen worden verrekend met de daarvoor ingestelde Voorziening Negatieve Plannen, op het moment dat deze worden afgesloten. Het verlies is immers in de voorziening opgenomen op het moment dat deze bij het opstellen van de grondexploitatie naar voren kwam.
- Het resultaat op positieve plannen wordt toegevoegd aan de reserve Grondbedrijf, op het moment dat deze worden afgesloten. De positieve resultaten worden in een resultaatsbestemming voorgelegd aan uw raad. Om te kunnen rekenen met het verloop van de reserve is aangenomen dat deze vervolgens worden toegevoegd aan de reserve Grondbedrijf.

- Verliezen worden met deze reserve verrekend, mits de reserve over voldoende middelen beschikt.

Op basis van bovenstaande verwachtingen en uitgangspunten wordt het volgende verloop verwacht van de ontwikkeling van de reserve Grondbedrijf:

Ontwikkeling bedrijfsreserve	bedragen x € 1.000					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stand 1 januari	0	-932	549	3.014	2.240	4.669
Afsluiting plannen per 31 december	0	2.376	3.347	109	3.311	2.379
Exploitatiekosten MVA	-297	-259	-247	-247	-247	-247
Vaste afdrachten	-546	-546	-546	-546	-546	-546
Rente boekwaarde Horapark en BT Harskamp	-89	-89	-89	-89	-89	-89
Mutatie Voorziening Negatieve Plannen						
Stand 31 december	-932	549	3.014	2.240	4.669	6.165

Boekwaarde

Het grondbedrijf beschikt over aanzienlijke hoeveelheid bouwgrond. Dit is zichtbaar in de boekwaarde van het grondbedrijf. Een hoge boekwaarde leidt tot een hoger risicoprofiel. Vertragingen hebben immers een grote impact door de rentecomponent die over de boekwaarde berekend wordt. Onderstaande tabel schetst de verwachting van het verloop van de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden de komende jaren.

Ontwikkeling boekwaarde per 1-1	bedragen x € 1.000					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wonen	115.232	88.697	74.999	69.350	62.116	51.835
Werken	86.541	87.966	84.564	79.803	81.951	74.237
Totaal	201.773	176.663	159.563	149.153	144.067	126.072

Risico's

We zien twee typen risico's: conjuncturele risico's en projectgebonden risico's. Dit wil zeggen dat we ons niet alleen richten op de risico's die zich op projectniveau voordoen, maar ook risico's zien die veel algemener zijn en alles te maken hebben met de conjunctuur. We richten ons zowel op positieve risico's (kansen) als negatieve risico's. Voor de beheersing betekent dit dat gestuurd wordt op het vermijden van de negatieve risico's en het verzilveren van de positieve risico's.

Bij het analyseren van de risico's wordt een onderscheid gemaakt tussen plannen met een verwacht positief resultaat en plannen met een verwacht negatief resultaat:

- 1 Bij plannen met een verwacht negatief resultaat moet als een risico zich voordoet, en daardoor het resultaat van het plan slechter wordt, de Voorziening Negatieve Plannen worden aangevuld tot de hoogte van dit tekort. Bij het ontbreken van een bedrijfsreserve grondzaken, wordt in die gevallen een beroep gedaan op de algemene reserve. In dit geval is het hebben van weerstandscapaciteit van groot belang.
- 2 Bij plannen met een verwacht positief resultaat wordt, als een risico zich voordoet, de verwachting van het toekomstige planresultaat naar beneden bijgesteld. Er hoeft geen tekort te worden gedekt, maar het resultaat van het project neemt af. De reservering van middelen in het gemeentelijke weerstandsvermogen voor mogelijke tegenvallers is daarmee niet nodig.

Bij de berekening van het benodigde gemeentelijke weerstandsvermogen wordt daarom alleen ingezoomd op de risico's in de negatieve plannen.

Het MPG 2017 bevat een actuele risicoanalyse van de plannen en de portefeuille. Het saldo van de risico's en de kansen bedraagt € 19,7 miljoen. Van deze risico's kan € 4,6 miljoen worden opgevangen binnen de verwachte resultaten van de positieve plannen. Resteren risico's van € 15,1 miljoen waarvoor de dekking wordt gevonden binnen de weerstandscapaciteit van de gemeente. Via een Monte Carlo-simulatie, waarbij er

gewerkt is met een zekerheidspercentage van 90%, is berekend dat een bedrag van € 12,6 miljoen benodigd is om de risico's op de grondexploitaties te kunnen afdekken.

Een nadere onderbouwing van de risico's op de grondexploitaties is opgenomen in het MPG 2017 en bijbehorende Risicoanalyse Grondexploitaties 2017. Voor een verdere duiding van het weerstandsvermogen en de berekeningssystematiek wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

3.8 Paragraaf Grote projecten

Inleiding

De raad heeft deze paragraaf ingesteld om zicht te houden op de verschillende grote projecten. De inhoud/onderwerpen van deze paragraaf worden eveneens door de raad bepaald.

Veluwe Poort

Inleiding

Het project Veluwe Poort heeft tot doel de integrale herontwikkeling van het oostelijke deel van Ede door middel van ontwikkeling van de Kazerneterreinen, het voormalige ENKA-terrein en de Kop van de Parkweg. In genoemde gebieden wordt nieuwbouw (wonen en kantoren) gepleegd, wordt een aantal bestaande monumentale complexen herbestemd en wordt het World Food Center (WFC) ontwikkeld. Het plan zal ongeveer 3.000 woningen en circa 200.000 m² bvo commercieel en maatschappelijk vastgoed realiseren. De herontwikkeling vindt plaats in samenhang met een aantal grootschalige infrastructurele ingrepen: een nieuwe oostelijke randweg (de Parklaan) tussen de A12 en de N224 en een totale herstructurering in de spoorzone en van de stationsomgeving (nieuwe noord-zuid verbindingen, P&R voorziening, nieuw busstation, gebouwde fietsenstalling). Door de onderlinge verwevenheid is in 2015 besloten om de ontwikkeling van het WFC onderdeel uit te laten maken van het project Veluwe Poort.

Parklaan

Doel

Realisatie van een nieuwe oostelijke verkeerskundige ontsluiting van Ede.

Stand van zaken

In 2011 heeft de gemeenteraad het Functioneel Ontwerp Parklaan vastgesteld, vervolgens in 2012 het bestemmingsplan Parklaan. Het eerste bestemmingsplan voor de Parklaan is in april 2014 door de Raad van State vernietigd. Op 28 januari 2016 heeft de gemeenteraad het nieuwe bestemmingsplan Parklaan vastgesteld. Er zijn bezwaren gemaakt tegen het bestemmingsplan, waardoor er ultimo 2016 nog een Raad van State procedure loopt.

Met de verwachting van het verkrijgen van een onherroepelijk bestemmingsplan na de Raad van State procedure, is in 2013 door de gemeenteraad een krediet beschikbaar gesteld om de Mauritskazerne en het Enkaterrein (inclusief aanleg Akulaan) te ontsluiten. Eind 2015 is gestart met de realisatie van de Akulaan ter ontsluiting van de Fietser, in september 2016 is de Akulaan opengesteld voor verkeer.

Ten behoeve van de Parklaan is reeds de onderdoorgang onder A12 aangelegd. In de bestuursovereenkomst met Rijkswaterstaat was de afspraak opgenomen dat Rijkswaterstaat dit werk mee zou nemen bij de verbreding van de A12. Voor de aanpassing van de Poortwachter loopt het overleg met Rijkswaterstaat over het definitieve ontwerp en de bijbehorende dekking van de kosten. Dit als uitwerking van de afspraken uit de bestuursovereenkomst. Een en ander moet in 2017 leiden tot een nieuwe bestuursovereenkomst met Rijkswaterstaat over de Poortwachter.

Vooruitlopend op een onherroepelijk bestemmingsplan heeft de gemeenteraad in december 2016 het krediet voor de aanleg van de Parklaan beschikbaar gesteld. Het komende jaar wordt invulling gegeven aan de uitvoeringsorganisatie van de Parklaan en het aanbestedingsgereed maken van de Parklaan.

Financiën boekjaar

bedragen x € 1.000

2016	Begroot	Werkelijk	Verschil	Toelichting
Kosten	2.973	2.916	57 V	Bestedingen hebben plaatsgevonden conform begroting.
Opbrengsten	0	0	0	

Businesscase

reële bedragen x € 1 miljoen

Investering	€	Dekking	€
Reeds gerealiseerd (boekwaarde)	7,2	Provincie Gelderland (GSO-4)	6,5
Nog te maken kosten	57,8	Provincie Gelderland (NSL)	0,6
		Bijdrage algemene dienst gemeente Ede	3,7
		Bijdragen derden ten behoeve van realisatie Poortwachter	2,2
		Bijdragen bovenwijks	52,6
		Rentevergoeding	3,0
		Dotatie naar Spoorzone	-3,6
Totaal	65,0		65,0
Resultaat (reëel)	0,0		

Risico's

- Langere doorlooptijd bestemmingsplan procedure, waardoor vertraging ontstaat in de uitvoering (kostenontwikkeling loopt door, extra plankosten noodzakelijk, risico op deadline subsidies)
- Hogere kostenontwikkeling dan voorzien in beschikbaar gesteld krediet
- Verwervingsrisico's
- Reguliere uitvoeringsrisico's

Spoorzone

Doel

Totale herstructurering van het station Ede-Wageningen en de directe omgeving.

Kanttekening

Voor het project Spoorzone is een gemeenschappelijke projectorganisatie ingericht met medewerkers van de gemeente Ede, NS en ProRail. De gemeentelijke inbreng verloopt primair via het projectbureau Veluwe Poort.

Stand van zaken

In 2012 heeft de gemeenteraad de Keuzenota Spoorzone vastgesteld. Door de wens om het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) in het project Spoorzone in te passen, is vertraging ontstaan in de planning van het project. Omdat PHS geen invloed had op de te verrichten werkzaamheden in de westelijke Spoorzone, is besloten dit deel van het project af te splitsen en in uitvoering te nemen. Hiervoor heeft de Raad in november 2013 het bestemmingsplan en de kredietaanvraag westelijke Spoorzone vastgesteld. Om te kunnen starten met de realisatie van de westelijke Spoorzone zijn in 2014 een realisatieovereenkomst met ProRail ondertekend en is het Soma terrein door de gemeente verworven. In het tweede semester van 2016 zijn de onderdoorgangen voor het fiets- en autoverkeer in de westelijke spoorzone in gebruik genomen. Begin 2017 vinden nog afrondende werkzaamheden plaats (restpunten en groenopgave).

Vooruitlopend op de grootschalige werkzaamheden in de nabije omgeving van het station Ede-Wageningen is in 2015 een tijdelijke P&R voorziening op de Mauritskazerne gerealiseerd. Daarnaast is de halteplaats van de zogenaamde Valleilijn verplaatst van de zuid- naar de noordzijde van het station. Voor beide werkzaamheden heeft de Raad in mei 2015 een krediet beschikbaar gesteld.

De samenwerkingsovereenkomst Spoorzone is medio 2015 door de gemeente, ProRail en NS ondertekend. Vervolgens is de samenwerkingsovereenkomst in het Bestuurlijk Overleg Spoorzone vastgesteld. In april 2016 is het Voorlopig Ontwerp met ontwerpnota voor de OV-knoop (inclusief oost en PHS) vastgesteld door de drie samenwerkende partijen: NS, ProRail en de gemeente Ede. Op basis van inspraakreacties en aandachtspunten uit de ontwerpnota is het ontwerp vervolgens aangepast. In november 2016 is een ingenieursbureau gecontracteerd dat het ontwerp verder uitwerkt en dit verwoordt in de benodigde aanbestedingsstukken.

Het uitvoeringsbesluit voor de realisatie van de OV-knoop (inclusief oost en PHS) kan in de tweede helft van 2017 door het Bestuurlijk Overleg Spoorzone worden genomen. Voorafgaand moet een projectovereenkomst tussen de verschillende partijen zijn gesloten. Het bestemmingsplan en investeringsbesluit OV-knoop moet door de gemeenteraad worden vastgesteld. De planning is dat in het tweede of derde kwartaal van 2017 het bestemmingsplan OV-knoop en langzaamverkeersbrug door de gemeenteraad kan worden vastgesteld.

Financiën boekjaar

				bedragen x € 1.000
2016	Begroot	Werkelijk	Verschil	Toelichting
Kosten	19.603	11.518	8.085 V	De werkelijke bestedingen in de westelijke Spoorzone zijn lager uitgevallen dan voorzien en deels doorgeschoven naar 2017.
Opbrengsten	0	0	0	

Businesscase

Investering		€	Dekking		€
Reeds gerealiseerd (boekwaarde)		21,7	Ministerie I&M		42,5
Nog te maken kosten		98,7	Provincie Gelderland		30,0
			Gemeente Ede (reserve)		10,0
			Provincie Gelderland (GSO-4 gelden)		5,0
			Overige bijdragen		5,9
			Bijdragen bovenwijks		11,9
			Rentevergoeding		8,1
			Storting vanuit Parklaan		3,6
Totaal		120,4			117,0
Resultaat (reëel)		-3,4			

Bij de Perspectiefnota 2018-2021 komen we hier op terug.

Risico's

- Temporisering van de processen (kostenontwikkeling loopt door, extra plankosten noodzakelijk, risico op deadline subsidies)
- Hogere kostenontwikkeling dan voorzien in (businesscase VP) december 2016
- Afronden Ontwerpfase binnen financiële kaders

Kazerneterreinen

Doel

Locatieontwikkeling ten oosten van de bestaande stad Ede op de voormalige kazerneterreinen.

Stand van zaken

In 2011 heeft de gemeenteraad het Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen vastgesteld. Op basis van dit ontwikkelingsplan zijn een globaal bestemmingsplan en een beeldkwaliteitsplan Kazerneterreinen opgesteld. Beide producten zijn in april 2013 door de gemeenteraad vastgesteld. In 2016 zijn aansluitend een uitwerkingsplan Simon Stevin en een beeldkwaliteitsplan Simon Stevin van kracht geworden waarbij met name het laatstgenoemde plan eind maart 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld.

In 2014 zijn de eerste koopovereenkomsten voor woningbouw op Maurits Noord met projectontwikkelaars ondertekend. In 2015 en 2016 gevolgd door koopovereenkomsten met projectontwikkelaars voor meerdere woningbouwlocaties en particulieren voor de bouw op vrije kavels op de Elias Beeckmankazerne en Simon Stevinkazerne. Eind 2016 is het overgrote deel van de woningen, behorend tot de eerste fase woningbouw op de kazerneterreinen, opgeleverd. Voor de tweede fase woningbouw zijn inmiddels ook alle overeenkomsten voor woningbouwlocaties afgesloten. Op de Simon Stevinkazerne is nog een aantal vrije kavels beschikbaar.

Voor de derde fase woningbouw is in september 2016 de selectie van projectontwikkelaars definitief gemaakt. Vervolgens is het ontwikkelingstraject opgestart om te komen tot koopovereenkomsten voor grond ten bate van de ongeveer 320 woningen die onderdeel zijn van deze fase. Afhankelijk van de snelheid van verkoop van woningbouwlocaties of gebouwen wordt gestart met het bouw- of woonrijp maken van de diverse locaties. Naar verwachting leidt dit in de tweede helft van 2017 tot levering van de eerste gronden. Vooruitlopend wordt een deel van de hoofdstructuur op Simon Stevin aangelegd als bouwweg.

De verkoop van het eerste monumentale pand, de Frisokazerne, heeft in 2014 plaatsgevonden. Ten behoeve van het Akoesticum is de Frisokazerne destijds aan de gemeente geleverd. Vervolgens zijn in de afgelopen twee jaar voor het Beeckmancomplex, een H-gebouw (Arthur Koolkazerne) en een aantal van de zogenaamde Stallen (Maurits Noord) koopovereenkomsten gesloten met projectontwikkelaars. In 2017 volgen er weer enkele overeenkomsten waaronder de Bergansius, het KMAR-gebouw, het tweede H-gebouw, enkele Stallen en mogelijk een van de twee gebouwen op Simon Stevin. Eveneens wordt zo mogelijk in het tweede semester van 2017 een koop-/pachtovereenkomst getekend voor het initiatief Smaakpark op Maurits Noord.

Van de provincie Gelderland is in 2014 een subsidie, een regionale investeringsimpuls, ontvangen om de renovatie van de Mauritskazerne te bekostigen. De renovatie van het gebouw Mauritskazerne is eind 2015 afgerond.

Er vinden op dit moment overleggen plaats om te komen tot beëindiging van de beheersovereenkomst Kazerneterreinen met het Rijksvastgoedbedrijf per 1 januari 2017. Op korte termijn zullen hierover definitieve afspraken worden gemaakt.

Financiën boekjaar

				bedragen x € 1.000
2016	Begroot	Werkelijk	Verschil	Toelichting
Kosten	8.165	7.445	720 V	De onderhandelingen over de verkoop van het totale Elias Beeckmancomplex zijn afgerond. In eerste instantie begin 2016, maar vervolgens na een nadere onderhandeling eind 2016, is uiteindelijk een definitieve overeenkomst vastgesteld. Daadwerkelijke levering vindt vanaf 2017 plaats. Daarnaast vindt ook levering van enkele Stallen en ontwikkelvlekken niet in 2016 plaats.
Opbrengsten	27.686	10.189	17.497 N	

Businesscase

nominale bedragen x € 1 miljoen

Investering	€	Dekking	€
Reeds gerealiseerd (boekwaarde)	66,5	Reeds gerealiseerd (boekwaarde)	7,6
Nog te maken kosten	49,2	Nog te realiseren opbrengsten	95,6
Totaal	115,7		103,2
Resultaat (Netto Contante Waarde)	-15,4*		

* = opgenomen in voorziening negatieve plannen

Risico's

- Relatief hoog aantal dure appartementen in de programmering.
- Afzetting. Dit risico blijft, door de ingezette versnelling om het sentiment van de markt te benutten, in verminderde omvang, aanwezig.
- De ontwikkeling van de gebouwen, met name de vraag of er een goede parkeeroplossing geboden kan worden bij de gewenste functies.

World Food Center

Doel

Ontwikkeling van een WFC Experience Center en WFC Campus op de Maurits zuid kazerne.

Stand van zaken

De realisatie van het World Food Center (WFC) komt steeds dichterbij. World Food Center Development ontwikkelt samen met toonaangevende bedrijven en de WUR het concept uit. De bedoeling is dat in de Mauritskazerne in 2018 wordt gestart met een eerste fase van het WFC.

Aan het WFC wordt een vernieuwend onderzoeksprogramma van wetenschap (vijf universiteiten) en bedrijfsleven gekoppeld op het gebied van gezondheid, duurzaamheid, gedrag en co-creatie.

De Provincie Gelderland heeft het WFC benoemd als een van haar beeldbepalende projecten. Het WFC is opgenomen in de Voedselagenda van het Rijk.

In 2016 is door de gemeente en World Food Center Development gewerkt aan een nieuw stedenbouwkundig plan en is gestart met de voorbereidingen van het juridisch-planologische traject. Vooruitlopend op de ontwikkeling zijn in de Frisokazerne de eerste foodbedrijven gevestigd.

Financiën boekjaar

In totaal is er door de Raad en Provincie Gelderland € 1,5 miljoen voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Tot eind 2016 is circa € 1,05 miljoen van dit budget besteed. In de afgesloten grond- en samenwerkingsovereenkomst is bepaald dat de gemeente en WFC Development elk tot een bedrag van € 0,5 miljoen bijdragen aan de ontwikkelingskosten van het WFC Experience Center. Hier wordt momenteel druk aan gewerkt, de kosten passen binnen het beschikbare budget.

Risico's

- Complexe planvorming;
- de afzetmarkt voor campusontwikkeling.

Herstructurering sociaal domein

Met de decentralisatie van taken op gebied van jeugd, participatie en zorg zijn per 1 januari 2015 nieuwe taken geïmplementeerd. De effecten van de implementatie en het realiseren van de transformatie vraagt een langere doorlooptijd. In deze paragraaf wordt de voortgang hiervan weergegeven.

De opgave

In 2015 lag het accent op de implementatie van de uitvoering en de sturing op het veranderend sociaal domein. Zowel transformatie van zorgondersteuning, inkoop en monitoring als verbinden met informele

ondersteuning en algemene voorzieningen. In 2016 hebben we vooral ingezet op een optimalisatie van de bedrijfsvoering en verbetering van stuurinformatie, het inhoudelijk doorontwikkelen van de wijze van contracteren en het bevorderen van de transformatie.

In het kader van de optimalisatie van de bedrijfsvoering zijn belangrijke stappen gezet bij de inrichting van de op de cliënt gerichte bedrijfsprocessen, de vereenvoudiging van de onderliggende (ict-)systemen en het genereren van managementinformatie uit databestanden.

Veel inzet is verricht op onderzoek naar cliënttevredenheid en welbevinden. Er is deelgenomen aan het wettelijk verplichte WMO-onderzoek en er is een lokaal onderzoek naar cliënttevredenheid uitgevoerd (Titel: Op waarde(-n) geschat). Het doel is begeleiding en ondersteuning in te richten vanuit het perspectief van de cliënt, de zelfregie van cliënten te vergroten en een daadwerkelijk inhoudelijk en financieel ontschot aanbod te realiseren.

Het meerjarig beeld van deze middelen voor de decentralisaties laat, als gevolg van door het Rijk opgelegde kortingen en verdeel-effecten, een grote daling zien. Voor de afzonderlijke onderdelen is deze daling in de periode 2016-2020 als volgt: Wmo-extramurale zorg: € 1,8 miljoen, jeugd: € 3,0 miljoen, sociale werkvoorziening: € 3,0 miljoen.

Het meerjarig beeld zoals verwerkt in de programmabegroting is als volgt:

Programmabegroting 2017-2020						bedragen x € 1.000	
Omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020		
Wmo - extramurale zorg	13.779	12.412	12.218	12.072	12.043		
Wmo - beschermd wonen	17.536	18.312	18.878	19.308	19.306		
Jeugd	26.545	23.346	23.596	23.596	23.599		
Re-integratie	2.198	2.137	2.236	2.400	2.512		
Wsw	9.940	9.134	8.408	7.831	7.262		
Totaal	69.998	65.341	65.336	65.207	64.722		

Mijlpalen

1. Doorontwikkeling Bestuurlijk Aanbesteden, tussentijds zijn college en gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang.
De contracten voor de extramurale Wmo zijn geactualiseerd op basis van de laatste ontwikkelingen. Voor Beschermd Wonen is een nieuw contract afgesloten. Tegelijk met de contracten hebben de aanbieders ingestemd met een inhoudelijke ontwikkelagenda die in 2017 gezamenlijk ter hand wordt genomen.
2. Lopende taken projectleiding hulpstructuur (zoals: inkoop, wonen/zorg, thuisondersteuning, onderzoek cliënttevredenheid) worden steeds meer belegd in de lijnorganisatie.
Aandachtspunten voor de hulpstructuur in 2017 zijn: innovaties in de inkoop, ontwikkelen wijkgerichte aanpak in het sociaal domein en (naar aanleiding van cliënttevredenheidsonderzoek) training 'nieuwe' professional. Eind 2018 is de hulpstructuur volledig ingebed.
3. Doorontwikkelen inkooparrangementen die vanuit klantperspectief samenhangende ondersteuning bieden op basis van resultaatsturing. Zo mogelijk wordt regie mede belegd bij de uitvoering (gemeentelijke en zorgaanbieder) en cliënt (zelfregie).
In 2016 is met verschillende arrangementen gestart: dementie, thuisondersteuning, beschermd wonen.
4. De arrangementen onder punt 3 dragen bij aan het doorontwikkelen van de sociale infrastructuur/inkoop structuur ten behoeve van realisatie beleidsdoelstellingen en integrale benadering. In het kader van de doorontwikkeling van de sociale infrastructuur is 2016 is een start gemaakt met het onderzoek naar de verzelfstandiging van de Sociaal Teams in Ede.
5. In 2016 is zowel wettelijk verplicht als op lokaal eigen initiatief onderzoek verricht naar cliënttevredenheid. De bevindingen worden in 2017 in een gezamenlijk met de aanbieders op te stellen aanpak ter hand genomen.
6. Evaluatie uitvoeringskosten, 2017/2018.

Voortgang

De transformatie van de werkwijze binnen de zorg zit in het systeem maar nog meer in de mensen, de werkstijl en cultuur. De start die hiermee is gemaakt wordt in 2017 doorgezet: de regisseursfunctie bij de toegang/sociaal teams, eenzelfde format voor aanbieders en gemeente bij de brede uitvraag, het appèl op eigen kracht, het bieden van maatwerk, één gezin één plan, de doorontwikkeling van de inkoop op basis van bestuurlijk aanbesteden, technologische vernieuwing, de training van de professional die een directe relatie heeft met de cliënt en het versterken van de regierol en de positie van de cliënt. De transformatie is niet af en blijft de komende jaren nog een speerpunt.

Een belangrijk thema voor 2017 is het oefenen met een wijkgerichte aanpak in het sociaal domein met als uitgangspunten: ontschot werken, domein overstijgend financieren, participatie door partners in de wijk (inwoners, ondernemers, verenigingen, etc.), handelingsruimte voor de professional en cliëntregie.

Top 3 risico's

Risico	Gevolg	Beheersmaatregel
Meer zorguitgaven dan zorgbudget	Wachlijsten of budgetoverschrijding	<ul style="list-style-type: none">▪ Tussentijds volgen van productie en bijsturen.▪ Flexibiliteit in contracten.▪ Sturing aan de poort.▪ Verstevinging nuldelijn.▪ Inzetten op urgentie.▪ Adequate ICT-ondersteuning ten behoeve van rapportage en monitoring.
Lagere inkomsten vanuit Rijk door herijking verdeelmodellen	Minder middelen voor zorg beschikbaar	<ul style="list-style-type: none">▪ Lobby aan de voorkant van het proces om nadelige effecten te beperken.▪ Sturing aan de poort.▪ Verstevinging nuldelijn.▪ Inzetten op urgentie.
Risico-regelreflex als respons op incidenten	Verlamming van innovatiekracht	Gedragslijn is ongeschreven regel, waarmee voorkomen wordt, dat wordt gevraagd om zware regelgeving ten behoeve van bijvoorbeeld preventie.

In 2015 en 2016 was het beschikbare budget groter dan benodigd voor zorg-uitgaven. De verwachte budgetdaling voor de komende jaren zet door. Begrote uitgaven en inkomsten lagen in 2016 dicht bij elkaar maar er is nog steeds sprake van een overschot ten opzichte van de begroting. Op onderdelen (onder andere bijstandsuitkeringen en sociale werkvoorziening) bevat de actuele begroting naast de betreffende uitkeringen (onder andere integratie uitkering sociaal domein en gebundelde uitkering bijstand) middelen die vanuit de algemene middelen zijn toegevoegd. Voor 2017 is nog steeds sprake van een verdere daling van het budget. De gemeente is nu twee jaar verantwoordelijk voor deze nieuwe taken terwijl de impact van de transitie en transformatie nog steeds onverkort groot is. Het zorglandschap past zich aan aan de nieuwe situatie en de verbinding tussen de verschillende domeinen wordt gezocht, zowel inhoudelijk als financieel. Met transformatie wordt onder andere ingezet op preventie, afschalen van zorg, meer inzet vanuit informele zorg, sturing op resultaat en integrale zorg-inzet. De financiële effecten (lagere kosten) van deze inzet op de zorg-uitgaven kunnen vertraagd, danwel onvoldoende optreden. Dit monitoren we nauwgezet. De risico-inschatting is verwerkt in het weerstandsvermogen.

4. Jaarrekening

4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

- De balans is opgesteld volgens de richtlijnen, zoals deze in het Besluit Begroting en Verantwoording 2004 zijn vastgelegd.
- Bij de waardering en waarderingsgrondslagen gaat het om de waardebeoordeling van activa en passiva en de regels die daarvoor gelden. Het gaat hierbij om de waardering van balansposten, teneinde een reëel beeld te krijgen van de vermogenspositie van de gemeente. In het kort kunnen deze regels, anticiperend op het vernieuwde BBV, als volgt worden weergegeven:
 - Het toerekeningsbeginsel wordt in acht genomen (matchingsprincipe);
 - Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs;
 - Bij de waardering van de vaste activa wordt rekening gehouden met waardevermindering, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is;
 - Beschikkingen over reserves ter vermindering van de boekwaarde van een investering zijn niet toegestaan. Reserves mogen wel gebruikt worden ter dekking van kapitaallasten;
 - Bijdragen van derden worden in mindering gebracht op de boekwaarde;
 - Bijdragen uit een voorziening (dat wil zeggen in de heffing begrepen 'gespaarde' bijdragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen riolering) worden direct in mindering gebracht op de boekwaarde van de investering.
- In november 2015 heeft de gemeenteraad de geactualiseerde nota afschrijvingsbeleid vastgesteld. De hierin opgenomen afschrijvingstermijnen gelden met ingang van 1 januari 2016. De totale afschrijving volgens het oude regime (lineair) zou zijn € 8.737.000. De afschrijving volgens het nieuwe regime (annuïtair) bedraagt € 7.728.000. Het effect van deze stelselwijziging is verwerkt in de begrotingswijziging van de actualisatie.

Afschrijvingstermijnen

Soort investering	Nut	Methode	Afschrijvings- termijn (in jaar)
Materiële vaste activa			-
<u>Gronden en Terreinen</u>			
Gronden - Aanschaf	EN	geen	40
<u>Woonruimten</u>			20
Woning – Nieuwbouw / restauratie	EN	Annuïtair	20
Woning – Renovatie / aanpassing	EN	Annuïtair	
Woonwageng - Aanschaf	EN	Annuïtair	
			40
<u>Bedrijfsgebouwen</u>			20
Bedrijfsgebouw – Nieuwbouw / restauratie	EN	Annuïtair	15
Bedrijfsgebouw – Renovatie / aanpassing	EN	Annuïtair	
Tijdelijke bouwwerk - Aanschaf	EN	Annuïtair	
			40
<u>Grond- weg- en waterbouwkundige werken</u>			40
Standplaats Woonwageng - aanleg	EN	Annuïtair	40
Civieltechnische werken algemeen	MN	Lineair	
- Herinrichting OR (straat, fiets-/voetpad, parkeer-/busstrook)	MN	Lineair	20
- Kunstwerken (rotonde, viaduct, geluidsscherm) - aanleg			20
- Plantsoen, vijver, park - aanleg	MN	Lineair	10
- Verharden wegen / zandwegen	MN	Lineair	15
- Verkeersregelinstallaties	MN	Lineair	15
- Abri's - aanleg	MN	Lineair	40
Sportpark en sportvelden - aanleg	MN	Lineair	40
Openbare verlichting – Lantaarnpalen, Lichtmasten	EN	Annuïtair	20
Openbare verlichting - Armaturen	MN	Lineair	10
Speelsterrein - aanleg	MN	Lineair	10
Kunstgrasveld – aanleg topklaag	MN	Lineair	20

Kunstgrasveld – aanleg onder- en middenlaag	EN	Annuïtair	60
Riolering	EN	Annuïtair	20
Grondwerken begraafplaatsen	ENH	Lineair	
	ENH	Lineair	
<u>Vervoermiddelen</u>			15
Vervoermiddel Specifiek (vrachtwagen)			10
Vervoermiddel Niet-specifiek (personenauto, bedrijfswagen)	EN	Annuïtair	
Vervoermiddel Overig (o.a. veegwagen, zoutstrooier, trekker, fiets)	EN	Annuïtair	5
<u>Machines, apparaten en installaties</u>	EN	Annuïtair	
Zwembadinstallatie – aanleg			20
Gebruikspecifieke installatie – aanleg			20
Technische installatie (o.a. telefooninstallatie, postregistratiesysteem)			10
Technische Apparaten (o.a. kopieerapparatuur, frankeermachine)	EN	Annuïtair	
Grootschalige basiskaart Ede/Nederland	EN	Annuïtair	10
Materieel gemeentewerken (o.a. houtversnipperaar, maaimachine)	EN	Annuïtair	
Apparatuur betaald parkeren			10
Automatiseringsapparatuur (computerhardware, printers)	EN	Annuïtair	10
<u>Overige materiële vaste activa</u>	EN	Annuïtair	7
Inrichting en inventaris sport - aanschaf	EN	Annuïtair	5
Inrichting en inventaris onderwijs – aanschaf			
Inventaris / Meubilair - aanschaf	EN	Annuïtair	
Vloerbedekking	EN	Annuïtair	20
Software			20
			10
	EN	Annuïtair	10
Immateriële vaste activa	EN	Annuïtair	5
	EN	Annuïtair	
Saldo van agio en disagio	EN	Annuïtair	
Onderzoek en ontwikkeling (niet zijnde bestemmingsplanwijzigingen)	EN	Annuïtair	
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	EN	Annuïtair	
			Max. lpt. lening Maximaal 5
Financiële vaste activa			
		Lineair	
Kapitaalverstrekkingen (aan deeln., GR en verbonden partijen)		Lineair	
Leningen (openbare lichamen, woningcorporaties, GR en verbonden partijen)			
Overige langlopende leningen			
Uitzettingen met rentetypisch looptijd van één jaar of langer			

- Het interne renteomslagpercentage bedraagt 3% (zie ook de paragraaf Financieringen).
- De voorraad wordt gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en, indien van toepassing, tegen de lagere marktwaarde.
- De boekwaarde van in erfpacht gegeven gronden is gebaseerd op de uitgifteprijs.
- De liquide middelen zijn opgenomen conform de saldo-opgaven per 31 december 2016 van de financiële instellingen.
- De leningen worden gewaardeerd tegen het restant leningbedrag (nominale waarde verminderd met de betaalde aflossingen).
- De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarden.
- De onderhanden werken met betrekking tot de grondexploitatie worden gewaardeerd overeenkomstig de cumulatieve bestedingen verminderd met de reeds ontvangen opbrengsten uit hoofde van verkopen, subsidies en bijdragen vanuit voorzieningen. Verwachte verliezen worden in mindering gebracht. Winstneming vindt plaats bij afsluiting van het complex. Grote plannen kennen wel deelcomplexen die afgesloten kunnen worden bij het beëindigen van de werkzaamheden.
- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun

oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

- Vanwege het gewijzigde BBV is sprake van een stelselwijziging voor de onderdelen materiële vaste activa en voorraden (post Niet in exploitatie genomen gronden). Dit houdt alleen een verschuiving in van voorraden naar materiële vaste activa. Dit geldt eveneens voor de bijdrage aan activa van derden, die verschuift van financiële vaste activa naar immateriële vaste activa.

4.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2016 en toelichting

Hieronder in verkorte vorm de exploitatierekening en de exploitatieresultaten per programma. Voor een toelichting op de afwijkingen verwijzen wij u naar de toelichting bij de derde W-vraag bij de betreffende programmabladen in het jaarverslag. Hier treft u tevens de primitieve begroting per programma aan. Daarnaast is bij programma 13 een overzicht van algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

Exploitatierekening per programma		bedragen x € 1.000				
Programma	lasten	baten	Saldo baten en lasten	storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Veiligheid						
geactualiseerde begroting	9.689 N	860 V	8.830 N	0 N	804 V	8.026 N
rekening 2016	9.690 N	1.391 V	8.299 N	0 N	278 V	8.021 N
Vershil	0 N	531 V	531 V	0 N	526 N	5 V
Beheer Openbare Ruimte						
geactualiseerde begroting	39.914 N	17.416 V	22.498 N	3.249 N	2.212 V	23.535 N
rekening 2016	40.923 N	18.282 V	22.641 N	3.386 N	1.998 V	24.030 N
Vershil	1.009 N	866 V	143 N	137 N	214 N	495 N
Economische Zaken						
geactualiseerde begroting	14.561 N	11.308 V	3.253 N	2.038 N	3.441 V	1.849 N
rekening 2016	12.680 N	8.684 V	3.996 N	1.907 N	3.094 V	2.810 N
Vershil	1.881 V	2.624 N	744 N	130 V	347 N	961 N
Educatie & Jeugd						
geactualiseerde begroting	44.201 N	3.686 V	40.515 N	5.722 N	8.232 V	38.005 N
rekening 2016	42.104 N	3.900 V	38.204 N	5.658 N	6.085 V	37.777 N
Vershil	2.097 V	214 V	2.311 V	64 V	2.147 N	228 V
Sport						
geactualiseerde begroting	9.383 N	1.668 V	7.715 N	7.084 N	8.518 V	6.281 N
rekening 2016	9.470 N	1.724 V	7.746 N	7.084 N	8.518 V	6.312 N
Vershil	86 N	55 V	31 N	0 N	0 V	31 N
Cultuur						
geactualiseerde begroting	10.247 N	924 V	9.323 N	767 N	1.164 V	8.925 N
rekening 2016	9.753 N	969 V	8.784 N	710 N	955 V	8.539 N
Vershil	495 V	44 V	539 V	57 V	210 N	386 V
Werk, Inkomen & Scholing						
geactualiseerde begroting	54.420 N	21.120 V	33.300 N	17 N	1.706 V	31.611 N
rekening 2016	60.761 N	27.792 V	32.969 N	11 N	446 V	32.533 N
Vershil	6.341 N	6.672 V	331 V	6 V	1.259 N	922 N
Maatschappelijke ondersteuning						
geactualiseerde begroting	64.665 N	5.571 V	59.094 N	934 N	1.943 V	58.085 N

rekening 2016	57.030 N	5.704 V	51.326 N	2.769 N	1.358 V	52.737 N
Vershil	7.635 V	133 V	7.768 V	1.835 N	585 N	5.348 V
Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen						
geactualiseerde begroting	72.633 N	71.003 V	1.629 N	33.332 N	24.925 V	10.037 N
rekening 2016	41.546 N	31.543 V	10.002 N	13.872 N	13.009 V	10.865 N
Vershil	31.087 V	39.460 N	8.373 N	19.460 V	11.916 N	828 N
Milieu en Landschap						
geactualiseerde begroting	14.191 N	11.543 V	2.648 N	845 N	1.721 V	1.772 N
rekening 2016	14.286 N	12.373 V	1.913 N	1.122 N	1.179 V	1.856 N
Vershil	95 N	829 V	735 V	277 N	542 N	84 N
Bestuur en Organisatie						
geactualiseerde begroting	13.846 N	1.995 V	11.851 N	278 N	1.077 V	11.051 N
rekening 2016	14.670 N	2.307 V	12.363 N	150 N	949 V	11.564 N
Vershil	824 N	312 V	513 N	128 V	128 N	513 N
Dekkingsmiddelen						
geactualiseerde begroting	12.551 N	199.980 V	187.428 V	7.147 N	18.896 V	199.177 V
rekening 2016	6.937 N	202.801 V	195.864 V	12.558 N	20.421 V	203.727 V
Vershil	5.614 V	2.821 V	8.436 V	5.410 N	1.524 V	4.550 V
Totaal geactualiseerde begroting	360.301 N	347.074 V	13.227 N	61.411 N	74.639 V	0 N
Totaal rekening 2016	319.847 N	317.468 V	2.379 N	49.227 N	58.289 V	6.683 V

Het resultaat 2016 bedraagt € 6,7 miljoen voordelig ten opzichte van de actuele begroting 2016.

Dit resultaat is opgebouwd uit twee delen: normale bedrijfsvoering (€ 9,7 miljoen voordelig) en Grondzaken (€ 3,0 miljoen nadelig). Daar waar sprake is van een structureel karakter worden ze – voor zover al niet eerder verwerkt – betrokken bij de Perspectiefnota 2018-2021.

Incidentele baten en lasten

Het jaarrekeningresultaat bestaat deels uit grote incidentele mee- en tegenvallers. Onder incidenteel verstaan wij voor- of nadelen die zich niet vaker dan eens per vijf jaar voordoen en niet vallen onder een structurele begrotingspost. Het totaal van het € 6,7 miljoen voordelig resultaat bevat € 9,2 miljoen incidentele lasten en € 8,9 miljoen incidentele baten. Deze voor- en nadelen zijn op de programmabladen toegelicht bij de derde W-vraag. Hieronder volgt een samenvatting in de onderstaande tabel.

Incidentele lasten en baten 2016		bedragen x € 1.000
Programma	Incidentele lasten	Bedrag
2	Nutsbedrijven	20 N
3	Resultaat grondzaken (onderdeel werken)	1.063 N
6	Archief	90 N
7	Sociale werkvoorziening	2.376 N
10	Toegerekende loonkosten	500 N
10	Nadeelcompensatie plan De Klomp	330 N
10	Leges bestemmingsplannen	330 N
10	Resultaat grondzaken (onderdeel wonen)	1.990 N
10	Wonen	205 N
12	Voorziening pensioenen wethouders	750 N
13	Reserve cofinanciering	790 N

13	Renteaanpassing Grondbedrijf/financiering	730 N
	Totaal incidentele lasten	9.174 N
	Incidentele baten	
2	Verkeersregelinstallaties	150 V
4	Leerlingenvervoer	85 V
4	Peuterspeelzaalwerk	65 V
9	AWBZ / WMO - diversen	5.182 V
10	Stelpost kapitaallasten	465 V
10	World Food Center	790 V
10	Dwangsommen en EED	160 V
10	Vrijval rentelasten voorz. negatieve plannen	637 V
10	Skaeve Huse	130 V
11	Aanpak luchtkwaliteit	70 V
13	Egalisatiereserve kapitaallasten	800 V
13	Reservering statushouders	400 V
	Totaal incidentele baten	8.934 V
	Totaal	240 N

Begrotingsrechtmatigheid

De begrotingsrechtmatigheid wordt gezien binnen het totaal van een programma. Volgens het Platform Rechtmatigheid heeft alleen de lastenkant in de rechtmatigheidstoets voor het begrotingscriterium betrekking te worden. Het normenkader is daar ook op ingericht ('Verordening controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Ede'). De gemeenteraad autoriseert het college van burgemeester en wethouders op programmaniveau. Blijven de lasten binnen het totaal van het programma dan zijn deze rechtmatig. De mutaties en (afwijkende) activiteiten die zich binnen een programma hebben voorgedaan, zijn toegelicht in het verslag over de uitvoering van de programma's in deze jaarrekening.

Uit voorgaande presentatie per programma komt voor de programma's 'Beheer Openbare Ruimte', 'Sport', 'Werk, Inkomen en Scholing', 'Milieu en Landschap' en 'Bestuur en Organisatie' een overschrijding van de lasten naar voren. Deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid. Derhalve tellen ze niet mee in het oordeel van de accountant over de rechtmatigheid.

Beheer Openbare Ruimte

Past binnen het bestaande beleid.

Het nadeel riolering (€ 375.000) en project Ede Schoon (€ 80.000) wordt gecompenseerd door direct gerelateerde baten. Voor de onderdelen 'gladheidsbestrijding' (€ 115.000) en 'vandalisme' (€ 135.000) is sprake van zgn. open einde regelingen. In de 'Actualisatie' is een bedrag van € 70.000 beschikbaar gesteld, wat technisch niet vertaald is in een begrotingswijziging. Vanuit de tussenrapportages voortgang bezuinigingen mEdemaken resteert een nadeel van € 145.000. De structurele effecten zijn verwerkt in de besluitvorming 'voorstel € 3 miljoen'. Als laatste hebben calamiteiten, schades e.d. geleid tot extra werkzaamheden binnen de openbare ruimte (€ 200.000).

Sport

Past binnen het bestaande beleid en wordt gecompenseerd door direct gerelateerde baten en post onvoorzien. Onvoorziene onderhoudswerkzaamheden en storingen hebben geleid tot een overschrijding van de lasten, Kosten welke slechts ten dele gecompenseerd zijn door direct gerelateerde baten. Overige dekking uit post Onvoorzien op programma 13.

Werk, Inkomen en Scholing

Past binnen het bestaande beleid en wordt gecompenseerd door direct gerelateerde baten. Tevens is sprake van het treffen van een voorziening op grond van de BBV.

De open einde regelingen BUIG-budget (I-deel; € 4.134.000) en Aanvullend inkomen (€ 241.000) hebben geleid tot een overschrijding aan de lastenkant. Deze zijn gecompenseerd door direct gerelateerde baten van het Rijk. Daarnaast is er een voorziening getroffen voor het verwacht liquidatieresultaat en afwaardering van het pand. Dit resultaat is op basis van het vastgestelde liquidatieplan € 2.412.000 negatiever dan voorzien bij de perspectiefnota.

Milieu en Landschap

Past binnen het bestaande beleid. Verwerking biomassa is deels een open einde regeling, mede afhankelijk van het aanbod vanuit het te snoeien eigen areaal. Over 2015 heeft een afrekening plaatsgevonden, welke niet was voorzien. Deze meerkosten worden deels gecompenseerd door een opbrengst biomassa.

Bestuur en Organisatie

Past binnen het bestaande beleid. Een autonome wijziging als gevolg van de verplichting om de voorziening pensioenen wethouders op niveau te brengen. Daarnaast zijn extra lasten leges gemaakt, welke gecompenseerd worden door direct gerelateerde baten.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is op 1 januari 2013 in werking getreden. De WNT beperkt op ingrijpende wijze de mogelijkheden in de (semi)publieke sector om beloningen overeen te komen die uitgaan boven een vastgestelde norm. In 2016 was deze norm € 178.000.

De WNT is van toepassing op topfunctionarissen, waaronder voor een gemeente de gemeentesecretaris en griffier. Voor deze functionarissen geldt dat bij een bezoldiging boven de norm, het bovenmatige deel terugggevorderd moet worden. Uit onderzoek is gebleken dat in de gemeente Ede geen sprake is van bezoldiging van topfunctionarissen boven de norm. Naast beperking van de bezoldiging kent de WNT een publicatieplicht. De publicatieplicht geldt voor de topfunctionarissen, ook indien de norm niet wordt overschreden.

Voor overige functionarissen geldt slechts een publicatieplicht, indien de norm wordt overschreden. In de gemeente Ede was in 2016 geen functionaris die deze norm overschrijdt.

	bedragen x € 1		
	G.H. Hagelstein	R. Wielinga	S. Visser
Functiegegevens	Raadsgriffier	Gemeentesecretaris	Concerndirecteur
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31-12	1/1 - 31-08	1/1 - 31/12 (*)
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Individueel WNT-maximum	179.000	179.000	179.000
Beloning:	96.362	80.463	109.420
Belastbare onkostenvergoedingen:	1.024	358	360
Beloningen betaalbaar op termijn	13.486	9.766	14.433

<i>Subtotaal</i>	110.872	90.587	124.213
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totaal bezoldiging	110.872	90.587	124.213
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2015			
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	1,0	1,0	
Beloning	95.040	114.021	
Belastbare onkostenvergoedingen	899	140	
Beloningen betaalbaar op termijn	13.809	15.165	
Totaal bezoldiging 2015	109.748	129.326	

(*) Er is alleen sprake van topfunctionarissen met dienstbetrekking. S. Visser heeft in de periode 1/9 t/m 31-12 waargenomen als gemeentesecretaris, maar was gedurende het gehele jaar in dienst.

4.3 Balans en toelichting

In onderstaande tabel is de balans (activa en passiva) weergegeven.

Omschrijving	bedragen x € 1.000	
	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Activa		
Immateriële vaste activa	406	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	406	0
Materiële vaste activa economisch nut	163.344	158.036
Gronden en terreinen	21.984	19.619
Strategische gronden	949	0
Bedrijfsgebouwen	110.109	111.954
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	16.597	16.371
Vervoermiddelen	373	383
Machines, apparaten en installaties	3.973	4.215
Woonruimten	289	365
Overige materiële activa	9.070	5.129
Materiële vaste activa economisch nut, met mogelijke heffing ter bestrijding van de kosten	8.681	9.115
Bedrijfsgebouwen	153	159
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	8.528	8.953
Overige materiële activa	0	3
Materiële vaste activa maatschappelijk nut	57.670	55.121
Gronden en terreinen	5.876	6.025
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	51.474	48.842
Overige materiële activa	320	254
Financiële vaste activa	89.474	90.635
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.002	3.002

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Leningen aan woningbouwverenigingen	59.179	61.985
Leningen aan overige verbonden partijen	14.920	16.994
Overige langlopende leningen	12.373	8.145
Bijdrage aan activa van derden	0	509
Totaal vaste activa	319.575	312.907
Voorraden	134.861	154.783
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	3.570
Onderhanden werk, wo. bouwgronden in exploitatie	134.353	151.018
Gereed product en handelsgoederen	508	195
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	31.885	9.599
Vorderingen op openbare lichamen	1.178	546
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	14.461	2.259
Rekening-courant verhoudingen niet fin. instellingen	5.245	0
Overige vorderingen	11.001	6.794
Liquide middelen	608	698
Kasrekeningen	27	46
Bankrekeningen	581	652
Overlopende activa	39.633	37.948
Nog te ontvangen bedragen van het Rijk	8.359	3.826
Nog te ontvangen bedragen ov. overheidslichamen	18.084	20.589
Nog te ontvangen bedragen overig	6.067	6.364
Overige vooruitbetaalde bedragen	7.123	7.179
Totaal vlottende activa	206.987	203.028
Totaal Activa	526.562	515.935

Passiva

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Eigen vermogen	141.316	143.695
Algemene reserves	41.048	37.633
Bestemmingsreserves	93.585	86.462
Gerealiseerd resultaat	6.683	19.600
Voorzieningen	42.959	41.221
Voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.278	4.775
Ter egalisering van kosten	1.965	1.246
Voor middelen derden met gebonden bestemming.	12	27
Voor bijdrage aan toekomstige vervangings- investerings ww. een heffing wordt geheven	35.704	35.173
Vaste schulden met een looptijd ≥ 1 jaar	238.726	250.493
Onderhandse leningen van banken	237.294	248.573
Door derden belegde gelden	661	881
Waarborgsommen	771	1.039
Totaal vaste passiva	423.001	435.409
Vlottende schulden met een looptijd < 1 jr.	29.413	20.430

Bankrekeningen	10.297	4.807	
Kasgeldleningen bij openbare lichamen	10.000		
Overige schulden	9.116	15.623	
Overlopende passiva		74.548	60.096
Nog te betalen bedragen (verplichtingen)	30.212	30.906	
Voorschotbedragen specifiek van het Rijk	27.425	5.588	
Voorschotbedragen ov. overheidslichamen	15.336	21.675	
Voorschotbedragen specifiek overig	876	811	
Overige vooruitontvangen bedragen	699	1.116	
Totaal vlottende passiva		103.961	80.526
Totaal Passiva		526.962	515.935

Buiten de balansstelling is een bedrag van € 89,5 miljoen opgenomen waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt. Onder de kopje 'Niet uit de balans blijvende verplichtingen' is dit toegelicht.

Toelichting balans activa

Vaste activa

Vaste activa wordt onderscheiden in kapitaaluitgaven/-ontvangsten voor vaste activa van immateriële, materiële en financiële aard. In het verslagjaar is deze indeling nader bekeken en waar nodig zijn categoriewijzigingen aangebracht (= correctie beginboekwaarden). Voor meer gedetailleerde informatie zie bijlage 2.

Vanuit de genoemde bijlage worden in onderstaande tabellen de onderscheiden groepen vaste activa nader gecategoriseerd en per categorie de specificaties per balansdatum als ook het verloop van de boekwaarden gedurende het dienstjaar weergegeven.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Correctie bkw. BBV	Investe- ringen	Desinves- teringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2016
Bijdrage aan activa van derden	0	509	0	0	103	406
Totaal financiële activa	0	509	0	0	103	406

Bijdrage aan activa van derden

Dit balansonderdeel was voorheen opgenomen onder de financiële vaste activa. Door een BBV-wijziging per 1 januari 2016 is de categorie van deze balanspost aangepast. Het betreft geactiveerde bijdragen aan Cultureel Centrum De Reehorst, Kijk- en Luistermuseum Bennekom en Bosbad Lunteren.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 31-12-2015	Correctie op boek- waarde	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdrage van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	25.644	3.411	12.261	114	150	12.244	0	28.809
Bedrijfsgebouwen en woonruimten	112.478	108	2.386	173	3.728	520	0	110.551
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	74.166	0	9.448	39	2.532	4.444	0	76.599
Vervoermiddelen	383	0	133	1	143	0	0	373
Machines / apparaten / installaties	4.215	22	508	0	772	0	0	3.973
Overige materiële vaste activa	5.386	2.717	3.242	0	403	1.552	0	9.390

Totaal materiële activa	222.272	6.258	27.979	326	7.728	18.759	0	229.695
-------------------------	---------	-------	--------	-----	-------	--------	---	---------

Gronden en terreinen

De belangrijkste investeringen vormen de activeringen voor werkzaamheden met betrekking tot het project Veluwe Poort onderdoorgang van het spoor bij de Hakselseweg (€ 10,3 miljoen). De desinvesteringen hebben betrekking op de verkoop van gronden aan de Telefoonweg te Ede en de Hoge Valksedijk te Lunteren. De bijdrage derden is voornamelijk een bijdrage uit de reserve VP Spoorzone Ede.

De afschrijving ad € 150.000 heeft voornamelijk betrekking op de in het verleden gedane investeringen in landschapsbeheer.

De boekwaarde van de investeringen in gronden en terreinen per 31 december 2016 wordt gesplitst in boekwaarden investeringen van economisch nut voor een bedrag van € 22,9 miljoen en van maatschappelijk nut voor € 5,9 miljoen.

Bedrijfsgebouwen en woonruimten

De belangrijkste vermeerderingen op het investeringsonderdeel bedrijfsgebouwen en woonruimten zijn de verbouwing van de schoolgebouwen Marnix College (€ 0,6 miljoen) en de basisschool De Zuiderpoort (€ 0,3 miljoen), de verbouwing van het kantoorgebouw UWV (€ 0,5 miljoen) en aanpassing Sporthal Kenniscampus (€ 0,3 miljoen). De verkoop van een gebouw aan de Telefoonweg is de belangrijkste desinvestering op dit balansonderdeel.

De verdeling naar categorie van de boekwaarde van de bedrijfsgebouwen en woonruimten is: van economisch nut € 110,4 miljoen en van economisch nut waarbij heffingen kunnen worden opgelegd € 153.000.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Grote vermeerderingen voor het onderdeel grond-, weg-, en waterbouwkundige werken betreffen de ontwikkeling van de Veluwe Poort (Enkaterrein en Parklaan) ad € 2,8 miljoen en het investeringsplan openbare verlichting ad € 0,7 miljoen.

Verder is voor € 4,4 miljoen aan verkregen bijdragen, voornamelijk van derden, als vermindering opgenomen, onder andere voor ontwikkeling Veluwe Poort ad € 2,9 miljoen en aanpassing Dorpsplein te Wekerom ad € 0,3 miljoen.

De boekwaarde van de investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken wordt opgedeeld in de categorie van economisch nut voor € 16,6 miljoen, economisch nut waarbij heffingen kunnen worden opgelegd voor € 8,5 miljoen en van maatschappelijk nut voor € 51,5 miljoen.

Machines, apparaten en installaties

De grootste investeringen zijn de aanschaf van audiovisuele vergadermiddelen (€ 235.000) voor in het gebouw Manenberg.

Overige materiële vaste activa

De gemaakte kosten voor aanschaf van meubilair € 333.000, strategie backup € 417.000 en voor het openluchttheater € 994.000 hebben voor het merendeel bijgedragen in het totaal (€ 3,2 miljoen) van de vermeerderingen. De bijdrage derden betreffen toegerekende bijdragen van derden voor de genoemde projecten, te weten voornamelijk openluchttheater € 994.000 en uitvoeringsprogramma energie isolatie € 173.000.

Per 31 december 2016 bedraagt de boekwaarde van de overige materiële vaste activa € 9,4 miljoen. Hiervan dient € 9,1 miljoen aangemerkt te worden als de boekwaarde van investeringen van economisch nut en € 254.000 van maatschappelijk nut.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Correctie boekw. BBV	Investe -ringen	Desinves- teringen	Aflos- singen	Boekwaarde 31-12-2016
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.002	0	0	0	0	3.002
Leningen aan woningbouwverenigingen	61.985	0	0	0	2.806	59.179
Leningen aan overige verbonden partijen	16.994	0	123	0	2.197	14.920
Overige langlopende leningen	8.145	0	4.269	41	0	12.373
Bijdrage aan activa van derden	509	-/- 509	0	0	0	0
Totaal financiële activa	90.635	-/- 509	4.392	41	5.003	89.474

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

De boekwaarde van deze post is de nominale waarde van de in het bezit zijnde aandelen van N.V. Bank Nederlandse Gemeenten en ACV-groep.

Leningen aan woningbouwverenigingen

De aflossingen betreffen de normale aflossingen van de leningen. Er zijn geen vervroegde afgeloste leningen in het boekjaar 2016.

Leningen aan overige verbonden partijen

Voorname in het kader van het cafetariamodel fiets en de BSB-krediethypotheek zijn er in 2016 voor € 123.000 aan nieuwe leningen verstrekt. De aflossing ad € 2.197.000 op de overige langlopende leningen betreft:

- Aflossing op verstrekte kredieten voor het pc/fietsproject (€ 57.000).
- Normale aflossingen hypothecaire en overige langlopende leningen (€ 743.000).
- Extra of vervroegde aflossingen hypothecaire leningen (€ 1.397.000).

Overige langlopende leningen

Er zijn leningen verstrekt in het kader van de SOE (Stedelijke Ontwikkeling Ede) vanuit het aandeel van de gemeente in het, bij de ABN AMRO Bank ondergebrachte, revolverend fonds van de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Ten behoeve van de verstrekking door het SVn van starters-, doorstromers- en/of duurzaamheidsleningen is het revolverend fonds in 2016 aangevuld met € 4,2 miljoen.

Bijdrage aan activa van derden

Door een categoriewijziging in de BBV wordt met ingang van dit boekjaar de bijdrage aan activa van derden gezien als immateriële vaste activa.

Flottende activa

Voorraden

Voorraden

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Herz. fase- indeling/ BBV aanp.	Vermeer- dering	Vermin- dering	Boekwaarde 31-12-2016
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	3.570	-/- 3.570	0	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	214.695	-/- 4.788	19.000	27.134	201.773
Voorziening voor negatieve plannen	-/- 63.677	0	-/- 3.743	0	-/- 67.420
Gereed product en handelsgoederen	195	923	451	1.061	508
Totaal voorraden	154.783	-/- 7.435	15.708	28.195	134.861

In maart 2016 is de herziende notitie Grondexploitaties 2016 met terugwerkende kracht naar 1-1-2016 vastgesteld. De BBV specificeert hierin het bezit van grond naar de volgende activa: * Materiële Vaste Activa (MVA), * Bouwgrond in exploitatie (BIE) * Voorraad grond (OHV). Zowel de BBV aanpassing als de nieuwe fase

indeling volgens de MPG 2017 zijn verwerkt als correctie op de beginboekwaarde. Op grond van het in 2016 gewijzigde BBV zijn op de balans onder de 'materiële vaste activa' de investeringen in strategische gronden opgenomen. Dit betreft een stelselwijziging, want voorheen waren deze opgenomen onder de 'voorraden' onder de post 'niet in exploitatie genomen gronden'. De cijfers zijn aangepast per 1 januari 2016 via de kolom 'Herziening faseindeling/BBV aanpassing'. De stelselwijziging heeft slechts gevolgen voor de presentatie en heeft op dit moment geen effect op het resultaat of de omvang van het eigen vermogen.

De balanspost NIEGG is per 1-1-2016 voor drie projecten ad € 3,6 miljoen omgezet naar MVA en twee projecten ad € 6.736,00 zijn in 2016 een BIE geworden.

De balanspost OHW betreft alleen bouwgronden in exploitatie. Per 1 januari 2016 is deze balanspost door de nieuwe BBV regels en fase indeling verminderd met € 4,8 miljoen. In 2016 is deze balanspost vermeerderd met € 5,2 miljoen door rentetoevoeging. Daarnaast is het verminderd met € 27,1 miljoen door het realiseren van opbrengsten door verkoop woningbouw kavels ad. € 22,2 miljoen en € 4,9 miljoen door verkoop aan bedrijventerreinen. Voor een uitgebreide toelichting op de inkomsten en uitgaven betreffende de projecten in plan- en realisatiefase wordt verwezen naar het MPG 2017 dat als bijlage II van deze jaarrekening is opgenomen. Het resumerende resultaat is in onderstaande tabel in beeld gebracht.

		bedragen x € 1.000						
Grondnr	Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2016	Mutaties 2016	Boekwaarde 31-12-2016	Geraamde kosten 2017 e.v.	Geraamde opbrengsten 2017 e.v.	Eind- waarde	Contante waarde per 01-01-2017
G10900	Kraatsweg Ede	3	10	14	97	509	398	383
G12950	VP Kazerneterreinen Maurits WFC	19.494	1.946	21.440	67.223	70.801	-17.862	-10.058
G13210	BT A12 - De Klomp	32.946	1.737	34.683	21.684	36.225	-20.143	-16.524
G15200	VP Soma terrein	1.181	179	1.360	2.912	4.381	109	101
G20218	Kernhem vlek B-west	15.676	578	16.254	24.789	46.803	5.760	4.725
G20220	Kernhem Noord	6.647	270	6.917	3.920	13.085	2.250	1.883
G25700	Kernhem Meander	12	55	66	269	920	585	551
G32700	Bennekom - Kochlaan	1.040	184	1.224	642	1.631	-235	-217
G40320	Lunteren - De Hul (verspreid)	1.274	-3	1.270	1.839	3.232	122	108
G50700	Harskamp - Uitbr.bedrijventerrein	2.776	2	2.778	3.001	4.775	-1.003	-839
G80700	Otterlo -Dries,Weversteeg,Onderlangs	203	177	381	5.050	5.445	13	11
G10600	Amsterdamseweg	561	-61	500	117	2.000	1.383	1.329
G11810	VP AZO- terrein moskee	-132	38	-94	250	-	-155	-152
G11811	VP AZO-terrein-woningbouw	-5	89	84	970	1.024	-30	-29
G12310	Bedrijventerrein De Vallei Bouwkavel	5.249	171	5.419	701	8.376	2.257	2.004
G12900	VP Kazerneterreinen	58.891	-2.744	56.146	53.609	92.478	-17.278	-15.342
G13010	Valley Center	-535	80	-454	923	1.000	531	510
G13200	BT A12	21.190	-2.408	18.782	6.322	30.114	5.010	4.110
G15100	Peppelensteeg - Sport	549	-	538	46	52	-531	-510
G20216	Kernhem - Vlek B-Oost	2.497	-6.887	-4.390	7.758	8.626	5.257	4.313
G22900	Reehorsterweg - Noord	9.120	272	9.392	3.277	8.710	-3.959	-3.586
G24010	Bospoort - Ontw Paasberg en Aralter.	1.870	-1.160	709	258	-	-967	-929
G24200	Het Nieuwe Landgoed	10.051	34	10.085	963	640	-10.386	-9.983
G24400	Veldhuizen A - Herstructurering	3.166	276	3.441	495	-	-3.935	-3.782
G24830	VP Kop van de Parkweg	6.758	447	7.205	3.370	2.651	-7.926	-7.179
G25000	Kievitsmeent - West	152	38	191	945	3.419	2.284	2.152
G25500	Veenderweg - Ganzeweide	31	45	76	455	595	64	62
G50800	Harskamp - Smachtenburgerweg	1.690	-293	1.397	3.372	5.700	930	794
G50900	Harskamp - Kraatsweg	142	8	150	89	717	478	450
G61000	Veldjesgraaf II, Ederveen	40	56	96	85	1.567	1.386	1.255
G70800	Wekerom - West	3.088	-226	2.862	1.672	3.500	-1.034	-955
G71000	Wekerom - Bedrijventerrein Het Laar	4.281	-1.032	3.249	874	6.048	1.925	1.744
G90112	Horalaan - Afsluiting	774	5	779	-	-	-	-
G91003	Afronding afgesloten plannen	149	-587	-438	-	-	-	-
	Totaal gronden in exploitatie (Voorraad)	210.830	-8.716	202.114	217.977	365.024	-54.702	-43.600

Binnen de balanspost gereed product en handelsgoederen ad € 508.000,00 zitten twee grondprojecten met een totale boekwaarde van € 341.000,00. Het overige saldo betreft op voorraad liggende magazijngoederen.

Voorziening voor negatieve plannen Grondzaken

In de paragraaf grondbeleid bij deze jaarrekening is een nadere toelichting gegeven op de ontwikkeling van de voorziening in aanloop naar de vaststelling van de negatieve plannen bij het MPG. De voorziening voor negatieve plannen Grondzaken is dienovereenkomstig gemuteerd. De toevoegingen aan de voorziening (zie kolom vermeerdering) zijn de inflatiecorrectie voor € 1,3 miljoen en de herberekening van de te verwachte resultaten van de negatieve plannen van Grondzaken voor € 2,4 miljoen.

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar

Vorderingen op openbare lichamen.

Op openbare lichamen staan aan het einde van 2016 vorderingen open voor een totaalbedrag van € 1.178.000, namelijk rijk/provincies/gemeenten € 447.000, gemeenschappelijke regelingen € 433.000 en overig € 298.000. Verdere toelichting over de voortgang en invordering is opgenomen bij de overige vorderingen.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Met ingang van 2014 is de gemeente verplicht liquiditeitsoverschotten (zie ook de paragraaf financieringen) af te storten bij het Rijk. Het saldo van deze in 's Rijks schatkist gestorte middelen bedraagt per 31 december 2016 € 14.461.000.

De gemeente is op grond van de Wet financiering decentrale overheden sinds eind 2013 verplicht tot deelname aan schatkistbankieren. Dit betekent dat bij overschrijding van een te berekenen drempelbedrag afroming plaatsvindt en het overschot gestort wordt op een rekening van het Rijk. In deze jaarrekening is voor het eerst onderstaande tabel opgenomen. Uit deze tabel blijkt dat er geen sprake is geweest van overschrijding van het drempelbedrag.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

bedragen x € 1.000

(1)	Drempelbedrag verslagjaar 2016	2.610			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	364	354	555	39
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.246	2.256	2.055	2.571
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Rekening-courant verhoudingen met niet financiële instellingen

Van het saldo ad € 5.245.000 per 31 december 2016 maken deel uit de liquiditeitstekorten (lees vordering van de gemeente in de rekening-courant) van Regio De Vallei en het Knooppunt Jeugd regio FoodValley voor respectievelijk € 4.775.000 en € 470.000.

Overige vorderingen

De balanspost overige vorderingen wordt onderverdeeld in een drietal categorieën debiteuren:

- Belastingdebiteuren (zoals opgelegde belastingkohieren WOZ en afvalstoffenheffing)
- Debiteuren Werk, Inkomen en Zorg (bijstandsuitkeringen)
- Overige debiteuren (zoals plankosten en verhuur van onroerend goed).

In onderstaande tabel en bij de toelichting van de overige debiteuren is ook het openstaande saldo van vorderingen op openbare lichamen ad € 1.178.000 verwerkt, daar de administratieve verwerking en afwikkeling deel uitmaken van hetzelfde debiteurenproces.

Overige vorderingen

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2016
Belastingdebiteuren	1.809	2.850
Debiteuren Werk Inkomen en Zorg (WIZ)	7.246	7.214
Overige debiteuren	3.160	7.182
Voorziening dubieuze debiteuren	-/- 5.421	-/- 5.067
Totaal overige vorderingen	6.794	12.179

Per categorie worden de overige vorderingen onderstaand toegelicht.

Belastingdebiteuren**Openstaande belastingdebiteuren**

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2016	Waarvan > 3 maanden open
Belastingjaren tot 2014	14	14
Belastingjaar 2014	92	72
Belastingjaar 2015	267	233
Belastingjaar 2016	2.477	522
Totaal	2.850	841

De beoordeling bij de belastingdebiteuren is enigszins afwijkend ten opzichte van de reguliere debiteuren. De aanslagen gemeentelijke heffingen mogen door de belastingdebiteur in een aantal betaaltermijnen voldaan worden. Uit bovenstaande tabel blijkt dat het grootste gedeelte van de openstaande belastingdebiteuren betrekking heeft op het belastingjaar 2016. Tegenover de vordering staat een voorziening dubieuze debiteuren van € 271.000 op 31 december 2016. De afdeling Belastingen komt eens per jaar met een voorstel tot het afboeken van de oninbare vorderingen.

Debiteuren Werk, Inkomen en Zorg**Openstaande debiteuren WIZ**

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2016
Terugvordering / Fraude	3.754	3.623
Onderhoudsbijdrage (verhaal van bijstand)	506	329
Leenbijstand	933	1.256
Maatregel en boete	53	76
Overigen (voorschotten / rente / woonvoorz.)	407	406
Declaratie Rijk (m.n. Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen)	1.593	1.524
Totaal	7.246	7.214

Het economische risico van de WIZ-debiteuren (met uitzondering van de financiële activa verantwoorde vorderingen krediethypotheek ad € 317.000) ligt bij de gemeente. Op grond van een indicatie van de risico's is er een voorziening getroffen van 46% (saldo 31 december 2016 bedraagt € 3.447.000, waarvan € 145.000 betrekking heeft op vorderingen krediethypotheek).

Het bedrag aan openstaande vorderingen aan het einde van het boekjaar is ten opzichte van vorig boekjaar licht gedaald. Dit is voornamelijk het resultaat van minder kredietverstrekkingen in het kader van de BBZ en meer aanvragen in het kader van leenbijstand.

Overige debiteuren

In onderstaand verloopoverzicht is de stand van de openstaande vorderingen per 31 december 2016 van de overige debiteuren vermeld met vergelijkende cijfers vanuit de Jaarrekeningen 2013, 2014 en 2015. De

openstand is opgebouwd uit vorderingen van publiekrechtelijke aard voor € 597.000 en uit vorderingen van privaatrechtelijke aard voor € 6.585.000.

Ouderdom openstaande vorderingen overige debiteuren

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Dagen					Totaal
	0 - 30	30 - 60	60 - 90	90 - 120	> 120	
Jaarrekening 2013	6.034	76	2.412	58	1.141	9.721
Jaarrekening 2014	2.895	581	428	117	3.521	7.542
Jaarrekening 2015	642	669	251	314	1.274	3.160
Jaarrekening 2016	5.389	170	102	59	1.462	7.182

In de openstand 0-30 dagen zit voor een bedrag van € 5,1 miljoen aan in december 2016 opgelegde, voornamelijk incidentele vorderingen, waarvan de aan de Grondbank Ede gefactureerde bijdrage (o.a. in de plankosten van het Enkaterrein en kosten aanleg Parklaan) voor een totaalbedrag van € 2,8 miljoen de belangrijkste post is. Per medio februari 2017 is in totaal € 4,5 miljoen ontvangen voor de in december 2016 opgelegde vorderingen.

Voorziening dubieuze debiteuren

De voorziening dubieuze debiteuren is afgenomen met € 354.000 tot een boekwaarde van € 5.067.000 op 31 december 2016. De belangrijkste afname betreft de bijstelling van het percentage dubieuze debiteurenvorderingen WIZ van 63% tot 46%. Onderverdeeld in de drie genoemde categorieën is dit € 271.000 (was € 181.000) voor de belastingdebiteuren, € 3.447.000 (was € 4.575.000) voor de debiteuren WIZ waarvan € 145.000 debiteuren krediethypotheek (was € 181.000) en € 1.494.000 (was € 846.000) voor de overige debiteuren. Eens per jaar wordt de beoordeling geactualiseerd.

Het saldo van de voorziening dubieuze debiteuren krediethypotheek ad € 145.000 wordt geëlimineerd op de vaste activa onderdeel financiële activa overige langlopende uitzettingen.

Liquide middelen

Liquide middelen

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2016
Kas	46	26
ABN-AMRO Bank	601	551
Rabobank	0	0
ING bank	51	31
Totaal liquide middelen	698	608

Overlopende activa

Overlopende activa

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2016
Vooruitbetaalde bedragen	7.179	7.592
Nog te ontvangen bedragen	30.769	32.041
Totaal overlopende activa	37.948	39.633

Vooruitbetaalde bedragen

Het saldo wordt voornamelijk bepaald door de betaalde voorschotten op de subsidiëring 2017 voor het programma Cultuur voor € 4,5 miljoen en het betaalde voorschot op subsidiëring 2017 van de Permar voor € 2,2 miljoen.

Nog te ontvangen bedragen

De aangifte 2016 van het Btw-compensatiefonds drukt een belangrijke stempel op het saldo van de overlopende activa balanspost nog te ontvangen. De aangifte vermeldt per 31 december 2016 een van de belastingdienst te ontvangen bedrag van € 15.514.000 (2015: € 15.128.000). Verder is op dit balansonderdeel verantwoord de nog te ontvangen rente geldleningen ug € 1.290.000 (2015: € 1.347.000), de bijdrage vanuit de samenwerkingsovereenkomst ENKA € 2.031.000 (2015: € 2.668.000) en specifieke uitkering BUIG € 5.593.000 (2015: € 1.722.000).

Toelichting balans passiva

Eigen vermogen

Eigen vermogen

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Resultaatbestemming	Vermeerdering	Vermindering	Rente	Boekwaarde 31-12-2016
Algemene reserves	37.633	12.535	839	10.452	493	41.048
Bestemmingsreserves	2.241	260	347	0	0	2.848
Overige bestemmingsreserves	84.221	6.805	45.909	47.835	1.639	90.737
Gerealiseerd resultaat	19.600	-/- 19.600	6.683	0	0	6.683
Totaal eigen vermogen	143.695	0	53.778	58.287	2.132	141.316

Gedetailleerde informatie is weergegeven in het overzicht van reserves (bijlage 4 en 5) en de programma's (hoofdstuk 2).

Algemene reserves

Naast de boeking van de resultaatbestemming 2015 ad € 12.535.000 is er per saldo voor de algemene reserves een vermindering te zien van € 9.120.000, verdeeld naar vermeerderingen en verminderingen respectievelijk € 1.332.000 (algemene reserve: rentetoevoeging € 493.000 en conform begroting € 839.000) en € 10.452.000. De verminderingen zijn conform de begrote inzet van diverse reserves voor dekking van de exploitatie (algemene reserve € 9.878.000, algemene reserve begroting € 284.000 en algemene reserve rente begroting € 290.000).

Bestemmingsreserves

De boekwaarde wordt gevormd door de egalisatiereserve afval. Het doel van deze reserve is het nivelleren van de ongewenste schommelingen in de afvaltarieven. De vermeerdering van € 607.000 betreft het resultaatbestemmingsvoorstel 2015 ad € 260.000 en het resultaat op het desbetreffende product ad € 347.000.

Overige bestemmingsreserves

De resultaatbestemming 2015 geeft ook voor de overige bestemmingsreserves een 'correctie' op de boekwaarde 31 december 2015 te zien, namelijk per saldo een toename van € 6.805.000. Een specificatie hiervan is opgenomen in bijlage 4 Overzicht van reserves.

Naast de genoemde correctie dienen de volgende zaken genoemd te worden als belangrijkste vermeerderingen:

- Reserve kapitaallasten gemeentelijk vastgoed € 12.089.000
- Reserve Veluwe Poort - Spoorzone € 10.113.000
- Reserve bedrijfsmiddelen personeel € 4.154.000
- Reserve btw-compensatiefonds € 3.080.000
- Reserve investeringsfonds impuls Ede € 3.067.000
- Reserve onderhoud & vervanging openbare ruimte € 2.712.000
- Reserve Veluwe Poort - Parklaan € 2.533.000
- Reserve beschermd wonen € 1.464.000

Onderstaand wordt een beeld gegeven van de belangrijkste verminderingen van de overige bestemmingsreserves:

• Reserve Veluwe Poort - Spoorzone	€ 10.113.000
• Reserve bedrijfsmiddelen personeel	€ 3.731.000
• Reserve investeringsfonds impuls Ede	€ 3.249.000
• Reserve VMBO Het Streek Zandlaan	€ 1.895.000
• Reserve cofinanciering	€ 1.580.000
• Reserve btw-compensatiefonds	€ 1.461.000
• Reserve Sportpark Hoekelumse Eng	€ 1.390.000
• Reserve Sporthal Otterlo	€ 1.254.000
• Reserve Veluwe Poort - Parklaan	€ 1.249.000
• Reserve school/peuterspeelzaal Wekerom	€ 1.231.000

Gerealiseerd resultaat

Op dit passivaonderdeel staat het verschil tussen de baten en de lasten van de producten c.q. de programma's. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar hoofdstuk 1 resultaatbepaling en bestemming.

Voorzieningen

Voorzieningen

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Vermeer- dering	Verminde- ring	Vrijval	Inflatie- rente	Boekwaarde 31-12-2016
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.775	1.349	232	614	0	5.278
Voorziening ter egalisering kosten	1.246	751	32	0	0	1.965
Voorz. voor middelen van derden wv. de bestemming gebonden is	27	0	15	0	0	12
Voorz. voor bijdrage aan toekomstige vervangingsinvesteringen	35.173	8.089	8.174	0	616	35.704
Totaal voorzieningen	41.221	10.189	8.453	614	616	42.959

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gemuteerd met de in de exploitatiebegroting opgenomen dotaties. Aan de voorziening IGW rioolaanleg en –beheer is de inflatierente ad € 616 toegevoegd. Hiernaast hebben ook andere mutaties tot vermeerderingen van de voorzieningen geleid.

De belangrijkste vermeerderingen betreffen:

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:

- Voorziening wethouderspensionen en uitkeringen € 968.000

Voorzieningen ter egalisering van de kosten:

- Voorziening onderhoud gemeentelijk vastgoed € 751.000

Voorzieningen voor de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen:

- Voorziening IGW rioolaanleg en –beheer (exploitatieresultaat) € 8.089.000

De belangrijkste verminderingen bestaan onder andere uit de volgende onttrekkingen:

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

- Voorziening vrijval niet in exploitatie genomen gronden € 614.000

Voorzieningen voor de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen:

- Voorziening IGW rioolaanleg en –beheer (exploitatieresultaat) € 8.174.000

In bijlage 6 treft u gedetailleerde informatie aan van de voorzieningen.

Vaste schulden

De details van de hieronder genoemde onderdelen van vaste schulden zijn opgenomen in de als bijlage 7 opgenomen Staat van opgenomen geldleningen. In het boekjaar 2016 is er € 9,7 miljoen aan rente betaald over de vaste schulden.

Vaste schulden					bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Vermeerdering	Verminder- dering	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2016	
Onderhandse leningen van banken	248.573	0	0	11.279	237.294	
Door derden belegde gelden	881	58	278	0	661	
Waarborgsommen	1.039	2.313	2.581	0	771	
Totaal vaste schulden	250.493	2.371	2.859	11.279	238.726	

Onderhandse leningen van banken

In het verslagjaar zijn er geen leningen vervroegd afgelost, zodat het in de tabel gepresenteerde aflossingsbedrag ad € 11,3 miljoen in zijn geheel voor normale aflossingen in aanmerking genomen dient te worden.

Door derden belegde gelden

Het saldo per 31 december 2016 bestaat uit ontvangen gelden van derden voor een fonds voor verleende spaarhypotheek.

Waarborgsommen

Er worden (voornamelijk) door Grondzaken bedragen ingehouden op de aankopen, die dienen als garantie voor de oplevering van de desbetreffende aankopen.

Vlottende schulden

Vlottende schulden			bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015		Boekwaarde 31-12-2016	
Bankrekeningen	4.807		10.297	
Kasgeldleningen bij openbare lichamen	-		10.000	
Overige schulden	15.623		9.116	
Totaal vlottende schulden	20.430		29.413	

Bankrekeningen

Zowel de nevenrekeningen als de hoofdrekening bij de nv Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) hebben een debetsaldo. Bij het bereiken van de kredietlimiet (circa € 20 miljoen) wordt pas overgegaan tot het sluiten van een kasgeldlening voor het gedeelte dat de limiet overstijgt. Rood staan was heel 2016 goedkoper dan het aantrekken van een kasgeldlening om het debetsaldo bij de BNG om te zetten naar een creditsaldo.

Kasgeldleningen bij openbare lichamen

Vanwege het bereiken van de kasgeldlimiet is er voor € 10 miljoen een kasgeldlening aangetrokken voor twee maanden bij de nv Bank Nederlandse Gemeenten.

Overige schulden

Tot het saldo behoren de betalingen in 2017 van crediteurenfacturen voor in 2016 geleverde goederen en/of diensten voor een totaalbedrag van € 4,1 miljoen (2015: € 3,2 miljoen), en de inhoudingen (veelal aflossingen op aangegane schulden) op de uitkeringen van uitkeringsgerechtigden WIZ voor € 0,9 miljoen (2015: idem).

Vennootschapsbelasting

Lokale overheden vallen vanaf 2016 onder de Wet op de Vennootschapsbelasting (VPB). Afgelopen jaar is geïnventariseerd welke activiteiten van de gemeente Ede onder het VPB-regime vallen. In 2016 zijn geen activiteiten van de gemeente Ede (inclusief Grondzaken) VPB-plichtig. Overigens heeft uitsluitel hierover door de belastingdienst nog steeds niet plaatsgevonden. Deze inventarisatie wordt jaarlijks herhaald.

Overlopende passiva

Overlopende passiva **bedragen x € 1.000**

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2016
Vooruit ontvangen bedragen	1.116	699
Voorfinancieringen specifiek bestedingsdoel	28.074	43.637
Te betalen rente	6.042	5.803
Nog te betalen bedragen	24.864	24.409
Totaal overlopende passiva	60.096	74.548

Vooruit ontvangen bedragen

Van de balanspost vooruit ontvangen bedragen maakt de ontvangst van Ziekenhuis Gelderse Vallei een belangrijk onderdeel uit. De ontvangen rente en aflossing van een lening is pas medio januari 2017 verschuldigd.

Voorfinancieringen specifiek bestedingsdoel

Uitkeringen van Europese en/of Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, ontvangen als voorfinanciering, worden in de navolgende tabel vermeld.

Voorfinancieringen specifiek bestedingsdoel **bedragen x € 1.000**

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2016
Ontwikkeling nieuw stadsdeel Veluwe Poort (Parklaan en Spoorzone)	25.354	22.490	8.844	39.000
Investeringsbijdragen (ISV3)	1.600	1.859	428	3.031
Gemeentelijke monumenten	34	24	31	27
Maatschappelijke opvang	536	466	70	932
RMC gelden leerplicht	52	619	481	190
Projecten arbeidsmarktbeleid	498	52	93	457
Totaal voorfinancieringen specifiek bestedingsdoel	28.074	25.510	9.947	43.637

Te betalen rente

Dit is een administratieve boeking om alle rente, vanuit de renteomslag, toe te rekenen aan het kalenderjaar 2016.

Nog te betalen bedragen

In 2016 aangegane verplichtingen die in 2017 (en/of volgende jaren) zullen worden voldaan vormen het totaal van dit onderdeel, waarvan de belangrijkste posten zijn:

- Afrekening resultaat Permar € 5.393.000
- Afdracht loonheffing en premies salarissen december 2016 € 3.113.000
- Verleende WMO-zorg (w.o. huishoudelijke hulp) door zorgaanbieders € 3.072.000

• Aangifte ondernemers btw december 2016 inclusief suppletie BTW	€	2.916.000
• Diverse uitkeringen Werk Inkomen en Zorg (o.a. WWB)	€	1.863.000
• Verplichting op basis opgebouwd vakantiegeld juni t/m december	€	1.486.000
• Algemene uitkering Rijk op basis van de najaarsnota	€	925.000
• Verplichtingen frictiekosten leeftijdsarrangement	€	924.000

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

GewaARBorgde geldleningen woningbouw

Per 31 december 2016 heeft de gemeente € 59 miljoen uitgeleend aan de woningcorporaties Woonstede en Plicht Getrouw. Hiervan is € 15 miljoen geborgd via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De gemeente staat zelf rechtstreeks garant voor € 47 miljoen.

Het WSW is in 1983 opgericht met als doelstelling woningbouwcorporaties in Nederland van goedkope financiering te voorzien. In totaal is momenteel € 118 miljard aan leningen geborgd via het WSW. De zekerheidsstructuur van het WSW bestaat uit drie lagen: de geldmiddelen van de corporatie, de borgingsreserve van het WSW en de achtervangpositie van Rijk en gemeenten. Indien de geldmiddelen van de corporatie en de borgingsreserve van het WSW niet toereikend zijn, komt de achtervang positie van het Rijk en de gemeente in beeld. Hierbij staan de gezamenlijke gemeenten voor 25% van het liquiditeitstekort garant. De overige 25% komt ten laste van de schade-gemeente(n). Het Rijk draagt de resterende 50% bij. De garantstelling houdt in dat het Rijk en de gemeenten op verzoek van het WSW renteloze leningen verstrekken. In totaal had het WSW op 31 december 2016 voor € 358 miljoen (per 1 januari 2016 € 365 miljoen) aan leningen geborgd van in Ede gevestigde woningbouwcorporaties. Dit betekent dat de garantstelling van Ede maximaal € 89,5 miljoen bedraagt (25% van € 358 miljoen). Het oorspronkelijke bedrag van deze leningen is € 385 miljoen.

De gemeente kende één borgstelling, met een boekwaarde van € 49.000, die in dit rekeningjaar is beëindigd.

Langlopende contractverplichtingen

Per balansdatum 31 december 2016 heeft de gemeente de volgende langlopende contractverplichtingen uitstaan (bedragen betreffen het totaal van de contractperioden, exclusief eventuele prijsindexering):

• Tot januari 2029 huur gebouw De Doelen I	€	9.557.000
• Tot januari 2018 huur en servicekosten gebouw Manenberg	€	242.000
• Tot april 2018 voor schoonmaak werkzaamheden	€	195.000
• Tot januari 2018 preventief bouwkundig onderhoud	€	200.000
• Tot januari 2018 preventief onderhoud installaties	€	170.000
• Tot februari 2019 drankenautomaten en –voorziening	€	135.000
• Tot januari 2018 impl./huur/beheer/onderhoud multifunctionele printers	€	23.000

Naast bovengenoemde lopende contractverplichtingen zijn ook andere contractverplichtingen aangegaan waarbij bepaalde artikelen afgenomen worden van bepaalde leveranciers. Deze contractverplichtingen nemen de komende tijd alleen maar toe.

Toelichting onzekerheid eigen bijdrage WMO

Een aanvrager van een WMO-voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatievoorziening van het CAK naar de gemeente is om privacy redenen beperkt.

Hierdoor kan de gemeente niet de juistheid en volledigheid op persoonsniveau en op totaalniveau van de eigen bijdragen vaststellen. In de kadernota rechtmatigheid 2015 van de commissie BBV geeft de commissie aan dat de wetgever in feite bepaald heeft dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen

bijdrage geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat wij als gemeente geen zekerheid omtrent de omvang en de hoogte van de eigen bijdrage kunnen krijgen. In onze jaarrekening is dus sprake van een onzekerheid ten aanzien van deze eigen bijdrage, ook al ligt de oorzaak hiervan niet bij ons als gemeente.

5. Bijlagen

Bijlage 1 - Kerngegevens

Sociale structuur	01-01-2016	01-01-2017
Aantal inwoners	112.430	113.370
waarvan:		
- van 0 - 3 jaar	5.250	5.300
- van 4 - 16 jaar	18.670	18.630
- van 17 - 64 jaar	69.070	69.550
- van 65 jaar e.o.	19.440	19.890
Aantal uitkeringsgerechtigden WWB/IOAW/IOAZ/BBZ	1.795	1.956
Aantal gerealiseerde WSW-plaatsen in arbeidsjaren	408	niet bekend

Aantal inwoners per 1-1-2017 betreft voorlopig aantal. Naar verwachting zal dit niet veel veranderen.

Fysieke structuur	01-01-2016	01-01-2017
Oppervlakte gemeente	31.868 ha	31.868 ha
Aantal adressen	56.628	57.293
Aantal verblijfsobjecten met woonfunctie	50.333	50.795
Verblijfsobject gevormd*	1.389	1.293
Verblijfsobject in gebruik**	48.129	48.688
Verblijfsobject in gebruik (niet ingemeten)***	815	814
<i>Gegevens afkomstig uit BAG</i>		
Wegen:		
- Asfaltverhardingen	3.087.641 m ²	3.200.688 m ²
- Elementenverharding	2.527.479 m ²	2.675.462 m ²
- Zand en halfverhardingen	656.796 m ²	667.723 m ²
- Beton ²	13.804 m ²	91.920 m ²
Bomen	70.000 st.	63.265 st.
Gazon	529.200 m ²	624.650 m ²
Bermen	1.912.200 m ²	2.414.183 m ²
Bos en natuurgebied	2.400 ha	2.461 ha
Speelplekken (excl. trapveldjes)	209 st.	209 st.
Speelplekken (incl. trapveldjes)	236 st.	236 st.
Lengte vrijvervalriolering ¹	649 km	630 km
Lengte mechanische riolering ²	578 km	366 km
Lichtmasten	17.125 st.	18.973 st.
Verkeersregelinstantaties	26 st.	26 st.

* **Status gevormd:** Uit een vergunningverlening ontstaat een adres met de status gevormd. Dit zal pas wijzigen als de bouw wordt gestart of is gereedgemeld.

** **Status in gebruik:** een adres is actief.

*** **Status in gebruik (niet ingemeten):** op een bestaand adres is een verbouwingsvergunning verleend of de gereedmelding van een nieuwbouw is gedaan. Het adres is actief.

¹ Deze verschillen komen vooral door het verwijderen van dubbelingen in de bronbestanden in microstation en leidingen van derden die verkeerd stonden weergegeven in het beheerpakket.

² De toename m² beton is vooral ontstaan door de betonfietspaden.

Bijlage 2 - Overzicht van activa

bedragen x € 1.000

Omschrijving	M E EH	Aanschaf- waarde 01-01-2016	Correctie aanschafwaar- de 1/1 (na volledige afschrijving)	Actuele aanschaf- waarde 01-01-2016	Vermindering aanschaf- waarde (bij afstoting)	Vermeer- dering	Bijdrage derden	Aanschaf- waarde 31-12-2016	Cum. afschrijving 01 -01-2016	Correctie cum. afschrijving 1/1 (na volledige afschrijving)	Actuele cum. afschrijving 1/1
Bedrijfsgebouwen (E)	E	162.460	-8.369	154.091	-9	2.386	-520	155.948	50.498	-8.369	42.130
Woonruimten (E)	E	568	0	568	-170	0	0	398	102	0	102
Bedrijfsgebouwen (EH)	EH	320	0	320	0	0	0	320	161	0	161
Strategische gronden	E	949	0	949	0	0	0	949	0	0	0
Gronden en terreinen (E)	E	26.021	0	26.021	-122	1.992	-1.977	25.915	3.940	0	3.940
Gronden en terreinen (M)	M	7.830	-97	7.733	0	10.269	-10.267	7.734	1.806	-97	1.708
Grond-, weg- waterbouwkundige werken (E)	E	19.794	-321	19.473	0	751	-92	20.133	3.423	-321	3.102
Grond-, weg- waterbouwkundige werken (EH)	EH	13.340	-210	13.130	0	86	0	13.217	4.387	-210	4.177
Grond-, weg- waterbouwkundige werken (M)	M	64.679	-13	64.665	-70	8.611	-4.352	68.853	15.837	-13	15.821
Vervoermiddelen (E)	E	1.001	-269	732	-1	133	0	864	618	-269	349
Machines, apparaten en installaties (E)	E	6.935	-1.349	5.586	0	508	0	6.094	2.698	-1.349	1.348
Overige materiële activa (E)	E	10.057	-232	9.824	0	2.890	-1.267	11.447	2.211	-232	1.979
Overige materiële vaste activa (EH)	EH	15	0	15	0	0	0	15	12	0	12
Overige materiële activa (M)	M	254		254	0	352	-285	322	0	0	0
Deelnemingen	E	3.002	0	3.002	0	0	0	3.002	0	0	0
Overige uitzettingen looptijd jaar	E	8.145	0	8.145	0	8.212	-3.984	12.373	0	0	0
Bijdrage aan activa in eigendom derden	E	1.716	0	1.716	0	0	0	1.716	1.207	0	1.207
Leningen aan overige verbonden partijen		22.945	-8	22.937	1.601	68	0	21.404	6.060	0	6.060
Lening woningbouwprogramma's		79.392	0	79.392	0	0	0	79.392	17.407	0	17.407
Totaal		429.423	-10.869	418.554	1.228	36.259	-22.743	430.096	110.367	-10.861	99.504

Omschrijving	M E EH	Vermindering afschrijving (bij afstoting)	Afschrijving dienstjaar	Extra afschrijving herwaardering	Extra afschrij- ving afstoting	Cum. afschrijving 31- 12-2016	Boekwaarde 01 -01-2016	Boekwaarde 31-12-2016	Rentelasten dienstjaar	Kapitaallasten dienstjaar
Bedrijfsgebouwen (E)	E	-6	3.715	0	3	45.839	111.962	110.109	3.493	7.208
Woonruimten (E)	E	0	7	0	170	109	465	289	18	25
Bedrijfsgebouwen (EH)	EH	0	6	0	0	167	159	153	5	11
Strategische gronden	E	0	0	0	0	0	949	949	28	28
Gronden en terreinen (E)	E	-9	0	0	113	3.931	22.081	21.984	658	658
Gronden en terreinen (M)	M	0	150	0	0	1.858	6.024	5.876	181	331
Grond-, weg- waterbouwkundige werken (E)	E	0	434	0	0	3.536	16.371	16.597	483	917
Grond-, weg- waterbouwkundige werken (EH)	EH	0	511	0	0	4.689	8.953	8.528	269	780
Grond-, weg- waterbouwkundige werken (M)	M	-31	1.587	0	39	17.379	48.842	51.474	1.465	3.052
Vervoermiddelen (E)	E	0	143	0	1	491	383	373	11	154
Machines, apparaten en installaties (E)	E	0	772	0	0	2.120	4.238	3.974	127	899
Overige materiële activa (E)	E	0	398	0	0	2.377	7.846	9.070	235	634
Overige materiële vaste activa (EH)	EH	0	3	0	0	15	3	0	0	3
Overige materiële activa (M)	M	0	2	0	0	2	254	320	8	10
Deelnemingen	E	0	0	0	0	0	3.002	3.002	82	82
Overige uitzettingen looptijd jaar	E	0	0	0	0	0	8.145	12.373	0	0
Bijdrage aan activa in eigendom derden	E	0	103	0	0	1.310	509	406	25	127
Leningen aan overige verbonden partijen		0	2.196	0	0	8.257	16.876	14.748	690	2.886
Lening woningbouwprogramma's		0	2.807	0	0	20.213	61.986	59.179	2.518	5.324
Totaal		-46	12.834	0	327	112.293	319.048	319.403	10.295	23.129

Bijlage 3 - Overzicht van restantkredieten

bedragen x € 1

Omschrijving	Project	Netto krediet 01-01-2016	Uitgaven minus Inkomsten 2016	Restant krediet 31-12-2016	Totale nog te verwachten uitgaven/inkom- sten vanaf 2017	Geprognoseer de over-of onderschrijding per einde project	Krediet ouder dan 2 jaar ja/nee	Afsluiten ja/nee	Toelichting
Flexibele camera's	A120005 Flexibele camera's	40.000	34.282	5.718	5.718	0	nee	nee	Uit dit budget worden flexibele camera's aangeschaft. In 2017 wordt dit project afgesloten.
IP 2016 Vervanging Openbare Ruimte	A130001 IP 2016 Vervanging Openbare Ruimte	1.273	0	1.273	1.273	0	nee	nee	Op dit nummer is het totale krediet openbare ruimte boekt, waarna het onderverdeeld wordt naar diverse projecten. Deel van projecten in 2016 gestart/gerealiseerd. Restant volgt in 2017.
Veldhuizen A - Achterstallig Onderh.	A141100 Veldhuizen A - Achterstallig Onderh.	0	135.446	-135.446	0	-135.446	ja	ja	GSO gelden. 2015 afgerond. Financieel in 2016
Buurtconciertes Stadscontract	A141101 Buurtconciertes Stadscontract	0	0	0	0	0	ja	ja	GSO gelden. 2015 afgerond. Financieel in 2016
Bomenbeleidsplan	A160004 Bomenbeleidsplan	600.000	263.842	336.158	336.158	0	nee	nee	Restantbedrag zal in 2017 uitgegeven worden.
Directievoering Groenprojecten	A160100 Directievoering Groenprojecten	0	0	0	0	0	ja	nee	Project wordt gebruikt om om onverwachte kosten mbt groen op te vangen rondom oplevering van projecten.
Proosdijpark	A161100 Proosdijpark	0	5.805	-5.805	0	-5.805	ja	ja	Eerste gedeelte van onderhoud/omvorming Proosdijpark is gerealiseerd. Inmiddels is er extra geld toegekend (uit de € 3 mln extra gelden Rijk) voor de 2e fase. Hiervoor wordt een nieuw nummer aangemaakt.
Groene verbindingen	A170102 Groene verbindingen	162.375	154.645	7.730	0	7.730	ja	ja	Wordt afgesloten
Fietsstraa Veenendaalseweg	A190005 Fietsstraa Veenendaalseweg	100.000	61.390	38.610	38.610	0	nee	nee	Project is stilgelegd vanwege bodemverontreiniging. Pas als alle voorgeschreven procedures zijn afgewikkeld kan verder gegaan worden met de uitvoering.
IP 2016 Civiele Kunstwerken	A190007 IP 2016 Civiele Kunstwerken	100.000	92.094	7.906	7.906	0	nee	nee	Deel van uvp 2016. Loopt door in 2017.
Verkeersveilige schoolomgeving	A190102 Verkeersveilige schoolomgeving	50.000	10.245	39.755	39.755	0	nee	nee	Restantbedrag zal in 2017 uitgegeven worden.
Wegen buitengebied 2016	A190901 Wegen buitengebied 2016	102.800	51.053	51.747	0	51.747	nee	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten.
Tweerichtingenfietspad Keesomstraat	A191033 Tweerichtingenfietspad Keesomstraat	185.000	8.939	176.061	176.061	0	nee	nee	Planning is opgeschoven naar zomer 2017. Aanhaken bij planning Warmtenet bleek niet haalbaar. Nu combiwerken met Programmering die in 2017 onderhoud gaat uitvoeren.
Afsluiten Griftweg	A191034 Afsluiten Griftweg	30.000	52.887	-22.887	-22.887	0	nee	nee	Tijdelijke afsluiting is gerealiseerd. Qua communicatie en inzet uren voor plaatsing, terugplaatsing, herstel (de afsluiting is al diverse keren beschadigd), enz. heeft dit project veel meer tijd gekost dan verwacht. Vanaf 1 maart 2017 is een andere oplossing nodig, omdat landbouwverkeer uiteindelijk toch doorgelaten moet worden. Dekking voor het tekort wordt in 2017 bepaald (binnen bestaande budgetten BIM of aanvraag bij PPN).
IP 2016 Dieselstraat	A191036 IP 2016 Dieselstraat	80.917	147.635	-66.718	0	-66.718	nee	ja	Deel van uvp 2016. Gerealiseerd in 2016.
IP 2016 Frans Halslaan	A191037 IP 2016 Frans Halslaan	166.357	166.357	0	0	0	nee	ja	Deel van uvp 2016. Gerealiseerd in 2016.
IP 2016 L. der VN/Doustraat Sealen	A191038 IP 2016 L. der VN/Doustraat Sealen	72.874	80.543	-7.669	0	-7.669	nee	ja	Deel van uvp 2016. Gerealiseerd in 2016. Krediet corrigeren met € 7.669 (nagekomen Tim uren)
IP 2016 Velden, Hondekop	A191039 IP 2016 Velden, Hondekop	461.000	95.314	365.686	365.686	0	nee	nee	Deel van uvp 2016. Loopt door in 2017.
IP 2016 Harenhof / Nienhof	A191040 IP 2016 Harenhof / Nienhof	176.555	176.555	0	0	0	nee	ja	Deel van uvp 2016. Gerealiseerd in 2016.
IP 2016 Laathof Garageboxen	A191041 IP 2016 Laathof Garageboxen	1.486	1.486	0	0	0	nee	nee	Deel van uvp 2016. Loopt door in 2017.
IP 2016 M.Planckstraat	A191042 IP 2016 M.Planckstraat	270.535	270.535	0	0	0	nee	ja	Deel van uvp 2016. Gerealiseerd in 2016. Krediet corrigeren met € 23.007 (nagekomen Tim uren)
IP 2016 Molenstraat	A191043 IP 2016 Molenstraat	199.296	199.295	0	0	0	nee	ja	Deel van uvp 2016. Gerealiseerd in 2016. Krediet corrigeren met € 23.007 (nagekomen Tim uren)
IP 2016 Morsestraat	A191044 IP 2016 Morsestraat	128.634	128.634	0	0	0	nee	ja	Deel van uvp 2016. Gerealiseerd in 2016.
N224 - Verdubbeling	A191100 N224 - Verdubbeling	889.400	781.498	107.902	0	107.902	ja	nee	De verdubbeling van de N224 is afgerond. Financiële afwikkeling in 2017. Zie A191101.
N224 - Voorbereiding en planvorming	A191101 N224 - Voorbereiding en planvorming	890.000	796.617	93.383	0	93.383	ja	nee	In 2008 is na de overdracht van de weg door de provincie gestart met de verdubbeling van de N224. De eerste fase is in 2009 afgerond. In 2012 is de 2e fase gerealiseerd ter hoogte van de Proosdijerveldweg/Lunterseweg. In 2013 is begonnen met de laatste fase ter hoogte van Het Nieuwe Landgoed. Deze fase is in 2014 afgerond. In 2015 is nog een carpoolplaats aangelegd (met een bijdrage vanuit krediet N224) en is een groene golf in gebruik genomen (doorstroming verkeer). Met de provincie lopen gesprekken over de subsidie-afwikkeling, dit proces verloopt zeer moeizaam. Derhalve heeft definitieve vaststelling nog niet plaatsgevonden. In 2017 zullen alle inspanningen gedaan worden om tot een afronding met de provincie te komen, zodat financieel de definitieve balans opgemaakt kan worden. Inschatting is dat de financiële middelen ruim voldoende zijn.

Omschrijving	Project	Netto krediet 01-01-2016	Uitgaven minus Inkomsten 2016	Restant krediet 31-12-2016	Totale nog te verwachten uitgaven/inkom- sten vanaf 2017	Geprognoseer de over-of onderschrijding per einde project	Krediet ouder dan 2 jaar ja/nee	Afsluiten ja/nee	Toelichting
N224 - Wegdek fase 1	A191102 N224 - Wegdek fase 1	2.150.000	1.693.282	456.718	0	456.718	ja	nee	Wegdek fase 1 van de N224 is afgerond, op het aanbrengen van geluidreducerend asfalt na. Om kapitaalvernietiging te voorkomen, wordt dit geluidreducerend asfalt pas in 2024 aangelegd. De vrijval van de kapitaallasten van dit krediet wordt toegevoegd aan de Reserve Onderhoud en vervanging openbare ruimte. Op het moment dat het geluidreducerend asfalt wordt aangebracht, wordt voor de (meer)kosten een beroep gedaan op deze reserve. Financiële afwikkeling in 2017. Zie A191101
N224 - Wegdek fase 2	A191103 N224 - Wegdek fase 2	2.300.000	947.443	1.352.557	0	1.352.557	ja	nee	Zie A191101.
N224 - VRI's	A191104 N224 - VRI's	960.000	1.002.493	-42.493	0	-42.493	ja	nee	Zie A191101.
N224 - Groen	A191105 N224 - Groen	336.500	303.579	32.921	0	32.921	ja	nee	Aan alle verplichtingen rondom groen is voldaan voor de N224. Financiële afwikkeling in 2017. Zie A191101.
N224 - Omleggen fietspad/bruggen	A191106 N224 - Omleggen fietspad/bruggen	350.000	333.805	16.195	0	16.195	ja	nee	Het omleggen van fietspaden / bruggen is voltooid binnen het product N224. Financiële afwikkeling in 2017. Zie A191101.
N224 - Dekkingsbronnen	A191107 N224 - Dekkingsbronnen	-3.790.575	-3.588.021	-202.554	-200.000	-2.554	ja	nee	Zie A191101.
N224 - Wegdek fase 2b	A191108 N224 - Wegdek fase 2b	700.000	443.295	256.705	0	256.705	ja	nee	Wegdek fase 2b van de N224 is afgerond. Financiële afwikkeling in 2017. Zie A191101.
Proosdijerveldweg	A191115 Proosdijerveldweg	0	92.163	-92.163	0	-92.163	nee	ja	Project is samen met project Veenderweg/Klaphekweg (A210118) uitgevoerd. Beide projecten zijn afgerond en kredieten kunnen afgesloten worden. Per saldo overschot van € 31.372.
Fietspad SOMA-terrein	A191116 Fietspad SOMA-terrein	50.000	0	50.000	50.000	0	nee	nee	I.v.m. planvorming SOMA-terrein zal uitvoering in 2017 plaatsvinden.
IP 2016 Kierkamperweg	A193011 IP 2016 Kierkamperweg	265.134	265.134	0	0	0	nee	ja	Deel van uvp 2016. Gerealiseerd in 2016. Krediet corrigeren met € 23.007 (nagekomen Tim uren)
Ruimteres. oversteek. MC Lunteren	A194108 Ruimteres. oversteek. MC Lunteren	40.000	1.273	38.727	38.727	0	nee	nee	Onderhandelingen over grondruil hebben een tijdje stil gelegen, hierdoor heeft project enige vertraging opgelopen.
IP 2016 Postweg	A194109 IP 2016 Postweg	275.000	63.941	211.059	211.059	0	nee	nee	Deel van uvp 2016. Loopt door in 2017.
IP 2016 Beekhoekweg	A194110 IP 2016 Beekhoekweg	0	274	-274	0	-274	nee	nee	UVP 2017. Werkzaamheden starten in 2017
IP 2016 Openbare verlichting	A200002 IP 2016 Openbare verlichting	696.940	696.940	0	0	0	nee	ja	Deel van uvp 2016. Gerealiseerd in 2016.
Meer fietsstellingen in publ ruimte	A210035 Meer fietsstellingen in publ ruimte	0	5.650	-5.650	0	-5.650	nee	ja	Project is afgerond, krediet kan afgesloten worden.
Aanpassingen tbv project WEpod	A210036 Aanpassingen tbv project WEpod	25.000	26.775	-1.775	0	-1.775	nee	ja	Gereed.
Stationsvoorziening - Aanp./Uitbr.	A210110 Stationsvoorziening - Aanp./Uitbr.	50.000	52.763	-2.763	0	-2.763	ja	ja	Gereed.
Verkeersmaatregelen	A210114 Verkeersmaatregelen	1.219.410	1.115.538	103.872	103.872	0	ja	nee	Van de activiteitbudgetten t.b.v. de uitvoering van diverse routinematige verkeersmaatregelen en -activiteiten is nog budget benodigd voor activiteiten in 2017.
Fiets filevrij Ede-Veenendaal	A210117 Fiets filevrij Ede-Veenendaal	50.000	15.630	34.370	34.370	0	ja	nee	Provincies Gelderland en Utrecht hebben uitstel verleend t/m 31.12.2018.
Klaphekweg/Veenderweg - rotonde	A210118 Klaphekweg/Veenderweg - rotonde	232.806	109.271	123.535	0	123.535	nee	ja	Project is samen met project Proosdijerveldweg (A191115) uitgevoerd. Beide projecten zijn afgerond en kredieten kunnen afgesloten worden. Per saldo overschot van € 31.372.
HWS-Oost	A210900 HWS-Oost	1.244.487	0	1.244.487	1.244.487	0	ja	nee	Dit betreft de middelen die zijn gereserveerd voor de aanpassing van de hoofdwegenstructuur Ede Oost, nadat de helft van de beschikbare HWS-middelen eerder als budget is overgeheveld ter dekking van het project Veluwe Poort. De resterende middelen dienen om in de toekomst flankerende maatregelen op wegen als de Klinkenbergerweg, Stationsweg, Raadhuisstraat en/of Arnhemseweg te kunnen realiseren bij de totstandkoming van de ontsluitingsstructuur Ede Oost.
PB2013-2016 UVV 2015	A210903 PB2013-2016 UVV 2015	85.000	18.500	66.500	66.500	0	ja	nee	Inzet afhankelijk van ontwikkelingen Parklaan.
PB2014-2017 UVV 2016	A210904 PB2014-2017 UVV 2016	105.000	21.729	83.271	83.271	0	nee	nee	Van de activiteitbudgetten t.b.v. de uitvoering van diverse routinematige verkeersmaatregelen en -activiteiten is nog budget benodigd voor activiteiten in 2017.
Fietsvoorzieningen Frankeneng	A211064 Fietsvoorzieningen Frankeneng	130.000	130.000	0	0	0	nee	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten.
Duurz verwarmd fietspad Bovenbuurtwg	A211065 Duurz verwarmd fietspad Bovenbuurtwg	150.000	161.292	-11.292	0	-11.292	nee	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten.
Integrale aanpak NS strook	A211066 Integrale aanpak NS strook	0	37.788	-37.788	-37.788	0	nee	nee	Bijdragen worden in 2017 geboekt, waardoor krediet op € 0 komt.
Toegankelijkheid bushaltes fase 1en2	A211100 Toegankelijkheid bushaltes fase 1en2	50.000	128.818	-78.818	0	-78.818	ja	nee	In 2009 is gestart met de voorbereiding van de aanpassing van alle bushaltes i.v.m. nieuwe wettelijke toegankelijkheidseisen. Dit project is in 2015 afgerond. Op dit moment lopen gesprekken met de provincie over de vaststelling van de subsidie. Dit proces verloopt moeizaam waardoor financiële afwikkeling nog niet heeft kunnen plaatsvinden. In 2017 zullen alle inspanningen gedaan worden om tot een afronding met de provincie te komen, zodat financieel de definitieve balans opgemaakt kan worden.

Omschrijving	Project	Netto krediet 01-01-2016	Uitgaven minus Inkomsten 2016	Restant krediet 31-12-2016	Totale nog te verwachten uitgaven/inkom- sten vanaf 2017	Geprognoseer de over-of onderschrijding per einde project	Krediet ouder dan 2 jaar ja/nee	Afsluiten ja/nee	Toelichting
BT Ede-West	A211110 BT Ede-West	1.000.000	56.982	943.018	943.018	0	ja	nee	Er is sprake van temporisering, omdat uitvoering afhankelijk is van de besluitvorming rondom de Spoorzone. Uitvoering in 2017/2018 (Frankeneng / Galvanistraat). Op de te treffen maatregelen is ook subsidie verleend ter hoogte van € 634.500
LdVerNaties/Van Steenbweg - rotonde	A211113 LdVerNaties/Van Steenbweg - rotonde	320.000	345.689	-25.689	0	-25.689	ja	nee	Problemen met scherpte van 1 afslag. Hier komen nog kosten voor.
Carpoolplaats Kernhem	A211116 Carpoolplaats Kernhem	70.000	68.893	1.107	0	1.107	ja	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten.
Bevoorrading Spindop	A211117 Bevoorrading Spindop	75.000	5.348	69.652	69.652	0	ja	nee	Dit project heeft tot doel een om de koppeling te maken tussen twee projecten, namelijk Kop van de Parkweg (parkeertekort oplossen in de NS-strook, ten noorden van het plangebied) en uitbreiding parkeer capaciteit Spindop. Daarnaast speelt ook nog de snelfietsroute Ede-Veenendaal een rol. In 2016 is een projectgroep samengesteld om tot een integraal inrichtingsplan te komen.
Verplaatsen bushalte ziekenhuis HWS - Aan te vragen krediet	A211118 Verplaatsen bushalte ziekenhuis A211900 HWS - Aan te vragen krediet	0 925.000	25.223 0	-25.223 925.000	0 925.000	-25.223 0	nee ja	ja nee	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten. Dit betreft de middelen die zijn gereserveerd voor de aanpassing van de hoofdwegenstructuur Ede West. De resterende middelen dienen om in de toekomst flankerende maatregelen rondom de Hakselseweg te kunnen realiseren bij de totstandkoming van de ontsluitingsstructuur Ede West.
Bennekom Zuidwest - 30 km zone	A213101 Bennekom Zuidwest - 30 km zone	120.000	119.569	431	0	431	ja	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten.
L'ren - Oranjeplein 2e ontsluiting	A214102 L'ren - Oranjeplein 2e ontsluiting	0	0	0	0	0	ja	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten.
De Klomp - Herziening VRI's	A216102 De Klomp - Herziening VRI's	100.000	0	100.000	100.000	0	ja	nee	Uitvoering door de provincie in 2012. Ondanks herhaaldelijk aandringen hebben wij nog steeds geen factuur ontvangen.
Verkeersmaatregelen Otterlo	A218101 Verkeersmaatregelen Otterlo	206.868	206.867	1	0	1	ja	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten.
Fietsvoorz Hoenderloseweg Otterlo	A218102 Fietsvoorz Hoenderloseweg Otterlo	518.132	237.706	280.426	280.426	0	ja	nee	Project is veel groter geworden i.v.m. verleggen en vergroten rioolbuis over langer wegtracé. Daarnaast wensen om gelijk kwaliteit openbare ruimte te verbeteren. Asphalt wordt bestrating. Vervangen rioolbuis en verharding erven wordt betaald uit rioolfonds. Bestrating leidt nauwelijks tot meerkosten t.o.v. asphalt. Planning uitvoering kwam hierdoor onder druk. I.o.m. belanghebbenden en bestuur is afgesproken uitvoering door te schuiven naar voorjaar 2017.
Herin Parkeerterrein Bunschoterplein	A221010 Herin Parkeerterrein Bunschoterplein	0	142.599	-142.599	0	-142.599	nee	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten. Overschrijding van € 142.599,21 wordt afgedekt door een storting van € 140.535 in de egaliseringsreserve Parkeren.
Aanschaf 25 handhells	A221011 Aanschaf 25 handhells	28.250	28.250	0	0	0	nee	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten.
Handhaafstelsysteem parkeren	A221012 Handhaafstelsysteem parkeren	16.000	16.000	0	0	0	nee	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten.
2 Strada T-Pal parkeerautom Dijkepl.	A221013 2 Strada T-Pal parkeerautom Dijkepl.	23.455	23.455	1	0	1	nee	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten.
Ombouw 18 parkeerautomaten	A221014 Ombouw 18 parkeerautomaten	34.549	34.549	0	0	0	nee	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten.
DCA1 - Grotestraat/Molenstraat	A221101 DCA1 - Grotestraat/Molenstraat	32.500	28.284	4.216	0	4.216	ja	ja	Project is afgerond. Krediet kan worden afgesloten.
DCA2-Raadhuisplein/Achterdoelen 1	A221102 DCA2-Raadhuisplein/Achterdoelen 1	32.500	0	32.500	32.500	0	ja	nee	Met de vervanging van de dca's wordt een pas op de plaats gemaakt i.v.m. een mogelijke overstap naar een andere methodiek.
DCA3 - Raadhuisplein / Achterdoelen	A221103 DCA3 - Raadhuisplein / Achterdoelen	32.500	0	32.500	32.500	0	ja	nee	Met de vervanging van de dca's wordt een pas op de plaats gemaakt i.v.m. een mogelijke overstap naar een andere methodiek.
DCA6 - Brouwerstraat / Telefoonweg	A221106 DCA6 - Brouwerstraat / Telefoonweg	32.500	0	32.500	32.500	0	ja	nee	Met de vervanging van de dca's wordt een pas op de plaats gemaakt i.v.m. een mogelijke overstap naar een andere methodiek.
DCA7 - Maandereng	A221107 DCA7 - Maandereng	32.500	0	32.500	32.500	0	ja	nee	Met de vervanging van de dca's wordt een pas op de plaats gemaakt i.v.m. een mogelijke overstap naar een andere methodiek.
DCA12 - De Halte	A221109 DCA12 - De Halte	65.000	61.701	3.299	0	3.299	ja	ja	Project is afgerond, krediet kan worden afgesloten.
Oranjelaan 7 - Verbouwing	A241101 Oranjelaan 7 - Verbouwing	100.000	72.195	27.805	29.065	-1.260	nee	nee	Dit voorbereidingskrediet is onderdeel van een groter (nog aan te vragen krediet). Realisatie van het gehele project is gepland in 2018
Prins Bernardlaan 30, Bouwkst. uitbr.	A241438 Prins Bernardlaan 30, Bouwkst. uitbr.	1.788.177	1.194.262	593.916	593.916	0	nee	nee	Uitvoering nog niet geschied
Marnix, 1e inrichting	A241439 Marnix, 1e inrichting	160.182	0	160.182	160.182	0	nee	nee	Uitvoering nog niet geschied
Kerkweg 19, renovatie gebouw	A241440 Kerkweg 19, renovatie gebouw	450.000	346.479	103.521	103.521	0	nee	nee	
Voorbereidingskrediet Maandereng	A241444 Voorbereidingskrediet Maandereng	75.000	83.954	-8.954	0	-8.954	nee	nee	Dit voorbereidingskrediet is onderdeel van een groter (nog aan te vragen krediet). Realisatie van het gehele project is gepland in 2018
Marterlaan 20, Lunteren Bouwkosten	A244047 Marterlaan 20, Lunteren Bouwkosten	70.000	69.968	32	0	32	nee	ja	Is afgerond kan afgesloten worden
Schoolstraat 1 bouwkosten	A246029 Schoolstraat 1 bouwkosten	977.500	91.748	885.752	885.842	-90	nee	nee	Uitvoering nog niet geschied
Schoolstraat 1 grondkosten	A246032 Schoolstraat 1 grondkosten	412.500	405.080	7.420	0	7.420	nee	nee	Restant wordt mogelijk nog uitgegeven aan grondaankoop.
Sporthall Kenniscampus -Grond	A381105 Sporthall Kenniscampus -Grond	1.500.000	1.475	1.498.525	1.500.000	-1.475	nee	nee	start bouw in 2017, oplevering in 2018
Sporthall Kenniscampus -Opstallen	A381106 Sporthall Kenniscampus -Opstallen	6.150.000	460.401	5.689.599	5.689.599	0	nee	nee	start bouw in 2017, oplevering in 2018
Sporthall Kenniscampus -Inrichting	A381107 Sporthall Kenniscampus -Inrichting	350.000	0	350.000	350.000	0	nee	nee	start bouw in 2017, oplevering in 2018
Gymz Essenburg, basketbalveld	A381110 Gymz Essenburg, basketbalveld	150.000	7.410	142.590	142.590	0	nee	nee	

Omschrijving	Project	Netto krediet 01-01-2016	Uitgaven minus Inkomsten 2016	Restant krediet 31-12-2016	Totale nog te verwachten uitgaven/inkom- sten vanaf 2017	Geprognoseer de over-of onderschrijding per einde project	Krediet ouder dan 2 jaar ja/nee	Afsluiten ja/nee	Toelichting
MFA Otterlo - sport inrichting	A388001 MFA Otterlo - sport inrichting	65.000	0	65.000	65.000	0	nee	nee	
Peppelensteeg - 2e korfbalv. - topl.	A391101 Peppelensteeg - 2e korfbalv. - topl.	120.000	0	120.000	120.000	0	ja	nee	
Hoekelumse eng.atletiekbaan Climax	A391112 Hoekelumse eng.atletiekbaan Climax	500.000	572.946	-72.946	0	-72.946	ja	ja	Overschrijding valt weg tegen voordelen op kunstgrasvelden A391113 en A391114, totaal krediet was 9 ton.
Otterlo - Verplaatsing sportpark	A398103 Otterlo - Verplaatsing sportpark	4.370.000	3.502.339	867.661	867.661	0	ja	nee	Sportpark is opgeleverd, maar resterende groenwerkzaamheden moeten nog afgerond worden
Het Nieuwe Landgoed stichtingskosten	A511101 Het Nieuwe Landgoed stichtingskosten	457.253	849.432	-392.179	0	-392.179	nee	ja	Project is afgerond, kan worden afgesloten
IP 2016 Begraafplaats Ede	A541005 IP 2016 Begraafplaats Ede	104.000	77.042	26.958	26.958	0	nee	nee	Betreft asfaltpaden begraafplaatsen
Natuurbegraven Ede	A541006 Natuurbegraven Ede	72.600	86.276	-13.676	-13.676	0	nee	nee	
UVP Energie-Energievoorz.nieuwbouw	A550150 UVP Energie-Energievoorz.nieuwbouw	0	0	0	0	0	ja	ja	
UVP Energie-Isolatie bestaand woning	A550151 UVP Energie-Isolatie bestaand woning	2.000	0	2.000	0	2.000	ja	ja	
UVP Energie-Duurz.Energie bedrijven	A550152 UVP Energie-Duurz.Energie bedrijven	7.500	0	7.500	0	7.500	ja	ja	
UVP Energie-D.E.Windenergie	A550153 UVP Energie-D.E.Windenergie	5.000	0	5.000	0	5.000	ja	ja	
UVP Energie-Zonne energie	A550154 UVP Energie-Zonne energie	25.000	0	25.000	0	25.000	ja	ja	
UVP Energie-Bodemenergie	A550155 UVP Energie-Bodemenergie	25.000	0	25.000	0	25.000	ja	ja	
UVP Energie-Bio-energie	A550156 UVP Energie-Bio-energie	25.000	0	25.000	0	25.000	ja	ja	
UVP Energie-Uitbr.Duurzaam warmtenet	A550157 UVP Energie-Uitbr.Duurzaam warmtenet	60.000	0	60.000	0	60.000	ja	ja	
UVP Energie-Communicatie/Educatie	A550158 UVP Energie-Communicatie/Educatie	22.500	0	22.500	0	22.500	ja	ja	
UVP Energie-Onvoorzien	A550159 UVP Energie-Onvoorzien	68.000	0	68.000	0	68.000	ja	ja	
UVP Energie-Dekking	A550160 UVP Energie-Dekking	-240.000	0	-240.000	0	-240.000	ja	ja	
Grondstromen	A590104 Grondstromen	0	0	0	0	0	ja	nee	Project wordt gebruikt om gronden uit projecten financieel af te wikkelen.
Uitvindersbuurt - Algemeen	A591100 Uitvindersbuurt - Algemeen	0	0	0	0	0	ja	nee	Na boeking 4e kw 2016 saldo 0,0
Uitvindersbuurt - Woonrijp - 3e fase	A591112 Uitvindersbuurt - Woonrijp - 3e fase	0	0	0	0	0	ja	nee	Na boeking 4e kw 2016 286,99 bedraagt het saldo € 75.836,78, betreft boeking periode 0 (handmatig aangepast)
Uitvindersbuurt - Bestemm.pl.Veld I	A591115 Uitvindersbuurt - Bestemm.pl.Veld I	0	0	0	0	0	ja	nee	Na boeking 4e kw 2016 saldo 0,0
Uitvindersbuurt - Planontwikk Veld I	A591116 Uitvindersbuurt - Planontwikk Veld I	0	0	0	0	0	ja	nee	Na boeking 4e kw 2016 saldo 0,0
Uitvindersbuurt - Planontwikk Veld D	A591117 Uitvindersbuurt - Planontwikk Veld D	0	0	0	0	0	ja	nee	Na boeking 4e kw 2016 saldo 0,0
VP Enka plankosten	A591127 VP Enka plankosten	0	0	0	0	0	ja	nee	Werken voor derden. Wordt jaarlijks naar de balans geboekt. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor. Projectnummer wordt gebruikt tot moment dat woningbouw op het Enka terrein is afgerond.
VP Enka NW beeldkwaliteitsplan	A591128 VP Enka NW beeldkwaliteitsplan	0	0	0	0	0	nee	nee	Werken voor derden. Wordt jaarlijks naar de balans geboekt. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor. Betreffend product wordt in 2017 vastgesteld.
VP Enka uitwerkingsplan	A591129 VP Enka uitwerkingsplan	0	0	0	0	0	ja	nee	Werken voor derden. Wordt jaarlijks naar de balans geboekt. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor. Projectnummer wordt gebruikt tot moment dat woningbouw op het Enka terrein is afgerond.
VP Enka bestemmingsplan Westhal	A591130 VP Enka bestemmingsplan Westhal	0	0	0	0	0	ja	nee	Werken voor derden. Wordt jaarlijks naar de balans geboekt. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor. Betreffend project wordt in 2017 afgerond.
VP Enka NW bestemmingsplan	A591131 VP Enka NW bestemmingsplan	0	0	0	0	0	ja	nee	Werken voor derden. Wordt jaarlijks naar de balans geboekt. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor. Betreffend product wordt in 2017 vastgesteld.
VP Enka bijdrage Grondbank	A591132 VP Enka bijdrage Grondbank	0	0	0	0	0	ja	nee	Werken voor derden. Wordt jaarlijks naar de balans geboekt. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor. Bijdragen worden t/m 2018 ontvangen van projectontwikkelaar.
Bospoort - Herinrichting	A591140 Bospoort - Herinrichting	0	0	0	0	0	ja	ja	Project opgeleverd en afgerond, eindigt op 0
Huygenspark - Inrichting	A591144 Huygenspark - Inrichting	0	0	0	0	0	ja	ja	
Reehorsterweg Zuid	A591145 Reehorsterweg Zuid	0	0	0	0	0	ja	nee	Particulier initiatief, loopt door in 2017
VP parklaan plankosten	A591180 VP parklaan plankosten	0	0	0	0	0	nee	nee	Realisatie van de Parklaan wordt verwacht in 2021. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Parklaan en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP parklaan verwerving	A591181 VP parklaan verwerving	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de Parklaan wordt verwacht in 2021. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Parklaan en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP parklaan knooppunt 4B tm 5	A591183 VP parklaan knooppunt 4B tm 5	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de Parklaan wordt verwacht in 2021. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Parklaan en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP parklaan wegvak 5-6 tm knp 6	A591184 VP parklaan wegvak 5-6 tm knp 6	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de Parklaan wordt verwacht in 2021. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Parklaan en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP parklaan knooppunt 10	A591186 VP parklaan knooppunt 10	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de Parklaan wordt verwacht in 2021. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Parklaan en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor algemeen engineering	A591200 VP spoor algemeen engineering	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.

Omschrijving	Project	Netto krediet 01-01-2016	Uitgaven minus Inkomsten 2016	Restant krediet 31-12-2016	Totale nog te verwachten uitgaven/inkom- sten vanaf 2017	Geprognostiseer de over-of onderschrijding per einde project	Krediet ouder dan 2 jaar ja/nee	Afsluiten ja/nee	Toelichting
VP spoor algemeen onvoorzien	A591201 VP spoor algemeen onvoorzien	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west engineering	A591202 VP spoor west engineering	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor OV sloopwerk, tijdelijk vz	A591215 VP spoor OV sloopwerk, tijdelijk vz	0	0	0	0	0	nee	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor OV Akulaan	A591222 VP spoor OV Akulaan	0	0	0	0	0	nee	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor OV kabels en leidingen	A591226 VP spoor OV kabels en leidingen	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor OV verwervingen	A591227 VP spoor OV verwervingen	0	0	0	0	0	nee	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor oost geluidvoorz	A591243 VP spoor oost geluidvoorzieningen	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west onderdoorgang H'weg	A591250 VP spoor west onderdoorgang H'weg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west Hakselseweg	A591251 VP spoor west Hakselseweg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west rotonde H'weg-Klaphek	A591252 VP spoor west rotonde H'weg-Klaphek	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west Klaphekweg incl.kp	A591253 VP spoor west Klaphekweg incl.kp	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west Verlengde Maanderweg	A591254 VP spoor west Verlengde Maanderweg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west Kerkweg	A591255 VP spoor west Kerkweg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west aansluiting Frankeneng	A591256 VP spoor west aansluiting Frankeneng	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west onderdoorgang K'weg	A591257 VP spoor west onderdoorgang K'weg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west SOMA	A591258 VP spoor west SOMA	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west spoorpad	A591259 VP spoor west spoorpad	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west fietspad onderdoorgang	A591260 VP spoor west fietspad onderdoorgang	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west Velengde Blokkenweg	A591261 VP spoor west Velengde Blokkenweg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west Azo kp Zanderij-B'weg	A591262 VP spoor west Azo kp Zanderij-B'weg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west geluidsscherm	A591263 VP spoor west geluidsscherm	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door ontrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.

Omschrijving	Project	Netto krediet 01-01-2016	Uitgaven minus Inkomsten 2016	Restant krediet 31-12-2016	Totale nog te verwachten uitgaven/inkom- sten vanaf 2017	Geprognoseer de over-of onderschrijding per einde project	Krediet ouder dan 2 jaar ja/nee	Afsluiten ja/nee	Toelichting
VP spoor algemeen onvoorzien	A591201 VP spoor algemeen onvoorzien	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west engineering	A591202 VP spoor west engineering	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor OV sloopwerk, tijdelijk vz	A591215 VP spoor OV sloopwerk, tijdelijk vz	0	0	0	0	0	nee	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor OV Akulaan	A591222 VP spoor OV Akulaan	0	0	0	0	0	nee	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor OV kabels en leidingen	A591226 VP spoor OV kabels en leidingen	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor OV verwervingen	A591227 VP spoor OV verwervingen	0	0	0	0	0	nee	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor oost geluidvoorz	A591243 VP spoor oost geluidsvoorzieningen	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de OV-knoop Spoorzone wordt verwacht in 2022. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west onderdoorgang H'weg	A591250 VP spoor west onderdoorgang H'weg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west Hakselseweg	A591251 VP spoor west Hakselseweg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west rotonde H'weg-Klaphek	A591252 VP spoor west rotonde H'weg-Klaphek	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west Klaphekweg incl.kp	A591253 VP spoor west Klaphekweg incl.kp	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west Verlengde Maanderweg	A591254 VP spoor west Verlengde Maanderweg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west Kerkweg	A591255 VP spoor west Kerkweg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west aansluiting Frankeneng	A591256 VP spoor west aansluiting Frankeneng	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west onderdoorgang K'weg	A591257 VP spoor west onderdoorgang K'weg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west SOMA	A591258 VP spoor west SOMA	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west spoorpad	A591259 VP spoor west spoorpad	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west fietspad onderdoorgang	A591260 VP spoor west fietspad onderdoorgang	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west Velengde Blokkenweg	A591261 VP spoor west Velengde Blokkenweg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.

Omschrijving	Project	Netto krediet 01-01-2016	Uitgaven minus Inkomsten 2016	Restant krediet 31-12-2016	Totale nog te verwachten uitgaven/inkom- sten vanaf 2017	Geprognoseer de over-of onderschrijding per einde project	Krediet ouder dan 2 jaar ja/nee	Afsluiten ja/nee	Toelichting
VP spoor west Azo kp Zanderij-Bweg	A591262 VP spoor west Azo kp Zanderij-Bweg	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitatie. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west geluidsscherm	A591263 VP spoor west geluidsscherm	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitatie. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west raildempers	A591264 VP spoor west raildempers	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitatie. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west kabels & leidingen	A591265 VP spoor west kabels & leidingen	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitatie. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
VP spoor west aanpassen riolering	A591266 VP spoor west aanpassen riolering	0	0	0	0	0	ja	nee	Realisatie van de westelijke Spoorzone wordt verwacht in 2017. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Spoorzone en bijdragen vanuit grondexploitatie. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
Westzoom - Haverkamp	A594100 Westzoom - Haverkamp	0	0	0	0	0	ja	nee	particulier initiatief, loopt door in 2017
Westzoom - Zandscheer	A594101 Westzoom - Zandscheer	0	0	0	0	0	ja	nee	particulier initiatief, loopt door in 2017
Wekerom - Dorpsplein	A597100 Wekerom - Dorpsplein	0	0	0	0	0	nee	ja	Project opgeleverd en afgerond, eindigt op 0
Gemeentelijk landschapsbeh.2016-2019	A620003 Gemeentelijk landschapsbeh.2016-2019	70.000	39.264	30.736	4.887	25.849	nee	nee	Betreft landschapsbeheer. Subsidie/project loopt tot en met 2019
Herstel cultuurhistorische elementen	A620004 Herstel cultuurhistorische elementen	37.750	17.914	19.837	19.837	0	nee	nee	Project is lopende
Uit Maatregel Beheerplan Natuur 2000	A620106 Uit Maatregel Beheerplan Natuur 2000	25.000	0	25.000	25.000	0	nee	nee	Dit krediet is bestemd voor maatregelen, mogelijk wordt het ingezet voor Vlinderdas. Uitgaven verwacht in 2017.
Landgoed Kernhem, Slijkruikgebied	A621002 Landgoed Kernhem, Slijkruikgebied	80.000	9.406	70.594	70.594	0	nee	nee	Project is lopende
Goudsberg - Recreatief attractiepoint	A624100 Goudsberg - Recreatief attractiepoint	125.000	125.000	0	0	0	ja	nee	Subsidie is deels vastgesteld. Deel is doorgeschoven. Zie 16/003066. Vaststelling in 2017
RWZI Otterlo	A628101 RWZI Otterlo	188.403	172.492	15.911	0	15.911	ja	nee	Project moet definitief afgerond worden. Er worden nog één of twee kleine facturen verwacht (enkele 100)
Gymz. De Essenburg	A631034 Gymz. De Essenburg	0	0	0	0	0	nee	ja	
Frisokazerne - Afronding herontw.	A631035 Frisokazerne - Afronding herontw.	125.000	12.579	112.422	112.422	0	nee	nee	Wordt in 2017 afgerond
Pompgebouw RWZI	A638003 Pompgebouw RWZI	0	28.232	-28.232	0	-28.232	ja	nee	Wordt in 2017 afgerond samen met RWZI
Gronden Doesburger Eng	A681001 Gronden Doesburger Eng	0	533.455	-533.455	0	-533.455	nee	ja	grondoverdracht gerealiseerd
Nieuwe Kazernelaan 2D 28	A681002 Nieuwe Kazernelaan 2D 28	0	335.000	-335.000	0	-335.000	nee	ja	grondoverdracht gerealiseerd
MFA Otterlo - grondvererving	A688001 MFA Otterlo - grondvererving	576.000	855	575.145	575.145	0	nee	nee	
MFA Otterlo - opstallen	A688002 MFA Otterlo - opstallen	3.431.445	12.375	3.419.070	3.419.070	0	nee	nee	
Het Laar Wekerom - kavel15	A688003 Het Laar Wekerom - kavel15	0	340.000	-340.000	0	-340.000	nee	ja	grondoverdracht gerealiseerd
FV - Ontvangsten subsidie SVGV	A900510 FV - Ontvangsten subsidie SVGV	0	0	0	0	0	ja	ja	
FV - Landschapsbeheer regiocontract	A900511 FV - Landschapsbeheer regiocontract	107.567	107.567	0	0	0	ja	ja	
FV - Landgoed Kernhem	A900513 FV - Landgoed Kernhem	106.145	106.145	0	0	0	ja	ja	
FV - Cultuurhistorie - lands.elem.	A900514 FV - Cultuurhistorie - lands.elem.	20.495	20.495	0	0	0	ja	ja	
FV - Groene Grens 2e fase	A900515 FV - Groene Grens 2e fase	0	0	0	0	0	ja	ja	
FV - OLT-Algemeen/participatieproces	A900540 FV - OLT-Algemeen/participatieproces	0	0	0	0	0	ja	nee	Er komen nog kosten, worden gedekt via reserve cofinanciering
FV - OLT-Gebouwenrestauratie	A900541 FV - OLT-Gebouwenrestauratie	0	0	0	0	0	ja	nee	Er komen nog kosten, worden gedekt via reserve cofinanciering
FV - OLT-Groenrestauratie	A900542 FV - OLT-Groenrestauratie	0	0	0	0	0	ja	nee	Er komen nog kosten, worden gedekt via reserve cofinanciering
FV - OLT-Theaterfaciliteiten	A900543 FV - OLT-Theaterfaciliteiten	0	0	0	0	0	ja	nee	Er komen nog kosten, worden gedekt via reserve cofinanciering
GSO-4 Arbeidstrainingscentrum ATC	A910120 GSO-4 Arbeidstrainingscentrum ATC	0	0	0	0	0	ja	ja	GSO-4 contract is afgerekend
GSO-4 Veldhuizen Hondenkop	A910316 GSO-4 Veldhuizen Hondenkop	0	0	0	0	0	ja	ja	GSO gelden. 2015 afgerond. Financieel in 2016
GSO-4 Hoogbouw Ede-Zuid	A910336 GSO-4 Hoogbouw Ede-Zuid	0	0	0	0	0	ja	ja	GSO gelden. 2015 afgerond. Financieel in 2016
GSO-4 Indische buurt	A910345 GSO-4 Indische buurt	0	0	0	0	0	ja	ja	GSO gelden. 2015 afgerond. Financieel in 2016
Raadzaal - Aanpass. tbv geluidsinst.	A991100 Raadzaal - Aanpass. tbv geluidsinst.	76.500	44.141	32.359	0	32.359	nee	ja	

Omschrijving	Project	Netto krediet 01-01-2016	Uitgaven minus Inkomsten 2016	Restant krediet 31-12-2016	Totale nog te verwachten uitgaven/inkom- sten vanaf 2017	Geprognoseer de over-of onderschrijding per einde project	Krediet ouder dan 2 jaar ja/nee	Afsluiten ja/nee	Toelichting
Raadhuis - Techn. Infrastruct. (2)	A991107 Raadhuis - Techn. Infrastruct. (2)	50.500	99.938	-49.438	0	-49.438	nee	ja	
Verbouwing UWV 2016	A991120 Verbouwing UWV 2016	210.000	206.945	3.055	0	3.055	nee	ja	
Verbouwing Manenberg OddV 2016	A991121 Verbouwing Manenberg OddV 2016	250.000	54.219	195.781	0	195.781	nee	ja	Eigenaar pand heeft zelf geïnvesteerd, huur pand hoger
Verbouwing kantoorgebouwen 2016	A991122 Verbouwing kantoorgebouwen 2016	35.000	90.776	-55.776	0	-55.776	nee	ja	Fout in opboeking krediet in CODA
Meubilair verbouwing 2016	A991123 Meubilair verbouwing 2016	215.000	333.388	-118.388	0	-118.388	nee	nee	Financiële afwikkeling volgt 2017
Plaatsen extra paslezers	A991124 Plaatsen extra paslezers	30.000	8.892	21.108	21.108	0	nee	nee	In 2017 zullen de nodige paslezers worden geplaatst bij de Doelen, met name ter beveiliging van de centrale entree. Het volledige resterende budget daarom meenemen naar 2017. Overigens zal ik samen met Monique nog even kijken naar kosten mbt reeds aangebrachte paslezers in 2016 die mogelijk per abuis geboekt zijn onder 'Onderhoud'. Deze kosten moeten dan nog worden overgebracht naar dit projectnr.
Camerabewakingsysteem	A991125 Camerabewakingsysteem	50.000	0	50.000	50.000	0	nee	nee	Project is inmiddels gestart en zal ook in 2017 worden afgerond. Krediet dus geheel naar 2017.
Nieuw huisvestingconcept DO	A991126 Nieuw huisvestingconcept DO	220.000	528	219.472	219.472	0	nee	nee	Verbouwing Burgerzaken vindt plaats in 2017. A991126 + A9911127 = 260.000 beschikbaar. NB. Overschrijding op dit project is (zonder op dit moment te beschikken over een projectbegroting - deze volgt nog) zeer aannemelijk.
Aanpassen balies ivm veiligheid	A991127 Aanpassen balies ivm veiligheid	40.000	0	40.000	40.000	0	nee	nee	zie opmerking bij A991126
Kantoormeubilair - vervanging	A991200 Kantoormeubilair - vervanging	95.000	65.719	29.281	30.000	-719	ja	nee	Meubilair Gemeentewerf
Postregistratie	A992102 Postregistratie	400.000	321.200	78.800	78.800	0	ja	nee	Project nog niet afgerond. In heroriëntatiefase: wordt wellicht in breder verband verder uitgewerkt.
Beveiliging	A992108 Beveiliging	28.000	19.525	8.475	8.475	0	ja	nee	
Actieve netwerkcomponenten	A992113 Actieve netwerkcomponenten	412.000	243.597	168.403	168.403	0	nee	nee	
FMIS - Vervanging software	A992128 FMIS - Vervanging software	622.000	266.666	355.334	0	355.334	ja	ja	
Treasurypakket - vervanging	A992130 Treasurypakket - vervanging	19.000	0	19.000	19.000	0	nee	nee	
Planon - Beheer gem. eigendommen	A992141 Planon - Beheer gem. eigendommen	25.000	33.266	-8.266	0	-8.266	nee	ja	
BRV-Ontsl Bestemmingsplaninfo	A992145 BRV-Ontsl Bestemmingsplaninfo	0	14.404	-14.404	0	-14.404	ja	ja	Aanschaf software.
Vergadermiddelen fase 2	A992159 Vergadermiddelen fase 2	0	10.969	-10.969	0	-10.969	nee	ja	
ISA4ALL	A992170 ISA4ALL	0	40.183	-40.183	27.000	-67.183	nee	nee	
Kop van het Proces fase 2 (3D)	A992257 Kop van het Proces fase 2 (3D)	0	66.677	-66.677	52.993	-119.670	nee	nee	Staan projecten in de steigers
Optimalisatie BUR+koppeling (3D)	A992258 Optimalisatie BUR+koppeling (3D)	0	1.480	-1.480	27.520	-29.000	nee	nee	Staan projecten in de steigers
Invoering DMS (3D)	A992259 Invoering DMS (3D)	0	3.900	-3.900	89.600	-93.500	nee	nee	Nieuw Zaaksysteem; zal er om gaan
Impl.datacenterapparatuur - Fase 1	A992260 Impl.datacenterapparatuur - Fase 1	403.000	124.694	278.306	71.834	206.471	nee	nee	
Platform Exchange-migratie Ede	A992261 Platform Exchange-migratie Ede	100.000	31.791	68.209	0	68.209	nee	nee	
Inrichten Stretched Datacenter	A992262 Inrichten Stretched Datacenter	343.000	586.412	-243.412	0	-243.412	nee	nee	
Upgrade VDI-desktopomgeving Ede	A992263 Upgrade VDI-desktopomgeving Ede	156.000	0	156.000	0	156.000	nee	nee	
Implementatie XenMobile	A992264 Implementatie XenMobile	26.000	0	26.000	26.000	0	nee	nee	
Back-up strategie ontwikkelen	A992265 Back-up strategie ontwikkelen	200.000	417.269	-217.269	0	-217.269	nee	nee	
Upgrade Linux-servers	A992266 Upgrade Linux-servers	30.000	0	30.000	0	30.000	nee	nee	
Upgrade Servicedesk-applicatie	A992267 Upgrade Servicedesk-applicatie	50.000	21.769	28.231	28.230	1	nee	nee	
Exchangeoffice OddV	A992268 Exchangeoffice OddV	0	108.377	-108.377	0	-108.377	nee	ja	
Citrix Workspace Suite	A992269 Citrix Workspace Suite	0	30.403	-30.403	0	-30.403	nee	ja	
Platform Exchange-migratie OddV	A992270 Platform Exchange-migratie OddV	0	21.831	-21.831	0	-21.831	nee	nee	
Upgrade VDI-desktopomgeving OddV	A992271 Upgrade VDI-desktopomgeving OddV	0	18.248	-18.248	0	-18.248	nee	ja	
Vervangen bouwdeelswitches	A992272 Vervangen bouwdeelswitches	100.000	88.715	11.285	11.285	0	nee	nee	
AV middelen Manenberg	A992273 AV middelen Manenberg	235.000	234.726	274	0	274	nee	ja	
PMO portfolio tool	A992274 PMO portfolio tool	0	47.652	-47.652	0	-47.652	nee	ja	
Paspomaat	A992275 Paspomaat	80.000	0	80.000	80.000	0	nee	nee	Nog lastig te bepalen, Henk bekijkt nog voor invulling van dit jaar
Wet datalekken/besch.per.gegevens	A992276 Wet datalekken/besch.per.gegevens	100.000	0	100.000	100.000	0	nee	nee	
Intranet aanschaf en implementatie	A992277 Intranet aanschaf en implementatie	200.000	0	200.000	200.000	0	nee	nee	
CRM software	A992278 CRM software	45.000	2.819	42.181	42.181	0	nee	nee	
Vervanging thin clients;1ste trache	A992279 Vervanging thin clients;1ste trache	333.000	41.824	291.176	291.176	0	nee	nee	
Telios (systeem KCC)	A992280 Telios (systeem KCC)	87.500	23.400	64.100	64.100	0	nee	nee	
AntwoordPlus KCS	A992281 AntwoordPlus KCS	123.400	71.688	51.712	51.712	0	nee	nee	verwachte oplevering in mei
Bedrijfsauto's L&V 2016	A993104 Bedrijfsauto's L&V 2016	0	132.985	-132.985	0	-132.985	nee	nee	We lopen achter met de vervanging vanwege de realisatie van elec. Oplaadpunt
Vervanging papiersnijmachine	A994111 Vervanging papiersnijmachine	0	6.533	-6.533	0	-6.533	ja	ja	Afgerond
Verbouwing Kuiperplein 31	A681003 Verbouwing Kuiperplein 31	200.000	1.215	198.785	198.785	0	nee	nee	

Omschrijving	Project	Netto krediet 01-01-2016	Uitgaven minus Inkomsten 2016	Restant krediet 31-12-2016	Totale nog te verwachten uitgaven/inkom- sten vanaf 2017	Geprognoseer de over-of onderschrijding per einde project	Krediet ouder dan 2 jaar ja/nee	Afsluiten ja/nee	Toelichting
VP parklaan knp 7 tm wegvak 9-10	A591185 VP parklaan knp 7 tm wegvak 9-10	0	0	0	0	0	nee	nee	Realisatie van de Parklaan wordt verwacht in 2021. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Parklaan en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
Verbouwing wijkpost verlengde Parkwg Voorber. krediet sportzaal Otterlo	A241446 Verbouwing wijkpost verlengde Parkwg A388101 Voorber. krediet sportzaal Otterlo	50.000 50.000	51.696 55.000	-1.696 -5.000	0 0	-1.696 -5.000	nee ja	ja nee	
R80 MTB-routes	A210208 R80 MTB-routes	0	364	-364	-364	0	nee	nee	
G110 Connected Bike	A210209 G110 Connected Bike	0	319	-319	-319	0	nee	nee	Betreft krediet uit Fietsplan, wordt in 2017 opgeladen. Reeds gemaakt uren in 2016.
VP parklaan engineering	A591188 VP parklaan engineering	0	0	0	0	0	nee	nee	Realisatie van de Parklaan wordt verwacht in 2021. Jaarlijks worden alle bestedingen volledig gedekt door onttrekkingen uit de reserve Parklaan en bijdragen vanuit grondexploitaties. Saldo van dit activanummer per jaareinde altijd nihil hierdoor.
Gymzaal Kerkweg/Blotenbergl1, invent	A381108 Gymzaal Kerkweg/Blotenbergl1, invent	70.000	0	70.000	70.000	0	nee	nee	
Gymz Kerkweg/Blotenbergl1, speelplein	A381109 Gymz Kerkweg/Blotenbergl1, speelplein	30.000	0	30.000	30.000	0	nee	nee	
Gymz Essenburg, opknappen gymlokaal	A631039 Gymz Essenburg, opknappen gymlokaal	370.000	0	370.000	370.000	0	nee	nee	
H340 SFR Ede-Veenendaal	A190202 H340 SFR Ede-Veenendaal	823.540	23.351	800.189	800.189	0	nee	nee	Betreft krediet uit Fietsplan. Uitvoering voorzien in 2017 / 2018.
Mixed Hockeyclub (invest.subs)	A391115 Mixed Hockeyclub (invest.subs)	400.000	400.000	0	40.000	-40.000	nee	nee	Het is nog niet afgerond, er komt nog 40K bij. Dakking is al geregeld. Krediet wordt opgehoogd in 2017.
VP parklaan engineering	A591189 VP parklaan engineering	0	0	0	0	0	ja	ja	Nieuw nummer A591188
Al Amana, 1e inr. Olp + meub	A241437 Al Amana, 1e inr. Olp + meub	12.058	12.058	0	0	0	nee	ja	Is afgerond kan afgesloten worden
De Vuursteen, uitbr. 1e inr	A241441 De Vuursteen, uitbr. 1e inr	45.915	45.915	0	0	0	nee	ja	Is afgerond kan afgesloten worden
Al Amana uitbr. 1e inr.	A241442 Al Amana uitbr. 1e inr.	99.032	99.032	0	0	0	nee	ja	Is afgerond kan afgesloten worden
Vestercollege 1e inr	A241443 Vestercollege 1e inr	24.193	24.193	0	0	0	nee	ja	Is afgerond kan afgesloten worden
De Kern 1e inr	A241445 De Kern 1e inr	126.343	126.343	0	0	0	nee	ja	Is afgerond kan afgesloten worden
Calvijnschool 1e inr 16e gr	A246031 Calvijnschool 1e inr 16e gr	15.431	15.431	0	0	0	nee	ja	Is afgerond kan afgesloten worden
Totaal		46.519.386	23.669.809	22.849.576	23.045.670	-196.094			

Bijlage 4 - Overzicht van reserves

														bedragen x € 1.000	
Progr. Nummer	Omschrijving	Reserve- type	Rente ja/nee	I/S	Boekwaarde 1/1/2016	Overheveling Reserves	Resultaat bestemming vorig jaar	Boekwaarde 1/1 na resultaat bestemming	Rente	Bij realisatie	Afrealisatie	Afschrijvings- bijdrage	Boekwaarde 31/12/2016		
01	R400	Overgangsrecht FLO	OBR	nee	I	772	0	772	0	0	0	0	772		
02	R411	Parkeren	OBR	nee	I	758	0	758	0	0	370	0	389		
02	R416	Begraven	OBR	nee	I	365	0	430	0	120	0	0	550		
02	R417	Onderhoud & vervanging openb. ruimte	OBR	nee	I	1.219	0	1.219	0	615	335	0	1.500		
02	R605	Riolering buitengebied	ERK	ja	S	8.750	0	8.750	262	0	0	756	8.256		
02	R682	Kapitaallasten Parkeren	ERK	ja	S	0	0	0	0	141	0	0	141		
03	R420	Werkgelegenheid	OBR	nee	I	358	0	358	0	125	162	0	322		
03	R621	Egal.res.Kaplast gem.vastgoed	ERK	ja	S	0	0	0	0	12.089	0	0	12.089		
03	R622	Egal.res.Kaplast OHW	ERK	ja	S	0	0	0	0	2.712	0	0	2.712		
03	R681	Kapitaallasten Verkeer	ERK	ja	S	0	0	0	0	150	0	0	150		
04	R430	Onderwijs - Huisvesting	OBR	nee	I	4.461	0	4.461	0	0	277	0	4.185		
04	R433	Onderwijs - Achterstandsbeleid	OBR	nee	I	1.489	-58	1.431	0	46	0	0	1.477		
04	R435	Centrum voor Jeugd en Gezin	OBR	nee	I	229	0	229	0	0	113	0	116		
04	R610	Basisschool Kernhem	ERK	ja	S	214	0	214	6	0	209	11	0		
04	R611	Basisschool de Meander	ERK	ja	S	210	0	210	6	0	205	11	0		
04	R612	Brede school de Kraats	ERK	ja	S	425	0	425	13	0	418	20	0		
04	R613	Basisschool Paasberg/Veldhuizen	ERK	ja	S	309	0	309	9	0	303	15	0		
04	R614	Basisschool El Inkade	ERK	ja	S	494	0	494	15	0	485	24	0		
04	R615	Basisschool Wilhelminaschool	ERK	ja	S	315	0	315	9	0	310	14	0		
04	R616	Basisschool Emmaschool	ERK	ja	S	408	0	408	12	0	401	20	0		
04	R617	School/peuterspeelzaal Wekerom	ERK	ja	S	1.232	0	1.232	37	0	1.213	56	0		
04	R618	VMBO Het Streek Zandlaan	ERK	ja	S	473	0	1.923	58	0	1.895	85	0		
04	R620	Tijdelijk Jongerenwerk 2015-2017	ERK	nee	S	126	0	126	0	0	0	0	126		
05	R630	Sportpark Hoekelumse Eng	ERK	ja	S	1.446	0	1.446	43	0	1.390	100	0		
05	R632	Sportpark Bosrand	ERK	ja	S	469	0	469	14	0	420	63	0		
05	R633	Sportpark Peppelensteeg	ERK	ja	S	467	0	467	14	0	440	41	0		
05	R634	Combiproject Peppelensteeg	ERK	ja	S	193	0	193	6	0	196	2	0		
05	R635	Sportpark Inschoten	ERK	ja	S	636	0	636	19	0	601	54	0		
05	R636	Sportpark De Eikelhof	ERK	ja	S	980	0	980	29	0	892	118	0		
05	R638	Sportpark Allemanskamp	ERK	ja	S	401	0	401	12	0	373	40	0		
05	R639	Sportpark De Beek	ERK	ja	S	68	0	68	2	0	63	6	0		
05	R640	Sportpark Harskamp	ERK	ja	S	93	0	93	3	0	91	4	0		
05	R641	Gymnastieklokaal Kernhem	ERK	ja	S	811	0	811	24	0	800	36	0		
05	R642	Sporthal Otterlo	ERK	ja	S	1.217	0	1.217	37	0	1.254	0	0		
05	R643	Sporthal 't Riet	ERK	ja	S	107	0	107	3	0	103	7	0		
05	R644	Sportzaal De Peppel	ERK	ja	S	184	0	184	6	0	174	15	0		
05	R645	Sporthal De Peppel	ERK	ja	S	364	0	364	11	0	356	18	0		
05	R646	Sporthal De Soetendaal	ERK	ja	S	386	0	386	12	0	377	21	0		
05	R647	Sporthal Ut Sporthuus	ERK	ja	S	930	0	930	28	0	0	47	911		
05	R648	Gymlokaal Ceelman van Ommerenweg	ERK	ja	S	383	0	383	12	0	374	21	0		
05	R649	Hoenderloseweg (02)	ERK	ja	S	900	0	900	0	0	900	0	0		
05	R650	Sporthal zandlaan	ERK	ja	S	0	0	852	26	0	878	0	0		
06	R440	Cultuur	OBR	nee	I	98	0	98	0	568	97	0	569		
06	R441	Kunst en Cultuur - Ontwikkelingsfond	OBR	ja	I	483	0	483	14	3	60	0	441		
06	R442	Kunstaankopen	OBR	nee	I	663	0	663	0	0	208	0	455		
06	R443	Monumenten	OBR	nee	I	201	0	201	0	120	65	0	256		
06	R660	Museum Oud Lunteren	ERK	ja	S	34	0	34	1	2	0	2	35		
06	R661	Kijk- en Luistermuseum	ERK	ja	S	27	0	27	1	0	0	2	26		
07	R439	Legaat van Lagen	OBR	ja	I	371	0	371	11	0	9	0	374		
07	R454	Regionaal Werk Bedrijf	OBR	nee	I	0	0	843	0	0	0	0	843		
07	R455	Res. Arbeidsmarktregio Food Valley	OBR	nee	I	64	0	746	0	0	0	0	746		

Progr. Nummer	Omschrijving	Reserve- type	Rente ja/nee	I/S	Boekwaarde 1/1/2016	Overheveling Reserves	Resultaat bestemming vorig jaar	Boekwaarde 1/1 na resultaat bestemming	Rente	Bij realisatie	Af realisatie	Afschrijvings- bijdrage	Boekwaarde 31/12/2016	
09	R453	Inburgering	OBR	nee	I	185	0	75	260	0	0	49	0	210
09	R460	Maatschappelijke opvang	OBR	nee	I	1.974	0	0	1.974	0	475	0	0	2.449
09	R461	Vrouwenopvang/aanpak ouderenmish.	OBR	nee	I	395	0	0	395	0	0	269	0	126
09	R462	Beschermde Wonen	OBR	nee	S	1.007	0	0	1.007	0	1.464	0	0	2.471
09	R670	Dorpscentrum De Spil	ERK	ja	S	589	0	0	589	18	0	582	25	0
09	R672	Proosdijerveldweg 55	ERK	ja	S	402	0	0	402	12	0	382	32	0
10	R470	Veluwe Poort - Spoorzone Ede	OBR	ja	I	8.710	0	-8.710	0	0	10.113	10.113	0	0
10	R471	Veluwe Poort - Parklaan	OBR	ja	I	6.502	0	-1.881	4.621	139	2.533	1.249	0	6.045
10	R475	Landschapsfonds	OBR	nee	I	264	0	26	289	0	104	327	0	67
10	R476	Stadsuitleg	OBR	nee	I	985	0	0	985	0	0	373	0	613
10	R477	Starters- en doorstromers	OBR	ja	I	2.870	0	0	2.870	86	0	243	0	2.712
10	R481	Buitengebied - Uitvoering	OBR	nee	I	70	0	0	70	0	0	0	0	70
10	R678	Quick Result	ERK	ja	S	0	0	8.710	8.710	261	83	0	0	9.054
10	R679	Veluwe Poort - ERK Parklaan	ERK	ja	S	0	0	1.733	1.733	52	68	0	0	1.853
10	R680	Structuurvisie Buitengebied	ERK	ja	S	0	0	0	0	0	86	0	0	86
10	R700	Grondbedrijf	BRG	nee	I	1.411	0	96	1.507	0	0	0	0	1.507
11	R300	Afval	BR	nee	S	2.241	0	260	2.501	0	347	0	0	2.848
11	R480	Bodemsanering	OBR	nee	I	587	0	0	587	0	50	25	0	612
13	R100	Algemene reserve	AR	nee	I	21.196	0	12.535	33.731	0	839	9.879	0	24.691
13	R200	Algemene reserve - Begroting	OAR	ja	S	6.781	0	0	6.781	203	0	284	0	6.701
13	R201	Algemene reserve - Rente begroting	OAR	ja	S	9.656	0	0	9.656	290	0	290	0	9.656
13	R472	Woningbouw	OBR	nee	I	295	0	0	295	0	36	0	0	331
13	R491	Lokale arbeidsvoorwaarden	OBR	nee	I	331	0	0	331	0	102	144	0	289
13	R492	BTW - Compensatiefonds	OBR	nee	I	2.059	0	250	2.309	0	3.080	1.461	0	3.929
13	R493	Cofinanciering	OBR	ja	I	3.155	0	0	3.155	95	0	1.580	0	1.669
13	R494	DOE - Belegd deel	OBR	nee	I	1.106	0	0	1.106	0	0	0	0	1.106
13	R495	Overlopende verplichtingen	OBR	nee	I	1.248	0	1.020	2.268	0	60	716	0	1.612
13	R496	Kapitaallasten	OBR	nee	I	478	0	289	767	0	953	478	0	1.242
13	R497	Overlopende verplichtingen subsidies	OBR	nee	I	0	0	666	666	0	0	666	0	0
13	R499	Investeringsfonds Impuls Ede	OBR	nee	I	2.255	0	0	2.255	0	3.067	3.249	0	2.074
13	R500	Bedrijfsmiddelen - Personeel	PBR	nee	I	2.491	0	-12	2.479	0	4.154	3.731	0	2.902
13	R501	Bedrijfsmiddelen - Kapitaallasten	PBR	ja	I	1.356	0	179	1.535	46	918	966	0	1.533
13	R502	Bedrijfsmiddelen - Algemeen	PBR	ja	I	4.668	0	-142	4.526	136	529	1.121	0	4.070
13	R503	Bedrijfsmiddelen - Huisvesting	PBR	ja	I	698	0	630	1.328	40	943	555	0	1.755
13	R504	Bedrijfsmiddelen - Automatisering	PBR	nee	I	3.287	0	42	3.329	0	310	1.030	0	2.609
13	R505	Herbezettingsgelden	PBR	nee	I	258	0	0	258	0	88	42	0	304
Totaal					124.095	0	19.600	143.695	2.132	47.095	56.622	1.667	134.633	

Reservetype	Omschrijving Reservetype
AR	Algemene reserve
BR	Bestemmingsreserve
BRG	Bestemmingsreserve grondbedrijf
ERK	Egalisatiereserve kapitaallasten
OAR	Overige algemene reserve
OBR	Overige bestemmingsreserve
OBR	Overige bestemmingsreserves
PBR	Personeel- en bedrijfsreserve

Bijlage 5 - Doel reserves

Progr.	Nummer	Omschrijving	Categorie	Doel
01	R400	Overgangsrecht FLO	7	Deze reserve heeft als doel het opvangen van tijdelijke extra overgangsrechten a.g.v. afschaffen Functioneel Leeftijdsontslag
02	R411	Parkeren	7	Deze reserve is een egalisatiereserve met als doel om exploitatieverschillen op het product parkeren te voorkomen. Daarnaast worden ontvangen afkoopsommen in de reserve gestort, welke worden ingezet voor het realiseren van parkeervoorzieningen.
02	R416	Begraven	7	Egaliseren van de schommelingen van de begraafrechten (inkomsten) en de uitgaven op het product begraven.
02	R417	Onderhoud & vervanging openbare ruimte	7	Het doel van deze reserve is de egalisatie van de kosten voor onderhoud en vervanging in de openbare ruimte.
02	R605	Riolering buitengebied	5	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.
02	R682	Kapitaallasten Parkeren	5	Idem
03	R420	Werkgelegenheid	7	De reserve werkgelegenheid is bedoeld voor reguliere werkzaamheden en werkzaamheden in het kader van uitvoering kadernota Economisch Beleid. Jaarlijks vindt een vaste storting plaats vanuit het Grondbedrijf. Dit, omdat activiteiten mede bedoeld zijn de verkoop van kavels (bedrijventerreinen) te bespoedigen.
03	R621	Egalisatiereserve kapitaallasten gemeentelijk vastgoed	5	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.
03	R622	Egalisatiereserve kapitaallasten OHW	5	Idem
03	R681	Kapitaallasten Verkeer	5	Idem
04	R430	Onderwijs - Huisvesting	7	Integraal voorzien in de behoefte aan huisvesting primair en voortgezet onderwijs via uitbreiding, ver- en nieuwbouw.
04	R433	Onderwijs - Achterstandsbeleid	7	Stimuleren van en afdekken van de financiële risico's van de projecten uitgevoerd binnen het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid met gebruik van voor dit doel beschikbare gemeentelijke middelen.
04	R435	Centrum voor Jeugd en Gezin	7	Deze reserve dient ter dekking van de kosten van Centra voor Jeugd en Gezin en sociale teams
04	R610	Basisschool Kernhem	5	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.
04	R611	Basisschool de Meander	5	Idem
04	R612	Brede school de Kraats	5	Idem
04	R613	Basisschool Paasberg/Veldhuizerschool	5	Idem
04	R614	Basisschool El Inkade	5	Idem
04	R615	Basisschool Wilhelminaschool	5	Idem
04	R616	Basisschool Emmaschool	5	Idem
04	R617	School/peuterspeelzaal Wekerom	5	Idem
04	R618	VMBO Het Streek Zandlaan	5	Idem
04	R620	Tijdelijk Jongerenwerk 2015-2017	5	Idem
05	R630	Sportpark Hoekelumse Eng	5	Idem
05	R632	Sportpark Bosrand	5	Idem
05	R633	Sportpark Peppelensteeg	5	Idem
05	R634	Combiproject Peppelensteeg	5	Idem
05	R635	Sportpark Inschoten	5	Idem
05	R636	Sportpark De Eikelhof	5	Idem
05	R638	Sportpark Allemanskamp	5	Idem
05	R639	Sportpark De Beek	5	Idem

05	R640	Sportpark Harskamp	5	Idem
----	------	--------------------	---	------

Progr.	Nummer	Omschrijving	Categorie	Doel
05	R641	Gymnastieklokaal Kernhem	5	Idem
05	R642	Sporthal Otterlo	5	Idem
05	R643	Sporthal 't Riet	5	Idem
05	R644	Sportzaal De Peppel	5	Idem
05	R645	Sporthal De Peppel	5	Idem
05	R646	Sporthal De Soetendaal	5	Idem
05	R647	Sporthal Ut Sporthuus	5	Idem
05	R648	Gymlokaal Ceelman van Ommerenweg	5	Idem
05	R649	Hoenderloseweg (02)	5	Idem
05	R650	Sporthal Zandlaan	5	Idem
06	R440	Cultuur	7	Het doel van deze reserve is om (veelal) incidentele culturele aanvragen, die niet eerder in de begroting zijn opgenomen, te bekostigen.
06	R441	Kunst en Cultuur - Ontwikkelfonds	7	Deze reserve dient voor de ontwikkeling van een cultureel cluster in Ede-Oost. Er is voor de jaren 2008 tot en met 2010 een voorbereidingskrediet van €150.000 gevormd tot deze reserve.
06	R442	Kunstaankopen	7	Doelstelling van deze reserve is om het aanbod in kunstwerken binnen Ede op peil te houden/danwel te vergroten.
06	R443	Monumenten	7	Het bevorderen van de instandhouding, waaronder onderhoud en restauratie, van gemeentelijke en (in specifieke gevallen) rijksmonumenten.
06	R660	Museum Oud Lunteren	5	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.
06	R661	Kijk- en Luistermuseum	5	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.
07	R439	Legaat van Lagen	7	Het legaat van Lagen is ontvangen met de bepaling dat de opbrengsten daarvan ten goede moeten komen aan de doelgroep van de (toenmalige) afdeling WIZ (Werk, Inkomen & Zorg).
07	R454	Regionaal Werk Bedrijf	7	Het doel van deze reserve is om de meerjarige 2014-2016 ontvangen decentralisatie uitkering ad. € 1 miljoen, in het kader van de regionale implementatie Participatiewet c.q. de inrichting van het Regionale Werk Bedrijf (RWB), conform die doelstelling te besteden.
07	R455	Res. Arbeidsmarktregio Food Valley	7	Het doel van deze reserve is om ontvangen decentralisatie uitkeringen m.b.t. de arbeidsmarktregio FoodValley, die gemeente Ede ontvangt als centrumgemeente meerjarig binnen deze regio te kunnen besteden.
09	R453	Inburgering	7	Het opvangen van de gevolgen wegens transitie van de inburgering en volwasseneducatie.
09	R460	Maatschappelijke opvang	7	Gemeente Ede is centrumgemeente voor de maatschappelijke opvang. Hiertoe wordt een decentralisatie-uitkering ontvangen, waarbij resultaten op de besteding gereserveerd worden in de reserve.
09	R461	Vrouwenopvang/aanpak ouderenmishandeling	7	Gemeente Ede is centrumgemeente voor de vrouwenopvang. Hiertoe wordt een decentralisatie-uitkering ontvangen, waarbij resultaten op de besteding gereserveerd worden in de reserve.
09	R462	Beschermd Wonen	7	Gemeente Ede is centrumgemeente voor Beschermd wonen. Hiertoe wordt een decentralisatie-uitkering ontvangen, waarbij resultaten op de besteding gereserveerd worden in de reserve.
09	R670	Dorpscentrum De Spil	5	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.

09	R672	Proosdijerveldweg 55	5	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.
----	------	----------------------	---	--

Progr.	Nummer	Omschrijving	Categorie	Doel
10	R470	Veluwe Poort - Spoorzone Ede	7	Ter bekostiging van de Spoorzone Ede binnen het project Veluwe Poort.
10	R471	Veluwe Poort - Parklaan	7	Ter bekostiging van infrastructurele ontsluiting binnen het project Veluwe Poort.
10	R475	Landschapsfonds	7	Op 10 juli 2008 heeft de raad het 'Ontwikkelingsplan Buitengebied Ede, Ruimte voor Kwaliteit' vastgesteld. In dit plan is opgenomen dat een Landschapsfonds zal worden ingesteld. De bedoeling hiervan is dat de toename van verstedelijking van het landelijke gebied gecompenseerd wordt door investeringen in de groene ruimte. Bij afname van het areaal groen door woningbouw of bedrijventerreinen wordt een afdracht gedaan ten gunste van dit fonds.
10	R476	Stadsuitleg	7	Ter bekostiging van bovenwijkse voorzieningen. Daaronder worden verstaan infrastructurele werken gelegen buiten de begrenzingen van (uitbreidings-)plannen, welke voor het functioneren van deze plannen evenwel noodzakelijk zijn.
10	R477	Starters- en doorstromers	7	De reserve is ingesteld om de rente- en beheerlasten voor het aangaan van starters/doorstromersleningen te kunnen bekostigen. Hierbij is uitgegaan van een benodigd niveau van 25% van de uitstaande leningen. Vanuit het raadsbesluit is het maximum aan uitstaande leningen vooralsnog op € 9,6 miljoen bepaald.
10	R481	Buitengebied - Uitvoering	7	Het gereserveerde bedrag in deze reserve is noodzakelijk voor het opstellen van de structuurvisies Ede-Stad en het Buitengebied met kernen.
10	R678	Quick Result	5	Egalisatiereserve kapitaallasten. Vanuit de wet zijn wij verplicht om de gemeentelijke eigen bijdragen op investeringen gedurende de looptijd van de kapitaallasten evenredig te laten vrijvallen. Om zo het totaal van de kapitaallasten te verlagen in de exploitatie.
10	R679	Veluwe Poort - ERK Parklaan	5	Idem
10	R680	Structuurvisie Buitengebied	5	Idem
10	R700	Grondbedrijf	4	De reserve dient ter afdekking van alle risico's die op grondprojecten worden benoemd en gekwantificeerd en vervolgens op bedrijfsniveau worden gesommeerd.
11	R300	Afval	2	Deze reserve is een egalisatiereserve met als doel om exploitatieverschillen op product afval en tariefschommelingen (op de leges) te voorkomen.
11	R480	Bodemsanering	7	In 1997 heeft het college bepaald dat via deze reserve gespaard wordt voor toekomstige gemeentelijke bijdragen voor bodemsanering (egalisatie van lasten).
13	R100	Algemene reserve	1	Deze reserve is ingesteld bij de gemeenterekening als saldireserve, waarmee jaarlijkse tekorten dan wel overschotten, na resultaatbestemming worden verrekend.
13	R200	Algemene reserve - Begroting	6	Deze reserve geeft zorgt voor een jaarlijkse bijdrage aan de meerjarenbegroting en dient als algemeen dekkingsmiddel.
13	R201	Algemene reserve - Rente begroting	6	Deze reserve geeft zorgt voor een jaarlijkse bijdrage aan de meerjarenbegroting en dient als algemeen dekkingsmiddel. Het bedrag bestaat uit het rentebedrag over de hoofdsom.
13	R472	Woningbouw	7	Buffer naar aanleiding van conversie in 1987 voor tegenvallers die zich bij de financiering van de woningbouw kunnen voordoen (herziening rentepercentages). Egalisatiereserve
13	R491	Lokale arbeidsvoorwaarden	7	Het bevorderen van lokale arbeidsvoorwaarden.
13	R492	BTW - Compensatiefonds	7	Het egaliseren van de (negatieve) resultaten door de invoering van het BTW-compensatiefonds.

Progr.	Nummer	Omschrijving	Categorie	Doel
13	R493	Cofinanciering	7	Het uitgangspunt van deze reserve is dat het moet gaan om ontwikkelingen die duurzaam zijn, meer samenhang teweeg brengen in en tussen beleidsvelden en bijdragen aan het evenwicht tussen gemeentevomvang en voorzieningenniveau. Er dient te worden voldaan aan de volgende kenmerken: <ul style="list-style-type: none"> • versterken/ontwikkelen stedelijke functie(s) en bereikbaarheid; • versterking/verbetering dienstverlening burger; • duurzaamheid en groene imago van Ede versterken; • verhoging kwaliteit openbare ruimte; • opwaardering mogelijkheden cultuur/recreatie/vrije tijd; • vergroting leefbaarheid.
13	R494	DOE - Belegd deel	7	Ten laste van dit, bij de ABN-AMRO bank belegd, fonds dienen investeringsbijdragen plaats te vinden, die verbonden zijn aan de verbetering van duurzame woon- en leefkwaliteit in de gemeente. Revolverend fonds SVn (Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting
13	R495	Overlopende verplichtingen	7	Deze reserve wordt gebruikt om middelen die beschikbaar komen via de resultaatbestemming en bedoeld zijn voor de exploitatie tijdelijk in te storten.
13	R496	Kapitaallasten	7	Deze reserve dient als egalisatiereserve voor voor- en nadelen op de actualisatie van de kapitaallasten.
13	R497	Overlopende verplichtingen subsidies	7	Reserve die gebruikt wordt voor de 'matching' van gemeentelijke bijdragen op investeringen.
13	R499	Investeringsfonds Impuls Ede	7	Het Investeringsfonds Impuls Ede (IfiE) is ingesteld bij de Perspectiefnota 2016-2019 om investeringen in de sociale en economische kracht van de gemeente Ede te stimuleren. De ambities zoals geformuleerd in Visie Ede 2025 en in het Convenant 2014-2018 zijn hierbij leidend.
13	R500	Bedrijfsmiddelen - Personeel	8	Egalisatiereserve voor kosten van gemeentelijk personeel.
13	R501	Bedrijfsmiddelen - Kapitaallasten	8	Egalisatie van inkomsten met betrekking tot investeringen.
13	R502	Bedrijfsmiddelen - Algemeen	8	Egalisatiereserve ten behoeve van de gemeentelijke bedrijfsmiddelen.
13	R503	Bedrijfsmiddelen - Huisvesting	8	Egalisatiereserve met betrekking tot investeringen voor de gemeentelijke huisvesting.
13	R504	Bedrijfsmiddelen - Automatisering	8	Egalisatiereserve met betrekking tot investeringen op ICT gebied.
13	R505	Herbezettingsgelden	8	Deze reserve wordt gebruikt als dekking voor begeleidings- en scholingskosten en aanverwante kosten van

Reservetype

Categorie	Omschrijving reservetype
1	Algemene reserve
2	Bestemmingsreserve
3	Bestemmingsreserves
4	Bestemmingsreserve grondbedrijf
5	Egalisatiereserve kapitaallasten
6	Overige algemene reserve
7	Overige bestemmingsreserves
8	Personeel- en bedrijfsreserve

Bijlage 6 - Overzicht van voorzieningen

bedragen x € 1.000

Cat.	Progr.	Nr.	Omschrijving	Rente ja/nee	Boekwaarde 1/1	Rente	Bij realisatie	Af realisatie	Vrijval	Boekwaarde 31/12
01	07	V165	NIEGG - niet in exploitatie genomen gronden	nee	614	-	-	-	614	-
01	10	V166	Voorziening liquidatie Permar	nee	-	-	382	-	-	382
01	12	V101	Wethouderspensioenen en uitkeringen	nee	4.145	-	968	216	-	4.897
01	12	V103	Personeelsbudgetten	nee	16	-	-	16	-	-
02	03	V147	Onderhoud gemeentelijke vastgoedportefeuille	nee	1.246	-	751	32	-	1.965
03	11	V164	ISV-gelden	nee	27	-	-	15	-	12
04	02	V162	Riioolaanleg en -beheer	ja	35.173	616	8.088	8.174	-	35.703
05	12	V124	Dubieuze debiteuren - WIZ	nee	4.574	-	-	1.127	-	3.447
05	12	V160	Dubieuze debiteuren - Algemeen	nee	1.027	-	960	43	-	1.944
06	10	V161	Negatieve plannen Grondbedrijf	ja	63.677	1.273	2.470	-	-	67.420
			Totaal		110.499	1.889	13.619	9.623	614	115.770

Categorie 01 Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's.

Categorie 02 Voorzieningen ter egalisering van kosten.

Categorie 03 Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is .

Categorie 04 Waarvoor bijdragen aan vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven.

Categorie 05 Correctie op de balanspost debiteuren.

Categorie 06 Correctie op de balanspost voorraden.

Bijlage 7 - Overzicht van opgenomen geldleningen

bedragen x € 1.000

Lening-nummer	Relatie	Oorspronkelijke hoofdsom	Einde looptijd	Restant hoofdsom op begindatum	Som stortingen in periode	Som aflossingen in periode	Som rentebedragen in periode	Restant hoofdsom op einddatum	Som boekrente in periode
108	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	2.723	2017	379	0	188	7	191	4
109	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	2.813	2032	1.941	0	89	58	1.852	56
111	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	5.695	2042	4.671	0	120	127	4.551	125
112	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	969	2032	643	0	31	15	612	15
113	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	11.345	2018	2.227	0	712	93	1.515	67
126	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	1.791	2045	1.536	0	28	59	1.508	58
127	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	729	2045	626	0	11	24	614	24
128	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	374	2045	316	0	9	4	307	4
129	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	1.652	2045	1.417	0	26	55	1.392	54
130	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	1.361	2045	1.174	0	19	54	1.155	54
131	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	3.719	2045	3.207	0	52	148	3.155	147
136	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	6.208	2045	5.296	0	92	221	5.204	220
137	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	7.437	2030	4.924	0	238	220	4.686	218
138	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	7.739	2030	5.120	0	247	228	4.873	226
139	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	2.364	2035	1.750	0	58	72	1.692	72
140	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	4.547	2035	3.284	0	114	121	3.170	119
141	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	944	2025	486	0	40	20	446	19
142	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	4.681	2025	2.328	0	199	80	2.129	79
143	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	5.066	2046	4.437	0	63	222	4.374	221
144	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	3.966	2046	3.472	0	49	174	3.423	173
147	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	6.807	2024	3.461	0	312	178	3.149	170
148	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	6.807	2039	5.677	0	112	340	5.565	339
150	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	6.720	2020	2.396	0	430	131	1.966	124
151	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	6.807	2031	4.034	0	252	155	3.782	148
152	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	5.241	2026	3.074	0	231	114	2.842	111
153	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	6.000	2027	2.880	0	240	72	2.640	69
154	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	12.000	2027	7.507	0	475	366	7.032	361
156	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	9.400	2029	5.264	0	376	241	4.888	225
157	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	5.000	2028	3.332	0	188	167	3.144	165
158	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	4.100	2019	1.383	0	322	65	1.060	52
159	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	10.400	2029	5.824	0	416	256	5.408	241
160	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	22.000	2030	15.610	0	785	611	14.825	590
161	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	11.000	2031	8.332	0	367	375	7.966	366
162	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	15.000	2032	11.884	0	475	550	11.409	535
163	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	15.000	2033	12.461	0	440	632	12.021	620
165	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	60.000	2021	60.000	0	0	2.250	60.000	2.250
166	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	7.900	2042	7.110	0	263	289	6.847	278
171	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	644	2043	615	0	15	17	600	16
172	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	25.000	2019	25.000	0	0	349	25.000	349
100059	NED. WATERSCHAPSBANK DNB VERPANDING	27.227	2017	3.819	0	1.892	72	1.927	45
100060	NEDERLANDSE WATERSCHAPSBANK N.V.	2.083	2020	654	0	129	4	525	3
250026	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	6.807	2018	1.343	0	427	63	915	63
250027	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	10.929	2019	2.901	0	678	132	2.223	117
250028	N.V. BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN	5.445	2046	4.780	0	69	232	4.710	230
Totaal		364.439		248.573	0	11.278	9.661	237.295	9.422

Bijlage 8 - Definities kengetallen paragraaf Weerstandsvermogen

Netto schuldquote

Dit kengetal geeft de verhouding tussen het vreemd vermogen en het eigen vermogen weer en geeft daarmee inzicht in het niveau van de schuldenlast.

De VNG heeft richtlijnen aangegeven voor dit kengetal; als de schulden van de gemeenten lager zijn dan het eigen vermogen (schuldquote is minder dan 100%) dan wordt dit als voldoende beschouwd, is de schuldquote hoger dan 130% dan wordt dit als onvoldoende gezien. De netto gecorrigeerde schuldquote houdt rekening met de door de gemeente doorgeleende gelden aan derden.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio laat de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen zien en geeft daarmee aan of de gemeente aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Hoe hoger de ratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De VNG heeft in 2013 aangegeven dat een solvabiliteitsratio van minder dan 20% als onvoldoende wordt beschouwd, en een percentage van meer dan 30% als voldoende.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal structurele exploitatieruimte toont welke structurele ruimte de gemeente heeft om haar eigen lasten te dragen. Het is een maatstaf voor het verschil tussen de structurele baten en structurele lasten van de gemeente. De bepaling gebeurt door het saldo van de structurele baten en lasten te delen door de totale baten en dit uit te drukken in een percentage. Een negatieve waarde van dit kengetal geeft dat er meer structurele lasten dan baten zijn, vice versa voor een positieve waarde.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van de grond) is ten opzichte van de totale jaarlijkse baten van de gemeente. Hoe lager deze ratio is hoe minder risico de gemeente loopt omtrent negatieve waardeontwikkeling van de grondpositie.

De beoordeling van dit kengetal is lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk nog niets over de relatie tussen vraag en aanbod. Dit vraagt dan ook om meer uitleg dan naar voren komt uit een kengetal. Zie hiervoor de paragraaf Grondbeleid en het MPG 2016.

Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk van deze gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Als deze ratio zich onder de 100% bevindt is de belastingdruk lager dan gemiddeld, ligt deze erboven dan is de belastingdruk hoger dan gemiddeld.

Bijlage 9 - Overzicht Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Permar WS			
Openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bieden van aangepaste arbeidsplaatsen binnen en buiten het SW-Bedrijf. ▪ Bieden van faciliteiten en diensten gericht op verbetering van de arbeidskansen op de private en publieke markt. ▪ Plaatsen van personen via begeleid werken, of (groeps-)detacheringen. 		
Financieel belang	Circa € 10 miljoen per jaar, ongeveer de helft van de exploitatie.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit tien leden, twee leden per deelnemende gemeente. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, een lid per deelnemende gemeente. Wethouder Eleveld is voorzitter van het bestuur. Wethouder Ligtelijn-Bruins is lid van het algemeen bestuur.		
Financiële gegevens		1-1-2016	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
	Vreemd vermogen	€ 12.423.000	€ 16.593.000
	Prognose resultaat	Resultaat rekening 2016 € 11.011.000 negatief (aandeel Ede € 5.649.000)	
risico's	Besloten is de gemeenschappelijke regeling op te heffen. Hiervoor is een liquiditeitsplan opgesteld waarvan de consequenties in deze jaarrekening zijn verwerkt.		

Regio Foodvalley			
Openbaar belang	De Regio FoodValley spant zich in voor elf strategische hoofdpogaven, die zich richten op het vestigingsklimaat en de leefomgeving van het FoodValley-gebied dat acht gemeenten beslaat. De hoofdpogaven zijn uitgewerkt in programma's en projecten in het Uitvoeringsprogramma Regio FoodValley.		
Financieel belang	De algemene bijdrage voor 2017 bedraagt € 2,95 per inwoner. Voor Ede komt dit uit op € 331.000, dit betreft een belang van 33%.		
Bestuurlijk belang	Burgemeester Van der Knaap is voorzitter en Wethouder Vreugdenhil lid van het algemene bestuur.		
Financiële gegevens		1-1-2016	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 896.154	€ 1.297.176
	Vreemd vermogen	€ 6.646.524	€ 5.994.797
	Prognose resultaat	€ 401.000 (resultaat 2016)	
Risico's	Doordat vanaf 2017 de inwonersbijdrage is verhoogd en daarmee de structurele lasten van de regio met structurele middelen worden gedekt, zijn er minimale risico's.		

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)			
Openbaar belang	Goede en tijdige brandweezorg. Uitvoering geven aan de Wet Publieke Gezondheid, dit voor zover het aan de gemeente opgedragen taken bevat.		
Financieel belang	€ 7.570.000		
Bestuurlijk belang	In het algemene bestuur van de VGGM (het regionale College), wordt de gemeente Ede vertegenwoordigd door burgemeester Van der Knaap en wethouder Ligtelijn-Bruins (op basis van haar portefeuille Welzijn).		
Financiële gegevens		1-1-2016	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 3.411.017	€ 7.843.880

Risico's	Vreemd vermogen	€ 47.224.331	€ 43.069.667
	Prognose resultaat	€ 4.432.863 (resultaat 2016)	
	Het totale risicobedrag voor de VGGM is berekend op € 1.453.000. Het weerstandsvermogen is voldoende om dit af te dekken.		

Omgevingsdienst de Vallei (OddV)

Openbaar belang	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de verschillende omgevingsdiensten in Gelderland. De OddV werkt intensief samen met die omgevingsdiensten. Samen vormen zij het 'Gelders Stelsel van omgevingsdiensten'.		
Financieel belang	€ 4.918.270		
Bestuurlijk belang	Wethouder Meijer vertegenwoordigt de gemeente Ede in het dagelijkse- en algemene bestuur van de OddV.		
Financiële gegevens		1-1-2016	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 1.066.000	€ 957.000
	Vreemd vermogen	€ 2.312.000	€ 2.221.000
	Prognose resultaat	€ 281.000 (resultaat 2016)	
Risico's	Weerstandsvermogen (€ 540.000) voldoende voor opvang risico's (€ 441.000).		

Regio de Vallei

Openbaar belang	Samenwerking tussen vijf gemeenten, die zich momenteel vooral nog richt op afvalverwerking		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage van Ede bedraagt circa € 18.000. Dit is een belang van circa 44%.		
Bestuurlijk belang	Wethouder Meijer vertegenwoordigt de gemeente Ede in het algemeen bestuur. Burgemeester Van der Knaap is voorzitter van het algemeen bestuur.		
Financiële gegevens		1-1-2016	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 526.115	€ 490.177
	Vreemd vermogen	€ 2.417.547	€ 5.035.430
	Prognose resultaat	€ 4.062 (resultaat 2016)	
Risico's	Minimaal		

Vennootschappen en coöperaties

ACV-groep

Openbaar belang	Het gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval in stromen, die op een milieuhygiënisch en economisch verantwoorde wijze kunnen worden hergebruikt, of verwerkt tegen een voor de burgers zo laag mogelijk tarieven.		
Financieel belang	€ 2.671.501		
Bestuurlijk belang	Wethouder Meijer zit als vertegenwoordiger van de gemeente Ede bij de vergadering van aandeelhouders.		
Financiële gegevens		1-1-2015	31-12-2015
	Eigen vermogen	€ 10.524.000	€ 10.353.000
	Vreemd vermogen	€ 23.886.000	€ 22.555.000
	Prognose resultaat	€ 379.000 (Begroting 2016)	
Risico's	De risico's voor de gemeente zijn:		

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het ingebrachte aandelenkapitaal (€ 2.671.501). ▪ De gemeente heeft de verplichting een eventueel negatief bedrijfsresultaat aan te vullen (ACV Gemeente B.V. artikel 4.1). ▪ Verplichting tot garantieverstrekking aan derden in verband met verplichtingen ACV Gemeente B.V. ten opzichte van die derden. <p>Beëindiging contract met ACV kan alleen met toestemming van alle aandeelhouders.</p>
--	---

NV Bank Nederlandse Gemeenten			
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.		
Financieel belang	€ 271.050		
Bestuurlijk belang	-		
Financiële gegevens		1-1-2016	31-12-2016
	Eigen vermogen	€ 4.163.000.000	€ 4.486.000.000
	Vreemd vermogen	€ 145.348.000.000	€ 149.483.000.000
	Resultaat 2016	€ 369 miljoen (resultaat 2016)	
Risico's	minimaal		

Stichtingen en verenigingen

Stichting Parkeren Ede Centrum			
Openbaar belang	Instandhouding/uitbreiding van parkeervoorzieningen in het centrum van Ede ten behoeve van de bereikbaarheid. Hierover tevens adviseren en communiceren met belanghebbenden.		
Financieel belang	De financiële bijdrage bedraagt € 2.900 per jaar. Dit is een belang van 50%.		
Bestuurlijk belang	Wethouder Meijer vertegenwoordigt de gemeente Ede in het bestuur van Stichting Parkeren Ede Centrum.		
Financiële gegevens		1-1-2015	31-12-2015
	Eigen vermogen	€ 26.000	€ 26.000
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
	Prognose resultaat	€ 0 (begroting 2016)	

de balanscijfers zijn ontleend aan de respectievelijke jaarrekeningen 2015.

Bijlage 10 - Single Information Single Audit

 						
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking siSa - d.d. 10 januari 2017						
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2017 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwalificatieisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04
			€ 0	€ 139.827	€ 2.949.845	€ 0
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen naast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen naast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Ten minste 50% besteed aan roc's ja/nee (automatisch)
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	Aard controle nvt Indicatornummer: D10 / 05
		1				
OCW	D10	(Volwassenen) Onderwijs 2015-2017 Participatiewet Contactgemeenten	Verstrekte uitkering (jaar T)	Besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) van educatie bij andere aanbieders dan roc's	Besteding (jaar T) van educatie totaal (automatisch)
			Aard controle R Indicatornummer: D10 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 03	Aard controle nvt Indicatornummer: D10 / 04
			€ 857.752	€ 462.463	€ 59.040	€ 521.503
		Reservering besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1)			ja
		Aard controle R Indicatornummer: D10 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 07			
		1	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen naast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04
		1	80A094E4	€ 0	€ 0	€ 0
		Kope beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee
			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
		1	80A094E4	€ 0	€ 0	Verfenging uitvoering tot 31-12-2018
						Nee
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2016 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		1.1 Participatiewet (PW)	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		€ 23.801.165	€ 396.488	€ 1.619.695	€ 3.373	€ 101.106
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
		€ 117.405	€ 55.500	€ 0	€ 113.640	€ 0
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2016 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04
		€ 137.208	€ 160.000	€ 65.150	€ 190.884	€ 46.308
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee		
		Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09		
		€ 0	€ 0	Ja		

Bijlage 11 - MPG 2017

Meerjaren Perspectief Grondzaken 2017 - Deel 1

1. Inleiding	174
2. Projecten bedrijventerreinen	176
VP Kazerneterreinen Maurits WFC (G12950).....	177
Harskamp - Uitbreiding bedrijventerrein (G50700)	180
Bedrijvenpark De Vallei - bouwkavels (G12310)	183
BT A12 (G132**).....	186
Kievitsmeent-West (G25000)	190
Wekerom - Bedrijventerrein Het Laar (G71000)	192
3. Projecten woningbouw.....	194
(programma 10 - Ruimtelijke Ontwikkeling & Wonen).....	
Kraatsweg Ede (G10900)	195
VP Soma terrein (G15200).....	197
Kernhem Noord (G20220).....	199
Kernhem Meander (G25700)	202
Bennekom - Kochlaan (G32700).....	204
Lunteren - De Hul (verspreid) Westzoom (G40320).....	206
Otterlo - Weversteeg/Onderlangs (G80700).....	208
Amsterdamseweg (G10600).....	212
VP AZO terrein (Moskee) (G11810).....	214
VP AZO-terrein woningbouw (G11811).....	216
VP Kazerneterreinen (G129**).....	218
Valley Center (G13010)	222
Peppelensteeg Sport (G15100)	225
Kernhem Vlek B (G2021*)	227
Reehorsterweg Noord (G2290*)	230
Bospoort (G24010)	233
Het Nieuwe Landgoed (G242**)	236
Veldhuizen A - Herstructurering (G24400).....	239
VP Kop van de Parkweg (G24830)	242
Veenderweg - Ganzeweide (G25500).....	245
Harskamp - Smachtenburgerweg (G50800)	247
Harskamp - Kraatsweg (G50900).....	250
Ederveen - Veldjesgraaf II (G61000).....	252
Wekerom West (G708**).....	254
4. Afgesloten projecten	257
5. Materiële Vaste Activa.....	258

1. Inleiding

Een belangrijk moment van inzicht vormt de financiële verantwoording van het grondbedrijf.

Voor u ligt: *het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) 2017*. Eind 2016 zijn de uitgangspunten als input voor dit MPG aan de gemeenteraad ter besluitvorming aangeboden.

Op basis van de bestuurlijke opdrachten, de uitgangspunten MPG 2017, een financiële analyse en een inschatting van de risico's, geeft dit MPG een doorkijk vanuit het verleden naar de toekomst van de bij het grondbedrijf in beheer zijnde complexen.

Het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2017 is een zelfstandig leesbare rapportage, waarin uitgebreid wordt ingegaan op de situatie van projecten, de portefeuille en financiële positie van het grondbedrijf.

Dit Meerjarenperspectief bestaat uit drie delen:

1. **U leest thans in deel I (De projecten)**. Hierin vindt u de beschrijving van de individuele projecten en activiteiten, hun financiële consequenties en de belangrijkste risico's. Daarvoor zijn alle grondexploitaties per 1-1-2017 geactualiseerd naar de meest recente inzichten (uitgangspunten) en ontwikkelingen. Individuele beschrijvingen dus, die de basis vormen voor de portefeuille in deel II.
2. Deel II (*De portefeuille*) bevat een samenvatting van de resultaten en risico's, zoals in deel I beschreven. Deze resultaten worden vertaald in de financiële positie van het grondbedrijf, gebaseerd op de werkelijkheid zoals die nu in de projecten wordt ervaren en de vastgestelde uitgangspunten op programmaniveau.
3. Risico analyse Grondexploitaties (geheim) bevat een vertrouwelijke duiding van de risico's op projectniveau en van de conjuncturele risico's (marktrisico's die zich voor de plannen gelijktijdig voordoet). In deze risicoanalyse zijn de planeconomische risico's en de conjuncturele risico's beschreven en financieel vertaald. Doel van deze analyse is primair om een basis voor risicobeheersing te vinden. Binnen de projecten worden de beheersmaatregelen benoemd. De sturing op de risico's maakt onderdeel uit van de sturing op het project en wordt intern bewaakt op voortgang en effect.

Overgang van initiatief naar de planfase

Onderscheid in projectfasen

Alle projecten en activiteiten die opgenomen zijn in het grondbedrijf, zijn onderverdeeld naar projectfasen. Een project start met een initiatief, dat nader gedefinieerd wordt, uitgewerkt wordt en na realisatie overgaat in de beheersfase. Voor de (financiële) sturing zijn de volgende vier ijkmomenten van belang:

1. Het moment dat een (potentieel) project daadwerkelijk projectmatig in ontwikkeling wordt genomen, met het doel om dit ook te realiseren. In deze fase wordt ook de financiële haalbaarheid nader onderzocht en uitgewerkt naar een globale exploitatieberekening.

1. Overgang (binnen de Planfase) van definitie naar ontwerp.

Een belangrijke stap in de levenscyclus van een project is de definitiefase, als onderdeel van de planfase. Voor prioritaire projecten zal de Gemeenteraad worden gevraagd om expliciet kaders vast te stellen, waarbinnen verdere uitwerking en uitvoering dient plaats te vinden. Deze kaders zijn zowel financieel, functioneel als ruimtelijk.

2. Overgang naar de realisatiefase.

Het moment dat wordt besloten om een project, conform gedetailleerd plan en financieel inzicht, daadwerkelijk uit te gaan voeren.

3. Overgang naar de beheerfase.

Het moment dat een project financieel wordt afgerond en geëvalueerd.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de projecten toegelicht die in administratieve zin in programma 3 (Economische Zaken) van de programmabegroting vallen. Feitelijk gaat het hier om de bedrijventerreinen.

Projecten die zich in de initiatieffase bevinden komen hier niet voor. Deze vallen onder de Materiële Vaste Activa en worden kort toegelicht in hoofdstuk 5.

Hoofdstuk 3 behandelt analoog aan het vorige hoofdstuk de projecten in programma 10 (Ruimtelijke Ontwikkeling & Wonen). Hier gaat het om projecten met het zwaartepunt op woningbouw.

Hoofdstuk 4 licht toe welke projecten per 31-12-2016 administratief zijn afgesloten.

In hoofdstuk 5 worden de verspreide gronden en erfpachtgronden die vallen onder Materiële Vaste Activa toegelicht, zoals die in de portefeuille zijn opgenomen.

2. Projecten bedrijventerreinen (programma 3 - Economische Zaken)

In dit hoofdstuk worden alle projecten toegelicht die administratief vallen binnen het begrotingsprogramma 3 – Economische Zaken. Het betreft dan de projecten waarin gronden ontwikkeld worden tot bedrijventerreinen.

Projecten bedrijventerreinen (programma 3 Economische Zaken)

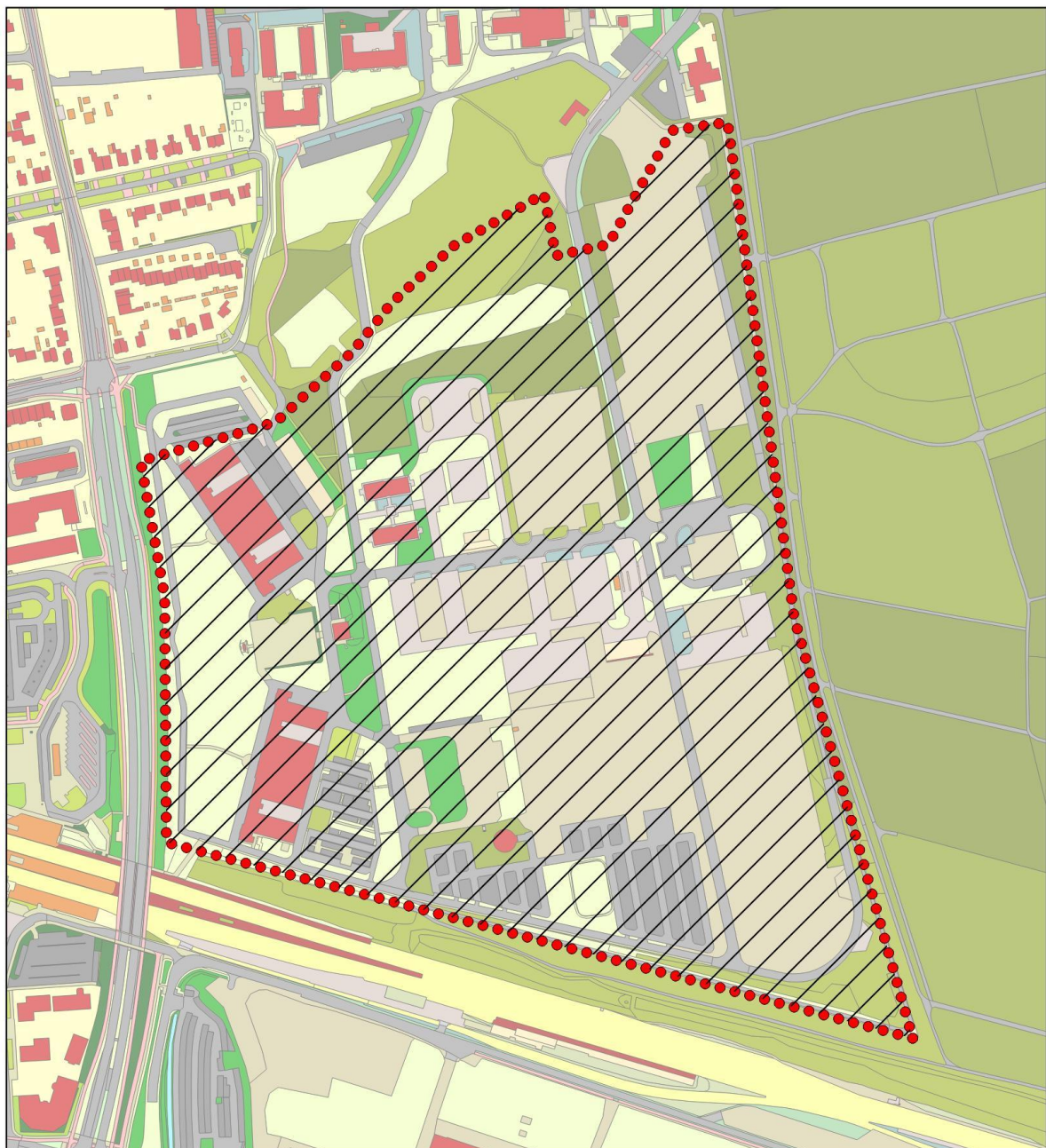
Planfase

G12950	VP Kazerneterreinen Maurits WFC
G50700	Harskamp - Uitbreiding bedrijventerrein

Realisatiefase

G12310	Bedrijventerrein De Vallei Bouwkavel
G132xx	BT A12
G25000	Kievitsmeent - West
G71000	Wekerom - Bedrijventerrein Het Laar

VP Kazerneterreinen Maurits WFC (G12950)

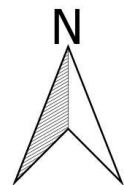
0 100 200 300 400 m

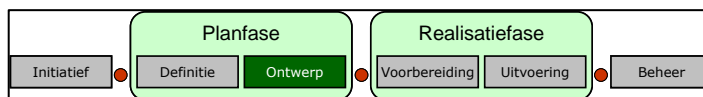
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

VP Kazerneterreinen Maurits WFC
Dossier : G12950
Projectleider : E. Muller
Portefeuillehouder : J. Weijland
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Economische Zaken
Fase : Planfase
Start : 2014
Eind : 2032

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 21.440.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 9.300.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 17.862.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 1.188.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 10.058.000	(n)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 627.000	(n)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen									won.
Middeldure woningen									won.
Dure woningen									won.
Totaal									won.
Commerciële m ²			30.500					132.500	163.000 m ²
Maatsch. functies m ²									m ²
Totaal			30.500					132.500	163.000 m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
21039	11-12-2014	Haalbaarheidsstudie WFC
30160	18-06-2015	Grond- en samenwerkingsovereenkomst

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Grond- en samenwerkingsovereenkomst	Getekend	WFC Development	

Algemeen

De Raad heeft in december 2014, op basis van het haalbaarheidsonderzoek, een positief besluit genomen over het vervoltraject van het WFC en, onder voorwaarden, een bedrag van € 5 miljoen beschikbaar gesteld als bijdrage in de realisatie van het WFC Experience Center. In het MPG 2016 is voor het eerst voor de locatie WFC een grondexploitatie opgenomen. Deze grondexploitatie Maurits Zuid/ WFC heeft als doel de realisatie van een Experience Center en een Campus met hoogwaardige food gerelateerde bedrijvigheid mogelijk te maken. De ontwikkeling van het gebied kent een ontwikkelingsstijd tot 2032, waarna voor een deel van de kavels de erfpachttermijn nog doorloopt tot ca. 2.045.

Voortgang 2016

- In 2016 is voor het WFC Experience Center gewerkt aan de uitwerking van het concept met de deelnemende organisaties. Er is een nieuwe ontwikkelingsstrategie voor het WFC Experience Center tot stand gekomen die ervan uit gaat dat zo spoedig mogelijk wordt gestart met 1^e fase in de Mauritskazerne.
- Door de Wageningen UR is het initiatief genomen om, samen met vier andere universiteiten en bedrijfsleven, een onderzoeksprogramma met en door bezoekers van het WFC op het gebied van gezondheid, duurzaamheid, gedrag en co-creatie op te starten.
- De planuitwerking heeft geleid tot een nieuwe stedenbouwkundige hoofdropzet, die ook tevens basis is voor deze grondexploitatie. De voorbereidende werkzaamheden voor het planologisch-juridische spoor zijn gestart.
- De provincie Gelderland heeft het WFC uitgeroepen tot een van de beeldbepalende projecten.

Mijlpalen 2017

- Het internationaal gerenommeerde BRC Imagination Arts stelt in 2017 een ontwikkelingsvisie voor het WFC Experience Center op, inclusief een business case. Deze visie en business case zijn basis voor verdere besluitvorming door alle betrokken partijen.
- De gemeente Ede en de Provincie Gelderland nemen een besluit over de benodigde publieke bijdragen en subsidies. Op Rijks- en Europees niveau vinden gesprekken plaats over steun en bijdrage.
- De stedenbouwkundige hoofdopzet wordt vastgesteld en er wordt een start gemaakt met het planologisch-juridische traject.
- Daarnaast worden afspraken gemaakt met WFC Development over de verkoop van de Frisokazerne, de Mauritskazerne en het ketelhuis.

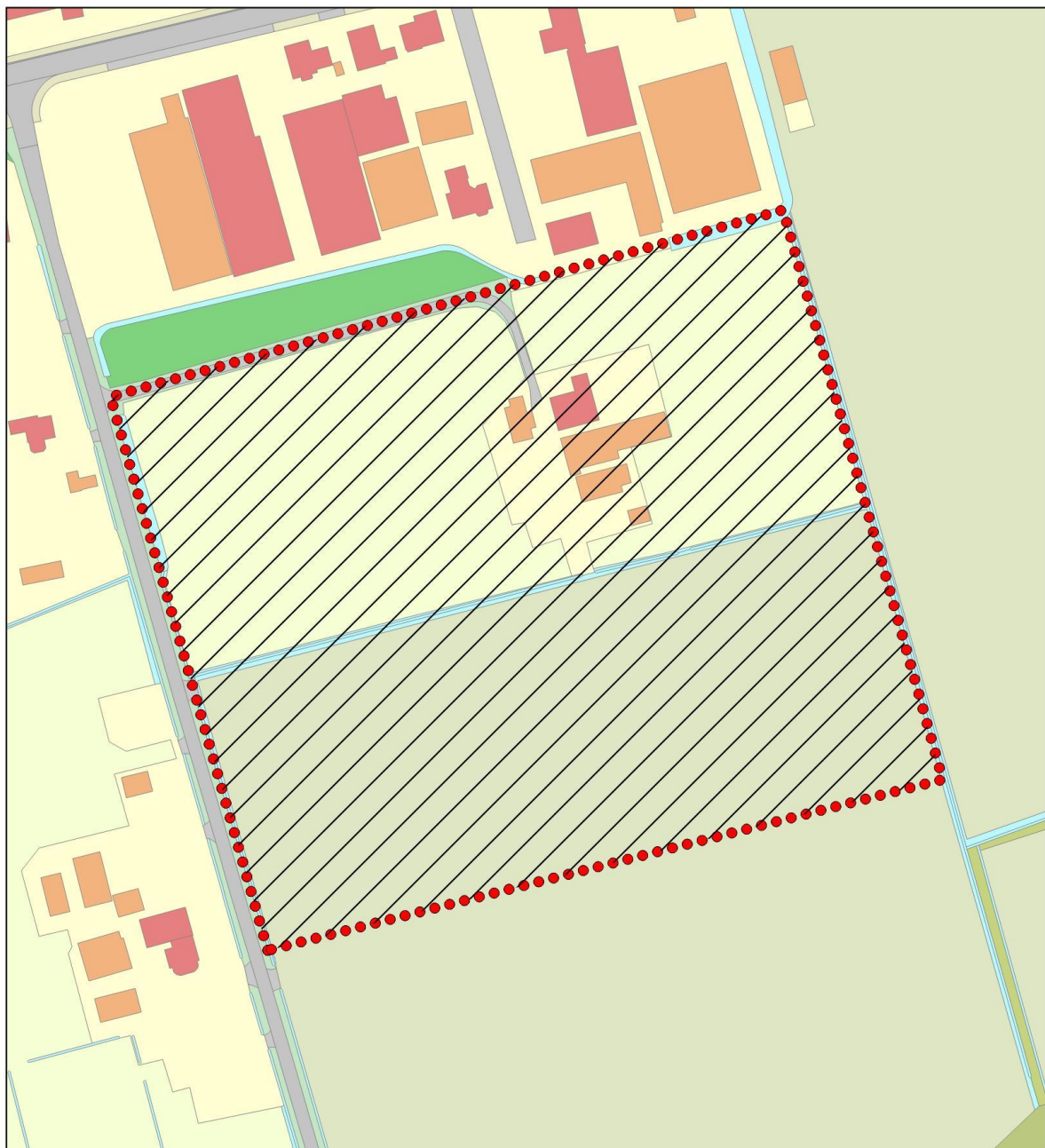
Resultaat

De grondexploitatie WFC bevindt zich aan de start van het plantraject voor het WFC en is daardoor gebaseerd op grove aannames en kengetallen. In de basis is de overeenkomst het uitgangspunt voor de Grex, waarbij de civiele kosten (op basis van de nieuwe stedenbouwkundige hoofdopzet) en de plankosten nauwkeuriger zijn geraamd ten opzichte van vorig jaar. Vanwege de complexiteit van het planproces (zie ook de risico's), zowel voor de ontwikkeling van de WFC Experience als voor de gebiedsontwikkeling, zijn de plankosten met € 1 miljoen verhoogd.

Risico's

De belangrijkste risico's worden in de vertrouwelijke Risicoanalyse Grondexploitaties 2017 uitgebreid behandeld.

Harskamp - Uitbreiding bedrijventerrein (G50700)

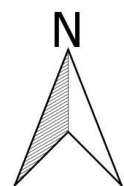
0 30 60 90 120 m

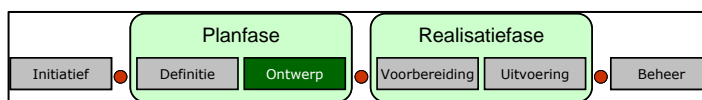
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Harskamp, Uitbreiding bedrijventerrein
Dossier : G50700
Projectleider : P. Smaal
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Economische Zaken
Fase : Planfase
Start : 2018
Eind : 2023

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig	
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 2.778.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 1.003.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 839.000	(n)	
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 190.000	(v)	

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Commerciële m ²						6.000	7.000	16.258	29.258 m ²
Maatsch. functies m ²									
Totaal						6.000	7.000	16.258	29.258 m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
	December 2009	Vaststelling Projectdocument
612628	Augustus 2010	Vaststelling Nota van Uitgangspunten

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
000			
0000			

Algemeen

Het plan is om aan de Molenweg te Harskamp een bedrijventerrein te realiseren van circa 4 hectare groot. Het bedrijventerrein krijgt een duurzame en landelijke uitstraling en biedt ruimte aan bedrijven uit Noord-oost Ede met een ruimtebehoefte van 1.000 – 3.000 m². Het is een uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein aan de Molenstraat.

Voortgang 2016

In eerste instantie zouden bedrijventerreinen Harskamp en Wekerom tegelijkertijd ontwikkeld worden, maar gezien de marktsituatie is hiervan afgezien. Het college van burgemeesters en wethouders heeft besloten om het bedrijventerrein Harskamp pas in ontwikkeling te brengen op het moment dat op bedrijventerrein Wekerom circa 80% van de gronden zijn uitgegeven. Gelet op die besluitvorming ligt het project op dit moment stil. Bij het opstellen van de regionale Programmering Bedrijventerreinen is de ontwikkeling van lokale bedrijventerreinen mogelijk als in voldoende mate de behoefte kan worden onderbouwd (zie ook risico's).

Resultaat

Het resultaat in het MPG 2017 op prijspeil 1-1-2017 is € 0,8 miljoen negatief. Het resultaat is € 0,2 miljoen voordeliger geworden. Voor het merendeel wordt de verbetering veroorzaakt omdat de rente voor 2017 en 2018 niet meer wordt doorbelast en in 2016 is verrekend (€ 81.000).

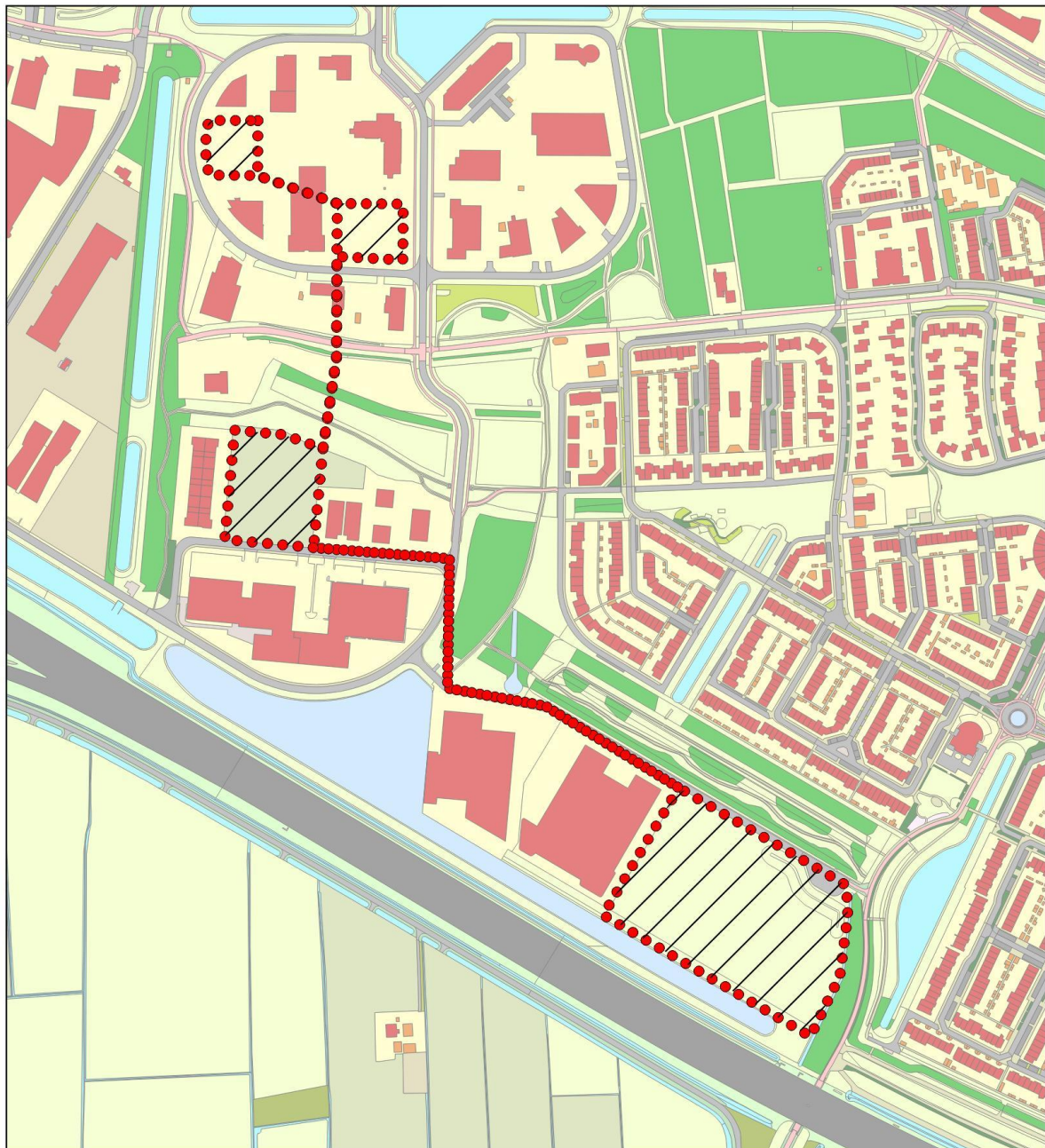
Omdat er nog geen ontwerp is, worden de toekomstige inrichtingskosten (bouw- en woonrijp maken) bepaald aan de hand van normatief ruimtegebruik en normprijzen. Enkele eenheidsprijzen zijn bij de actualisatie naar prijspeil 2017 verlaagd.

Risico's

Een belangrijk risico wordt gevormd door het scenario dat de planologische procedure voor de ontwikkeling van de bedrijfsbestemming ertoe leidt dat de gedachte bestemming niet (volledig) tot stand komt of in dit traject belangrijke vertraging ontstaat.

Als de verkopen voor bedrijventerrein 't Laar in Wekerom zo voorspoedig verlopen zoals ingezet is in 2016 bestaat ook de kans dat eerder met de uitgifte van de kavels kan worden gestart.

Bedrijvenpark De Vallei - bouwkvavels (G12310)

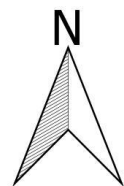

0 100 200 300 400 m

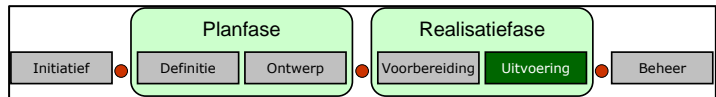
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Bedrijvenpark De Vallei bouwkvavels
Dossier : G12310
Projectleider : K. Konings
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Economische Zaken
Fase : Realisatiefase
Start : 1996
Eind : 2022

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 5.419.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 219.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 2.257.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 147.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 2.004.000	(v)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 33.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Commerciële m ²		7.595	5.000	10.000	10.000	10.000	3.479		46.074 m ²
Maatsch. functies m ²									m ²
Totaal		7.595	5.000	10.000	10.000	10.000	3.479		46.074 m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
Kenmerk 661518	12-05-2011	Vaststelling bestemmingsplan Galvanistraat e.o.

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking

Algemeen

Het bedrijvenpark De Vallei is gelegen tussen de Galvanistraat en de A12, ten westen van de wijk Rietkampen. De doelstelling is het realiseren van 19 hectare hoogwaardig bedrijventerrein. De uitgifte is gestart in 2000 en loopt naar verwachting door tot en met 2021.

In 2015 is het project afgesloten onder gelijktijdige opening van een nieuw complex voor de verkoop van de laatste bouwkavels.

Voortgang 2016

In 2016 zijn er op het bedrijvenpark geen verkopen gerealiseerd. Ter versterking van de verkoopinspanning is een bedrijfsmakelaar gecontracteerd en is een web site ontwikkeld: www.btdevallei.nl

Twee kavels zijn inmiddels respectievelijk verkocht en gereserveerd, en zullen naar verwachting in 2017 tot levering leiden

De resterende 3,8 hectare uitgeefbaar bedrijventerrein wordt naar verwachting gefaseerd uitgegeven tot en met 2022. De grondprijzen voor 2017 blijven ongewijzigd.

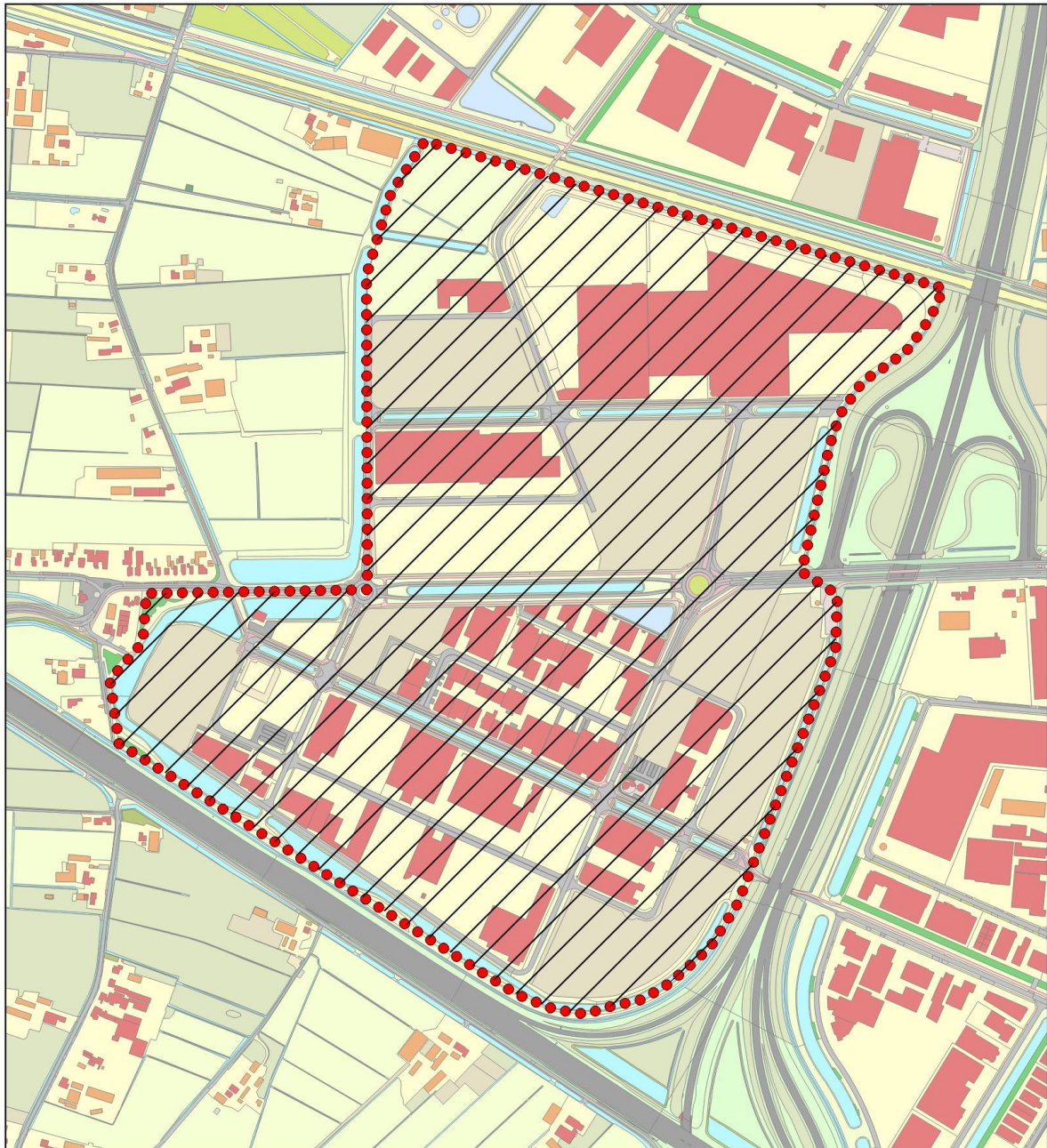
Resultaat

Het verwachte resultaat bedraagt € 2,0 miljoen positief, nagenoeg gelijk aan dat van vorig jaar.

Risico's

Het projectrisico bestaat uit mogelijke vertraging van de uitgifte met name van de snelwegkavel. Daarentegen is er een kans dat zich op korte termijn zich een kandidaat meldt voor de hele kavel en daarmee de kavel sneller, dan nu gepland in de grex, wordt verkocht.

BT A12 (G132**)

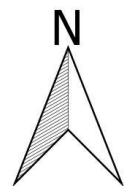
0 100 200 300 400 m

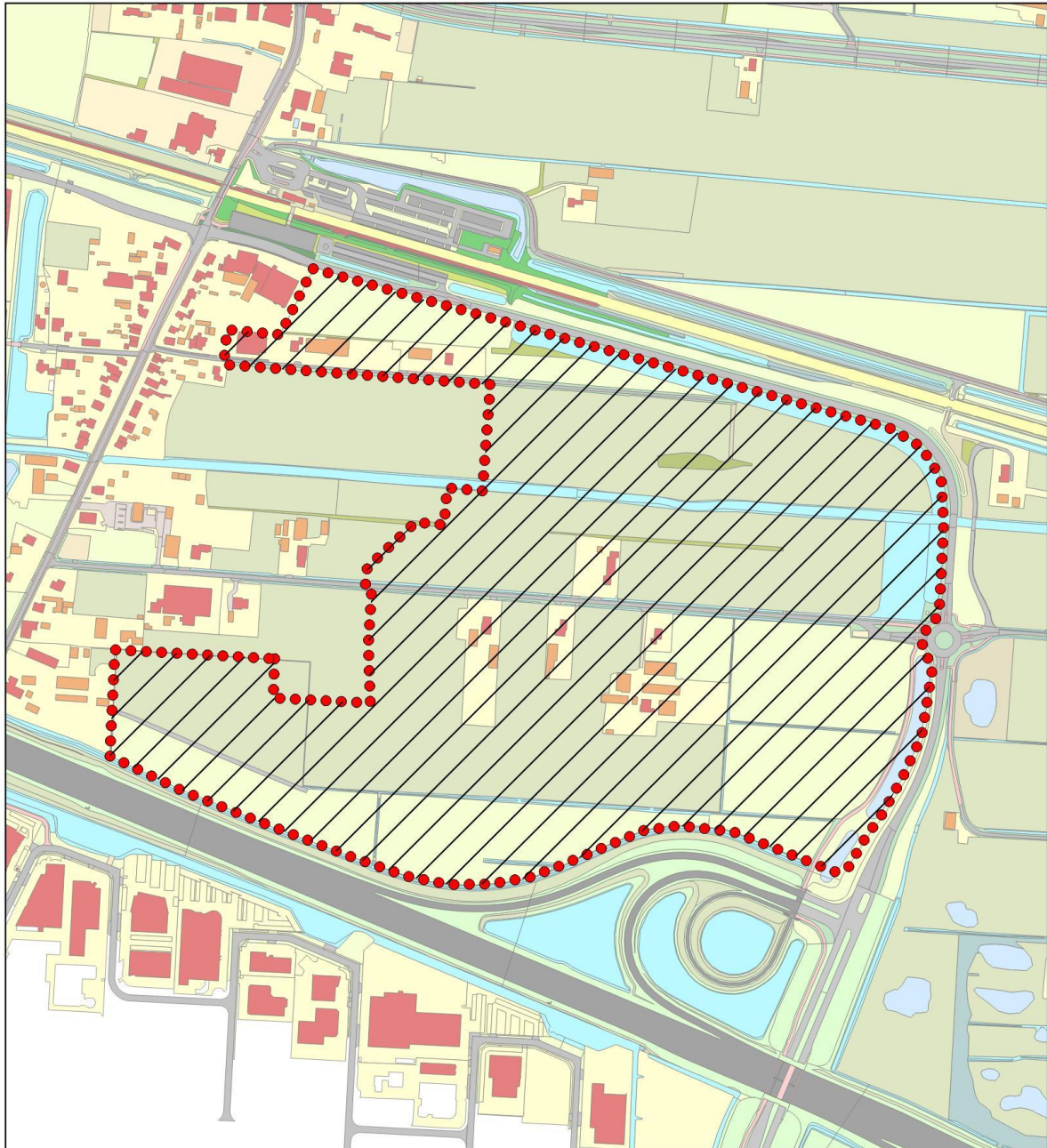
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

BT A12
Dossier : G13200
Projectleider : P. Smaal
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Economische Zaken
Fase : Realisatiefase
Start : 2003
Eind : 2027

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

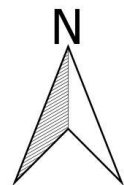

0 100 200 300 400 m

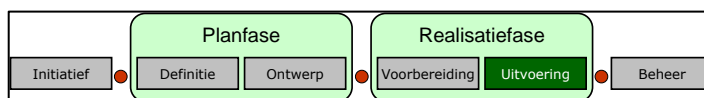
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

BT A12 (De Klomp)
Dossier : G13200
Projectleider : P. Smaal
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Economische Zaken
Fase : Realisatiefase
Start : 2003
Eind : 2027

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 53.464.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 3.549.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 15.133.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 779.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 12.414.000	(n)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 403.000	(n)		

Uitgifteplanning									
	Gereali-seerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Commerciële m ²	513.000	29.000	46.000	46.000	46.000	39.000	39.000	90.500	847.000 m ²
Maatsch. functies m ²									m ²
Totaal									847.000 m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
2003/129	29-01-2004	Vaststelling Bestemmingsplan ISEV door Raad
ONT 2005/2921	27-09-2005	Vaststelling 1 ^e uitwerkingsplan Ede West door College
2006/9	02-03-2006	Vaststelling Beeldkwaliteitsplan Hanepol, Schuttersveld en Buitenplaatsen door Raad
ONT 2008/8382	06-05-2008	Vaststelling 2 ^e uitwerkingsplan Ede West door College
2008/32	10-07-2008	Vaststelling Beeldkwaliteitsplan Schuttersveld (incl Hanepol) door Raad
2010/17	08-04-2010	Vaststelling Bestemmingsplan Ede West 2008 door Raad
2010/124	03-02-2011	Vaststelling Beeldkwaliteitsplan Buitenplaatsen door Raad
2012/5	22-03-2012	Vaststelling Bestemmingsplan Rondweg De Klomp door Raad
706811	15-05-2012	Vaststelling stedenbouwkundig plan De Klomp Oost door College
2013138	06-06-2013	Vaststelling warmteplan BTA12 door de Raad
732784	18-12-2013	Vaststelling stimuleringsregeling warmtepompem BTA12 door College
733407	01-01-2013	Vaststelling Bodemenergieplan door College
Zaaknr 55645	04-10-2016	Ter inzage legging ontwerpbestemmingsplan, aanvulling op het MER, ontwerp-exploitatieplan en beeldkwaliteitsplan

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking

Algemeen

Het project Bedrijventerrein A12 (BTA12) betreft de ontwikkeling van circa 85 hectare bedrijventerrein verdeeld over drie deelgebieden (Schuttersveld Noord, Schuttersveld Zuid en De Klomp Oost) en de ontwikkeling van een ecologische zone:

- In 2008 is gestart met de verkoop van bouw kavels op Schuttersveld Zuid. Dit deelgebied is inmiddels bouwrijp en ook nagenoeg geheel woonrijp. In 2012 is het bouwrijp maken van Schuttersveld Noord afgerond.
- Voor het bedrijventerrein De Klomp Oost is een deel van de gronden voor het bedrijventerrein verworven. De ontwikkeling van het resterende deel van het plangebied wordt aan eigenaren/ particulieren overgelaten. Voor dit bedrijventerrein is inmiddels ook Rondweg De Klomp aangelegd.
- De ontwikkeling van de ecologische zone hangt samen met de ontwikkeling van De Klomp Oost. De ecologische zone wordt als mitigatie ruimte gebruikt voor steenuilen die in het plangebied voor De Klomp Oost aanwezig zijn.

Voor het bedrijventerrein bij De Klomp Oost is in 2015 een ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd. De zienswijzen en planatelier verzoeken hebben geleid tot een pas op de plaats en bezinning op het vervolgproces.

Na aanpassingen zijn bestemmingsplan en exploitatieplan 'Bedrijventerrein De Klomp' op 13 oktober 2016 opnieuw ter inzage gelegd. De vaststelling volgt in voorjaar 2017.

Voortgang in 2016

Opbrengsten:

Op BTA12 is er in 2016 1,6 hectare grond uitgegeven. Hiermee is de planning van 2 hectare in 2016 niet gehaald. Er is wel grond verkocht in 2016 die in 2017 wordt geleverd. In september 2017 wordt nog een grote kavel uitgegeven. De koopovereenkomst hiervoor wordt naar verwachting binnenkort getekend. Daarnaast zijn er op BTA12 voor circa 5 hectare reserveringen. Daarmee is de verwachting dat er in 2017 meer dan de geplande 2 hectare verkocht gaat worden.

Op BT De Klomp is zijn nog geen gronden uitgegeven, vanwege het uitstel van de vaststelling van het bestemmingsplan.

In 2016 hebben specifieke taxaties plaatsgevonden voor de nog te ontwikkelen kavels aan de randen van het bedrijventerrein A12 en voor de gemeentelijke kavels op het bedrijventerrein de Klomp. De raming van de opbrengsten is hierop aangepast (zie ook "Uitgangspunten Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2017).

Kosten

Voor de Schuttersvelden en het bedrijventerrein de Klomp bedragen de kosten voor een belangrijk deel de hoge rentelast. Voor de Bedrijventerreinen A12 zijn kosten gemaakt voor de verkoopinspanningen en de voorbereiding van het woonrijp maken van het noordelijke bedrijventerrein. Voor het bedrijventerrein de Klomp bestaan de activiteiten in 2016 voornamelijk de kosten van het opstellen en de procedure van het bestemmingsplan en exploitatieplan. Daarnaast is gestart met de voorbereiding van het bouwrijp maken van dit gebied.

Fasering

In de grondexploitatie van BT De Klomp is de fasering aangepast van 2,0 ha uitgifte naar 2,5 ha per jaar vanaf 2018. Dit is conform de vastgestelde Uitgangspunten Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2017. Hierdoor is de looptijd van het project met circa twee jaar verkort.

Resultaat

Het actueel verwachte resultaat van de ontwikkeling van de bedrijventerreinen A12 en de Klomp bedraagt € 12,4 miljoen nadelig. Dit is een verslechtering van het verwachte resultaat ten opzichte van vorig jaar met € 0,4 miljoen. Enerzijds komt dit door de vertraging van de ontwikkeling van het bedrijventerrein de Klomp, door de aanpassing van de taxaties van de marktwaarde van de bedrijfsterreinen en doordat voor de ontwikkeling van de Klomp (bouw- en woonrijp maken) specifieke ramingen zijn opgesteld gebaseerd op een concreet ontwerp.

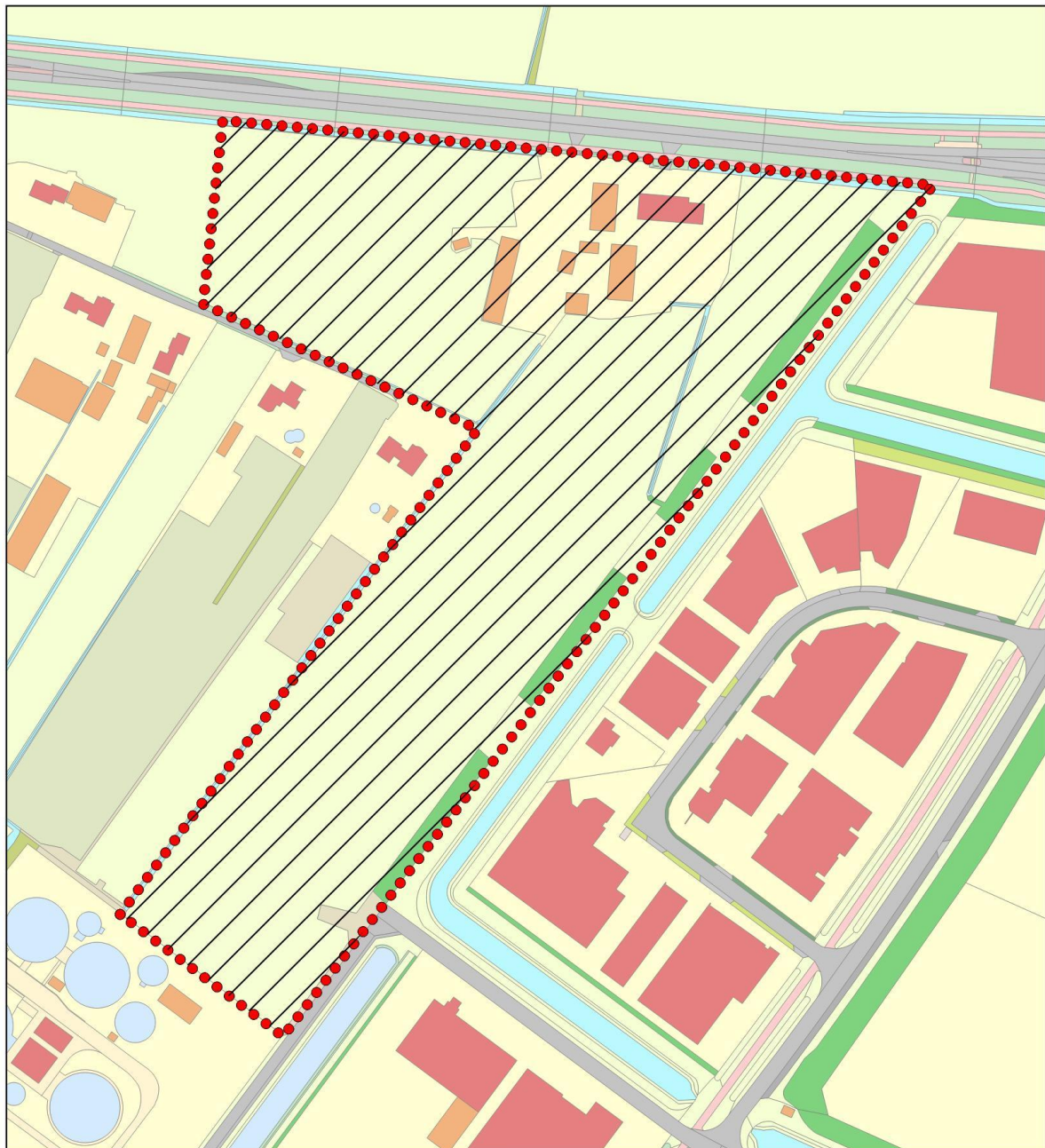
Risico's

De risico's in zowel BTA12 en BT De Klomp zijn in 2016 lager. Dit heeft er vooral mee te maken dat het exploitatieplan in procedure gebracht is, waarmee de voorwaarden voor de ontwikkeling van de particuliere kavels is vastgelegd. Daarbij is het plan verder gedetailleerd ten opzichte van een jaar eerder, waardoor risico's afnemen.

De belangrijkste kans op een saldoverbetering op BTA12 is een versnelling in de grondverkoop.

Voor de Klomp zijn er nog optimalisatiemogelijkheden ten aanzien van de nadere technische detaillering en de verdeling van de kosten van de realisatie van de riolering.

Kievitsmeent-West (G25000)

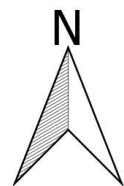

0 50 100 150 200 m

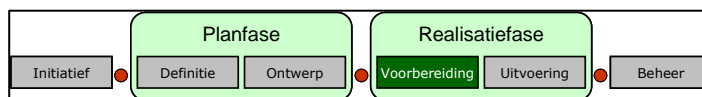
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Kievitsmeent - West
Dossier : G25000
Projectleider : P. Smaal
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Economische Zaken
Fase : Realisatiefase
Start : 2014
Eind : 2019

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig	
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 191.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 2.284.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 2.152.000	(v)	
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 70.000	(n)	

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Commerciële m ²			20.000	10.000					30.000 m ²
Maatsch. functies m ²									
Overige m ²				32.636					32.636 m ²
Totaal			20.000	42.636					62.636 m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
	08-04-2010	Bp Ede west 2009 vastgesteld. Plan is onherroepelijk.

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Koop/ontwikkelovereenkomst	Getekend	Grondexploitatie Kievitsmeent b.v.	

Algemeen

Ten behoeve van de ontwikkeling van het bedrijventerrein Kievitsmeent zijn gronden verworven. Hiervan is nog 6,3 ha beschikbaar voor ontwikkeling. In het bestemmingsplan Ede West 2009 is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om op het onderhavige perceel een mestverwerkingsbedrijf en een tuincentrum mogelijk te maken.

Op basis van verkenningen lijkt de realisatie van een tuincentrum in het noordelijke deel niet haalbaar.

Voortgang 2016

Voor het zuidelijke deel is een overeenkomst gesloten voor de ontwikkeling van een mestverwerkingsbedrijf. Er is een inventarisatie uitgevoerd naar de initiatieven voor dergelijke bedrijven in de regio op basis waarvan is geconstateerd dat een bedrijf op deze locatie in beginsel haalbaar is. Er is vertraging ontstaan omdat de klant nog niet in staat gebleken is om de verplichtingen uit de overeenkomst na te komen. Overleg is gaande.

Voor het noordelijk deel kunnen initiatieven passend in de omgeving worden geïnventariseerd. Daarbij wordt gedacht in de richting van een bedrijfsmatige invulling van de kavel met de boerderij met een extensief gebruik passend in de omgeving.

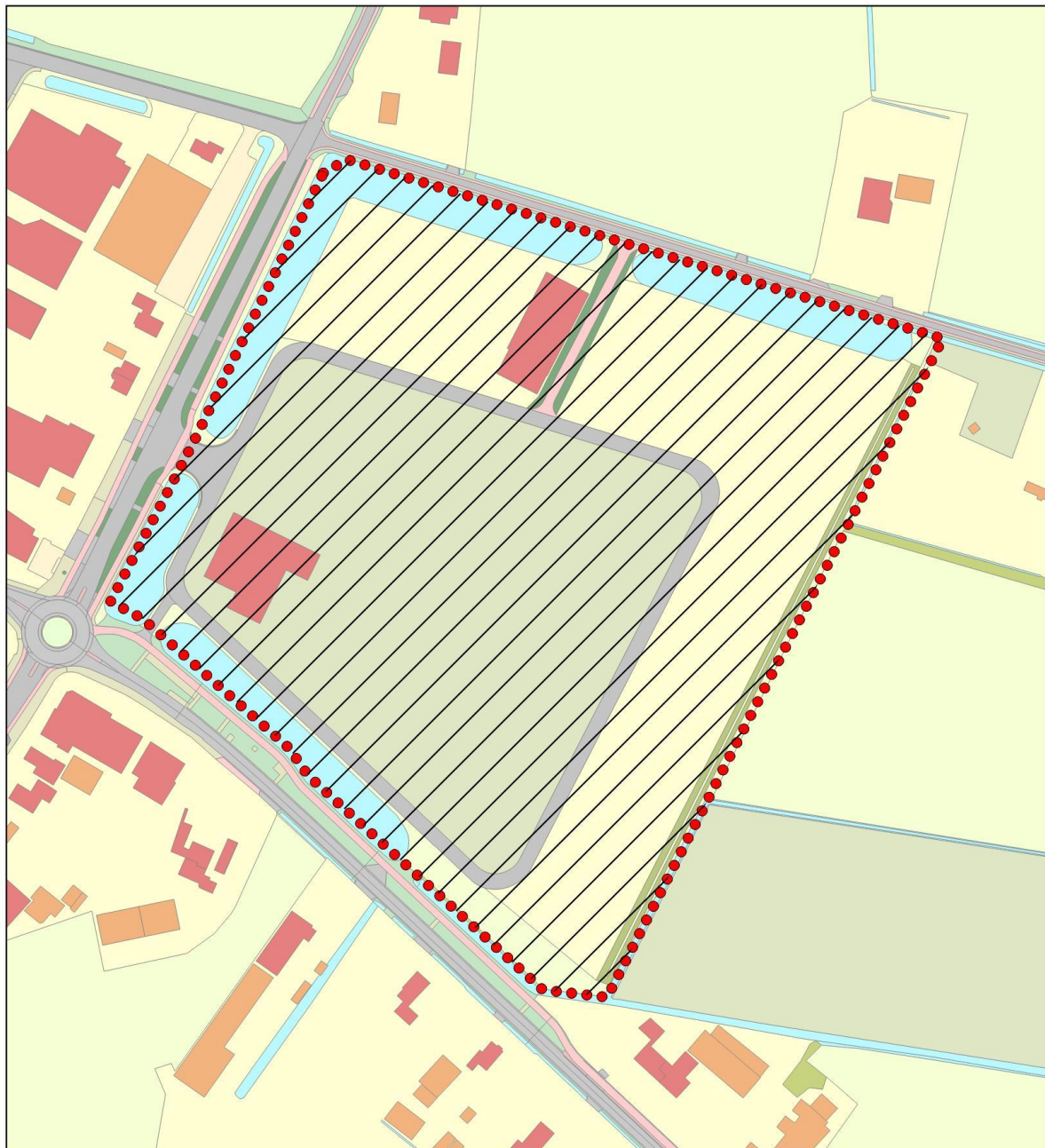
Resultaat

Het plan kent een verwacht positief resultaat. Ten opzichte van het MPG 2016 is het resultaat iets afgenomen door de vertragingen bij de ontwikkeling van de plannen en daarmee voor de afname van de grond.

Risico's

Door de lage boekwaarde zijn risico's voor vertraging beperkt. Er is een risico dat de ondernemer voor het mestverwerkingsbedrijf afvalt, maar in dat geval zijn er andere geïnteresseerden voor de ontwikkeling van de kavel.

Wekerom - Bedrijventerrein Het Laar (G71000)

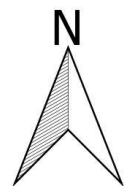

0 50 100 150 200 m

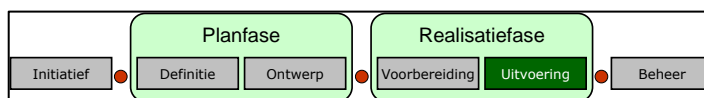
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Wekerom, Bedrijventerrein Het Laar
Dossier : G71000
Projectleider : Q. Maseda
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Economische Zaken
Fase : Realisatiefase
Start : 2009
Eind : 2022

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie	(n)=nadelig (v)=voordelig			
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 3.249.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 70.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 1.925.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 8.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 1.744.000	(v)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 164.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Commerciële m ²	9.914	10.559	6.596	6.596	6.596	6.596			46.858 m ²
Maatsch. functies m ²									
Totaal	9.914	10.559	6.596	6.596	6.596	6.596			46.858 m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
	08-10-2009	Vaststellen projectdocument
	29-06-2010	Vaststellen Nota van Uitgangspunten
V.R. nr. 2011/72	29-09-2011	Vaststellen bestemmingsplan
	13-12-2012	Vaststellen gewijzigd bestemmingsplan

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking

Algemeen

Ten noordoosten van de bebouwde kern van Wekerom is bedrijventerrein Het Laar van circa 7 hectare (bruto) met een duurzame en landelijke uitstraling gerealiseerd. Het bedrijventerrein biedt ruimte aan bedrijven uit Noord-Oost Ede met een ruimtebehoefte van 1.000 – 3.000 m².

Voortgang 2016

In 2015 is het eerste perceel verkocht. In 2016 zijn nog eens 5 kavels verkocht waarvan 2 in januari 2017 notarieel passeren. Daarnaast zijn voor bijna alle kavels reserveringsovereenkomsten gesloten.

Resultaat

Het resultaat van de grondexploitatie voor bedrijventerrein het Laar te Wekerom bedraagt € 1,7 miljoen (positief). Het resultaat is met € 0,2 miljoen verbeterd ten opzichte van het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2016. De verbetering wordt vooral veroorzaakt doordat de verkopen in 2016 allen zijn gerealiseerd voor de getaxeerde verkoopprijzen. Daarnaast is er een rentevoordeel omdat de verkoop voorspoediger verloopt dan in 2016 geprognosticeerd. Desondanks blijft het laatste jaar van uitgifte voorzichtigheidshalve op 2021 gehandhaafd.

Risico's

Het risicoprofiel is ten opzichte van 2016 verbeterd.

Een belangrijk risico op vertraging van de uitgifte van de kavels is komen te vervallen. Maar daar tegenover is een risico toegevoegd op meer planschade uitkeringen dan waarmee is gerekend. Ook blijft het risico op niet te verkopen reststroken aanwezig. Hier wordt echter bij elke verkoop of reservering, dus op dit moment zeer frequent, op gestuurd en indien nodig bijgestuurd.

3. Projecten woningbouw (programma 10 - Ruimtelijke Ontwikkeling & Wonen)

In dit hoofdstuk worden alle projecten toegelicht die administratief vallen binnen het begrotingsprogramma 10 – Ruimtelijke Ontwikkeling & Wonen. Het betreft dan de projecten waarin gronden ontwikkeld worden voor woningbouw.

Projecten woningbouw (programma 10 Ruimtelijke Ontwikkeling & Wonen)

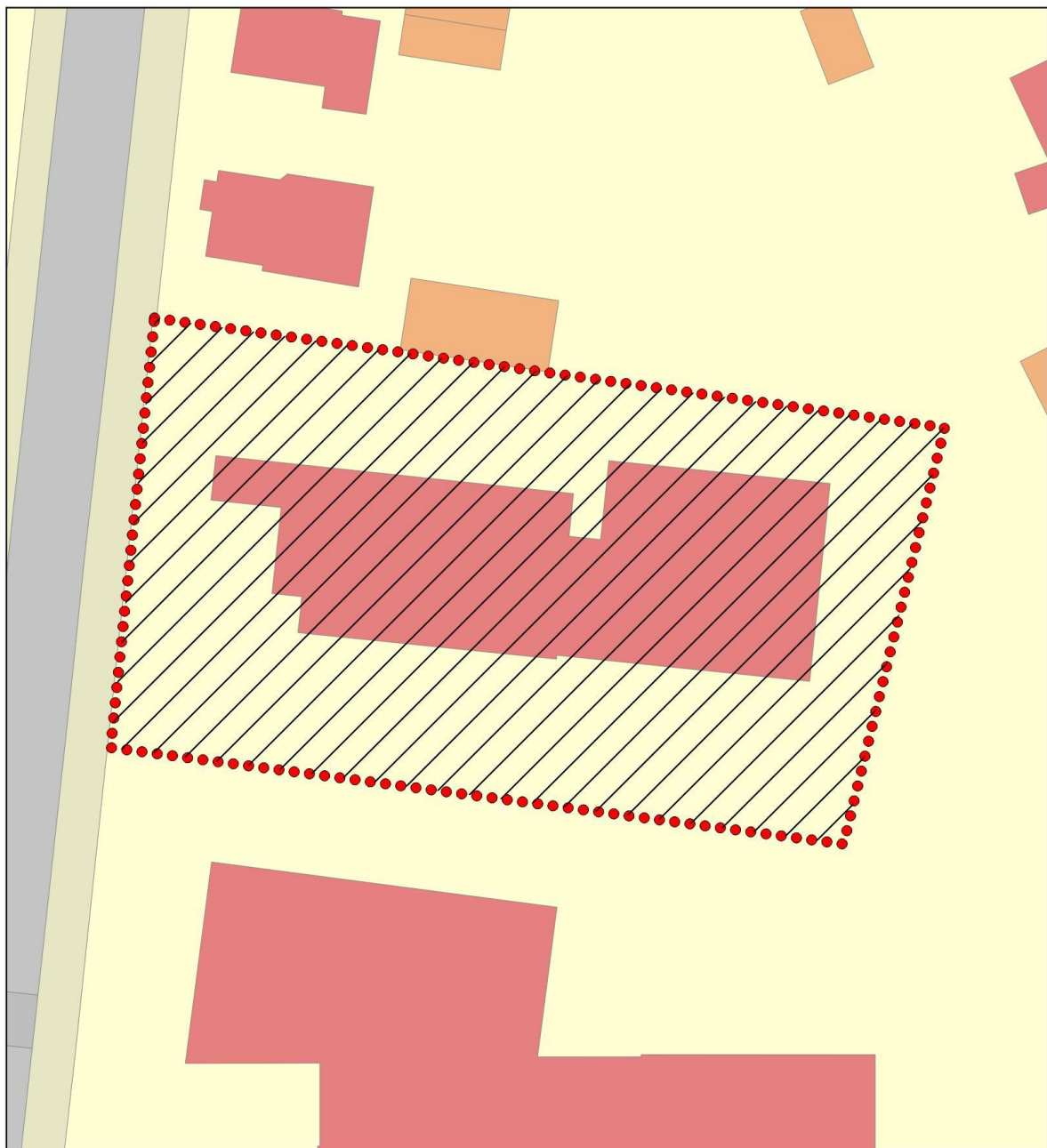
Planfase

G10900	Kraatsweg Ede
G15200	VP Soma terrein
G20220	Kernhem Noord
G25700	Kernhem Meander
G32700	Bennekom - Kochlaan
G40320	Lunteren - De Hul (verspreid)
G80700	Otterlo -Dries, Weversteeg, Onderlangs

Realisatiefase

G10600	Amsterdamseweg
G11810	VP AZO- terrein moskee
G11811	VP AZO-terrein-woningbouw
G129xx	VP Kazerneterreinen
G13010	Valley Center
G15100	Peppelensteeg - Sport
G2021x	Kernhem vlek B Oost en West
G2290x	Reehorsterweg - Noord
G24010	Bospoort - Ontwikkeling Paasberg en Aralter.
G242xx	Het Nieuwe Landgoed
G24400	Veldhuizen A - Herstructurering
G24830	VP Kop van de Parkweg
G25500	Veenderweg - Ganzeweide
G50800	Harskamp - Smachtenburgerweg
G50900	Harskamp - Kraatsweg
G61000	Veldjesgraaf II, Ederveen
G708xx	Wekerom - West

Kraatsweg Ede (G10900)

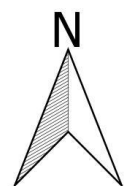
0 10 20 30 40 m

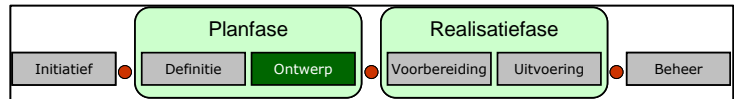
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Kraatsweg Ede
Dossier : G10900
Projectleider : K. Konings
Portefeuillehouder : H. van Huijstee
Ontwikkelingsvorm : Actief
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Planfase
Start : 2016
Eind : 2018

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 14.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 398.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 383.000	(v)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 54.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen									won.
Middeldure woningen									won.
Dure woningen			2						2 won.
Totaal			2						2 won.

Algemeen

De locatie van de voormalige kleuterschool aan de Kraatsweg te Ede is vrijgekomen en kan worden ontwikkeld voor andere functies. De locatie wordt op de markt gebracht voor de ontwikkeling van een tweetal woningen door particulieren.

Voortgang 2016

Het onderzoek naar de kwaliteit van de bodem is uitgevoerd. In 2017 kunnen de bouwkavels op de markt worden gebracht en wordt gestart met de aanpassing van het bestemmingsplan. Recent blijkt er belangstelling van de naastgelegen basisschool om de locatie met een onderwijs functie over te nemen.

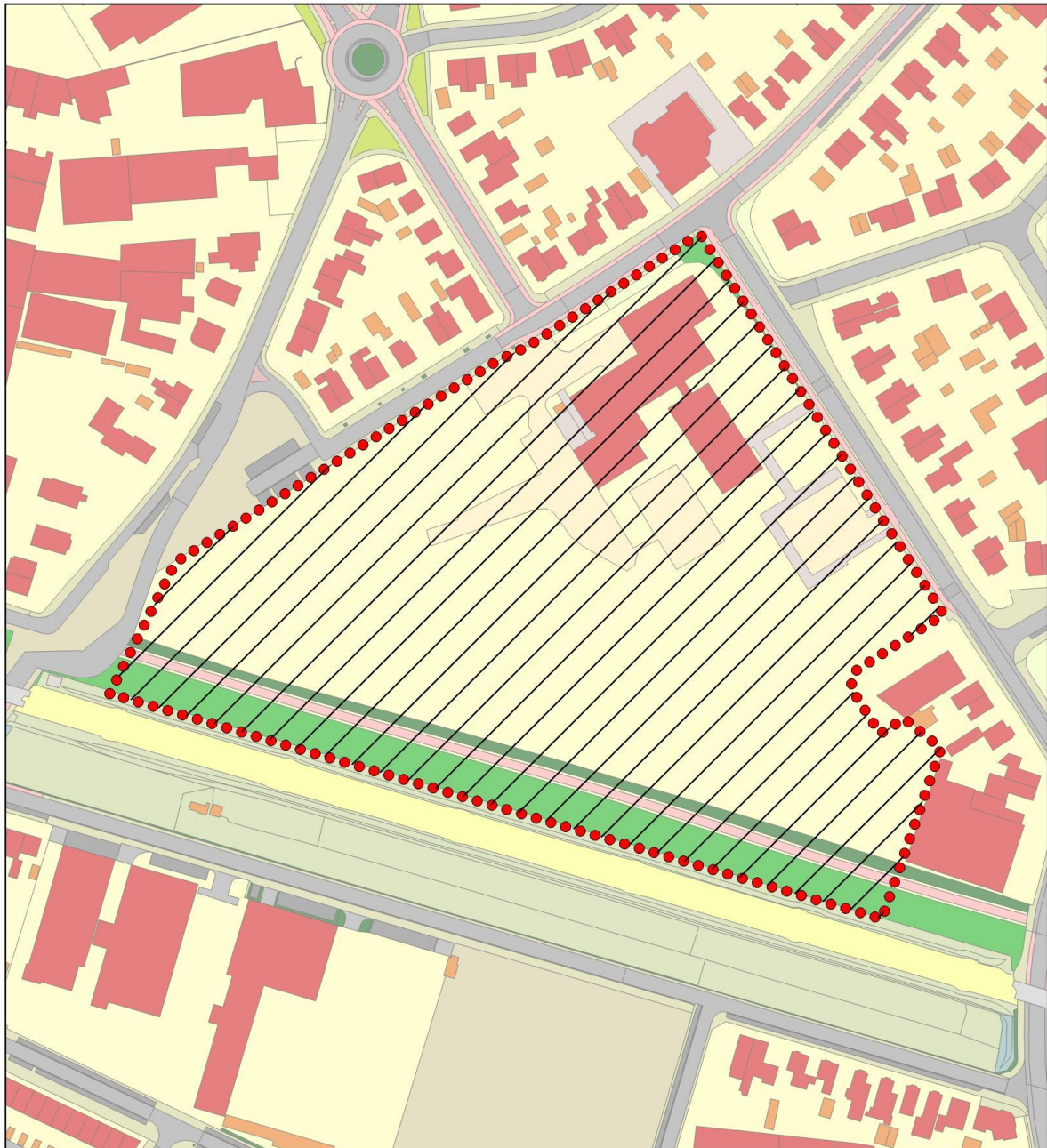
Resultaat

Voor de ontwikkeling van de locatie wordt een positief resultaat verwacht voor de grondexploitatie van € 0,4 miljoen.

Risico's

Door lage boekwaarde en verwachte goede afzetbaarheid zijn geen risico's opgenomen.

VP Soma terrein (G15200)

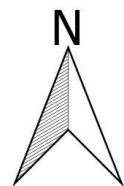

0 40 80 120 160 m

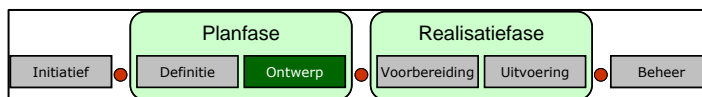
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

VP Soma terrein
Dossier : G15200
Projectleider : M. Maas
Portefeuillehouder : J. Weijland
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Planfase
Start : 2016
Eind : 2020

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 1.360.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 519.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 109.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 25.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 101.000	(v)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 182.000	(n)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen			50						50 won.
Middeldure woningen				16	16				32 won.
Dure woningen				9	9				18 won.
Totaal			50	25	25				100 won.

Algemeen

In 2014 is dit terrein aangekocht door de gemeente ten behoeve van de realisatie van de tunnels in de westelijke Spoorzone. Voor de resterende grond was een woningbouwplan voorzien met circa 100 woningen, te realiseren vanaf 2021. Eind 2015 zijn met Woonstede afspraken gemaakt voor het realiseren van circa 50 sociale huurwoningen in het kader van het project "Versnelde realisatie van sociale huurwoningen ("200+200)". In het MPG 2016 werd nog uitgegaan van 30 sociale huur met een eerste uitgifte vanaf 2021.

Voortgang 2016

Eind 2015 is met Woonstede een programma voor sociale woningbouw op deze locatie overeengekomen waarbij de aantallen in detail nog worden uitgewerkt. In 2016 is dit nog niet geheel uitgewerkt. Een eerste stedenbouwkundige schets is gemaakt en de uitgangspunten zijn geïnventariseerd.

In 2017 verwachten we het stedenbouwkundig plan en het bestemmingsplan te kunnen vaststellen en de uitgifteovereenkomst(en) te kunnen sluiten. In 2018 staat de eerste grondlevering gepland.

Resultaat

Het resultaat in het MPG 2017 op prijspeil 1-1-2017 is € 0,1 miljoen positief. Het resultaat is € 0,2 miljoen nadeliger geworden. De verslechtering van het resultaat is veroorzaakt omdat het woningbouwprogramma is aangepast (meer sociale woningen). Door het versnellen en daarmee verkorten van de looptijd is de verslechtering echter gedempt omdat de rente- en plankosten zijn afgenomen.

Risico's

In 2016 is gestart met het risicomanagement en is een risicoanalyse opgezet. Omdat de stedenbouwkundige uitwerking nog niet bekend is, is er nog onzekerheid over het realiseren programma en de te behalen grondopbrengsten. Daarnaast ontstaat er bij het verder stedenbouwkundig uitwerken een risico op het minder mogelijk maken van uitgeefbare gronden (minder grondopbrengsten). Daarmee ontstaan direct meer openbare terreinen (meer inrichtingskosten). Deze en overige minder grote risico's worden strak gemonitord (risico beheersmaatregel). Bij de stedenbouwkundige uitwerking wordt nadrukkelijk gelet op de financieel-economische uitvoerbaarheid.

Kernhem Noord (G20220)

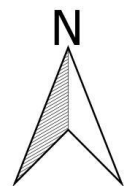
0 300 600 900 1200 m

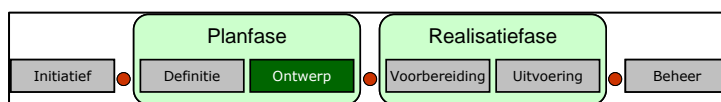
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Kernhem Noord
Dossier : G20220
Projectleider : J.H. Mens
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Planfase
Start : 2013
Eind : 2027

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 6.917.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 3.250.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 2.250.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 2.425.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 1.883.000	(v)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 188.000	(n)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen									
Middeldure woningen									
Dure woningen			5	6	6	6	5	15	43 won.
Totaal			5	6	6	6	5	15	43 won.

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Bouwclaimovereenkomst De Bunte	Actueel	De Bunte	Informereren over visie
Bouwclaimovereenkomst Koopmans/Tekton	Actueel	Koopmans/Tekton	Informereren over visie

Algemeen

Het project Kernhem Noord (voorheen Kernhem vlek C en E) betreft een gebied waar de gemeente een grondpositie heeft van circa 36 hectare groot. Het gebied is begrensd aan de noordkant door de Nieuwesteeg en de Krommesteeg, aan de oostkant de Lunterseweg, aan de zuidkant de Doesburgerdijk en aan de westkant de gronden langs de A30.

Vooralsnog wordt uitgegaan van een bouwprogramma van 40 woningen met grote percelen. De verkoop staat gepland van 2018 tot en met 2025. De resterende gronden zijn tegen de waarde van natuurgrond opgenomen. Dit in afwachting van een nadere afweging wat we met de gronden gaan doen.

Voortgang 2016

In 2016 zijn een nota van uitgangspunten en een projectplan opgesteld voor de invulling van het gebied. In 2016 heeft het gebied bovendien een plek gekregen in de Stadsvisie Ede waar het gebied wordt gekenschetst als een overgangsgebied van de stad naar het platteland. Komend jaar wordt een ontwikkelstrategie opgesteld om de ontwikkelingsrichting nader te duiden.

Resultaat

Het resultaat is verslechterd ten opzichte van het MPG 2016 met circa € 0,2 miljoen. De reden is dat er meer proceskosten worden voorzien als gevolg van het opstellen van een ontwikkelstrategie. De berekeningen gaan uit van de ontwikkeling van circa 40 woningen op kavels van 2.500 m² en de verkoop van drie bestaande woningen. Het resultaat van de ontwikkeling op prijspeil 1-1-2017 bedraagt € 1,9 miljoen.

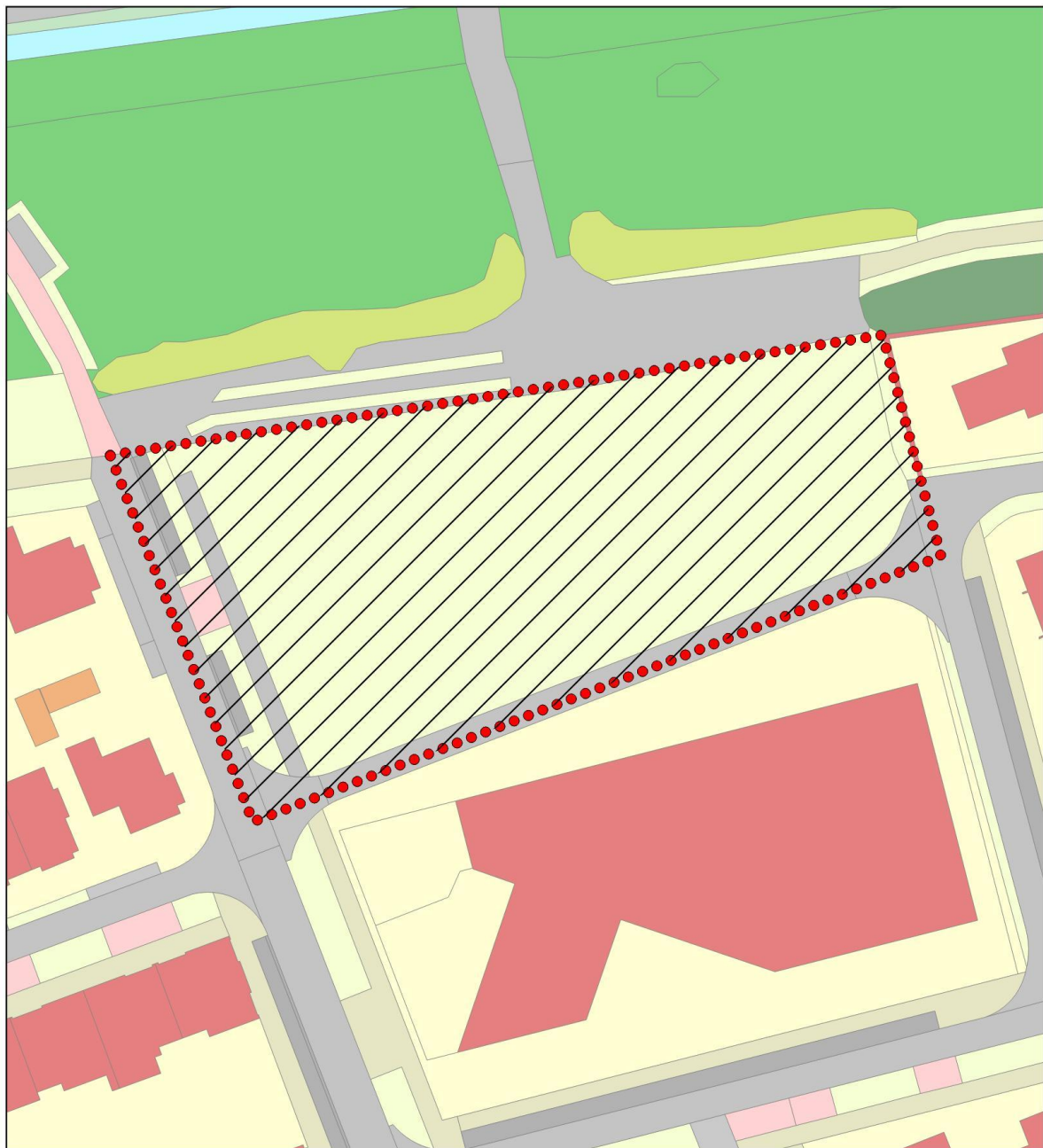
Risico's

De belangrijkste risico's die worden gezien zijn op dit moment:

- Globaal programma: momenteel is er alleen een globale visie/verkenning.
- Globale inschatting van de kosten: ook hiervoor geldt dat er alleen gerekend is op basis van een globale visie.
- Het nog niet beschikbaar hebben van een ontwikkelstrategie en een bijbehorend programma, dat ook daadwerkelijk gerealiseerd kan worden de komende tien jaar en ook mogelijk kan worden gemaakt op basis van een nog op te stellen bestemmingsplan.
- De aankoop van de gronden in het verleden en de rentekosten sindsdien hebben tot een aanzienlijk boekwaarde geleid. Indien de ontwikkeling niet op korte termijn tot stand komt zullen op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording de gronden moeten worden ondergebracht in de categorie Materiële Vaste Activa tegen de actuele marktwaarde.

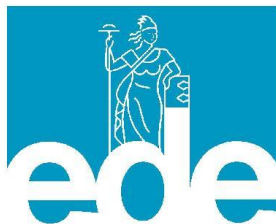
Kernhem Meander (G25700)

WTC locatie

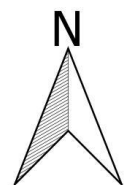
0 10 20 30 40 m

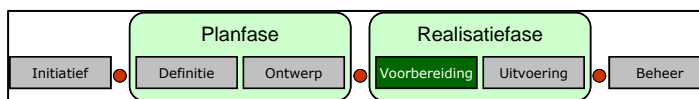
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Kernhem Meander (WKC-Kavel)
Dossier : G25700
Projectleider : S. Biesta
Portefeuillehouder : H. van Huijstee
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Planfase
Start : 2016
Eind : 2018

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 66.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 585.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 551.000	(v)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 59.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen									
Middeldure woningen									
Dure woningen			6						6
Totaal			6						6

Algemeen

In Kernhem A, tussen de Braamberg, Hogewoud en ecozone/Doesburgerdijk, ligt een kleine plot onontwikkelde grond in eigendom van de gemeente. Oorspronkelijk zijn hier schoolwoningen voorzien, aanvullend op de voorzieningen in het schoolgebouw De Meander ten zuiden van de plot.

In de tussentijd bood de plot ruimte aan een tijdelijke warmtekrachtcentrale en gymzaal (beide inmiddels weer gesloopt). Inmiddels is de wens voor schoolwoningen komen te vervallen en is er een woningbouwplan opgesteld. Er is een indicatief ontwerp gemaakt en de kaders zijn helder (vrijstaande of geschakelde woningen in Kernhem-stijl, beeldkwaliteitsplan is voorhanden).

Voortgang 2016

In 2007 is de bouw van een deel van de schoolwoningen gegund aan bouwbedrijf Zegers Bouw uit Ede. Door onvoorziene ontwikkelingen verviel de behoefte aan schoolwoningen. Ter compensatie is aan Zegers Bouw de afbouw van schoolwoningen aan de Hogewoud gegund en ontvingen zij in 2007 een brief waarin de intentie werd uitgesproken Zegers de afbouw van de schoolwoningen in de toekomst alsnog te laten uitvoeren. Om deze reden is de grond in 2016 aangeboden aan Zegers. Zegers heeft aangegeven geen gebruik te maken van de aanbidding van de gemeente. In 2017 wordt het bouwplan worden uitgewerkt, het bestemmingsplan wordt aangepast en worden de kavels voor zelfbouw aan de markt aangeboden.

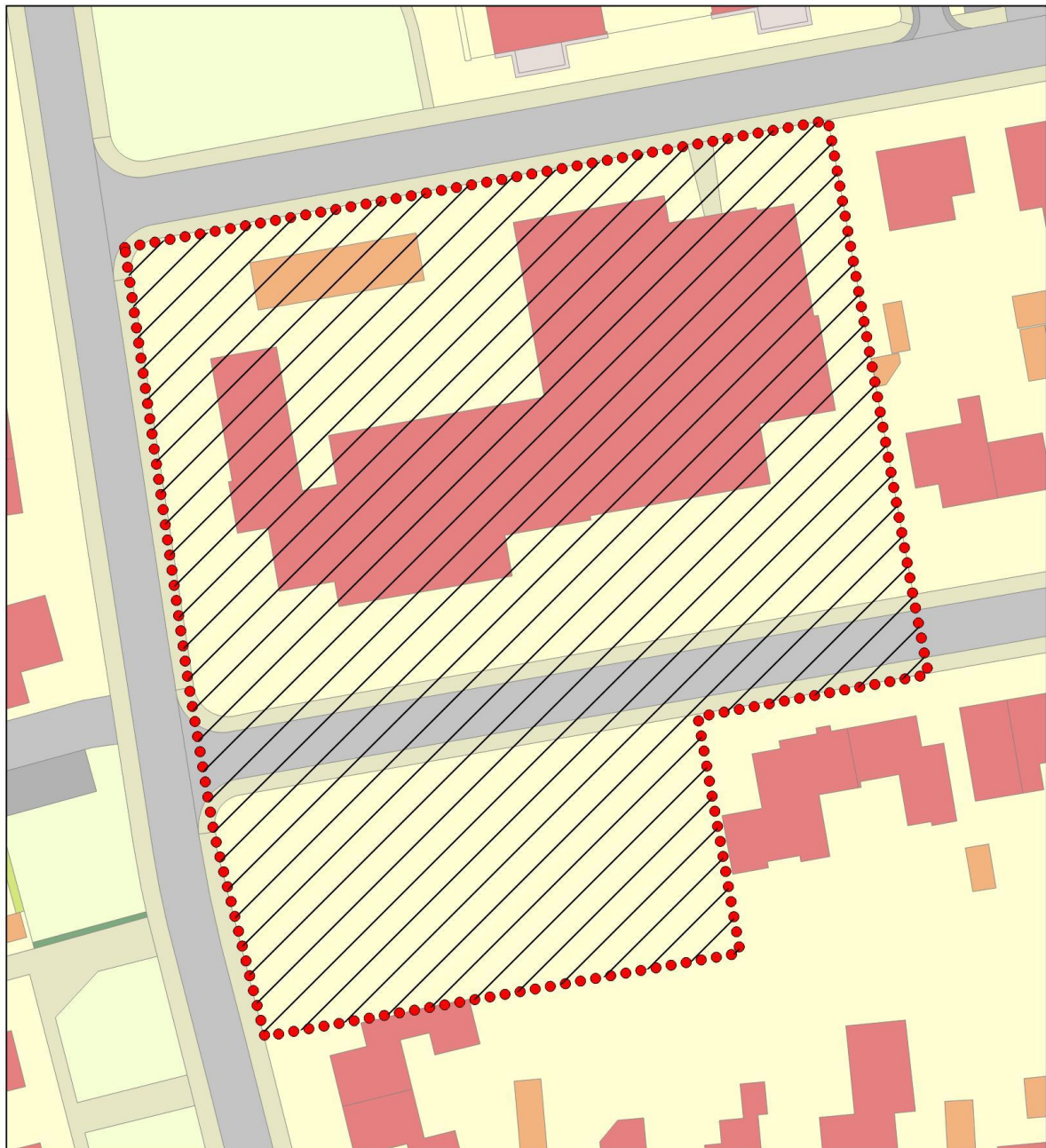
Resultaat

Het resultaat bedraagt € 551.000. Het resultaat is met € 59.000 verbeterd na een taxatie van de waarde van de bouwgrond.

Risico's

De financiële risico's in dit project zijn beperkt door lage boekwaarde.

Bennekom - Kochlaan (G32700)

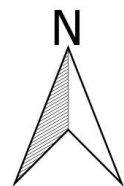

0 10 20 30 40 m

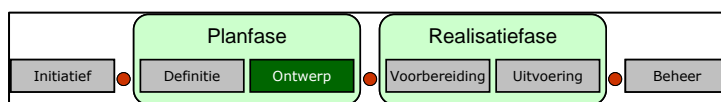
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Bennekom - Kochlaan
Dossier : G32700
Projectleider : M. van Zutphen
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Initiatieffase
Start : 2015
Eind : 2019

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 1.224.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 132.500
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 235.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 125.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 217.000	(n)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 180.000	(n)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen			10	9					19 won
Middeldure woningen									
Dure woningen			3	3					6 won.
Totaal			13	12					25 won
Maatsch. functies m ²			2.300						2.300 m ²
Totaal			2.300						2.300 m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
42993	8-3-2016	Vaststellen van de ontwikkelingsstrategie

Algemeen

De locaties aan de Robert Kochlaan/Swammerdamlaan zijn vrijgekomen door de nieuwbouw van de school voor 't Streek aan de Zandlaan. Momenteel wordt uitgegaan van een plan met zes vrije kavels aan de Swammerdamlaan. Voor de locatie Kochlaan wordt gesproken met een zorginstelling die huisvesting biedt aan dementerende ouderen. Voor de aanliggende grond heeft de Bennekomse Woningcorporatie Plicht Getrouw interesse om circa 19 sociale woningen te bouwen. De uitgifte is gepland in 2018/2019.

Voortgang 2016

In 2016 is gesproken met de zorginstelling en Plicht Getouw. Naar verwachting zal dit resulteren in verkoopovereenkomsten die in 2017 gesloten gaan worden. In 2016 is met de sloop van de voormalige school gestart en is aangevangen met de voorbereiding van het bestemmingsplan. Gekozen is om voor de locatie Swammerdamlaan een apart bestemmingsplan op te stellen om de woningen zo snel mogelijk in de verkoop te kunnen brengen.

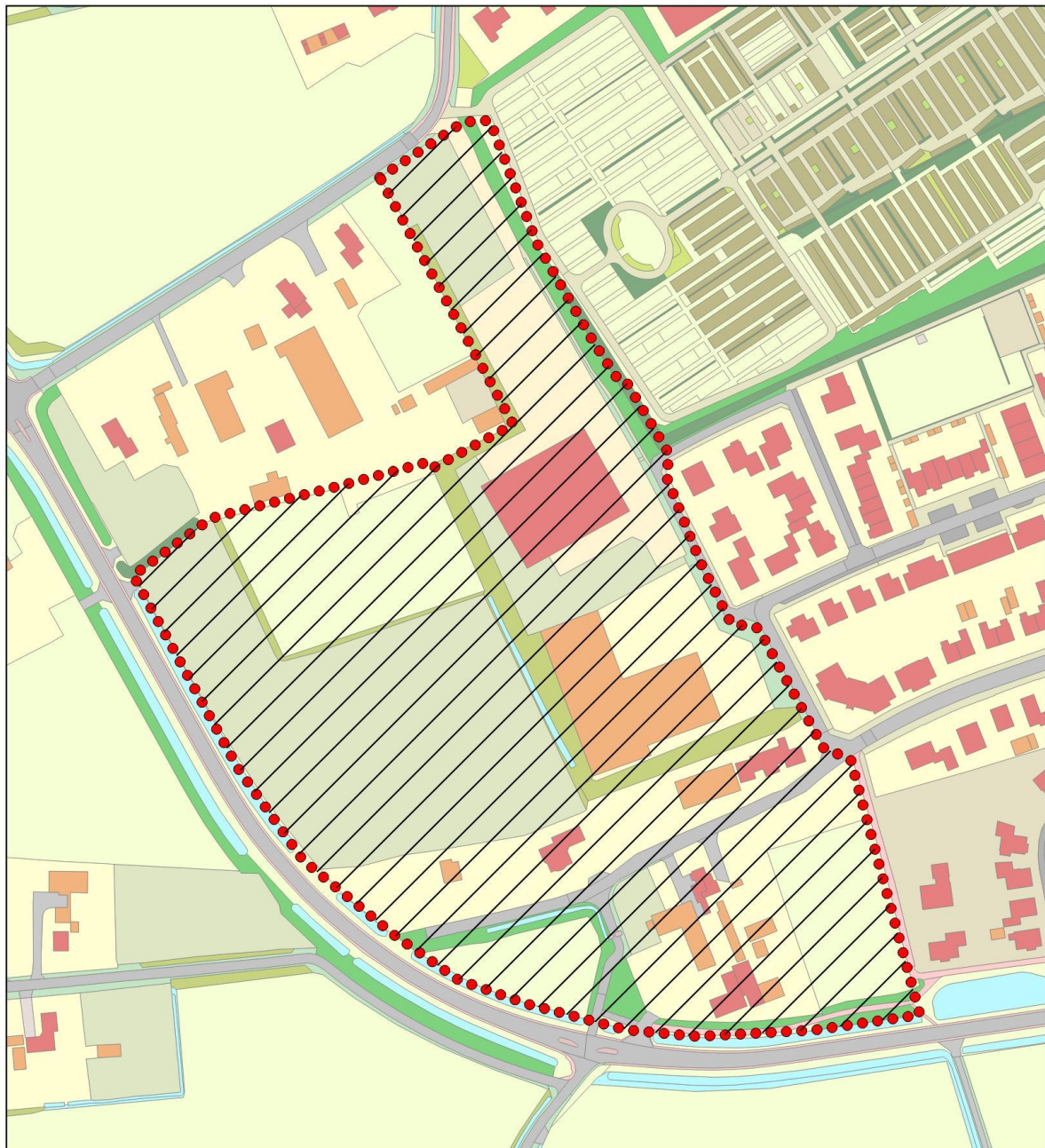
Resultaat

Het resultaat van de ontwikkeling was in het MPG 2016 circa € 36.000 negatief. In het MPG 2017 is het resultaat van de ontwikkeling verslechterend tot circa € 217.000 negatief. De verslechtering is te wijten aan asbest in de voormalige school die heeft geleid tot ruim € 100.000 aan extra sloopkosten. Daarnaast zijn extra kosten voorzien voor archeologie en de nog te doorlopen processen.

Risico's

De kosten voor de uitvoering van de werken zijn globaal bepaald. Het inrichtingsplan moet nog worden uitgewerkt. Hierdoor is er nog een onzekerheid over de hoogte van de inrichtingskosten.

Lunteren - De Hul (verspreid) Westzoom (G40320)

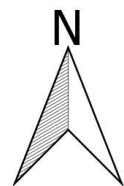

0 50 100 150 200 m

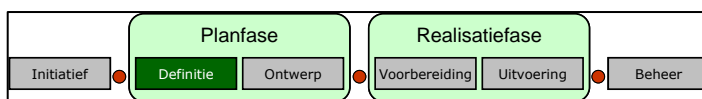
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Lunteren. De Hul (verspreid) Westzoom
Dossier : G40320
Projectleider : M. Maas
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Planfase
Start : 2013
Eind : 2023

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 1.270.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 75.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 122.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	-
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 108.000	(v)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 168.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen						5	5	6	16 won.
Middeldure woningen						5	5	6	16 won.
Dure woningen						5	5	6	16 won.
Totaal						15	15	18	48 won.

Algemeen

Het project Lunteren - De Hul (verspreid) is een project dat bestaat uit een aantal percelen binnen de gebiedsontwikkeling Westzoom in Lunteren. De gemeentelijke percelen vallen binnen de deelgebieden Hulakker en De Heuvel. Voor de Westzoom is een Nota van Uitgangspunten vastgesteld. Hierin is aangegeven dat deze deelgebieden niet voor 2018 in ontwikkeling genomen gaan worden. Te zijner tijd zal bepaald worden of de gemeente de deelgebieden actief gaat ontwikkelen of de eigen gronden inbrengt in ontwikkelingen door derden.

Voortgang 2016

Dit project valt binnen de gebiedsontwikkeling Westzoom Lunteren. Binnen dit project is een Nota van Uitgangspunten opgesteld, waarin de initiële planning van deze gebiedsontwikkeling gegeven wordt. Voor de deelgebieden De Heuvel en Hulakker betekent dit dat de ontwikkeling vanaf 2018 opgepakt gaat worden. Komend jaar wordt gezien welk deelgebied in 2017 of 2018 opgepakt gaat worden voor planvorming.

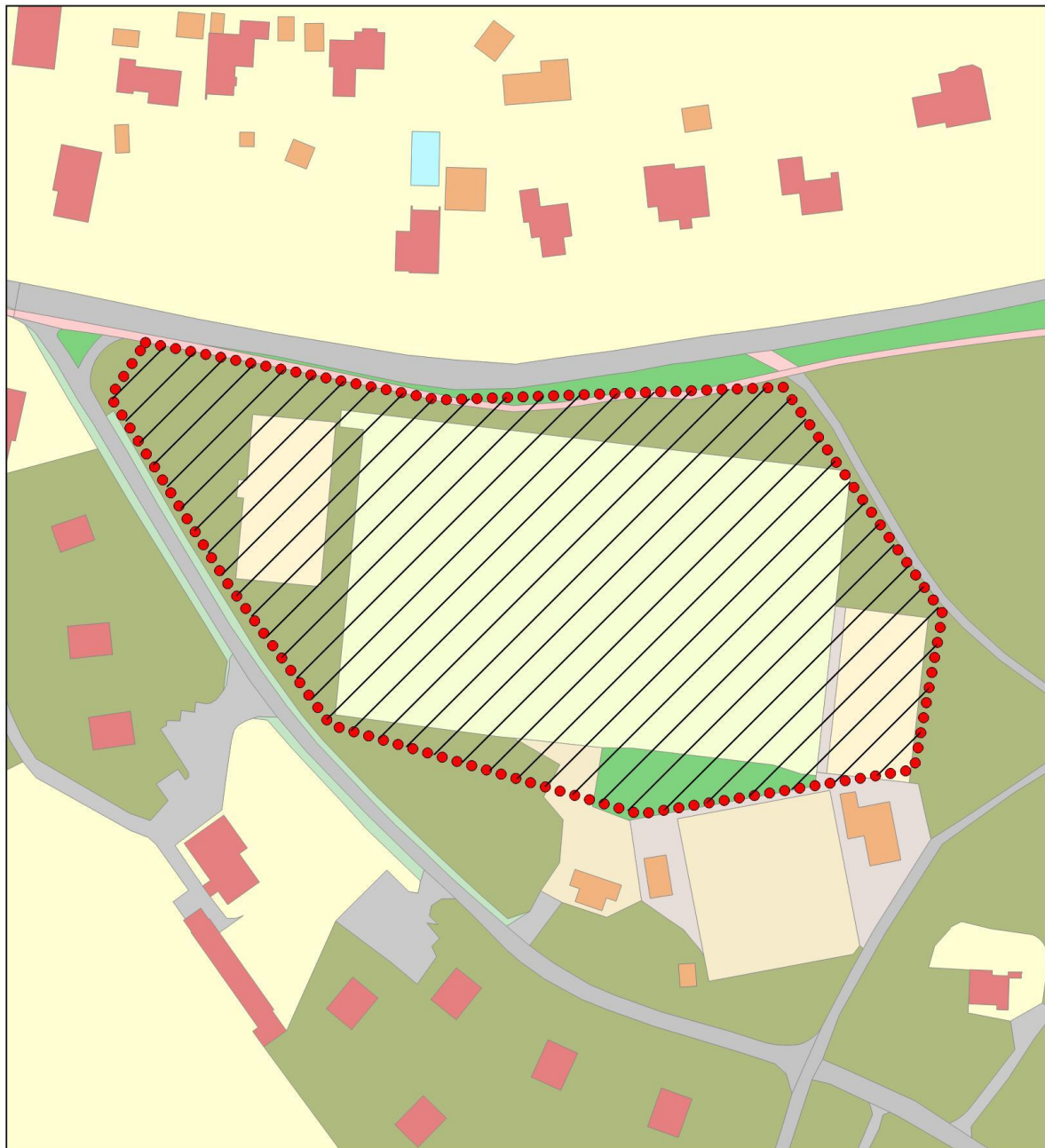
Resultaat

Een deel van de gronden wordt momenteel verhuurd, hiermee wordt de boekwaarde gedrukt en worden de gronden tijdelijk ingezet voor het dorp.

Risico's

Aan dit plan worden momenteel weinig werkzaamheden en uren besteed. De grondexploitatie is op globale kosten en opbrengsten gebaseerd. Omdat de uitgiftes binnen dit plan in de toekomst liggen, bestaat het risico dat de geraamde opbrengsten niet gehaald gaan worden.

Otterlo - Weversteeg/Onderlangs (G80700)

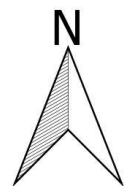

0 20 40 60 80 m

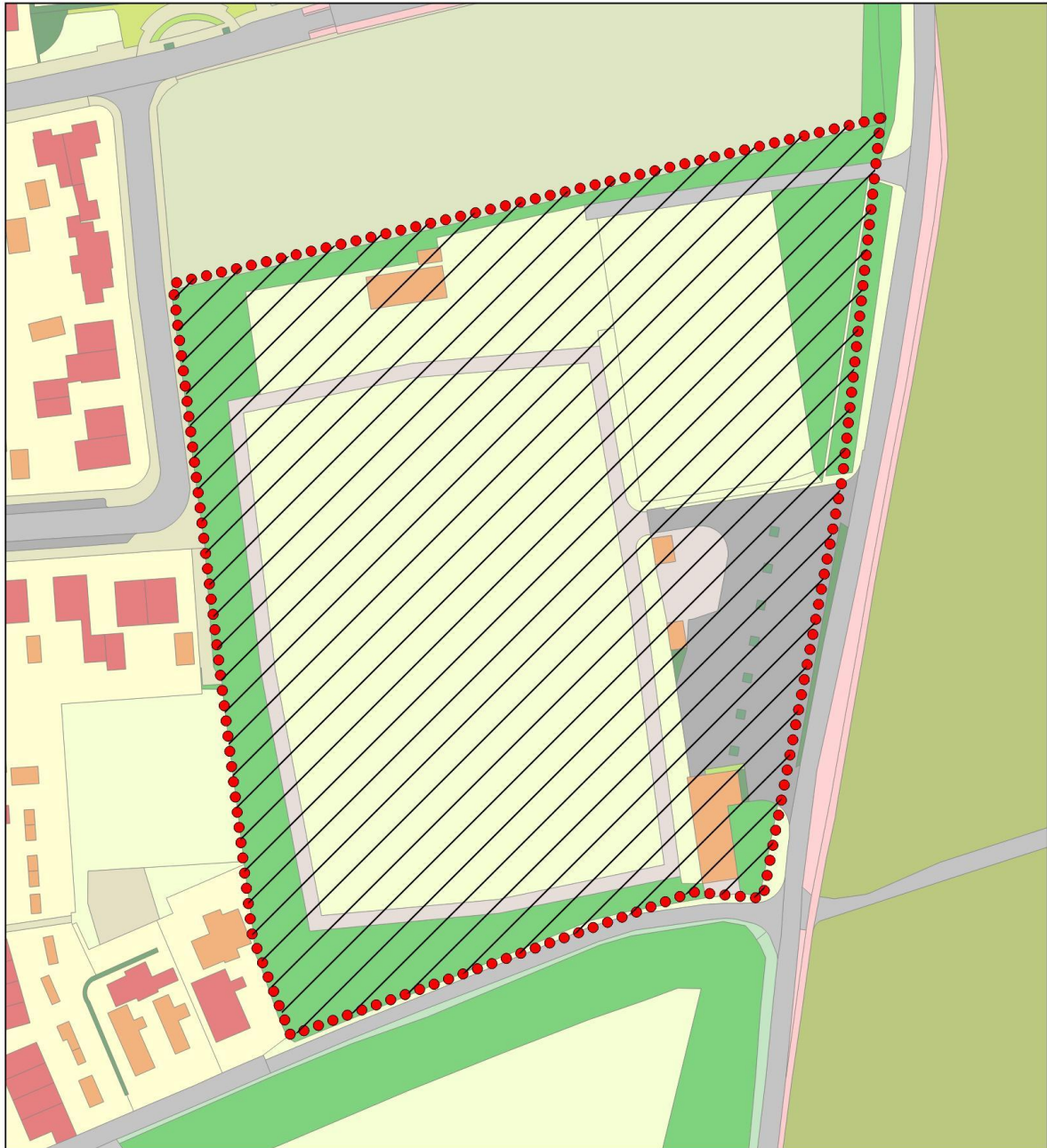
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Otterlo Onderlangs
Dossier : G80700
Projectleider : M. Maas
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Planfase
Start : 2015
Eind : 2025

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

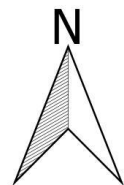
0 20 40 60 80 m

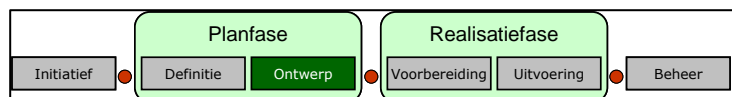
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Otterlo Weversteeg
 Dossier : G80700
 Projectleider : M. Maas
 Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
 Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
 Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
 Fase : Planfase
 Start : 2015
 Eind : 2025

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie	(n)=nadelig (v)=voordelig			
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 381.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 80.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 13.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 101.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 11.000	(v)		
Verschil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 67.000	(n)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen			21	4		3			28
Middeldure woningen				6	3	5		4	18
Dure woningen			1	2	4	2	1	10	20
Totaal			22	12	7	10	1	14	66

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
41664	12-01-2016	Vaststelling projectdocument
54870	29-09-2016	Vaststelling Nota van Uitgangspunten

Algemeen

Na een lange periode van voorbereiding zijn vanaf medio 2016 de nieuwe sportvelden voor de SV Otterlo op de locatie Kastanjebos beschikbaar. De oude velden op de locaties Weversteeg en Onderlangs in Otterlo komen daarmee beschikbaar voor herontwikkeling.

In de Structuurvisie zijn beide locaties aangewezen als woningbouwlocatie voor de korte termijn. Medio 2016 heeft de gemeenteraad besloten om de nieuwbouw van een multifunctionele accommodatie (MFA) op de locatie Weversteeg te realiseren. Besloten is dat het verlies aan grondopbrengst door de invoeging van een accommodatie ten laste komt van het saldo van de grondexploitatie.

In het plangebied Weversteeg wordt een woningbouwprogramma voorzien met voornamelijk betaalbare en middeldure woningen en een aantal dure woningen. In het deelgebied Onderlangs zal aangesloten worden bij de bebouwing in de omgeving. Hier worden luxe (bos)kavels voorzien.

Voortgang 2016

Het projectdocument is op 12 januari 2016 vastgesteld door het college van B&W. De Nota van Uitgangspunten is op 29 september 2016 vastgesteld door de gemeenteraad.

In de loop van 2016 zijn diverse onderzoeken gestart, onder andere archeologische proefboringen.

Op dit moment wordt met een proces van rekenen en tekenen het stedenbouwkundig programma vormgegeven op basis van de vastgestelde Nota van Uitgangspunten. Het overleg met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in Otterlo loopt.

Naar de behoefte, mede vanuit het dorp, wordt nog aanvullend onderzoek verricht. De uiteindelijke verdeling tussen deze categorieën zal aangepast worden aan de uitkomsten van het onderzoek en de marktvrage. Anticiperend hierop is in de grondexploitatie een appartementenblok en compacte woningbouw voor betaalbare woningen opgenomen. In 2017 zal het bestemmingsplan opgesteld worden.

Resultaat

Voor dit project wordt een budgettair neutraal resultaat verwacht. Het saldo is bepaald op basis van een indicatieve Grondexploitatie. Belangrijkste aandachtspunten voor het saldo zijn de naar verwachting hoge kosten voor archeologisch onderzoek en de mogelijke kosten voor een MER-rapportage.

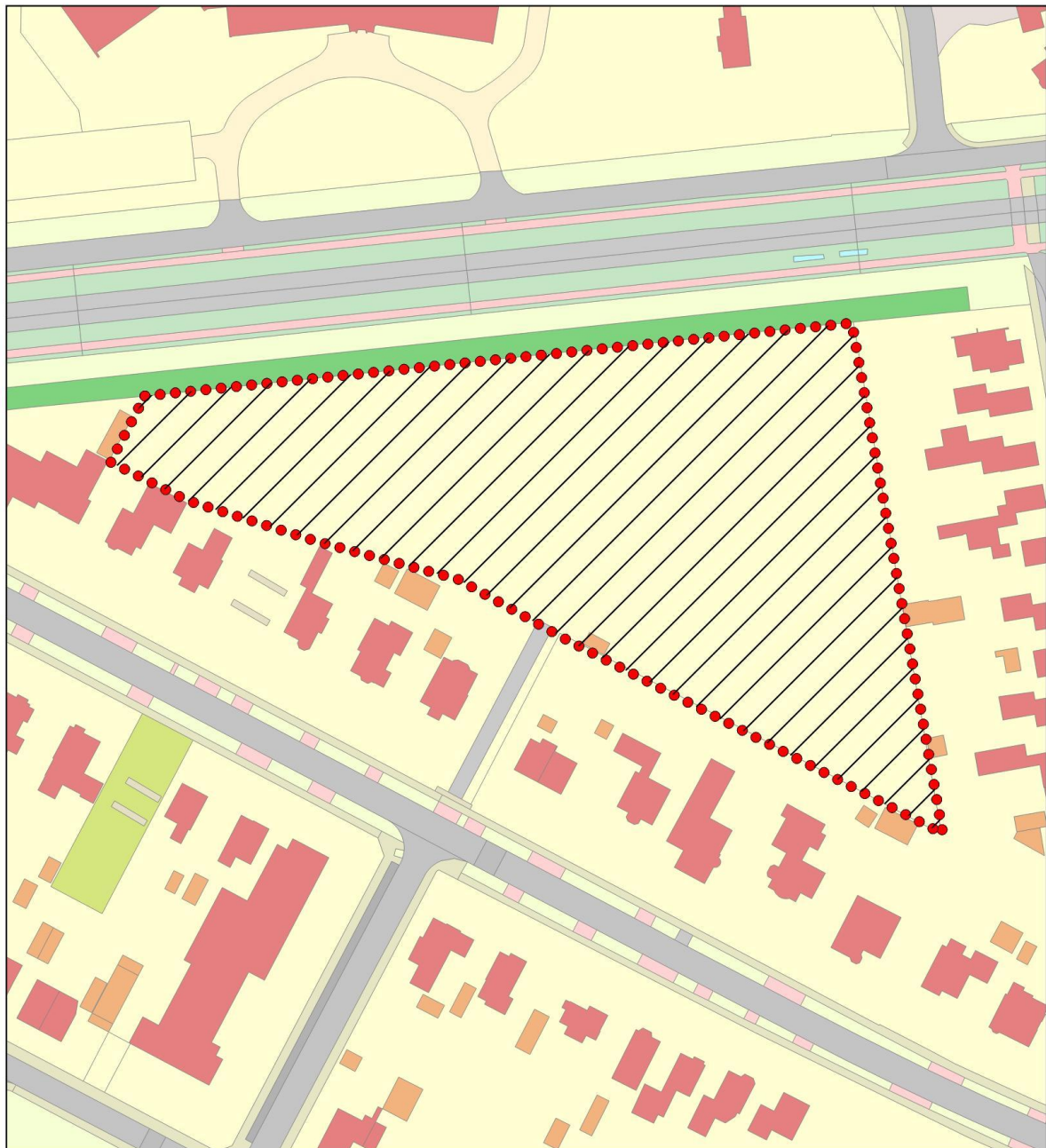
In het voorjaar van 2017 zal de stedenbouwkundige invulling vastgesteld worden. Dit zal leiden tot wijzigingen in het programma en daarmee in de grondkosten en ook de opbrengsten.

Risico's

Op basis van de voorbereiding van het projectdocument vormen onderstaande punten de belangrijkste risico's voor het project:

- Uitloop in procedures kan leiden tot latere vaststelling BP en daarmee latere inkomsten. Om dit te voorkomen is communicatie met omgeving, strakke sturing op planning en producten van belang.
- Een kans is dat er minder archeologische onderzoek nodig is. Grote archeologische waarden, als die aangetroffen worden, zullen we waar mogelijk vrijwaren van bebouwing in proefverkaveling
- Asbestonderzoek loopt nu. De uitkomst kan zijn dat de sloopkosten tegenvallen.
- De kosten van het omleggen van nutsvoorzieningen is een aandachtspunt. Om hier duidelijkheid in te krijgen worden overleg en onderhandelingen opgestart met nutsaanbieders.

Amsterdamseweg (G10600)

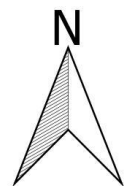
0 30 60 90 120 m

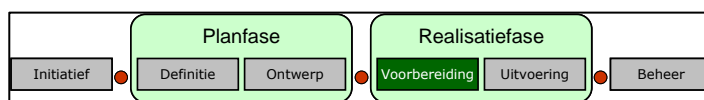
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Amsterdamseweg
Dossier : G10600
Projectleider : W. Scheffer
Portefeuillehouder : H. van Huijstee
Ontwikkelingsvorm : Actief
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Planfase
Start : 2015
Eind : 2017

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 500.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 1.383.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 1.329.000	(v)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 225.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Maatsch. functies m ²			11.160						11.160 m ²

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Koopovereenkomst	gereed	Vilente	Overeenstemming

Algemeen

De locatie is beschikbaar gekomen voor ontwikkeling met de verplaatsing van de Streekschool naar de Zandlaan.

Vilente is vanwege de matige staat van onderhoud van de oude Klinkenberg locatie aan de Van Heutszlaan tijdelijk verhuisd naar de Kazerneterreinen. Daar moeten ze in 2018 plaats maken voor de voorgenomen nieuwbouw. Samen met Vilente is gekeken naar een nieuwe locatie voor de vestiging van de bewoners van de oude Klinkenberglocatie. De locatie aan de Amsterdamseweg is hiervoor geschikt geacht.

Voortgang 2016

Vilente heeft de bouwplannen uitgewerkt waarna de wijziging van de bestemming is gerealiseerd. Gestreefd wordt naar de levering van de grond in 2017 en de uitvoering van het bouwplan in 2017.

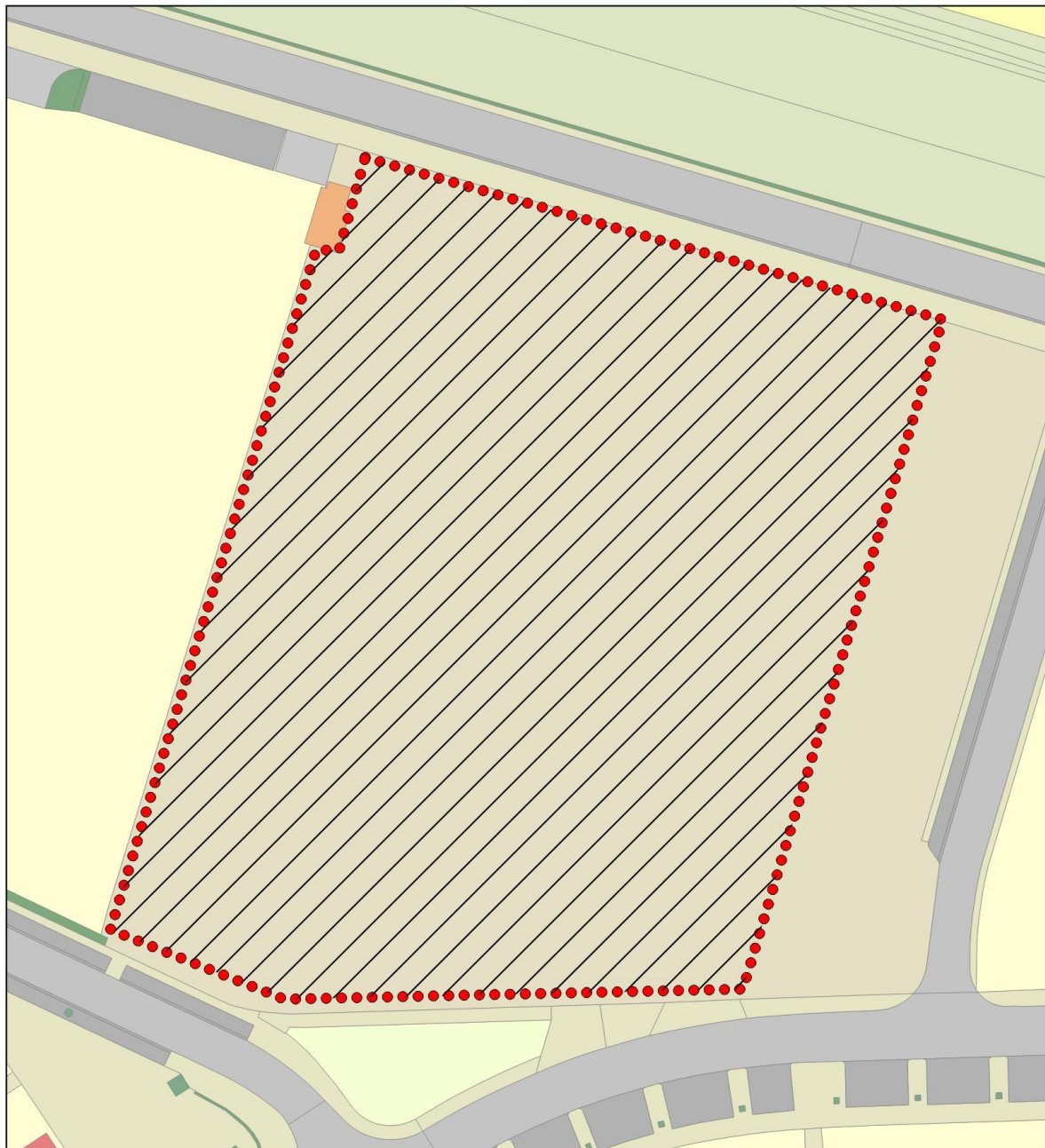
Resultaat

Door een lage boekwaarde wordt voor de ontwikkeling van de locatie een positief resultaat geraamd van € 1,1 miljoen.

Risico's

Met de verkoop van de grond en de vaststelling van het bestemmingsplan zijn de risico's voor de ontwikkeling van het project nihil geworden.

VP AZO terrein (Moskee) (G11810)

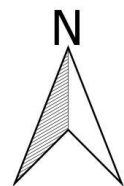
0 10 20 30 40 m

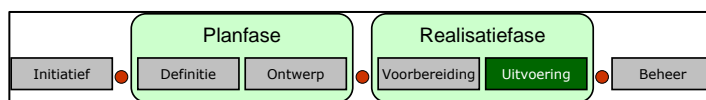
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

VP AZO terrein (Moskee)
Dossier : G11810
Projectleider : B. Mulder
Portefeuillehouder : J. Weijland
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Realisatiefase
Start : 2013
Eind : 2018

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 96.000	(v)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 155.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 152.000	(n)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 50.000	(n)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Fietstunnel	2.000								2.000 m ²
Maatsch. functies m ²	6.135								6.135 m ²
Totaal	8.135								8.135 m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
Nr.726916	13-12-2013	Raadsbesluit locatiekeuze Turkse moskee
Nr. 8769	23-01-2014	Raadsbesluit over gewijzigd bestemmingsplan 'Ede, Herontwikkeling Verlangde Blokkenweg 12 e.o.' en grondexploitatie

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Uitgiftecontract	Getekend	Islamitische Stichting Nederland	

Algemeen

Voorheen was dit project onderdeel van het project VP AZO-terrein. Dit project is geknipt in twee projecten: de locatie Turkse Moskee en een woningbouwlocatie. Dit project betreft enkel de locatie van de moskee.

Voortgang 2016

De grond voor de Turkse Moskee is verkocht de nieuwbouw voor de moskee is opgeleverd.

De uitvoering van de aanleg van de fietstunnel is eveneens voltooid. Na afronding van de laatste werkzaamheden voor de inrichting van het openbare gebied kan in de loop van dit jaar het project worden afgesloten.

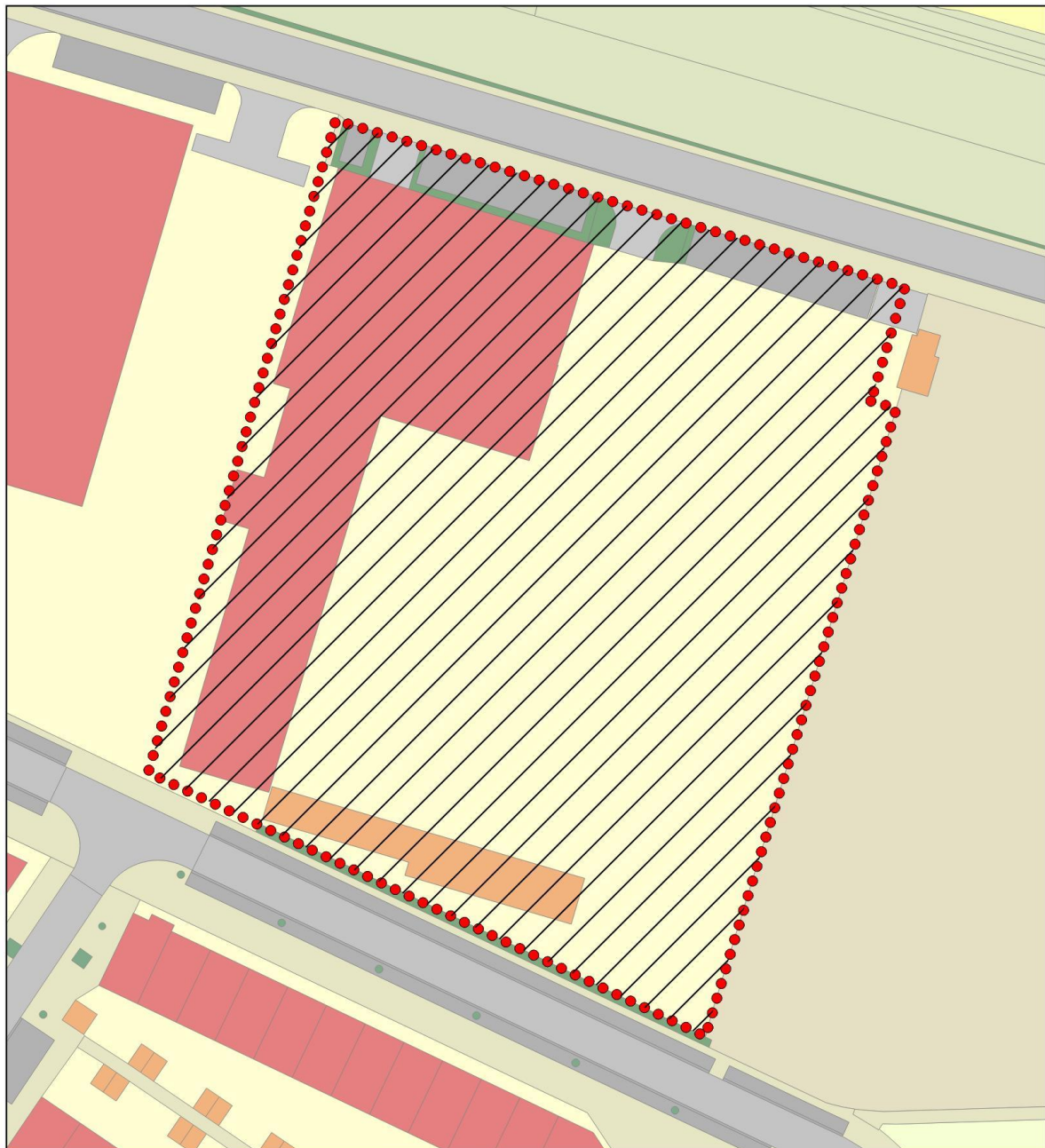
Resultaat

Het resultaat van het plan bedraagt € 150.000 negatief. Het resultaat is € 50.000 negatiever geworden ten opzichte van het MPG 2016. Dit wordt veroorzaakt doordat nog een deel van de betaling van de kosten voor het bestemmingsplan was gecalculeerd terwijl deze al in 2015 was binnengekomen.

Risico's

Er worden geen risico's meer voorzien.

VP AZO-terrein woningbouw (G11811)

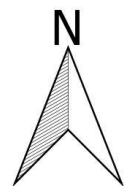

0 10 20 30 40 m

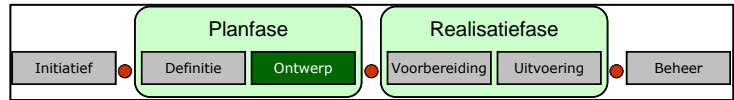
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

VP AZO terrein (Woningbouw)
Dossier : G11811
Projectleider : R. Rutenfrans
Portefeuillehouder : J. Weijland
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Planfase
Start : 2016
Eind : 2019

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 84.0000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 67.500
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 30.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 29.000	(n)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 119.000	(n)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen	0	45							45 won.

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
60186	13-12-2016	Aangaan koopovereenkomst Park De Blokken

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Koopovereenkomst	Ondertekend	Woonstede	Levering grond verwacht in Q3 2017

Algemeen

Voorheen viel dit plan binnen het plan VP Zanderijweg. In 2014 is dit plan gesplitst in een deel Moskee en dit deel van het plan met woningbouw. Het plangebied is in eigendom van de gemeente en maakt tevens onderdeel uit van de Business Case Veluwe Poort.

Het plangebied is één van de locaties die wordt meegenomen in een project voor toevoeging van sociale huurwoningen (200+200). Op het terrein is een woningbouwplan voorzien met 45 woningen in de sociale huur. De uitgifte daarvan staat gepland in 2017.

Voortgang 2016

In het MPG 2016 werd nog uitgegaan van het oude programma met 28 grondgebonden woningen waarvan 10 in de sociale huur en 18 vrije sector woningen met een eerste uitgifte vanaf 2023. Met Woonstede zijn in 2016 afspraken gemaakt voor het realiseren van 45 sociale huurwoningen, deels grondgebonden en deels gestapeld. Dit is vastgelegd in de uitgifteovereenkomst, zoals deze in december 2016 is gesloten met Woonstede. In 2017 staat de grondlevering gepland, op het moment dat het gewijzigde bestemmingsplan onherroepelijk is.

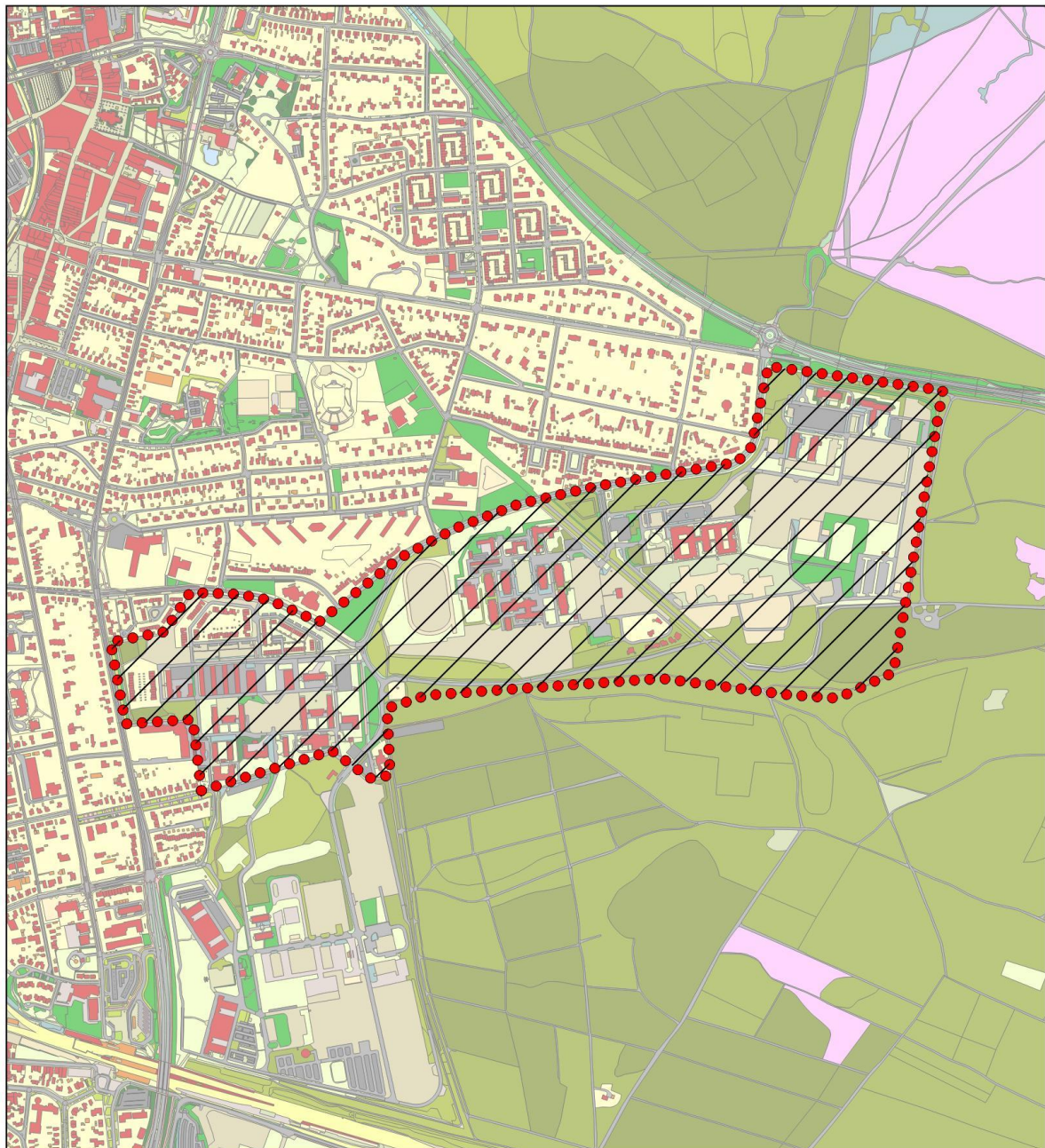
Resultaat

Het resultaat is € 30.000 negatief. Het resultaat is € 120.000 nadeliger geworden. De verslechtering van het resultaat is veroorzaakt omdat het woningbouwprogramma is aangepast (meer sociale woningen) en extra kosten in de openbare ruimten nodig zijn vanwege het aanpassen van het programma. Dit negatieve effect is getemperd omdat door het versnellen en daarmee verkorten van de looptijd de rentekosten zijn afgenomen.

Risico's

Voor het MPG 2017 is een risicoanalyse opgezet. Het te realiseren programma is bekend. De onzekerheden zijn daarmee sterk afgenomen in 2016. Toch is er nog een risico op hogere inrichtingskosten, meer asbest in bestaande opstallen, archeologisch waardevolle vondsten, planschade en vertraging door langere juridische-planologische procedures. De risico's worden strak gemonitord. Bij de stedenbouwkundige uitwerking wordt nadrukkelijk gelet op de financieel-economische uitvoerbaarheid.

VP Kazerneterreinen (G129**)

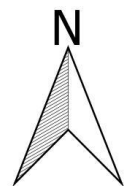

0 200 400 600 800 m

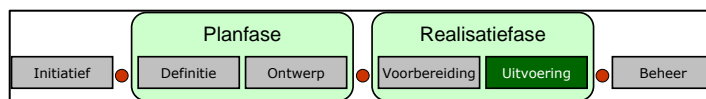
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

VP Kazerneterreinen
Dossier : G12900
Projectleider : M. Bonekamp
Portefeuillehouder : J. Weijland
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Realisatiefase
Start : 2011
Eind : 2022

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 56.146.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 2.965.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 17.278.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 838.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 15.342.000	(n)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 275.000	(n)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Bereikbare woningen	71	8	35	25	30	15			184 won.
Middeldure woningen		33	134	66	8	26			267 won.
Dure woningen	107	138	62	98	41	42			488 won.
Totaal	178	179	231	189	79	83			939 won.
Gebouwen (bvo)	9.700	23.600	13.000	3.700					50.000 bvo
Maatschappelijk m ²	3.000		4.000						7.000 m ² kavel
Totaal									

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
V.R. 2011/47	30-06-2011	Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen
V.R. 2013/17	25-04-2013	Bestemmingsplan "Ede, Kazerneterreinen" (per 06-11-2013 onherroepelijk)
V.R. 2013/17	25-04-2013	Beeldkwaliteitsplan "Ede, Kazerneterreinen"
	01-03-2016	Uitwerkingsplan Simon Stevin Kazerne (per 20-04-2016 onherroepelijk)
	31-03-2016	Beeldkwaliteitsplan Simon Stevin Kazerne

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Beheersovereenkomst	Getekend	ROB	

Algemeen

In februari 2011 heeft de gemeente de kazernes Maurits zuid (MZ), Maurits noord (MN), Elias Beeckman (EBK) en Simon Stevin (SSK) gekocht van Defensie. Het gebied is circa 100 hectare groot en ligt aan de oostkant van Ede. Per 1 januari 2016 hoort Maurits zuid (circa 26 hectare) niet langer bij het project VP Kazerneterreinen, maar is dit kazerneterrein volledig gereserveerd voor het project World Food Center (zie VP Maurits zuid WFC). Door het wegvallen van Maurits zuid worden er in het project Kazerneterreinen nog circa 1.250 van de oorspronkelijke 1.850 woningen gerealiseerd. In de te handhaven gebouwen worden, naast woningen, ook diverse commerciële en niet commerciële functies gerealiseerd. De verkoop van grond en gebouwen loopt van 2014 tot 2022. Voor een basisschool is nog circa 4.000 m² grond gereserveerd.

Voortgang 2016

In 2016 is ingezet op een versnelling van de woningbouwproductie, omdat deze achterbleef. Mede omdat de marktsituatie begon te verbeteren en omdat de grond op de Simon Stevin beschikbaar kwam, is de derde fase uitgifte gestart. Op 20 april 2016 is namelijk het Uitwerkingsplan Simon Stevin onherroepelijk geworden. Het daarbij horende Beeldkwaliteitsplan Simon Stevin was net daarvoor, op 31 maart 2016, door de gemeenteraad vastgesteld. Met dit als uitgiftekader is de selectieprocedure gestart waarbij 55 partijen hebben meegedaan om te komen tot een selectie voor de 9 te ontwikkelen vlekken. Na de zomer is de selectie afgerond en zijn de geselecteerde partijen gestart met de ontwikkeling. Het gaat hierbij in totaal om circa 320 woningen. In het tweede kwartaal 2017 zullen daarvan de eerste woningen in verkoop gaan. Als dit alles voorspoedig verloopt

zal er eind 2017 door de gemeente bouwgrond geleverd kunnen worden voor de eerste bouwactiviteiten. Op de resterende bouwgrond voor de volgende fases zijn nog circa 315 woningen te realiseren.

De geplande woningbouwproductie voor 2016 zelf is niet gehaald. Oorspronkelijk was er vanuit gegaan dat er 145 nieuwbouwwoningen zouden worden gerealiseerd en 56 in bestaande gebouwen. Hiervan zijn er uiteindelijk 79 in aanbouw genomen en 7 in een van de stallen. Belangrijkste oorzaken zijn:

- De complexe trajecten inzake de herontwikkeling van de gebouwen (met name de Arthur Koolkazerne met de aanliggende nieuwbouw, in totaal 35 woningen).
- Het niet doorgaan van het CPO Boddegat in zijn oorspronkelijke vorm (maar waar nu uiteindelijk wel 12 van de 26 woningen middels een doorstart van het Boddegat in 2017 gerealiseerd gaan worden).
- De trage start van de woningbouwontwikkeling op SSK10B (40 woningen).

Tegelijkertijd is op EBK3b met de bouw van 22 woningen gestart in september 2016 en waren de eerste woningen opgeleverd vóór de kerstdagen.

De hoofdinfrastructuur van Maurits noord is in het eerste kwartaal 2016 bouwrijp gemaakt. Dit was mogelijk omdat het merendeel van de huurders van de vele gebouwen waren vertrokken na het aflopen van hun 5 jarig-huurcontract (i.c. tot 31 december 2015). Hierdoor is Maurits noord voorbereid op de ontwikkeling van de resterende velden en gebouwen. Deze zijn én goed bereikbaar én de nieuwe hoofdinfrastructuur voor riolering en nuts liggen gereed voor het relatief snel kunnen ontwikkelen en aansluiten. Dit was een ingrijpende operatie die succesvol is verlopen.

De onderhandelingen over de verkoop van het totale Elias Beeckmancomplex zijn in twee onderhandelingsfasen afgerond. Eind 2016 is een definitieve overeenkomst vastgesteld. Dit resulteerde onder andere in het direct in procedure brengen, op basis van de zogenaamde coördinatieregeling, van een bestemmingsplan Elias Beeckmancomplex en de daaraan gekoppelde omgevingsvergunning voor het gehele zuidelijke deel. Op 2 februari 2017 is de zienswijzentermijn afgesloten zonder ingediende zienswijzen. Op basis hiervan zal hoogstwaarschijnlijk in het tweede kwartaal 2017 gestart worden met de bouwwerkzaamheden.

Resultaat

Het resultaat laat een relatief kleine verslechtering zien van € 275.000. Het resultaat is het gevolg van een aantal aanpassingen in de ramingen. Over een aantal specifieke posten geven we een nadere toelichting:

- Interne uren: op basis van een analyse van de afgelopen jaren blijkt dat de gekozen wijze van gebiedsontwikkeling zeer arbeidsintensief is. Zoals vastgelegd in het Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen is het meest toepasselijke de mozaïeksgewijze ontwikkeling waarbij per vlek en per gebouw een verkoop-en/of ontwikkelingsproces moet worden doorlopen. Aangezien de laatste twee jaar dit proces zijn toppunt heeft bereikt (31 van de 35 gebouwen zijn in onderhandeling of reeds verkocht) en er voor wat betreft de vlekken een versnelling is ingezet, leidt dit automatisch tot een grote inzet van mensen en middelen. Op basis van de laatste inzichten is het budget plankosten hierop aangepast;
- Aan de opbrengstenkant is het mogelijk in een nog grotere mate dan was ingeschat een extra opbrengst te kunnen realiseren. Dit heeft zich in grote mate al bewezen in de uitgifte van gronden voor de 3^e fase woningbouw. Ook voor de nog resterende te verkopen gronden is, op basis van de huidige markt, de verwachting dat een hogere opbrengst is te realiseren;
- Het budget voor het beheren van de kazerneterreinen is teruggebracht omdat door de versnelling minder beheerkosten te verwachten zijn.

Alles bij elkaar is het mogelijk om in deze actualisatie van de grondexploitatie kazerneterreinen het resultaat nagenoeg overeind te houden.

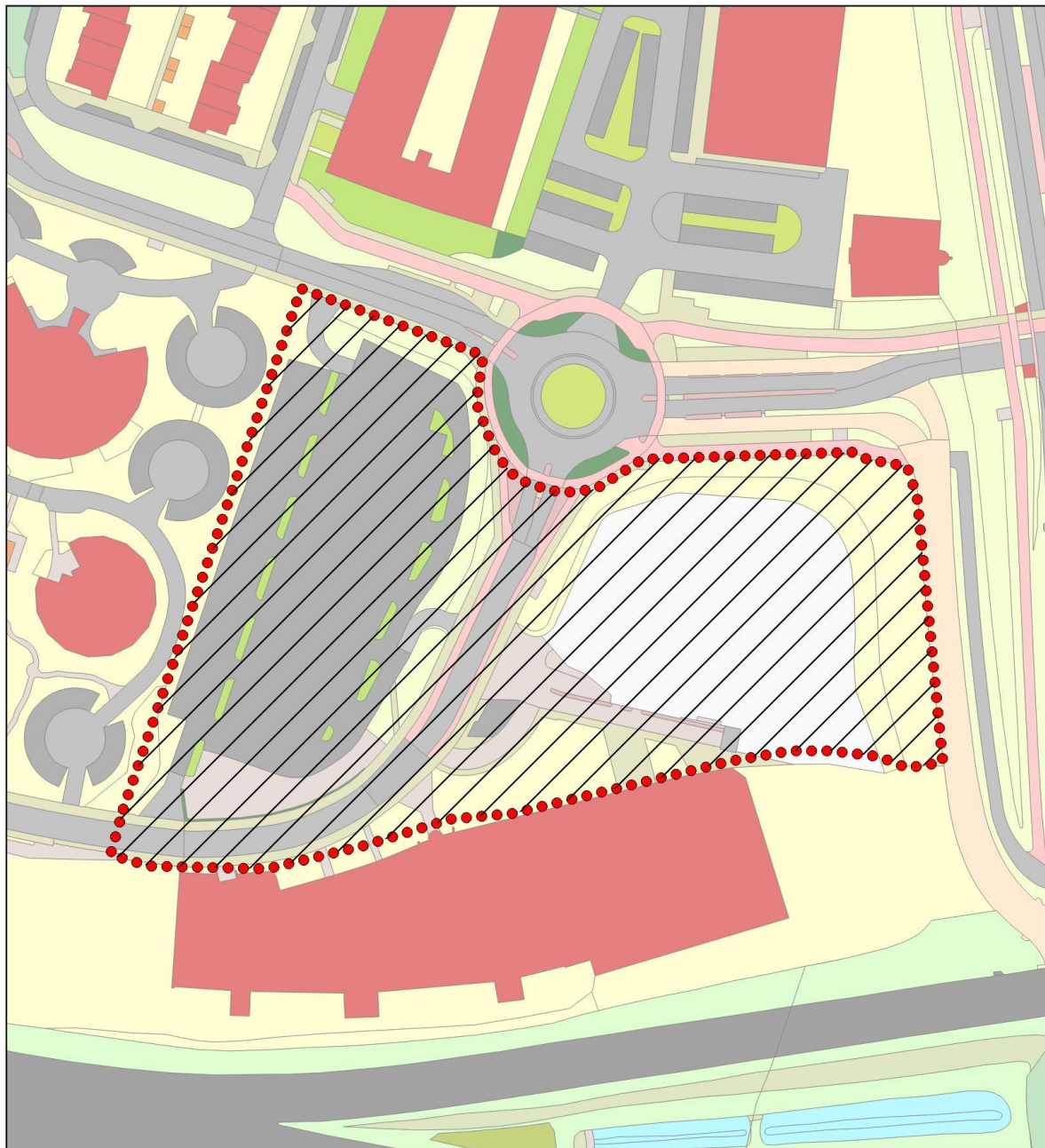
Risico's

Het risicoprofiel is ten opzichte van 2016 verlaagd van € 3.759.000 naar € 2.965.000. Dit komt met name door twee aspecten:

- Het risico op het afzettempo en de afzet van het dure segment grondgebonden woningen is met de uitgifte derde fase aanzienlijk verminderd;
- Het risico van de raming voor sloopkosten is bij de actualisatie verwerkt in de grondexploitatie.

Het belangrijkste risico blijft het relatief hoge aantal dure appartementen in de programmering, samen met het risico van de piek in het afzettempo. Dit risico blijft, door de ingezette versnelling om het sentiment van de markt te benutten, in verminderde omvang aanwezig. Tot slot vormt ook de ontwikkeling van de gebouwen een risico, met name de vraag of er een goede parkeeroplossing geboden kan worden bij de gewenste functies.

Valley Center (G13010)

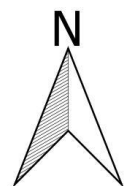
0 30 60 90 120 m

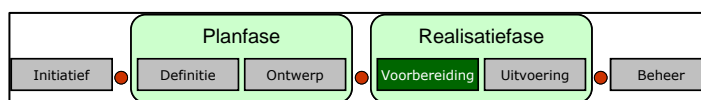
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Valley Center
Dossier : G13010
Projectleider : R. Rutenfrans
Portefeuillehouder : H. van Huijstee
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Realisatiefase
Start : 2005
Eind : 2019

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 454.000	(v)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 61.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 531.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 14.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 510.000	(v)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 40.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen		60							60
Middeldure woningen									
Dure woningen									
Totaal		60							60
Commerciële m ²	6.000	2.000							8.000 m ²
Totaal	6.000	2.000							8.000m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
10402	27-02-2014	Bestemmingsplan vastgesteld.
61056	24-01-2017	Het aangaan van de koopovereenkomst Valley Center West
61437	24-01-2017	Ingestemd met ontwerp bestemmingsplan Valley Center West

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Koopovereenkomst plandeel Oost	Ondertekend	Green Development	Grond is Q 1 2015 geleverd.
Akkoord op hoofdlijnen plandeel West	Ondertekend (ambtelijk)	W&I vastgoed BV	
Koopovereenkomst plandeel West	Ondertekend	W&I Vastgoed BV (Valley Center West B.V.)	Levering grond waarschijnlijk Q3 2017

Algemeen

Met het oog op de verdere invulling van het gebied is in 2004 een prijsvraag uitgeschreven. Op basis van het resultaat van deze prijsvraag heeft de gemeente Ede in 2006 met een ontwikkelaar een samenwerkingsovereenkomst gesloten, strekkende tot de integrale ontwikkeling van het winnende plan. Ook is, op basis van het winnend prijsvraagontwerp, een ontwerp bestemmingsplan opgesteld. Tot op heden is (met een artikel 19-vrijstelling) alleen de uitbreiding van CineMec met een evenementenhal en parkeergarage gerealiseerd. In 2008 is door de gemeente de samenwerkingsovereenkomst met de ontwikkelaar beëindigd. Uiteindelijk is in deze zaak de gemeente op 20 december 2011 door de rechter in het gelijk gesteld. Momenteel staat voor het westelijk plandeel de realisatie gepland van appartementen, een commerciële plint en parkeerplaatsen. In het oostelijk plandeel wordt een hotel inclusief vergaderruimte, horeca en een parkeergarage gebouwd. Tussen plandeel West en Oost en de bestaande CineMec wordt een plein gerealiseerd. Doel is om een samenhangend plan te realiseren, waarbij de totale ruimtelijke kwaliteit geborgd is.

Voortgang 2016

Begin 2015 is de grond geleverd aan Green Development ten behoeve van de bouw van het hotel. De omgevingsvergunning die eind 2014 is aangevraagd, is in 2015 verleend. Helaas is daar bezwaar en beroep tegen aangetekend. Eind 2015 heeft de zitting bij de Raad van State plaatsgevonden en heeft de Raad van State de gemeente in het gelijk gesteld. CineMec heeft daarop bezwaar ingediend, maar dat is inmiddels ingetrokken, conform de gemaakte afspraken in het bestuurlijk overleg tussen Pathé/CineMec en gemeente Ede.

Het hotel heeft nog geen aanstalten gemaakt om te starten met de bouw, aangezien twee potentiële hotelexploitanten na elkaar zijn afgehaakt in het proces. Op dit moment heeft Green nog één potentiële hotelexploitant, waarmee de haalbaarheid wordt onderzocht. Daarnaast worden alternatieve mogelijkheden verkend, waarbij het uitgangspunt is dat het binnen het vigerende bestemmingsplan past.

Gemeente Ede is niet voornemens om de grond terug te kopen van Green.

Voor het westelijke deel van het project is eind 2013 een nieuwe partij geselecteerd. Deze beoogde koper van de grond heeft in 2014 en dit jaar samen met de Gelderhorst het plan voor appartementen en een leisure gebouw verder ontwikkeld. In 2015 is een akkoord op hoofdlijnen gesloten met W&I vastgoed. In 2016 is de koopovereenkomst voorbereid. Helaas is nog niet duidelijk of Gelderhorst gebruik maakt van de aanbieding van W&I vastgoed om de beoogde appartementen te gaan afnemen, maar zijn de partijen wel in onderhandeling met elkaar. De koopovereenkomst is in het eerste kwartaal van 2017 gesloten en het benodigde bestemmingsplan is op 2 februari 2017 ter inzage gelegd.

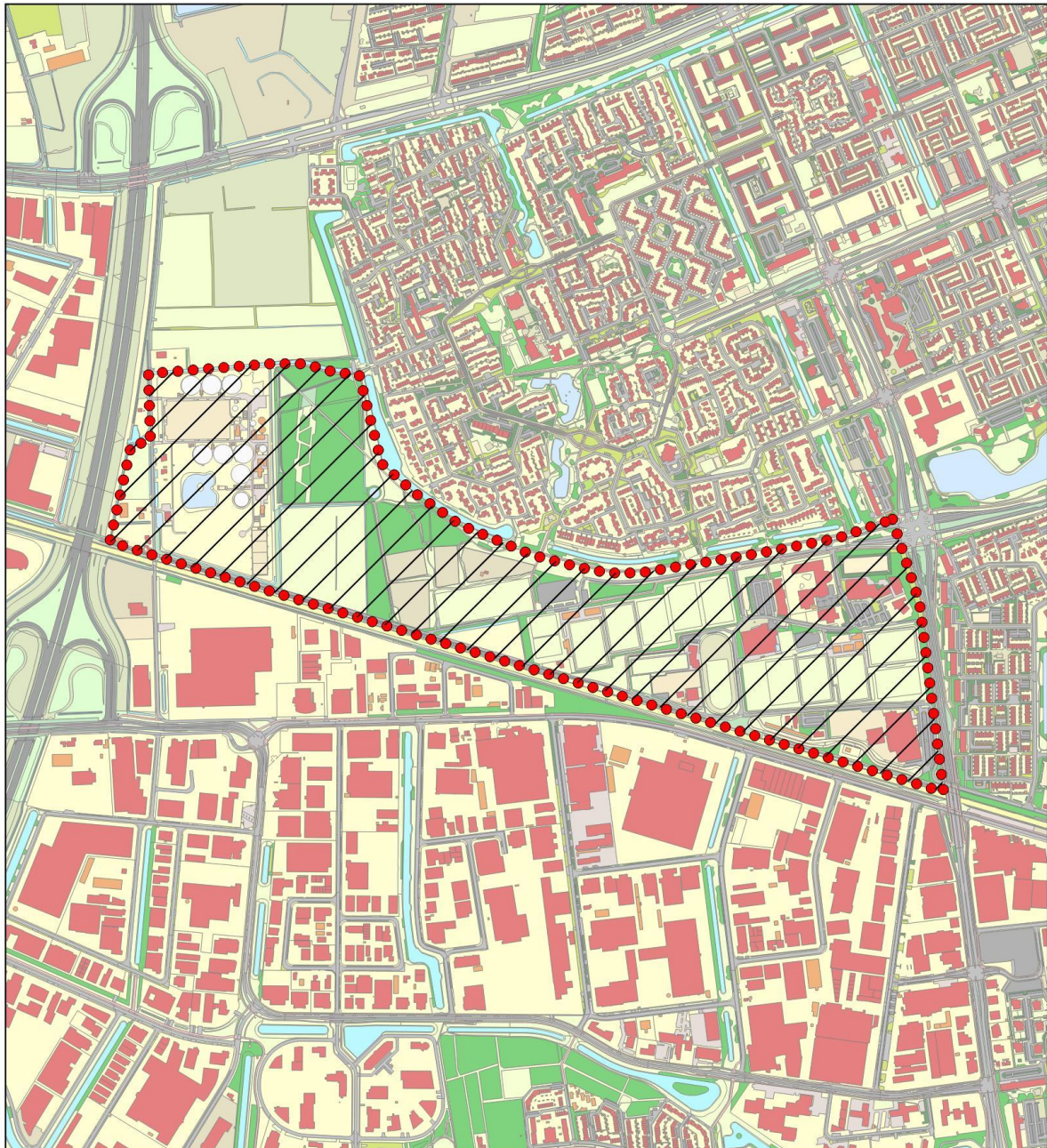
Resultaat

Het resultaat is ten opzichte van vorig jaar nagenoeg gelijk gebleven (€ 40.000 voordeliger).

Risico's

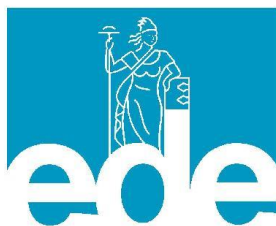
Er zou mogelijk een parkeerdruk ervaren kunnen worden door de omgeving. Echter vanuit een recent parkeeronderzoek is gebleken dat er feitelijk gezien geen sprake is van een parkeertekort in de directe omgeving van Valley Center.

Peppelensteeg Sport (G15100)

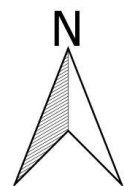
0 200 400 600 800 m

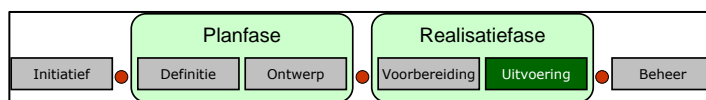
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Peppelensteeg Sport
Dossier : G15100
Projectleider : K. Konings
Portefeuillehouder : J. Weijland
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Realisatiefase
Start : 2006
Eind : 2019

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 538.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 531.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 510.000	(n)		
Verschil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 24.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Commerciële m ²			2.245						2.245 m ²
Totaal			2.245						2.245 m²

Tezamen met deze woningen realiseert een particuliere ontwikkelaar ook 24 woningen.

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
Kenmerk 607469	11-2-2010	Vaststelling Bestemmingsplan Peppelensteeg

Algemeen

De Peppelensteeg is een bestaand sportpark met ook een aantal maatschappelijke functies, waaronder een scholengemeenschap en een moskee. Ten behoeve van de toevoeging met maatschappelijke functies (waaronder de aanleg van de skatebaan, korfbalvelden, de toevoeging van voetbalvelden en de verplaatsing van zwembad de Peppel) is in het verleden een grondexploitatie geopend. Er is nog een tweetal kavels beschikbaar waarop nog beperkt sportvoorzieningen kunnen worden gerealiseerd.

Voortgang 2016

Geen voortgang. Gekeken wordt of dit project in 2017 kan worden afgesloten.

Resultaat

Het verwachte resultaat van dit plan is € 510.000 nadelig.

Risico's

Geen risico's

Kernhem Vlek B (G2021*)

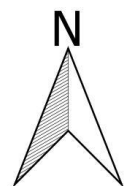
0 100 200 300 400 m

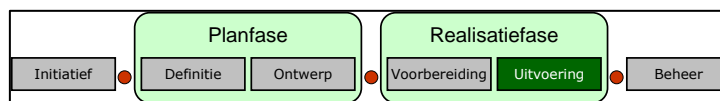
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Kernhem Vlek B
Dossier : G20216-18
Projectleider : S. Biesta
Portefeuillehouder : H. van Huijstee
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Realisatiefase
Start : 1996
Eind : 2027

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 11.864.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 2.432.500
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 11.017.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 750.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 9.038.000	(v)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 3.716.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen	176	9	20	20	23	23	40	170	481 won.
Middeldure woningen	294	15	42	42	39	38	84	357	911 won.
Dure woningen	118	6	10	10	15	15	21	86	281 won.
Totaal	588	30	72	72	77	76	145	613	1.673 won.
Maatsch. functies m ²	5.801								5.801 m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
V.R. 2007/15	12-04-2007	Bestemmingsplan Woongebied Kernhem

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Ovk koop en verkoop	12-03-2008	Van Campen, Rotij, Mega-NPB	Moederovereenkomst voor uitgifte van gronden via bouwclaimmodel
Ovk koop en verkoop	12-03-2008	Lithos Bouw BV	Moederovereenkomst voor uitgifte van gronden via bouwclaimmodel
Raamovk voor gronduitgifte	10-02-2010	Tekton	Via ovk overgedragen aan Koopmans
Wijzigingsovereenkomst	30-09-2014	Van Campen	Tijdelijke wijziging van koopsom voor 2 jaar
Wijzigingsovereenkomst	07-07-2015	Lithos	Tijdelijke wijziging van koopsom voor 2 jaar
Wijzigingsovereenkomst	09-02-2016	Rotij	Tijdelijke wijziging van koopsom voor 2 jaar

Algemeen

Kernhem vlek B is een gebied van circa 66 hectare groot met aan de noordkant de Doesburgerdijk, aan de oostkant Kernhem vlek A, aan de zuidkant de N224 en aan de westkant de A30. Vlek A is eind 2014 afgesloten en maakt sindsdien geen onderdeel meer uit van de grondexploitatie. In Vlek B worden vanaf 2010 circa 1.700 woningen ontwikkeld. Met vijf ontwikkelaars zijn overeenkomsten gesloten om tot uitgifte van deze gronden te komen. Vlek B is gesplitst in twee deelexploitaties: B-Oost en B-West. Alle uitgaven hebben tot nu toe plaatsgevonden in B-Oost.

Voortgang 2016

Nieuw plan

In 2016 is hard gewerkt aan een nieuwe stedenbouwkundige opzet van Deel West. Doel is te komen tot een plan met een hogere woonkwaliteit en betere woningtypes. Het nieuwe plan brengt met zich mee dat er ten opzichte van het oude plan minder woningen in Kernhem vlek B worden gerealiseerd. Bij de nieuwe stedenbouwkundige opzet horen ook nieuwe contractafspraken over onder andere de planning en de schervenverdeling. Zowel het stedenbouwkundige plan als de nieuwe afspraken met de marktpartijen zullen in de loop van het jaar ter besluitvorming worden aangeboden.

Goede verkopen

In 2016 is grond voor 171 woningen verkocht. De planning conform het MPG2016 was 50 woningen. In de scherven 9, 19 en 22 hebben de ontwikkelaars flinke voortgang gemaakt. Daarnaast heeft Megahome 85 kavels afgenomen en doorverkocht aan Ten Brinke Bouw. Deze woningen staan in de verkoop en naar verwachting zal in de loop van 2017 de bouw starten. Ook zijn 29 woningen in de verkoop in scherf 5 en 6 van Lithos. De goede verkopen leiden er toe dat de boekwaarde van de grondexploitatie in 2016 substantieel is verlaagd met circa € 5 miljoen.

Faillissement Megahome

Eén van de contractpartijen is in 2016 failliet gegaan. De gemeente heeft de overeenkomst met deze partij daarom ontbonden. Vanwege de ontbinding en de uitspraak in een kort geding hierover loopt er nog een hoger beroep van de curator. De gemeente bezint zich desondanks om de resterende bouwclaim op een goede wijze in te zetten en te zorgen dat de geplande woningen gebouwd worden en de gemeente een goede prijs voor de te verkopen gronden ontvangt.

Resultaat

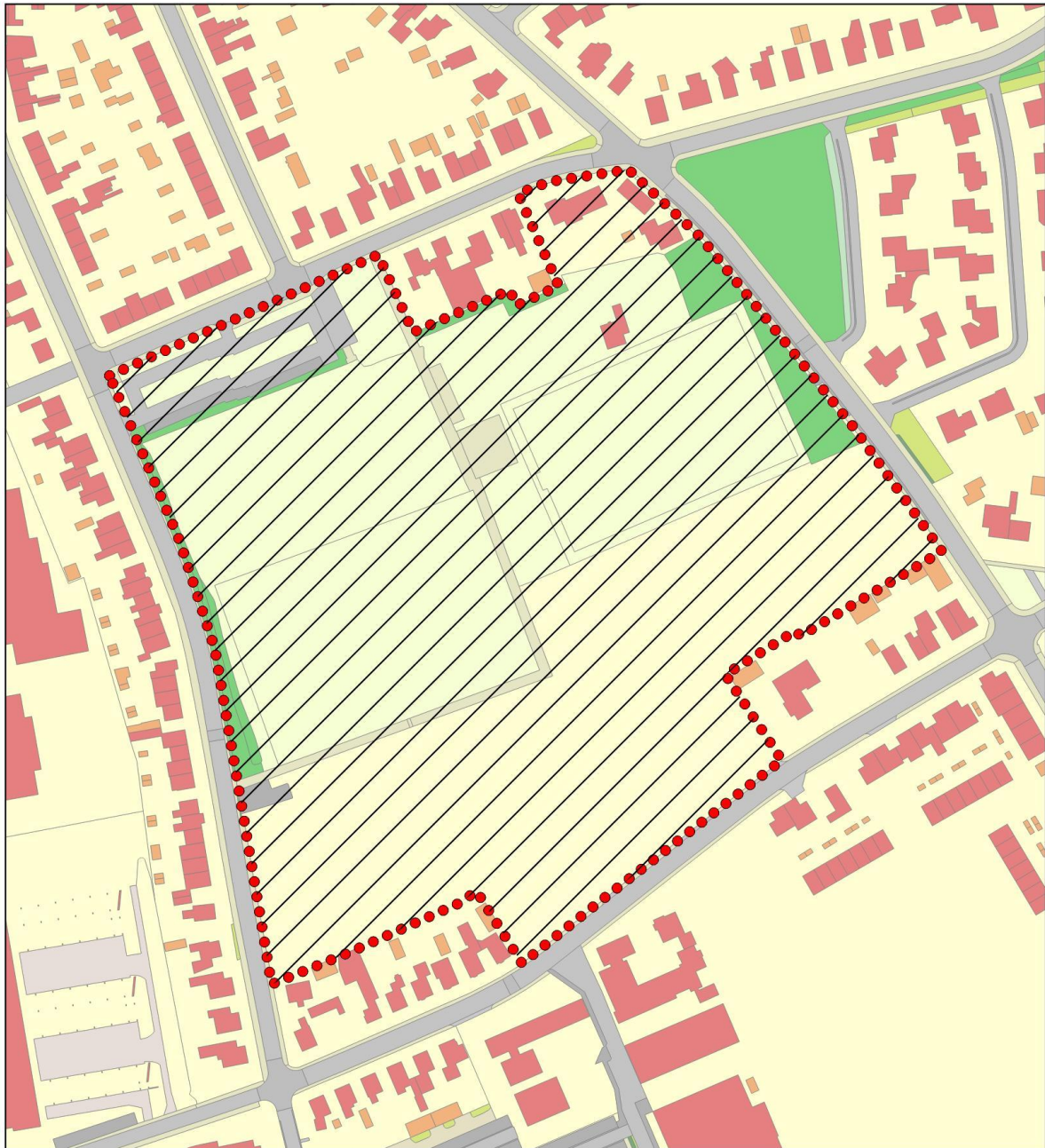
Het resultaat is het afgelopen jaar verbeterd. Belangrijkste reden hiervoor is de goede verkoop van kavels in 2016. Waar er 50 verkopen waren voorzien zijn we uitgekomen op 171. Daarnaast heeft Kernhem ook baat bij de verlaging van de rekenrente. In totaal verbetert het resultaat van de grondexploitatie met een bedrag van circa € 3,7 miljoen.

Risico's

Het risicoprofiel is ten opzichte van 2016 met € 0,9 miljoen verhoogd naar € 1,7 miljoen. Dit komt doordat de risico analyse geheel opnieuw is opgebouwd en de kansen en risico's kritisch beschouwd zijn. Het grootste resterende risico is op dit moment:

- Het risico bestaat dat bij het uitwerken van de plannen de uitvoeringskosten hoger zijn dan geraamd. De kosten voor het bouw- en woonrijp maken van Kernhem B West zijn momenteel geraamd op basis van eenheidsprijzen. In latere fases van de planontwikkeling worden de plannen en de begroting van de inrichtingskosten nader verfijnd.

Reehorsterweg Noord (G2290*)

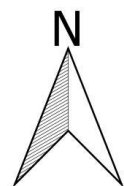

0 50 100 150 200 m

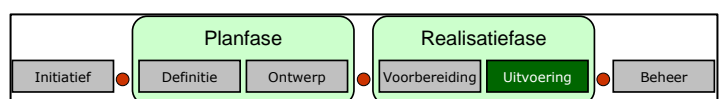
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Reehorsterweg Noord
Dossier : G22900
Projectleider : M. van Zutphen
Portefeuillehouder : H. van Huijstee
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Realisatiefase
Start : 2000
Eind : 2023

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 9.392.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 115.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 3.989.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 62.500
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 3.586.000	(n)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 540.000	(n)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen									
Middeldure woningen	16	23	16	15					70 won.
Dure woningen	8	14	15	10	15				62 won.
Totaal	24	37	31	25	15				132 won.

Tezamen met deze woningen realiseert een particuliere ontwikkelaar ook 28 woningen.

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
	29-01-2013	Ontwikkelingsstrategie Reehorsterweg Noord
	23-01-2014	BP en BKP Park Reehorst (onherroepelijk)
14748	16-05-2014	Versturen informatiebrief erfdienstbaarheid Park Reehorst

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Samenwerkingsovereenkomst	Getekend	Bruil	20-12-2004 inmiddels verlopen
Compensatie afspraak Woonstede	Vastgelegd in diverse documenten	Woonstede	Gaat om 60 woningen in Reehorsterweg Noord en Zuid
Ontwikkelingsrechten	Brief 9-06-2008	Synchroon	
Verkoopovereenkomst Synchroon	5-7-2016	Synchroon	
Uitspraak rechter vervoegde onteigening waardoor erfdienstbaarheid is vervallen	21-9-2016	Betrokkene: Gemeente	
Uitspraak rechter geen schadeloosstelling wegens vervallen erfdienstbaarheid	7-12-2016	Betrokkenen: gerechtigden	
Verkoopovereenkomst Bruil	5-7-2016	Bruil	

Algemeen

Binnen het plangebied Reehorsterweg-Noord bevinden zich een verouderd industrieterrein en een sportcomplex. Er zijn reeds kosten gemaakt in het kader van aankoop, verplaatsing en sanering van onder andere het bedrijf Kuiper Ketels en de uitplaatsing van gebruikers van het sportpark.

Doel is om dit gebied te transformeren tot een kwalitatief hoogwaardig woongebied door het realiseren van een gedifferentieerd woningbouwprogramma van in totaal circa 160 woningen, waarvan 132 op gemeentegrond. Het middengebied wordt ingericht als park.

Voortgang 2016

In 2016 is aanzienlijk voortgang geboekt in het project:

- Met Synchroon is een overeenkomst gesloten voor de verkoop van grond voor de bouw van 76 woningen. Synchroon heeft in december de grond voor 16 woningen van de gemeente overgenomen.
- Met Bruil is de overeenkomst gesloten voor de verkoop van grond voor de bouw van 23 woningen.
- De oude erfdienstbaarheid op de gronden is opgeheven.
- Zes vrije kavels in deel B zijn gereserveerd en worden in 2017 geleverd aan de particulieren.

- Door het succes van de verkoop van de vrije kavels in deel B zijn eind 2016 nog 14 vrije kavels op de markt gezet. Dit is een aanzienlijke versnelling aangezien er vanuit werd gegaan dat deze pas in 2021 verkocht zouden worden.
- De sloop van de kantine en tribune van het voormalige sportcomplex is uitgevoerd. Tijdens de sloop is een aanzienlijke hoeveelheid asbest aangetroffen onder en rond de gebouwen.
- Er is aangevangen met het bouwrijp maken van het resterende gebied en de aanleg van het park.

Resultaat

Het resultaat van de ontwikkeling verslechtert met een bedrag van € 0,5 miljoen. De redenen hiervoor zijn:

- Aanzienlijk meer saneringskosten door de vondst van asbest.
- Het bijstellen van de Impulssubsidie van de provincie aangezien de benodigde aantallen woningen niet op tijd zijn opgeleverd.
- In het contact met Synchron is afgesproken dat de koopprijs van de gronden niet geïndexeerd wordt.

Risico's

Met het contracteren van Bruil en Synchron is een deel van de risico's op de uitgifte geborgd in contracten.

Ook de aanbesteding van het bouwrijpmaken zorgt er voor dat er ook hier de risico's minder worden.

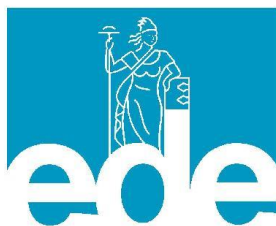
Belangrijkste risico dat dit jaar minder is geworden betreft de gevolgen van de erfdienstbaarheid. Door het opheffen van de erfdienstbaarheid is er geen kans meer op extra (juridische) kosten en vertraging.

Bospoort (G24010)

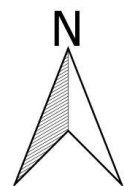
0 20 40 60 80 m

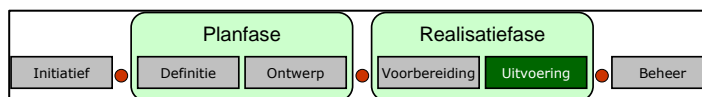
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Bospoort
Dossier : G24010
Projectleider : C. de Graaf
Portefeuillehouder : H. van Huijstee
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Realisatiefase
Start : 1996
Eind : 2018

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 709.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 967.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 929.000	(n)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 68.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen	41	55							96 won.
Middeldure woningen									
Dure woningen									
Totaal	41	55							96 won.
Commerciële m ²		70							70 m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
	09-12-2010	Vrijstellingsprocedure Paasberg-Aral terrein
	29-11-2012	Bestemmingsplan Ede Centrum/Bospoort vastgesteld. Plan is onherroepelijk
	21-02-2012	Ontwerp herinrichting openbare ruimte vastgesteld door B&W

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Koopovereenkomst Paasberg-Aralterrein	Definitief	Woonstede	Gefaseerde levering

Algemeen

Het project Bospoort omvat de ontwikkeling van het Paasberg- en Aralterrein. In de exploitatie is de verkoop van een kavel aan de Posthoornstraat opgenomen. Ook valt het monumentale 'pand van Bartje' binnen het Bospoort-project.

Op het Paasberg-en Aralterrein wordt uitgegaan van de realisatie van een woon-zorgcomplex door Woonstede. Deze ontwikkeling bestaat uit twee afzonderlijk te realiseren gebouwen: het Aral- en het Paasberggebouw. Tussen de twee gebouwen wordt een pleintje gerealiseerd. De ontwikkeling op het Aralterrein (41 woningen) is in 2013 afgerond. De ontwikkeling op het Paasbergterrein (plan "Bunschoterhof") is gestart en de uitgifte overeenkomst is eind 2016 gesloten. Voor dit plan is een subsidie ontvangen van de provincie in het kader van de restantgelden ISV2.

Voortgang 2016

In 2014 zijn de plannen voorbereid door Woonstede om in 2016 te starten met de tweede fase op het voormalige terrein van de Paasbergschool. Het plan "Bunschoterhof" voorziet in de bouw van 55 woningen en 70 m² kantoorruimte voor Vilente. Om dit mogelijk te maken moest eerst een partiële bestemmingsplanwijziging worden doorlopen. Dit bestemmingsplan is in de zomer van 2016 vastgesteld en in het najaar van 2016 onherroepelijk geworden. Voor deze ontwikkeling is een aanvullende uitgifteovereenkomst gesloten. De grond is eind 2016 geleverd aan Woonstede. De start bouw staat gepland voor het tweede kwartaal van 2017. De gemeente Ede stelt het inrichtingsplan voor de openbare ruimte op.

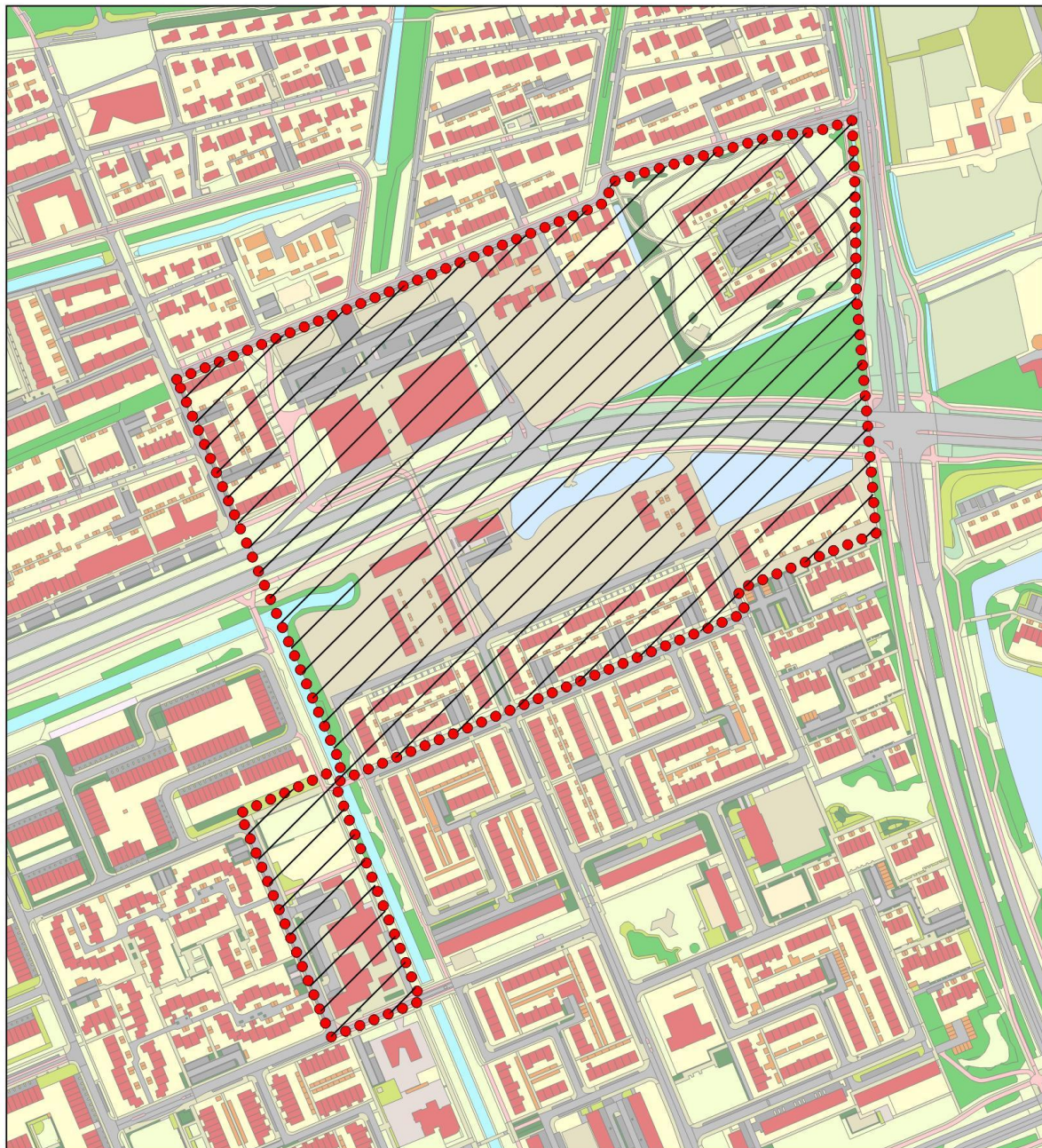
Resultaat

Het resultaat is nagenoeg gelijk aan het MPG 2016.

Risico's

Vanwege het feit dat alle formeel juridische zaken zijn afgehandeld en alle nog te maken kosten in beeld zijn gebracht zijn er geen noemenswaardige risico's te verwachten.

Het Nieuwe Landgoed (G242**)

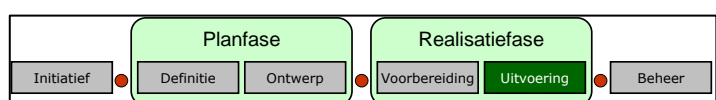
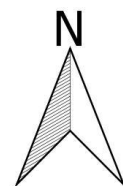
0 100 200 300 400 m

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Het Nieuwe Landgoed
Dossier : G24200
Projectleider : J.H. Mens
Portefeuillehouder : H. van Huijstee
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Realisatiefase
Start : 2005
Eind : 2018

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 10.085.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 300.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 10.386.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 75.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 9.983.000	(n)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 119.000	(n)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen	40	17	15	15					87 won.
Middeldure woningen	153		15	15					183 won.
Dure woningen	64								64 won.
Totaal	257	17	30	30					334 won.
Commerciële m ²	4.500								4.500 m ²
Maatsch. functies m ²	2.200								2.200 m ²
Totaal	6.700								6.700 m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
	juni 2009	Onherroepelijk bestemmingsplan
	07-02-2012	Besluit aanpassing plan
	02-12-2015	Uitwerkingsplan deelplannen 6b en 7b

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Samenwerkingsovereenkomst	Getekend	Consortium HNL	Aanpassing op basis van nieuw plan vereist
Koopovereenkomsten	Getekend	Consortium HNL	Koopovereenkomsten gronden Parkrand en Carré
Koopovereenkomsten	Getekend	Zorg Vastgoed Management B.V.	Betreft ontwikkeling medisch centrum met kinderdagverblijf

Algemeen

De gemeenteraad heeft in maart 2005 het ontwikkelingsplan voor het plangebied vastgesteld inclusief de stedenbouwkundige en financiële uitgangspunten. Met het Consortium zijn in 2009 de overeenkomsten aangegaan voor de realisatie van vastgoed binnen het plangebied. Op basis van de overeenkomst zijn de eerste twee bouwprojecten in 2009 (Carré) en 2010 (Parkrand woningen) gerealiseerd. Vanwege de stagnerende markt zijn in 2011 de plannen voor ontwikkeling van het vastgoed in het resterende plangebied aangepast. Dit heeft in 2012 ertoe geleid dat een nieuwe stedenbouwkundige visie is vastgesteld.

Er zijn afspraken gemaakt met de marktpartijen over de kwaliteit van het plan en de betaling voor de grond. Ook is bepaald welke werkzaamheden ten laste van de marktpartijen en welke ten laste van de gemeentelijke grondexploitatie komen. De nieuwe afspraken zijn in 2013 vastgelegd in een nieuwe overeenkomst. De grondexploitatie is gebaseerd op de financiële afspraken die voortvloeien uit deze overeenkomst.

Het plan behelst de realisatie van nog 77 woningen (naast de 257 die al zijn gerealiseerd), een winkelcentrum van 4.500 m², ruimten voor dienstverlening, medisch centrum en kinderdagverblijf en realisatie van een maatschappelijk centrum. De ontwikkeling van de locatie van het voormalige winkelcentrum de Lindenhorst en het aanpalende gebied maakt met de ontwikkeling van circa 60 woningen onderdeel uit van het project. Het Landmark maakt geen onderdeel meer uit van de actualisatie van de grondexploitatie. Desgewenst kan dit onderdeel door de gemeente separaat worden ontwikkeld.

Voortgang in 2016

- Voor de deelplannen 6b en 7b is gestart met de bouw.
- Diverse onderdelen zijn woonrijp gemaakt.
- De grond van de locatie Linderhorst is op basis van de Koop- en ontwikkelovereenkomst HNL geleverd aan Dura Vermeer.
- De bouw van het medisch centrum is gestart.
- Met Woonstede zijn afspraken gemaakt over de ontwikkeling van 17 sociale huurappartementen op de locatie die voorheen voor een kinderdagverblijf was bestemd.

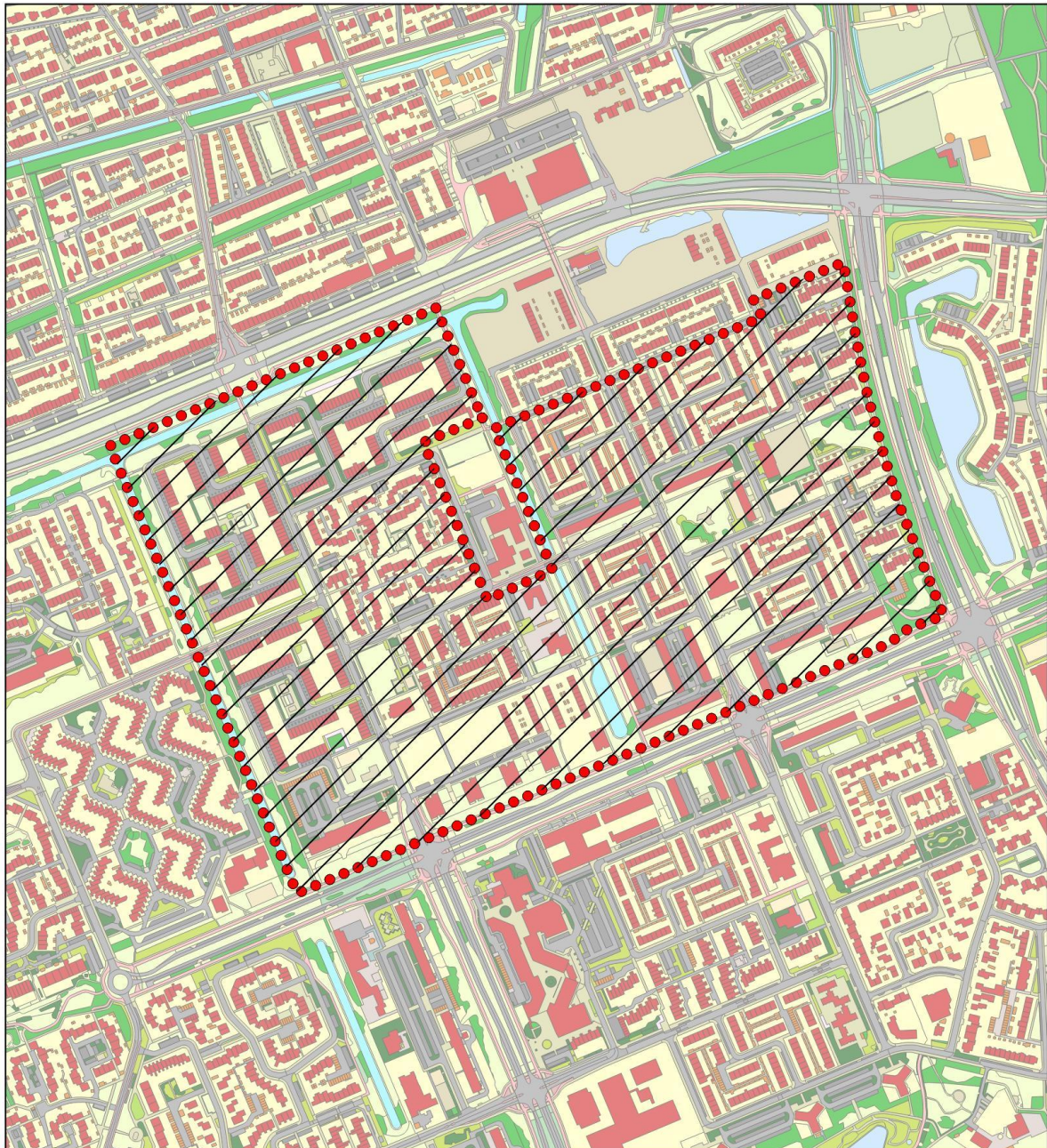
Resultaat

Het resultaat is ten opzichte van vorig jaar € 119.000 nadeliger geworden. Dit is hoofdzakelijk veroorzaakt door de aanpassingen van de rente en discontovoet op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Risico's

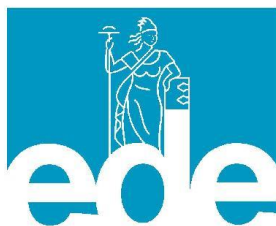
Ten opzichte van 2016 is de omvang van de risico's naar boven bijgesteld. In afwachting van de definitieve subsidiebeschikking is er nog geen volledige zekerheid over de eindafrekening. In overleg met de Provincie wordt de verantwoording in 2017 opgemaakt.

Veldhuizen A - Herstructurering (G24400)

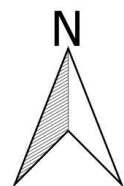
0 100 200 300 400 m

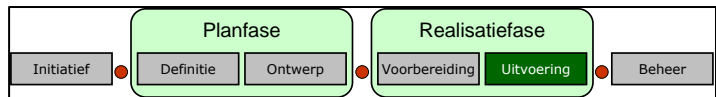
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Veldhuizen A, Herstructurering
Dossier : G24400
Projectleider : M. van Zutphen
Portefeuillehouder : H. van Huijstee
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Realisatiefase
Start : 2003
Eind : 2019

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig	
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 3.441.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 3.935.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 3.782.000	(n)	
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 40.000	(n)	

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen	250								250 won.
Middeldure woningen									
Dure woningen									
Totaal	250								250 won.

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
VR 2013/59	19-09-2013	Onherroepelijk bestemmingsplan Kranenburg
17639	09-10-2014	Onherroepelijk bestemmingsplan Luynhorst

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Koopovereenkomst Leeuwenhorst	Getekend	Woonstede	Koopovereenkomsten gronden Leeuwenhorstappartementen
Koopovereenkomst Luynhorst	Getekend	Woonstede	Koopovereenkomsten gronden Luynhorst

Algemeen

De gemeente en Woonstede hebben in 2006 een samenwerkingsovereenkomst (SOK) gesloten voor de herstructurering van Veldhuizen A. De eerste fase van het woningbouwprogramma is gerealiseerd: 112 sociale huurwoningen in de vorm van vier woontorens aan de Slotlaan met een ondergrondse parkeergarage. De bestaande Luynhorstflats met 216 appartementen zijn gesloopt. Daarnaast heeft voor de Langenhorstflat een gymzaal plaats gemaakt voor een speeltuin en is basisschool El Inkade aan de Kranenburg gesloopt. In het merendeel van de wijk is de openbare ruimte vernieuwd: de straten zijn heringericht, er zijn nieuwe speelplekken aangelegd, in de hele wijk zijn de loop- en fietsbruggen vervangen. De wijk is een 30 km zone geworden.

Doordat Woonstede is teruggetreden als ontwikkelaar van delen van de wijk heeft het college in 2011 besloten de aanpak van de herstructurering te herijken. Dit is vastgelegd in de overeenkomst die eind 2012 door beide partijen is ondertekend. Het nieuwe plan voorziet nog in de ontwikkeling van de Luynhorstlocatie (circa 104 woningen in de sociale huur). De grond is begin 2013 verkocht. Op de locatie aan de Kranenburg (de voormalige El Inkade basisschool) zijn in 2014 34 rijwoningen gebouwd.

Delen van het project worden mogelijk gemaakt met GSO-4-gelden en met EFRO-subsidie.

Voortgang 2016

Locatie Kranenburg

In 2016 is de inrichting van de openbare ruimte afgerond. Voorafgaand aan de overdracht vinden nog enkele kleine werkzaamheden plaats en bij afronding in 2017 is dit deelgebied klaar.

Locatie Luynhorst

Woonstede is in 2016 gestart met de bouw van de laatste woningen, de oplevering vindt plaats in de zomer van 2017. Aansluitend zal het laatste groen en beplantingen worden aangeplant. De werkzaamheden worden in 2017 afgerond.

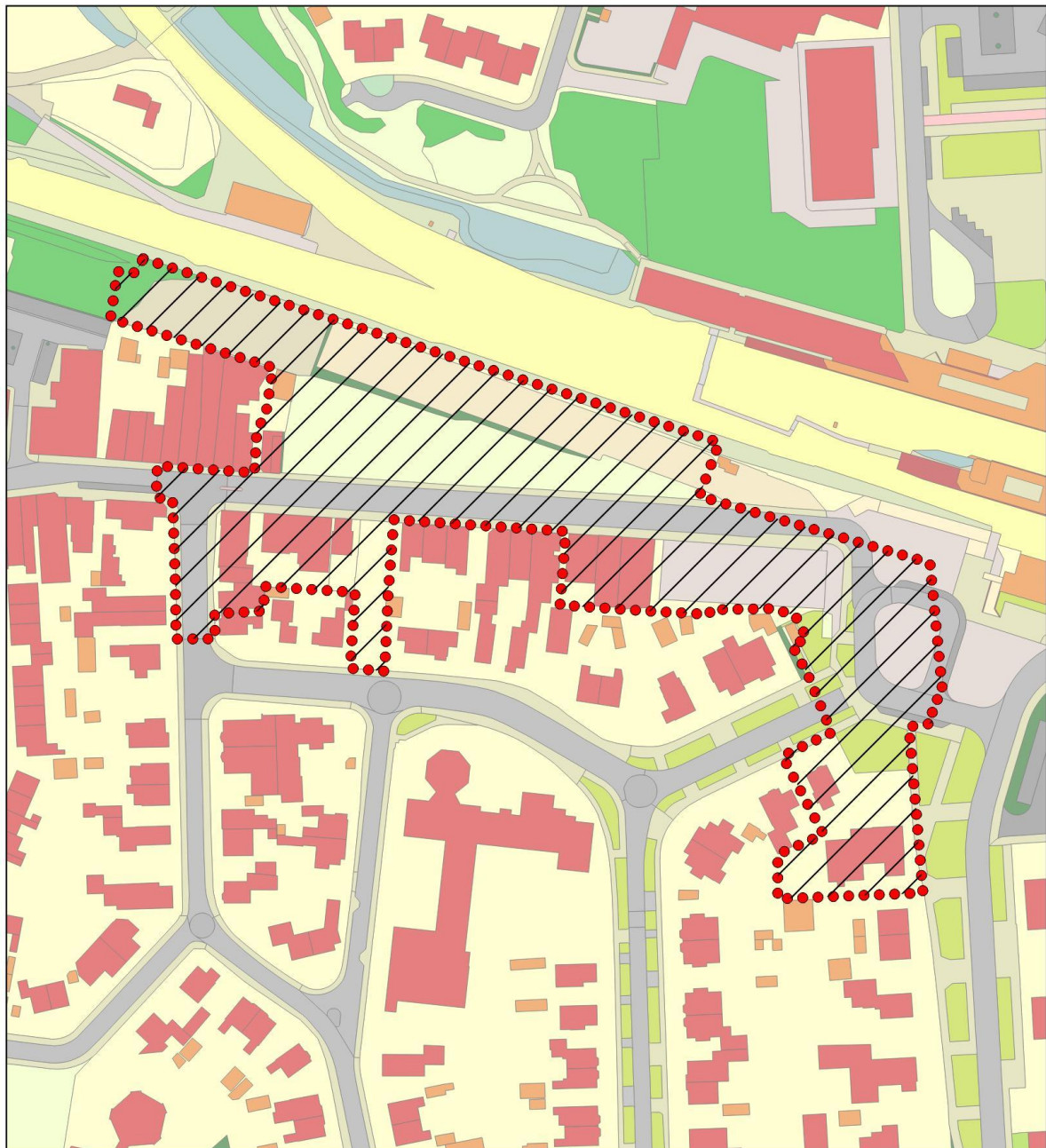
Resultaat

Het resultaat is ten opzichte van vorig jaar marginaal verslechterd (met € 40.000). Dit heeft vooral te maken met de aanpassing van de discontovoet (naar 2%) op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording, en in beperkte mate met meerkosten in het laatste deel van het woonrijp maken.

Risico's

Met het afronden van de subsidietrajecten zijn de grootste risico's voor dit project vervallen.

VP Kop van de Parkweg (G24830)

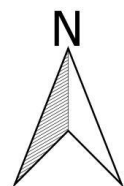
0 30 60 90 120 m

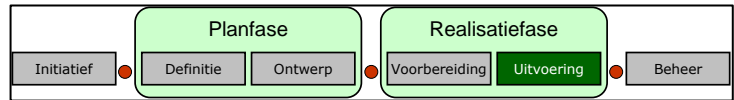
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

VP Kop van de Parkweg
Dossier : G24830
Projectleider : E. Muller
Portefeuillehouder : H. van Huijstee
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Realisatiefase
Start : 2009
Eind : 2021

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 7.205.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 328.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 7.926.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 175.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 7.179.000	(n)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 80.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen		39	30	26					95 won.
Middeldure woningen									
Dure woningen		2							2 won.
Totaal		41	30	26					97 won.

Tezamen met deze woningen realiseert een particuliere ontwikkelaar ook 24 woningen.

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
	17-12-2009	Vaststelling Raad Strategische Notitie
	11-11-2010	Vaststelling Raad stedenbouwkundig plan en beeldkwaliteitsplan
	21-06-2011	Collegebesluit NS strook toe te voegen aan plangebied
VR 2012/8	22-03-2012	Vaststelling Raad bestemmingsplan

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Koopovereenkomst bestaand vastgoed	Getekend	Kuipers Real Estate	Verkoop Mon Reve en Oranjelaan 1
Koopovereenkomst plandeel noord	Getekend	Mateboer	

Algemeen

De ambitie is de Kop van de Parkweg te transformeren naar een levendig en gemengd gebied waarin gewoond, gewerkt, gewinkeld en uitgegaan wordt en waar het prettig is te verblijven. Daarbij is een fasegewijze aanpak voorgestaan, waarbij ieder deelgebied zich zelfstandig kan ontwikkelen. De gemeenteraad heeft op 17 december 2009 de belangrijkste ruimtelijke en financiële kaders voor de herontwikkeling van de Kop van de Parkweg vastgesteld. Vervolgens heeft de gemeenteraad op 11 november 2010 het stedenbouwkundig plan en beeldkwaliteitsplan Kop van de Parkweg vastgesteld. Het bestemmingsplan is in 2012 vastgesteld en onherroepelijk geworden.

Voortgang 2016

- Plandeel noord: Voor het plandeel noord is door Mateboer een plan ontwikkeld en er is een koopovereenkomst gesloten voor de levering van de grond. Uitvoering start in 2017.
- Voor het oostelijke deelplan, de Kop wordt door mateboer een plan uitgewerkt. Beoordeling inhoudelijk en het opstellen van de koopovereenkomst volgt in 2017.
- De ontwikkeling van het westelijke plandeel is onzeker en afhankelijk van KRE/ Kuipers als eigenaar van enkele percelen. Wel is voor deze ontwikkeling al een omgevingsvergunning verstrekt.
- Op de bouwlocatie naast het Mon Reve pand is door Klaassen een bouwplan ontwikkeld voor de realisatie van studentenwoningen.
- De inrichtingsplannen voor de openbare ruimten zijn tot een v.o. uitgewerkt en is gestart met een gedeeltelijk overlappend project voor de realisatie van een doorgaande fietsverbinding over de NS gronden.

- De gerechtelijke procedure over de levering en afname van de panden Mon Reve en Oranjelaan 1 heeft geleid tot een voor de gemeente gunstige uitspraak. Van vier van de zes panden in het middengebied zijn de gevels te renoveren in 2016 met een financiële bijdrage van de gemeente.

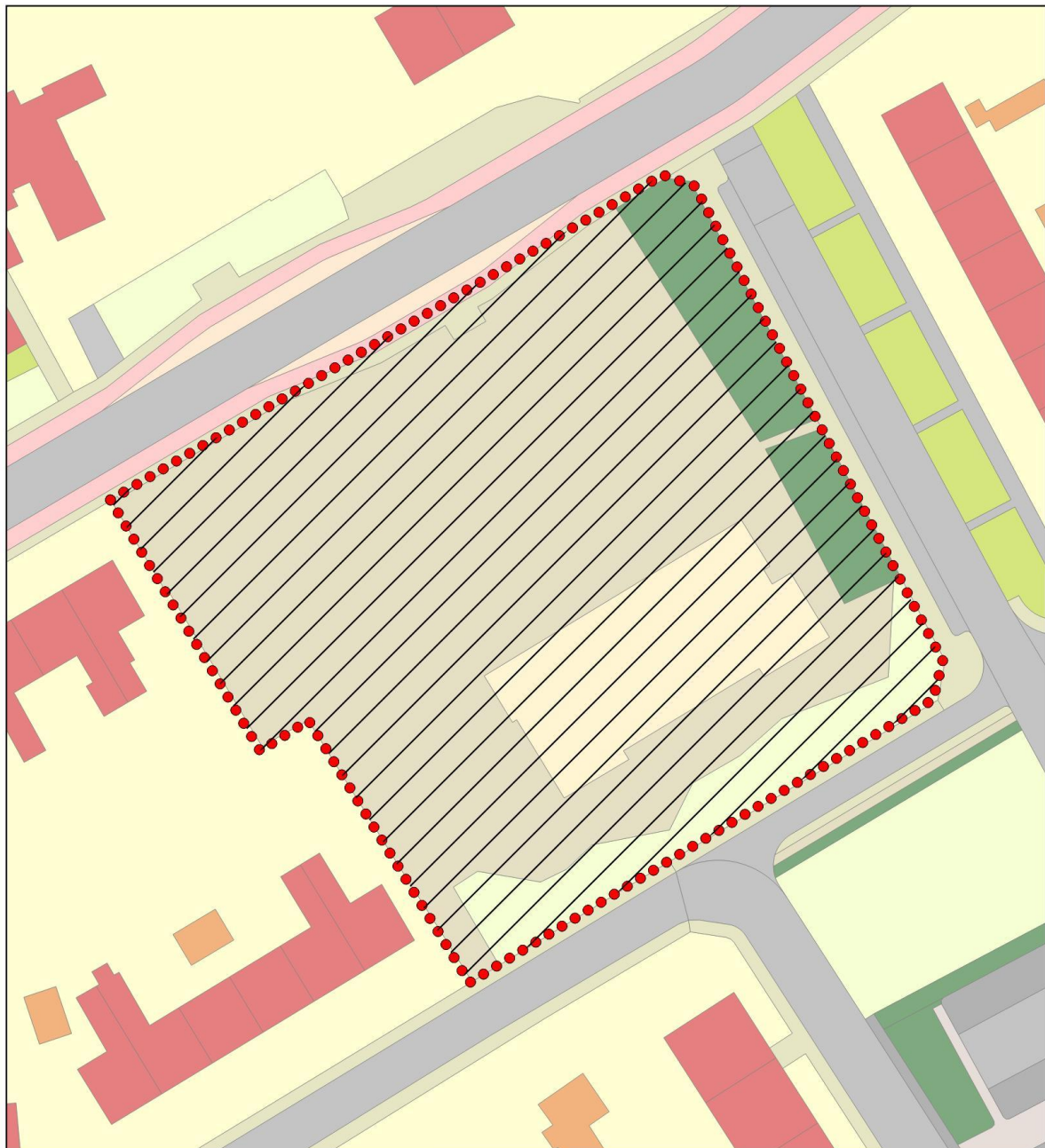
Resultaat

Het verwachte resultaat verbetert ten opzichte van vorig jaar met € 60.000, onder meer door de verwerking van de uitspraak van de rechter over de vergoeding van rente en kosten voor de verkoop van Mon Reve.

Risico's

Het risicoprofiel van het project is bijgesteld. De stijging van de risico's komt doordat de analyse van de risico's op een gedetailleerder niveau heeft plaats gevonden. Wel zijn feitelijk de risico's beperkt doordat voor de deelplannen noord (overeenkomst) en kavel naast Mon Reve (voorlopig ontwerp) voortgang is geboekt.

Veenderweg - Ganzeweide (G25500)

0 10 20 30 40 m

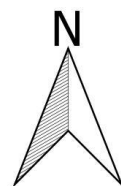

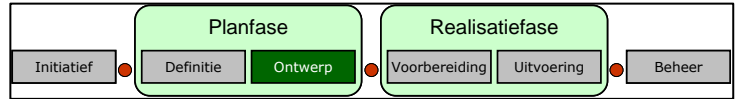
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Veenderweg - Ganzeweide
Dossier : G25500
Projectleider : M. Maas
Portefeuillehouder : H. van Huijstee
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Planfase
Start : 2013
Eind : 2018

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 76.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 20.500
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 64.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 62.000	(v)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 110.000	(n)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen		27							27 won.
Middeldure woningen									
Dure woningen									
Totaal		27							27 won.

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
854620	6 december 2016	Ontwerpbestemmingsplan Grondverkoopovereenkomst Ontwerp besluit hogere grenswaarden

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Grondverkoopovereenkomst	ondertekend	Woonstede	

Algemeen

Op de voormalige schoollocatie aan de Veenderweg (voorheen project Ericahorst genoemd) waren initiatieven voor de realisatie van een woon-zorgcomplex. Deze zijn in 2015 niet haalbaar gebleken.

Eind 2015 zijn in het kader van het project "200 + 200" met Woonstede afspraken gemaakt voor het realiseren van grondgebonden sociale huurwoningen. In het MPG 2016 werd nog uitgegaan van 23 sociale grondgebonden eengezinswoningen. In 2016 zijn de plannen gewijzigd en wordt uitgegaan van 27 sociale woningen waarvan 13 grondgebonden eengezinswoningen en 14 appartementen.

Voortgang 2016

Eind 2015 is met Woonstede een programma voor sociale woningbouw op deze locatie overeen gekomen. In 2016 is het plan uitgewerkt met het exacte aantal en type woningen. Dit heeft geleid tot een grondverkoopovereenkomst die in december 2016 is ondertekend.

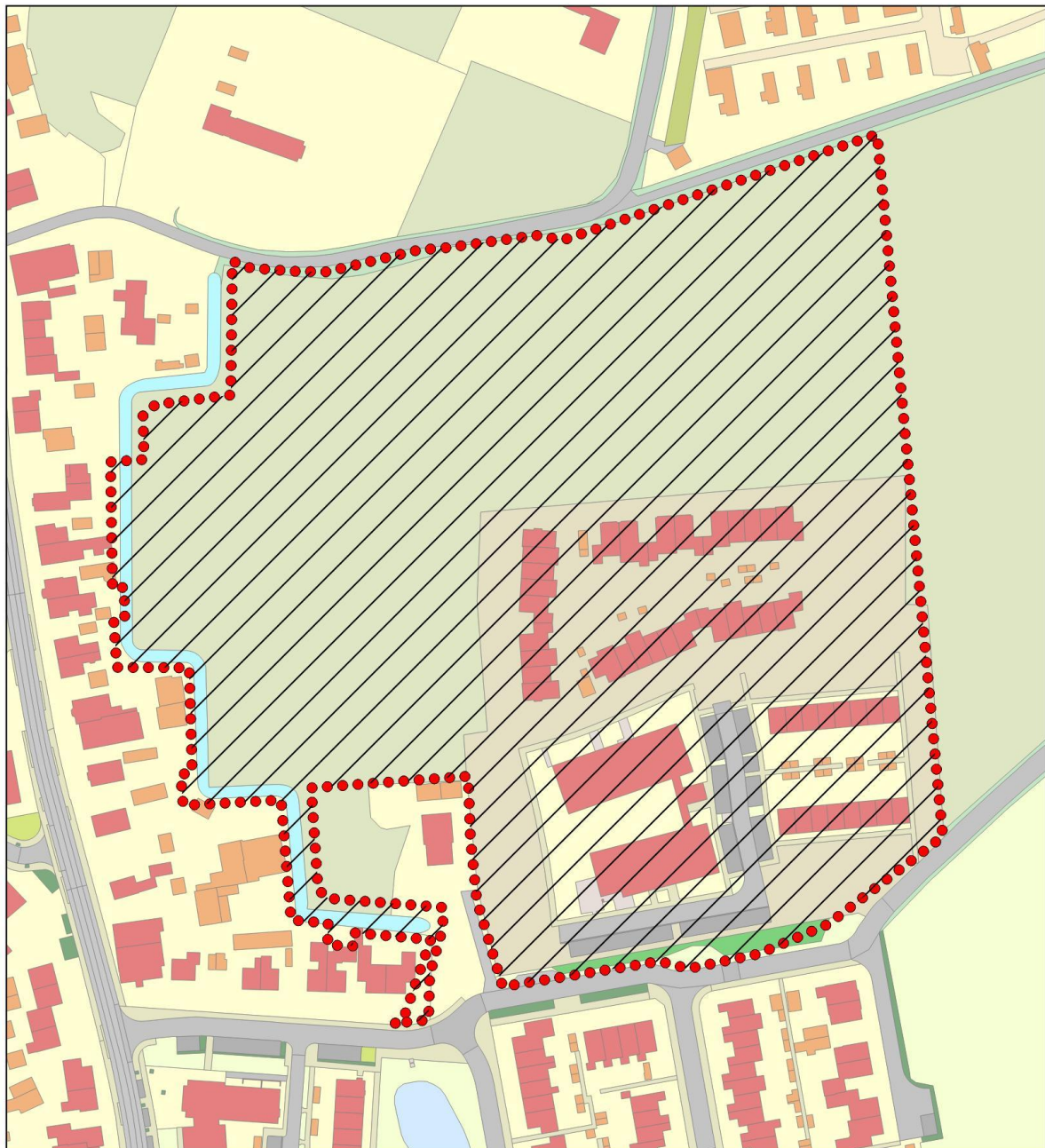
Resultaat

Het resultaat is ten opzichte van vorig jaar met bijna € 0,1 miljoen afgenomen. Dit is enerzijds het gevolg van het realiseren van een ander programma (meer gestapeld). Daarnaast zullen er, meer dan waar oorspronkelijk mee rekening is gehouden, openbare ruimten door de gemeente worden aangelegd, zoals parkeervoorzieningen, trottoirs en groen. Bovendien is archeologische onderzoek noodzakelijk gebleken.

Risico's

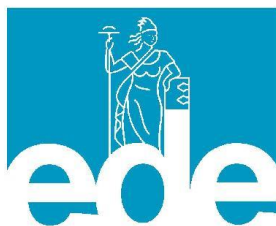
In 2016 was er nog een klein risico onderkend voor mogelijk hogere inrichtingskosten. Dit risico is bewaarheid geworden. Inmiddels zijn er twee nieuwe risico's toegevoegd, namelijk een risico op hogere kosten voor sanering (grond) en een risico op hogere kosten voor archeologisch onderzoek.

Harskamp - Smachtenburgerweg (G50800)

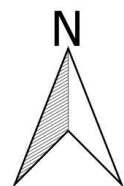
0 40 80 120 160 m

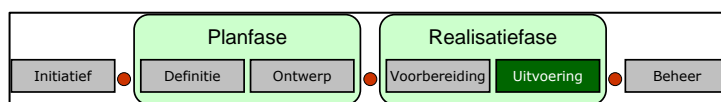
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Harskamp, Smachtenburgerweg
Dossier : G50800
Projectleider : Q. Maseda
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Uitvoeringsfase
Start : 2010
Eind : 2023

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 1.397.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 228.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 930.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 81.000
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 794.000	(v)		
Verskil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 123.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen	30		1	1	1	1	1	1	35 won.
Middeldure woningen	15		4	4	4	4	4	5	38 won.
Dure woningen	10	3	5	5	5	5	5	7	47 won.
Totaal	55	3	10	10	10	10	10	13	120 won.
Commerciële m ²									
Maatsch. functies m ²	1.348								1.348 m ²
Totaal	1.348								1.348 m²

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
	02-10-2008	Structuurplan zoekzones stedelijke gebieden gemeente Ede
VR 2012/91	13-12-2012	Nota van Uitgangspunten Smachtenburg Harskamp
Verseon 733914	22-01-2013	Archeologisch onderzoek en instemming start onderzoek optimalisering Stedenbouwkundig Plan
VR 2013/59	12-09-2013	Vaststelling bestemmingsplan en BKP Woonzorgzone Smachtenburg
Kenmerk 19419	06-11-2014	Vaststelling bestemmingsplan en BKP Woningbouw Smachtenburg

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Ontwikkelrechten	Contract	De Bunte Vastgoed bv	Naar rato van ingebrachte gronden
Koopovereenkomsten			

Algemeen

Het gebied Smachtenburg is in het structuurplan 'Zoekzones stedelijke functies' (door de gemeenteraad vastgesteld op 2 oktober 2008) aangewezen als zoekzone voor wonen. In het structuurplan wordt gesteld dat Smachtenburg ook een geschikte locatie is voor de realisering van een woonzorgzone. De gemeenteraad heeft op 13 december 2012 de Nota van Uitgangspunten 'Ontwikkeling locatie Smachtenburg te Harskamp' vastgesteld. Het Stedenbouwkundig Plan maakt de bouw mogelijk van ongeveer 120 woningen en een woonzorgzone. Van de 120 woningen maken 26 woningen onderdeel uit van het woonzorgcomplex (deelgebied A). De gronden in deelgebied A zijn verkocht aan Woonstede en Opella en inmiddels bebouwd met een woonzorgzone. Deelgebied B is verkocht aan De Bunte BV voor de bouw van 29 woningen. De bouw is inmiddels afgerond. In deelgebied B heeft de gemeente verder drie bouwkvavels te koop staan waar van er 2 verkocht zijn en in 2017 geleverd zullen worden. Het laatste perceel is onder optie.

Voortgang 2016

In 2016 is de grond in fase B aan De Bunte verkocht voor woningbouw. Daarnaast zijn de vrije kvavels in de verkoop gegaan.

Resultaat

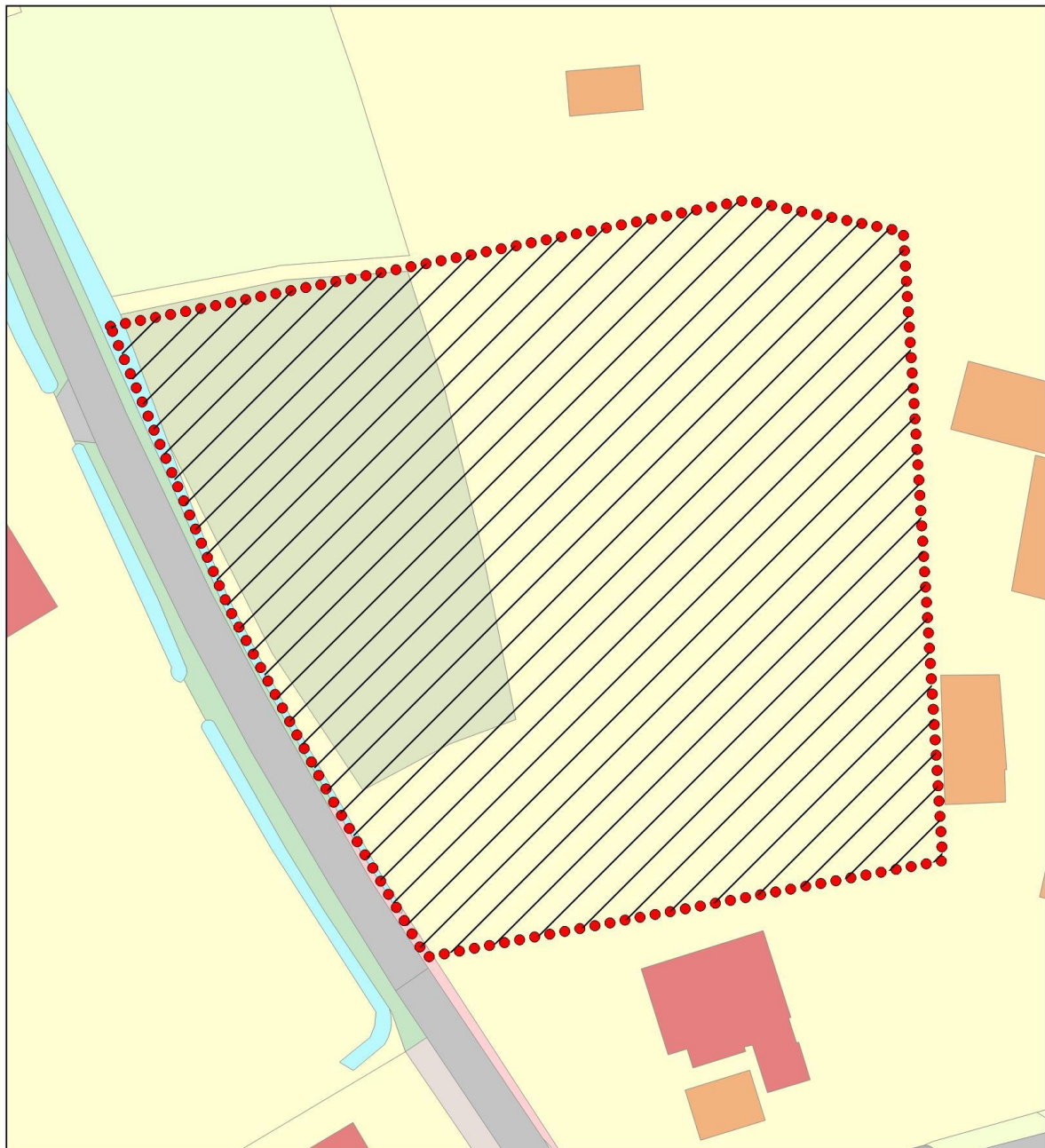
Het resultaat is met € 0,1 miljoen verbeterd ten opzichte van de MPG 2016.

Risico's

Een aanzienlijk risico betreft de invloed van de plannen op de bestaande bebouwing.

De mogelijkheid om enkele reststroken te verkopen wordt als een positief risico (= kans) gezien. Voor een deel zijn ze ook al opgenomen in de begroting. Er bestaat een kans dat we op de korte termijn aanbestedingsvoordelen kunnen halen bij het aanbesteden van bouw- en woonrijp werkzaamheden.

Harskamp - Kraatsweg (G50900)

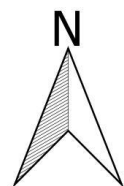

0 10 20 30 40 m

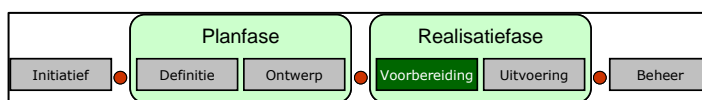
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Harskamp, Kraatsweg
Dossier : G50900
Projectleider : K. Konings
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Realisatiefase
Start : 2008
Eind : 2019

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie	(n)=nadelig (v)=voordelig			
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 150.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 10.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 478.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 450.000	(v)		
Verschil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 26.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen									
Middeldure woningen									
Dure woningen	1		2	2					5 won.
Totaal	1		2	2					5 won.

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
	31-05-2012	Bestemmingsplan

Algemeen

Het project Kraatsweg Harskamp is ontstaan na een grondruil. Sinds april 2013 is hier een onherroepelijk bestemmingsplan van kracht. Het bestemmingsplan maakt de bouw van vier woningen (vrijstaand of geschakeld) mogelijk. De gemeente biedt vier kavels op de markt aan, dit doet zij met een makelaar als tussenpersoon. Hierna wordt door de toekomstige bewoners zelf een bouwplan ontwikkeld binnen de kaders van het bestemmingsplan en bijbehorende beeldkwaliteitsplan.

Voortgang 2016

De vier gemeentelijke kavels worden via een makelaar op de markt aangeboden.

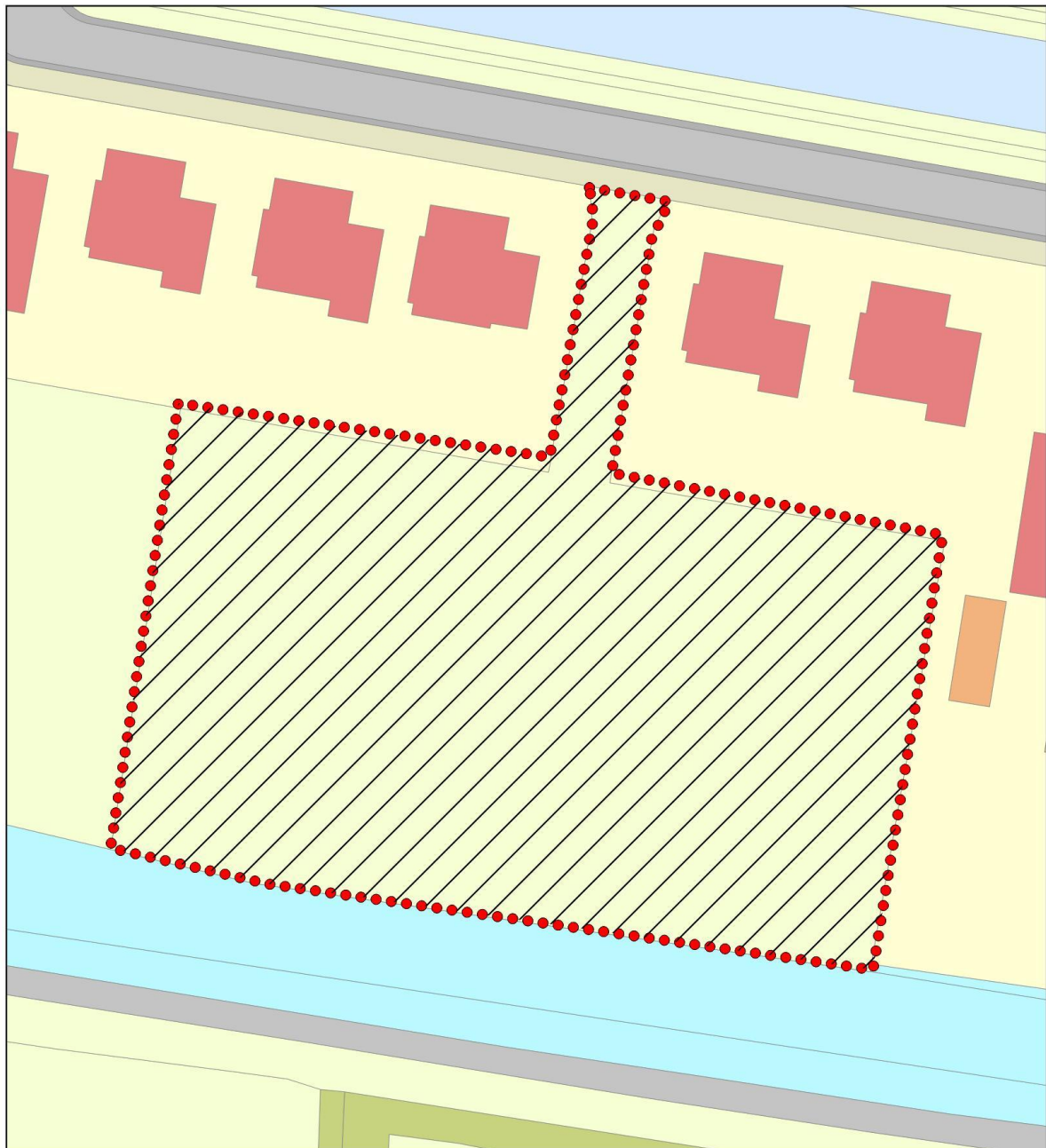
Resultaat

De ontwikkeling van de bouwgrondprijzen levert een lichte verbetering van het verwachte resultaat.

Risico's

Het plan kent een beperkt risicoprofiel.

Ederveen - Veldjesgraaf II (G61000)

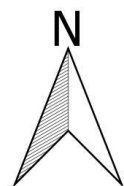
0 10 20 30 40 m

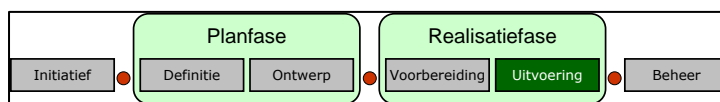
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Ederveen, Veldjesgraaf II
Dossier : G61000
Projectleider : K. Konings
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Planfase
Start : 2013
Eind : 2021

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie		(n)=nadelig (v)=voordelig		
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 96.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 1.386.000	(v)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 1.255.000	(v)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 43.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen						15			15 won.
Middeldure woningen									6 won.
Dure woningen		6							
Totaal		6				15			21 won.

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
	29-09-2011	Bestemmingsplan vastgesteld, wijzigingsbevoegdheid
	02-09-2014	Wijzigingsbevoegdheid vastgesteld, bestemming onherroepelijk

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
koopovereenkomst	getekend	Drodun	Verkoop grond voor 15 woningen
koopovereenkomst	getekend		Verkoop grond voor 6 woningen

Algemeen

Bij de ontwikkeling van Veldjesgraaf I is voor een laatste kavel een wijzigingsbevoegdheid voor het college voor de realisatie van 6 vrijstaande woningen opgenomen. Van deze wijzigingsbevoegdheid wordt gebruik gemaakt. Daarnaast is een ontwikkelaar bezig met het ontwikkelen van het plan Munnikenbeek, waarbij ook gronden van de gemeente worden betrokken. Op dit gemeentelijke deel is de realisatie van nog eens circa 15 woningen mogelijk.

Voortgang 2016

Op basis van een prijsvraag is een ontwikkelaar geselecteerd om de 6 woningen te realiseren. Ten behoeve van de levering van de gronden in 2017 is in 2016 een koopovereenkomst gesloten. Tevens zijn de percelen bouwrijp gemaakt.

De gemeentelijke gronden die voor het plan Munnikenbeek benodigd zijn, zijn aan de ontwikkelaar verkocht. Ontwikkeling zal plaatsvinden rond 2020.

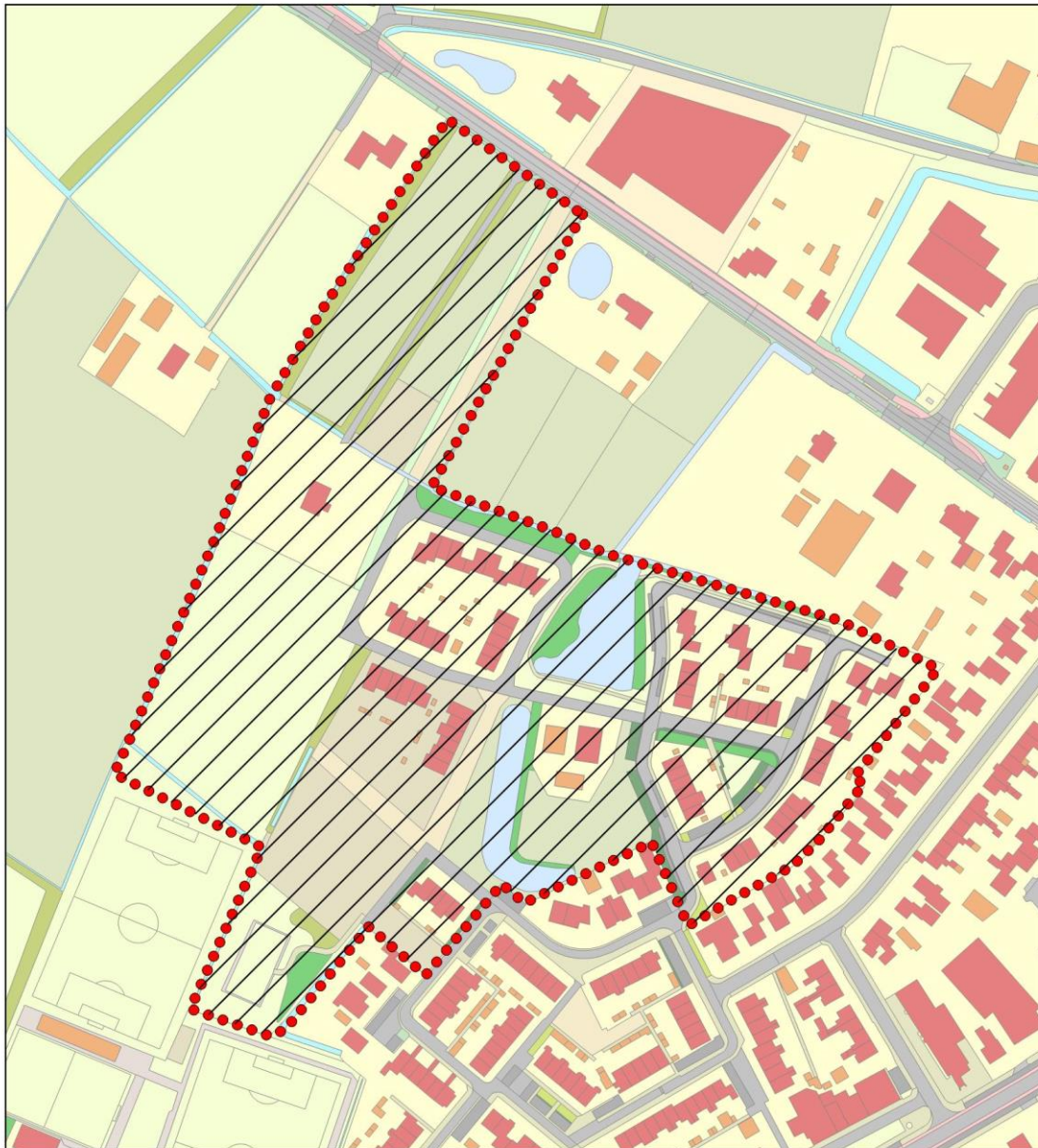
Resultaat

Het resultaat van dit plan is licht verbeterd.

Risico's

Aangezien de te ontwikkelen gronden zijn verkocht zijn er geen noemenswaardige risico's meer.

Wekerom West (G708**)

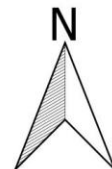
0 50 100 150 200 m

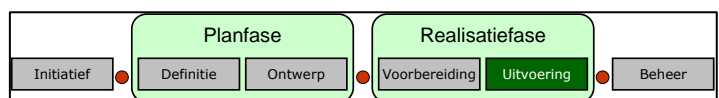
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Wekerom West
Dossier : G70800
Projectleider : J.H. Mens
Portefeuillehouder : W. Vreugdenhil
Ontwikkelingsvorm : Actief grondbeleid
Programma : Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen
Fase : Realisatiefase
Start : 2007
Eind : 2020

Afdeling Geo-informatie en Ondersteuning - Cluster Leefomgeving en Veiligheid - Gemeente Ede

Financiële informatie				
	(n)=nadelig (v)=voordelig			
Boekwaarde per 1-1-2017	€ 2.862.000	(n)	Projectrisico cf. risicoanalyse 2017	€ 99.000
Resultaat bij afsluiting project (EW)	€ 1.034.000	(n)	Projectkansen cf. risicoanalyse 2017	€ 0
Resultaat contant gemaakt (NCW 2017)	€ 955.000	(n)		
Vershil t.o.v. resultaat 2016 (CW)	€ 30.000	(v)		

Uitgifteplanning									
	Gerealiseerd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023>	Totaal
Goedkope woningen	27	4	4	4	2				41 won.
Middeldure woningen	29	3	4	4	3				43 won.
Dure woningen	10	5	4	4	3				26 won.
Totaal	66	12	12	12	8				110 won.

Relevante besluitvorming		
Registratienummer	Datum besluit	Onderwerp
Besluit 758826	09-07-2013	Wijzigingsplan m.b.t. bouwkevels B9 t/m B13
VR 2011/107	15-12-2011	Bestemmingsplan Wekerom-West

Overeenkomsten met derden			
Soort overeenkomst	Status	Contractpartij	Opmerking
Koopovereenkomst	Getekend (8 woningen)	Arcea	Bouwclaim 25 betaalbare woningen
Koopovereenkomst	Getekend (26 woningen)	Koopmans BV	Bouwclaim 80 woningen

Algemeen

In het vastgestelde structuurplan Wekerom is de locatie Wekerom-West bestempeld als toekomstige woningbouwlocatie voor Wekerom. Voor het betreffende plangebied is een stedenbouwkundig plan ontwikkeld voor de bouw van circa 110 woningen.

De eerste fase bevat 39 woningen en is gerealiseerd met uitzondering van het gebied met de monumentale boerderij. De tweede fase omvat 71 woningen.

Voortgang 2016

Deelgebied D (monumentale boerderij)

In 2016 is de koopovereenkomst getekend met Woonveste. De koop omvat het boerderijcluster en daarachter gelegen een vijftal woningbouwkavels. De boerderij is inmiddels geleverd. De resterende kavels worden in 2017 geleverd.

Fase 2

In 2016 is de bouw van 30 woningen in fase 2a en 2b voltooid. Daarnaast is grond voor de laatste 2 woningen in fase 2b geleverd. Ook is in 2016 de boerderij aan de Lage Valkseweg 31 verkocht en geleverd.

Resultaat

Het resultaat in het MPG 2017 is € 0,96 miljoen nadelig. Het resultaat is daarmee € 30.000 voordeliger dan de verwachting in het MPG 2016. Deze verbetering heeft een kleine verslechtering in zich van niet voorziene sloopkosten van opstallen op het terrein van de monumentale boerderij. Deze is deels opgevangen door een kleine meeropbrengst bij de verkoop van de boerderij aan de Lage Valkseweg 31. De verbetering zit met name in het beëindigen van de bijdrage aan het Fonds Stadsuitleg.

Risico's

Het saldo van de risico's zijn ten opzichte van 2016 met € 71.000 afgenomen. Er is nog een risico op hoger uit te keren planschade dan waarop is gerekend.

4. Afgesloten projecten

Als een plan in financiële zin is afgerond, wordt het resultaat van het plan betrokken in de resultaten van het grondbedrijf. Dit gebeurt bij de samenstelling van de Programmarekening.

De gemeenteraad besluit over de bestemming van de resultaten van het grondbedrijf bij de vaststelling van de Programmarekening.

In het kalenderjaar 2016 zijn 9 projecten administratief afgesloten.

Het resultaat van deze af te sluiten plannen betreft de boekwaarde (saldo van de kosten en opbrengsten) van het plan op 31-12-2016 minus een (veelal beperkte) reservering voor na-ijlende kosten.

Afsluiten plannen		Boekwaarde 31-12-2016	Reservering kosten/opbrengsten	Resultaat
G12700	VP Stationsplein	-	-	- (v)
G14200	Verhuurde woningen	-1.509	-	1.509 (v)
G24420	Medisch Centrum Bellestein	28.305	-	-28.305 (n)
G25200	Van Zantenstraat	10.975	-	-10.975 (n)
G25600	Sporthal De Reehorst	496	-	-496 (n)
G70100	Wekerom - Ruilgrond	-31.814	-	31.814 (v)
G80800	Otterlo - Edeseweg	6.672	-	-6.672 (n)
G90103	Frankeneng - Afsluiting	-	-	- (v)
Totaal resultaat		13.126	-	-13.126 (n)

Het resultaat van de af te sluiten projecten bedraagt daarmee € 13.126 negatief en maakt onderdeel uit van het resultaat Grondbedrijf 2016.

- VP Stationsplein: Het betreft de gronden van het voormalige Enkabad. De gronden waren in gebruik als parkeerplaatsen voor het NS station. Een deel van de gronden zou worden ontwikkeld voor woningbouw en maakte onderdeel uit van de Samenwerkingsovereenkomst met de Grondbank Bennekomseweg b.v.. De overeenkomst is in 2016 aangepast waarmee de verplichting de gronden te leveren is beëindigd. Daarmee konden de gronden worden betrokken in de plannen voor het station en gerelateerde functies. De gronden zijn in 2016 tegen de boekwaarde aan het project Spoorzone geleverd.
- Verhuurde woningen: De verhuurde woningen die nog bij het Grondbedrijf in exploitatie zaten zijn in 2016 doorgeleverd aan het Vastgoedbedrijf.
- Medisch Centrum Bellestein: Door de ontwikkelaars van het Medisch Centrum is aangegeven dat zij de nieuwbouwplannen niet verder ter hand zullen nemen. Daarmee komt de grondexploitatie voor het gebied te vervallen. Inmiddels vinden er weer gesprekken met de initiatiefnemer plaats gericht op de ontwikkeling van een nieuw Medisch Centrum op Bellestein.
- Van Zantenstraat: De gymzaal is door het Vastgoedbedrijf voor ontwikkeling van woningen aan grondzaken aangeboden. Inmiddels is besloten de gymzaal vooralsnog te handhaven. De gemaakte kosten voor planontwikkeling worden als verlies genomen.
- Sporthal de Reehorst: De verkoop van de bestaande gymzaal aan de Reehorst verliep via een complex binnen het Grondbedrijf. Inmiddels is overeen gekomen dat de verkoop vanuit de portefeuille van Vastgoed plaats zal vinden. Wekerom Ruilgrond en Otterlo Edeseweg: Deze complexen maken onderdeel uit van de zogenoemde Verspreide Gronden. De gronden zijn in 2016 verkocht. De verkoopsom minus boekwaarde en gemaakte kosten maken onderdeel uit van het resultaat Grondbedrijf 2016.
- Frankeneng-afsluiting: Bij de afsluiting van het complex Frankeneng is een verhuurd perceel in exploitatie achter gebleven. In 2016 is dit perceel over geheveld naar het vastgoedbedrijf. Inmiddels is dit perceel te koop aan de markt aangeboden.

5. Materiële Vaste Activa

Materiële Vaste Activa

Onder Materiële Vaste Activa vallen gronden die de gemeente in het verleden heeft aangekocht en die niet (meer) voor locatie ontwikkeling in aanmerking komen. De behoefte aan grondvoorraad ten behoeve van het hebben van ruilgronden neemt af. In 2014 is geïnventariseerd welke gronden verstandig zijn te behouden als strategische voorraad en welke gronden kunnen worden afgestoten. Voor de gronden waarvoor wordt verwacht dat ze niet voor herontwikkeling zullen worden gebruikt is de verkoop ter hand genomen.

Daarnaast worden per 1 januari 2016 door de nieuwe notitie Grondexploitatie 2016 uit het Besluit Begroting en Verantwoording gronden die voorheen in de initiatieffase zaten verantwoord onder Materiële Vaste Activa in plaats van als 'Niet In Exploitatie Genomen Gronden'.

Periodiek worden de gronden getaxeerd om te voorkomen dat de boekwaarde hoger zou worden dan de waarde in het economische verkeer. In 2015 zijn de gronden gewaardeerd en in 2017 worden de gronden opnieuw getaxeerd. In de tussenliggende jaren wordt (om te voorkomen dat de boekwaarde toeneemt tot boven de marktwaarde) het jaarlijkse exploitatieresultaat ten laste van het resultaat van het Grondbedrijf gebracht.

Materiële Vaste Activa			Boekwaarde 1-1-2016	Verkoop	Afboeking	Boekwaarde 31-12-2016	Oppervlakte	BW per m2
0200 Strategische gronden								
A642005	Grond Dwarsweg	G12400	44.380			44.380	9.113	4,87
A642007	Grond Dwarsweg Oost	G13600	231.567			231.567	33.081	7,00
A643002	Grond Fransekampweg	G32300	48.900			48.900	48.900	1,00
A645001	Grond HarskampeEngweg	G50100	216.441			216.441	43.030	5,03
A645002	Grond Dorpsstraat	G50100	18.133			18.133	3.605	5,03
A646002	Grond Meikade	G12400	194.000			194.000	32.340	6,00
A646003	Grond Stra.Schoolstraat	G12400	195.300			195.300	32.559	6,00
0201 Gronden en terreinen								
A641001	Grond Lomboklaan	G10100	20.000			20.000	2.176	9,19
A641002	Grond Stationsweg 188	G24810	791.503			791.503	18.860	41,97
A642001	Grond Binnenweg 4a	G10400	349.912			349.912	9.463	36,98
A642002	Grond Kade 17	G10401	841.356			841.356	71.408	11,78
A642003	Grond Veenendaalseweg	G10402	160.000			160.000	5.098	51,00
A642006	Grond Schampsteeg	G12400	97.000			97.000	3.206	30,26
A642008	Grond Lunterseweg	G20230	160.789			160.789	2.315	69,46
A643001	Grond Bovenbuurtweg	G30300	36.076			36.076	28.861	1,25
A644001	Grond Zwetselaarsepad	G12400	2.147.675			2.147.675	400.146	5,37
A644002	Grond Hullerpad 1	G12400	193.113			193.113	23.436	8,24
A644003	Grond Ruitenbeekweg	G12400	441.700			441.700	110.425	4,00
A644004	Grond Hoge Valksedijk	G12400	42.900	-42.900		-		
A644005	Grond Julianastraat 1	G41700	374.395			374.395	753	497,20
A646001	Grond Wallenburgsteeg	G12400	156.400			156.400	34.005	4,60
A646004	Grond Schoolstraat	G12400	203.500			203.500	37.740	5,39
A646005	Grond Oude Heuvel	G12400	41.900			41.900	6.995	5,99
A647001	Grond Oost deelgeb.J	G70710	2.397.348		-613.605	1.783.743	22.000	81,08
A649997	Overige gronden GB		939.098	-939.098		-		
0206 Woonruimten (E)								
A642004	Opstal Veenendaalseweg	G10402	100.000			100.000		
0209 Overige materiële activa								
A652001	Grond Windmolens	G10300	2.724.630		-111.952	2.612.678	509	5.132,96
Totale boekwaarde MVA			13.168.015	-981.998	-725.557	11.460.460	980.024	11,69

In totaal zijn binnen de Materiële Vaste Activa nog 98 ha voornamelijk agrarische gronden in beheer alsmede enkele woningen. In 2017 zal deze voorraad door de verkoop van niet strategische gronden verder afnemen. Daarmee zullen ook de structurele lasten door de (hoofdzakelijk negatieve) exploitatieresultaten afnemen.

In 2016 zijn een tweetal eerder als initiatiefplannen opgenomen eigendommen ondergebracht onder de Materiële Vaste Activa tegen de geldende boekwaarde. Het betreft een bouwkaai aan de noordzijde van het Station naast de Witte Hinde en Deelgebied J te Wekerom.

De grond aan de Stationsweg kan met de huidige bestemming (kantoor) worden verkocht dan wel in aanmerking komen voor de ontwikkeling van een andere functie.

De gronden voor Deelgebied J te Wekerom worden aangemerkt als strategische grond om hier aansluitend aan Wekerom West woningbouw tot ontwikkeling te brengen. Voor de eventueel te hoge boekwaarde van de gronden in de oude categorie "Niet In Exploitatie Genomen Gronden" was een voorziening getroffen, groot € 614.000. Deze wordt nu ingezet ter verlaging van de boekwaarde van Deelgebied J.

Voor beide genoemde locaties (Stationsweg en deelgebied J) geldt dat indien niet binnen drie jaar uitzicht is op de ontwikkeling de boekwaarde moet worden teruggebracht naar de waarde conform de huidige bestemming. Als dat het geval wordt zullen wij hiervoor een voorstel aan het bestuur voorleggen.

Exploitatiesaldo MVA

De boekwaarde van de Materiële Vaste Activa bedraagt op 31 december 2016 € 11,5 miljoen.

Alleen voor de agrarische percelen bedraagt de boekwaarde gemiddeld € 8,20 per m². Onderdeel van deze boekwaarde zijn ook enkele bouwpercelen op de agrarische complexen.

Exploitatiesaldo 2016 MVA		Resultaat 2016
G10100	Ede	422.507 (v)
G10400	Binnenweg 4a, Ede	-66.723 (n)
G10401	Kade 17, Ede	-31.103 (n)
G10402	Veenendaalseweg 6-8	-11.251 (n)
G12400	Westrand	-310.587 (n)
G13600	A30 - Oost	-7.559 (n)
G20230	Kernhem - Vlek D	-27.720 (n)
G24810	VP Noordplein	-22.765 (n)
G30300	Bennekom - Hoekelum	93.271 (v)
G41700	Lunteren - Bibliotheek	-17.857 (n)
G50100	Harskamp (verspreid)	45.825 (v)
G70710	Wekerom - Oost deelgebied J	-174.918 (n)
		-108.878

De eigendommen binnen de Materiële Vaste Activa worden geëxploiteerd. Eventuele exploitatiesaldi mogen niet aan de boekwaarde worden toegevoegd en worden jaarlijks ten laste gebracht van het Resultaat Grondbedrijf.

De exploitatielasten betreffen de opbrengsten uit (tijdelijke) exploitatie minus de exploitatiekosten inclusief rente boekwaarde. Dit levert een structurele last op van jaarlijks circa € 0,6 miljoen.

In 2016 is dit resultaat beperkt doordat een negatieve boekwaarde (is voordeel) op het complex Ede kan worden afgesloten*.

Door de verkoop van niet strategische onderdelen uit de portefeuille wordt de structurele last de komende jaren naar beneden bijgebogen.

* Met de provincie is in het verleden afgesproken dat de reservering voor de Rood voor Rood regeling door de gemeente werd overgenomen. Doordat er meer gebruik is gemaakt van de regeling dan was voorzien is er een voordeel ontstaan. Deze kan nu worden afgeboekt.

Meerjaren Perspectief Grondzaken 2017 - Deel 2

1. Inleiding	261
1.1 Leeswijzer	261
1.2 Samenvatting.....	262
2. Uitgangspunten	266
2.1 Indeling van de portefeuille	266
2.2 Productie programma 3 – Economische Zaken.....	267
2.3 Productie programma 10 – Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen.....	268
2.4 Uitgangspunten parameters	270
3. Financiële resultaten	271
3.1 Ontwikkeling resultaten	271
3.2 Verantwoording budgetten 2016.....	273
3.3 Uitvoeringskrediet 2017	275
3.4 Risico's	277
4. Portefeuille grondbedrijf.....	280
4.1 Resultaat grondbedrijf 2016.....	280
4.2 Voorziening Negatieve Plannen.....	281
4.3 Ontwikkeling Bedrijfsreserve Grondzaken	282
4.4 Risico's	283
5. Voorstellen	286
Bijlage I - Productieaantallen per plan in de tijd	287
Bijlage II - Gedetailleerd financieel inzicht in de projecten.....	288

1. Inleiding

Het uitvoeren van ruimtelijke ontwikkelingsprojecten gaat altijd gepaard met bijbehorende onzekerheid en risico's. Kosten gaan immers vaak voor de baten uit en de markt laat zich, mede onder invloed van de economische situatie, lastiger voorspellen. Dat vraagt meer dan ooit om effectieve sturing en beheersing, zowel door de (project)organisatie als door het gemeentebestuur. Actueel en betrouwbaar inzicht in de projecten, de financiële consequenties en de risico's is daarvoor een onmisbare basis.

Voor u ligt: *het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) 2017*.

Op basis van de bestuurlijke opdrachten, de door u op 8 december 2016 vastgestelde Uitgangspunten MPG 2017 en Grondprijzennota 2017 en de marktontwikkelingen geeft dit MPG een verantwoording over 2016 en een doorkijk naar de toekomst van de bij het grondbedrijf in beheer zijnde complexen.

Het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2017 is een zelfstandig leesbare rapportage, waarin uitgebreid wordt ingegaan op de situatie van projecten, de portefeuille en financiële positie van het grondbedrijf. In de jaarstukken is de toelichting op dit onderdeel daarom bondig.

Dit Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2017 bestaat uit twee delen:

- In deel I (*De projecten*) vindt u de beschrijving van de individuele projecten en activiteiten, hun financiële consequenties en de belangrijkste risico's. Daarvoor zijn alle grondexploitaties, mede op basis van de Uitgangspunten MPG 2017, per 1-1-2017 geactualiseerd naar de meest recente inzichten en ontwikkelingen. Individuele beschrijvingen dus, die de basis vormen voor een beeld van de portefeuille in deel II.
- **U leest thans in deel II (*De portefeuille*).** Dit deel bevat een samenvatting van de resultaten en risico's, zoals in deel I beschreven. Deze resultaten bepalen de financiële positie van het grondbedrijf, gebaseerd op de werkelijkheid zoals die nu in de projecten wordt ervaren. Op portefeuilleniveau is daarbij de ambitie in de planning terug gebracht naar een reële afzet.

Naast dit Meerjaren Perspectief Grondexploitaties is er ook een uitgebreide *risicoanalyse* op alle projecten en activiteiten binnen het grondbedrijf uitgevoerd. In deze risicoanalyse zijn de planeconomische en de conjuncturele risico's beschreven en financieel vertaald. Doel van deze analyse is risicobeheersing. De sturing op de risico's maakt via beheersmaatregelen onderdeel uit van de sturing op het project en wordt intern bewaakt op voortgang en effect.

De risico's zijn opgenomen in NARIS, het gemeentebrede systeem voor risicomangement.

De risicoanalyse is uitgebreid beschreven in een aparte rapportage. Gezien de gevoelige informatie is deze geheim. In het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties zijn de risicoprofielen per project aangegeven (Deel I) en wordt inzage gegeven in het totaal aan risico's (Deel II).

1.1 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de uitgangspunten waarop dit Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2017 is gebaseerd. Dit betreft de wijzigingen in de samenstelling van de portefeuille en de gehanteerde uitgangspunten voor de parameters kostenstijging, opbrengststijging en rente.

Tevens wordt een samenvatting gegeven van het productieprogramma, zoals dat nu in gemeentelijke plannen is opgenomen. Dit is feitelijk een weergave van de uitgifteplanningen, uit het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties deel I.

In hoofdstuk 3 geeft de projectresultaten en toont de vergelijking met de resultaten zoals in het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2016 gepresenteerd. Er wordt een verantwoording gegeven over de bestedingen van de kredieten in 2016. Daarnaast wordt het benodigde krediet voor de uitvoering van de plannen in 2017 aangegeven. Tenslotte wordt een overzicht gegeven van de risico's en kansen die zich voordoen bij de in

exploitatie genomen projecten.

Hoofdstuk 4 vertaalt de resultaten van de individuele projecten naar de financiële positie van het grondbedrijf en de gevolgen voor de bedrijfsreserve Grondzaken en de voorziening Negatieve Plannen. Bovendien is de relatie aangegeven van de risico's en kansen met het gemeentelijke weerstandsvermogen.

In hoofdstuk 5 worden de voorstellen aan de Raad samengevat.

Bijlage I bevat een totaalstelling (in de tijd) van de productiegegevens, zoals die aan de berekening van de grondexploitaties ten grondslag liggen.

Bijlage II geeft een uitgebreid financieel overzicht per plan, met daarin de nog te maken kosten en opbrengsten.

1.2 Samenvatting

Basis voor de berekeningen

Eind 2016 zijn heeft u de uitgangspunten die worden gehanteerd voor de opstelling van het MPG 2017 vastgesteld. Het betrof met name de te hanteren plannen voor de verkopen van bouwgrond voor woningen en bedrijven en de te hanteren parameters voor rente, kosten en opbrengststijging. Tevens is door u de nota Grondprijzen 2017 vastgesteld. De vaststelling van de grondprijzen en de hiervoor genoemde uitgangspunten is gebaseerd op onafhankelijke externe adviezen.

Aan de hand van de voortgang van de ontwikkeling van de plannen, de autonome ontwikkelingen en de vastgestelde grondprijzen en uitgangspunten zijn de grondexploitaties geactualiseerd.

Eind 2015 is de Woonvisie 2030 vastgesteld. Uitgangspunt van deze visie is het realiseren van een woningbouwprogramma dat past bij de groeioprognose van bevolking en huishoudens à 6.000 woningen voor de periode van 2015 tot 2030. Naar aanleiding van de Woonvisie is in 2015 ook nagegaan in hoeverre de woningcategorieën en aantallen in de grondexploitaties aansluiten op de behoefte en de marktvraag. Er was in 2016 geen aanleiding om te veronderstellen dat het aanbod kwalitatief moet worden aangepast om aan te blijven sluiten bij de behoefte.

Wel is het project 200 + 200 opgestart om een versnelling krijgen in de productie van Sociale huurwoningen. Hierdoor treden verschuivingen op in plandelen naar meer sociale huurwoningen en zijn delen van projecten in de tijd naar voren gehaald.

In 2016 is de regionale Bedrijvenvisie Food Valley ontwikkeld. Hiermee is de ontwikkeling van het bedrijventerrein De Klomp mogelijk gemaakt, en kan de toekomstige ontwikkeling van een bedrijventerrein Harskamp, aansluitend aan de bedrijvenlocatie Wekerom, worden onderbouwd.

Bovengenoemde ontwikkelingen maken onderdeel uit van de in dit Meerjaren Perspectief Grondexploitaties aangegeven actualisatie van de toekomstige resultaten van de projecten.

De samenstelling van de gemeentelijke plannen voor de productie van bouwgrond betreft de ontwikkeling van nog ruim 3.500 woningen en 47 hectare bedrijfsgrond.

Ontwikkelingen 2016

De markt voor de woningbouw heeft zich in 2016 wederom positief ontwikkeld. In de regio zijn in 2016 bijna 20% meer woningen verkocht dan het jaar daarvoor. De verkoopprijs van bestaande woningen heeft zich positief ontwikkeld, gemiddeld een stijging van 5,1%. Dit is lager dan het landelijk gemiddelde (8,9%)

Als afgeleide hiervan zijn de prijzen voor bouwgrond in 2016 gestegen. Deze stijging is verwerkt in de taxaties voor bouwgrond die in december 2016 door de Raad zijn vastgesteld. In de grondexploitaties was voor een beperkt deel (1%) al rekening gehouden met een prijsstijging voor woningbouwgrond in 2016.

In 2016 was de ambitie om binnen de gemeentelijke grondexploitaties te kunnen starten met de bouw van 510 woningen binnen de gemeentelijke projecten, terwijl we in de doorrekening van het Meerjaren Perspectief

Grondexploitaties zijn uitgegaan van de start bouw van 400 woningen. De werkelijke productie (start bouw) is met 240 woningen achtergebleven bij de ambitie.

Daarbij wordt opgemerkt dat op de Kazerneterreinen en in Kernhem in 2016 nog gronden zijn verkocht waarop de start van de bouw in 2016 nog niet is begonnen.

Het herstel van de economie is ook zichtbaar in de toename van interesse in bedrijfsgrond. Dit vertaalt zich nog niet in een stijging van de grondprijzen voor bedrijfsgrond. De werkelijke levering van bedrijfsgrond bedraagt in 2016 2,4 hectare, waar en verwachting van 5,2 hectare was aangegeven.

Het niet bereiken van de doelstelling is te verklaren door:

- De vertraging in het vaststellen van een bestemmingsplan voor De Klomp. Op basis van ingediende zienswijzen is het concept bestemmingsplan aangepast en als nieuw plan opnieuw ter visie gelegd.
- BTA12 verkoop verloopt *redelijk* volgens verwachting (1,6 hectare verkocht in 2016) Het aantal leads en reserveringen geeft vertrouwen voor de verkopen in 2017.
- Bedrijventerrein 't Laar te Wekerom, verkoop *boven* verwachting (0,8 hectare verkocht in 2016), exclusief leveringen die net over de jaargrens zijn gevallen. Inmiddels zijn alle kavels gereserveerd.
- Bedrijventerrein de Vallei kende geen verkoop in 2016, maar wel twee leveringen die in 2017 zullen passeren.

Resultaten Grondbedrijf

In 2016 wordt een negatief bedrijfsresultaat geboekt van € 3,0 miljoen. De bedrijfsreserve van het Grondbedrijf bedraagt € 1,5 miljoen, waarmee dit negatieve resultaat hier maar voor een deel uit kan worden gedekt. Voor het restant van eveneens € 1,5 miljoen wordt een beroep gedaan op de Algemene Dienst.

Het negatieve resultaat is voor € 0,6 miljoen veroorzaakt door vaste afdrachten en door het exploitatieresultaat op de verspreide gronden (Materiële Vaste Activa). Daarnaast wordt het negatieve resultaat veroorzaakt door het negatiever worden van de plannen met een Negatief resultaat, waardoor de Voorziening Negatieve Plannen met € 2,4 miljoen wordt aangevuld.

Tegenover het negatiever worden van de negatieve plannen valt de actualisatie van de positieve plannen € 3,9 miljoen gunstiger uit. Deze positieve ontwikkeling heeft nog geen invloed op het resultaat over 2016, maar zal pas later bij de afsluiting van de positieve plannen invloed hebben. Immers verlies wordt direct genomen als deze zich voordoet (door storting in de Voorziening Negatieve Plannen) maar resultaten van positieve plannen worden pas bij afsluiting van het plan genomen.

Risico's

De veranderde regels van het Besluit Begroting en Verantwoording voor inrichting van de portefeuille geven aan dat een plan met oog op concrete planontwikkeling als actieve grondexploitatie moet worden opgenomen. Zo niet, dan worden de gronden in de materiële vaste activa ondergebracht omdat het BBV geen initiatiefplannen kent. Ede kende twee initiatiefplannen, Vp Noordplein en Wekerom Oost deelgebied J. De ontwikkeling van Vp Noordplein is afhankelijk van de stationsontwikkeling. De verwachting is dat het meer dan drie jaar duurt voordat dit gebied in ontwikkeling wordt genomen. Voor Wekerom Oost deelgebied J wordt de planontwikkeling verder opgepakt in 2017. Dit betekent dat het plan in 2017 geactiveerd wordt. Een doorkijk van de grondexploitatie van het gebied wordt meegenomen in het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties lite 2017.

Als niet binnen drie jaar de planontwikkeling wordt gestart moet de boekwaarde worden terug gebracht naar de waarde bij de huidige functie. Dit kan betekenen dat hierop nog moet worden afgeboekt. Voor Kernhem noord is het nog onzeker of de ontwikkeling van woningbouw voldoende kan worden onderbouwd, waardoor mogelijk geen ontwikkeling tot stand komt. Als dit scenario optreedt zal ook op de boekwaarde voor dit complex moeten worden afgeboekt.

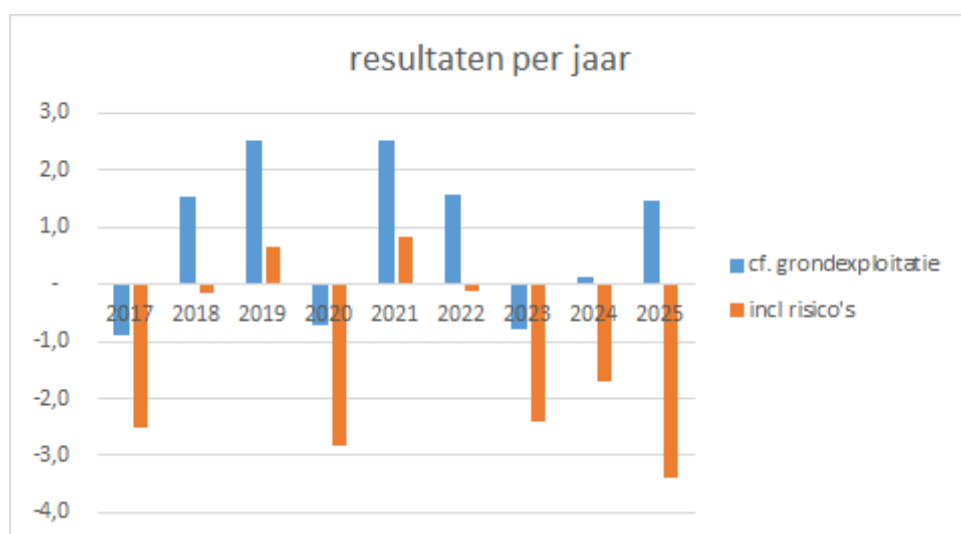
Ook de risico's voor de uitvoering van de plannen zijn geactualiseerd. De risico's zijn € 1,0 miljoen toegenomen ten opzichte van vorig jaar. Daarnaast is er een daling van de kansen op betere resultaten met € 0,9 miljoen waar te nemen. Daarmee is het risicoprofiel voor de portefeuille nog onverminderd hoog. Het saldo van de risico's en de kansen bedraagt € 19,7 miljoen (in het Meejaren Perspectief Grondexploitaties 2016 was dit nog € 18 miljoen). Van deze risico's kan € 4,6 miljoen worden opgevangen binnen de verwachte resultaten van de positieve plannen. Resteren risico's van € 15 miljoen waarvoor de dekking wordt gevonden binnen de Algemene Reserve van de Gemeente (zie jaarrekening § 1. Inleiding).

De risico's van het Grondbedrijf worden ook ingevoerd in Naris, het gemeentelijke systeem voor de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen. De berekening in NARIS leidt tot de conclusie dat met een zekerheidspercentage van 90% voor het dekken van risico's op grondexploitaties een bedrag van € 12,8 miljoen nodig is. Aangezien na verrekening van het resultaat 2016 met de reserve de Reserve van het Grondbedrijf nihil is komt de dekking van de risico's van het Grondbedrijf ten laste van het weerstandsvermogen van de Algemene Dienst, dan wel is aanvulling van de reserve voor het Grondbedrijf nodig. Een nadere onderbouwing is opgenomen in de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing van de Programmarekening 2016.

Bedrijfsreserve

De separate verantwoording van het Grondbedrijf in de Planning en Control Cyclus van de gemeente en het voeren van een eigen reserve voor het Grondbedrijf heeft te maken met de grote kasstromen die binnen het Grondbedrijf ontstaan en de grote schommelingen in de jaarlijkse resultaten. Door een bedrijfsreserve aan te houden kunnen deze schommelingen opgevangen worden.

Ook voor de komende jaren zullen de resultaten van het Grondbedrijf sterk fluctueren. In grafiek 1 hieronder is met de blauwe staven aangegeven de verwachting van de toekomstige resultaten conform de huidige grondexploitaties. Dit zijn de resultaten zonder rekening te houden met risico's. Met de rode staven is er rekening mee gehouden dat een deel van de risico's (globale inschatting) zich de komende jaren voor zal doen. Als meerdere risico's zich voordoen, als bijvoorbeeld afboeking op gronden, zal de uitslag nog groter kunnen zijn.

Grafiek 1 Bandbreedte resultaten per jaar

Op basis van de huidige verwachting zal in 2017 nog geen resultaat kunnen worden genomen. Hiermee ontstaat een sterk fluctuerend beeld van de resultaatverwachting voor de komende jaren. Binnen nu en 2025 kan mogelijk € 7 miljoen aan resultaat worden toegevoegd aan de bedrijfsreserve.

Ter dekking van de risico's zou, op basis van gemeentelijke kaders, een reservering van 80% van de gewogen risico's als voldoende en 135% van de risico's als goed worden gekwalificeerd. Daarmee zou op basis van de actuele risico inschatting een reserve van het Grondbedrijf tussen € 10 en € 17 miljoen nodig zijn.

Op basis van de verwachtingen van de komende jaren (zie hierboven) zou op termijn van 8 jaren maximaal € 7 miljoen vanuit de verwachte positieve planresultaten kunnen worden gespaard. Daarmee is er zonder aanvulling vanuit de Algemene reserve geen zicht op voldoende dekking van de risico's van het Grondbedrijf. Met de gemeenteraad is afgesproken dat er dit jaar een actualisatie plaatsvindt van de notitie Risico's en Weerstandsvermogen. De risico's en de bedrijfsreserve Grondbedrijf worden hierin meegenomen.

Besteding en boekwaarde

Door de vertragingen in de verkopen van grond voor woningen en bedrijven blijven in 2016 de kosten sterk achter op de verwachting. In verband hiermee worden ook de met de verkopen te maken kosten voor bouw- en woonrijp maken van de gronden vertraagd.

In 2016 is binnen de grondexploitaties € 14 miljoen aan kosten gemaakt. Dit is 50% van de verwachte kosten. Aan opbrengsten is in 2016 € 28 miljoen aan opbrengsten uit de verkoop van bouwgrond ontvangen, iets meer dan de helft van wat er was verwacht.

Door de stagnatie in de omzet loopt de boekwaarde van de gronden minder hard terug dan de bedoeling was (€ 8 miljoen ten opzichte van € 21 miljoen gepland).

Door de hoge boekwaarde en de daaraan gekoppelde grote hoeveelheid bouwgrond blijft het (naast om ruimtelijke-, volkshuisvestelijke- en werkgelegenheidsargumenten) vanuit de financiële gevolgen noodzakelijk veel aandacht te besteden aan het verkopen van bouwgrond.

Nieuwe ontwikkelingen

In de in 2016 vastgestelde nota Grondbeleid is aangegeven dat we een situationeel grondbeleid voeren. Dat wil zeggen dat we in principe niet aankopen om nieuwe ontwikkelingen te entameren tenzij ... Het argument hiervoor is dat er voor de komende 10 jaar voldoende potentiële bouwgrond is. Wel blijven aankopen om beleid uit te voeren mogelijk, maar daarbij zal de nadruk liggen op aankopen voor infrastructuur.

Wel is er nog strategische grondvoorraad welke in de toekomst nog in ontwikkeling kan worden gebracht. Het betreft de gronden bij het station Ede-Wageningen welke vrijkomen door de ontwikkeling van een nieuw station (met parkeergarage en busplein), gronden in Wekerom Oost en gronden in de 2e fase van Kernhem noord.

Na deze ontwikkelingen wordt verwacht dat de Ruimtelijke Ontwikkeling vooral in zal zetten op bestaand stedelijk gebied, waarbij de gemeente meer een regierol in zal nemen.

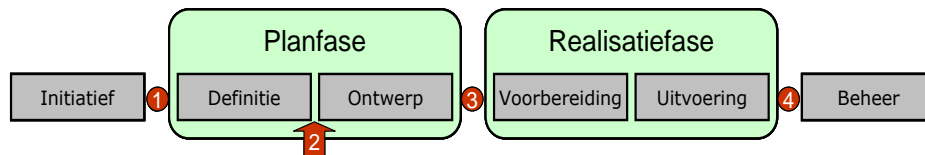
De bestaande plannen worden ontwikkeld conform de huidige vastgestelde beleidsuitgangspunten en op planniveau vastgestelde kwalitatieve en programmatische uitgangspunten. Scope wijzigingen zowel planinhoudelijk als ten aanzien van het te realiseren beleid 1) hebben in veel gevallen gevolgen voor de resultaten van de grondexploitaties. Wijziging van de uitgangspunten in de projecten, of wijzigingen van beleid worden inclusief de financiële consequenties en de financiële dekking daarvan ter besluitvorming aan het college (en waar nodig gemeenteraad) voorgelegd. Hiermee wordt voorkomen dat besluiten worden genomen zonder de gevolgen voor de grondexploitatie en daarmee voor de reserve in beeld te krijgen.

1) Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het toevoegen van planvoorraad voor woningbouw bijvoorbeeld door transitie van kantoor- en detailhandelsruimte, het wijzigen van parkeernormen of een hogere ambitie voor duurzaamheid.

2. Uitgangspunten

2.1 Indeling van de portefeuille

Binnen de portefeuille wordt onderscheid gemaakt tussen projecten in programma 3 (Economische Zaken) en programma 10 (Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen). Dit verschil is belangrijk om aansluiting te vinden met de programmabegroting en de jaarrekening.

Alle projecten en activiteiten die opgenomen zijn in het grondbedrijf, zijn onderverdeeld naar projectfasen. Onderverdeling in de projectfasering geeft inzicht in de verschillende ijkmomenten. Voor de sturing zijn vier ijkmomenten van belang:

4. Overgang van initiatief naar de planfase.
Eventuele eigendommen met ontwikkelingspotentie worden zolang de planvorming niet ter hand is genomen geadministreerd als "Materiële Vaste Activa". Het moment dat gronden daadwerkelijk projectmatig in ontwikkeling wordt genomen, met het doel om dit ook te realiseren, worden deze ondergebracht in de categorie "Bouwgrond in Exploitatie". In deze fase wordt ook de financiële haalbaarheid nader onderzocht en uitgewerkt naar een gedetailleerde exploitatieberekening.
5. Overgang (binnen de Planfase) van definitie naar ontwerp.
Een belangrijke stap in de levenscyclus van een project is de definitiefase, als onderdeel van de planfase. Voor prioritaire projecten zal de Gemeenteraad worden gevraagd om expliciet kaders vast te stellen, waarbinnen verdere uitwerking en uitvoering dient plaats te vinden. Deze kaders zijn zowel financieel, functioneel als ruimtelijk.
6. Overgang naar de realisatiefase.
Het moment dat wordt besloten om een project, conform gedetailleerd plan en financieel inzicht, daadwerkelijk uit te gaan voeren.
7. Overgang naar de beheerfase.
Het moment dat een project financieel wordt afgerond en geëvalueerd.

Bovenstaande indeling vindt u herkenbaar in de presentatie van de plangegevens terug. Dat is noodzakelijk omdat de 'hardheid' van berekeningen per fase toeneemt.

Ten opzichte van het MPG 2016 zijn er verschuivingen en veranderingen in de portefeuille:

Initiatiefplannen

- Er zijn geen nieuwe plannen toegevoegd.
- De veranderde regels voor de inrichting van de portefeuille uit de BBV geven aan dat eigendommen waarvoor nog geen concreet zicht is op planontwikkeling in de begroting moeten worden verantwoord als Materieel Vast Actief. Dit heeft als gevolg dat de voormalige initiatiefplannen voor VP Noordplein, Bibliotheek Lunteren en Wekerom Oost deelgebied J niet meer als initiatiefplan worden beschouwd maar als Materiële Vaste Activa worden geregistreerd. Voor deze plannen hebben we 3 jaar de tijd om een boekwaarde boven de huidige marktwaarde indien van toepassing terug te brengen naar de huidige marktwaarde. Als binnen deze termijn alsnog wordt besloten om de planvorming op te pakken is afboeking van te hoge boekwaarde niet nodig.

Plannen nieuw in de planfase

- Kernhem Meander (WKC kavel): door het vervallen van de functie van de warmtekrachtcentrale komt grond in Kernhem A in aanmerking om voor woningbouw te worden ontwikkeld. Hiervoor worden nu plannen voorbereid en wordt een verkoopstrategie opgesteld.

Plannen nieuw in de realisatiefase

- VP AZO terrein woningbouw: deze locatie is betrokken in het project 200+200. Woonstede maakt een plan voor de realisatie van sociale huurwoningen en momenteel wordt een bestemmingsplan voorbereid.
- Veenderweg Ganzeweide: deze locatie is betrokken in het project 200+200. Door Woonstede is een bouwplan ontwikkeld en het bestemmingsplan wordt opgesteld. Verwacht wordt dat in 2017 de locatie bouwrijp wordt gemaakt en wordt gestart met de bouw.

Afsluiten plannen

- VP Stationsplein: De grond is dit jaar geleverd aan het project Spoorzone voor de ontwikkeling van de Spoorzone. Hiermee kan de grondexploitatie worden afgesloten.
- MC Bellestein: Door de ontwikkelaars van het Medisch Centrum is aangegeven dat zij de nieuwbouwplannen niet verder ter hand zullen nemen. Daarmee komt de grondexploitatie voor het gebied te vervallen. Inmiddels vinden er weer gesprekken met de initiatiefnemer plaats gericht op de ontwikkeling van een nieuw Medisch Centrum op Bellestein.

Voor een inhoudelijke toelichting op de plannen wordt verwezen naar MPG deel I.

2.2 Productie programma 3 – Economische Zaken

De gemeente Ede heeft vijf bedrijventerreinen in ontwikkeling met een totale oppervlakte van 97 hectare uitgeefbaar terrein. Daarvan is 52 hectare in voorgaande jaren gerealiseerd. In de komende jaren is nog 45 hectare bouwgrond beschikbaar, waarvan het overgrote deel op BT A12 en De Klomp.

Naast de ontwikkeling van de bedrijfsterreinen wordt nabij het station op Maurits zuid het World Food Center ontwikkeld. Naast een Experience Center is hier ook sprake van de ontwikkeling van een bedrijvcampus. Inclusief de te handhaven bebouwing is 18 hectare beschikbaar voor ontwikkeling.

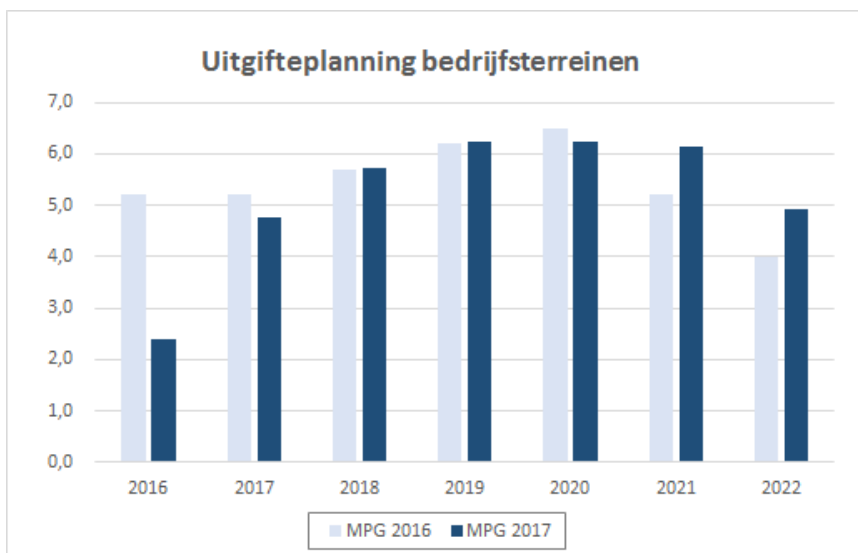
Het herstel van de economie is ook zichtbaar bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen. Hoewel er geen stijging van de grondprijzen voor bedrijfsgrond valt waar te nemen, zien we wel een toename van interesse in de bedrijfsgronden. De werkelijke levering van bedrijfsgrond bedraagt in 2016 2,4 hectare.

Het niet bereiken van de ambitie van 5,2 hectare is te verklaren door:

- De vertraging in het vaststellen van een bestemmingsplan voor De Klomp. De vertraging in de bestemmingsplanprocedure heeft te maken met het besluit om alsnog een aanvulling op de MER op te nemen. Dat was in 2015 nog niet voorzien. Hiervoor moest een aantal extra onderzoeken uitgevoerd worden.
- BTA12 verkoop verloopt *redelijk* volgens verwachting (1,6 hectare verkocht in 2016) Het aantal leads en reserveringen geeft vertrouwen voor de verkopen in 2017.
- Bedrijventerrein 't Laar te Wekerom, verkoop *boven* verwachting (0,8 hectare verkocht in 2016), met daarbij ook leveringen die net over de jaargrens zijn gevallen. Inmiddels zijn alle kavels gereserveerd.
- Bedrijventerrein de Vallei, geen verkoop in 2016, maar wel twee leveringen die in 2017 zullen passeren.

Voor de komende jaren houden we in de planning van de grondexploitaties rekening met de volgende uitgifteplanning:

Grafiek 1: Uitgifteplanning bedrijfsterreinen ha. per jaar, vergelijking met MPG 2016

Voor de grondexploitatie wordt uitgegaan van een uitgiftetempo voor bedrijfstreinen van rond de 5,5 ha per jaar. Dit is exclusief de ontwikkeling van het World Food Center met bedrijvencampus bij het station. Dit betreft namelijk een heel specifiek marktsegment dat niet direct invloed heeft op de ontwikkeling van de meer reguliere bedrijventreinen

In bovenstaande grafiek wordt het in dit MPG gehanteerde uitgiftetempo vergeleken met die uit het MPG 2016. Er zijn geen grote afwijkingen ten opzichte van de planning gronduitgiften van vorig jaar.

Tabel 1 Specificatie planning verkopen naar bedrijvenlocatie

Planning bedrijventreinen (programma 3 Economische Zaken) MPG 2017											aantallen in ha.	
			Begroot									
		Totaal	t/m 2016	realiseren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 >
G12310	Bedrijventrein De Vallei Bouwkavel	4,6	0,0	4,6	0,8	0,5	1,0	1,0	1,0	0,3		
G13200	BT A12	67,9	51,3	16,6	2,9	2,1	2,1	2,1	1,4	1,4	1,4	3,4
G13210	BT A12 - De Klomp	16,8	0,0	16,8		2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	1,7
G50700	Harskamp - Uitbr.bedrijventrein	2,9	0,0	2,9					0,6	0,7	0,7	0,9
G71000	Wekerom - Bedrijventrein Het Laar	4,7	1,0	3,7	1,1	0,7	0,7	0,7	0,7			
Totaal bedrijfskavels		96,9	52,3	44,7	4,8	5,7	6,2	6,2	6,1	4,9	4,6	6,0

2.3 Productie programma 10 – Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen

Binnen het programma 10 zijn met name de woningbouwplannen opgenomen. In de zijlijn van deze projecten wordt ook grond uitgegeven voor commerciële en maatschappelijke functies. Hieronder een korte toelichting per functie.

Woningbouw

Binnen de gemeentelijke projecten resteert nog een bouwpotentie van 3.500 woningen waarvan nog met de bouw moet worden gestart. Voor 1.220 woningen binnen de huidige planvoorraad is de bouw al eerder aangevangen. De tabel hieronder bevat de totale aantallen woningen per project (inclusief de reeds gerealiseerde woningen).

Tabel 2 vergelijking woningaantallen in de projecten

	Gemeentelijke locaties	MPG 2017	MPG 2016
G10900	Kraatsweg Ede	3	3
G11811	VP AZO- terrein woningbouw	45	28
G12900	Kazemeterreinen	942	939
G12900	Kazemeterreinen gebouwen	236	236
G13010	Valley Center	60	50
G15200	Soma terrein	100	100
G20216	Kernhem B	1.700	1.706
G20220	Kernhem noord	40	44
G22900	Reehorsterweg noord	131	132
G24010	Bospoort Aral	97	94
G24200	Het Nieuwe Landgoed	344	341
G24400	Veldhuizen A	102	102
G24810	VP Noordplein	350	350
G24830	Kop van de Parkweg	95	74
G25500	Veenderweg Ganzeweide	27	23
G25700	Kernhem Meander	6	6
G32700	Robert Kochlaan Bennekom	25	21
G40320	Lunteren - De Hul (verspreid)	48	48
G50800	Smachtenburgerweg	119	120
G50900	Harskamp Kraatsweg	5	4
G61000	Ederveen Veldjesgraaf II	21	21
G70710	Wekerom Oost	60	60
G70800	Wekerom west	110	113
G80700	Dries Weversteeg Onderlangs	66	53
	Totaal Gemeente	4.732	4.668

De woningaantallen in de projecten zijn nog nagenoeg gelijk aan die uit het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2016. In de programmering is er vanuit gegaan dat binnen de strategische grondvoorraad op de locaties Wekerom Oost en het Noordplein in de toekomst nog plannen voor woningbouw worden ontwikkeld. Voor Kernhem Noord wordt nog rekening gehouden met mogelijkheid de ontwikkeling in twee fases te realiseren, waarbij in de eerste fase aan de randen wordt verdicht maar rekening wordt gehouden met een verdere verdichting in de verdere toekomst. Met die laatste verdichting is in het programma nog geen rekening gehouden.

Voor de locatie Maurits Noord WFC geldt momenteel een bestemmingsplan dat de mogelijkheid tot woningbouw in zich heeft. Aangezien de intentie (ook vastgelegd in een overeenkomst) is om hier een WFC te realiseren met aanvullend een kenniscampus wordt binnen de programmering hier geen rekening mee gehouden. Wel is met de ontwikkelende partij een terugvaloptie naar woningbouw overeen gekomen voor het geval de ontwikkeling van WFC en Campus niet of maar gedeeltelijk uitvoerbaar blijkt.

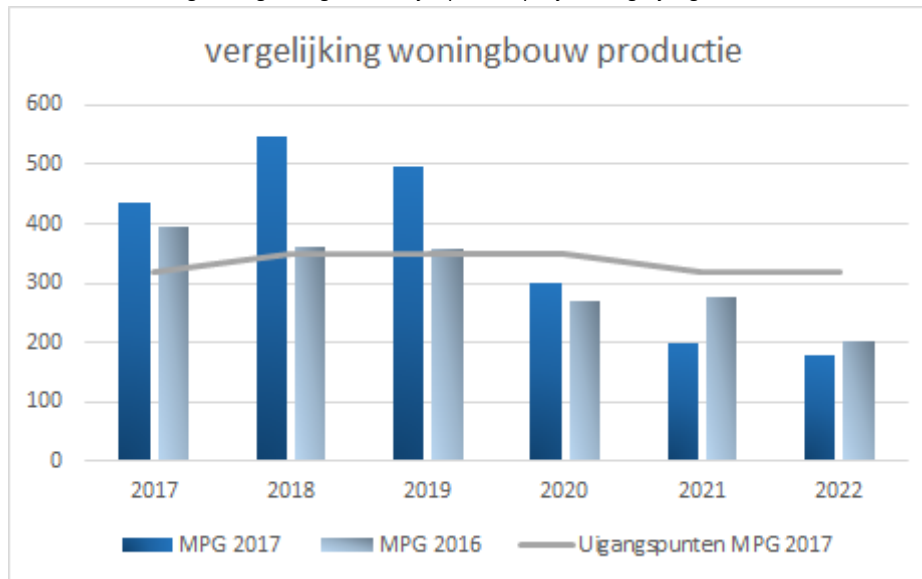
Fasering woningbouw

Voor de opname capaciteit van de markt in Ede, wordt uitgegaan van een gemiddelde opname capaciteit van 400 woningen per jaar. Dit is gebaseerd op het kennisfundament Woonvisie (2014). Voor de fasering van de woningbouw wordt ervan uitgegaan dat in de gemeentelijke projecten 80% van het totaal te realiseren woningen worden ontwikkeld. Voor de gemeentelijke grondexploitaties wordt dus uitgegaan van gemiddeld 320 woningen per jaar.

Bij de vaststelling van de uitgangspunten voor het MPG 2017 is besloten dat voor de gemeentelijk te ontwikkelen locaties voor 2017 wordt uitgegaan van 320 te realiseren woningen en in de drie jaren erna van gemiddeld 350 woningen per jaar. Tevens is besloten dat in de projecten met de planning conform de ambitie van de projecten wordt gerekend. Op portefeuille niveau wordt het verschil tussen de ambitie en het planningsrealisme gecorrigeerd.

Dit leidt tot de volgende planning van de start woningbouw:

Grafiek 2: Planning woningbouw gemeentelijke plannen per jaar, vergelijking met MPG 2016

Voor de berekening van de resultaten van de projecten wordt uitgegaan van de voor de projecten realistische planning. Opgeteld ligt deze de komende drie jaren hoger dan de voor de hele portefeuille afgesproken (Uitgangspunten MPG 2017) woningaantallen. Bij de vaststelling van de uitgangspunten is afgesproken dat op portefeuilleniveau (alleen gemeentelijke projecten) in de doorrekening de resultaten worden afgetopt tot 320 woningen in 2017 en 350 woningen in de drie jaar erna.

Verdeling in financieringscategorieën

Voor de verdeling van de woningen naar de financieringscategorieën is aangesloten op de in 2015 vastgestelde woonvisie. Daarnaast wordt een extra inzet gepleegd op het versnellen en uitbreiden van de hoeveelheid sociale woningbouw in 2017 en 2018 (project 200 + 200).

2.4 Uitgangspunten parameters

Voor de actualisatie van de grondexploitaties worden uitgangspunten gehanteerd voor de parameters kosten- en opbrengststijging en de rente. Bij de vaststelling van de Uitgangspunten Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2017 zijn de parameters door de Raad vastgesteld. Vanaf 2017 worden, tenzij als andere afspraken zijn gecontracteerd, de volgende parameters gehanteerd:

Tabel 3: Parameters MPG 2017

Parameters MPG 2017	2017	2018	2019	2020	2021	2022-2026
- Rente boekwaarde	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
- Discontovoet	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
- Kostenstijging	2,75%	2,50%	2,25%	2,00%	2,00%	2,00%
- Opbrengststijging woningen	2,25%	2,25%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
- Opbrengststijging werken	0%	0%	0%	0%	1,00%	1,00%

3. Financiële resultaten

Dit hoofdstuk bevat een samenvatting van de projectresultaten. Per programma worden deze resultaten kort toegelicht. Voor een onderbouwing op projectniveau wordt verwezen naar MPG deel 1.

In de onderstaande schema's zijn de geactualiseerde resultaten (per 1-1-2017) vergeleken met de resultaten zoals die vorig jaar in het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2016 zijn gepresenteerd. Om de resultaten vergelijkbaar te maken zijn de saldi van het MPG 2016 naar peildatum 1-1-2017 gebracht door de verhoging van het resultaat contante waarde per 1-1-2016 met 1 jaar rente.

Rekenvoorbeeld:

Stel de waarde van een complex is op 1 januari 2016 € 1.000.000.

Dan wordt de waarde een jaar later € 1.000.000 plus een jaar disconteringsvoet.

Dus per 1 januari 2017 € 1.000.000 plus € 20.000 is € 1.020.000

Voor een meer gedetailleerd financieel inzicht in de projecten is een overzichtstabel opgenomen als bijlage II.

3.1 Ontwikkeling resultaten

3.1.1 Afgesloten plannen

Voorgesteld wordt een aantal ontwikkelingen die geheel of nagenoeg zijn afgerond af te sluiten. Daarbij kan het zijn dat voor na-ijlende kosten (of nog te realiserende opbrengsten) reserveringen worden getroffen. Dit geeft het volgende beeld:

Tabel 4: boekwaarde en resultaat af te sluiten plannen

Afsluiten plannen		Resultaat
G24420	Medisch Centrum Bellestein	-28.305 (n)
G25200	Overige verspreide gronden	15.179 (v)
Totaal resultaat		-13.126 (n)

Per saldo is het resultaat van de afsluiting van de plannen € 13.126 (n)

- Medisch centrum Bellestein:
De ontwikkelaar heeft aangegeven niet verder te willen gaan met de ontwikkeling van het plan. Hiermee is de grondexploitatie afgesloten.
- Overige verspreide gronden:
Dit betreft het resultaat van een aantal verkopen van verspreide gronden (na aftrek van de boekwaarde). Deze hebben ook structureel een positief effect op de exploitatieresultaten van de verspreide bezittingen.

De Raad wordt gevraagd:

- 1 Akkoord te gaan met de afsluiting van de complexen VP Stationsplein, Verhuurde woningen, Medisch Centrum Bellestein, Van Zantenstraat, Sporthal De Reehorst, Wekerom - Ruilgrond, Otterlo - Edeseweg en Frankeneng-Afsluiting.

3.1.2 Materiële Vaste Activa

Op basis van de in 2016 aangepaste regels in het Besluit Begroting en Verantwoording voor de verantwoording van de objecten uit het Grondbedrijf kunnen alleen de plannen waaraan actief aan de planvoorbereiding of uitvoering wordt gewerkt als "Bouwgrond In Exploitatie" worden aangemerkt. De categorie "Niet In Exploitatie Genomen Gronden" is komen te vervallen. Gronden waarvoor nog geen transitie naar bouwgrond plaats heeft moeten in het vervolg onder "Materiële Vaste Activa" worden verantwoord.

Voor de Materiële Vaste Activa geldt dat de exploitatieresultaten niet op de boekwaarde worden bijgeschreven, maar in het resultaat van het |Grondbedrijf worden verwerkt. De boekwaarde van de gronden mag niet hoger zijn dan de geldende marktwaarde.

Binnen het Grondbedrijf zit nog 98 ha. aan verspreide gronden. Deze gronden hebben een gezamenlijke boekwaarde van € 8,8 miljoen. Over deze gronden is in 2014 een besluit genomen welke wel, en welke niet als strategisch kunnen worden aangemerkt. De niet strategische gronden zijn in de verkoop gezet. In 2016 is 18 ha aan gronden verkocht en wordende betreffende complexen afgesloten (zie paragraaf 3.1.1).

Daarnaast wordt de exploitatie van de 2 windmolens aan de A30 in de categorie Materiële Vaste Activa verantwoord. Hiervoor wordt het jaarlijkse voordeel uit de exploitatie ten gunste gebracht van de boekwaarde waardoor deze terugloopt.

Door de aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording zijn een tweetal complexen, te weten Wekerom Oost deelgebied J en de Stationsweg 188 (grond naast de Witte Hinde) tegen de boekwaarde (per 1 januari 2016) naar de categorie Materiële Vaste Activa over gebracht. Voor deze complexen heeft de gemeente nog 3 jaar de tijd om de boekwaarde van de gronden aan te passen aan de actuele marktwaarde. Als deze gronden binnen deze 3 jaren worden verkocht (Stationsweg 188) of alsnog in ontwikkeling worden gebracht (voor Wekerom Oost vlek J wordt in 2017 de planontwikkeling verder opgepakt) is de afboeking niet nodig.

Een specificatie van de Materiële Vaste Activa is opgenomen in het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2017 deel 1.

3.1.3 Programma wonen

In deel 1 van dit MPG is een toelichting gegeven op de ontwikkeling van de plannen voor wonen en werken. Daar zijn op planniveau de verschillen toegelicht tussen de grondexploitaties in het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties van vorig jaar en de grondexploitaties 2017. Hieronder vindt u een overzicht van de verschillen voor alle woningbouwlocaties.

Tabel 5: verwachte resultaten programma wonen

Projectresultaten woningbouw (programma 10 - ROW)		x € 1.000		
		Saldo CW 2017	Saldo CW 2016+2%	Vershil
G10600	Amsterdamseweg	1.329	1.104	225
G10900	Kraatsweg Ede	383	329	54
G11810	VP AZO- terrein moskee	-152	-102	-50
G11811	VP AZO-terrein-woningbouw	-29	90	-119
G129xx	VP Kazerneterreinen	-15.342	-15.067	-275
G13010	Valley Center	510	471	39
G15100	Peppelensteeg - Sport	-510	-534	24
G15200	VP Soma terrein	101	283	-182
G2021x	Kernhem vlek B Oost en West	9.038	5.322	3.716
G20220	Kernhem Noord	1.883	2.071	-188
G2290x	Reehorsterweg - Noord	-3.586	-3.046	-540
G24010	Bospoort - Ontw Paasberg en Aralter.	-929	-997	68
G242xx	Het Nieuwe Landgoed	-9.983	-9.864	-119
G24400	Veldhuizen A - Herstructurering	-3.782	-3.742	-40
G24830	VP Kop van de Parkweg	-7.179	-7.259	80
G25500	Veenderweg - Ganzeweide	62	172	-110
G25700	Kernhem Meander	551	492	59
G32700	Bennekom - Kochlaan	-217	-37	-180
G40320	Lunteren - De Hul (verspreid)	108	-60	168
G50800	Harskamp - Smachtenburgerweg	794	671	123
G50900	Harskamp - Kraatsweg	450	424	26

G61000	Veldjesgraaf II, Ederveen	1.255	1.212	43
G708xx	Wekerom - West	-955	-985	30
G80700	Otterlo -Dries, Weversteeg, Onderlangs	11	87	-76
Totaal plan en realisatiefase woningbouw		-26.189	-28.967	2.778

De verwachting van de resultaten van deze plannen is met € 2,8 miljoen verbeterd.

- De verbetering zit voor een belangrijk deel op de grondexploitatie voor Kernhem vlek B.
- Daarentegen zijn voor de plannen waarvoor het programma (voor een belangrijk deel) is omgezet naar sociale woningbouw (VP AZO terrein woningbouw, VP Soma terrein en Veenderweg - Ganzeweide) verslechterd.
- Daarnaast zijn de resultaatsverwachtingen voor de projecten VP Kazerneterreinen en Reehorsterweg, door opgetreden tegenvallers, afgenomen.

Voor een uitgebreidere verklaring van de verschillen wordt u verwezen naar de specificaties van de plannen in het MPG 2016 deel I.

3.1.4 Programma werken

Tabel 6: verwachte resultaten programma werken

Projectresultaten bedrijventerrein (programma 3 - EZ)		x € 1.000		
		Saldo CW 2017	Saldo CW 2016+2%	Vershil
G12310	Bedrijventerrein De Vallei Bouwkavel	2.004	1.971	33
G12950	VP Kazerneterreinen Maurits WFC	-10.058	-9.431	-627
G132xx	BT A12	-12.414	-12.011	-404
G25000	Kievitsmeent - West	2.152	2.222	-70
G50700	Harskamp - Uitbreiding bedrijventerrein	-839	-1.028	189
G71000	Wekerom - Bedrijventerrein Het Laar	1.744	1.580	164
Totaal plan en realisatiefase bedrijventerreinen		-17.411	-16.697	-714

De verwachte planresultaten zijn in de actualisatie verslechterd ten opzichte van vorig jaar.

- Voor VP Kazerneterreinen WFC blijken de ontwikkelingskosten van de plannen hoger door de complexiteit van de opgave hoger dan vorig jaar was aangenomen.
- Voor BT A12 heeft een afwaardering plaatsgevonden door de taxatie van de invloed van de windmolens op de direct aangrenzende bouwkavels.

Voor de verklaring van de verschillen wordt u verwezen naar de specificaties van de plannen in MPG deel I.

3.2 Verantwoording budgetten 2016

Bij het vorige MPG zijn voor de uitvoering van de plannen budgetten (exclusief rente) beschikbaar gesteld voor 2016. Tabel 8 laat zien in hoeverre de beschikbare budgetten zijn besteed dan wel de verwachte opbrengsten zijn gerealiseerd.

Door vertraging in de plannen heeft zowel voor de te maken kosten en voor de te realiseren opbrengsten een onderbesteding plaatsgevonden. Van de verwachte kosten en opbrengsten zijn in 2016 respectievelijk 50% en 54% werkelijk gerealiseerd.

Tabel 7: productie 2015, verschil tussen verwachting en realisatie (excl. rente)

x € 1.000	Proj.nr	Projectnaam	Kosten 2016		Opbrengsten 2016	
			verwacht	gerealiseerd	verwacht	gerealiseerd
Wonen						
G10600		Amsterdamseweg	189	-81	1.865	-5
G10900		Kraatsweg Ede	81	7	-5	-3
G11810		VP AZO- terrein moskee	295	104	150	63
G11811		VP AZO-terrein-woningbouw	11	89	0	0
G12700		VP Stationsplein	8	3	1.183	1.191

G129xx	VP Kazerneterreinen	8.165	5.972	27.686	10.189
G13010	Valley Center	914	86	1.000	-7
G15100	Peppelensteeg - Sport	8	-24	-2	0
G15200	VP Soma terrein	254	174	0	24
G2021x	Kernhem vlek B Oost en West	1.592	1.042	2.712	7.806
G20220	Kernhem Noord	216	98	-59	-7
G2290x	Reehorsterweg - Noord	737	1.044	1.979	1.000
G24010	Bospoort - Ontw Paasberg en Aralter.	96	-22	1.168	1.185
G242xx	Het Nieuwe Landgoed	1.083	672	1.323	889
G24400	Veldhuizen A - Herstructurering	222	196	0	0
G24420	Medisch Centrum Bellestein	571	9	0	-1
G24810	VP Noordplein	14	-1	0	0
G24830	VP Kop van de Parkweg	617	299	954	21
G25500	Veenderweg - Ganzeweide	271	44	-13	0
G25700	Kernhem Meander	135	52	-6	-2
G32700	Bennekom - Kochlaan	221	157	-3	-1
G40320	Lunteren - De Hul (verspreid)	-50	-35	0	0
G41700	Lunteren - Bibliotheek	0	2	0	-4
G50800	Harskamp - Smachtenburgerweg	736	154	940	489
G50900	Harskamp - Kraatsweg	17	3	-9	-2
G61000	Veldjesgraaf II, Ederveen	99	57	806	2
G70710	Wekerom - Oost deelgebied J	131	100	0	-3
G708xx	Wekerom - West	674	273	1.840	576
G80700	Otterlo -Dries,Weversteeg,Onderlangs	2.211	168	0	-5
Totaal wonen		19.518	10.644	43.509	23.395
			55%		54%

x € 1.000		Kosten 2016		Opbrengsten 2016	
proj.nr	Projectnaam	verwacht	gerealiseerd	verwacht	gerealiseerd
Werken					
G12310	Bedrijventerrein De Vallei Bouwkavel	134	38	882	-1
G12950	VP Kazerneterreinen Maurits WFC	3.027	1.871	295	413
G132xx	BT A12	4.859	1.191	7.038	3.216
G25000	Kievitsmeent - West	49	31	-3	-4
G50700	Harskamp - Uitbr.bedrijventerrein	29	-68	0	0
G71000	Wekerom - Bedrijventerrein Het Laar	148	159	1.083	1.298
Totaal Werken		8.246	3.223	9.295	4.921
			39%		53%
Totaal Grexen		27.764	13.866	52.804	28.317
			50%		54%

- Zowel de afname van bouwgrond voor woningbouw als voor bedrijven is in 2016 lager dan was verwacht. Dat vertaald zich in het achterblijven van de opbrengsten voor met name de woningbouwprojecten Kazerneterreinen, Reehorsterweg, Smachtenburgerweg, Veldjesgraaf en Wekerom West. Daarentegen is in Kernhem vlek B meer bouwgrond geleverd dan waar op was gerekend.
- Voor de bedrijfsterreinen blijft de afzet van bouwgrond achter voor de BT A12 onder meer doordat het bestemmingsplan voor bedrijventerrein de Klomp nog niet is vastgesteld. De levering van een bouwkavel op het bedrijvenpark de Vallei is doorgeschoven naar januari 2017 waarmee ook daar de planning niet is gehaald
- Voor een groot deel zijn parallel aan het achterblijven van de verkopen ook de kosten voor de uitvoering van de werken vertraagd. Hiermee wordt het rente effect op de vertraagde verkopen deels geneutraliseerd.

Boekwaardesturing

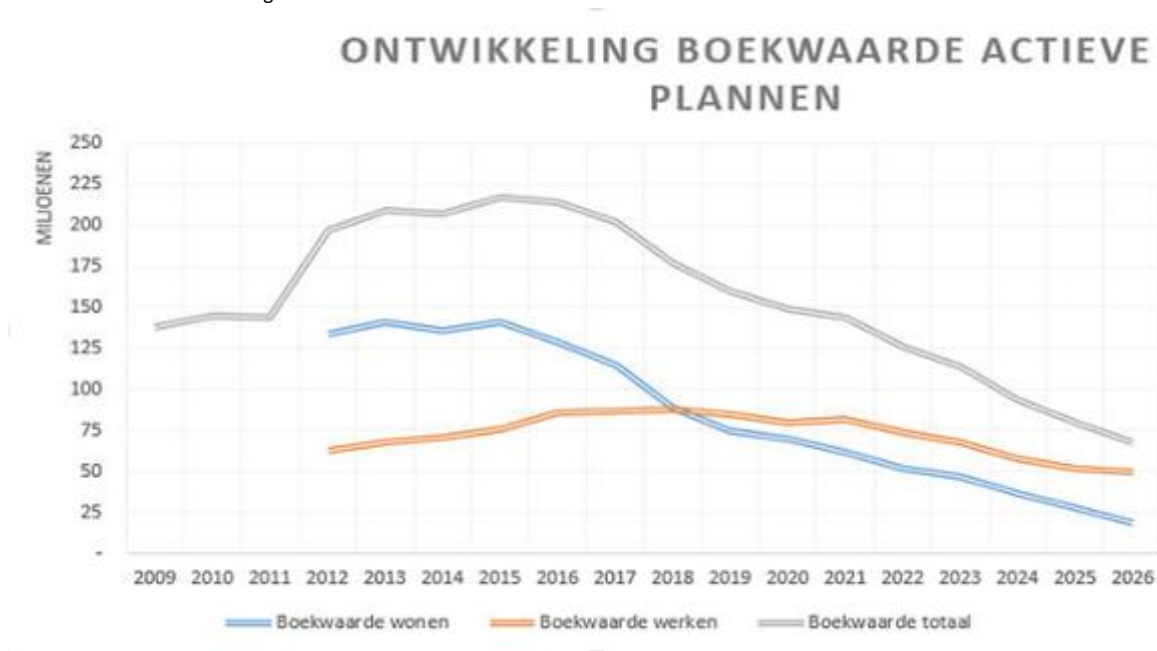
Een belangrijke opgave voor de Gemeente vanuit financieel oogpunt is om zo snel mogelijk de boekwaarde op de projecten terug te brengen naar een lager niveau. Vanuit andere beleidsdoelstellingen zou ook voor een andere strategie kunnen worden gekozen. Het terug brengen van de boekwaarde is gericht op het terug brengen van de hoge rentelast van € 5,2 miljoen per jaar. Hiervoor worden investeringsbeslissingen binnen de plannen gekoppeld aan het hebben van zicht op de verkoop van bouwgrond.

Op basis van de planning voor 2016 was verwacht dat de boekwaarde in 2016 voor de plannen met € 21 miljoen af zou nemen van € 210 miljoen tot €189 miljoen.

Voor de bovengenoemde plannen blijkt in 2016 de boekwaarde afgenomen met € 8 miljoen, dus € 13 miljoen minder dan verwacht.

Voor de komende jaren wordt (ervan uitgaande dat er geen nieuwe negatieve projecten bijkomen) het volgende verloop van de boekwaarde van de plannen verwacht:

Grafiek 3: Ontwikkeling boekwaarde

3.3 Uitvoeringskrediet 2017

Voor de uitvoering van de plannen in 2017 is een raming gemaakt van de te verwachten uitgaven (exclusief rente) en de te realiseren opbrengsten. Voor de te maken kosten wordt u gevraagd in 2016 krediet vast te stellen.

Tabel 8: Verwachte kosten en opbrengsten in 2016 (excl. rente)

bedragen * € 1.000			Uitgaven	Opbrengsten
proj.nr	Projectnaam	Fase	2017	2017
Wonen				
G10600	Amsterdamseweg	Realisatiefase	127	2.000
G10900	Kraatsweg Ede	Planfase	81	-5
G11810	VP AZO- terrein moskee	Realisatiefase	249	
G11811	VP AZO-terrein-woningbouw	Realisatiefase	456	1.024
G129xx	VP Kazerneterreinen	Realisatiefase	9.204	32.002
G13010	Valley Center	Realisatiefase	587	1.000
G15100	Peppelensteeg - Sport	Realisatiefase	9	-2
G15200	VP Soma terrein	Planfase	538	-2
G2021x	Kernhem vlek B Oost en West	Realisatiefase	2.929	1.952
G20220	Kernhem Noord	Planfase	291	

G2290x	Reehorsterweg - Noord	Realisatiefase	855	3.333
G24010	Bospoort - Ontw Paasberg en Aralter.	Realisatiefase	93	
G242xx	Het Nieuwe Landgoed	Realisatiefase	254	640
G24400	Veldhuizen A - Herstructurering	Realisatiefase	231	
G24830	VP Kop van de Parkweg	Realisatiefase	317	1.351
G25500	Veenderweg - Ganzeweide	Realisatiefase	408	587
G25700	Kernhem Meander	Planfase	142	-5
G32700	Bennekom - Kochlaan	Planfase	359	-4
G40320	Lunteren - De Hul (verspreid)	Planfase	-36	
G50800	Harskamp - Smachtenburgerweg	Realisatiefase	503	467
G50900	Harskamp - Kraatsweg	Realisatiefase	12	-4
G61000	Veldjesgraaf II, Ederveen	Realisatiefase	60	808
G708xx	Wekerom - West	Realisatiefase	547	1.708
G80700	Otterlo -Dries,Weversteeg,Onderlangs	Planfase	2.191	

Totaal wonen			20.407	46.850
---------------------	--	--	---------------	---------------

bedragen * € 1.000			Uitgaven	Opbrengsten
proj.nr	Projectnaam	Fase	2017	2017

Werken

G12310	Bedrijventerrein De Vallei Bouwkavel	Realisatiefase	118	1.377
G12950	VP Kazerneterreinen Maurits WFC	Planfase	4.676	
G132xx	BT A12	Realisatiefase	4.384	5.036
G25000	Kievitsmeent - West	Realisatiefase	91	-2
G50700	Harskamp - Uitbreiding bedrijventerrein	Planfase	21	
G71000	Wekerom - Bedrijventerrein Het Laar	Realisatiefase	105	1.688

Totaal Werken			9.277	6.722
----------------------	--	--	--------------	--------------

Totaal Grexen			29.684	53.572
----------------------	--	--	---------------	---------------

Op basis van de verwachtingen zal voor de uitvoering van de plannen in 2017 een investering nodig zijn van € 29,7 miljoen. Er wordt naar gestreefd om voor de uitvoering van de plannen € 53,6 miljoen aan opbrengsten te genereren.

Hierbij dienen de volgende kanttekeningen te worden geplaatst:

- Jaarlijks blijken er redenen dat de planning van de kosten en opbrengsten niet worden gehaald. Hoewel de planningen van de plannen op zich realistisch zijn kunnen er onverwachte vertragingen optreden.
- Het geraamde bedrag aan opbrengsten is veel hoger dan op basis van de ervaring van de laatste jaren mag worden aangenomen. Binnen de plannen is op ambitie gepland en begroot, maar op portefeuilleniveau zijn de resultaten teruggerekend naar het afgesproken niveau voor de woningbouw (320 – 350 – 350 – 350 - 320 etc.).
- De verwachting dat van de uitgaven waarvoor krediet wordt aangevraagd een deel niet in 2017 wordt besteed heeft geen invloed op de investeringsruimte van de gemeente op andere programma's.

De Raad wordt gevraagd:

2 Akkoord te gaan met het beschikbaar stellen van € 20,4 miljoen voor te maken kosten in 2017 en uit te gaan van te realiseren opbrengsten van € 46,9 miljoen. in 2017 voor het programma 5 – Ruimtelijke Ontwikkeling.

3 Akkoord te gaan met het beschikbaar stellen van € 9,3 miljoen voor te maken kosten in 2017 en uit te gaan van te realiseren opbrengsten van € 6,7 miljoen in 2017 voor het programma 4 – Economie en Mobiliteit.

3.4 Risico's

Met het actualiseren van de grondexploitaties is ook de risicoanalyse geactualiseerd. Uitgangspunt hierbij is vooral om een basis te bieden voor het beheersen van risico's. Een secundair doel is om een onderbouwing te leveren voor de berekening van het benodigde weerstandsvermogen.

Inhoudelijk is het risicoprofiel van de grondexploitaties in 2016 op diverse plaatsen gewijzigd. Risico's die zich daadwerkelijk hebben voorgedaan of waarvan kan worden aangenomen dat ze onvermijdelijk zijn geworden, zijn inmiddels als kostenpost opgenomen in de grondexploitaties. Andere risico's zijn vervallen of veranderd en op sommige punten doen zich ook nieuwe risico's voor. Deze dynamiek hoort bij het exploiteren van gronden en hangt direct samen met de voortgang van de projecten. Alle risico's worden binnen de projecten regelmatig gemonitord en waar mogelijk beïnvloed.

In deze paragraaf wordt inzage gegeven in de resultaten van de kwantificering van de risico's op hoofdlijnen. Voor inzicht in de gedetailleerde risico's wordt verwezen naar de Risicoanalyse Grondexploitaties 2017, een separate vertrouwelijk ter beschikking gestelde rapportage.

In de risicoanalyse wordt onderscheid gemaakt tussen *projectgebonden* risico's en *conjuncturele* risico's.

Bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen hebben we te maken met twee soorten risico's:

- projectgebonden risico's en
- conjuncturele risico's.

Projectgebonden risico

Hier gaat het om risico's en kansen die in ieder individueel project op incidentniveau kunnen worden aangewezen en onderbouwd. Voor alle geïnventariseerde risico's wordt beoordeeld wat het financiële effect is dat optreedt indien het risico zich voor doet. Voor elk van deze financiële effecten wordt ingeschat wat de kans is dat het zich voordoet (het risicoprofiel). Het financiële effect maal het risicoprofiel levert een 'gewogen' risico op.

Deze risico's kunnen te maken hebben met de afzet van de grond en de prijsvorming, maar ook met het aantreffen van verontreiniging van de bodem, tegenvallende aanbestedingen, het binnenhalen van subsidies, bezwaren (met vertraging als gevolg), planschadeclaims en dergelijke. Daarnaast kunnen er ook meevallers optreden in de uitvoering van de plannen, kansen.

Op planniveau wordt regelmatig een risicoanalyse uitgevoerd en wordt gestuurd op het zo veel mogelijk voorkomen van de risico's en het benutten van de kansen. In de Planning en Control cyclus van de projecten komt de sturing op risico's en kansen nadrukkelijk aan de orde. Bij de opstelling van het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties worden de kwalitatieve analyses van kansen en risico's gekwantificeerd (in geld uitgedrukt).

In bijgaande "risicoanalyse grondexploitatie" is een gedetailleerde inventarisatie van de risico's op planniveau opgenomen. Deze analyse is geheim.

De actualisatie van de risico's op planniveau geeft het volgende beeld:

Tabel 9: Risico's binnen de projecten

Projectrisico's grondexploitaties in programma 10 - ROW		in € x 1.000	
		Gewogen projectrisico's	
		Risico	Kansen
G15200	VP Soma terrein	519	25
G20220	Kernhem Noord	3.250	2.425
G32700	Bennekom - Kochlaan	133	125
G40320	Lunteren - De Hul (verspreid)	75	
G80700	Otterlo -Dries,Weversteeg,Onderlangs	80	101
G11811	VP AZO-terrein-woningbouw	68	
G129xx	VP Kazerneterreinen	2.965	838

G13010	Valley Center	61	14
G2021x	Kernhem vlek B Oost en West	2.433	750
G2290x	Reehorsterweg - Noord	115	63
G242xx	Het Nieuwe Landgoed	300	75
G24400	Veldhuizen A - Herstructurering	20	28
G24830	VP Kop van de Parkweg	328	175
G25500	Veenderweg - Ganzeweide	21	
G50800	Harskamp - Smachtenburgerweg	228	81
G50900	Harskamp - Kraatsweg	10	
G708xx	Wekerom - West	99	
Totaal		10.703	4.699

Projectrisico's grondexploitatie in programma 3 - EZ		in € x 1.000	
		Gewogen projectrisico's	
		Risico	Kansen
G12950	VP Kazerneterreinen Maurits WFC	9.300	1.188
G50700	Harskamp - Uitbreiding bedrijventerrein	350	
G12310	Bedrijventerrein De Vallei Bouwkavel	219	147
G132xx	BT A12	3.549	779
G25000	Kievitsmeent - West	250	
G71000	Wekerom - Bedrijventerrein Het Laar	70	8
Totaal		13.738	2.121
Totaal programma's 3 en 10		24.441	6.820
Projectrisico's MPG 2016		23.127	7.759
Vershil MPG 2017 min MPG 2016		1.315	-940

De actualisatie van de risico's en kansen geeft een gewogen (1) niveau van de risico's van € 24,4 miljoen. Hiertegenover staan kansen ter grote van € 6,8 miljoen. Dus per saldo (risico's minus kansen) € 17,6 miljoen

Ten opzichte van het niveau van vorig jaar zijn is het saldo tussen risico's en kansen met € 2,2 miljoen toegenomen.

Door een verfijning van de kwalitatieve risico analyses zijn met name voor Kernhem B, Kernhem noord en de Kazerneterreinen de risico's hoger ingeschat dan vorig jaar.

10 jaarstermijn grondexploitatie

De commissie Besluit begroten en verantwoorden (BBV) heeft in de notitie grondexploitatie het volgende aangegeven:

Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken mag de looptijd van een grondexploitatiecomplex maximaal 10 jaar bedragen. Deze 10 jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn, die voortschrijdend moet worden gezien en waar alleen gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. De motivatie moet tevens zijn voorzien van risico-beperkende beheersmaatregelen die de gemeente heeft genomen om de onzekerheden en risico's die gepaard gaan met de langere looptijd te mitigeren.

Deze afwijking doet zich in de gemeentelijke grondexploitatie alleen voor bij het project VP Kazerneterreinen Maurits WFC. Hier loopt de uitgifte van gronden langer door en wordt het project in 2032 afgesloten, waarna voor een deel van de kavels de erfpachttermijn nog doorloopt tot circa 2.045. Gezien de grote van het project en de ambities die er liggen is afsluiting binnen 10 jaar niet mogelijk. Wel is er conform de richtlijnen van de BBV alles aan gedaan om toekomstige opbrengsten na 10 jaar zeker te stellen. Hiervoor is een grond- en samenwerkingsovereenkomst met Green development aangegaan. In deze overeenkomst zijn duidelijke

afspraken gemaakt over de grondprijzen, de indexering en de afname van de gronden. Met het oog op de noodzaak om af te wijken van de 10 jaar richttermijn voor de grondexploitatie VP Kazerneterreinen Maurits WFC en de beheersmaatregelen die getroffen zijn om de grondopbrengsten zeker te stellen, stellen we voor om gemotiveerd af te wijken van de richttermijn van het BBV.

Conjuncturele risico's

Dit betreft de effecten die de economie op de plannen heeft. Voorbeelden zijn vertragingen in afzet door een teruglopende vraag of het dalen van de uitgifteprijs. De conjuncturele risico's worden niet per project beschreven, maar als geheel op portefeuilleniveau (dus over alle projecten heen). Reden hiervoor is dat marktomstandigheden in principe alle projecten treffen, waarbij de Raad de keuze heeft om individuele projecten te prioriteren of te temporiseren. Sturing hierop dient op portefeuilleniveau plaats te vinden, waarbij de samenhang tussen projecten een belangrijk uitgangspunt is. De berekening van de conjuncturele risico's baseert zich daarbij op twee hypothesen:

- *Achterblijvende opbrengststijging*: De waardeontwikkeling van bouwgrond valt in de praktijk lager (of hoger, dan zijn het kansen) uit dan is aangenomen in grondexploitaties.
- *Planvertraging*: Er is aangenomen dat de afzet in de projecten beperkter zal zijn dan in de fasering van de grondexploitatie is aangenomen. Als gevolg van dit planoptimisme stagneert of vertraagt de uitvoering van projecten (voor de doorrekening) twee jaar.

Tabel 10: Conjuncturele risico's en kansen

Conjuncturele risico's	in € x 1.000	
	Gewogen conjuncturele risico's	
	Risico	Kansen
Afwijkende opbrengststijging		
bedrijventerreinen	619	969
woningbouw	1.479	480
Totaal afwijkende opbrengststijging	2.098	1.449
Stagneren markt verkopen bouwgrond		
bedrijventerreinen	767	-
woningbouw	703	-
Totaal stagneren markt verkopen bouwgrond	1.471	
Totaal	3.569	1.449
Conjuncturele risico's MPG 2016	3.849	1.366
Verschil MPG 2017 min MPG 2016	-280	83

De conjuncturele risico's zijn begroot op € 3,6 miljoen waar voor € 1,4 miljoen mogelijke meevallers (kansen) tegenover staan. Daarmee bedraagt het saldo tussen risico's en kansen € 2,2 miljoen. Vorig jaar bedroeg het saldo tussen de conjuncturele risico's en kansen € 2,5 miljoen, waarmee het risico profiel iets gunstiger is geworden.

De Raad wordt gevraagd:

- 4 Akkoord te gaan met de gemotiveerde afwijking van de 10 jaars richttermijn voor de grondexploitatie van VP Kazerneterreinen Maurits WFC.

Ad (1): gewogen risico's is het financiële effect maal de kans van optreden.

4. Portefeuille grondbedrijf

4.1 Resultaat grondbedrijf 2016

Als voor positieve plannen de resultaatsverwachting wijzigt heeft dat geen invloed op het resultaat voor 2016. Deze bijgestelde resultaten worden in het resultaat verwerkt op het moment dat een positief plan wordt afgesloten.

Anders is het met wijzigingen in de resultaatsverwachting op negatieve plannen. De wijziging hierop moet direct in de Voorziening Negatieve Plannen worden verwerkt.

Het 'resultaat van het grondbedrijf 2016' is de som van de activiteiten welke in 2016 ten laste van het resultaat komen. Het is gebruikelijk binnen grondbedrijven om het resultaat in eerste instantie te verrekenen met de Bedrijfsreserve Grondbedrijf. De resultaten van het Grondbedrijf vertonen door de tijd grote schommelingen. Zij is afhankelijk van de het gegeven of plannen zijn afgerond en daarmee het resultaat "kan worden genomen".

Daarmee vormt de bedrijfsreserve Grondzaken een buffer waarmee schommelingen in de resultaten kunnen worden "gedempt". Daarnaast heeft de bedrijfsreserve de functie om risico's die zicht bij de ontwikkeling van bouwgrond voordoen op te kunnen vangen.

Het resultaat van het Grondbedrijf bestaat uit verschillende onderdelen, namelijk:

- De resultaten op de Materiële Vaste Activa (verspreide- en erfpachtgronden). Dit zijn de "strategische" gronden die niet in ontwikkeling zijn, resultaten ontstaan als gevolg van beheer/pachten en verkopen.
- De resultaten op af te sluiten projecten. Wanneer projecten afgerond zijn, wordt het resultaat genomen en indien nodig (verlies) verrekend met de Voorziening Negatieve Plannen.
- De aanpassing van de Voorziening Negatieve Plannen als gevolg van bijstellingen van de resultaatsverwachting in het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties. Indien uit de actualisatie van de plannen blijkt dat de resultaten van de verliesgevende plannen wijzigen, moet direct in de Voorziening Negatieve Plannen worden aangepast .
- Vaste afdrachten en verrekeningen. Het grondbedrijf doet vaste afdrachten aan de Algemene Dienst. Bovendien zijn er kosten die niet ten laste van individuele plannen gebracht worden, maar direct ten laste van het resultaat.

Het resultaat van het Grondbedrijf over 2016 bedraagt:

Tabel 11: Resultaat Grondbedrijf Bedragen x € 1.000

Resultaat Grondbedrijf over 2016	
Verspreide Gronden	€ 45 V
Afronding afgesloten plannen:	€ 17 N
Behaald resultaat binnen de projecten	€ 28 V
Grondbedrijf algemene kosten	€ 141 N
Afdracht btw-compensatie Algemene Dienst	€ 250 N
Afdracht ten behoeve van reserve Werkgelegenheid	€ 125 N
Rente boekwaarde Horapark en uitbreiding bedrijventerrein Harskamp	€ 89 N
Rechtstreeks ten laste van resultaat 2015	€ 605 N
Afboeken boekwaarde Wekerom Oost deelgebied J	€ 614 N
Vrijval Voorziening Niet in exploitatie genomen gronden Wekerom Oost deelgebied J	€ 614 V
Toevoeging Voorziening Negatieve Plannen	€ 2.469 N
Resultaat Grondbedrijf	€ 3.046 N

Resultaat grondexploitaties

- De exploitatiekosten voor de verspreide gronden (saldo kosten en opbrengsten) komt jaarlijks ten laste van het resultaat. Mede door verkopen levert dit voor 2016 een klein voordeel op.
- Met de afsluiting van plannen kunnen voor de laatste kaververkoop of voor de laatste nog uit te voeren werkzaamheden middelen worden gereserveerd. Nadat de laatste activiteiten hebben plaatsgevonden kan een eventueel resterend budget of onvoorziene kosten met het resultaat worden verrekend.
- Een deel van de kosten die worden gemaakt voor de bedrijfsvoering van het grondbedrijf kunnen niet aan de afzonderlijke projecten worden toegerekend. Het betreft voornamelijk kosten voor product- en beleidsontwikkeling en verkopen algemeen.
- Met het compensabel worden van de ten laste van de gemeente komende BTW is de bijdrage in het Gemeentefonds verminderd. Uit het resultaat van het Grondbedrijf wordt een bijdrage voor deze verlaging verstrekt aan de Algemene Dienst.
- Ten behoeve van de ontwikkeling van bedrijvenlocaties vindt jaarlijks een dotatie plaats aan het Economische Beleidsplan.
- De verkoop van de laatste bedrijfskavel in het Horapark stagneert. Voorlopig wordt niet verwacht dat hiervoor een gegadigde wordt gevonden. Daarnaast wordt de bedrijvenlocatie Harskamp nog niet ontwikkeld. Om te voorkomen dat de boekwaarde boven de marktwaarde toe gaat nemen wordt jaarlijks de rente op deze complexen ten laste van het resultaat gebracht.
- In Wekerom wordt rekening gehouden met de ontwikkeling van vlek J voor woningbouw. Het plan wordt in 2017 verder opgepakt. Het project is per einde 2016 opgenomen in de categorie materiële vaste activa. De Voorziening NIEGG wordt ingezet ter verlaging van de boekwaarde voor deze gronden.
- Door het negatiever worden van een deel van de Negatieve Plannen moet de Voorziening Negatieve plannen worden verhoogd met € 1,8 miljoen. Daarnaast is er bij de doorrekening van de plannen nog sprake van een ambitie boven de verwachte afzetmogelijkheden (boeggolf). Dit wordt gecorrigeerd op portefeuilleniveau waarmee een additionele aanvulling van de Voorziening Negatieve Plannen nodig is van € 0,7 miljoen.

Dit samen resteert tot een netto resultaat van € 3.046.000 nadeel. Voorgesteld wordt van dit negatieve resultaat 2016 € 1.506.613 ten laste te brengen van de bedrijfsreserve Grondzaken Bedrijfsreserve Grondbedrijf. Daarmee sluit deze reserve per 31-12 2016 op € 0. Voorgesteld wordt het restant van het resultaat ad € 1.538.613 ten laste te brengen van de Algemene Reserve.

De Raad wordt gevraagd:

4 Het resultaat van het grondbedrijf 2016 vast te stellen op € 3.046.000 (n). Er mee in te stemmen dat dit resultaat voor € 1,5 miljoen wordt gedekt uit de bedrijfsreserve Grondzaken en voor € 1,5 miljoen te dekken uit de Algemene Reserve.

5 Akkoord te gaan dat de Voorziening NIEGG ad € 614.000 wordt ingezet ter verlaging van de boekwaarde van het complex Wekerom Oost vlek J.

4.2 Voorziening Negatieve Plannen

De voorziening negatieve plannen dient ter dekking van nadelige exploitatieresultaten. Deze voorziening is rentedragend. Dat betekent dat alle nadelige exploitatieresultaten (op contante waarde) van projecten in de plan- en realisatiefase hun volledige dekking in deze voorziening moeten vinden.

Alle nadelige projecten in de plan- en realisatiefase hebben een totaal exploitatiesaldo (contante waarde per 1-1-2017) van € 67,4 miljoen. Per 1-1-2017 dient de voorziening deze middelen te bevatten. Dat betekent dat de Voorziening Negatieve Plannen met een bedrag van € 2,4 miljoen moet worden aangevuld. Dit betreft voor € 1,7 miljoen het negatiever worden van de negatieve plannen. Daarnaast wordt er rekening gehouden met

een aftopping op portefeuilleniveau van de resultaten van de plannen naar aanleiding van de ambitieuze planning van de woningbouwprojecten.

In de tabel hieronder is weergegeven hoe dit bedrag is opgebouwd.

Tabel 12: Ontwikkeling Voorziening Negatieve Plannen

Mutaties voorziening negatieve plannen		x € 1.000
Beginstand voorziening 1-1-2016	63.677	
Bij te boeken rente 2016	1.274	
Af te sluiten plannen in 2016	-	64.951
Mutaties		
Mutaties plannen Economische Zaken	841	
Mutaties plannen Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen	1.628	
Totaal mutaties		2.469
Stand 31-12-2016	-	67.420

De stand per 1-1-2016 was € 63,7 miljoen. Daaraan is in 2016 2% rente toegevoegd.

In paragraaf 3.1 is aangegeven hoe de ontwikkeling van de verwachte resultaten voor de plannen is. In het programma EZ is een verhoging in de Voorziening Negatieve Plannen van € 0,8 miljoen, en in het programma ROW een verhoging met € 1,6 miljoen noodzakelijk. Na deze mutaties bedraagt de stand van de voorziening per 1-1-2017 de benodigde € 67,4 miljoen.

De komende jaren zullen negatieve plannen of planfasen worden afgesloten. Bij de afsluiting worden die resultaten verrekend met de Voorziening Negatieve Plannen waardoor die voorziening langzaam afneemt. Uitgaande van de afsluiting van negatieve plannen of planfasen volgens de huidige inzichten ontstaat daarmee de volgende ontwikkeling van de Voorziening Negatieve Plannen:

Tabel 13: Ontwikkeling Voorziening Negatieve plannen komende jaren

Ontwikkeling Voorziening	x € 1.000								
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
stand 1 jan	67.420	67.997	51.836	51.682	51.843	41.894	26.485	26.793	27.329
Rente boekjaar	1.348	1.360	1.037	1.034	1.037	838	530	536	547
Afsluiting plannen	-771	-17.521	-1.191	-873	-10.986	-16.246	-222	-	-1.003
stand 31 december	67.997	51.836	51.682	51.843	41.894	26.485	26.793	27.329	26.873

In hoofdstuk 3.4 is aangegeven dat de ontwikkeling van de plannen grote risico's kent. Hierdoor is het mogelijk dat de planresultaten de komende jaren nog fluctueren. Indien de resultaten van de negatieve plannen ongunstiger uitvallen dan nu voorzien zal de voorziening moeten worden verhoogd. Met eventuele verhoging door verslechtering van resultaten is in bovenstaand overzicht geen rekening gehouden.

4.3 Ontwikkeling Bedrijfsreserve Grondzaken

Bij de jaarrekening over 2015 (Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2016) bedroeg de Bedrijfsreserve Grondzaken € 1,5 miljoen. In tegenstelling tot de in het verleden gangbare systematiek wordt aan de bedrijfsreserve geen rente meer toegerekend.

In paragraaf 4.1 is aangegeven dat het resultaat grondbedrijf 2016 in totaal € 3 miljoen nadelig bedraagt. In beginsel wordt dit resultaat verrekend met de bedrijfsreserve Grondzaken.

Daarmee is er onvoldoende ruimte in de reserve om het nadelige resultaat 2016 te dekken. Daarmee is voorgesteld het tekort van € 1,5 miljoen te dekken uit een bijdrage van de Algemene Reserve.

Voor de komende jaren zullen de resultaten sterk fluctueren. Dit hangt samen met de systematiek waarbij:

- De negatieve plannen als ze gereed zijn worden verrekend met het hiervoor in de voorziening opgenomen bedrag.
- Het resultaat van de positieve plannen bij afsluiting leidt tot een dotatie aan de bedrijfsreserve.

In 2017 wordt nog een negatief bedrijfsresultaat verwacht van € 0,8 miljoen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met het optreden van risico's. Door het ontbreken van een bedrijfsreserve zal hiermee in het perspectief rekening worden gehouden. In de jaren erna zullen enkele positieve plannen kunnen worden afgesloten, waarmee mogelijk de bedrijfsreserve kan worden aangevuld.

In onderstaande tabel is aangegeven wat, op basis van de huidige inschatting, in de komende jaren het resultaat van de grondbedrijfsactiviteiten is. De voordelige resultaten van plannen worden, bij het afsluiten van de plannen, conform bestaand beleid aan de bedrijfsreserve toegevoegd.

Tabel 14: Toekomstige ontwikkeling bedrijfsreserve

Ontwikkeling bedrijfsreserve	x € 1.000									
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Stand 1 januari	-	-932	549	3.014	2.240	4.669	6.165	5.283	5.331	
Afsluiting plannen per 31 december	-	2.376	3.347	109	3.311	2.379	-	930	2.263	
Vaste afdrachten	-546	-546	-546	-546	-546	-546	-546	-546	-546	
Exploitatiekosten MVA	-297	-259	-247	-247	-247	-247	-247	-247	-247	
Rente BW grondexploitaties Afsl.										
Horapark en Harskamp uitbreiding BT	-89	-89	-89	-89	-89	-89	-89	-89	-89	
Stand 31 december	-932	549	3.014	2.240	4.669	6.165	5.283	5.331	6.711	

4.4 Risico's

In paragraaf 3.4 is een actualisatie van de risico's die zijn verbonden aan de ontwikkeling van bouwgrond aangegeven. In de bij dit voorstel behorende geheime bijlage de Risico analyse Grondexploitaties 2017 is een nadere detaillering aangegeven van de aan de ontwikkeling en uitvoering van de projecten verbonden risico's.

Dekking risico's

De risico's van de grondexploitaties worden gedekt uit het weerstandsvermogen van de gemeente. Onderdeel hiervan is de bij grondzaken aanwezige bedrijfsreserve. Daarnaast kan een deel van de risico's worden gedekt binnen de toekomstige planresultaten.

In de praktijk werkt dit als volgt:

- 3 bij **negatieve plannen**: als een risico zich voordoet en daardoor het resultaat van het plan slechter wordt, dient de voorziening voor de dekking van het plantekort direct te worden verhoogd. Bij het niet toereikend zijn van een bedrijfsreserve Grondzaken wordt in die gevallen een beroep gedaan op de algemene reserve.
- 4 Bij **positieve plannen**: als een risico zich voordoet, wordt de verwachting van het toekomstige planresultaat naar beneden bijgesteld. Er hoeft geen geld naar het plan te vloeien, aangezien het resultaat van het plan pas wordt genomen als het plan wordt afgesloten. Feitelijk dekt een positief plan haar eigen risico's totdat het verwachte planresultaat onder de nullijn zakt.
De reservering van middelen in het gemeentelijke weerstandsvermogen voor mogelijke tegenvallers op positieve plannen is daarmee niet nodig.

De risico's van de ontwikkeling van bouwgrond, de grondexploitaties maken onderdeel uit van de totale risico's van de gemeente. De Algemene Reserve dient ter dekking van de gemeentelijke risico's. In de Programmarekening wordt in paragraaf 3.1 'Weerstandsvermogen en risico beheersing' aangegeven hoe groot het weerstandsvermogen is ten opzichte van de risico's. Hiervoor zijn de risico's in het gemeentelijke systeem Naris ingevoerd waarmee met behulp van een Monte Carlo simulatie is bepaald hoe groot de kans is op het optreden van de risico's met een zekerheid van 90%.

Samenvatting risico's grondexploitaties

Op basis van de actuele risico analyses is er sprake van € 28 miljoen nadelige risico's en € 8,3 miljoen positieve risico's (kansen). Deze getallen zijn als richtinggevend te beschouwen en dienen vooral om individuele risico's te monitoren en te managen. Hiermee is nog geen uitspraak gedaan over de benodigde risicodekking, het weerstandsvermogen (zie hiervoor par, 4.4.3).

In de tabel hieronder is een samenvatting gegeven van de risicobedragen.

Tabel 15: Actuele risico's en kansen

Samenvatting risico's		in € x 1.000	
	Risico	Kansen	
Projecten bedrijventerreinen			
projectgebonden risico's	13.738	2.121	
conjuncturele risico's	1.386	969	
Projecten woningbouw			
projectgebonden risico's	10.703	4.699	
conjuncturele risico's	2.183	480	
Totaal risico's	28.010	8.268	

In het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2016 werden de totale risico's begroot op € 27 miljoen. Daarmee zijn de risico's met € 1 miljoen toegenomen ten opzichte van vorig jaar. De positieve risico's (kansen) zijn afgenomen met € 0,9 miljoen. In de plannen worden steeds meer maatregelen genomen om negatieve risico's te voorkomen en kansen te pakken. Echter mede onder invloed van de ontwikkeling van het WFC en bedrijvcampus op Maurits zuid, met een hoog risico profiel, blijven de risico's hoog. Als we het saldo tussen risico's en kansen spiegelen aan de nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten dan is dit 3% van de toekomstige omzet.

Voor de duiding van de verschillen en de achterliggende oorzaken wordt verwezen naar de geheime bijlage Risicoanalyse Grondexploitaties 2017.

4.4.3 Dekking risico's

Binnen de gemeentebegroting dient voldoende ruimte te bestaan om aan de risico's, verbonden aan het voeren van grondexploitaties, op verantwoorde wijze het hoofd te kunnen bieden. Deze ruimte wordt aangeduid als weerstandsvermogen.

Tabel 16: Dekking risico's

Samenvatting risico's		in € x 1.000		dekking	
	Risico	Kansen	grex	AD	
Projecten bedrijventerreinen					
projectgebonden risico's	13.738	2.121	385	11.233	
conjuncturele risico's	1.386	969	64	354	
Projecten woningbouw					
projectgebonden risico's	10.703	4.699	3.280	2.724	
conjuncturele risico's	2.183	480	859	844	
Totaal risico's	28.010	8.268	4.588	15.154	

Zoals eerder is aangegeven worden de risico's die worden gelopen binnen de positieve plannen binnen het betreffende plan afgewikkeld (voor zover het berekende positieve saldo voldoende hoog is). Daarmee kan van de € 19,7 miljoen aan risico's (saldo risico's en kansen) € 4,6 miljoen worden gedekt.

Voor de overige gewogen risico's ad € 15,1 miljoen. moet dekking worden gevonden binnen de hiervoor gemeentelijk gereserveerde middelen. Om het benodigde weerstandsvermogen te berekenen, zijn de risico's en kansen (die niet kunnen worden opgevangen door positieve planresultaten) ad € 15,1 miljoen ingevoerd in NARIS. Daarmee ontstaat er een integraal beeld van alle risico's die de gemeente loopt. De confrontatie van de risico's met de aanwezige weerstandscapaciteit is dan mogelijk.

De berekening in NARIS leidt tot de conclusie dat met een zekerheidspercentage van 90% voor het dekken van risico's op grondexploitaties een bedrag van € 12,6 miljoen nodig is. De dekking van deze risico's geschiedt in eerste instantie door de Bedrijfsreserve Grondzaken.

Deze bedrijfsreserve bedraagt per 31 december 2016 € 0, zodat de risico's op de negatieve plannen niet binnen het Grondbedrijf kunnen worden opgevangen. Daarmee dient het weerstandsvermogen van de Algemene Dienst ter dekking van de Grondbedrijfs-risico's.

5. Voorstellen

De Raad wordt gevraagd:

1. Akkoord te gaan met de afsluiting van de complexen VP Stationsplein, Verhuurde woningen, Medisch Centrum Bellestein, Van Zantenstraat, Sporthal De Reehorst, Wekerom - Ruilgrond, Otterlo - Edeseweg en Frankeneng-Afsluiting.
2. Akkoord te gaan met het beschikbaar stellen van € 20,4 miljoen voor te maken kosten in 2017 en uit te gaan van te realiseren opbrengsten van € 46,9 miljoen in 2017 voor het programma 5 – Ruimtelijke Ontwikkeling.
3. Akkoord te gaan met het beschikbaar stellen van € 9,3 miljoen voor te maken kosten in 2017 en uit te gaan van te realiseren opbrengsten van € 6,7 miljoen in 2017 voor het programma 4 – Economie en Mobiliteit.
4. Het resultaat van het grondbedrijf 2016 vast te stellen op € 3.046.000 (n). Er mee in te stemmen dat dit resultaat voor € 1,5 miljoen wordt gedekt uit de bedrijfsreserve Grondzaken en voor € 1,5 miljoen te dekken uit de Algemene Reserve.
5. Akkoord te gaan dat de Voorziening NIEGG ad € 614.000 wordt ingezet ter verlaging van de boekwaarde van het complex A647001 Wekerom Oost vlek J.

Bijlage I - Productieaantallen per plan in de tijd

Planning woningbouw (programma 10 Ruimtelijke Ontwikkeling & Wonen) MPG 2017											
Stad	Totaal	Gerealiseerd	te realiseren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024>
G10900 Kraatsweg Ede	3		3		3						
G11811 VP AZO-terrein woningbouw	45		45	45							
G12900 VP Kazemeterreinen	942	149	793	211	231	189	79	83			
G12900 VP Kazemeterreinen	236		236	60	60	60	56				
G13010 Valley Center	60		60	60							
G15200 VP Soma terrein	100		100		50	25	25				
G2021x Kernhem vlek B-west	1.700	531	1.169	29	72	72	77	76	145	181	517
G20220 Kernhem Noord	40		40		5	5	5	5	5	5	10
G22900 Reehorsterweg - Noord	131	7	124	30	48	40	6				
G24010 Bospoort - Ontw Paasberg en Aralter.	97	41	56	56							
G24200 Het Nieuwe Landgoed	344	267	77	17	30	30					
G24400 Veldhuizen A - Herstructurering	102	102									
G24810 VP Noordplein	350		350							120	230
G24830 VP Kop van de Parkweg	95		95	39	30	26					
G25500 Veenderweg - Ganzeweide	27		27	27							
G25700 Kernhem Meander	6		6		6						
Totaal gemeente stad	4.278	1.097	3.181	574	535	447	248	164	150	306	757

Planning woningbouw (programma 10 Ruimtelijke Ontwikkeling & Wonen) MPG 2017											
Dorpen	Totaal	Gerealiseerd	te realiseren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024>
G32700 Bennekom - Kochlaan	6		25		15	10					
G40320 Lunteren - De Hul (verspreid)	48		48				16	16	16		
G50800 Harskamp - Smachtenburgerweg	120	45	64	3	10	10	11	10	10	10	
G50900 Harskamp - Kraatsweg	4		4		4						
G61000 Veldjesgraaf II, Ederveen	21		21	6		6	9				
G70710 Wekerom - Oost deelgebied J	58	48	60							30	30
G70800 Wekerom - West	94	45	44	12	12	12	8				
G80700 Otterlo - Dries, Weversteeg, Onderlangs	78		66	22	12	12	7	10	1	6	8
Totaal gemeente dorpen	429	138	332	21	63	50	51	36	27	46	38
Totaal Gemeente stad en dorpen		1.235	3.513	595	598	497	299	200	177	352	795

Planning bedrijventerreinen (programma 3 Economische Zaken) MPG 2017											aantallen in ha.
	Totaal	Gerealiseerd	te realiseren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024>
G12310 Bedrijventerrein De Vallei Bouwkavel	5		5	0,8	0,5	1,0	1,0	1,0	0,3		
G12950 VP Kazemeterreinen Maurits WFC	0		0								
G13200 BT A12	68	51	17	2,9	2,1	2,1	2,1	1,4	1,4	1,4	3,4
G13210 BT A12 - De Klomp	17		17		2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	1,7
G50700 Harskamp - Uitbr. bedrijventerrein	3		3					0,6	0,7	0,7	0,9
G71000 Wekerom - Bedrijventerrein Het Laar	5	1	4	1,1	0,7	0,7	0,7	0,7			
Totaal bedrijfskavels	97	52	45	4,8	5,7	6,2	6,2	6,1	4,9	4,6	6,0

Bijlage II - Gedetailleerd financieel inzicht in de projecten

Projectresultaten woningbouw (programma 10 - ROW)					Kosten			Opbrengsten			indwaarde sald	jaar	
Planfase	Boekwaarde 31-12-2016	Saldo CW 1-1-2017	CW 2016 +2%	Verschil	Totaal	Gerealiseerd	% Meerjarenbudget	Totaal	Gerealiseerd	% Meerjarenbudget			
G10900 Kraatsweg Ede	13.711	383.000	329.000	54.000	105.000	8.000	8%	97.000	503.000	-6.000	-1%	509.000	€ 398.000 1-1-2019
G15200 VP Soma terrein	1.360.235	101.000	283.000	-182.000	4.296.000	1.384.000	32%	2.912.000	4.405.000	24.000	1%	4.381.000	€ 109.000 1-1-2021
G20220 Kernhem Noord	6.917.370	1.883.000	2.071.000	-188.000	12.188.000	8.268.000	68%	3.920.000	14.438.000	1.353.000	9%	13.085.000	€ 2.250.000 1-1-2026
G25700 Kernhem Meander	66.445	551.000	492.000	59.000	331.000	62.000	19%	269.000	916.000	-4.000	0%	920.000	€ 585.000 1-1-2020
G32700 Bennekom - Kochlaan	1.223.945	-217.000	-37.000	-180.000	1.903.000	1.261.000	66%	642.000	1.668.000	37.000	2%	1.631.000	€ -235.000 1-1-2021
G40320 Lunteren - De Hul (verspreid)	1.270.460	108.000	-60.000	168.000	4.058.000	2.219.000	55%	1.839.000	4.180.000	948.000	23%	3.232.000	€ 122.000 1-1-2023
G80700 Otterlo - Dries, Weversteeg, Onderlangs	380.807	11.000	87.000	-76.000	5.427.000	377.000	7%	5.050.000	5.440.000	-5.000	0%	5.445.000	€ 13.000 1-1-2026
Totaal planfase	11.232.973	2.820.000	3.165.000	-345.000	28.308.000	13.579.000	48%	14.729.000	31.550.000	2.347.000	7%	29.203.000	
Realisatiefase	Boekwaarde 31-12-2016	Saldo CW 1-1-2017	CW 2016 +2%	Verschil	Totaal	Gerealiseerd	% Meerjarenbudget	Totaal	Gerealiseerd	% Meerjarenbudget			
G10600 Amsterdamseweg	499.723	1.329.000	1.104.000	225.000	607.000	490.000	81%	117.000	1.990.000	-10.000	-1%	2.000.000	€ 1.383.000 1-1-2019
G11810 VP AZO- terrein moskee	-94.006	-152.000	-102.000	-50.000	2.386.000	2.136.000	90%	250.000	2.231.000	2.231.000	100%	-	€ -155.000 1-1-2018
G11811 VP AZO-terrein-woningbouw	83.764	-29.000	90.000	-119.000	1.053.000	83.000	8%	970.000	1.023.000	-1.000	0%	1.024.000	€ -30.000 1-1-2019
G129xx VP Kazerneterreinen	56.146.369	-15.342.000	-15.067.000	-275.000	127.534.000	73.925.000	58%	53.609.000	110.256.000	17.778.000	16%	92.478.000	€ -17.278.000 1-1-2023
G13010 Valley Center	-454.109	510.000	471.000	39.000	3.604.000	2.681.000	74%	923.000	4.135.000	3.135.000	76%	1.000.000	€ 531.000 1-1-2019
G15100 Peppelensteeg - Sport	538.323	-510.000	-534.000	24.000	985.000	939.000	95%	46.000	454.000	402.000	89%	52.000	€ -531.000 1-1-2019
G2021x Kernhem vlek B Oost en West	11.864.112	9.038.000	5.322.000	3.716.000	71.863.000	39.316.000	55%	32.547.000	82.880.000	27.451.000	33%	55.429.000	€ 11.017.000 1-1-2027
G2290x Reehorsterweg - Noord	9.391.960	-3.586.000	-3.046.000	-540.000	14.548.000	11.271.000	77%	3.277.000	10.589.000	1.879.000	18%	8.710.000	€ -3.959.000 1-1-2022
G24010 Bospoort - Ontw Paasberg en Aralter.	709.322	-929.000	-997.000	68.000	5.366.000	5.108.000	95%	258.000	4.399.000	4.399.000	100%	-	€ -967.000 1-1-2019
G242xx Het Nieuwe Landgoed	10.085.463	-9.983.000	-9.864.000	-119.000	22.192.000	21.229.000	96%	963.000	11.806.000	11.166.000	95%	640.000	€ -10.386.000 1-1-2019
G24400 Veldhuizen A - Herstructurering	3.441.066	-3.782.000	-3.742.000	-40.000	13.685.000	13.190.000	96%	495.000	9.750.000	9.750.000	100%	-	€ -3.935.000 1-1-2019
G24830 VP Kop van de Parkweg	7.205.399	-7.179.000	-7.259.000	80.000	11.762.000	8.392.000	71%	3.370.000	3.836.000	1.185.000	31%	2.651.000	€ -7.926.000 1-1-2022
G25500 Veenderweg - Ganzeweide	76.362	62.000	172.000	-110.000	523.000	68.000	13%	455.000	587.000	-8.000	-1%	595.000	€ 64.000 1-1-2019
G50800 Harskamp - Smachtenburgerweg	1.397.109	794.000	671.000	123.000	7.157.000	3.785.000	53%	3.372.000	8.087.000	2.387.000	30%	5.700.000	€ 930.000 1-1-2025
G50900 Harskamp - Kraatsweg	150.065	450.000	424.000	26.000	752.000	663.000	88%	89.000	1.230.000	513.000	42%	717.000	€ 478.000 1-1-2020
G61000 Veldjesgraaf II, Ederveen	95.839	1.255.000	1.212.000	43.000	182.000	97.000	53%	85.000	1.568.000	1.000	0%	1.567.000	€ 1.386.000 1-1-2022
G708xx Wekerom - West	2.862.018	-955.000	-985.000	30.000	8.735.000	7.063.000	81%	1.672.000	7.701.000	4.201.000	55%	3.500.000	€ -1.034.000 1-1-2021
Totaal realisatiefase	103.998.779	-29.009.000	-32.130.000	3.121.000	292.934.000	190.436.000	65%	102.498.000	262.522.000	86.459.000	33%	176.063.000	
Totaal	115.231.751	-26.189.000	-28.965.000	2.776.000	321.242.000	204.015.000	64%	117.227.000	294.072.000	88.806.000	30%	205.266.000	
Projectresultaten bedrijventerrein (programma 3 - EZ)													
Planfase	Boekwaarde 31-12-2016	Saldo CW 1-1-2017	CW 2016 +2%	Verschil	Totaal	Gerealiseerd	% Meerjarenbudget	Totaal	Gerealiseerd	% Meerjarenbudget			
G12950 VP Kazerneterreinen Maurits WFC	21.440.226	-10.058.000	-9.431.000	-627.000	93.588.509	26.365.847	28%	67.222.662	75.726.527	4.925.621	7%	70.800.906	€ -17.861.982 1-1-2046
G50700 Harskamp - Uitbr.bedrijventerrein	2.777.893	-839.000	-1.028.000	189.000	5.735.000	2.734.000	48%	3.001.000	4.732.000	-43.000	-1%	4.775.000	€ -1.003.000 1-1-2026
Totaal planfase	24.218.118	-10.897.000	-10.459.000	-438.000	99.323.509	29.099.847	48%	70.223.662	80.458.527	4.882.621	6%	75.575.906	
Realisatiefase	Boekwaarde 31-12-16	Saldo CW 1-1-2017	CW 2016 +2%	Verschil	Totaal	Gerealiseerd	% Meerjarenbudget	Totaal	Gerealiseerd	% Meerjarenbudget			
G12310 Bedrijventerrein De Vallei Bouwkavel	5.419.333	2.004.000	1.971.000	33.000	6.118.000	5.417.000	89%	701.000	8.375.000	-1.000	0%	8.376.000	€ 2.257.000 1-1-2023
G132xx BT A12	53.464.340	-12.414.000	-12.011.000	-403.000	157.297.000	129.291.000	82%	28.006.000	142.164.000	75.825.000	53%	66.339.000	€ -15.133.000 1-1-2027
G25000 Kievitsmeent - West	190.754	2.152.000	2.222.000	-70.000	1.113.000	168.000	15%	945.000	3.397.000	-22.000	-1%	3.419.000	€ 2.284.000 1-1-2020
G71000 Wekerom - Bedrijventerrein Het Laar	3.248.789	1.744.000	1.580.000	164.000	5.713.000	4.839.000	85%	874.000	7.638.000	1.590.000	21%	6.048.000	€ 1.925.000 1-1-2022
Totaal realisatiefase	62.323.217	-6.514.000	-6.238.000	-276.000	170.241.000	139.715.000	82%	30.526.000	161.574.000	77.392.000	48%	84.182.000	
Totaal	86.541.335	-17.411.000	-16.697.000	-714.000	269.564.509	168.814.847	63%	100.749.662	242.032.527	82.274.621	34%	159.757.906	
Totaal wonen en bedrijven	201.773.086	-43.600.000	-45.662.000	2.062.000	590.806.509	372.829.847	63%	217.976.662	536.104.527	171.080.621	32%	365.023.906	